Ετυμολογίες Ελληνικών επωνύμων
(Etymologies of Greek Surnames)

Αναστάσιος Νακάσης
(Anastase Nakassis)

Προσοχή!

1. Το υλικό είναι και θα παραμείνει ημιτελές παρά τις μελλοντικές προσαυξήσεις και διορθώσεις.
2. Η παρουσίαση του υλικού είναι εγκληματικά λιτή και κυμαίνεται ανάμεσα στον ερασιτεχνισμό και στην ατζαμοσύνη.
3. Τοποθέτησα τις σημειώσεις μου στο διαδίκτυο ελπίζοντας ότι ίσως χρησιμεύσουν σε όσους ενδιαφέρονται για το θέμα.
4. Πέραν τούτων, ουδέν.

-;-

(Μάρτιος 2009)

Αντί προλόγου

Δέν ξέρω ακριβώς πως και γιατί αλλά πριν μερικά χρόνια άρχισα να μαζεύω υλικό για την ετυμολογία Ελληνικών επωνύμων. Η φιλοδοξία μου ήτανε να μαζέψω όσα πιο πολλά ονόματα μπορούσα, τις ετυμολογίες τους και, όταν αναγκαίο, μια μικρή (η, εν ανάγκη, μακροσκελή) εξήγηση.

Βέβαια, τα τελευταία 10-20 χρόνια διάφορα βιβλία εχουν δημοσιευτεί πάνω στο θέμα. Μερικά έχουν πανεπιστημιακό χαρακτήρα και η βασική φιλοδοξία τους είναι να οργανώσουν το υλικό, να το ταξινομήσουν, και να εξηγήσουν τους γεννεσιουργούς μηχανισμούς της δημιουργίας επωνύμων. Ετυμολογίες επωνύμων εμφανίζονται κατά κύριο λόγο σαν παραδείγματα της γενικής θεωρίας . Μιά άλλη κατηγορία βιβλίων έχει έντονο τοπικό/πολιτιστικό χρώμα και ετυμολογεί, στο μέτρο του δυνατού, τα επώνυμα μιας κάποιας συγκεκριμένης περιοχής η κάποιου συγκεκριμένου κοινωνικού περιβάλλοντος. Τέλος έχουμε βιβλία που προσφέρουν μιά εκτεταμένη περίληψη των γενικών θεωριών που ακολουθείται από ένα κατάλογο ετυμολογημένων επωνύμων με τρόπο μάλλον περιληπτικό. Μερικές φορές, η σχέση του επωνύμου και της ρίζας του δεν είναι προφανής.

Στις ιστοσελίδες που δημιούργησα προσπάθησα να εξηγήσω τη σχέση ρίζας/επωνύμου όσο πιο καλά μπορούσα και σε μερικές περιπτώσεις ίσως έγραψα περισσότερα από όσα θα έπρεπε, ιδίως όταν υπήρχαν αμφιβολίες για την ορθότητα της ετυμολογίας. Αποφάσισα όμως οτι μιάς και δεν είχα οτιδήποτε καινούργιο να προσθέσω στη γενική αντιμετώπιση του θέματος να περιοριστώ σε όσα είναι απολύτως αναγκαία για την κατανόηση των ετυμολογιών. Ετσι, π.χ., παρουσιάζω υλικό σχετικό με την ηχητική ισοδυναμία των γραμμάτων στις γλώσσες των γειτόνων μας.

Ορισμένα από τα ονόματα που εμφανίζονται στη βιβλιογραφία δεν αναπαράγονται στον κατάλογο που έφκιαξα διότι δεν μπόρεσα να επαληθεύσω την ύπαρξή τους ούτε στους τηλεφωνικούς καταλόγους ούτε στο διαδίκτυο. Σε γενικές γραμμές θεωρώ ένα επώνυμο ως υπάρχον εάν εμφανίζεται σε κάποιο τηλεφωνικό κατάλογο η στο διαδίκτυο. Π.χ., διάφορα συγγράμματα ετυμολογούν το επώνυμο Εβλιάς. Δοθέντος ότι Εβλιά δεν βρήκα στους τηλεφωνικούς καταλόγους Αθήνας και Θεσσαλονίκης και ο μόνος Εβλιά(ς) του διαδικτύου ειναι ο Τούρκος περιηγητής Τσελεμπί, το Εβλιάς παρελήφθη.

Ο αναγνώστης θα πρέπει να με συγχωρήση για τα λάθη που έκανα (η μόνη και αναιμική δικαιολογία μου είναι η έλλειψη συνεργατών και διορθωτή) και όταν έχη την καλωσύνη να μου υποδείξη τις κατάλληλες αλλαγές.

Προσθέτω ότι:

(1) Η βασική δομή κάθε λήμματος έχει ως εξής:

1) [ΤΝ], τα αρχικά μου, προστίθενται κάθε φορά που τόλμησα να διαφωνήσω, συνολικά η επί μέρους, με τη βιβλιογραφία την οποία συμβουλεύτηκα. Είναι σήμα κινδύνου παραετυμολογίας.
2) Για κάθε επώνυμο παραθέτω στοιχεία παρουσίας του στους τηλεφωνικούς καταλόγους (συνήθως Αθήνα η Θεσσαλονίκη) και εν ανάγκη στο διαδίκτυο. Τα τελευταία χρόνια οι κατάλογοι της παραδοσιακής τηλεφωνίας αποψιλούνται με αποτέλεσμα οι συνδρομητές ανά όνομα να ελαττώνονται. Δυστυχώς δεν προνόησα να βάζω ημερομηνία δίπλα σε κάθε αριθμό. Αρχισα να παραθέτω ημερομηνίες με τη μορφή (μήνας/χρόνος) από το τέλος Ιουλίου 2008. Από το 2012, η ηλεκτρονική πρόσβαση στον ΟΤΕ επιτρέπει ταυτόχρονη πρόσβαση σε όλους τους τοπικούς καταλόγους, Συχνά λοιπόν γράφω ΤΚΕ=ΧΥΖ με τη σημασία «Υπάρχουν περίπου ΧΥΖ αναφορές σ' αυτό το επώνυμο σε όλη την Ελλάδα». Και το περίπου είναισυνέπεια του γεγονότος οτι συχνά το ίδιο πρόσωπο εμφανίζεται πολλές φορές.
3) Γιά επώνυμα Τρκ. προελεύσεως, δίνω αντίστοιχα στοιχεία από τους Τρκ, τηλεφωνικούς καταλογους, συνήθως από την Πόλη.
4) Αναφορές του τύπου [ΧΥ] μέσα στο κείμενο παραπέμπουν στη βιβλιογραφία. Καταχρηστικά, συχνά προσωποποιώ τα κείμενα γράφοντας, π.χ., ο [ΜΤ] (Μανώλης Τριανταφυλλίδης) αντι να γράψω το σύγγραμμα [ΜΤ] της βιβλιογραφίας .....
5) Αναφορές του τύπου {ΧΥ} παραπέμπουν σε σημειώσεις στο τέλος της ιστοσελίδας.

(2) Επώνυμα τών οποίων η έννοια είναι προφανής γιά τον Ελληνα (π.χ., Παπαδόπουλος, Γιαννόπουλος, Μυτιληναίος) παρελείφθησαν. Τό αποτέλεσμα είναι οτι τά μή Ελληνικής προελεύσεως επώνυμα υπερεκπροσωπούνται, ιδιαίτερα τά Τούρκικα καί τά Αλβανικά.

(3) Οσον αφορά στίς πληροφορίες πού άντλησα από τά διάφορα λεξικά, προτίμησα νά στηριχτώ στά παληά, π.χ., το [RT] τό οποίο γράφτηκε πρίν τίς κατακλυσμικές μεταρρυθμίσεις τού Κεμάλ (εκ των οποίων οι γλωσσικές δέν έχουν μεγάλη σχέση μέ τήν Ελληνική ονοματολογία) καί αυτά τά οποία έχουν λέξεις αρχαΐζουσες καί τοπικών διαλέκτων, π.χ., τό [ΟΑ]. Ετσι

κι᾽αλλοιώς, ο σκοπός μου δέν ήταν νά μιλήσω τήν σύγχρονη Τουρκική/Αλβανική αλλά να αντλήσω πληροφορίες για το λεξιλόγιο που γέννησε τα Ελληνικά επώνυμα.

(3) Η δομή τού υπολοίπου κειμένου εχει ως εξής:

1) Κάτι λίγες, προφανείς γενικότητες
2) Οδηγούς προφοράς για τά Τούρκικα καί τά Αλβανικά. Υπέθεσα οτι ο αναγνώστης ξέρει η στήν ανάγκη μπορεί να βρή τήν προφορά τής Αμερικανικής (κατά κύριο λογο) καί άν χρειαστή τής Γαλλικής, τής Γερμανικής, η τής Ισπανικής. Οποτε μπορούσα, χρησιμοποίησα την Ελληνική. Οταν η προφορά δέν μπορούσε νά αποδοθή στά Ελληνικά, χρησιμοποίησα κάποια άλλη γλώσσα.
3) Συντμήσεις
4) Κοινά προθέματα, καταλήξεις επωνύμων.
5) Ονόματα καί ετυμολογίες
6) Βιβλιογραφία

Μορφολογία καί γλωσσικά δάνεια

Σέ ωρισμένες περιπτώσεις η μορφολογία τού ονόματος δείχνει τήν πιθανή προελευσή του. Παραδείγματα:

1) Τά αρχαία Ελληνικά δέν εχουν λέξεις πού αρχίζουν μέ γκ, μπ, ντ, τσ, η τζ καί στά μοντέρνα Ελληνικά τέτοιες ειναι κατά κανόνα ξένες μέ εξαίρεση Ελληνικές λέξεις πού έχασαν αρχικό φωνήεν διότι δέν έφερε τόνο (π.χ. ντρέπομαι←ενδρέπομαι).
2) Οι Ελληνοποιήσεις επιθέτων συχνά αλλάζουν τό μπ σέ β καί το ντ σέ δ (αναφέρουμε τίς δύο πιό κοινές αλλαγές). Κατά συνέπεια οταν εξετάζουμε τέτοια επώνυμα (π.χ., Βουδούρης, Δεμιρτζής, ΔεληΠέτρος) πρέπει νά λάβουμε υπ όψιν αλλαγές τέτοιου τύπου.
3) Επώνυμα μέ καταλήξεις **ογλού, **τζής, **τσής, **λής αντιστοιχούν σέ Τουρκικούς σχηματισμούς λέξεων καί κατά κανόνα προέρχονται από τήν Τουρκική. Π.χ., Χαντούμογλου, Δεμιρτζής, Καπιτσής, Γκιομπεκλής).
4) Τά Αρβανίτικης προελεύσεως επώνυμα συνήθως είναι (συγκρινόμενα μέ τά Ελληνικής) βραχέα, συχνά δισύλλαβα η τρισύλλαβα. Δισύλλαβα ονόματα σέ περιοχές με Αλβανόφωνους πληθυσμούς στο παρελθόν [π.χ., Λάσκος (Ελευσίνα, ήρωας τού πολεμικού ναυτικού), Νέζης (παληά Κόρινθος), Μέξης (Τροιζηνία), Γκιόκας (Κριεκούκι/Ερυθραί)] είναι συχνά Αρβανίτικα. Ας προσθέσω και την ακόλουθη παρατήρηση την οποία

ανερυθρίαστα θα καλέσω νόμο ΤΝ (θα αλλάξω/διορθώσω το όνομα μόλις εντοπισθεί ο νόμιμος κάτοχος):

Οταν ένα επώνυμο έχει πολλούς συνδρομητές στον ΤΚΑ (με δεδομένα 2009, 80+) και η ετυμολογία του δεν είναι προφανής, είναι Αρβανίτικο (κατά κανόνα βέβαια και χωρίς να αποκλείεται το Αρβανίτικο όνομα να έχη ρίζα Βλάχικη, Ελληνική, Λατινική, Σλαβική η Τουρκική).

Οδηγοί προφοράς

Ευτυχώς γιά μάς καί η Αλβανική καί η Τουρκική προφέρονται όπως γράφονται (σχεδόν) καί γράφονται μέ τό Λατινικό αλφάβητο (σχεδόν). Οι οδηγοί δέν φιλοδοξούν νά είναι πλήρεις (π.χ., δέν θά καλύψουμε τά υπολείμματα τής Αραβικής στήν Τουρκική προφορά) καί υποθέτουν ότι ο αναγνώστης έχει μιά χοντρική ιδέα γιά τό πώς προφέρονται τα ΑγγλοΓαλλοΓερμανοΙσπανικά.

Σημειώσεις φωνητικής

Η γλώσσα μας, όπως και οι γλώσσες των γειτόνων μας έχουν ήχους που κατα κανόνα δέν γράφονται αλλά, βέβαια, προφέρονται. Οι σημειώσεις που ακολουθούν καλύπτουν τα ελάχιστα στοιχεία που χρειαζόμαστε για να αποδόσουμε την προφορά ξένων γλωσσών

- [Μισοπροφερομενο ιώτα, glide για τούς αγγλομαθείς]

  Αν κανείς προσέξει την προφορά λέξεων όπως το κερί, το γιαπί, λιανικός θα παρατηρήσει οτι προφέρονται κ[ι]ερί, γ[ι]απί, λ[ι]ανικός οπου το [ι] αντιπροσωπεύει το ημιπροφερόμενο ιώτα (το σύμβολο [ι], δικής μου επινοήσεως αντιπροσωπεύει μια υπεραπλούστευση των διαφόρων συμβόλων της διεθνούς φωνητικής μεταγραφής και το επινόησα απλά καί μόνο για να χειριστώ όσο πιο εύκολα μπορούσα στοιχειώδη θέματα προφοράς). Μερικές φορές, η ίδια λέξη έχει δυό προφορές, π.χ. η λέξη άγιος όπου το ιώτα προφέρεται πλήρως όταν λέμε «ο άγιος Αντώνιος» η ψάλουμε «Αγιος ο Θεός...» αλλα μισοπροφέρεται όταν λέμε γρήγορα «μωρέ και ο άγιος φοβέρα θέλει!»

  Ας σημειώσουμε, εν παρόδω, οτι η μητρική γλώσσα προφέρεται σωστά μεν αλλά κατά κανόνα απο ανθρώπους οι οποίοι δεν έχουν επίγνωση του τι ακριβώς προφέρουν δε (δές {Φ1} για ένα-δυό παραδείγματα). Οσοι αναγνώστες δέν ακούνε τη διαφορά ανάμεσα στη προφορα του ιώτα στις λέξεις γιατρός και ιατρός θα χρειαστή να ζητήσουν τη βοήθεια του πλησιεστέρου ξένου.

Αλβανικά

Η Αλβανική χρησιμοποιεί το Λατινικό αλφαβητο και σε γενικές γραμμές προφέρεται όπως γράφεται.

1) a όπως και το α, (**a**manet, **α**μανάτι)
2) b όπως το μπ (**b**eqar, **μπ**εκιάρης)
3) c όπως το τσ (**c**ulluf, **τσ**ουλούφι)
4) ç όπως το τσι (**ç**am= **Τσ**ιάμης, **τσ**[ι]άμικος)
5) d όπως το ντ (**d**allaver, **ντ**αλαβέρι και **ντ**αραβέρι)
6) dh όπως το δ (**dh**jakonar, **δ**ιακονιάρης)
7) e όπως το ε (b**e**qar, μπ**ε**κιάρης)
8) ë αντιστοιχεί στο λεγόμενο schwa, σύμβολο ə. Είναι κατι ανάμεσα στο α καί στο ε (για τούς Αγγλομαθείς όπως το **a**bout και it**e**m). Οταν δεν τονίζεται και στο τέλος των λέξεων είναι άφωνο. Αντιστοιχεί σε ήχο που δεν χρησιμοποιείται στα Ελληνικά και συνήθως αποδίδεται σαν α η ε. Π.χ., η πόλη Πρεμετή στα Αλβανικά λέγεται Permet, Premet, Prëmet, Përmet, και Premetē.
9) f όπως το φ (**f**lokje, **φ**λοκάτη)
10) g όπως το γκ (**g**amile,**γκ**αμήλα)
11) gj όπως το γκ[ι] (**gj**yveç, **γκι**ουβέτσι). Το [ι] αντιπροσωπεύει το ημιπροφερομενο γιώτα.
12) h όπως το χ (**h**aber, **χ**αμπέρι) αλλά το Αλβανικό h μόλις προφέρεται, κάτι σαν το Αγγλικό h
13) i όπως το ι (c**i**mbur,τσ**ι**μπούρι)
14) j όπως το γ[ι] (δές τα περι glide στα στοιχεία φωνητικής (**j**asemin,**γι**ασεμί)
15) k όπως το κ (**k**aragjoz, **κ**αραγκιόζης)
16) l όπως το λ[ι]. Π.χ., (**l**opë=αγελάδα, **Λι**όπεσι)
17) ll Παχύ λ με την άκρη τής γλώσσας πιο πίσω στο στο στόμα απ' ότι το κανονικό λ. Βασικά το Αμερικανικο l όπως στις λέξεις bull, life, tell. Π.χ., (**ll**ustraxhi, **λ**ούστρος), (**ll**ahtari, **λ**αχτάρα)
18) m όπως το μ (**m**anar, **μ**ανάρι)
19) n όπως το ν (**n**aze, **ν**άζι)
20) nj όπως το ν[ι] στη λέξη νιός. Π.χ., (si**nj**al,σι**νι**άλο)
21) o όπως το ο (k**o**çan, κ**ο**τσάνι)
22) p όπως το π (**p**açavure, **π**ατσαβούρα)
23) q όπως το κι (**q**yp,**κι**ούπι)
24) r βασικά όπως το r των Ισπανών στη λέξη pero, η το Αγγλικό r: river, rock
25) rr όπως το Ελληνικό ρ η το Ισπανικό rr στη λέξη perro

26) s όπως το σίγμα στη σαλάτα
27) sh όπως το παχύ σ της Αγγλικής στη λέξη ship
28) t όπως το ταύ
29) th όπως το θήτα
30) u όπως το ου
31) x περίπου όπως το ντζ
32) xh περίπου όπως το τζ
33) v όπως το βήτα
34) y όπως το u στη Γαλλικη λέξη rue (French), ένα παρατεταμένο ι με τα χείλη σε σχήμα κύκλου.
35) z όπως το ζήτα
36) zh όπως το (σχεδόν) ζ της Αγγλικής στη λέξη measure

Στοιχεία Βουλγαρικής προφοράς

Most Bulgarian letters are pronounced as in English except for the following: Ж, ж (Zh, zh) pronounced ***s*** **as** in trea***s***ure; Й, й (J, j) pronounced ***y*** **as** in ***y***es; C, c (S, s) pronounced ***s*** as in ***s***oon; У, у (U, u) pronounced ***oo*** as in br***oo***m; X, x (Kh, kh) pronounced ***ch*** **as** in Ba***ch;*** Ц, ц (C, c) pronounced ***tz*** as in quar***tz;*** Ч, ч (Č, č) pronounced ***ch*** as in chur***ch;*** Ш, ш (Sh, sh) pronounced ***sh*** **as** in ***sh***ould; Щ, щ (Sht, sht) pronounced ***sh*****ed** as in wa***sh*****ed**; Ъ, ъ (Ŭ, ŭ) pronounced ***u*** as in ***u***rgent; Ю, ю (Ju, ju) pronounced ***you*** as in ***you***th (but shorter); Я, я (Ja, ja) pronounced ***ya*** **as** in ***ya***rd (but shorter).

Στοιχεία Τουρκικής προφοράς

Σημειώσεις

1) Μετά τις μεταρρυθμίσεις του Κεμαλ η Τουρκική έπαψε να γράφεται με το Αραβικο αλφάβητο και υιοθέτησε το Λατινικό (με κάτι λίγες αλλαγές). Παράλληλα υπήρξε προσπάθεια εκτουρκισμού της Τουρκικής. Επινοήθηκαν νέες λέξεις και η λογοκρισία επέβαλε τη χρήση τους. Το αποτέλεσμα είναι ότι ένα μεγάλο κομμάτι της Οθωμανικής εξαφανίστηκε και ότι γράφτηκε πρίν το 1930 είναι σχεδόν τόσο ακατανόητο στους Τούρκους όσο και ο Ομηρος στους Ελληνες.
2) Στη θεωρία η Τουρκική προφέρεται όπως γράφεται αλλά υπάρχουν, προφανώς, εξαιρέσεις. Π.χ. το k στη λέξη kere (φορά) και στη λέξη kara (μαύρος) προφέρονται όπως το κ στις λέξεις κερί και κακός (αντίστοιχα). Το ίδιο με το g σε λέξεις όπως οι gece (νύχτα) and gaga (ράμφος). Σε ορισμένες περιπτώσεις όπως kar (χιόνι) και kâr (κέρδος) με το â να γράφεται κατά

κανόνα a, η διαφοροποίηση μέσω της προφοράς απαιτεί τη σωστή προφορά του k (η αν προτιμάτε του â).

3) Η Τουρκική όπως όλες οι γλώσσες αλλάζει με το χρόνο και έχει τοπικές παραλλαγές.

4) Η Τουρκική προφέρει τα φωνήεντα e, i, ö, και ü, με τη γλώσσα μπροστά στο στόμα τα a, ı, o, u πίσω. Κατά κανόνα όλα τα φωνήεντα κάθε Τρκ. λέξης ανήκουν στη μία από τις δύο κατηγορίες και η παραγωγή λέξεων ακολουθεί ορισμένους κανόνες ευφωνίας. Π.χ. para → paralı, parasız (λεφτά→ λεφτάς, άφραγκος), dert→ dertli (στενοχώρια, στενοχωρεμένος), yoğurt→ yoğurtlu (γιαούρτι, με γιαούρτι –π.χ., πιάτο που σερβίρεται με γιαούρτι kültür→ kültürlü, kültürsüz(κουλτούρα→ μορφωμένος, αμόρφωτος).

5) Δοθέντος ότι δεν σκοπεύω να διδάξω την Τρκ. δεν θα καλύψω τις ιδιαιτερότητες της προφοράς των Αραβικών λέξεων που ξέφυγαν από τον Κεμάλ και τους γλωσσοκριτές του.

1) a όπως το α
2) b όπως το μπ
3) c όπως το τζ
4) ç όπως το τσ
5) d όπως το ντ
6) e όπως το ε
7) f όπως το φ
8) g όπως το γγ
9) ğ Κατά κανόνα και στα «σωστά» Τρκ. δεν προφέρεται. Στη περιοχή του Αιγαίου όμως προφερότανε όπως το γ και στα Ελληνικά αποδίδεται σαν γ. Π.χ. Καραγάτσης (ψευδώνυμο από το kara ağaç (φτελιά). Σε γενικές γραμμές ανάμεσα σε δύο πίσω φωνήεντα επεκτείνει το πρώτο και εξαφανίζει το δεύτερο (π.χ., ağız προφέρεται σχεδόν ααζ) ανάμεσα σε μπροστινά φωνήεντα προφέρεται σχεδόν όπως τό y(π.χ. değer ~ deyer) και ανάμεσα σε φωνήεν και σύμφωνο αντιστοιχεί στο ημιπροφερόμενο r των Παριζιάνων η σε ένα μόλις προφερόμενο γ.
10) h as in **h**ead
11) ı όπως το γιώτα στα Ελληνικά αυτιά. Βασικά αν προφέραμε το γιώτα με τη γλώσσα πίσω στο στόμα και τα χείλη τραβηγμένα πλατειά, ο εξερχόμενος ήχος θά ήτανε καλή απομίμηση του ı
12) i όπως το γιώτα
13) k όπως το κ
14) l όπως το λ
15) m όπως το μ
16) n όπως το ν

17) o όπως το ο
18) ö όπως το Γαλλικό eu στη λέξη p**eu**r
19) p όπως το π
20) r κάτι ανάμεσα στο Αγγλικό και το Ισπανικό r (**r**ock και pe**r**o)
21) s όπως το σ
22) ş όπως το sh στο Αγγλικό **sh**ip
23) t όπως το τ
24) u όπως το ου
25) ü όπως το ü στο Γερμανικό über
26) v όπως το β
27) y περίπου όπως το γι η το y στο Αγγλικό **y**ellow
28) z όπως το ζ.

Επιπροσθέτως:

1) Τα διπλά σύμφωνα προφέρονται όπως και στα Ιταλικά.
2) Το v στο μέσο της λέξης μόλις και μετα βίας προφέρεται. Π.χ., η ηχητική απόδοση των Γαλλικών λέξεων toilette και toile είναι tuvalet και tuval.

Συντμήσεις

Αλβ.	Αλβανικά
Αραβ.	Αραβική
Αρβν.	Αρβανίτες/Αρβανίτικα μιλώντας για τούς Αλβανόφωνους στον Ελλαδικό χώρο
Βλγ.	Βουλγάρικα
Οθ.	Οθωμανικά (λέξεις που η Τουρκική έπαψε να χρησιμοποιή)
Πρσ.	Περσική
Ρσκ.	Ρωσσική.
Σλβ.	Σλάβικα
Σλβν.	Σλαβόνικα
Σρβ.	Σέρβικα
Τρκ.	Τούρκικα
ΤΚ	Τηλεφωνικός κατάλογος Ελλάδας όταν δεν ακολουθείται από Γεωγραφικό προσδιορισμό. ΤΚ περιοχής όταν ακολουθείται από προσδιορισμό.
ΤΚΑ	ΤΚ Αθήνας
ΤΚΕ	ΤΚ Ελλάδας
ΤΚΘ	ΤΚ Θεσσαλονίκης
ΤΚΚΑ	ΤΚ Κωνσταντινούπολης στην Ασία
ΤΚΚΕ	ΤΚ Κωνσταντινούπολης στην Ευρώπη

Κοινά προθέματα και καταλήξεις επωνύμων

Δελη**** Τούρκικο deli= τρελλος, παραφρων, βλακας. Π.χ., Δεληγιάννης, Δεληπετρος, Δεληολάνης (deli+oğlan)

Κατσ*** Πολλά Ελληνικά επώνυμα χρησιμοποιούν τό πρόθεμα κατσι η κατσο. Συχνά προέρχονται από τό κάθομαι οπως στα Κατσανέβας καί (ίσως) στό Κατσαντώνης (επιδέχεται πολλαπλές ετυμολογίες). Μερικές φορές είναι κομμάτια κάποιας άλλης λέξης (π.χ., Κατσικογιάννης η Κατσιφάρας (κατά πάσα πιθανότητα από τή λέξη κατσιφάρα= καταχνιά, ομίχλη στά Αρβανίτικα τής Πελοποννήσου). Τέλος έχουμε επώνυμα όπως τά Κατσιγιάννης, Κατσιλάμπρος, Κατσιμπάρδης καί άλλα όπου τά πράγματα μπερδεύονται. Το μπάρδης τού Κατσιμπάρδη φωνάζει από μακρυά Αλβανική ετυμολογία. Πλήν όμως, η αποδεκτή ετυμολογία τού κατσι στη πλειονότητα τέτοιων επωνύμων είναι από το κατσιάζω (ζαρώνω, μαραίνομαι, χάνω τά νειάτα, τή δύναμη, τήν υγεία μου) απο το κατσί, από τό Ελληνιστικό κάττα από τό Λατινικό cattus/catta αγνώστου, αλλά ίσως Αιγυπτιακής προελεύσεως. Ολες αυτές οι λέξεις σημαίνουν γάτα καί ο Κατσιλάμπρος ίσως είναι ο μαραμένος/γερασμένος/ αρρωστιάρης Λάμπρος. Υπάρχουν όμως καί δύο ενδιαφέρουσες Αλβανικές λέξεις:

kaci= φαράσι γιά τό τζάκι καί μεταφορικά δουλοπρεπής/κόλακας, καί kacidhe= νόμισμα μικρής αξίας καί μεταφορικά κοντοστούπης

Χατζη*** Τρκ. hac= προσκύνημα στη Μέκκα, hacı=προσκυνητής (Μέκκα η Ιεροσόλυμα), εξ' ου ονόματα όπως Χατζηαναστασόγλου= ο γυιός του Αναστάση που πήγε προσκυνητής στα Ιεροσόλυμα.

**λής Στα Τρκ. (1) αυτός που έχει κάτι, π.χ., paralı= ο έχων χρήματα (2) δείχνει καταγωγή, π.χ., İzmirli=Σμυρνιός

**ογλου Στα Τρκ. =γιός του προαναφερομένου, π.χ. Παπάζογλου= γιος του Παπά

**τζής/τσής Στα Τρκ. δείχνει επαγγελματική απασχόληση. Π.χ., boyacı=μπογιατζής, αυτός που δουλεύει με χρώματα.

{Φ1} Οταν ο γιός μου ο Κώστας ηταν παιδί, μια μέρα ανακοίνωσε στον παππού του οτι στα Ελληνικά το όνομα του είναι Γκώστας και όχι Κώστας. Διότι, εξήγησε μετά απο λίγο, όταν μιλάνε γι' αυτόν στην Ελλάδα λένε «είδα τον Κώστα» το οποίο αυτός το άκουγε, σωστά, «ίδα το Γκόστα». Μιά άλλη φορά η κόρη μου δεν μπορούσε να θυμηθή μιά

λέξη που αρχίζει με το ντζα και περιγράφει αντικείμενο καθημερινής χρήσης απο γυναίκες. Με τα πολλά βρήκαμε οτι η λέξη που ψάχναμε να βρούμε ήταν η λέξη τσάντα την οποία η κόρη μου θυμότανε απο εκφράσεις του τύπου «.... την τσάντα ....».

.

Οι ιστοσελίδες αναρτήθηκαν για πρώτη φορά τον Μάιο του 2008 με την προοπτική να ανανεώνονται κάθε 3-4 μήνες.

Επανεκδόσεις:

(1) Σεπέμβριος 2008

- Καινούργιο υλικό, γράμμα Κ
- Μικροδιορθώσεις και μικροπροσθέσεις στην εισαγωγή, βιβλιογραφία, και γράμματα Γ, Μ, Τ, και Χ.

Με την ευκαιρία πέρασα απο το HTML (κάθε πρόγραμμα-αναγνώστης κάνει τα δικά του όσον αφορά στην εμφάνιση των αρχείων) στο PDF (που έχει τα δικά του προβλήματα αλλά για την ώρα δείχνει πιό νοικοκυρεμένο).

Οι αρχικές, όπως και οι καινούργιες (PDF) ιστοσελίδες εμφανίζονται ως η 15-η έκδοση. Στο μέλλον ο αριθμός εκδόσεως κάθε ιστοσελίδας με αλλαγές θα αυξάνεται.

(2) Δεκέμβριος 2008

- Καινούργιο υλικό, γράμμα Κ
- Μικροδιορθώσεις και μικροπροσθέσεις στην εισαγωγή, βιβλιογραφία, και γράμματα Γ, Λ, και Μ.

(3) Μάϊος 2009

- Καινούργιο υλικό, (αρχικό) γράμμα Κ
- Μικρο (διορθώσεις/επαυξήσεις στην εισαγωγή, βιβλιογραφία, και (αρχικά) γράμματα Α, Β, Γ, Δ, Ζ, Ι, Λ, Μ, Ν, Π, Σ, Τ, Χ..

(4) Ιούλιος 2009

- Καινούργιο υλικό, γράμμα Λ
- Μικροαυξήσεις στα γράμματα Α, Ε, Ζ, Κ, Σ, Τ.

(5) Σεπτέμβριος 2009

- Καινούργιο υλικό, γράμμα Φ

- Μικροδιορθώσεις/επαυξήσεις στα γράμματα Β,Κ, Λ, Μ, Π, Τ, Χ και στη Βιβλιογραφία

(6) Δεκέμβριος 2009
- Καινούργιο υλικό, γράμμα Φ
- Μικροδιορθώσεις/επαυξήσεις στα γράμματα Α, Γ, Δ, Θ. Ι, Κ, Λ, Μ, Ν, Π, Ρ, Τ και στη Βιβλιογραφία

(7) Φεβρουάριος 2010: Καινούργιο υλικό, γράμμα Ο

(8) Ιούνιος 2010: Καινούργιο υλικό, γράμμα Τ, Βιβλιογραφία

(9) Μάρτιος 2011: Μικροδιορθώσεις/επαυξήσεις στα γράμματα Α, Β, Κ, Μ, Ν, Π, Ρ, Τ, Υ, Φ, Χ, Ψ και στη Βιβλιογραφία

A

(Δεκέμβριος 2018)

Αβάζος[[ΑΧΗ]

[ΤΚΕ, 2019, 5]. Στα αρχαία ελληνικά άβαζος=ήσυχο ς αλλά νομίζω ότι το αρχαίο άβαζος δεν έχει σχέση με το αβάζος. Στα Οθωμανικά το avaz είχε τις ακόλουθες σημασίες

- Φωνή, κραυγή, ήχος, ηχώ, φήμη
- Ανταλλάγματα (πληθυντικός του ivaz).
- Αντιπάθεια

Αλλά και Αλβ. av**a**z με τις σημασίες¨

- ρεφραίν τραγουδιού, στερεότυπη επανάληψη (νότες μουσικής, γνώμες, ιδέες), χαβάς
- ενοχλητική και επαναλαμβανόμενη συνήθεια, ενοχλητικός τρόπος συμπεριφοράς/εκφράσεως, ελάττωμα.

Δοθέντος ότι το όνομα Avaz είναι εν χρήσει στην Τουρκία (η Οθωμανική προέλευση ενισχύεται με πιθανώτερη (αλλά όχι μόνη) ερμηνεία το Αβάζος=φωνακλάς

Αβάνης[ΑΧΗ]

[ΤΚΕ, 2019,5]. και το"Αβανίδης βρίσκεται 132 φορές στον ΤΚΕ. Ο [ΔΤ] ετυμολογεί το Αβάνης από το Τρκ havan= *άπιστος,* δόλιος. Ατυχώς γι' αυτόν αλλά και για μάς τα πράγματα περιπλέκονται διότι:

(1) G("Mehmet Havan", İstanbul)=276 και . G("Mehmet Avan", İstanbul)=1570. Το Περσογενές avan στα Οθωνικά σήμαινε (νταής, ,κτήνος, αστυνομοκός, δήμιος [RedHouse]. Και Στον ΤΚ της Πόλης βρισκουμε τα επώνυμα Avan, Avanoğlu, και Havan.Το Αβάνης λοιπόν μπορεί κάλιστα να προέρχεται από το Τρκ. Avan το οποίο δεν δείχνει να είναι ορθογραφικό σφάλμα. Το Περσογενές avan στα Οθωνικά σημαινε (νταής, κτήνος, αστυνομοκός, δήμιος [RedHouse].

(2) Η Ελληνική γλώσσα έχει τις λέξεις αβανιά (βλάβη, ζημιά/ διαβολή, συκοφαντία, κακολογία/ στενοχώρια , συμφορά, κακοτυχία, περιπέτεια) και αβάνης (συκοφάντης). Μερικοί ετυμολογούν το αβανιά από το Ιταλ. avania, άλλοι από το Αραβικό havan=άπιστος, δόλιος. Η λέξη avania απαντάται και στα Ισπανικα, στα Πορτογαλλικά, και στα Γαλλικά (avanie). Σύμφωνα με το [DEO] η λέξη προέρχεται από το Τρκ havân(=περιφρόνηση, ενόχληση, καταδυνάστευση,

καταπίεση, επιβολή, τιμωρία, απάτη) όρος που αναφερόταν στην υπερβολική φορολογία των Χριστιανών εμπόρων (από τους Οθωμανούς). Το [DEO] ετυμολογεί το havân από το Εβραϊκό IVEN και το Αραβικό ODVANON που έχουν την έννοια της μεγάλης/κατάφωρης/πασιφανούς αδικίας.

(3) Τα Οθωμανικά λεξικά αποδίδουν το havan είτε ως γουδί/όλμος ειτε ως λιοντάρι (κυριολεκτικά η μεταφορικα – γενναίος, ήρωας-)

(4) Τα Οθ. havene ήταν ο πληθυντικός του hain το οποίο σημαίνει (α) προδότης, απατηλός, άπιστος (σε σύζυγο), αγνώμων, πονηρός/ κακών προθέσεων. Είναι το πλησιέστερο εύρημά μου στο havan=άπιστος, δόλιος των ετυμολόγων. Ο [İZE] ετυμολογεί το hain από το Αρ. hiyâne, αυτό(ς) που προξενεί τη μείωση, τη σμικρυνση το χάλασμα/κατεδάφιση/ερείπωση/καταστροφή, τον όλεθρο/συμφορά.

(5) Τα Οθ. είχαν τη λέξη avan με τίς έννοιες

- Υπηρέτες, βοηθοί, ακολουθία, σωματοφυλακή
- Ψευτονταής, κτηνώδης τύπος και στην Αρχαϊκή Τρκ. αστυνόμος, δήμιος
- Μεσήλιξ (γυναίκα, θηλυκό ζώο, π.χ., γελάδα)

αλλά και τη λέξη avanis, πληθυντικό του ânis= ανύπαντρη και μεσήλιξ, γεροντοκόρη, γεροντοπαλλήκαρο.

(6) Στην Τουρκία χρησιμοποιούνται τα τοπωνύμια Avan (1), Avanos(2), και Avanoğlu(2). Το ένα από τα δύο Avanos (Άβανος για τους Καππαδόκες) είχε Ελληνικό πληθυσμό και βρίσκεται κοντά στη Σινασό (σήμερα MustafaKemalpaşa). Το άλλο Avanos βρίσκεται κοντά στην Τραπεζούντα.

Σε γενικές γραμμές το Αβάνης από την αβανία, απο την Οθ. φορολογική πολιτική, από (κάποια) σημιτική ρίζα δείχνει η πιό πιθανή προέλευση αλλά δέν αποκλείεται και το Αβάνης από το Τρκ. Avan, πιθανώτατα με την έννοια του τραμπούκος, αλήτης, ψευτονταής, κ.τ.τ.

Αβαράς **[ΤΚΕ, 2019,1] και 44 για το επώνυμο Αβαράκης.** Ο [ΔΤ] το ετυμολογεί από το Περσογενές Τρκ. avare=αργόσχολος, άεργος, σουλατσαδόρος. Η παρουσία του ονόματος Avare στον ΤΚΚΕ ενισχύει την ετυμολογία [ΔΤ] αλλά στον ΤΚΕ υπάρχουν και δύο Avara. Η Οθ. λέξη avara σήμαινε (1) μέρος μηχανής που ξεβιδώθηκε, που δεν δουλεύει σωστά, που γυρίζει δτον αέρα και δεν παράγει έργο (2) (στα Επαρχιακά) άχρηστος, μη παράγων

έργο, αναποτελεσματικός. Σε τελική ανάλυση οι δύο λέξεις είναι σχεδόν ταυτόσημες και έχουν την ίδια ρίζα. Οπότε ο αναγνώστης μπορεί να διαλέξη ανάμεσα στο avare και στο avara κατά το δοκούν.

Αβάρετος[ΑΧΗ] **[ΤΚΕ, 2019,1]**. Λέξη αβάρετος (α+βαρετός)=(1) άοκνος, εργατικός (2) αυτός που δεν είναι βάρος, δεν ενοχλεί αλλά και αβάρετος από το α+βαρητός= (1) ατραυμάτιστος, μή πληγείς (2) μη κτυπηθείς (π.χ., αβάρετο γάλα) (3) ο μή πλήξας (...ο ήλιος ήταν αβάρετος... οι ακτίνες του δεν είχαν πλήξει...), (4) (γι ώρα) λίγο πριν χτυπήσει η ώρα (..ήταν 11 αβάρετες όταν ...) [ΔΔ]. Από όλα αυτά το πιο πιθανά δείχνουν να είναι τα άοκνος, αλώβητος, μη ενοχλητικός

Αβαρικιώτης[ΑΧΗ] **[ΤΚΕ,2019, 25]**. Χωριό Αβαρίκος στη Θεσπρωτία, πάλαι ποτέ μέρος του Σουλίου.

Αβδαλάς[ΑΧΗ] **[ΤΚΕ, 2019,70].** Στα Οθ. abdal σήμαινε (1) Τύπος Δερβίση (2) μέλος ημινομαδικής φυλής στην Τρκ. που συχνά ζούσε παίζοντας μουσική σε γάμους και παρόμοια (3) το ίδιο όπως apdal=aptal= βλάκας ηλίθιος. Στον ΤΚΚΕ βρίσκουμε 4 Abdal,1 Apdal, και 1 Aptal. Παρατηρούμε όμως ότι Abd στα Οθ. και στα Αραβικά σημαίνει σκλάβος, υπηρέτης και είναι πρώτο συνθετικό πολλών ονομάτων με δεύτερο συνθετικό συχνά επίθετο του Θεού. Π.χ., Abd al Aziz, Abd al Malik, Abd Allah, Abd Al Ala, που σημάίνουν, αντίστοχα, υπηρέτης του ισχυρού, του βασιληά, του Θεού, του ευγενούς/εξόχου (το συνθετικό Ala το βρίσκουμε και στο όνομα Ala al Din=Aladdin). Το αποτέλεσμα είναι ότι οι Μουσουλμάνοι χρησιμοποιούν σαν κύρια ονόματα τα Abdel, Abdal και Abdul με τη γενική έννοια αυτού που υπηρετει το Θεό και πιο συγκεκριμένες έννοιες οπως το abdal= θρησκευούμενος/ τύπος Δερβίση και το Οθ. abdal= αγαθός μέχρι βλακείας. Ο ΤΚΑ περιλαμβάνει 25 ονόματα του τύπου Abdalla (συντριπτική πλειοψηφία), Abdala, Αμπνταλά, Αμπνταλλά, και Αμνταλάτζε. Δημιουργείται λοιπόν το ερώτημα αν το Αβδαλάς είναι παραλλαγή του ονόματος Abdal= Θεόδουλος η του χαρακτηρισμού abdal= βλάκας. Ο ΤΚΑ περιλαμβάνει και το όνομα Απταλίδης (ενας και μόνο) προφανώς από το aptal=ηλίθιος. Σημειώνουμε ότι τα abdal και budala έχουν την ίδια Αραβική ρίζα.

Αβδελ(λ)άς
Αβδέλλης **[ΤΚΕ, 2019,121]** Οι βδέλλες η αβδέλλες εχρησιμοποιούντο για αφαιμάξεις **και**Αβδε(λ)λής/αβδε(λ)λάς ήταν ο αντίστοιχος επαγγελματίας. Κατά σατανική(;) σύμπτωση η Ελευθεροτυπία

(29/3/2005) αναφέρεται σε κάποιον Αβδελίδη κατηγορούμενο για αφαιμάξεις από το παγκάρι της Αγίας Παρασκευής Τεμπών. Κοινότητα Αβδέλλα στα Γρεβενά (ιστορικό βλαχοχώρι, Lara στα Οθ.) και χωριό Αβδέλλας στην Κρήτη. Βλέπε και το όνομα Αβδαλάς και ιδιαίτερα το όνομα Abdel σαν πιθανή ρίζα του Αβδελάς.

Αβενίδης[ΑΧΗ] **[ΤΚΕ,2019, 2].**. Ο [ΔΤ] το ετυμολογεί από το Τρκ. avene το οποίο αποδίδει ως αντάρτες επαναστάτες ενώ τα λεξικά μου το αποδίδουν ως βοηθοί, συνεργοί. Το avene είναι ο πληθυντικός του Οθ. avn=(1) βοηθός, υπηρέτης (2) φρουρός, οπλισμένος ακόλουθος, εκτελεστής [RT]. Η Οθ. είχε και τη λέξη c= πολύ ήρεμος, πάρα πολύ γαλήνιος [RT]. Από τα {Aven, Avene, Avn}oğlu μόνο το Avenoğlu εμφανίζεται στο διαδίκτυο: G(Avenoğlu)=8090.

Αβράς **[ΤΚΕ, 2019, 21]** Βλέπε Αμπράσης.

Αβράσης

Αβράσογλου

Αβράτος[ΑΧΗ] **[ΤΚΕ, 2019, 14]** Σύμφωνα με τον [ΜΤ] το Αβράτος είναι το Αβράσογλου μετά την αποκοπή του «ογλου» και την μεταμόρφωση του **σ** σε **τ**. . Σύμφωνα με τον [ΔΤ] το όνομα προέρχεται από το Τρκ. avrat=γυναικεία όργανα. Σωστό μεν, ελλιπές δε. Σύμφωνα με τον [RT]:

Αβράτογλου

(1) avrat= (α) γυναίκα και (β) σύζυγος. Χρησιμοποιούταν σε διάφορες εκφράσεις όπως,π.χ., avrat pazarı=σκλαβοπάζαρο για δούλες
(2) avrat ήταν ο γραμματιζούμενος πληθυντικός του avret
(3) Avret= (α) απόκρυφα μέλη, κατά κανόνα τα γυναικεία (β) μέρη του σώματος τα οποία σύμφωνα με τη θρησκεία πρέπει να καλύπτωνται (γ) οτιδήποτε πρεπει να μη δείχνεται δημόσια (δ) γυναίκα, σύζυγος (ε) το αδύνατο/ευαίσθητο σημείο μιάς αμυντικής διατάξεως.

Σημειώνουμε ότι στις Σέρρες υπάρχει το χωριό Γυναικόκαστρο, γνωστό και ως Avret Hisar (hisar=κάστρο).

Σε τελική ανάλυση καλύτερη ετυμολογία από αυτή του [ΔΤ] δεν γνωρίζω αλλά νομίζω ότι αν το avrat είναι η ρίζα, η απόδοση αιδοίο δεν είναι η καλύτερη.

Αβτζής **[ΤΚΕ,2019, ~107]** Τρκ. avcı=κυνηγός. Σημειώνουμε και το avcı zağarı= (1) κυνηγόσκυλο (2) κόλακας, γλύφτης, παρακεντές, κολλητσίδα.

Αγάς

[ΤΚΕ,2019,340] Στα Τρκ. τίτλος αξιωματούχων (ιδίως Γενιτσάρων) κατέληξε να είναι τιμητικός τίτλος με τις έννοιες (1) κύριος, αυθέντης (2) κάτοχος μεγάλης κτηματικής περιουσίας (3) κύριος όταν κανείς απευθυνόταν σε αγράμματο)

Αγατσάς
Αγατσίδης
Αγατσίκογλου
Αγατσιώτης

[ΤΚΕ,2019,23]. Η βασική ρίζα όλων αυτών των ονομάτων είναι το Τρκ. ağaç= δέντρο, ξύλο, πάσσαλος, ξύλινος στυλοβάτης, ραβδί.Η λέξη ağaççık σήμαινε δεντράκι αλλα και ξύλινο παιχνιδάκι. Πόλεις Ağaç και Ağaççı στην Τρκ. αλλά και σύνθετα ονόματα με ağaç το δεύτερο συνθετικό. Π.χ., υπάρχει ένα πλήθος πόλεων με το όνομα Karaağaç (karaagaç=φτελιά,και ρίζα ψευδωνύμου Καραγάτσης) μιά από τις οποίες πάλαι ποτέ ελέγετο και Αιγιαλίς (επίσημο όνομα σήμερα Cide). Το Αγατσιώτης λοιπόν μάλλον έδειχνε καταγωγή.

Αγιακάτσικας

[ΤΚΕ,2019,74].. Παραδόξως πώς, ενώ πειστική ετυμολογία δεν γνωρίζω έχουμε ένα πλήθος ενδιαφερούσων παρετυμολογιών (και ίσως μια σωστή ετυμολόγηση, αλλά δεν ξέρω ποιά). Οποιος ενδιαφέρεται, συνεχίζει να διαβάζη. Εχουμε και λέμε:

(1) Στα Οθ. aya= (α) ανήμπορος/ανίκανος(β) αθεράπευτος ενώ kaçık=(α) τρελλός, εκκεντρικός (β) πόντος κάλτσας (2) στραβός, σκεβρωμένος. Στις Τρκ, ιστοσελίδες βρίσκουμε σήμερα το «aya deli kiz» (αθεράπευτα τρελλό κορίτσι) που δείχνει τη δυνατότητα το όνομα να προέρχεται από το aya kaçık= αθεράπευτα τρελλός. Ατυχώς, η φυσιολογική προφορά θα ήτανε ...κατσίκας.

(2) Το υποκοριστικό του ayak είναι ayakçık. Αν δεν μας ενοχλεί η θέση του τόνου, το όνομα ίσως στα Τρκ. σήμαινε Ποδαράκιας.

(3) Στα Οθ. aik=ayk=aika=εμπόδιο καί ayka= (α) όχθη (β)αυλή σπιτιού. Αν δεν μας ενδιαφέρη ο τόνος των υποκοριστικών τους ισως ένα από αυτά να ετυμολογή το επώνυμο

(4) ΠληθώραΤρκ. πόλεων με το όνομα Yakacik/Yakacık από τις οποίες μία (κοντά στα σύνορα με την Τουρκία) λέγεται και Aya

(5) Στα Αλβ. ajka= (α) το ανθόγαλο, το αφρόγαλο, το καϊμάκι (β)= το άνθος, το ότι καλύτερο και cik=(α) ο ορός του γάλακτος, το τυρόγαλα (β) ίζημα, κατακάθι, μούργα

Αγιακλής
Αγιάκλογλου

[ΤΚΕ,2019,1].. Στα Τρκ. ayaklı=με ποδάρια, με μακρυά ποδάρια, κινητός. Π.χ., το κολωνάτο κρασοπότηρο λέγεται ayaklı bardak, ένα μικρό παιδί θηρίο λέγεται ayaklı canavar και η ξυπόλυτη κόμησσα Çıplak ayaklı kontes (γυμνοπόδαρη κοντέσσα).

Παρόμοια μπορεί να ετυμολογηθή το Αγιάκλογλου.
Παρατηρούμε όμως ότι
(1) Ayakl(i/ı) είναι το όνομα δύο Τρκ. πόλεων από τις οποίες μία είναι απέναντι από τη Λεσβο.
(2) G("Mehmet Ayak", İstanbul)=202),
G("Mehmet Ayaklı",İstanbul)=60,
G("Mehmet Ayakli", İstanbul)=59
G("Mehmet Ayaklioğlu, İstanbul)=0".
G("Mehmet Ayaklioğlu, İstanbul)=0"
(3) ,Σε γενικές γραμμές τα Avak* επώνυμα έχουν δυσεξήγητες ιδιαιτερότητες που δεν μπόρεσα να κατανοήσω.

Αγιάνογλου[ΑΧΗ] **[ΤΚΕ, 2019, 120], Στον ΤΚΕ οι Αγιαννίδης είναι 129 και οι**
Αγιαν(ν)ίδης **Αγιάνης 10.** Ο [ΔΤ] ετυμολογεί αυτά τα ονόματα (όπως και το Αγιανόπουλος) από το Τρκ ayan =φανερός ορατός. Υπάρχει όμως και το âyan= (α) προεστοί, πρόκριτοι, προύχοντες (β) γερουσιαστές, η Γερουσία (γ) πάλαι ποτέ ο εκπροόσωπος της πόλης/χωριού αλλά και το ayan, πληθυντικός του ayn= (α) μάτι, ματιά (β) μάτι αντικειμένου (π.χ., βελόνας) (γ) σκοπός, κατάσκοπος, παρατηρητήριο, εμπροσθοφυλακή (δ) μάτιασμα, βασκανιά. Τέλος σύμφωνα με τον [ΔΔ]:
(1) αγιάνης=αυθέντης, άρχων, ηγεμών (Από τα Αραβικά)
(2) αγιάνης= αγριοβασιλικός
(3) άγιανος= αγιατρευτος.
Εμένα το Προεστόπουλος/Αρχοντίδης μου φαίνεται πιο πιθανό από το Φανερόπουλος αλλά ο αναγνώστης μπορεί να διαλέξη.
G("Mehmet Ayan",İstanbul)=50600 και G("Mehmet Ayanoğlu", İstanbul)=1190.

Αγιανόζογλου **[ΤΚΕ, 2019,11) και σχεδόν όλοι στην Αίγινα. Ο [ΔΤ]**
Αγλαμίσης αναφέρεται μόνο στο δεύτερο επώνυμο το οποίο
Αγλαμίδης ετυμολογεί απο το ağlama=κλάμα. Στα Τρκ. έχουμε και το
[ΑΧΗ] ağlamak= κλαίω, θρηνώ, κλαψουρίζω. Η μέτοχή του ağlamış=δακρυσμένος, κλαμένος, κλαψιάρης και ağlamış suratlı =με μονίμως πένθιμη έκφραση.
Στα Google books και συγκεκριμένα στα "Φιλολογικά ανάλεκτα" διαβάζουμε (σελίδα 17) ότι άγιανος=ανίατος, αθεράπευτος. Οι ρίζες του άγιανος είναι το στερητικό α και το ρήμα (υ)γιαίνω. Υποθέτω ότι το **Αγιανόζογλου** είναι δείγμα ΕλληνοΤουρκικής συνεργασίας και σημαίνει "Ο γιός του ανιάτου.

Αδαλής **ΤΚΕ,2019, 155].**

Αδάμ[ΑΧΗ]
Αδάμης
Αδαμάκης
Αδάμογλου
Αντάμης

[ΤΚΕ,2019, 14387]1 Από το όνομα του πρώτου άντρα/ανθρώπου σύμφωνα με τις Ιουδαιογενείς θρησκείες. Η λέξη προέρχεται από σημιτική ρίζα που σημαίνει κόκκινος, κόκκινο χώμα, κόκκινος πηλός.Κατά τά φαινόμενα σχετίζεται με τις Εβραϊκή λέξεις για το αίμα και τη γή (dam, adamah), με το Ασσυριακό *adamu* ="φκιάχνω " και με το Ιδουμαίος (Edomite στα Αγγλικά, το βασίλειό τους είχε κόκκινους βράχους). Το όνομα υπάρχει και στα Τρκ. (Adam και Adamoğlu). Ανάμεσα στις πολλαπλές έννοιες της λέξης adam σημειώνουμε τις (α)άντρας, άνθρωπος, πρόσωπο, άτομο (β) υπηρέτης, υπάλληλος, πράκτορας(γ) άνθρωπός καλός, με καλή συμπεριφορά, έντιμος, χρηστός. Παρατηρούμε επίσης ότι στα Ελλ. η Τουρκογενής λέξη αντάμης σημαίνει (1) ευθύς, θαρραλέος, γενναίος παλληκαράς (2) ο προς επίδειξιν και προκλητικώς φίλερις [ΔΔ και https://www.slang.gr.]

Αδαμπασίδης
Αδαμπασιδης
[ΑΧΗ]

[ΤΚΕ, 2019,1] Ο [ΔΤ] αναφέρεται στο ada başı που κυριολεκτικά κυριολεκτικά σημαίνει κεφαλή νησιού η περιοχής πόλης και μεταφορικά τον επι κεφαλής. Αυτή έκφραση είναι ανάλογη της koca başı από την οποία αποκτήσαμε τη λέξη κοτζάμπασής= προεστός κοινότητας. Πλήν όμως στα Οθ. ada είχε και άλλες σημασίες όπως π.χ., «μέρος πόλης, τετράγωνο σπιτιών» οπότε το ada başı μπορεί κάλλιστα να είναι το Τρκ. ισοδύναμο του Ναζιστικού Block Führer η του ΑγγλοΣαξωνικού alderman=elder man= δημοτικός σύμβουλος=δημογέρων και κυριολεκτικά elder man= koca başı. Επίσης, υπάρχει πόλη στην Τουρκία (κοντά στη Μαύρη θάλασσα) που ονομάζεται Adabasi (αλλά και Isbonos, Isponos, Adabaşı, İşbonos, İşponos).

Αδαμτζίλογλου
Αδαμτζιλιάδης

[ΤΚΕ, 2019, 15]. Ο [ΔΤ] ετυμολογεί το **ιάδης από το adamcıl= μισάνθρωπος. Σύμφωνα με τον [RT] adamcıl= (α) ήμερος, εξημερωμένος (β) ζώο που επιτίθεται σε ανθρώμους, ζώο φοβισμένο και ασυνήθιστο στην ανθρώπινη παρουσία (γ) (νεολογισμός ~1880) μισάνθρωπος, αλλά μάλλον μόνο η (γ) ενδιαφέρει.

Αδαμτζίκης[ΑΧΗ] **[ΤΚΕ, 2019, 8]** Τρκ adamcık= (1) ανθρωπάκος (2)κακομοίρης, δυστυχισμένος, αξιολύπητος, φουκαράς .

Αδάσης **[ΤΚΕ, 2019, 25]**. Τρκ. adaş=Αλβ. ad**a**sh=συνονόματος

Αζάμπ[ΑΧΗ]
Αζαμπίδης
Αζάπης
Αζαπίδης

[ΤΚΕ, 2019, 3]. Ο [ΑΚΛ] ετυμολογεί το Αζάπης από το Αραβ. azap= άγαμος, ατίθασσος. Τά ίδια και ο [ΔΤ] ο οποίος αναφέρεται στον [ΜΤ]. Ο [ΜΤ] παρουσιάζει μιά πιό ολοκληρωμένη εξήγηση γράφοντας « (στρατιώτης η ναύτης

Αζάπογλου Τούρκος υποχρεωμένος να μένη) άγαμος, ατίθασος, αζάπης». Ο [RT] ανάμεσα σε άλλα πολλά λέει και τα εξής:
(1) azab=azap= πόνος, βάσανο, βασανισμός, τιμωρία
(2) azab=azap= (α) στρατιώτης, πεζοναύτης (β) εργάτης σε φάρμα
(3) azab= πληθυντικός του azeb= ανύπαντρος, ζωντοχήρος (azebe= ανύπαντρη, γεροντοκόρη, ζωντοχήρα, παρατημένη γυναίκα, ανύπαντρη μάννα- azb= το νάσαι ανύπαντρος/η- azba= ανύπαντρη γυναίκα – Azba= το όνομα της θηλυκής καμήλα του Μωάμεθ).
(4) azab = ζώο με κομμένα αυτιά η σπασμένο κέρατο (βλέπε επώνυμο Σιούτης)
Συμπερασματικά, το ανύπαντρος είναι μιά από τις πιθανές ετυμολογίες του ονόματος (π.χ., το (2)(β) και το (4) είναι πιθανές ρίζες).
Για την ετυμολογία από το (4) βλέπε το Αλβανογενές Σιούτης.

Αζάς **[ΤΚΕ, 2019,~73 χωρίς τις Αζά)]**. Ο [ΔΤ] γράφει âza= μέλος οργάνωσης και ο [ΑΚΛ] aza= σύμβουλος. Σύμφωνα με τον [RT]:
(1) âza= μέλος συμβουλίου, οργάνωσης, μέλος/όργανο ζώντος οργανισμού,
(2) aza=συλλυπητήρια, θρήνος, πένθος.
(3) Aza= αναγνώριση πατρότητας.
Παράλληλα, έχουμες και τη λέξη âz/ az με τις έννοιες απληστία/πλεονεξία, δαγκωνιά/δαγκώνων, το να σε πετάξη κάτι η κάποιος καταγής, κάτω/μεγάλη αναποδιά, συμφορά. Σε γενικές γραμμές οι υπάρχουσες ετυμολογίες δείχνουν πειστικές.

Αζάκας[ΑΧΗ] **[ΤΚΕ, 2019,~76)]**. Azak στα Τρκ. λέγεται η πόλη Αζόφ.
G("Mehmet Azak", İstanbul)=4890.

Αζγκίνης **[ΤΚΕ, 2019, 2]**. Τρκ. azgın = άγριος, σκληρός, λυσσώδης, θηριώδης, μανιασμένος, υπερβολικός, κακοήθης, ανυπάκουος, αντάρτης. ατίθασσος, θηρίο. Κατ᾽επέκτασιν σημαίνει και καυλωμένος.

Αζδέρης[ΑΧΗ] **[ΤΚΕ, 2019, 3]**. Ο [ΑΚΛ] το ετυμολογεί από το Περσικό ajder=δράκος. Περσικά δεν γνωρίζω αλλά το Περσογενές Οθ. ejder/ejderha σημαίνει δράκος και οι Πέρσες φίλοι μου με βεβαίωσαν ότι στα Περσικά ejderha σημαίνει δράκος.
G("Mehmet Azder", İstanbul,4). Η απουσία των άλλων "δράκων" συμφωνεί με την ετυμολόγηση της λέξης από τον [ΙΖΕ] που γράφει ότι στην Ανατολία η λέξη προφερότανε Azder!

Αζέλης[ΑΧΗ] **[ΤΚΕ, 2019, 22]**. Μάλλον από το Οθ. a'zel= (1) μοναχικός, απομονωμένος (2) άοπλος ανυπεράσπιστος η το (3) η το azel- = παρατήρηση, φταίξιμο, απόδοση ευθύνης αποδοκιμασία, μομφή. Και οι δύο ρίζες είναι δάνεια από τα Αραβικά. G("Mehmet Azel", İstanbul)=1 καί G("Mehmet Azeloğlu", İstanbul) =0.

Αζίζογλου **.[ΤΚΕ, 2019, 32]**. Το Αραβ. κύριο όνομα Aziz σημαίνει ισχυρός
Αζήζης αλλά και αγαπημένος. Η Τρκ. λέξη aziz σημαίνει (1) αγαπημένος (2) άγιος, όσιος (3) πολύτιμος, εκτιμώμενος (4) ένδοξος, μέγας, ισχυρός (5) δάγκωμα, δαγκωνιά (6) σύντροφος, συνήθως συνομήλικος. G("Mehmet Azizoğlu" İstanbul)= 1800.
â

Αζίλογλου **.[ΤΚΕ, 2019, 8]**. Ο [ΔΤ] το ετυμολογεί από το azil =απόλυση. Μέχρι εδώ όλα καλά αλλά G("Mehmet Azil" İstanbul)=1 και

G("Mehmet Aziloğlu" İstanbul)=0 Προσθέτουμε:

(1) Για τον [RT] azil= (α) απολυθείς και (β)αυνανισμός

(2) **âzil-=** γκρίνια/κατηγορία γκρινιάρης/μεμψίμοιρος, αυτός που συστηματικά φορτώνει την ευθύνη σε κάποιον αλλο.

(3) **âzil-=**Το αγγείο που αιμορραεί στηνεμμηνόρροια.

Μ' αυτές τις αποδόσεις του **âzil** δεν είναι έκπληξη ότι
G("Mehmet Azil" İstanbul)=1 και
G("Mehmet Aziloğlu" İstanbul)=0

(4) Πλην όμως**, ο [RT]** μας πληροφολεί οτι azı= (1) τραπεζίτης (δόντι) και (2) χαυλιόδοντι. Με αποτέλεσμα **âzılı=** ο έχων δόντια και **âzılı=**

α) ο έχων δόντια,χαυλιοδόντες
β) Ζώο με χαυλιόδοντες (π.χ., αγριογούρουνο, ελέφαντας)
(γ) άγριος, εξαγριωμένος, αδίστακτος, επικίνδυνος

(5) Δοθέντος οτι G("Mustafa Azılı" Istanbul)=216 και G("Mustafa Azılıoğlu" Istanbul)=494 υποθέτω ότι το **Αζίλογλου** είναι η Ελληνόποιηση του **Azılıoğlu.**

Αζλής **.[ΤΚΕ, 2019, 12].** Ετυμολογείται [ΔΤ] απο το Τρκ. az=λίγοι, λίγο, μικρός, ανεπαρκής, σπάνια. Ισως να είναι και παραλλαγή του Ασλής (βλέπε όνομα)

Αϊβάζης **[ΤΚΕ, 2019, 222].** Ετυμολογείται από το Τρκ. ayvaz το οποίο ο [ΑΚΛ] αποδίδει κλητήρας και ο [ΔΤ] υπηρέτης. Ο [RT] συμφωνεί με τον [ΔΤ] και προσθέτει:

(1) ayvaz= νοσοκόμος σε πλοίο.
(2) Ayvaz= κύριο όνομα αχώριστου φίλου του Köroğlu (ληστής, ήρωας λαϊκών ιστοριών, Τούρκος Ρομπέν των δασών).
Ο [İZE] ετυμολογεί τη λέξη από το Αραβικό ayvâz= σύντροφος στη δουλειά, συνεργάτης, βοηθός.G("Mehmet Ayvaz" İstanbul)= 6460.

Αϊβαλής **[ΤΚΕ, 2019, 225]**+. Βασικά (βλέπε και Αϊβατζής) ayvalı
Αϊβαλικλής *αυτός/αυτό που* έχει κυδωνιές, ayvalık κτήμα με κυδωνιές,
Αϊβαλιώτης κυδωνότοπος, ayvalıklı= αυτός που έχει κτήματα με κυδωνιές, αυτός που προέρχεται απο το Ayvalık. Οι Τούρκοι πρέπει να ήταν μανιακοί του κυδωνιού δοθέντος ότι υπάρχουν 49 τοποθεσίες στην Τουρκία με πρώτο συνθετικό τη λέξη ayva. Ανάμεσά τους και το γνωστό Αϊβαλί (Ayvalık στα Τρκ.)/Κυδωνίες/ μέχρι το 1922 σημαντικό κέντρο Ελληνισμού. G(**Ayvazlıklı**)=3. Πιστεύω ότι το Ayvazlıklı, όπως και το Αϊβαλής, δείχνει καταγωγή.

Αϊβανούλης[ΑΧΗ] **[ΤΚΕ, 2019,8] και ένας Αϊβανίδης.** Ο [ΑΚΛ] το ετυμολογεί από
Αϊβανίδης το hayvan=ζώο. Υπάρχει όμως και το Περσογενές Τρκ. ayvan/eyvan= βεράντα με σκεπή και τρεις περικλείοντες τοίχους, βεράντα, μπαλκόνι, λιακωτό. If X is one of the Ahmet, Mehmet καί Mustafa G(X Hayvan)=0 ενώ G(Mehmet Ayan)=7. Στο IPAN υπάρχει πόλις Evian και Παρσικές λέξεις του τύπου **e*** γίνονται **a*** στην ΜικρΑσία**.** Προτιμώ την ετυμολογία από το ayvan αλλά μ,ονο ο Yaradan και η κυρά μου είναι .αλάνθηστοι.

Αϊβατζής **[ΤΚΕ, 2019,25]** Τρκ. ayva=κυδώνι αλλά και γυναικείο βυζί
Αϊβατζόγλου (αργκό) και έκφραση ayvayı yemek (κυριολεκτικά τρώω κυδώνι)= την πατάω, την παθαίνω, αποτυγχάνω. Το όνομα μάλλον σημαίνει παραγωγός/πωλητής κυδωνιών.
G("Mehmet Ayvaci") = 7740

Αϊβάτογλου[ΑΧΗ] **[ΤΚΕ, 2019, 25]** **G**("Mehmet Ayvat)= 1150 και G(Mehmet
Αϊβατίδης Ayvatoğlu)=2. Aybat, 1 Aybatı. Aybatoğlu και Aybatıoğlu δεν βρήκα στο διαδίκτυο. Ο [ΔΤ] ετυμολογεί το Αϊβατίδης ως ay=φεγγάρι, και batı= Δύση (σημείο του ορίζοντα). Στην Τουρκία έχουμε τρείς πόλεις με το όνομα Ayvat, 7 Ayvatlar, 6 Ayvatlı, αλλά και τοπωνύμια (π.χ., Ayvat Dede, αρχαιολογικός χώρος κοντά στην Konya). Σε γενικές γραμμές η ετυμολογία του [ΔΤ] έχει αδυναμίες αλλά άλλη, σαφώς καλύτερη, δεν γνωρίζω. Ας σημειώσουμε πάντως τα εξής:

- Στα Τρκ. των παιδιών aydede= φεγγάρι, φεγγαράκι. Χρησιμοποιείται και σαν επώνυμο/τοπωνύμιο όπως και το ayvatdede.
- Η Τρκ. χρησιμοποιεί την κατάληξη **at** (**vat** όταν η λέξη τελειώνει σε φωνήεν) για να δείξη (α) ορισμένους Αραβογενείς πληθυντικούς (π.χ., haşare=έντομο ζωύφιο, haşarat= έντομα, όχλος (β) αντικείμενο επιστήμης (hayvanat, nebatat=ζωϊκό, φυτικό βασίλειο) (γ) συγκεκριμενοποίηση αφηρημένης ιδέας, π.χ., tatbik= εφαρμογή, tatbikat=ασκήσεις, γυμνάσια, μανούβρες)

Οπότε, ισως όλα τα Ay+vat=μήνες=Aylar

Αϊμελίδης[ΑΧΗ] *Αϊμέλογλου*

[ΤΚΕ, 2019,3]Α=4,5. Τα Οθ. είχαν την έκφραση «Ay me!», *δανεισμό* σύμφωνα με το seslisozluk.com από τα Γαλλικά του δεκάτουτετάρτου αιώνος (ay me αλλά και ay mi η aymi όπως π.χ., στο Ay mi! Dame de valour ....η επίσης Aymi! Dame de valour,/ Que j'aim' et desir,/De vous me vient la dolour/Qui me fait languir). Οπότε το όνομα ίσως είναι παρατσούκλι για κάποιον που συνεχώς βαρυγκομάει και κλαίγεται. Σημειώνουμε όμως και τα Αραβογεννή Οθ. aym/ayma/ayman/ τα οποία σχετίζονται με αυτούς που υποφέρουν λόγω ελλείψεως γάλακτος(;;;;;;;!!!!).

Αϊναλής *Αϊνατζής Αϊνατζόγλου*

[ΤΚΕ, 2019,91] . Στα Τρκ. ayna= (1) καθρέφτης (2) ναυτικό τηλεσκόπιο (3) τέλειο, πολύ καλό. Τα παράγωγά του, aynalı *και* aynacı έχουν διττές σημασίες. Aynalı σημαίνει (1) με καθρέφτ(η/ες), π.χ. Ντουλάπι και (2) όμορφος. G("Mehmet Aynac[I]" İstanbul)-2810. Aynacı (TKKE=69) σημαίνει (1) κατασκευαστής/πωλητής καθρεφτών και (2) απατεώνας.

Αϊδίνης *Αϊδινίδης Αϊδινιώτης Αϊδίνογλου*

[ΤΚΕ, 2019,265]. Ο [ΔΤ] το ετυμολογεί (σωστά) από το Τρκ. aydın το οποίο αποδίδει «ως καθαρός, φωτεινός» Προσθέτουμε ότι η λέξη πέρα από το φωτεινός/λαμπερός/αστραφτερός σημαίνει και «πεφωτισμένος, διανοούμενος». Επίσης Aydın είναι όνομα πόλης και κύριο όνομα ανδρός, Aidin, στα Αλβ.). Το Αϊδινιώτης δείχνει καταγωγή. Οσο για τα υπόλοιπα, ο αναγνώστης διαλέγει ανάμεσα στο φωτεινός και στο διανοούμενος.

Αϊκης

[ΤΚΕ, 2019,6]. Ετυμολογείται από το Τρκ ayık= αυτός που έχει πλήρη έλεγχο των αισθήσεων του, νηφάλιος, που έχει συνέλθει από λιποθυμία. .

Αϊραντζής

[ΤΚΕ, 2019,10] Τρκ. ayran=ξινόγαλα, ότι απομένει αφού αφαιρεθή το βούτυρο, ποτό από ξινόγαλα (δημοφιλές σε Περσία και Τουρκία). Οπότε το όνομα είναι επαγγελματικό (παραγωγός η πωλητής ayran).

Αϊτζής **[ΤΚΕ, 2019,14].**Στα Τρκ. ayı= αρκούδα, ayıcı =
Αϊτζίδης αρκουδιάρης, άνθρωπος άξεστος, χοντράνθρωπος, σκληρός.

Ακιανίδης **[ΤΚΕ, 2019,14]**

Ακίδης[ΑΧΗ] **ΤΚΕ, 2019,10]**. Ο [ΔΤ] επικαλείται το Τρκ. ak= λευκός και G("Mehmet Ak", İstanbul)=66600). . Υπάρχει όμως και το όνομα Ακίδης στη Θάσο , αρχές πέμπτου π.Χ. αιώνος). Και οι δύο ετυμολογίες παρουσιάζουν προβλήματα. Από τον Θάσειο Ακίδη να πάμε κατ' ευθείαν στον σημερινό είναι κομμάτι δύσκολο. Αλλά και ο Τούρκος Ak να γεννήση ένα Ελληνα Ακίδη δύσκολο είναι. Τέλος, το Οθ. ak και παρόμοια έχουν πολλαπλές σημασίες [RT] ακόμα και αν αγνοήσουμε τις πιό ακραίες:

- ak= λευκός, καθαρός, άσπιλος, με πλήθος μεταφορικών χρήσεων (π.χ., ak oda= νυφικός θάλαμος, παστάς)
- âk= (α) ελάττωμα, μειονέκτημα (β) ατυχία συμφορά
- ak= πού δεν φέρετσαι σωστά στους γονείς, ανυπάκουος
- ak= (1) εμπόδιο (2) καθυστέρηση, αναβολή (3) διακοπή (4) κουραστική επανάληψη, τα ίδια και τα ίδια (5) το σφράγισμα στομάτων, το να αφήνης τον άλλο άναυδο (6) κλωτσοπατινάδα, μαστίγωση (7) το να λυώνης στον πυρετό (8) μέρα ζεστή, με άπνοια
- Ak= φυλή αράβων
- akide= (1) δόγμα, άρθρο πίστεως (2) θρησκευτική πίστη (3) καραμέλα
- akd= (1) κόμπος, σύνδεσμος (2) γνώμη, κρίση, σκέψη (3).....
- akı=ahı=ahi= αδελφός με την έννοια μέλους αδελφότητας (θρησκευτικής η επαγγελματικής), συντεχνίας. Ahiler λεγόταν οι Akhis, στα Ελληνικά Αχήδες, ένα είδος μοναστικής συμμορίας των πόλεων που έφτασε στο απόγειό της πρός το τέλος των Σελτζούκων. Ζούσαν σε κοινόβια (zaviye), μοιραζόντουσταν τα εισοδήματά τους και, θεωρητικά τουλάχιστον, προστάτευαν τούς αδύνατους και αντιμάχονταν το κράτος. Οι Αχήδες είχαν οργάνωση του τύπου πολεμιστής/ήρωας (yiğit) στρατιωτικός ηγέτης (Ahı), θρησκευτικός ηγέτης (şeyh) αλλά η ακριβής ιεραρχία αλλαζει από συγγραφέα σε συγγραφέα. Ο μυθικός αχής Evran του 12ου αιώνα, σκοτώθηκε σε αστυνομικό μπλόκο και εν συνεχεία

μεταμορφώθηκε σε δράκο που κατασπάραζε τους φοροεισπράκτορες. Οι Αχήδες διαλύθηκαν από το επίσημο κράτος και τα απομεινάρια τους δημιούργησαν τις πρώτες Οθωμανικές συντεχνίες. Με αποτέλεσμα μέχρι τις μέρες μας η λέξη yiğitbaşı (στην κυριολεξία ο επι κεφαλής των ηρώων) να σημαίνη συντεχνιάρχης.

- Τα Αχής (βλέπε όνομα, ΤΚΕ=5), Akı, Aki, Ahı, και Ahi (ΤΚΚΕ=35,3,5, 16) είναι ονόματα εν χρήσει σε Ελλάδα και Τουρκία αντίστοιχα
- ahîd=akîd= συνεργός, σύμμαχος, κάποιος με τον οποίο σε συνδέει υπόσχεση, συμφωνία, ηθική υποχρέωση, συμβόλαιο.
- Και μερικά άλλα ahid, akid και παρόμοια (ων ουκ έστι αριθμός) αλλά ήδη πολλά γράψαμε.

Σε τελική ανάλυση έχω ένα ελαφρό πρόβλημα να κατανοήσω πώς ο Τούρκος Ak γίνεται ο Ελληνας Ακίδης/ (γιός του Ak) και γι' αυτό προτιμώ το akı/ahı το οποίο απαιτεί τους λιγώτερους ακροβατισμούς μιάς και τα Τα ahîd/akîd δεν δείχνουν να έχουν αντίστοιχα Τουρκικά ονόματα και το akide είναι σα ρίζα . Σε τελική ανάλυση, ο αναγνώστης διαλέγει.

Ακκιζίδης[ΑΧΗ] **ΤΚΕ, 2019,5]**.αλλά και δύο Akkız στον ΤΚΚΕ. Προφανώς ak+kız (κόρη, κορίτσι). Τώρα αν το ak σημαίνει λευκή, άσπιλη, η ανυπάκουη (βλέπε τα περί ak στο όνομα Ακίδης) το αφήνουμε στη φαντασία του αναγνώστη.

Ακογιούνογλου [ΑΧΗ] **[ΤΚΕ, 2019,9]**. Σύμφωνα με τον [ΔΤ] από το ak=λευκός, καθαρός και το öğün=φαγητό. Κατά τη γνώμη μου αυτή η ετυμολογία είναι λανθασμένη. Διότι G("Mehmet Aköğün")=0 ενώ G("**Mehmet Akoyun**")=36 και **("Mehmet Akkoyun**")=22100.

Παρατηρούμε ότι (1)koyun=πρόβατο (κυριολεκτικά και μεταφορικά) αλλά και (2) koyun= κόρφος, αγκαλιά (κυριολεκτικά και μεταφορικά). Τώρα το άν το όνομα σημαίνει υιός της άσπρης προβατίνας η υιός του άσπρου/άσπιλου κόρφου επαφίεται στην κρίση του αναγνώστη. Προσθέτουμε πάντως ότι κάποτε στο Αζτγερμπαϊτζάν βασίλευσαν οι Akkoyunlu, γνωστοί ως η δυναστεία του λευκού προβάτου.

Ακομινάτος **[ΤΚΕ, 2019,0].** Οι παληοί Αθηναίοι ίσως να θυμούνται την Αμκομινάτου που ήταν γεμάτη. μπουρδελάκια. Οι αδελφοί Χωνιάτη (Μιχαήλ και Νικήτας) ήταν Βυζαντινοι λόγιοι του 12ου

αιώνα. Το Χωνιάτης είναι Εθνικό, γεννήθηκαν στις Χώνες της Φρυγίας (παληότερα Κολοσσαί) που το όνομά τους οφείλεται σε υποτιθέμενο Χριστιανικό θαύμα το οποίο εορτάζεται στις 6 Σεπτεμβρίου. Δεν υπάρχει κανένα στοιχείο που να συνδέη το όνομα Ακομινάτος με τους αδελφούς Χωνιάτη αλλά το 1557 τα ιστορικά του Νικήτα Χωνιάτη δημοσιεύθηκαν στη Βιέννη και ο επιμελητής της εκδόσεως, Hieronumus Wolf, χρησιμοποίησε για τον Νικήτα το προσωνύμιο Acominatus/Ακομινάτος. Το τι ώθησε τον Wolf σ' αυτήν την μπουρδελοειδή ενέργεια αγνοείται. Το σίγουρο είναι ότι η οδός Ακομινάτου στο Μεταξουργείο, ήταν κάποτε φίσκα στα μπουρδελάκια.

Ακσακάλογλου **[ΤΚΕ, 2019, 1]**. Βλέπε Αξακαλής.

Ακτσελής[ΑΧΗ] **[ΤΚΕ, 2019, 31]** Οι Οθωμανοί είχαν ένα αργυρό νόμισμα, το akçe
Ακτσιαλής (αλλά και akça, άσπρο στα Ελληνικά όπως και το προγενέστερό του Βυζαντινό άσπρο) οπότε το akçeli= πλούσιος, εύπορος, λεφτάς είναι μιά άλλη έκδοση του παραλής. Το Ακτσιαλής, μάλλον αντιστοιχεί στο akçalı, παραλλαγή του akçeli και συμβατό με την Τρκ. δομή λέξεων. G(**Mehmet Akçaoğlu)=1120, G(Mehmet Akçalı)=10700,** G(**Mehmet Akçeoğlu)=6** καί **(G(Mehmet Akçeli)= 2**

Άκτσογλου **[ΤΚΕ, 2019, 37]**. Πιθανώτατα, όπως και το Akçoğlu (βλέπε Ακτσελής) σύντμηση του **Akçaoğlu** η του **Akçeoğlu**. Στα Τρκ. akça= ασπρουδερός, υπόλευκος, χλωμός, ξεθωριασμένος

Ακύλας **[ΤΚΕ, 2019, 169].**. Τρκ. **akıl**= μυαλό, γνώση, ευφυΐα, εξυπνάδα,
Ακύλλας οξύνοια, **akıllı**= μυαλωμένος, συνετός, έξυπνος, **akil**=σοφός, και
Ακίλλας Οθ. **âkil**= αυτός που τρώει/που διαβρώνει (π.χ. οξύ)/ που
Ακίλογλου δωροδοκείται/ καταχραστής και **akul**=έξυπνος . G("Mehmet Akıl")=23880, "Mehmet Akıllı")=9210 και G("Mehmet Akul")= 528). Σε γενικές γραμμές κρατάμε το έξυπνος χωρίς να αποκλείεται και το δωροδοκούμενος/καταχραστής

Αλαγιαλής[ΑΧΗ] **[ΤΚΕ, 2019, 21]** με πάραπολούς, αναλογικά, στα Δωδεκάνησα. Σύμφωνα με τον [ΔΤ] από το Τρκ. alaylı= μουσικός, πομπώδης. Τα δικά μου λεξικά λένε alaylı= (α) κοροϊδευτικός, σκωπτικός (β) (μιλώντας για τελετές κ.τ.τ) πομπώδης. G("Mehmet Alayalı")=5 και G("Mehmet Alaylı")=Στον ΤΚΚΕ βρίσκουμε 6 Alaylı και 2 Alayalı. Επειδή όμως το Alayalı ταιριάζει πιό καλά στό Αλαγιαλής, ας υποθέσουμε οτι το Αλαγιαλής είναι Ελληνοποίηση του Alayalı. Alaya είναι άλλο όνομα της Alanya, πόλης της Τουρκίας, επίσης γνωστής ως Alâiye. Η πόλη επι Βυζαντινών λεγότανε Καλονόρος (καλό/όμορφο βουνό),

μετωνομάστηκε Alanya από το όνομα του Σελτζούκου κατακτητή (Alaaddin Keykubat), έγινε γνωστή ως Alâiye όταν κατακτήθηκε από τούς Μαμελούκους, και την ξανάκανε Alanya ο Ατατούρκ το 1933. Το Alayalı ίσως απλώς σημαίνει καταγωγή.

Αλαγκιόζογλου *Αλαγκιοζίδης* **[ΤΚΕ, 2019, 18]**. G("Mehmet Alagöz")= 46000 και G("Mehmet Alagözoğlu")= 13200. Στα Τρκ. ala= πολύχρωμος, στικτός, πιτσιλωτός. Οταν αναφέρεται σε μάτια σημαίνει και ανοιχτό καφετί χρώμα. Παράλληλα, göz=μάτι και όπως karagöz=μαυρομάτης, alagöz=(ανοιχτο)καστανομάτης.

Αλαϊτζής **G(Αλαϊτζή)=7.** Βλέπε επώνυμο Χαλαϊτζίδης

Αλαμάνης *Αλαμανιώτης* *Αλαμάνογλου* *Αλαμάνος* **[ΤΚΕ, 2019, 104]**. Alaman(n)i η Aleman(n)I ήταν το Λατινικό όνομα ομάδας Γερμανικών φυλών. Με αποτέλεσμα στις Λατινόγλωσσες χώρες το όνομα της Γερμανίας να είναι Allemagne, Alemania και παρόμοια ενώ για τους Τούρκους η χώρα λέγεται Al(a)manya και ο Γερμανός Al(a)man. Στον ΤΚΚΕ βρίσκουμε 5 Alaman και 3 Alman. Η λέξη Αλαμάνος χρησιμοποιήθηκε στα Ελληνικά με την έννοια αιμοβόρος, απάνθρωπος και για γυναίκες αντρογυναίκα, τολμηρή, γενναία. Στην Ελλάδα, περα από το γεφύρι της Αλαμάνας (οικισμό του δήμου Λαμίας το 1836 και το 1845) έχουμε τον Αλαμάννο Κορινθίας και την Αλαμαννιά Ανδρου. Σε τελική ανάλυση το Αλαμανιώτης δείχνει καταγωγή ενω τα Αλαμάνης, Αλαμανής) και Αλαμάνος είναι παρατσούκλια που ευθέως η πλαγίως σχετίζονται με τη Γερμανία, τους Γερμανούς, τα Γερμανικά χαρακτηριστικά.

Αλαμίσης[ΑΧΗ] **[ΤΚΕ, 2019, 18]** Βλέπε Αλημίσης.

Αλατζάς **[ΤΚΕ, 2019, 403]** . Αρχικά στα Τρκ. alacaπεριέγραφε άλογο που δεν είναι μονόχρώμο Στη συνέχεια περιέγραφε ότι δεν ήταν μονόχρωμο (π.χ., τύπους σταφυλιών). Προσθέτουμε:

(1) η λέξη έχει υιοθετηθεί στα Ελληνικά ως αλατζάς= φτηνο βαμβακερό ύφασμα, συνήθως με πολύχρωμα σχέδια.

(2) Στα Τρκ. alaca= πολύχρωμος, στικτός, με ρίγες/ραβδώσεις. Ετσι, π.χ., έχουμε τα ονόματα alaca doğan= Falco peregrinus= γεράκι με ασπρα και γκρίζα στίγματα και alaca menekşe= viola triocolor.

(3) [ΤΚΕ, 2019, 403] Οπως όλες οι λέξεις, ο αλατζάς έχει μεταφορικές έννοιες. Π.χ., alaca doştluk=φιλία ασταθής, που αλλάζει χροιά. G("Mehmet Alaca")=20000

Αλατζάκης **[ΤΚΕ, 2019, 54]**. Το όνομα μπορεί να είναι υποκοριστικό του Αλατζάς [ΔΤ] η να προέρχεται από το Τρκ. alacak=πίστωση,

[ΑΚΛ]. Το alacak επίσης σημαίνει χρέος και το alacaklı= δανειστής.Δοθέντος οτι G("Mehmet Alacak ")= 330 και G("Mehmet Alacaklı")=33 νομίζω ότι η ετυμολογία του [ΑΚΛ] είναι η σωστή..

Αλαφούζος **[ΤΚΕ, 2019, 313].**. Στην πολύ καλή ιστοσελίδα του κλεφτάκου (http://greek-lastnames.blogspot.com/2009/05/blog-post_9090.html) διαβάζουμε

Από το ιδιωμ. αλάφι, αντί ελάφι(και αλαφίνα αντί ελαφίνα), και την ιδιωμ.υποκοριστική κατάληξη –ούζος, πρβλ. Γιαννούζος, Γαβρούζος κτλ.

Παράλληλα όμως υπάρχουν κείμενα για την μη Αραβική Μουσουλμανική ορολογία όπως, π.χ., (1) μιά μελέτη της Florentina Badalanova για τον Αβραάμ στο κοράνι και (2) Religious Language of a Belarusian Tatar Kitab: A Cultural Monument of Islam όπου διαβάζουμε ότι

(1) ***afuz*** = (professional storyteller of spiritual texts), who knows them by heart και
(2) chafiz, (h)afiz (h)afuz είναι παραλλαγές του hafiz=κάποιος που έχει απομνημονεύσει το κοράνι

Αν λάβουμε υπ'όψιν οτι τα spiritual texts της Badalanova είναι το κοράνι, οι δύο ορισμοί του afuz συμπίπτουν απολύτως. Επώνυμο Afuz στον ΤΚΚΕ δεν βρήκα αλλά στο Google το Afuz εμφανίζεται σαν όνομα και σαν επώνυμο. Και περιέργως πως τα Khafuz και Afuz εμφανίζονται και σαν επώνυμα Εβραίων της Κριμαίας. Τέλος το Al Hafiz (αυτός που σώζει, διατηρεί, συντηρεί) εμφανίζετια διαχρονικά σαν Αραβικό όνομα. Το αν οι δικοί μας Αλαφούζοι ετυμολογούνται από το αλάφι η από το hafiz και παρόμοια, το αφήνω στην κρίση του αναγνώστη.

Οι μανιώδεις του ποδοσφαίρου ειδαν τον al afuz Αλφαζούζο να υπόσχεται πολλά και να δίνη λίγα.

Αλγιανάκ **[ΤΚΕ, 2019, 3,3,2,5]** Τρκ. al (κόκκινος)+ yanak (μάγουλο).
Αλγιανάκης G("Mehmet Alyanak")=2720 και G("Mehmet Alyanakoğlu")=4.
Αλγιανακίάν
Αλγιανάκογλου

Αλέμης **[ΤΚΕ, 2019, 14]** Ο [ΔΤ] αναφέρεο τα alem=σημείο και

Αλεμίδης âlem=κόσμος, σύμπαν. Ο [ΑΚΛ] προτιμάει το âlemî (από το âlem)=κοσμικός. Ολα είναι σωστά αλλά ελαφρώς ελλιπή. Συμπληρώνουμε:

(1) Το âlem επίσης σημαίνει (α) κατηγορία οργανισμών (β) σφαίρα, τομέας (γ) κόσμος/λαός (δ) εορτασμός, γλέντι, όργιο. Ετσι, π.χ., το âlemci σημαίνει γλεντζές.

(2) Το alem σημαίνει (α) σημάδι με την έννοια αυτού το οποίο επιτρέπει την αναγνώριση. Επιπροσθέτως η λέξη σημαίνει (β) σημαία, λάβαρο (γ) ορόσημο (δ) ψηλό βουνό (ε) (γραμματική) ουσιαστικό, επίθετο (στ) αντικείμενο (π.χ. αστέρι η μισοφέγγαρτο) που τοποθετείται στην κορυφή μιναρέ, κοντού σημαίας.

(3) Το âlemî ναι μεν σημαίνει κοσμικός αλλά με την έννοια του σύμπαντος (π.χ., κοσμική ακτινοβολία). Επίσης σημαίνει επίγειος, γήινος, άνθρωπος, θνητός.

Πέρα από όλα αυτά επισημαίνουμε τα εξής:

(1) alem= πολύ καλά μορφωμένος, παντογνώστης

(2) Τα âlem και alem χρησιμοποιούνται σε πληθώρα εκφράσεων και κάθε φορά η έννοια καθορίζεται από τα συμφραζόμενα. Π.χ., alemi nebi είναι η σημαία του προφήτη που ξεδιπλώνεται σε περίπτωση ιερού πολέμου.

(3) G(Mehmet Alem)=1490 και G(Mehmet Alemi)=972.-

Από όλα αυτά συμπεραίνω ότι η ετυμολογία του [ΔΤ] είναι καλύτερη αλλά σχετικά με τη σημασία του Αλέμης είμαστε στο μαύρο σκοτάδι. Ισως να είναι η Ελληνική μορφή του Αλεμτζής, ίσως να σημαίνη μορφωμένος, παντογνώστης, ξερόλας.

Αληζιώτης[ΑΧΗ] **[ΤΚΕ, 2019, 8]** Μάλλον παραλλαγή του Αλιζώτης, βλέπε επώνυμο.

Αλημίσης [ΑΧΗ] **[ΤΚΕ, 2019, 30]** . Ο [ΔΤ] προτείνει το alımsa= δωροδοκία.

Αλιμήσης Αυτή τη λέξη δεν την βρήκα πουθενά αλλά η μη ετυμολογία μας ανοίγει δρόμους:

- Το almış αντιστοιχεί σε διάφορες μορφές του ρήματος almak το οποίο έχει τη γενική έννοια του παίρνω και ο τρόπος του παίρνειν προσδιορίζεται από τα συμφραζόμενα (π.χ. alışveriş=αλισβερίσι=παίρνειν-δίνειν= ανταλλαγή, εμπόριο, ψώνια). Μία από τις έννοιες είναι «τα πιάνω», χρηματίζομαι, δωροδοκούμαι και σ' αυτή την

περίπτωση almış= ο δωροδοκηθείς. Πέρα από το almış έχουμε και τα:

- alımsız= άχαρος, άσχημος, κρυόπλαστος
- alemmiş=âlimmış= (κατά τα φαινόμενα, υποτίθεται ότι είναι) σοφός, παντογνώστης
- âlâmış=(κατά τα φαινόμενα, υποτίθεται ότι είναι) εξαιρετικός
- alınmış= (1) παρμένος, ειλημένος (2) πειραγμένος, θιγμένος
- allamıs= στολισμένος, μακιγιαρισμένος, βαμμένος
- alışmıs= συνηθισμένος, εξοικειωμένος, μαθημένος, εθισμένος

και όχι μόνο αλλά ήδη πολλά γράψαμε.

Αλιατάς
Αλιατάκης

[ΤΚΕ,2019, 1,7] ΤΚΑ=3. Αλβ. alea=alia=σύμμαχος απο το Ιταλικό alliato.

Σύμφωνα με τα ΝΕΑ (10 Ιουνίου 1997) ο Αλβανός Αλιάτι απο το Τεπελένι συνελήφθη (παράνομη εισαγωγή τσιγάρων). Στην Ιταλία βρισκουμε τα επώνυμα Aliata, Alliata, Alliati, με το Alliata πιθανόν από την Τοσκάνη κα το Alliati λάθος γραφής/ μπέρδεμα με τη λέξη alliato. Τέλος, Θεόδωρος Αλυάτης ήταν το όνομα Καππαδόκη στρατηγού του 11ου μ.Χ. αιώνα.

Αλιζώτης[ΑΧΗ]

[ΤΚΕ,2019, 15]). Το επώνυμο έμφανίζεται στην Αλβανία (π.χ., Agim Alizot. Στα Γιάνενα υπήρχε χωριό με το όνομα Αληζώτ τσιφλίκ (το 1927 έγινε Γεροπλάτανος) και το συμπέρασμα από όλα αυτά είναι ότι οτι το Αλιζώτης μάλλον έχει Αλβανική ρίζα και πράγματι σε ένα από τα βιβλία Google διαβάζουμε ότι το 1786 κάποιος Alizot Aga Kuka διωρίστηκε διοικητής του sancak (διοικητική μονάδα του Οθ. κράτους, βλέπε σημείωση **[Κ110]** στο γράμμα Κ για λεπτομέρειες) στα Γιάνενα. και εξωρίστηκε/απομακύνθηκε από την εξουσία το 1787. Στα Αλβ. zot= (1) κύριος, ιδιοκτήτης, αυθέντης, νοικοκύρης, άρχοντας (2) (σε θέματα θρησκείας) ο Παντοδύναμος και ίσως Alizot=Ali+zot. Το Αλί= υψηλός, εξυψωμένος. Σημειώνουμ επίσηςότι η λέξη alizot στα Εβραϊκά σημαίνει χαρούμενος, ευτυχής.

Αλικάκης
Αλικάκος

[ΤΚΕ,2019, 14, 103] . Σε γενικές γραμμές ετυμολογείται από το άλικος (=βαθυκόκκινος) από το Τρκ. al=κόκκινος. Ο [ΔΤ] όμως προσθέτει μιά άλλη ετυμολογία. Στα Τρκ. alık= θεότρελλος, αλλόπαρμένος, σε άλλο κόσμο, χαζός, ηλίθιος και το al (όπως και το allık= κοκκινίλα, κοκκινάδα) δεν είναι το έτυμον των επωνύμων. Δοθέντος ότι G("Mehmet Alık")=421 και G("Mehmet

Allık")= 4. Γιά λόγους που δεν γνωρίζω το Google έριχνε το Alik και το Alık στο ίδιο τσουβάλι). Στα Οθ. alik (ζωοτροφή – κριθάρι, σανός-) και alika (καμήλες που μεταφέρουν τη ζωοτροφή).

Αλισάνογλου [ΑΧΗ] **[ΤΚΕ,2019, 9]**. Ο [ΔΤ] ετυμολογεί το όνομα από το Τρκ.alış= παραλαβή με τρόπο λεξικογραφικά σωστό αλλά, κατά τη γνώμη μου, ετυμολογικά λάθος. Διοτί G("Mehmet Alışan" İstanbul)~1500 αλλά όλοι αυτοί ήταν Mehmet Alisan"!! Οι Alışan κάνουν τα πάρα-δόσε (αλιβερίσια) του εμπορίου. Το Περσογενές Οθ. âlişan σήμαινε ένδοξος, μεγαλοπρεπής [RT]. Προτιμώ το âlişan και υποθέτω ότι το âlişan με τον χρόνο έγινε alisan.

Αλησάφης Αλησάφος Αλισάφης **[ΤΚΕ,2019, 14].**. Στην Τρκ. την Οθ. και την Αραβική υπάρχει πληθώρα ονομάτων του τύπου Al Safi, Ali Safi, Ali Saf, Ali Şafak, και παρόμοια. Π.χ., G(" Mehmet Saf" İstanbul")= 335 και G(" Mehmet Safi" İstanbul")= 11300. Προσθέτουμε οτι

Το al και το âl έχουν πολλαπλές αποδόσεις. Π.χ.,

1) Στο Κοράνι βρίσκουμε το Surat al saf με το al saf να αποδίδεται ως γραμμή μάχης.
2) ανάμεσα στις πάμπολλες σημασίες το Τρκ. al σημαίνει και οικογένεια σε σειρά γενεών, δυναστεία. Π.χ. Ali Osman=η δυναστεία του Osman, οι Οθωμανοί, Ali Resul= η οικογένεια του προφήτη.

Δοθέντος ότι τα Αραβογενή Sâf και Sâfi σημαίνουν καθαρός, διαυγής, ξάστερος και κατ' επέκταση δίκαιος, αν υπήρχε κάποιος ένδοξος Sâf το πρόβλημά μας θα είχε λυθεί. Ατυχώς τέτοιο Sâf δέν γνωρίζω. Εξ ίσου καλά θα μπορούσαμε να παρατηρήσουμε τις εκφράσεις alessabah=το πρωί και alesseher=την αυγή, το χάραμα και να εφεύρουμε το alesşafak (şafak=seher=αυγή). Ατυχώς, τέτοια έκφραση δεν δείχνει να υπάρχη.

Αλιτζι* ***Αλίτζογλου*** **[ΤΚΕ, 2019, 23,2)** Το Τρκ alıcı= κυριολεκτικά σημαίνει συτός που παίρνει, αγοράζει οπότε alıcı βασικά σημαίνει αγοραστής, πελάτης αλλά συχνά η έννοια καθορίζεται από τα συμφραζόμενα. Π.χ.,

- σε τηλεπικοινωνίες σημαίνει δέκτης,
- alıcı= alıcı melek= ο άγγελος του θανάτου (παίρνει ψυχές)
- alıcı kuş= αρπακτικό πτηνό,
- alıcı verici= αυτός που παίρνει πίσω τα δώρα που έδοσε.

G("Mehmet Alıcı" İstanbul)= 8940 καί
G("MehmetAlıcıoğlu"İstanbul)=455

Αλιφέρης **[ΤΚΕ, 2019, 238] Στην ιστοσελίδα του Μανόλη Δακανάλη**, https://mires46.blogspot.com/2018/03/blog-post.html**, διαβάζουμε οτι τα Αλιφέρης/Αλιφιέρης είναι η Ελληνοποίηση του Βενετικού alfier= σημαιοφόρος..** Βασικά το Αραβικό **Al Faris= ιππέας** γέννησε το Ισπανικό **alférez** που γέννησε το Ιταλικό alfière = (1) ιππέας και (2) σημαιοφόρος (βλέπε [DEG]).(2).

Αλιφιέρης – Αλιφιεράκης, **[ΤΚΕ, 2019,80]. Βλέπε Αλιφέρης**
[ΤΚΕ, 2019, 127] Βλέπε Αλιφέρης

Αλμπάνης **[ΤΚΕ, 2019, 1305]**. Η λέξη αλμπάνης στα Ελληνικά σημαίνει (1) πεταλωτής/καλιγωτής (2) (οταν χαρακτηρίζει επαγγελματία) αδέξιος, ανίδεος, άσχετος, σκιτζής, κομπογιανίτης. Από το Περσογενές Τρκ nalband η nalbant=σιδηρουργός, πεταλωτής, κτηνίατρος για άλογα (Στα Αλβ. Nallban ίδιες σημασίες με το αλμπάνης). Στον ΤΚΚΕ σωρεία από Nalbant (7 λέγονται Mehmet) αλλά και 5 Albant. Ισως από αντιδάνειο.

Αλουΐζος **[ΤΚΕ, 2019,0] αλλά υπάρχει ένας ΑΛΟΥΪΖΟΣ, Γ, ΚΟΣΚΙΝΑΣ** Από το Aloysius, εκλατινισμένη μορφή του Aloys και το τελευταίο Προβηγκιακή μορφή του Louis. Βλέπε και Λουΐζος.

Αλούκος[ΑΧΗ] **[ΤΚΕ, 2019,88]**. Ο [ΔΤ] το ετυμολογεί όπως και το Αλικάκης και όσως ναέχη δίκηο. Τουλάχιστον απο την άποψη ότι πολλές λέξεις Τουρκικές λέξεις είχαν/έχουν παράλληλες μορφές (π.χ., akul/akıl, içun/için, zeytun/zeytin). Ο Νικόλαος Αλούκος ήταν πρόκριτος στα Στύρα, συνελήφθη το 1821 από τον Ομέρ μπέη της Καρύστου, φυλακίστηκε ως όμηρος στο φρούριο της Καρύστου και σκοτώθηκε μέσα στη φυλακή.
Στα Τρκ. το Aluk είναι σχετικά σπάνιο G("Mehmet Aluk" İstanbul)=17. Στα Οθ. η λέξη aluk είναι συνώνυμη της arzu= (1) επιθυμία, ευχή (2) διάθεση, θέληση (3) όρεξη, έφεση, προθυμία αλλά η aluk έχει και εξωτικές προεκτάσεις, για καμήλες που θηλάζουν ξένα καμηλάκια, καμηλοβοσκοτόπια, γάλα. Τείνω να πιστεύω ότι αν το Αλούκος μάς ήρθε από τους Οθωμανούς, μάλλον ήτανε παραλλαγή του Haluk, G("Mehmet Haluk" İstanbul)= 20800,που στα Οθ. σήμαινε άνθρωπος ήπιος, ευχάριστος, με καλούς τρόπους, καλοπροαίρετος.

Αλούσης [ΑΧΗ] **[ΤΚΕ, 2019,88]** Ο [ΔΤ} το ετυμολογείται από το alış=παραλαβή'. G(“Mehmet Al(ı/i/)(s/ş))” İstanbul)=2280 και G(“Mehmet Alu(s/ş))=904. Στα Οθ. âlûs είναι το λοξοκοίταγμα που εκφράζει

νάζι, παράπονο, η πικρία και âlûsî είναι αυτός που λοξοκοιτάζει. Προτιμώ το âlûsî αλλά αυτό είναι θέμα γούστου.

Αλπάνης[ΑΧΗ] *Αλπανίδης* *Αλπανέζος*

[ΤΚΕ, 2019,31]. Ο [ΔΤ] το θεωρεί παραλλαγή του Αλμπάνης (βλέπε επώνυμο). Δοθέντος οτι G("Mehmet Alban" İstanbul)=127) και G("Mehmet Alpan" İstanbul)=421. Αυτά τα δεδομένα ανοίγουν την πόρτα για άλλες ετυμολογίες. Παρατηρούμε τα εξής:

- Στα Τρκ. alp=alb= γενναίος, άφοβος, ήρωας και τα Οθ. χρησιμοποιούσαν την κατάληξη an για να σχηματίσουν πληθυντικούς εμψύχων (zen◎ zenan=γυναίκες, kapudan◎kapudanan=ναύαρχοι, çavuş◎çavuşan=λοχίες [RT].
- Alpan είναι τύπος χαλιού από ομώνυμο χωριό του Αζερμπαιζάν. Το Alpan θεωρείται παραφθορά του Alban όνομα αρχαίου βασιλείου στην περιοχή Καυκάσου (4ος αιώνας π.Χ. μέχρι τον 7ομο αιώνα μ.Χ.), όνομα που εμφανίζεται και σε μερικές θεωρίες για την καταγωγή των Αλβανών.

Δοθέντος ότι η κατάληξη –έζος είναι συχνά εθνική, ίσως τα Alpan/ Alban και τα αντίστοιχα δικά μας ονόματα να σχετιζονται με την έννοια του γενναίου η την καταγωγή απο το Alpan.

Σημείωση¨ Η χρήση πληθυντικών είναι συχνή στα Τρκ. ονόματα και επώνυμα. Ετσι Π.χ., στην Τουρκία τα Alpar/Alper χρησιμοποιούνται ως ονόματα και επώνυμα

Αλπος *Αλπογλου*

[ΤΚΕ, 2019,101] . Κατά πάσα πιθανότητα από το Τρκ. alp= γενναίος, άφοβος, ήρωας. G("Mehmet Alp " İstanbul) = 46000 και G("Mehmet Alpoğlu" İstanbul)= 44. Προσθέτουμε ότι Αλπος ήταν το όνομα μυθολογικού γίγαντα και εμφανίζεται στο διαδίκτυο και σαν παρατσούκλι (Στεφάνι Κορινθίας). Ισως σε μερικές περιπτώσεις το άλπος να είναι σύντμηση Ελληνικής λέξεως (π.χ., άλυπος◎ άλπος), πράγμα που συνηθίζεται στα χωριά.

Αλπογιάννης[ΑΧΗ] *Αλποχωρίτης* *Αλεποχωρίτης*

[ΤΚΕ, 2019, 38] Στην Αχαΐα υπάρχει χωριό Αλποχώρι και στην ιστοσελίδα του χωριού το όνομα ετυμολογείται από τον μυθολογικό γίγαντα Αλπο. Υπάρχουν βέβαια και διάφορα Αλεποχώρια και μαντεύω οτι το Αλποχώρι ήταν κάποτε Αλεποχώρι η μάλλον Αλουποχώρι. Αλούπι σημαίνει τομάρι αλεπούς και στην απογραφή του 1840 βρίσκουμε ένα

Αλουποχώρι (δήμος Εύας, Μεσσήνη) ένα Αλουποχώρι η Αλποχώρι (δήμος Λετριναίων, Ηλεία) και ένα Αλποχώρι (δήμος Καλτεζών, Μαντινεία). Υποθέτω ότι ακαι το Αλπογιάννης είναι σύντμηση του Αλεπογιάννης (ονόματος εν χρήσει).

Αλτάκης **[ΤΚΕ, 2019, 8]**. Ισως από το Αλτης (βλέπε όνομα).

Αλτάνης[ΑΧΗ] **[ΤΚΕ, 2019, 290]**. Ο [ΑΚΛ] ετυμολογεί το όνομα από το Ιταλικό altana=εξώστης. Σύμφωνα με το Ιταλικό.λεξικό GARZANTI, altana=roof-terrace. Προσθέτουμε τα εξής:

Αλτανόπουλος

(1) αλτάνα=αλιτάνα=αρτάνα στενό χώρισμα δίπλα σε τοίχο η μέσα σε κήπο όπου φυτεύονται άνθη.
(2) G("Mehmet Altan" İstanbul)=423000.
(3) G("Mehmet Altanoğlu" İstanbul)=4.

Με βάση αυτά τα δεδομένα η ετυμολογία του [ΑΚΛ] δείχνει λίγο ύποπτη. Το Τρκ. alt ίσως να είναι η ρίζα (βλέπε Αλτης) αλλά το πέρασμα από το alt στο Altan δεν είναι προφανές. Το πιθανώτερο είναι ότι το Altan, που είναι και κύριο όνομα, προέρχεται από το al+tan = κόκκινη αυγή. Τουλάχιστον αυτό δείχνουν να πιστεύουν οι γείτονες και εμείς έχουμε το Αυγέρης

Αλτής **[ΤΚΕ, 2019,108]** Η θέση του τόνου μηδενίζει την πιθανότητα η ρίζα να είναι η λέξη άλτης η η Αλτη/Αλτης (Ασλτις/Αλτεως) της Ολυμπίας. Απομένει το Τρκ. alt= κάτω, κάτω μέρος, πάτος, κατώτερος, υποδεέστερος]. G("Mehmet Alt" İstanbul)=1390.

Αλτίνης[ΑΧΗ] **[ΤΚΕ, 2019, 55] και** G("Mehmet Alt[ı/i]n" İstanbul)=18600. Το πρώτο συνθετικό σε όλα τα ονόματα είναι το altın=χρυσάφι, χρυσό νόμισμα,χρυσαφένος. Το δεύτερο συνθετικό του **Αλτιναλμάζης**, almaz, είναι (σε αρνητική μορφή) το τρίτο πρόσωπο ενεστώτος του almak και βασικά σημαίνει δεν παίρνει, δεν αγοράζει. Σημειώνουμε ότι το Altın είναι και κύριο γυναικείο όνομα, χοντρικά ανάλογο του Ελληνικού Χρύσα/Χρύσω/Χρυσούλα.

Αλτίνογλου
Αλτιναλμάζης

Αλτιπαρμάκ* **[ΤΚΕ, 2019, 194]** Τρκ. altı=6 και parmak=δάχτυλο. Οπότε **Altıparmak=εξαδάκτυλος. G("Mehmet Altıparmak", İstanbul)=. 110000.**

Αλτιπαρμάκης
Αλτιπαρμακίδης
Αλτιπαρμάκογλου
Αλτιμπαρμάκ
Αλτιμπαρμάκης
Αλτηπαρμάκ
Αλτηπαρμάκης

Αλτσιτζίογλου **[ΤΚΕ, 2019, 8]** **Το** Τρκ. alçıcı alçı=γύψος και το alçıcı είναι επαγγελματικό. Στο παρελθόν (~15 χρόνια) είχα βρεί ένα στην

Αλτσιτζόγλου

Αλτζιτζόγλου
Αλτσιτσίογλουτο
Αλτσιτσίογλου
Αλτσιτσογλου
Αλτσιάδης

Πόλη. Τώρα δεν μπόρεσα να βρή κανένα. Ισως η Ελλάδα να είναι τ ελευταίο προπύργιο των Οθωμανικών επωνύμων..

Αμανατίδης
Αμανατιάδης

[ΤΚΕ, 2019, 1349], . Σε γενικές γραμμές το όνομα όπως και η *λέξη* αμανάτι ετυμολογούνται από το Τρκ. emanet= ενέχυρο, υποθήκη. Συμφωνα με τον [RT]¨

- amanat= emanet οτιδήποτε δεν έχει στερεωθεί σωστά και κινδυνεύει να μετατοπιστή η να πέση.
- emanet= (1) οτιδήποτε αφήνεται γιά φύλαγμα, προκαταβολή, κατάθεση, καπάρο, βαλίτσες που αφήνονται για φύλαγμα, κ.τ.λ. (2) (Οθ.) γραφείο κυβερνητικών πληρωμών (προς η από). (3) αξιοπιστία, ειλικρίνεια/πίστη όσον αφορά στις συναλλαγές (π.χ., emanete hıyanet= κατάχρηση πίστεως/εμπιστοσύνης,...-).

G("Mehmet Emanet" İstanbul)=803 και G("Mehmet Emanetoğlu" İstanbul)=102.

Αμαριώτης
Αμαριωτάκης

[ΤΚΕ, 2019, 48]. Αμάρι είναι τοτοθεσία στο Ρέθυμνο (Κρήτη) Αμαριανό είναι το όνομα χωριών (Αργολίδα, Ηράκλειο), και τους Αμοργιανούς (ΑιτωλοΑκαρνανία) τους λένε και Αμαριανούς. Το επώνυμο δείχνει καταγωγή. Οι λέξεις αμάρη (Ομηρική) και αμάρα (αρχαία, νέα) σημαίνει αυλάκι, υδραγωγός, διώρυγα, οχετός αλλά και τέλος του πεπτικού συστήματος πουλιών στα νεα [ΙΣ,ΣΤ]. Ελληνικά [ΙΠ, ΙΣ, ΣΤ]. Το Αμάρι ίσως να προέρχεται από το αμάρη/αμάρα.

Αμελαδιώτης

[ΤΚΕ, 2019, 19]. Κατά πάσα πιθανότητα από τους Αμελάντες, χωριό στη βορεια Εύβοια.

Αμελίδης

[ΤΚΕ, 2019, 8] Ο [ΔΤ] προτείνει το Τρκ. amelî= εργατικός.(σημαίνει και πρακτικός, εφαρμογένος). Το πρόβλημα γιατί πιστεύουμε ότι το το Αμελίδης δημιουργήθηκε από το amelî
και όχι από το αμελής.

Αμελτώνης

[ΤΚΕ, 2019, 12] αλλά και δύο κυρίες στη Λέσβο με το όνομα **ΑΜΕΛΤΩ.** Ετυμολογία δεν ξέρω ούτε για την Αμελτώ ούτε για τονΑμελτώνη

Αμίλλης

[ΤΚΕ, 2019, 7]. Ο [ΔΤ] ετυμολογεί το Αμίλης από το Οθ. âmil το οποίο αποδίδει ως ενεργητικός. Το [RT] παρουσιάζει 5 αποδοσεις του amil αλλά αγνοεί το âmil του [ΔΤ]. G("Mehmet Amil" İstanbul)=220. Το Amil./**Âmil** χρησιμοποιείται και σαν κύριο γυναικείο όνομα (π.χ, στο

διαδίκτυο βρίσκουμε το "hanım **Âmil/Amil"="κυρία Âmil/Amil"**. Στα λεξικά [το amil αποδίδεται ως

1) παράγοντας, πράκτορας, κίνητρο
2) λόγος, αίτιο
3) ελπίδα, προσδοκία
4) κυβερνήτης, ανώτερος υπάλληλος
5) φορατζής, φοροεισπράχτορας
6) εργάτης, κατασκευαστής
7)αυτός που φκιάχνει, πράττει, ενεργεί

Το ποιά απ'αυτές τις ερμηνείες πρέπει να υιοθετήσουμε για τον ένα και μόνο Αμίλλη (το Αμίλης με ένα λ δεν το βρήκα ούτε στον ΤΚΑ ούτε στο διαδίκτυο) το αφήνω στη φαντασία του αναγνώστη.

Αμιράλης[ΑΧΗ]
Αμιραλιάν
Αμοιράλης
Αμηράς

[ΤΚΕ, 2019, 24] Το Αμιράλης είναι η ελληνοποίηση του admiral=ναύαρχος. Στο [ΑΗ] διαβάζουμε ότι η Σημιτική ρίζα **mr** έχει την έννοια του βλέπω,γνωρίζω, κάνω γνωστό. Από το **mr** πάμε στον Emir, στον amir= διοικητής. Με αποτέλεσμα ο ναύαρχος στα αραβικά να λέγεται διοίκητης στη θάλασσα = "Amir al bahr"(bahr=θάλασσα). Οι Ευρωπαίοι κράτησαν το Αμιρ-αλ, πετάξαν το βαχρ στα σκουπίδια (δεν ακούγεται Λατινικό) και η Λατινικοποίηση τελείωσε με το (ντ) μπροστά από το μ. Ετσι γεννήθηκαν τα admiralis και admilar.

Αμπάρης
Αμπαριώτης
Αμπαρτζής
Αμπαρτζάκης
Αμπαρτζίδης
Αμπαρτζόγλου

[ΤΚΕ, 2019, 35]. Τρκ ambar (και Οθ. enbar)= αμπάρι, αποθήκη, κύτος πλοίου, εταιρεία μεταφορών και ambarcı= αποθηκάριος. Αλλά και οικισμός Αμπάρι κοντά στον Πύργο (Ηλεία).

Αμπάρκιολας
Αμπάρκιολης
[ΑΧΗ]

[ΤΚΕ, 2019, 7]. Ambarköy είναι το όνομα χωριού (γνωστού και ως Ambar, Anbar και Ketbat) το οποίο βρίσκεται στην Καππαδοκία, περίπου 12 χλμ. από το Kayseri (αρχαία Καισάρεια). Ambar köylü λέγεται ο προερχόμενος από το εν λόγω χωριό. Μαντεύω λοιπόν ότι το επώνυμο μας ήρθε από την Καππαδοκία. Υπάρχει όμως στο Κιλίς το χωριό Μάντρες που παληότερα λεγότανε Abar köy. Οι εξ Ανατολής γείτονες γράφουν οτι το κύριο όνομα Abar είναι χαρακτηρεισμός ανθρώπου που θεωρεί τον εαυτό του σπουδαίο, που είναι περήφανος, που δεν σκύβει το κεφάλι. Κατά τα φαινόμενα λοιπόν το επώνυμο είναι Εθνικκό και δείχνει τόπο καταγωγής) Οσοι προτιμούν πιό εξωτικές ετυμολογίες ας λάβουν υπ' όψιν

ότι kul=köle=σκλάβος καί ας συνδυάσουν το ambar (αμπάρι) με το kul/köle. Σημειώνουμε και τον Απόστολο Αμπάρκιολη, διαίτητή από τη Μακεδονία, που δεν έδοσε πέναλτυ στον Παναθηναϊκό το Νοέμβριο του 2009 και τον άφησε ισόπαλο με τον Αστέρα Τρίπολης. Στον ΤΚΕ επώνυμο αντίστοιχο του Αμπάρκιολης δεν βρήκα.

Αμπατζῆς *Αμπατζάς*

[ΤΚΕ, 2019, 1149] Αραβογενές Τρκ. aba=αμπας, χοντροφκιαγμενο μαλλινο ύφασμα, abacı=αυτος που φκιάχνει η πουλάει τέτοια υφάσματα.Το αμπατζάς εμφανίζεται με 5-6 διαφορετικά ονόματα στο διαδίκτυο.

Αμπεσλίδης

[ΤΚΕ, 2019, 7] Ο [ΔΤ] το ετυμολογεί από το abes=ανώφελος. Σε γενικές γραμμές abes=μάταιος, άχρηστος, ανώφελος (2) παραλογισμός/μουρλάδα, παράλογος/μουρλός (3) άσκοπο χάσιμο χρόνου. G("Mehmet Abe[S]" İstanbul)= 7.

Αμπλάς[ΑΧΗ]

[ΤΚΕ, 2019, 40]. Ο [ΑΚΛ] ετυμολογεί το όνομα δύο φορές. Την πρώτη από το Ελληνικό εμβολή◎αμπολή◎αμπλάς=αυλάκι (Τα εμβολή, αμπολή υπάρχουν και σημαίνουν αυλάκι. Το αμπλάς δεν το βρήκα πουθενά) και τη δεύτερη από το Τρκ. abla= μεγάλη αδελφή. Συμπληρώνουμε:

- Abla είναι τίτλος τιμής όταν κανείς απευθύνεται σε μεγάλες γυναίκες (μπορεί να εκληφθή ως προσβολή αν η κυρία νεάζει). Επίσης σημαίνει:
  - σκλάβα υπεύθυνη για τις άλλες σκλάβες του σπιτιού
  - γυναίκα (σύζυγος του περι ου ο λόγος)
  - λεσβία (κυρίως ablacı)
- Στη μαθητική αργκό abla είναι ο δάσκαλος που είναι υπερβολικά φιλικός και δίνει πολυ καλούς βαθμούς στα κορίτσια.
- Abla είναι γυναικείο Αραβικό όνομα, γνωστό απο τα ποιήματα του ποιητή Antara (7ος αιώνας) και σημαίνει καλοφκιαγμένη, με τις κατάλληλες καμπύλες και πιασίματα.
- Στα Οθ. abl= χοντρός, παχύσαρκος/ ογκώδες αντικείμενο και abla= άσπρο αντικείμενο.
- G("Mehmet Abla" İstanbul)= 220 καί G("Mehmet Ablaoğlu") **İstanbul**)=0
- Δοθέντος ότι οι υπάρχουσες ετυμολογίες είναι ύποπτες, οι αναγνώστες που προτιμούν τις Ελληνικές ετυμολογίες

μπορούν να θεωρήσουν το επαγγελματικό Αμπ(ε)λάς σαν πιθανή ρίζα.

Αμπουρίδης[*Αμπούρογλου* **[ΑΧΗ]**

[ΤΚΕ, 2019,1]=2,2. Ο [ΔΤ] το ετυμολογεί από το Οθ. âbıru το **οποίο** αποδίδει ως σεμνότητα (έχει και άλλες έννοιες). Ατυχώς όμως το G("Mehmet AburX",İstanbul)=0 γιά X=ένα των {ı,i,u}. Πλην όμως G("Mehmet Abur",İstanbul)= 133. Στά σύγχρονα Τρκ. το abur εμφανίζεται κατά κανόνα ως abur cubur= προχειρο φαγητό, φαγητό εκ των ενώντων με γεύσεις κατά κανόνα αταίριαστες (2) τυχαίος, μπερδεμένος, χωρίς αρχή και τέλος, χωρίς λογική συνοχή, ασύνδετος. Στις ιστοσελίδες του Τρκ. υπουργείου πολιτισμού για τον Abusupiyan Akayev (1872 -1931) διαβάζουμε *Açıqdır afilaganga **aburum**. Belgili, bilegenge saburum* (πρωτότυπο, έμφαση δική μου) και *Açıktır, anlayana ihtiramım. Belgili, bilene sabrım* (μετάφραση). Το οποίο συνεπάγεται (αν η μετάφραση είναι σωστή) ότι στο πρωτότυπο abur=αυτός που δείχνει σεβασμό. Βέβαια τα περί abur είναι ατελείωτα διότι, π.χ.,

- Το abur/apur= σούπα στις συνταγές των Αρμενίων
- Abur είναι κύριο Αραβικό όνομα.
- Abur εμφανίζεται στα Αραβικά με την έννοια του διασχίζω (αυτός που διασχίζει, η πράξη του διασχίζειν), πέρασμα, φυγή
- Al Habor είναι το Αραβικό όνομα του άστρου Σείριος. Το άστρο ήταν επίσης γνωστο ως Al Shira (το λαμπρό, συμφωνα με μιά ετυμολογία) και ως al A'bur al Yamaniyyah (το πέρασμα στό νότο/ η φυγή στο νότο). Σύμφωνα με μιά μυθολογική αναφορα τα άστρα Κανόπους, ο Σείριος (η μεγάλος κύων) και Προκύων (μικρός κύων) ήταν αδερφές. Οταν ο Κανόπους έφυγε προς το Νότο, ο Σείριος διέσχισε το γαλαξία για να είναι μαζί της. Ο Σείριος (μεγάλος σκύλος) φαίνεται προς το νότο ενώ ο Προκύων φαίνεται προς το βορρά (η τη Συρία=Sham). Κυριολεκτικά βέβαια, οι αναφορές στην Υεμένη σημαίνουν δεξιά (όταν κοιτάει κανείς τη Μέκκα προς την Ανατολή, άρα νότια) ενώ οι αναφορές στη Συρία (Sham) σημαίνουν αριστερά.

Σε τελική ανάλυση το τι ακριβώς σημαίνει το επώνυμο Abur στην Κωνσταντινούπολη δεν το γνωρίζω αλλά δεν υπάρχει λόγος, ελλείψει άλλων στοιχείων, να δεχτούμε το âbıru σαν την τελευταία λέξη επί του θέματος.

Αμπράσης[ΑΧΗ]
Αμβραζάς
Αμβράζης
Αμβραζιάδης
Αμπράζης
Αμπρασίδης
Αβράς
Αβράσης
Αβράσογλου

[ΤΚΕ, 2019,25] Ο [ΜΤ] όπως και οι [ΑΚΛ] και [ΔΤ] ετυμολογούν το Αμπράζης και συναφή από το Τρκ. abraş= παρδαλός,αρρωστιάρης, αγροίκος απρόσεκτος [ΜΤ] αρρωστιάρης στιγματώδης [ΑΚΛ] και παρδαλός [ΔΤ]. Σύμφωνα με τον [RT] abraş/ebreş=

(1) παρδαλός με στίγματα (π.χ., άλογο)

(2) με άχροα στίγματα (επιδερμίδα, φύλλο), ο έχων αλφισμό

(3) λεπρός (abraşlık=λέπρα).

Παράλληλα, σύμφωνα με τον [RT] υπάρχει και τα Οθ. abraz= ζώο εκ γενετής στείρο, abr= (1) ερμηνεία ονείρου (2) κλάψιμο, πένθος, βαθειά λύπη και abra=τάρα, απόβαρο. G("Mehmet Abraz")=G("Mehmet Abrazoğlu")=0. Λογικό διότι abraz=στείρος!!

Ανάκογλου [ΑΧΗ]

[ΤΚΕ, 2019, 10] και πλήθος από Google ανάφορές στον μέσο του Πανσερραϊκού Ανάκογλου. Στα Οθ. υπήρχαν το επαρχιακό anak=μνήμη, ενθύμιο αλλά κσι τα γρσμματιζούμενα Αραβογενή anak=πολύ ευχάριστος, γοητευτικός, anak= θηλυκό κατσικάκι/ καταστροφή/σπογοήτευση/όνομα αστεριού της μεγάλης άρκτου, a'nak=λαιμός/ κορμός δέντρου η φυτού/ σύννεφο σκόνης λόγω σνέμου και a'nak=μακρυλαίμης/με άσπρα σημάδια στο λαιμό. Από αυτά τα γοητευτικός και τα μακρυλαίμης/ με άσπρα σημέδια στο λαιμό δείχνουν τα πιό πιθανά. G("Mehmet Anak")=585 καί =G("Mehmet Anakoğlu")=0.

Ανταλής
Αδαλής
Ανταλάκης
Ανταλιάλης
Ανταλίδης
Ανταλόγλου
Αδαλόγλου

[ΤΚΕ, 2019, 142]. Adalı σήμαινει στα Τρκ και ανταλής πάλαι ποτέ σήμαινε στα Ελληνικά [ΔΔ] νησιώτης με έμφαση στα νησιά κοντά στην στερηά, ιδίως τα νησιά της Προποντίδας. Πλήθος Adalı στον ΤΤΚΕ με 17 Mehmet Adalı αλλά και 3 Adalıoğlu. Υπάρχουν όμως και δύο Antalyalı οπότε το Ανταλιάλης μάλλον σημαίνει από την Αντάλεια.

Αντάμης

[ΤΚΕ, 2019, 34**].** Μάλλον από την Τουρκική μορφή του Αδάμ, Adam. Στην Ελληνική argot αντάμης= παλικάρι, θαρραλέος.

Αντασούρας

[ΤΚΕ, 2019, 16]. Στα Οθ. adaş=συνονόματος και το ρήμα adaşmak= ανταλλάσσω ορκους/υποσχέσεις. Το adaşır, σύμφωνα με το Google, επίσης σημαίνει συνονόματος. Π.χ., παππούς και εγγονός".

Αντζας[ΑΧΗ]
Αντζακας
Αντζακλής
Αντζαράς

ΤΚΕ, 2019, 184]. Μάλλον απο το άντζα= (1) η λακούβα κάτω από το γόνατο (2) κνήμη/γάμπα και άλλα μέλη του κορμιού κάτω από τη μέση. Το ίδιο αλαλούμ βασιλεύει και με την ετυμολογία της λέξεως. *Οι προτεινόμενες ετυλογίες είναι τουλάχιστον 10!!*

Αντζαράκης 1) Η περιοχή Αντζάρα, στη Γεωργία, αρρίπτεται.
2) Οι [ΑΚΛ] και [ΔΤ] προτείνουν το Τρκ. acar=(εύρωστος, ισχυρός [ΑΚΛ] και το acar=ρωμαλέος [ΔΤ].

Προτιμούμε την ετυμολογία των 5 επιθέτων από την αγνώστου προελεύσεως άντζα διότι

1) Δεν είμαστε είμαστε Τουρκομνείς και
2) Η γέννηση των επιθέτων από την άντζα είναι πιό απλή από την γέννησή τους από το acar

Αντζουλής[ΑΧΗ] **[ΤΚΕ, 2019, 99,6,50,334]**. Ο [ΔΤ] προτείνει το Τρκ.acul=βιαστικός. Επειδή όμως G("Mehmet Acul" İstanbul)=0 και άλλεςΤουρκικές πιθανές ρίζες για τα Αντζ* επώνυμα δεν βρήκαμε, πρέπει να ψαρέξουμε αλλού. Δοθέντος ότι το (1) το "Αντζουλάτος" εμφανίζεται σχετικά συχνά στην Πάτρα και στην Κεφαλονιά και (2) η περιοχή είχε πάρε-δόσε με την Ιταλία, υποθέτουμε ότι τα διάφορα Αντζουλ* και Αγγελ* επώνυμα είναι παραλλαγές των Ιταλικών κυρίων ονομάτων Angelo/Angela/Angielo/ Angiolo. Σημειώνουμε τα Ιταλικά τα ονόματα Ancioli (εκατοντάδες), Angiuli (εκατοντάδες, οι πιό πολλοί στην Puglia), Angiolato (ένας και μόνο στο διαδίκτυο) και Acciaioli (πάλαι ποτέ, αυθέντης της Αθήνας).

Αντζουλίδης
Αντζουλάκος
Αντζουλάτος

Ανυφαντής **[ΤΚΕ, 2019, 1111]. Α**νυφαίνω=υφαίνω/ξαναυφαίνω, ανυφάντης/ανυφαντής=υφαντής και είδος αράχνης

Αξακαλής[ΑΧΗ] **[ΤΚΕ, 2019, 2]**. Τρκ ak+sakal+lı= άσπρα+γένεια+(ο εχων)=ασπρογένης). Στον ΤΚΚΕ βρίσκουμε 44 Aksakallı και 1 Aksakalı. Σημειώνουμε όμως και την παρουσία, εκατέρωθεν του Βοσπόρου, δύο πόλεων με το όνομα Aksakal, οπότε το Aksakallı πορεί να είναι, πολύ απλά, ένδειξη καταγωγής η διαμονής. Τέλος, στα Οθ. Aksakal και Aksakallı λεγότανε ο μουχτάρης του χωριού, ήτοι ο κοινοτάρχης/πρόεδρος/προεστός.

Αξαμπανόπου πουλος [ΑΧΗ] **[ΤΚΕ, 2019, 12]**. Στα Τρκ saban= άροτρο και Şaban ειναι το όνομα του ογδόου μήνα στο σεληνιακό χρόνο τωνΜωμεθανών. Στην Τρκ. αργκό şaban=(1) βλάκας, ανόητος, αγαθιάρης (2) κατάπληκτος σε βαθμό που έμεινε μάρμαρο. (1) όγδοος σεληνιακός μήνα ς στο /τών Μωαθεμανών. Το ak σημαινει (1) λευκός και (2) έντιμοςs/αξιόπιστος [ML]. Υποθέτουμε ότι στη Μέση Ανατολή ο έντιμοςs θεωρείται βλάκας και το akşaban=.

a

βλάκας) [2] Δεν είμαστε σίγουρου ότι αυτή η ετυμολογία είναι σωστή. Είμαστε σίγουροι όμως ότι ο έντιμος στο χώρο των αετονύχηδων φαντάζει βλάκας. Τέλος G(Akşaban)=3.

Αξάς[ΑΧΗ]
Αξαόπουλος
Ακτσόγλου

[ΤΚΕ, 2019, 11] Ο [ΔΤ] προτείνει aksa= μακρινός απώτατος η akça=ασπρουδερός, υπόλευκος. G("Mehmet Aksa" İstanbul)=373, G("Mehmet Akça" İstanbul=38900 και G("Mehmet Akçaoğlu", İstanbul)=193.

Αξαζιώτης

[ΤΚΕ, 2019, 5] Σύμφωνα με το **[RT]** το επίθετο aksa καλύπτει τις ακόλουθες αποδόσεις.έννοιες του Αραβογενούς επιθέτου akis. Συγκεκριμένα αυτές:

- αντίθετος, αντίστροφος,ανάποδος
- ηχώ, αντανάκλαση
- αχαΐρευρος, άτακτος, κατεργάρης, σκανταλιάρης, παλιοτόμαρο

Αλλά, για να μήν συνηθίσουμε στα απλά και τα εύκολα, έχουμε και τα Αλβανικά:

- akçi=μάγειρας (λέξη που δεν χρησιμοποιείται πιά)
- **a**ksë= ικανός, άξιος και aks**i= ικανότητα αξία**
- aksh= κάποιος, ο δείνας, ο τάδε

Τέλος έχουμε και τα Ελληνικά αξιά= σωματική δύναμη, αντοχή, ικανότητα, αξιάδα= αξία, ικανότητα , δραστηριότητα, γρηγοράδα, αξαζιούμενος=ικανός, επιτήδειος, εργατικός αξιάζω= (1) αξίζω (2) δίνω αξία, εκτιμώ (3) είμαι καταδεχούμενος αξαζόμενος=άξιος, ικανός, αξάζω=(1) αξίζω (2) τακτοποιώ, διευθετώ, βάζω τάξη [ΔΔ].

Με τά υπάρχοντα δεδομένα είναι δύσκολο να πιστέψουμε ότι όλα τά επώνυμα έχουν την ίδια ρίζα και ο αναγνώστης καλείται να επιλέξη ότι αυτός προτιμά.

Αξαρλής[ΑΧΗ]
Αξαρλίδης
Αξάρης
Ακσαρίδης
Ακσάραφλος

[ΤΚΕ,2019, 191] . Ο [ΑΚΛ] το ετυμολογεί από το Τρκ. akhisar (άσπρο κάστρο) και περιέργως έχει κάποιο δίκηο. Στην Τουρκία υπάρχουν διάφορε ς πόλεις με αυτό τό όνομα ανάμεσα σ' αυτές και τα αρχαία Θυάτειρα, γνωστά επίσης με τα ονόματα Αξάρι και Αζάριον. G("Mehmet Akhisarlı)=40. Η ετυμολογία του **Αξαρλής** καταλήγει σε επίσκεση σε ετυλομογικό **λαβύρινθο. Π.χ., σ**τα Οθ. Το aksar/akser είναι ο υπερθετικός του kasir= κοντός [OS, RT]. Σε τελική ανάλυση δεν είναι σίγουρο ότι όλα αυτά τα ονόματα έχουν την ίδια προέλευση και σαφώς

καλύτερη ετυμολογία από εκείνη του του [ΑΚΛ] δεν γνωρίζουμε.

Αξής
[Αξί-Ακτζί]ογλου
[ΤΚΕ,2019, 3] Ο [ΔΤ] προτείνει το aksi= ανάποδος. **G("Mehmet Aksi", İstanbul**)= 45. Το aksi σχετίζεται με το aks=akis= (1) αντιστροφή, αντίστροφος (2) ηχώ, αντήχαση, αντικατοπτρισμός (3) αντίθετος, ενάντιος.

Αξίσας
[ΤΚΕ,2019, 7]. Ισως από το Αξής.

Απαζίδης[ΑΧΗ]
*Απάζογλου***]**
[ΤΚΕ,2019, 78]. Ο [ΔΤ] προτείνει το Τρκ. apaş το, οποίο αποδίδει ως αχρείος. Τα δικά μας λεξικά λένε apaş=κακοποιός, γκάνγκστερ, από το γαλλικό Apache, από το όνομα φυλής (Απάτσι). Οπως και νά'χη το πράγμα, ο ΤΚΚΕ δεν έχει ούτε Apaş[oğlu], ούτε Apas[oğlu] ούτε Apaz[oğlu]. Τέτοια Τρκ. ονόματα δεν βρήκα ούτε στο διαδίκτυο.
Στην ιστοσελίδα της οικογένειας Απαζίδη διαβάζουμε ότι το όνομα προέρχεται απο την Α(μ)πχαζία όπου κατέφυγε ο Νικόλαος Χατζίδης από το Χαμούρι (Ματσούκα) κοντά στη Τραπεζούντα. Οι Αμπχάζιοι στα Τρκ. λέγονται Abaza και στον ΤΚΚΕ βρίσκουμε Abaza=4, Abaz=3, Abazoğlu=2 ενώ στον ΤΚ Αγκυρας οι Abaza είναι 8 και οι Abazaoğlu. Βρίσκω την εξήγηση της οικογενείας Απαζίδη πιό πειστική.

Απάκης[ΑΧΗ]
[ΤΚΕ,2019, 3]. Μάλλον από το Τρκ. Apak=κατάλευκος, κάτασπρος. G(" Mehmet Apak" İstanbul")= 1940.

Απατζής
Απατζίδης
Απατζόγλου
[ΤΚΕ,2019,6]. Μάλλον παραλλαγή του Αμπατζής., βλέπε όνομα.

Απταλίδης
[ΤΚΕ,2019,26]. Τρκ. aptal=χαζός, κουτός, βλάκας, ηλίθιος.

Αράζ
Αράζος
[ΤΚΕ,2019,5], G(" Mehmet Araz", İstanbul")=4350.
Σύμφωνα με τον [ΔΤ] από το araz= τυχαίο πράγμα η το âraz=συμπτώματα. Βασικά σωστά αλλά τα δικά μου λεξικά λένε¨

- âraz=πληθυντικός του arz= (1) η γή, η υφήλιος (2) χώρα, περιοχή, εδάφη (2) χωράφι, ιδιοκτησία
- âraz= συμπτώματα (ιατρική)
- arâz πληθυντικός του arz= γεωγραφικό πλάτος, τα πλευρά αντικειμένου (π.χ., βουνοπλαγιά, πλευρά πλοίου, πλευρά συννεφογραμμής) στρατός
- arâz πληθυντικός του ırz= γυναικεία τιμή, αγνότητα, παρθενιά. Το ırz εμφανίζεται σε πληθώρα εκφράσεων σχετικές με ξεπαρθενέματα, βιασμούς, αποπλανήσεις κ.τ.τ. Ο πληθυντικός του όμως είναι περίεργος γιατί

θεωρητικά κάθε παρθένα ξεπαρθενεύεται μία και μόνο φορά.

- araz= (1) ιατρικό σύμπτωμα (2) (Φιλολογία) το τυχαίο, το συμπτωματικό, το επουσιώδες (3) (Θεολογία) Ιδιοκτησία και κάθε μορφή επιγείου πλούτου, του ασημιού και του χρυσού εξαιρουμένων.
- Στην αργκό arazıye uymak= το παίζω αθώος, κρύβω, καλύπτω, συγκαλύπτω.

Συμπερασματικά, ο αναγνώστης καλείται να διαλέξη.

Αραϊτζόγλου *Αραϊτζόπουλος*

[ΤΚΕ, 2019,20]. Στα Τρκ. arayıcı= σημαίνει (1) ερευνητής, αναζητητής, (2) αυτός που ψάχνει τους σκουπιδότοπους για να βρή αντικείμενα μιάς κάποιας αξίας (3) (πάλαι ποτέ) σκουπιδιάρης (4) τελωνειακός. Η εγκυκλοπαίδεια Μείζονος Ελληνισμού() γράφει:

Αραϊτζής: *Αναζητούσε πολύτιμα και ημιπολύτιμα μέταλλα και κοσμήματα σε σκουπιδότοπους και σε σωρούς χωμάτων. Κάποτε αγόραζε και τις στάχτες από πυρκαγιές, στις οποίες έψαχνε για πολύτιμα μέταλλα και χρήματα. Οι αραϊτζήδες ήταν οργανωμένοι σε συντεχνία.*

G(" Mehmet Arayıcı" İstanbul)=78.

Αραμπάκος

[ΤΚΕ,2019,2]

Αραμπαλής

[ΤΚΕ, 2019,16]

Αραμπασλής

[ΤΚΕ, 2019,25]

Αραμπάνος

[ΤΚΕ, 2019,54]

Αραμπατζής *Αραμπατζίδης Αραμπατζόγλου*

[ΤΚΕ, 2019, 3476] Στα Τρκ. araba=(1)κάρο, άμαξα με άλογα *(2) αυτοκίνητο.*Αναλόγως με το όχημα για το οποίο μιλάμε και τη χρήση του, arabacı είναι ο οδηγός/χειριστής ήτοι καροτσιέρης, αμαξάς, αγωγιάτης, οδηγός.

Αράπης *Αράπογλου*

[ΤΚΕ, 2019, 891] Στα Ελληνικά (άραψ) όπως και στα Τρκ (Arap) η λέξη αρχικά σημαίνει Αραβας αλλά με την πάροδο του χρόνου αποκτά και την έννοια του μελαχροινός/μελαψός και μαύρος/αφρικανός.

Αρατζής Αρατζίογλου

[ΤΚΕ, 2019,9,3] Στα. Τρκ aracı=μεσολαβητής, μεσίτης, γραμματοκομιστής (π.χ., ραβασάκια ερωτευμένων).
G("Mehmet Aracı" İstanbul).

Αργέντης *Αργεντίδης Αργεντίνης*

[ΤΚΕ, 2019,30]. Ονομα επιφανούς οικογενείας της Χίου απο το ~1300 που κατάγεται από τη Λιγουρία. Στις Λατινογενείς γλώσσες argento=ασήμι και argentino=ασημένιος, αργυρόηχος (φωνή). ΙνδοΕυρωπαϊκή ρίζα arg=λάμπω, αστράφτω, είμαι λευκός με παράγωγα το Γερμ. Όνομα Archibald=αληθινός,

argue (με αρχική έννοια «φωτίζω», αποδεικνύω), argent=ασήμι, άργιλλος= λευκός πηλός, αργός=αργρός= (στα Αρχαία) λάμπων/αστραφτερός, άργυρος. Επειδή κάποτε Αργεντινή δεκάρα ήταν ένα κίβδηλο νόμισμα, η έκφραση αργεντινή δεκάρα κατέληξε να σημαίνη άνθρωπος ευτελής, ψεύτικος. Το Αργεντίνης ίσως να σχετίζεται με αυτή την έκφραση.

Αργιανάς
Αργιανίδης
Αργιάννης

[ΤΚΕ, 20219, 70] . Ισως όπως και το Αϊραντζής (βλέπε όνομα) *από το* Τρκ. ayran=ξινόγαλα και παρόμοια. Επειδή όμως το **ayran** χρησιμοποιείται σε εκφράσεις που περιγράφουν κουρκουτιασμένο άνθρωπο αλλά και οτιδήποτε άλλο ξίνισε, ίσως η σημασία να είναι μεταφορική.

Αργιατζής **[ΤΚΕ, 2019, 12]** Μάλλον μορφή του του Αϊραντζής.

Αρδίτσογλου **[ΤΚΕ, 2019,20] .Στα Τρκ. το ardiç** είναι όνομα δέντρου. Για τον τον [ΔΤ] **ardiç=** κέδρος και γιά τον[RT] **ardiç**=Juniper=**άρκευθος.** Στο διαδίκτυο διαβάζουμε τα εξής:

Juniper was a **symbol of** the Canaanites' f**ertility goddess Ashera or Astarte** in Syria. In the Bible's Old Testament, a **juniper** with an angelic presence sheltered the prophet Elijah from Queen Jezebel's pursuit.

Υποθέτω ότι **Αρδίτσογλου= ο γιός του πολυτόκου. Η, αν λάβουμε τη σκωπτική των χριστιανών στη Μικρασία, Αρδίτζογλου=μονοχογιός.**

Αρδαλάς[ΑΧΗ] **[ΤΚΕ, 2019, 11]**. Ο [ΔΤ] προτείνει το ardal=οικογενειακός λέξη που δεν βρήκα ούτε σε Τρκ. ούτε σε Οθ. λεξικά. Τα λεξικά μου λένε τα εξής:

- Στα Τρκ. ard=art=πίσω, οπίσθια, πλάτες κ.τ..λ.
- Στα Οθ. artal=μεγάλος, πελώριος, γιγαντιαίος
- ard=αλεύρι
- arda= (1) skşuptro κοντός (όπως ο κοντός της σημαίας), κοντάρι, πάσσαλος (2) σύμβολο εξουσίας με τη μορφή ράβδου/σκήπτρου
- ardalı= αξιωματούχος με arda αλλά και «από την πόλη Arda
- ardala= (1) κουδούνα καμήλας (2) μαξιλαράκι/σαμαράκι για δεύτερο αναβάτη ζώου.
- Στη γλώσσα των Χουριτών (που κομμάτια της επιζούν στους Αρμένηδες και στούς Κούρδους) ardal=ηγεμών, άρχοντας σύμφωνα με το διαδικτυακό λεξικο http://www.bilgin.nu/articles/kulturel/2004-06-18.php.

Σε γενικές γραμμές, οι πληροφορίες που έχουμε μέχρι στιγμής ίσως να ετυμολογούν το Τρκ. Ardalı ίσως και το Ardal αλλά για το Αρδαλάς πιθανές ετυμολογίες έχουμε αλλά όλες δείχνουν κομμάτι εξεζητημένες.

Αρδίτζογλου **[ΤΚΕ, 2019, 15]** Βλέπε ***Αρδίτσογλου***.

Αρδίτης[ΑΧΗ] ΤΚΑ=4,6. Οπως δείχνει το το αρχείο του Ιωσήφ Σιακκή,
Αρδίττης http://www.elia.org.gr/pages.fds?pagecode=15.03.01&langid=1, το όνομα μπορεί να θεωρηθή ως Εβραϊκό. Δοθέντος ότι ένα μεγάλο μέρος του Οθωμανικού (και κατά συνέπεια του Ελληνικού Εβραϊσμού) ήρθε, θέλοντας και μή, το 1492 από την Ισπανία, ίσως η ρίζα να είναι Ισπανική. Πράγματι στα Ισπανικά ardid= τέχνασμα, πονηριά, κομπίνα, μπαγαποντιά (αρχικά όμως πολεμικό τέχνασμα, σχέδιο κ.τ.τ.) από το ardido = γενναιος, ατρόμητος (βλέπε και hardi στα Γαλλικά), από το Καταλανικό ardit=τολμηρός, άφοβος, αλλά και ardit= πολεμικό τέχνασμα, πολεμικό σχέδιο κ.τ.τ.. Παράλληλα, πάλαι ποτέ ardite ήταν το όνομα ευτελούς νομίσματος (17ος και 18ος αιώνας) και το όνομα βασιζότανε σε υπάρχουσα λέξη του 15ου αιώνα και ο Θερβάντες (1547-1616) στον 16ο έγραφε «No se me da un **ardite».** Μ'άλλα λόγια, το ardite ήταν το Ισπανικό ισοδύναμο του λεπτού, της πεντάρας, της δεκάρας, η, έστω, της δραχμής. Ο αναγνώστης μπορεί να διαλέξη ανάμεσα στο γενναίος/ατρόμητος, στο πανούργος/κατεργάρης, και στο ευτελής/ μικρής αξίας.

Αρδίτσογλου **[ΤΚΕ, 2019,20] .Στα Τρκ. το ardiç** είναι όνομα δέντρου. Για τον τον [ΔΤ] **ardiç=** κέδρος και γιά τον[RT] **ardiç**=Juniper=**άρκευθος.** Στο διαδίκτυο διαβάζουμε τα εξής:

Juniper was a **symbol of** the Canaanites' f**ertility goddess Ashera or Astarte** in Syria. In the Bible's Old Testament, a **juniper** with an angelic presence sheltered the prophet Elijah from Queen Jezebel's pursuit.

Υποθέτω ότι **Αρδίτσογλου= ο γιός του πολυτόκου. Η, αν λάβουμε τη σκωπτική των χριστιανών στη Μικρασία, Αρδίτζογλου=μονοχογιός.**

Αρζόγλου[ΑΧΗ] **[ΤΚΕ, 2019, 5]** Ο [ΔΤ] ετυμολογεί το Αρζόγλου από το Τρκ arz
Αρζουμανίδης το οποίο αποδίδει ως προσφορά (σωστό αλλά όχι η μόνη έννοια
Αρζουμάνογλου τηςλέξης). G("Mehmet Arzoğlu",İstanbul)=1010 και G("Mehmet Arz",İstanbul)=3530.

Arz σημαινει

1) προσφορά

2) αναφορά, παρουσίαση
3) παράκληση, έκκληση
4) στερηά
5) έδαφος χώρας
και το γιά το **arzu** έχουμε
1) επιθυμία, ευχή, πάθος
2) προθυμία, έφεση, όρεξη.
3) διάθεση, θέληση, μεράκι
4) Arzu= κύριο όνομα γυναίκας και κυριολεκτικά σημαίνει αντικείμενο έντονου πόθου)
5) το επαρχιακό arzuman θεωρείται συνώνυμο του arzu(1).

Με αυτά τα δεδομένα βρίσκω το arzu πιό πειστικό.

Αρίκας **[ΤΚΕ, 2019, 36]** Ο [ΔΤ] το ερυμολογεί από το Τρκ.
Αρίκογλου arık=ανίσχυρος. Σύμφωνα με το [ΤΕ] arık=λιτός, σπαρτιάτικος ενώ σύμφωνα με τον [RT} arık= (1) ισχνός, άπαχος (2) καθαρός, αμόλυντος και (πάλαι ποτέ) αγνός/ηθικός (3) αυλάκι για την ύδρευση χωραφιών. G("Mehmet Arık" İstanbul)=9870.

Αρίογλου **[ΤΚΕ, 2019, 1].** Το επίθετο **arı**-αγνός, αμόλευτος, αναμάρτητος G("Mehmet Arı", İstanbul)=23700.

Αριτζής **[ΤΚΕ, 2019, 1590]** Τρκ. arı= μέλισσα/σφήκα καί arıcı=μελισσοκόμος.
Αριτζάκης G("Mehmet Arıcı",İstanbul)=9270.
Αρίτζογλου

Αρκάς[ΑΧΗ] **[ΤΚΕ, 2019, 1500]** ΤΚΑ=45,8. Ο [ΑΚΛ] ετυμολογεί το Αρκάς από
Αρκαλής το arka=ράχη και ο [ΔΤ] *το* Αρκαλής από το arkalı= ισχυρός. Και οι δύο έχουν, τουλάχιστον ως ένα σημείο, δίκηο. Το Τρκ. arka χρησιμοποιείται σαν ουσιαστικό, επίθετο, και επίρρημα με τις εξής έννοιες¨(1) πλάτη (2) πίσω μέρος, πίσω, όπισθεν, οπίσθιος, οπίσθια (3) ισχυρός φίλος, υποστηρικτής (4) συνέχεια (εκπομπής, άρθρου, κ.τ.τ). Το arka εμφανίζεται σε μια σειρά εκφράσεων όπου η έννοια καθορίζεται απο τα συμφραζόμενα και την εικόνα που δημιουργείται. Π.χ., arkası olmak= έχει πλάτες, ισχυρούς φίλους η .... arkasına almak= βασίζομαι (στην στήριξη του...). Κατά συνέπεια, έχουμε τα arkasız= (1) χωρίς πλάτη/ερεισίνωτο (2) χωρίς μέσο, πλάτες, προστάτη και alkalı= (1) ο έχων φαρδειές πλάτες (2) προστατευόμενος, με μέσα/στήριξη/προστάτη. Νομίζω λοιπόν ότι ο Αρκάς έχει να κάνη πιό πολυ με την έννοια προστάτης, μέσο, υποστηρικτής και το Αρκαλής με αυτόν που έχει τα μέσα και είναι (ετερόφω - τα) ισχυρός. G(Mehmet Arka", İstanbul, εκτός Facebook) =172.

Αρμαγανίδης **[ΤΚΕ, 2019,** ΤΚΑ=12. Περσογενές, Τρκ. ermağan/armağan= (1) δώρο, πεσκέσι (2) τιμητικός/αναμνηστικός τόμος. G("Mehmet Armağan" İstanbul) εκτός Facebook)309-178=131. Οι Ermağan (ίδιες συνθήκες)=8.

Αρμαδούρος[ΑΧΗ] [ΤΚΕ, 2019, 12]4. Στα Ελληνικά έχουμε την Ιταλογενή λέξη αρμαδούρα=σκαλμοδόκη= κουπαστή, σανίδα με τρύπες στις οποίες τοποθετούνται/σφηνώνονται οι σκαρμοί, κυλινδρικά ραβδιά στα οποία δένονταισκοινιά του πλοίου η κουπιά (Ιτ. armadora). Στην Τρκ. υπήρχε η Ιταλογενής λέξη armador= πεπειραμένος ναύτης (με έμφαση σ᾽αυτόν που ασχολείται με τα πανιά) και στον ΤΚΚΕ βρίσκουμε 3 Armador. Η ΙνδοΕυρωπαϊκή ρίζα γι' αυτές τις λέξεις είναι **ar** και σε γενικές γραμμές σημαίνει πράγματα που ταιριάζουν, που μπορούν να συναρμολογηθούν σρμονικά και τη βρίσκουμε στούς ακολούθους τύπους λέξεων:

Αρμαδώρος

- arm (χέρι)
- arm (όπλο), armada, armadillo, army, armoire, alarm, disarm
- αρμός, αρμονία
- art, artist, inert, inertia
- άρτιος
- article
- άρθρο (στα αρχαία =αρμός, κλείδωση), άρθρωση, άναρθρος, αρθρόποδα,.....
- άριστος (~αυτός που ταιριάζει κάλλιστα) , αριστοκρατία

Αρμούτης[ΑΧΗ] **[ΤΚΕ,2019,84**1. Οι [ΑΚΛ] και [ΔΤ] ετυμολογούν αυτά τα ονόματα από το Τρκ. armut=αχλάδι (ο [ΑΚΛ] γράφει Αρμούτης... (δηλαδή αχλαδάς)) και μέχρι ένα σημείο έχουν δίκηο. Στην Οθ. armud, armut, και emrud σημαίνουν αχλάδι. Πλήν όμως στην Τρκ. αργκό σημαίνουν και υπερβολικά αγαθός, αγαθομούνης, αγαθιάρης, ηλίθιος, βλάκας. Τέλος, στα Οθ. armudî= ο έχων σχήμα αχλαδιού. Μαντεύω λοιπόν ότι τα Αρμούτ[ζ/σ] είναι επαγγελματικά, τα άλλα έχουνε μεγάλες πιθανότητες να σημαίνουν Αγαθιάρης η και αχλαδόμορφος, ήτοι, όπως κατά κανόνα οι γυναίκες, με στενούς ώμους και φαρδύ πισινό. **G**(" **Mehmet Armut**" İstanbul)=1200) Ας προσθέσουμε όμως ότι στα Ελληνικά είχαμε κάποτε τη λέξη αρμούτι=βραχύκαννο τουφέκι οπότε οι Αρμούτηδες (ίσως και οι Armut και παρόμοιοι) να μην έχουν όλοι πάρε-δόσε με τα αχλάδια και παρόμοια.

Αρμουτάκης
Αρμουτίδης
Αρμούτζογλου
Αρμούτογλου
Αρμούτσογλου

Αρναούτης **[ΤΚΕ,2019,328]**. Τρκ. Arnavut=Αλβανος (μάλλον το πήραν απο μας) και Αλβ. arna**ut** = Αλβανός. Παρατηρούμε οτι η Τρκ. μισοπροφέρει το v, ιδίως ανάμεσα σε φωνήεντα). [Α10]

Αρπατζάνης **[ΤΚΕ,2019,24]** **Ισως** υποκοριστικό του Αρπατζής

Αρπατζής[ΑΧΗ] **[ΤΚΕ,2019,25]** Στα Τρκ. arpa=κριθάρι, arpacı=κριθαράς [ΔΤ]
Αρπατζόγλου Σημειώνουμε όμως ότι στην Τρκ. αργκό arpa=χρήμα (οπως και το Γαλλικό blé=σιτάρι=χρήμα) και στήν Τουρκική argot arpacı = κλέφτης, διαρρήκτης, ληστής, άρπαγας, λωποδύτης. Δεν αποκλείεται όμως η ρίζα του arpacı να είναι το Ελληνικό αρπάζω/άρπαγάς με Τρκ. κατάκηση (cı/τζής). η συνέχεια,

Αρτης **[ΤΚΕ, 2019, 6].** Τρκ art= πίσω, οπίσθια, ο οπίσθιος,
Αρτογλου το τελευταίο κομμάτι/μέλος ακολουθίας.

Αρτίκης **[ΤΚΕ, 2019,26]** Τρκ artık= (1) υπόλοιπο, περίσσευμα,πλεόνασμα,
Αρτίκος υπόλειμμα, φαγητά που μείνανε (2) περιττός, αχρείαστος, περισσευούμενος, ο επαναλαμβάνων την ίδια πληροφορία. Υπάρχει όμως και χωριό **Αρτίκι** στη **Μεσσηνία**.

Αρτίνιος[ΑΧΗ] **[ΤΚΕ, 2019,37]** Στίς ιστοσελίδες της εφημερίδας ΕΠΤΑ διαβάζουμε *Μερεσίδης Αναστάσιος του Παναγιώτη, λοχίας του 90ου ΣΠ, γεννήθηκε το 1911, φονεύθηκε στο υψ. 1234 (**Μάλι Αρτίνι**) στις 20/1/41.* Στα Αλβανικά mali= βουνό (π.χ., Mali i Zi =Μαυροβούνι) και artinj= ποκιλια πεύκου. Να βγήκαν 9 Αρτίνιοι από το όνομα μιάς (απ' ότι ξέρω άσημης) βουνοκορφής δείχνει απίστευτο. Αλλά καλύτερη ετυμολογία δεν ξέρω.

Ασάνης[ΑΧΗ] **[ΤΚΕ, 2019,2]** αλλά και τρείς **Ασάνοβα**.G("MehmetAsan" İstanbul)= 6440. Ο [ΔΤ] ετυμολογεί το Ασάνης από το Περσικό
Ασανίδης âşan= εύκολος . Στον [RT] δεν βρήκα το âşan αλλά βρήκα το
Ασάνας ρήμα/απαρέμφατο aşmak=- ξεπερνώ, υπερβαίνω, εξανίζομαι, το σκάω Η μετοχή ενεστώντος του aşmak είναι aşan. G("Mehmet Aşan" İstanbul)=6600.

Το όνομα Ασάνοβα όμως σε συνδυασμό με το γεγονός ότι Ασάν ήταν η βασιλική οικογένεια της Βουλγαρίας, ανοίγει και άλλους δρόμους. Στο διαδίκτυο βρίσκουμε τους

- Ανδρόνικος Ασάνης (διοικητής Μυστρά 1315-1321
- *Ανδρόνικος Ραούλ* Ασάνης *Παλαιολόγος,* εγγονός του αυτοκράτορα Ανδρόνικου Παλαιολόγου και γιος του Μανουήλ Ραούλ Ασάνη διοικητή του Διδυμοτείχου στα 1342
- Ματθαίος Ασάνης Καντακουζηνός, γιός του αυτοκράτορα Ιωάννη Καντακουζηνού και της Ειρήνης Ασάνινα.

Τέλος, Ασάνη είναι το όνομα ξερονησίδας στις εκβολές του Εβρου και το Ασάνης χρησιμοποιείται σαν συνώνυμο του Χασάν στα δημοτικά της Κρήτης. Σε γενικές γραμμές; δεν είναι καθόλου σίγουρο ότι οι διάφοροι Ασανάκηδες προέρχονται ετυμολογικά από τά διάφορα Τρκ. asan και aşan.

Ασάρβελης[ΑΧΗ] **[ΤΚΕ, 2019,216).** ΣταΑλβ. **assar=δεκάτη [ΟΑ]. Στα Οθ.** öşr=öşür= δεκάτη. Ο πληθυντικός των öşr **και** öşür ήταν aşar [RT]. **.** Στα Οθ. Veli-=(1) κημεδόνας (2) σύντροφος, έμπιστος φίλος (3) άρχοντας, αυθέντης. Ισως να είναι ο αυθέντης που τσεπώνει τις δεκάτες.

Ασαριώτης[ΑΧΗ] **[ΤΚΕ, 2019,8].** Ο [ΔΤ] ετυμολογεί το Ασαρλίδης από το asâr= έργα, Τα δικά μου λεξικά έχουν ένα πλήθος από Οθ. asar. που παραθέτω παρακάτω .

Ασαριωτάκης
Ασαργιωτάκης
Ασαρίδης
Ασαρλίδης

âsar= αυτά που αφήνει κανείς στο περασμά του, ήτοι

1) ίχνη
2) διάφορα ετερόκλητα αντικείμενα
3) μνημεία, κτίρια, εργασίες επιστημονικές, επιστημονικο η λογοτεχνικό έργο
4) ιστορίες, παραδόσεις, μύθοι,
5) **asâr**=μπερδεψοδουλειά, υπόθεση που προξενεί μπελάδες,
6) asar= σκόνη που μεταφέρει ο αέρας
7) asar=καταφύγιο, άσυλο.

Παράλληλα έχουμε τη λέξη aşar (Αλβ. ashar) που σχετίζεται με το δέκατο του εισοδήματος που πήγαινε στη θρησκεία ενώ aşşar λεγότανε ο αντίστοιχος φοροσυλλέκτης.

1) Υπάρχουν δώδεκα Τρκ. πόλεις ονομαζόμενες Asar και 29 με το Asar πρώτο συστατικό του ονόματος. Μία απ' αυτές, κοντά στην Σαμψούντα, λέγεται Asarağaç και δημιουργεί την υποψία ότι το Asar ίσως είναι όνομα δέντρου (ağaç =δέντρο).
2) Υπάρχει τοποθεσία Asar tepe (Θράκη, κοντά στο χωριό Σαρακηνή) και μετόχι Άσάρη (Κρήτη), κοντά στη Ιεράπετρα. Ασάρι λέγεται τοποθεσία στο χωριό Λόφοι (Φλώρινα) και ύψωμα στη Λητή (Θεσσαλονίκη).
3) Ασαρλίκ παληά λεγότανε το χωριό Οσσα (Λάρισα) . Τέλος άσαρ= άσαρον= νάρδος= (στα Αγγλικά) nard είναι είδος φυτού[ΔΔ] και στα Αλβ. ashari = ερωτικός/σαρκικός πόθος. Από όλα αυτά και από τη μορφή των ονομάτων η πιό πιθανή ετυμολογία είναι ότι τα εν λόγω ονόματα δείχνουν καταγωγή.

Ασίκης **[ΤΚΕ, 2019, 173]** (δεν μετρούμε τα Ασηκ* και τα Ασικί*)

Ασικίδης
(1)
(2)
(3)
(4)

*Αραβογενές*Οθ. âşık=aşik=
(1)εραστής, ερωμένος
(2) δερβίσης σε έκσταση
(3) τροβαδούρος
(4) κότσι (κόκκαλο). Το ασίκης έχει υιοθετηθεί από την Ελληνική γλώσσα με την έννοια (1) εραστής/ερωμένος και , (2) λεβέντης, ομορφάντρας, παλληκάρι.

Ασηλάνης
Ασιλάνογλου
Ασίλογλου

[ΤΚΕ, 2019,15] Ο [ΔΤ] ετυμολογεί το Ασίλογλου από το Τρκ. asîl= ιππότης. Τα δικά μου λεξικά λέγουν κάτι ελαφρά διαφορετικό:

- asıl= (1) προέλευση (2) το πρωτότυπο (3) η ουσία, το ουσιώδες,το αληθινό, το πραγματικό, η αλήθεια, αληθινή μορφή, η φύση, το βασικό (3) ρίζα (4) βάση
- asil= άρχοντας, ευγενής, αριστοκράτης (2) ο κάτοχος asil αξιώματος (σε αντίθεση με τον προσωρινό η με τον «αντ' αυτού») (3) ο κυρίως ενδιαφερόμενος (σε αντίθεση με τον αντιπρόσωπο/πράκτορά του) (4) ευφυής, με καλή κρίση.
- asîl=asile= αργά το απόγευμα (δύση ηλίου) (2) θάνατος, καταστροφή, δύση (μεταφορικά).
- âsil= (1) μέλισσα (2) οτιδήποτε περιέχει μέλι.
- asilâne= ευγενής (με τίτλο ευγενείας), με τρόπο που αρμόζει σε ευγενή.
- aşılı= (1) εμβολιασμένος (2) μπολιασμένος
- Aşıl= (ο Τρωϊκός) Αχιλλέας

Αν x=[s/ ş] και y=[ı/i
3420<=G("Mehmet As[x]l[y]" İstanbul)<=4000

Κατά πάσα πιθανότητα τα Ασηλάνης/Ασιλάνογλου προέρχονται από το asilâne και με βάση τα στοιχεία που έχουμε (βλέπε και ΔΤ) πιό πιθανή ρίζα για το Ασίλογλου είναι το asil μρ την έννοια του άρχοντα.

Ασκερίδης
Ασκερόπουλος

[ΤΚΕ,2918, 15]. Βασικά απο το Τρκ. asker= στρατιώτης. από το Αραβικό askar και αυτό από το Λατινικό exercitus μετοχή του exercere= γυμνάζομαι, ασκούμαι.

Ασκούνης

[ΤΚΕ,2019, 82]. Από το aşkın= υπερβαίνων σύμφωνα με τον [ΔΤ], απόδοση και ετυμολογία που δείχνουν σωστές (τα λεξικά μου το ορίζουν (1) υπερβολικός/υπερβολικά (2) αυτός που ξεπερνάει κάποιον η κάτι, π.χ., yetmışı aşkın=κάποιος που πάτησε τα 70, είναι 70 και). Στον ΤΚΚΕ βρίσκουμε σωρεία Aşkın (οι Mehmet

είναι 14), 7 Aşkınoğlu, και 12 Aşkun. Παραθέτουμε και τα ακόλουθα

- Η ερωτική ποίηση των Οθωμανών χρησιμοποιεί το aşkun αντί του aşkın, γενική του aşk= λατρεία, αγάπη, πάθος, πόθος. Π.χ., στο διαδίκτυο διαβάζουμε: aşkun belâsı=Του έρωτα τα βάσανα, τα ερωτικά βάσανα/μπελάδες.
- Το Aşkın είναι κύριο γυναικείο όνομα με την έννοια εξαιρετική, ανώτερη, αξιαγάπητη, (η) αγαπημένη (σου).
- Στα Αραβικά η ρίζα skn σημαίνει κατοικώ, μένω και το askun εμφανίζεται σε ρηματικούς τύπους με την έννοια κατοικώ/μένω. Το αν και κατα πόσο το askun των μεν σχετίζεται με το Aşkun των δε, δεν το ξέρω.

Συμπερασματικά, νομίζω ότι με τα υπάρχοντα στοιχεία, η ετυμολογία του [ΔΤ] είναι η μόνη πειστική.

Ασλάν
Ασλάνης
Ασλανίδης
Ασλάνογλου

[ΤΚΕ, 2019, 2400]. Τρκ. aslan= (1)λιοντάρι (2) άντρας γενναίος (3) τίτλος του Σουλτάνου όταν του μίλαγε η μάννα του.

#####

Ασλής[ΑΧΗ]
Ασλιχανίδης
Ασλόγλου

[ΤΚΕ, 2019, 14] Ο [ΔΤ] προτείνει το aslî= αρχικός, κύριος. Το [RT] το ορίζει ως θεμελιώδης, ουσιώδης, κύριος, ριζικός, αρχικός. Αν **x**= ı η i=G("Mehmet Asl**[ı, i]**" İstanbul)=2430. Πλήν όμως στην Τρκ. aş=(1) μαγειρεμένο φαγητό (2) κουζίνα/χωρος μαγειρέματος και κατά συνέπεια aş+çı= μάγειρας και aş+lı= ο έχων μαγειρεμένο φαγητό η κουζίνα. Εχω την εντύπωση ότι το Ασλιχανίδης κάνει μπάμ οτι μιλάμε για κουζίνες και χάνια. Οσο για τους Ασλή και Ασλόγλου νομίζω ότι η ετυμολογία [ΔΤ] είναι σωστή χωρίς να αποκλείεται τελείως το Aşlı.

Ασμακλής[ΑΧΗ]
Ασμακίδης

[ΤΚΕ, 2019, 2] Ο [ΔΤ] προτείνει το aşmak=υπερπηδώ η το asmak=κρεμώ. Τα δκά μου λεξικά [RT, TE]λένε τα εξής **asmak= (1)** κρεμάω, αναρτώ (**2**) απανχονίζω (**3**) απλώνω (ρούχα) καί στην αργκό (4)(είναι) **αλητήριος** (5) είναι **άνθρωπος που δεν πληροί τα καθήκοντά του (6) είναι κακοπληρωτής (7) δεν πληρώνει τα χρέη (8) παρατάει τους φίλους του στα δύσκολα.**
aşmak=(1) περνάω, ξεπερνάω, υπερβαίνω, υπερπηδώ(2) βατεύω= καβαλάω το θηλυκό (του είδους ελπίζουμε)
Ολα αυτά είναι καλά αλλά τα Trk. απαρέμφατα είναι της μορφής (ρίζα)+(mak/mek) και το γερούνδιον=απαρέμφατον μείον το k.

Τέλος ουσιατικό+(l)+(ı,i,u,ü) δημιούργεί επίθετό. Π.χ. yaş=ηλικία και yaşlı=ηλικιωμένος , para/παράς-->paralı/παραλής-. Το αποτέλεσμα αυτού του παραδρόμου είναι ότι η ετυμολογία του [ΔΤ] έχει ένα πρόβλημα. Το Google δεν βρίσκει στην Πόλη κανένα επώνυμο του τύπου A[s,ş]**mak**[lı,li] αλλά βρήκε 14Μ του τύπου A[s,ş]ma[lı,li]. Αποτέλεσμα αναμένο διότι το [lı,li] δεν προστίθεται σε παρέμφατα.

Αστάρας[ΑΧΗ]
Αστάρης

[ΤΚΕ, 2019, 100] Ο [ΑΚΛ] το ετυμολογεί από το astar=φόδρα και αποδίδει το Αστάρης ως Φόδρας. Το ίδιο, σχεδόν, και ο [ΔΤ] που γράφει astar= αστάρι(=φόδρα, στρώμα μπογιάς [ΔΔ])
Προσθέτουμε:
(1) Πρώτο στρώμα μπογιάς όταν βαφεται τοίχος κ.τ.τ.
(2) (Τρκ. επαρχίας) ταβάνι
(3) Γύφτος, Τσιγγάνος
(4) astar etmek= (1) περιμένω, καρτερώ, προδοκώ (2) καθυστερώ, στήνω (3) συνουσιάζομαι [RT,FD2].

Τελικά, δοθέντος όνομα που να αρχίζη με ΦΟΔΡΑ στον ΤΚΕ δεν υπάρχει, προτιμώ το Αστάρ[ας/ης] από την έννοια (3) η (4) αλλά αυτό είναι θέμα γούστου.

Αστσόγλου

ΤΚΑ=2. Τρκ. aşçı=μάγειρας. Στον ΤΚΚΕ βρίσκουμε 181 Asçı και 50 Aşçıoğlu

Αταμπασίδης [ΑΧΗ]

ΤΚΑ=1. Σύμφωνα με τον [ΔΤ], όπως και το Αδαμπασίδης. Πλήν όμως στον ΤΚΚΕ βρίσκουμε τα ονόματα Atabaş=4 Atbaşı=3. ata=(1) πρόγονος, προπάτορας, προγονικός, πατέρας (Atatürk=ο πατέρας των Τούρκων, τιμητικός τίτλος του Kemal) (2) δώρο, δωρεά, εξυπηρέτηση, εύνοια, χάρη, at=άτι, άλογο, baş=(1) κεφαλή (2) αρχηγός (3) αρχή, πηγή κ.τ.λ. Οπότε μάλλον σημαίνει ο αρχιπρόγονος, ο πρώτος/ η ρίζα της οικογενείας.

Ατέσης
Ατέσογλου

ΤΚΑ=8, 11. Ο [ΑΚΛ] γράφει atesi=πύρινος, ο [ΔΤ] ateşi=πυρόχρωμος.
Πέρα από ένα μικρό ορθογραφικό λάθος έχουν βασικά και οι δύο δίκηο αν και απόδοση δείχνει ελλιπής. Συμληρώνουμε:

- Ο ΤΚΚΕ έχει 84 Ateşoğlu, 24 Ateşli, κανένα Ateş η Ateşi και όλως περιέργως ένα Ates!
- Στα Οθ. ateş έχει τη βασική έννοια της φωτιάς και κατ επέκταση σημαίνει (1) θερμότητα, πυρετός (2) πυρά/πυροβολισμοί (3) ζωντάνια, ζωηρότητα, ζήλος, (4) πόθος, όρεξη, αγάπη (5) οργή, θυμός (6) λάμψη, ομορφιά.

- Ateşî σήμαινε (1) πυρόχρωμος, κόκκινος (2) πύρινος (3) διαβολικός, διαβολεμένος, δαίμονας, κολασμένη ψυχή.
- Ateşi είναι η αιτιατική αλλά και η κτητική μορφή του ateş η οποία ενίοτε έχει χρήση σχεδόν επιθέτου. Π.χ., ateşi sevda= φλογερός/παράφορος πόθος, ateşi aşk= ateşli aşk = φλογερός έρωτας

Ατζάρας[ΑΧΗ]
Ατζαράκης
Ατζάρης

ΤΚΑ=2,16,1. Τρκ. acar= (1) έξυπνος, πονηρός, πανούργος (2) γενναίος, θαρετός, παράτολμος, τολμηρός (3) καινούργιος. Το Acar είναι επίσης εθνικό όνομα (Αζάροi, εθνική μειονότητα της Γεωργίας, μιλάνε Τουρκική διάλεκτο, είναι μουσουλμάνοι). Αρκετά κοινό όνομα στην Τουρκία με 98 Mehmet Acar στον ΤΚΚΕ, 19 Acaroğlu, και 3 Acarı. Σημειώνουμε πάντως και το Ιταλικό Azzali/Azzari~ κατασκευαστής ατσαλιού, σιδεράς, αξονοποιός (aza=άξονας)

Ατζαμής

ΤΚΑ=8. Βλέπε Ατζέμης

Ατζέμης

ΤΚΑ=28. Αραβογενές Οθ. Acem= Πέρσης. Η αρχική έννοια της λέξης acem ήταν (1) κάποιος που μιλάει κακά Αραβικά, βάρβαρος, ξένος (2) μουγκός, άλαλος. Για τους Αραβες κατακτητές οι Πέρσες ήταν ανίκανοι να μιλήσουν. Η λέξη έχει σαν παράγωγο το acemi= ατζαμής, αδέξιος, πρωτόπειρος, πρωτόβγαλτος, χωρίς πείρα η εκπαίδευση. Πέρα από το ατζαμής, έχουμε στα Ελληνικά και την έκφραση Ατζέμ πιλάφ(ι)= πιλάφι αλα Περσικά= πιλάφι με σάλτσα τομάτας.

Ατλαμάζογλου [ΤΝ]

ΤΚΑ=16. Στον ΤΚΚΕ βρίσκουμε 6 Atlamaz και μία Atlamazoğlu ονόματι Ουρανία!!!. Το atlamaz είναι μορφή του ρήματος atlamak και βασικά σημαίνει δεν πηδάει, δεν παραλείπει, δεν αντιπαρέρχεται (π.χ., διαβάζει ένα κείμενο λέξη προς λέξη). Στην Τρκ. αργκό όμως atlamak= (1) δίνω (2) συνουσιάζομαι οπότε atlamaz= δεν δίνει, δεν κάνει έρωτα. Η τελευταία ερμηνεία δίνει μιά ειρωνική χροιά στο Ατλαμάζογλου (γιός αυτουνού που δεν πηδάει!).

Ατλάσης

ΤΚΑ=1. Σύμφωνα με τον [ΔΤ] από το Τρκ. atlas=άτλας, ατλάζι. Η Τρκ λέξη atlas=άτλας είναι βέβαια Ελληνική και η atlas = ατλάζι (ολομέταξο μεταξωτό ύφασμα), ατλαζένιος (φκιαγμένος από ατλάζι, στιλπνός) Αραβογενής. Η κατάληξη σε –ης είναι κοινή στις Ελληνοποιήσεις Μικρασιατικών ονομάτων και στον ΤΚΚΕ Atlas=42. Πιθανώτατα ο ένας και μοναδικός Ατλάσης του ΤΚΑ να είχε Μικρασιάτη πρόγονο.

Ατματζίδης
Ατματζόγλου

ΤΚΑ=63,1,1. Το όνομα Ατματζής δεν εμφανίζεται ούτε στον ΤΚΑ ούτε στο διαδίκτυο. Στην Τουρκία το όνομα Atmacı είναι

Ατματζάκης ασύνηθες (ένας και μόνο σε όλη την Κωνστ., κανένας στην Αγκυρα, ένας στη Σμύρνη) ενώ το όνομα Atmacoğlu αναφέρεται μία και μόνο φορά στο διαδίκτυο (Nadire, έζησε στις ΗΠΑ). Ο [ΔΤ] το ετυμολογεί από το Τρκ. atma=ρίξιμο και έχει τουλάχιστον εν μέρει δίκηο (disk atma=δισκοβολία, gülle atma=σφαιροβολία, çekiç atma= σφυροβολία, και çekiç atmacı=σφυροβόλος). Επειδή όμως η παρουσία 63+1+1 «Ριπτόπουλων» χωρίς κανένα «Ρίπτη» δείχνει κάπως ύποπτη, ας προσθέσουμε τα εξής:

- Τρκ. atmaca= είδος γερακιού, ξεφτέρι (οπότε, π.χ., το Ατματζάκης μπορεί να είναι το αντίστοιχο του Ξεφτέρης η Ξεφτεράκης) με το όνομα Atmaca σχετικά κοινό.
- Το ρήμα atmak (από το οποίο βγαίνει το atma) δεν σημαίνει μόνο ρίχνω αλλά επίσης (και όχι μόνο)
    - Χτυπάω, πάλλομαι (καρδιά, σφυγμός)
    - Αποθηκεύω (προμήθειες)
    - Σπέρνω, εκσπερματώνω
    - Διαγράφω (από αρχεία)
    - Αναβάλω
    - Πίνω όλο το ποτήρι (άσπρο πάτο)
    - Ξαίνω (μπαμπάκι)
    - Λέω ψέμματα/ παραμύθια/υπερβολές, κομπάζω, αυτο- ηρωοποιούμαι.

  Από τα οποία συγκρατώ το ξαίνω (επαγγελματικό) και το λέω παραμύθια/είμαι παραμυθάς (ανθρώπινο χαρακτηριστικό)

- Σύμφωνα με το [ΟΤ] το Οθωμανικό atm είχε τις έννοιες
    - Κωλυσιεργώ, καθυστερώ, τραινάρω, και
    - Διασκεδάζω (κάποιον), ψυχαγωγώ

  Έννοιες παρόμοιες με αυτές του atmak.

Συμπερασματικά θα έλεγα ότι δεν απορρίπτω την ετυμολογία του [ΔΤ] αλλά, επίσης, δεν νομίζω ότι όλοι οι Ατματζίδηδες είνσι απόγονοι ριπτών.

Ατζιτήρης 5, Ατζητήρης 2, Ατζίδης 2 Αζημελής (;)=1. *****

Ατσης=2

Ατσίκμπασης **[ΤΝ, 11/2018],** ΤΚΑ=[1,1]. Στά Τρκ. (1)açık=

Ατσίκπάσης απροκάλυπτος, φανερός, ντόμπρος (2) baş= κεφάλι και επικεφαλής, και açıkbaş= (1)ξεσκούφωτος, φαλακρός, (2) ασελγής/έκφυλος (3) αθυρόστομος, βωμολόχος, χυδαιολόγος. Υποθέτω οτι το Ατσίκπάσης είναι η Ελληνοποίηση του **Ατσίκμπασης**

Ατσικνούδας **[TN 2018] [TK Ρόδου=3].** Κατά τα φαινόμενα και οι τρείς μέλη της ίδιασ οικογενείας και εύποροι μαγαζάτορες. Η λέξη τσικνούα χρησιμοποιείται στη Ρόδο (π/χ. Στις Καλυθιές) με την έννοια τσούκνιδα. Ισως το επώνυμο να δείχνη ότι κάποιοι πελάτες δεν γούσταραν τις τιμές των μαγαζιών.
του μαγαζιών.

Ατσίπαπας **[TN 2018] [**TK Χίου=5, TK Πειραιά=1, TK Αθ'ηνας=0]. Το επώνυμο δείχνει να προέρχεται από την Χίο. Στα Ιταλικά το πρόθεμα aci είναι η Ιταλοποίηση του Ελληνικού ακίς. Υποθέτω οτι το Ατσίπαπας σήμαινε Πρωτόπαπας.

Ατσιπουλιανός **[TN 2018]. [**TK Αθήνας=1]= 1. Ατσιπουλιανός είναι όνομα ποταμού στο Ρέθυμνο.

Ατσόνιος **[TN 2018], [TK Αθήνας=3].** Το Ιταλικό zz έχει ιδιορυθμίες που θα παρακάμψω. Πλήν όμως, η pizza στα Ελληνικά λέγεται πίτσα. Οι **Azzoni** ήταν γνωστοι στην Μπολόνια από το 1233, ευγένεις στο Μιλάνο από το 1277 και ευγενείςστην Βενετία από το 1315. Ισως το Ατσόνιος να είναι η Ελληνοποίηση τουAzzoni. Το Ατσόνιος εμφανίζεται συχνά στις Κυκλαδες οι οποίες ήταν κομμάτι του Δουκάτου του Αιγαίου (1207-1566) που δημιούργησε/άρπαξε ο Ενετός σταυροφόρος Marco Sanudo (Δ' Σταυροφορία).

Ατσοπάρδης *[*TN,2018] [TK Χαλκίδας=1, Κέρκυρας=23]. Σύμφωνα με την Ancentry η λέξη Azzopardi χρησιμοποιείται στην Σικελία και την Μάλτα και σημαίνει (1) αφρικανός και (2) μισθοφόρος. Στην ίδια ι σελίδα διαβάζουμε ότι η λέξη Azzopardi προέρχεται το Ελληνικό (ατσουπάς, ατσουπάδες. Εψαξα το δίδυμο ατσουπάς,/ατσουπάδες και βρήκα τα εξής:

1) Χρησιμοποιείται στην Ελληνική αργκό και .
2) Η λέξη α(τσ/τζ)ούπας χρησιμοποιείται σε διαλέκτους της Κρήτης
και της Κύπρου

Ατσώνιος [TN,2018],[TK Σίφνου=1]. Βασικά είναι το είναι άλλη γραφή του Ατσόνιος.

Αφατζανης **[TN 2018], [**TK Αθήνας=1], [TK Λέσβου Αφατζανίδου=1]. Στα Τουρκικά afacan= παιδί άτακτο, σκανταλιάρικο, ζωηρό, αλητάκι.

Αφέντης[ΑΧΗ] **[ΤΝ, 2019, 23]** Συνήθως ετυμολογείται από το Τρκ. αφέντης. Αλλά οι Τούρκοι θεωρούν τη λέξη Ελληνικής προελεύσεως και την ετυμολογούν το efendi από το αυθέντης. Απόδειξη ίσως ότι στο ετυμολογικό μέτωπο οφείλουμε να μην είμαστε ούτε Τουρκόπληκτοι ούτε Ελληνόπληκτοι.

Αφίφης **[ΤΚΕ,2019,4].** Στα Τουρκικά afif= αγνός, μη διεφθαρμένος, αδιάφθορος, ενάρετος. Στα Αραβικά έχουμε τα κύρια ονόματα Afif, Afeef= αγνός, ενάρετος, σεμνός και Afaf/Afifah= αγνή, ενάρετη, ηθική. Οι Τούρκοι έχουν το ανδρικό όνομα Afif και το γυναικείο Afife.

Αχής[ΑΧΗ] **[ΤΚΕ, 2019, 25] .** Στα Οθ. akı=ahı=ahi= αδελφός με την έννοια μέλους αδελφότητας (θρησκευτικής η επαγγελματικής, συντεχνίας). Στόν ΤΚΚΕ βρισκουμε τα ονόματα Akı, Aki, Ahı, και Ahi. G("Mehmet Ah[I]" İstanbul)=833. Βλέπε και Ακίδης.

Αχλά[ν]της **[ΤΚΕ,2019,108] και μία Αχλάντη**. Ετυμολογείται από το Τρκ. **ahlat**= (1) άγριο αχλάδι (2) άγρια αχλαδιά. Στην Τρκ. αργκό όμως σημαίνει άξεστος, χοντράνθρωπος, βλάχος, μαλάκας. G("Mehmet Ahlat" İstanbul) **=108 (οι γείτονες έχουν χιούμορ).**

Αχμάκης **[ΤΚΕ,2019,12].** Τρκ. ahmak=χαζός, ηλίθιος, βλάκας. Επίσης Αλβ. ahmak, ίδια έννοια. G("Mehmet Ahmak" İstanbul)=2.

Αχτάρης[ΑΧΗ] *Ακτάρ* **[ΤΚΕ,2019,10]** Ο [ΑΚΛ] ετυμολογεί τό όνομα από τοΤρκ. ahtar= ψιλικατζής, ο [ΔΤ] από το aktar=μυροπώλης. Κατά κάποιο τρόπο, εχουν και οι δύο δίκηο. Η Τρκ. είχε τη λέξη attar= (α) αρωματοπώλης (β) aktar. Η λέξη aktar είχε μια πληθώρα εννοιών ανάμεσα στις οποίες και (α) έμπορος μπαχαρικών (β) ψιλικατζής από τις οποίες μόνο η (α) επέζησε. Το Οθ. ahtar είναι ο πληθυντικός του Περσογενούς hatar = κίνδυνος, φόβος, ανασφάλεια. Τέλος το ahtarmak είναι παραλλαγή του aktarmak (εξ ου αχταρμάς) με πλήθος εννοιών από τις οποίες η βασική είναι η «μεταφέρω χρησιμοποιώντας περισσότερα του ενός μεταφορικά μέσα, π.χ., καμήλες, πλοίο, τραίνο». G("Mehmet Ahtar" İstanbul)=0 και G("Mehmet Aktar" İstanbul)=3150. . Μ'άλλα λόγια ο [ΑΚΛ] μάλλον είναι σωστός αλλά η ορθογραφία του λάθος.

Αχτσελίδης **[ΤΚΕ,2018,7]** Ισως από το Ακτσελής (βλέπε όνομα) με μετατροπή του κ σε χ. Ενδεχομένως όμως από το Τρκ. akçıl= ασπρουλιάρης, ξασπρισμένος, ξεθωριασμένος και G("Mehmet Akçıl" İstanbul)= 2080

Αχτσής[ΑΧΗ] ***Αχτσίογλου*** **[ΤΚΕ, 2019, 63].** Στα Τουρκικά **ahçı**=μάγειρας, ιδιοκτήτης μαγειρείου και Ahçıoğlu είναι ο γιός του **ahçı.**

Αχτσόγλου **G("Mehmet Ahçı" İstanbul)=19 καί**
G("Mehmet Ahçıoğlu" İstanbul)=24

Το Αχτσιόγλου θεωρητικά δεν υπάρχει όπως δεν υπάρχει και το Παπαζόγλου. Βέβαια, ο Πειραιώτης Αριστείδης Παπάζογλου αρίστευσε στα γήπεδα ενώ η Θεσσαλιονικιά Αχτσιόγλου (γενική του μη υπάρχονος Αχτσιόγλης) όρχεις δεν έχει, πολλά έφη, και όλα όσα είπε τα πήρε ο άνεμος.

- Β -
(Δεκέμβριος 2018)

Βαβαγιάκης **[ΤΚΕ, 2018,ΤΚΕ=29].** Στην Τουρκία, όταν τα παιδιά γράφουν στον Santa Claus/Αγιο Βασίλειο ο παραλήπτης ορίζεται ως Babaya kış= Father Winter (στα Αγγλικά=Santa Claus, στα Ελληνικά άγιος Βασίλειος). Οι ήχοι ταιριάζουν αλλά οι έννοιες δεν πολυταιριάζουν. Η Τρκ. έχει το ρήμα yakmak με βασική την έννοια ανάβω φωτιές (κυριολεκτικές η ερωτικές). Η λέξη yakış είναι το ουσιαστικό που αντιστοιχεί στο ρήμα yakmak. Η βασική έννοια του yakış είνατο αγαπημένο ταίρι (του/της ομιλούντος). Ο πρεσβευτής της Τουρκίας στις ΗΠΑ λέγεται Yaşar Yakış. Yaşarmak= δακρύζειν (απαρέμφατο)

Βαβαγιάννης **[ΤΚΕ, 2018, 6]** Η λέξη βάβα η βαβά**,** δάνειο από τα Σλαβικά, σημαίνει γιαγιά. Θα μπορούσε κανείς να υποθέση ότι το επώνυμο προέρχεται απο το βάβα+Γιάννης. Πλήν όμως η απουσία επωνύμων του τύπου βαβα+(Κώστας, Τάσος η Πέτρος) υποθέτουμε ότι το επωνύμο **Βαγιάννης/Βαγιάνης** είναι η Ελληνόποιηση του Τρκ**. Babayan*.** Σύμφωνα με τον (RT] το Περσογενές babayane= άνδρας που δρά και συμπεριφέρεται] σαν πατέρας και **babayani=** απλός, ανεπιτήδευτος. Αναρωτιέμαι αν το γνωστό τραδούδι (~1860) «Ο Μπάρμπα Γιάννης ο Κανατάς» που λέει

.....

«Πρόσεξε μη σε γελάσει καμμία όμορφη κυρά μπάρμπα-Γιάννη κανατά.
Και σου πάρει το γαϊδούρι και σ' αφήσει την ουρά μπάρμπα-Γιάννη κανατά...»

παίζει ανάμεσα στο Μπαμπαγιάννης και το μπάρμπα Γιάννης.
Γιά τα επωνυμα του τύπου Βαβα* που ακολουθούν δεν προτείνουμε ετυμολογίες. Δείχνουμε μόνο την παρουσία τους στο ΤΚΕ το 2018.

Βαβαλάς [**ΤΚΕ, 2018, 43**]. Στήν απογραφή του 1836 ο Βαβαλάς είναι χωριό στην Καρυστία. Το χωριό ίσως να είχε το όνομα Γαβαλάς και γιά λόγο που δεν ξέρω το Γαβαλάς έγινε Βαβαλάς.

Βαβαλέας [**ΤΚΕ, 2018, 12**]

Βαβαλέκας [**ΤΚΕ, 2018,**20]

Βαβαλέρος [**ΤΚΕ, 2018,**8]

Βαβαλέσκος [**ΤΚΕ, 2018,**7]

Βαβαλέτσκος [**ΤΚΕ, 2018,**14]

Βαβαλής **[ΤΚΕ, 2018,**45] επίσης Βάβαλης. Βλέπε Μπαμπαλής.

Βαβαλιάς [**ΤΚΕ, 2018,**25]

Βαβατζανης [**ΤΚΕ, 2018,**12]. Βλέπε **Μπαμπατζάνης.**

Βαβάτης [**ΤΚΕ, 2018,**8]

Βαβάτσης [**ΤΚΕ, 2018,104]** Βλέπε Μπαμπάτσης.

Βαβατσίκας [**ΤΚΕ, 2018,19]**. Βλέπε Μπαμπατσίκας

Βαβατσίκος [**ΤΚΕ, 2018,**136]. Βλέπε Μπαμπατσίκος

Βαβατσιούλας **[ΤΚΕ, 2018,27]**

Βαβύλης[ΑΧΗ] [**ΤΚΕ, 2018,**1] Ισως από το Babil=Babul= Βαβυλώνα καί Babilî

Βαβίλης (1) Βαβυλώνιος και (2) γοητευτικός, ερωτιάρης, μαργιόλης. Σημειωτέον οτι στά αρχαΐζοντα Τουρκικά babulhane=μπουρδέλο καί babulhaneci= διευθυντής/ διευθύντρια μπουρδέλου. Τέλος χωριό Βαβίλοι στη Χίο.[G,"Abmed Babil", **İstanbul**)=6 και G("Abmed Babul", **İstanbu)=** 14). *****

Βάγγης[ΑΧΗ] [ΤΚΕ, 2018, 71], γιά το Μπάγγης [ΤΚΕ,2018,1].και γιά το Μπαγκής/Μπάγκης [ΤΚΕ, 2018, 33]. Το Google βρίσκει το "Μπαγκής Νικόλαος" σε 1610 ιστοσελίδες και το "Μπάγκης Νικόλαος" σε 1440. Το Βάγγης μπορεί να είναι μορφή του Βαγγέλης η να είναι η Ελληνοποίηση επωνύμου που άρχιζε με ΜΠ. Π.χ.,Τα προ-Ατατούρκ Τουρκικά είχαν την Αραβικής προελεύσεως bagi με αυτές τις αποδόσεις

1)επαναστάτης, ανύπακτος, κακοήθης, αμαρτωλός,μοχθηρός, γυναικάς

2) μοιχός, μοιχαλίς, πόρνη, σκλάβα, τραγουδίστρια

Τέλος, bagiz=κακόβουλος, εχθρικός, μισών, αποκρουστικός, μισούμενος, αποκρουστικός

G("Mehmet Bagi" İstanbul)=230 καί G("Mehmet Bagiz" İstanbul)=1

Βαγενάς [ΤΚΕ, 2018, 2200+]. Από το επαγγελματικό βαγενάς=βαρελάς, βαρελοποιός [ΔΔ]

Βαγής[ΑΧΗ] **[ΤΚΕ, 2018, 54].** Ο [ΔΤ] προτείνει τις Τρκ. Λέξεις bağı=νομαδικός/μαγεία και bâyi=πωλητής. Το bağı νομαδικός δεν μπόρεσα να το επαληθεύσω ενώ το bağı= μαγεία, μαγικά, μάγια ήταν πριν 100 χρόνια αρχαΐζον. Το bâyi έχει την έννοια του πωλητή με έμφαση στον εμπορικό αντιπρόσωπο, τον διανομέα, το πρατήριο. Η Τρκ. έχει και τη λέξη bağış= δωρεά, ευεργεσία, ευεργέτημα (και σε συνδυασμό ευεργετικός) (Google, Ahmed Bağış,5) και **Egemen** Bağış . (Τούρκος υπουργός).Υπάρχει όμως και η λέξη βαγί= δάφνη/φύλλα φοίνικα/τύπος φοίνικα στη ΝΔ Τουρκία και Κρήτη, χωριό Βαγί κοντά στα Χανιά, ακρωτήριο Βαγί κοντά στο Λασίθι. Με όλα αυτά προσανατολίζομαι κατά κύριο λόγο στο βαγί που μοιράζεται την Κυριακή των Βαΐων και αν είναι αναγκαίο να βρούμε Τρκ. ρίζα στο bağış.

Βαγιανός [ΤΚΕ, 2018,561] Ο [ΜΤ] ετυμολογεί το Βαγιανός από τα Βάγια και την εορτή των Βαΐων.

Βαγιάτης{ΑΧΗ] [ΤΚΕ,2018,94/2/11]. Ο [ΑΚΛ] ετυμολογεί το Βαγιάτης απο το Τρκ. Bayat

Βαγιατζής
Βαγιατλάκης

το οποίο αποδίδει ως αρχαίος, παλαιός. Κατά κάποιο τρόπο, έχει δίκηο. Βασικά το bayat σημαίνει μπαγιάτικος, ξεθυμασμένος, σιτεμένος. Μεταφορικά όμως (στην αργκό) το bayat χρησιμοποιείται σαν χαρακτηρισμός ανθρώπου που ζη στο παρελθόν, οπισθοδρομικού, με ιδέες, συνήθειες, και ευαισθησίες παλαιομοδίτικες, γεροντίστικες, και ξεπερασμένες. Baya (baya=προσφάτως, μόλις πριν [GC])και 48 "Ahmed Bayatlı" στο Google. Οπότε:

- Ο Βαγιάτης ίσως προέρχεται από το bayat~γερομαλάκας.
- Για το [ΜΠΑΓΙΑΤΗ(Σ) [ΤΚΕ,2018,1088].
- Το Βαγιατζής πιθανώτατα προέρχεται από το Περσογενές bay=πλούσιος και το bay/bayan=διακεκριμένος [GC]. Δεν αποκλείεται όμως να σημαίνη κομμωτής κυριών η κάτι παρόμοιο.
- Το Βαγιατλάκης μάλλον είναι υποκοριστικό του Bayatlı, συνώνυμο του bayat.

Ατυχώς η ευτυχώς όμως υπάρχουν και άλλες πιθανές ερμηνείες. Π.χ.,

- Βαγιάτης από τα βάια, όπως το Βαγιάνος, η και Βαγιάτης γιός της Βάγιας (κύριο όνομα από τα Βάια)
- Βαγιάτης από το βάγια= τροφός, παραμάνα, νταντά
- Βαγιάτης από το χωριό Βάγια της Βοιωτίας, μάλλον από το όνομα Αλβανού φυλάρχου του 14ου αιώνα (Γκίνος Μπούας, Σπάτας η Βάιος [ΧΣ]) αλλά και χωριό Βάι στη Κρήτη (με Φοινικόδασος), χωριό Βάγια/Βαγία στην Αίγινα, τοποθεσία Βαγιά/Βάγια στη Σέριφο.

Συμπερασματικά, δεν είναι σίγουρο ότι όλοι οι Βαγιάτηδες προέρχονται από το bayat.

Βαγγής[ΑΧΗ] Για το Βαγγή(ς) [ΤΚΕ, 2018,71] και για καθένα από τα Βαγκή[ς], Μπαγκή[ς] και Μπαγγή[ς] [ΤΚΕ, 2018,1].

Βαζάκας [ΤΚΕ,2018, 201. Μάλλον ελληνοποίηση του Μπατζάκας, βλέπε όνομα.

Βαζαρλής [ΤΚΕ,2018,4], ίσως Ελληνοποίηση του Παζαρλής, βλέπε επώνυμο.

Βάης Στον ΤΚΕ το **ΒΑΗ(Σ)** εμφανίζεται συχνά σαν επώνυμο και σαν όνομα. Στην ιστοσελίδα https://www.onomatologio.gr//Ονόματα/Βάιος-Βαΐα διαβάζουμε οτι τα Βάγιος, Βάης, Βαΐτσης .Βάγια, και Βαΐτσα έχουν την ίδια ρίζα:

(1) βάγια=κλάδια φοίνικα (βλέπε και Κυριακή των Βαΐων)
(2) βάγια=κλάδι δάφνης (οι φοίνικες δεν περισσεύουν στην Ελλάδα)
(3) βάγια= παραμάνα (από το bajula στα Λατινικά).

Τέλος βαγιά λεγεται τύπος της δάφνης και τύπος φοίνικα.

Βαϊκούσης [ΤΚΕ=59]. Ελληνοποίηση του Μπαϊκούσης, βλέπε επώνυμο.

Βαϊντιρλής [ΤΚΕ,1]

- bayandır= πλούσιος και ευημερών, καλλιεργημένος, αναπτυγμένος (π.χ. Bayandırlık Başkanlığı~ υπουργείο δημοσίων έργων)
- Bayandır= όνομα φυλής Τούρκων, υποδιαίρεση των Oğuz.
- Bayandır= όνομα διαφόρων πόλεων (~20) από τις οποίες η γνωστότερη είναι περίπου 80 χλμ. Νοτια-Ανατολικά από τη Σμύρνη.

Σε τελική ανάλυση το Βαϊντιρλής μάλλον δείχνει καταγωγή (από το Bayandır)

Βαϊρακτάρης [ΤΚΕ, 2018,43] Το επώνυμο είναι η Ελληνοποίηση του Μπαϊρακτάρης (βλέπε επώνυμο) και παρομοίων.

Βαϊράμης [ΤΚΕ, 2018, 137]. Ελληνοποίηση του Μπαϊράμης (βλέπε επώνυμο).

Βαϊρης/Βαϊρής **[ΤΚΕ,2018,2]**. Το όνομα αναφέρεται ως Βαϊρής από τον [ΔΤ] ενώ στο διαδίκτυο βρίσκουμε και τις δύο μορφές. Πλην όμως ο ένας και μόνον Αχιλλέας Βαϊρης του ΤΚΑ γράφει Βαϊρης στο βιογραφικό του και οφείλουμε να σεβαστούμε τη γνώμη του. Ελληνοποίηση του Μπαϊρης, βλέπε (επώνυμο)

Βακαϊμης[ΑΧΗ] **[**ΤΚΕ, 2018, 1]. Ο [ΔΤ] επικαλείται το vacayi (τυπογραφικό λάθος)= επεισόδια, γεγονότα. Πράγματι στα Οθ. vakayi ήταν ο γραμματιζούμενος και Αραβογενής πληθυντικός των λέξεων vakıa/vakia και σήμαινε γεγονότα, καταστροφές, μάχες. Σε σύνθετες μορφές σήμαινε ιστοριογράφος, χρονικογράφος, υπάλληλος που ενημέρωνε το αρχείο γεγονότων. Δοθέντος ότι [G, Ahmed Vakayim,İstanbul, 2]-και . [G, Ahmed Vakayım, İstanbul, 2], είναι πολύ πιθανό το Βακαΐμης να είναι Ελληνοποίηση του Μπακαΐμης (βλέπε επώνυμο).

Βακάλης **[ΤΚΕ, 2018,58]**. Ελληνοποίηση του Μπακάλης (βλέπε επώνυμο).

Βάκκας[ΑΧΗ] **[ΤΚΕ,2018, 11].** Το Βάκκας εμφανίζεται στο διαδίκτυο και ως Βακκάς.

Βάκας **[ΤΚΕ,2018, ΒΑΚΑ*,205]**Το Βάκας ετυμολογείται από τον [ΑΚΛ} από το Τρκ. vaka=γεγονός. Στα Οθ. υπήρχαν οι λέξεις vak'a, vakaa, vakıa με την έννοια (1) γεγονός (2) δυστύχημα, μάχη (3) όνειρο/όραμα (4) συντέλεια του κόσμου απο τις οποίες μόνο η τελευταία επέζησε των Κεμαλικών μεταρρυθμίσεων. Αλλά αυτή η ετυμολογία δεν δείχνει πολύ πειστική. Το Βάκας ίσως να είναι (και) εξελληνισμός του Μπάκας. Τά άλλα, με το διπλό κάππα και την κατάληξη –ης μας οδηγούν στο Αραβογενές Τρκ. vakkas= πολεμιστής και [G,"Ahmed Vakkas İstanbul",63800]. Σημειώνουμε πάντως και το Αλβανικό vak, ρίζα λέξεων με την έννοια της εξασθένησης, της απώλειας (δύναμης, της θερμοκρασίας όταν κάτι γίνεται χλιαρό), του θανάτου (έσβυσε) και

Βακάσης

Βακασόπουλος

ιδιαίτερα της λέξης vakësi=vaktësi=(1) χλιαρότητα (2) λήθαργος, νάρκη, νωθρότητα, αδιαφορία, απάθεια, ατονία, οκνηρία.

Βακασίρης[ΑΧΗ] **[ΤΚΕ, 2019,4]** . Απο το Αλβ. vakësirë= (1) vakësi (εξήγηση στο Βάκκας) (2) καιρός ευχάριστος, ανοιξιάτικος, ευχάριστα ζεστός (3) οτιδήποτε είναι ανούσιο, πληκτικό, χωρίς ενδιαφέρον, αμβλύ. Οπότε το όνομα μάλλον σημαίνει νωθρός, έτσι κι έτσι, βαρετός, αναποτελεσματικός.

Βακατάσης[ΑΧΗ] **[ΤΚΕ,2019, 10].** Ισως Ελληνοποίηση των επωνύμων
Βακατάτσης Μπεκτάς/Μπεκτασής.

Βακίρης **[ΤΚΕ, 2019, 9] Μάλλον** . Ελληνοποιήσεις που αντιστοιχούν
Βακιρλής στα Μπακιρ* επώνυμα)
Βακιρτζής

Βακλαβάς **[ΤΚΕ, 2019 22]**. Στα Ελληνικά βάκλα (από το Λατ. baculum)=(1)
Βακλατζής ραβδί με το οποίο χτυπάμε το δέντρο (π.χ., ελιά)για να πέση ο καρπός (2) η χοντρή ουρά των προβάτων της Καραμανίας (3) το πίσω μέρος της νησιώτικης βράκας. Αυτή η ετυμολογία ίσως εξηγεί το πρώτο όνομα αλλά έχει μικροπροβλήματα με το δεύτερο. Διότι ναι μεν υπάρχουν μη Τρκ. λέξεις που συνδυάζονται με την κατάληξη **τζής (π.χ., ταξιτζής, πατωματζής) αλλά τι είδους επάγγελμα θα έκανε ο Βακλατζής; Κατά τη γνώμη μου υπάρχει Ελληνοποίηση του Μπ σε Β (βλέπε επώνυμο Μπακλάς)

Βακόντιος [ΑΧΗ] **[ΤΚΕ,2018, 4].** Κατά τα φαινόμενα εξελληνισμός του Λατινογενούς Vacondios και αυτό από την έκφραση «Va con Dios»~ο Θεός μαζί σου, μορφή αποχαιρετισμού.

Βακούφης **[ΤΚΕ, 2019, 12]**. Βακούφι είναι χαρακτηρισμός περιουσιακού στοιχείου
Βακουφτσής (βασικά κτήματος) τα έσοδα του οποίου συμβάλουν στη συντήρηση ναού, μοναστηριού, η ευαγούς ιδρύματος. Στην Τρκ. βρίσκουμε τις λέξεις vakf=vakıf= ευαγές ίδρυμα (π.χ., ορφανοτροφείο) και vâkıf=δωρητής σε ευαγές ίδρυμα (οι λέξεις έχουν και άλλες σημασίες, κατά τα φαινόμενα άσχετες με τα εν λόγω επώνυμα). Το vâkıfçı/Βακουφτσής μάλλον είναι ο εκμισθωτής κτήματος του βακουφιού.

Βακλαβάς **[ΤΚΕ,2018,11]**. Ελληνοποίηση του Μπακλαβάς (βλέπε επώνυμο).

Βακρατσάς **[ΤΚΕ, 2018, 14]**. Ελληνοποίηση του Μπακρατσάς (βλέπε επώνυμο).

Βαλαβάνης **[ΤΚΕ,2019, 2039**]. Ελληνοποίηση του Μπαλαμπάνης (βλέπε επώνυμο).

Βαλαής **[ΤΚΕ,2018,34**] Ο [ΑΚΛ] το γράφει Βαλάης και το ετυμολογεί από το Vallah= για το Θεό! Επειδή όμως αντίστοιχο Τουρκικό όνομα δεν μπόρεσα να βρώ, νομίζω ότι μαλλον είναι Ελληνοποίηση του Μπαλαής. Ο αναγνώστης ας λάβη υπ᾽όψιν και τα εξής:

- Vâlâî= υψηλότητα, ανωτερότητα
- Vâlâyi= Vâlâî

- Vâlih= κάποιος που τά'χει χαμένα από φόβο η βαθειά λύπη
- Vallahi=Μα το Θεό, το ορκίζομαι (2) για τ'όνομα του Θεού
- Vallâhü a'lem= Ο Θεός την ξέρει την αλήθεια!

Αντίστοιχα ονόματα δεν βρήκα στον **ΤΚΕ**. Υπάρχει όμως κάποιος διαδικτυακός Ahmed Valayi στο Τέξας (Houston).

Βάλας **[ΤΚΕ, 2018,1]**. Τα διάφορα κιτάπια λένε τα εξής:

- Αλέξανδρος Βάλας, ηγεμόνας της αυτοκρατορίας των Σελευκιδών (Βάλας ήταν παρωνύμι που του δόσανε οι Σύριοι.
- Βάλας, περιγραφή του αλόγου του Βελισαρίου «τούτον οι Ελληνες μεν φαλιόν, οι βαρβαροι δε φαλιόν καλούσι» (Προκόπιος)
- Βάλας (αλλά και βαλάς)= ο ηγεμόνας των Μεσσαγετών (ΟυννοΑλανική φυλή), Balash/Balas όνομα Πέρση βασιληά 484-488, εξ ου και τα Περσογενή Τρκ. bala= υψηλός, ύψιστος, κορυφαίος και bala=άλογο στην κορυφή παρελάσεως.
- Βάλας, Μακεδονικό όνομα Ελληνιστικών χρόνως. Δοθέντος οτι οι Μακεδόνες πρόφεραν το φ ως β (βλέπε το Φερενίκη που μέσω των Μακεδόνων έγινε Βερόνικα και Bernice). Το Μακεδονικό Βάλας λοιπόν ετυμολογείται ως παραλλαγή του φαλός (φαλός= που λάμπει και φαλακρός= λευκός απαστράπτων)

Σε τελική ανάλυση, το βάλας από το φαλός δείχνει να είναι η μόνη πειστική ετυμολογία (βλέπε και Φαλιάς) χωρίς αυτό να σημαίνη ότι η Στενή Βάλα (τοπωνύμιο στην Αλόννησο) σημαίνει λευκή (μάλλον σημαίνει κοιλάδα).

Βαλάσης **[ΤΚΕ, 2018, 39]** . Λατινικό blaesus= που μιλάει τραυλίζοντας, τσευδίζοτας, ψευδίζοντας κ.τ.τ. αλλά και Ιταλικό bleso με την ίδια σημασία. Αγιος Blasius, ονόματα Βλάσης και Blaise (Pascal), επώνυμα Βαλάσης και Βαλασιάδης.

Βαλάσκας **[ΤΚΕ, 2018,5]** Ελληνοποίηση του Μπαλάσκας/Παλάσκας.

Βαλασκάκης

Βαλασκαντζής

Βαλασκατζής

Βαλαώρας **[ΤΚΕ, 2019,42]**. Το επώνυμο θεωρείται Εθνικό (χωριό

Βαλαωρίτης *Βαλαόρα στην* Ευρυτανία, Βουνό Βαλαώρα κοντά στο Κεφαλόβρυσο,

Βαλαούρας παληά ονομασία Μιτζιντιέ, Ιωαννίνων). Ο [ΑΚΛ] βεβαιώνει ότι στα

Βαλαούρης Βλάχικα βαλαόρα=βοσκότοπος, τα ίδια διαβάζουμε και εδώ.

Βαλής **[ΤΚΕ,2018,29]**. Ετυμολογείται από το Αραβογενές Οθ. vali=διοικητής επαρχίας (βιλαέτι). Προσθέτουμε οτι:

- Vali επίσης σήμαινε ψεύτης, ψευδόμενος, αναληθώς ομιλών.

- Στα Αλβ. το Vali σημαίνει διοικητή βιλαετιού αλλά υπάρχει και το γυναικείο όνομα V**a**li (τόνος στο a).

Βαλκάνας **[ΤΚΕ,2018,10]..** Ελληνοποίηση του Μπαλκανάς, βλέπε επώνυμο.

Βαλμάς **[ΤΚΕ,2018,53]...** Σύμφωνα με τον [ΔΔ] βαλμάς= (1) αυτός που μεγαλώνει άλογα και μουλάρια (2) αυτός που δίνει, έναντι ενοικίου, άλογα η μουλάρια για το αλώνισμα (3) είδος πουλιού. Ο [ΑΚΛ] γράφει σλ. valma=άλογο, πληροφορί την οποία δεν μπόρεσα να επαληθεύσω. Η λέξη βλαμάς πάντως χρησιμοποιείται από τους Βλάχους με την έννοια του αλογοβοσκού (γιά λεπτομέρειες βλέπε (http://www.vlahoi.net/index.php?option=com_content&task=view&id=26&Itemid=2). Το επωνύμιο Βαλμάς αίναι αρκετά παλαιό και διαβάζουμε ότι ο ηγούμενος της Λαύρας Ιωαννίκιος ο Βαλμάς πρωτοστάτησε στην εκδίωξη των Βλάχων εποίκων στο Αγιο όρος (πρώτο τέταρτο του 12^{ου} αιώνα. Βαλμάς είναι και το όνομα διαφόρων παιχνιδιών (διελκυνστίδα, μορφές κυνηγητού με βουρδουλιές, όποτε δυνατόν, στον κυνηγημένο). Τοποθεσία Βαλμάς στην Ιο και Αλογάρης (παλαιότερα Βαλμάς) στην περιοχή Αναβύσσσου (Αττική). Τέλος, Βάλιος ήταν το όνομα ενός των αλόγων το Αχιλλέα και στον Σουϊδα διαβάζουμε Βάλιος=ίππος.

Βαληξόγλου **[ΤΚΕ,2018, 0, 1]** Ελληνοποιήσεις του Μπαλικτσής, βλέπε επώνυμο.
Βαλουξής

Βαλτάς **[ΤΚΕ,2018, 12,77]**. Ελληνοποιήσεις τωνΜπαλτάς/Μπαλτατζής (βλέπε επώνυμα)
Βαλτατζής

Βαλτζής **[ΤΚΕ, 2018, 80]**. Ελληνοποίηση του Μπαλτζής (βλέπε επώνυμο).

Βανδής[ΑΧΗ] **[ΤΚΕ, 2018, 37]**. Το Βανδή της γνωστής τραγουδίστριας είναι ψευδώνυμο (επώνυμο Μαλέα). Το Βανδής του ηθοποιού Τίτου Βανδή μάλλον είναι πραγματικό επώνυμο. Το όνομα ίσως να είναι Ελληνοποίηση του Μπαντής, βλέπε επώνυμο.

Βάνης **[ΤΚΕ, 2018, 116].** Μάλλον Ελληνοποίηση του Γιοβάνης, από το Σλαβικό Γιόβαν= Γιάννης των Σέρβων και των γειτόνων μεταξύ Σερβίας και Μακεδονίας.

Βαξεβάνης **[ΤΚΕ, 2018, 329].** Ελληνοποιήσεις του Μπαχτσεβανής, βλέπε επώνυμο.
Βαξεβανάκης
Βαξεβανέλλης
Βαξεβανέρης
Βαξεβανίδης

Βαράκης[ΑΧΗ] **[ΤΚΕ, 2018, 329].** Ο [ΔΤ] επικαλείται τα varak=(1) φύλλο, πέταλο (2) *φύλλο* μετάλου, συνήθως χρυσό η ασημένιο (3) φύλλο χαρτιού (4) *νόμισμα,* varaka=φύλλο, μονοσέλιδο σημείωμα varakçı= εργάτης που
Βαράκας
Βαρακλής

Βαρακλιώτης φκιάχνει φύλλα χρυσού varakı=φυλλοειδής, κάτι χαρακτηριστικό του φύλλου varaklı=στολισμένος με φύλλα χρυσού η, γενικώτερα, με φύλλα. Το ίδιο (σχεδόν) και ο [ΑΚΛ] που προτιμάει την Αραβική (οι λέξεις είναι αραβογενείς). Ισως να έχουν δίκηο αλλά όταν έψαξα με το Google το Ahmed Varaklı/ και το Ahmed Varakçı στην Πόλη/İstanbul δεν βρήκα τίποτα. Στην Πόλη το Google βρήκε δύο περιπτώσεις του "Ahmed [V/v]arak". Πλήν όμως, τα συγγραφόμενα δείχνουν ότι το [V/v]arak δεν είναι επώνυμο. Ισως το Βαράκης να είναι Ελληνοποίηση του Μπαράκης. Στον ΤΚΕ βρίσκουμε 83 συνδρομητές με επώνυμο ΜΠΑΡΑΚΗ[Σ].

Βαρβάτος **[ΤΚΕ,2019,4]**. Στα Ελληνικά βαρβάτος= (1) ικανός για γεννετήσιο οργασμό (2) άξιος, δυνατός, ισχυρός, δραστήριος.... Ετυμολογείται απο το Λατινικό barbatus=γεννειοφόρος.

Βαρβάτσης **[ΤΚΕ,2019,1]**. Ελληνοποίηση του Μπαρμπάτσης, βλέπε επώνυμο
Βαρβατσέλης
Βαρβατσούλης
Βαρβατσουλάκης

Βαρβέρης **[ΤΚΕ,2019,39]**. Εξελληνισμός του Μπαρμπέρης, βλέπε επώνυμο.

Βαρβούτης **[ΤΚΕ, 2019,5/2]**. Ελληνοποιήσεις των Μπαρμπούτης/ Μπαρμπουτσής, **βλέπε** επώνυμα.
Βαρβουτσής

Βαργεμεζής **[ΤΚΕ,** 2019,2], Τρκ. varyemez= μίζερος, τσιγκούνης, φιλάργυρος από *το* var+yemez όπου το var (όπως στις λέξεις (variyet=πλούτος, varlık= περιουσία) σημαίνει βιός/χρήματα/περιουσία και yemez = δεν τρώει. Βλέπε και τις παράλληλες δομές para yemez kαι mirasyedi (την κληρονομιά -miras- έφαγε –yedi- ήτοι κληρονομοφάγος) όπως και το Μιρασγεζής (βλεπε επώνυμο). Εφτά Varyemez στον ΤΚΚΕ.
Βαργεμτζίδης

Βάρδας[ΑΧΗ] **[ΤΚΕ, 2019, 465]** Σε γενικές γραμμές τα Βαρδάκας Βαρδάκης θεωρούνται Ελληνοποιήσεις των Μπαρδάκας/Μπαρδάκης (βλέπε επώνυμα). Προσθέτουμε τα εξής:
Βαρδάκας
Βαρδάκης

- Το όνομα Βάρδας χρησιμοποιείται στο Βυζάντιο του 9ου και 10ου αιώνα (Καίσαρας Βάρδας, Βάρδας Πλατυπόδης, Βάρδας Σκληρός, Βάρδας Φωκάς)
- Οι λέξεις Βάρδα (=Προσοχή! Παραμέρα! Φυλάξου!) και βάρδια (=φρουρός/σκοπιά/φρουρά/ ομάδα εργατών/ περίοδος εργασίας [π.χ., νυχτεριμή βάρδια]) στα Ελληνικά και η αντίστοιχήγ τους στα Τρκ., varda, ετυμολογούνται από το Βενετσιάνικο varda (προστακτική του Vardar) και το αντίστοιχο ουσιαστικό, vardia. Σε γενικές γραμμές αυτές οι λέξεις ετυμολογούνται από την ΙνδοΕυρωπαϊκή ρίζα wer = αντιλαμβάνομαι, είμαι φρουρός/παρατηρητής/ τσιλιαδόρος με παράγωγα τα

ΑγγλοΣαξωνικά ware, aware, beware, ward, lord, steward, warden, award, reward, guard, gardarobe, regard, rearward., rear guard και τα Ελληνικά Αρκτούρος (φρουρός/φύλακας της άρκτου), πυλουρός (φύλακας της πύλης) και ίσως τα ορώ, έφορος, πανόραμα, θυρωρός, τιμωρός (βλέπε [GW] και [ΙΣ]).

- Τοποθεσίες Βάρδα (χωριό Ηλείας), Βαρδαίικα (χωριό, Αρτα), Βάρδαλη/Βαρδαλί (χωριό στη στη Φθιώτιδα), οικισμός Βάρδας και ποταμός Βάρδας στα Γιάνενα ο οποίος ενώνεται με τον Ζαγορίτικο στο γεφύρι Καμπέρ Αγά.
- Αρβανιτοβλάχικο Μπάρδας, βλέοε επώνυμο

Βαρδαβάς
Βαρδαβάκης
[ΤΚΕ, 2019, 148] Η καλύτερη μαντεψία στο διαδίκτυο είναι .οτι το Βαρδαβάς είναι ο συμφυρμός των **Βάρδας** και (**Βαραββάς** η **αββάς).**

Βαρδαλάς [ΑΧΗ]
Βαρδάλας
[ΤΚΕ, 2019, 87] Μάλλον απο το Αλβ. vërdallë=δίνη, (ανεμο)στρόβιλος, γύρω-γύρω,μπερδέματα, σκοτούρες και vërdallës=περιπλανώμενος.

Βαρδαξής
Βαρδαξόγλου
Βαρδαξόπουλος
[ΤΚΕ, 2019, 151]. Πρόκειται για Ελληνοποιήσεις του Μπαρντακτσής, βλέπε επώνυμο.

Βαρζάκης
[ΤΚΕ, 2019, 6]. Ο [ΑΚΛ] το ετυμολογεί από το (ελαφρά ανορθόγραφο) σλαβικό brjak= χείμαρρος, γρήγορος. Πράγματι, στα Σέρβικα brzac=brzak= περιοχή όπου ο ποταμός τρέχει γρήγορα, π.χ., μπροστά από καταρράκτη. Δοθέντος ότι το brzak προφέρεται μπριζάκ με το ι ημιπροφερόμενο, η ετυμολογία δεν είναι απόλυτα πειστική.

Βαρίκας[ΑΧΗ]
Βαρίκος
Βαρκός
[ΤΚΕ, 2019, 10] (αλλά υπάρχει ο διαδικτυακός Αλέξης Βαρκός).Διάφορα τοπωνύμια [Βαρικά (Πελοπόννησος), Βαρκά(Κορινθία), Βαρικό (Φλώρινα, Πιερία, Θήβα,...), Βαρκός (Κορινθία, Παλαιόπυργος Ναυπακτίας, Κόνιτσα, Παρνασσός)] δείχνουν να προέρχονται από το βαρικός/βαρκός= (τόπος) που κρατάει νερό, υγρός και βαρικό/βαρκό= βάλτος, βούρκος, έλος, τέλμα [π.χ., το οροπέδιο Βαρκός κοντά στην Κόνιτσα έχει δύο μικρές λίμνες]. Υπάρχει όμως μιά τάση να ανεβή ο τόνος (Βαρικό/Βαρικού ⊛ Βαρίκο/Βαρίκου) και ίσως ο τόνος των επωνύμων να εκφράζη την ίδια τάση. Προς το παρόν όμως ας θεωρήσουμε αυτή την ετυμολογία ύποπτη. Δεν αποκλείεται βέβαια το Βαρίκος να είναι Ελληνοποίηση του Μπαρίκος (βλέπε επώνυμο).

Βαρίτης
Βαριτάκης
Βαρίτος
Βαρήτης
Βαριθυμιάδης
Βαρυθυμιάδης
Βαρύτης
[ΤΚΕ, 2019, 33]. Το Βαρυθυμιάδης θα μπορούσε να είναι παράγωγο του Βαρύθυμος αλλά τέτοιο όνομα δεν βρήκα ούτε στον ΤΚΕ ούτε στο διαδίκτυο. Μάλιστα, οι δύο Βαρυθυμιάδηδες δείχνουν να είναι τα παιδιά του Βαριθυμιάδη, κατάσταση που μας θυμίζει οτι ενίοτε η γραφή του επωνύμου είναι παραπλανητική. Σύμφωνα με τον [ΔΤ] το Βαρίτης είναι Ελληνοποίηση του Μπαρίτας, βλεπε επώνυμο.

Βαρκατζάς **[ΤΚΕ, 2019, 8]** στο διαδίκτυο γράφεται και Βαρκάτζας. Το Google μας παρουσιάζει το επώνυμο "Μπαρκατζής" (δις στην Καβάλα).

Βαρκούτας **[ΤΚΕ, 2019, 20]**
Βαρκούτσας
Βαρκούτσος

Βαρλάμης[ΑΧΗ] **[ΤΚΕ, 2019, 274]** Σε εκατοντάδες ιστοσελίδες διαβάζουμε « **Βαρλάμης.** *Επώνυμο προερχόμενο από αρβανίτικη λέξη που σημαίνει (συχνό στη Σπάρτη)*». Η γνώμη μας είναι ότι αυτή η ετυμολογία δεν ετυμολογεί τίποτα διότι

1) Δεν ξέρουμε από ποιά λέξη προέρχεται το επώνυμο
2) Το κείμενο δεν μας πληροφορεί πώς βρέθηκε οτι η ρίζα του επωνύμου είναι Αρβανίτικη

Δεν είμαστεste σίγουροι για την ετυμολογία του επωνύμου αλλά τα ακόλουθα ίσως να είναι σχετικά. Βαρλαάμ είναι το όνομα αγίου (γιορτάζεται στις 19/11). Μοναστήρι Βαρλαάμ στα Μετέωρα και χωριό Βαρλαάμ στα Γιάνενα. Στα Ρώσσικα υπάρχει το κύριο όνομα Βαρλαάμ/Βαρλάμ. Στο διαδίκτυο βρίσκουμε το νησί Βαλαάμ κοντά στην Πετρούπολη και μοναστήρι Βαλαάμ στο νησί. Σε μερικές ιστοσελίδες το Βαλαάμ γράφεται, λανθασμένα, Βαρλαάμ.

Βαρώσης[ΑΧΗ] **[ΤΚΕ, 2019, 9]** Ο [ΑΚΛ] το ετυμολογεί από το Τρκ. varoş=προάστειο ενώ ο [ΔΤ] γράφει Βαροτσής και το ετυμολογεί ά̀ο τη λέξη.μπαρούτι
Βαρόσης)
Βαρ[ό/ώ]τσης Ατυχώς όλες οι αναφορές στο διαδίκτυο πλήν μιάς γράφουν Βαρ[ό/ώ]τσης και όχι Βαροτσής (αλλά και ο ένας Βαρωτσής εμφανίζεται δύο φορές ως Βαρώτσης). Η λέξη varoş υπάρχει μεν αλλά:

- Είναι Σλαβικής προελεύσεως
- Στα Σέρβικα vároš= πόλη (κατά κανόνα μικρή) vârošanin= κάτοικος πόλης vârošānče=vârošče= νεαρός αστός
- Varosh στα Αλβ. λεγότανε το εκτός των τειχών κομμάτι της πόλης
- Στα Αλβ. varr=τάφος, varros=θάβω, varrosës= (1) ταφικός (2) νεκροθάφτης, varrosh= μεγάλος/οικογενειακός τάφος, σύμπλεγμα τάφων, τύμβος.

Σε τελική ανάλυση προτιμάω το Βαρώσης νεκροθάφτης και το Βαρώτσης η σαν παραλλαγή του Βαρώσης η από το Σλαβικό vârošče αλλά ο αναγνώστης μπορεί να διαλέξη.

Βαρουξής **[ΤΚΕ, 2019, 239]** Πιθανώτατα, Ελληνοποιήσεις του Μπαρουτσής

Βαρουξάκης (βλέπε επώνυμο) αν και ο [ΜΤ] επικαλείται το varakçı=επιχρυσωτής. Πλην όμως G("**Mehmet Varakçı", İstanbul)=0** και ο Varakçı yok (δεν υπάρχει).

Βαρούτης **[ΤΚΕ, 2019, 102]**. Ελληνοποιήσεις του Μπαρούτης (βλεπε επώνυμο) και παρομοίων.
Βαρουτάκης
Βαρούτας
Βαρουτίδης

Βαρούχας **[ΤΚΕ, 2019, 366].**. Ελληνοποίηση του Μπαρούχας [βλέπε επώνυμο].
Βαρουχάκης Στο [ΙΣΙ], ευρετήριο Εβραϊκών ονομάτων, βρίσκουμε τα επώνυμα Βαρούχας (1) και Βαρούχος (2) από την Αρτα. Αν Βαρουχ* είναι το σύνολο όλων των επωνύμων που αρχίζουν με Βαρουχ, για το Βαρουχ* **[ΤΚΕ,2019,437]**

Βασ(σ)άλος Για το **Βασσάλος [ΤΚΕ, 2019,558]** 5. Το Βασάλας εμφανίζεται και ως
Βας(σ)άλας Βασαλάς.Ο [ΔΤ] ετυμολογεί το Βασάλος από το Τρκ vassal= υποτελής
Βασαλάκης και το Βασάλογλου ενισχύει αυτήν την ετυμολογία. Πλην όμως vassal
Βασάλογλου η παρόμοιο Τρκ. επώνυμο δεν μπόρεσα να βρώ στο διαδίκτυο και προφανώς η λέξη Τρκ. δεν είναι. Vassal προέρχεται από τα Λατ. vassus◎vassallus= υπηρέτης (βλέπε και valet=υπηρέτης και τον βαλέ της τράπουλας).

Βασαριώτης[ΑΧΗ} **[ΤΚΕ, 2019,3]** . Ο [ΔΤ] το ετυμολογεί σαν Ελληνοποίηση του Μπασάρης (βλέπε επώνυμο). Επειδή όμως ούτε Βασάρης ούτε Μπασαριώτης μπόρεσα να βρώ στον ΤΚΕ η στο διαδίκτυο, επειδή η κατάληξη ιώτης συνήθως δείχνει καταγωγή, και επειδή Βασαράς είναι χωριό της Λακωνίας, προτιμώ το Βασαριώτης από τον Βασαρά.

Βασάτης[ΑΧΗ] **[ΤΚΕ, 2019,14]**. Κατ' αρχήν σημειώνουμε ότι το επώνυμο στο διαδίκτυο εμφανίζεται ως Βασάτης αλλά και ως Βασατής. Ο [ΔΤ] το ετυμολογεί από το Τρκ. vasatî=μεσαίος. Πράγματι τα Αραβογενή Τρκ. επίθετα vasat και vasati είναι ταυτώνυμα με νόημα μέσος (όρος) και μέτριος. Επειδή όμως G("Mehmet Vasat", İstanbul)=0 υποθέτω ότι το Βασάτης είναι η Ελληνοποίηση του επωνύμου Μπασάτης (βλέπε επώνυμο.

Βάσης **[ΤΚΕ, 2019,31]**. Κατά τα φαινόμενα, Ελληνοποίηση του Μπάσης, βλέπε επώνυμο.

Βασλαματζής **[ΤΚΕ, 2019,12]**. Από το Τρκ. başlama= έναρξη σύμφωνα με τον [ΔΤ]. Σύμφωνα με το Google η αγαθοποιός οικογένεια Başlamacı ζη στην Πόλη. Ιστοσελίδα που δεν υπάρχει πιά έγραφε οτι το 1947 ο Αλκιβιάδης Μπασλαματζής αποφοίτησε από τη μεγάλη του γένους σχολή (στην Πόλη).

Βασλής **[ΤΚΕ, 2019,27].**0 Θεωρείται Ελληνοποίηση του Μπασλής, βλέπε επώνυμο.

Βασμανώλης **[ΤΚΕ, 2019,7]**

Βασμάρης **[ΤΚΕ, 2019,15]**

Βασματζής **[ΤΚΕ, 2019,2]**. Ελληνοποίηση του Μπασματζής, βλέπε επώνυμο.

Βασματζίδης

Βάσος **[ΤΚΕ, 2019,93]**. Μάλλον μορφή του Βασίλης

Βασούρης **[ΤΚΕ, 2019,12]**. Ελληνοποίηση του Μπασούρης, βλέπε επώνυμο.

Βασσάρας .**[ΤΚΕ, 2019,37]**. Το Βασσάρας μάλλον είναι μεγενθυντική μορφή του Βάσσος, ανάλογη με ονόματα του τύπου Γιωργάρας, Μητσάρας κ.τ.τ. . Παρατηρούμε όμως ότι η λέξη βασσάρα στα αρχαία Ελληνικά σήμαινε (1) αλεπού (2) δορά αλεπούς που φορούσαν οι Μαινάδες (3) πόρνη και ότι ένα από τα επίθετα του Διονύσου ήταν Βασσαρεύς.

Βάσσος **[ΤΚΕ, 2019,470].**. Το όνομα Βάσσος εμφανίζεται γύρω στον πρώτο μ.Χ. αιώνα και το 177 μ.Χ. ο Ιούλιος Βάσσος από τη Μιλητό γίνεται Ολυμπιονίκης (αγώνας κηρύκων). Μία εκδοχή είναι ότι το Βάσσος προέρχεται από το Λατινικό Bassus αλλά η επικρατέστερη εκδοχή είναι οτι προέρχεται απο τη Δωρική λέξη βάσσα=βήσσα= (1) κοιλάδα, φαράγκι, χαράδρα (2) ποτήρι με στόμιο στενώτερο από τη βάση. Οι δύο θεωρίες δεν είναι και τόσο διαφορετικές δοθέντος ότι πιθανόν το βήσσα να συνδέεται με λέξεις του τύπου βάθος, βυθός, άβυσσος, κ.τ.τ. Σημειώνουμε πάντως και το Αλβ. vasho=vashë= νεαρό κορίτσι.

Βατάκης **[ΤΚΕ, 2019,41]**. Εξελληνισμός του Μπατάκης, βλέπε επώνυμο

Βατάκογλου

Βατάλας **[ΤΚΕ, 2019,12]**. Εξελληνισμένες μορφές του Μπατάλης, βλέπε

Βατάλης **επώνυμο**

Βατανίδης **[ΤΚΕ, 2019,2]**. Τρκ. vatan=πατρίδα**,** vatanî=πατριωτικός. Επώνυμο G("Ahmet Vatan ",İstanbul)=2930. Σημειωτέον ότι η λέξη υπάρχει στα Ινδικά με την ίδια έννοια.

Βατζάκας **[ΤΚΕ, 2019,38].**. Ελληνοποίηση του Μπατζάκας, βλέπε επώνυμο.

Βατζάκης

Βατζακλής

Βατής **[ΤΚΕ, 2019,56]**, Ελληνοποίηση του Μπατής, βλέπε επώνυμο.

Βατίκης **ΤΚΕ, 2019,0].** Υπήρξε όμως ένας διαδικτυακός Βατίκης, ποδοσφαιριστής του ΠΑΟΚ. Επαιξε, το 1939, στον τελικό κυπέλλου Ελλαδος (ΑΕΚ-ΠΑΟΚ)/(2-1). , ποδοσφαιριστής του ΠΑΟΚ). Μάλλον Ελληνοποίηση του Μπατίκης, βλέπε επώνυμο)

Βατικιώτης **ΤΚΕ, 2019, 203]**. Από τα Βάτικα της Λακωνίας (χωριά Φαρακλό, Λάχι, Καστανιά, Μεσοχώρι, Βελανίδια, Αγιος Μικόλαος). Ονομα διαφόρων αγωνιστών του 1821.

Βατμανίδης **ΤΚΕ, 2019, 36]**. Εξελληνισμός του Μπατμανίδης, βλέπε επώνυμο.

Βατσινάς[ΑΧΗ] **ΤΚΕ, 2019, 76]**. Βατσινιά (Γαλλ. vaccine, Λατ. variola vaccine [ευλογιά

Βατσινέας γελαδίσια] από την παρατήρηση ότι όσοι κολλάγανε μιέ μορφή ευλογιάς από άλογο η αγελάδα είχαν ανοσία στην θανατηφόρα ανθρώπινη ευλογιά)=εμβόλιο ενώ στα Ιταλ. vaccina=γελαδίσια ενώ οι υπόλοιπες λέξεις του τύπου vaccine έχουν να κάνουν με εμβόλια, εμβολιαστές και παρόμοια. Ελλείψει άλλων στοιχείων το αν το Βατσινάς σημαίνει γελαδάρης η εμβολιαστής το αφήνουμε στην κρίση του αναγνώστη. Προσθέτουμε ότι Βατσή είναι υποκοριστικό του ονόματος Βασιλική και δεν αποκλείεται το όνομα να είναι μητρωνυμικό.

Βαχάρης **ΤΚΕ, 2019, 45].**. Εξελληνισμός του Μπαχάρης, βλέπε επώνυμο.

Βαχτσεβάνης **ΤΚΕ, 2019, 5].**, εξελληνισμός του Μπαχτσεβάνης, βλέπε επώνυμο.

Βαχτσεβάνος

Βεάκης **ΤΚΕ, 2019, 4]**. Σε γενικές γραμμές θεωρείται Ελληνοποιημένο υποκοριστικό του Τρκ. τίτλου bey.

Βέγγος [**ΤΚΕ, 2019, 3]**Σύμφωνα μέ τόν [ΜΤ] από τό Περσικό benk, φαρμακερό φυτό, ο υοσκύαμος (υς=γουρούνι, κύαμος=κουκκί) γνωστό στά Αμερικανικά ως hyoscyamus η henbane. Σύμφωνα μέ τό περιοδικό τής Αμερικανικής φαρμακευτικής (Vol. 53, 1881, http://www.ibiblio.org/herbmed/eclectic/journals/ajp1881/01-hyoscyamus.html) το όνομα του στά Περσικά είναι bang. Σύμφωνα μέ τόν [RT], ban=beng=henbane=hyoscyamus, από τά Περσικά. Οπότε, τά Τούρκικα φτάνουν γιά νά εξηγήσουμε τό όνομα Βέγγος αν καί η σχετική Τούρκικη λέξη είναι δανεισμός από τά Περσικά. Εν πάση περιπτώσει, δίπλα στό beng βρισκουμε τη λεξη bengi μέ τήν έννοια ναρκομανής αλλά καί αιώνιος/αθάνατος. Από αγάπη στό γνωστό Θανάση Βέγκο, προσωπικά προτιμώ το bengi πού τόν κάνει δυό φορές αθάνατο μολονότι το bengi=ναρκομανής εμφανίζεται πιό πιθανό!

Βεγίρης[ΑΧΗ] **[ΤΚΕ, 2019, 12].** Ο [ΑΚΛ] το ετυμολογεί από το Τρκ. beygir= (1) άλογο (που τραβάει κάρο, άμαξα, κ.τ.λ.), (2) άλογο μουνουχισμένο (3) αδέξιος, άτσαλος (χαρακτηρισμός ανθρώπου). Μέχρι ενός σημείου η ετυμολογία είναι ελκυστική αλλά επώνυμο Beygir δεν βρήκα πουθενά. Βρήκα όμως το σχετικά σπάνιο Beyir στο διαδίκτυο και στον ΤΚ του Βαν (ένα και μόνο), κατά πάσα πιθανότητα λέξη Τουρκικής διαλέκτου. Π.χ., σε μιά ιστοσελίδα διαβάζουμε ότι

Bödimek 'oyun oynamak, dans etmek' sözü, Kırgız Türkçesinde ***biylemek***; Kazak Türkçesinde ***bilemek***; Hakas Türkçesinde ***bödimek***, Kuman Türkçesinde ***beyimek/biyimek*** oynamak, el çırpmak'; Kıpçak Türkçesinde ***beymek*** şeklinde görülmektedir

Οπου οι λέξεις με χοντρά γράμματα σημαίνουν παίζω/χορεύω στις διάφορες Τρκ. διαλέκτους. Δοθέντος ότι ο [GC] αναφέρεται στη ρίζα bödi=χορός και τα παράγωγά της bi και biy, πιστεύω ότι το Βεγίρης ίσως να είναι Ελληνοποίηση του beyir με την έννοια παίζει/χορεύει και παίχτης/χορευτής. Βέβαια, μιά άλλη ιστοσελίδα που πραγματεύεται Τουρκική διάλεκτο της Μαύρης θάλασσας γράφει το ρητό *Daş ufağu beyimez insan ufağu beyir* το οποίο χοντρικά σημαίνει «η μικρή πέτρα δεν μεγαλώνει, το παιδί μεγαλώνει» (daş=taş) πράγμα που σημαίνει ότι με τα λίγα δεδομένα που έχουμε, η ετυμολογία είναι δύσκολη και αμφιβόλου ορθότητος.

Βεδουράς
Βεδούρης

[ΤΚΕ, 2019, 80] Σύμφωνα με τον [ΔΔ] βεδούρα/βιδούρα/βεδούρι είναι ποιμενικός κάδος όπου γίνεται το γιαούρτι αλλά και μέτρο (όγκου) για σιτηρά ενώ σαν χαρακτηρισμός ανθρώπου σημαίνει κοντόχοντρος. Ο [ΑΚΛ] που ετυμολογεί το όνομα ως Βεδούρας (το όνομα συνήθως εμφανίζεται ως Βεδουράς στο διαδίκτυο) συνδέει τη βεδούρα με το Σλαβικό. vedar. Εδώ τα πράγματα χαλάνε επειδή τα Σερβικά λεξικά που συμβουλεύθηκα θεωρούν τη λέξη επίθετο που γιά ουρανό σημαίνει χωρίς σύννεφα και γιά άνθρωπο αισιόδοξος, χωρίς ανησυχίες, χαρωπός κ.ο.κ. Σε γενικές γραμμές θα περίμενε κανείς η λέξη να συνδέεται με τους Βλάχους και πράγματι στις Σαρακατσάνικες σελίδες συναντάμε το επώνυμο Βεδούρας. Το Βεδούρης έχει μορφολογικές και εννοιολογικές ομοιότητες με το επώνυμο Βουδούρης και δεν αποκλείετα το Βεδούρης νά είναι παραλλαγή του Βουδούρης.

Βεζανής
Βεζάνης

[ΤΚΕ, 2019, 9] Ο [ΔΤ] το ετυμολογεί από το Οθ. vezân= φύσημα (ανέμου).. Ατυχώς G("Mehmet Vezan" İstanbul)=0. Μιά κάπως πιό πιθανή εξήγηση είναι το Οθ. vezzan= ο ζυγιστής (vezin= (1) μέτρο (ποίηση), (2) ζύγισμα, βάρος (3) εκτίμηση/υπολογισμός, vezne=ταμείο, και πάλαι ποτέ στα Ελληνικά βεζενές=βεζνές=βεζινές= ζυγαριά ακριβείας για πολύτιμα μέταλλα καί κατ᾽επέκτασιν το γραφείο όπου γίνεται το ζύγισμα). Οπως και το vezan, το vezzan σαν όνομα στους ΤΚ Τουρκίας δεν υπάρχει. Υπάρχει όμως στα Τρκ. το Αραβικό όνομα Hasan ibn Muhammet el vezzan (Χασάν, γιός του Μοχάμετ, ο ζυγιστής) ο οποίος γεννήθηκε στη Γρανάδα γύρω στο 1490, έγινε Χριστιανός, και είναι γνωστός και ως Leo Africanus). Τέλος, δεν αποκλείεται το Βεζάνης να είναι Ελληνοποίηση του επωνύμου Μπεζάνης.

Βεζέρης
Βεζερίδης

[ΤΚΕ, 2019, 3]. Ο [ΔΤ] τα θεωρεί παραλλαγές του Βεζίρης, ίσως όμως να είναι Ελληνοποιήσεις του Μπεζέρης.

Βεζερτζής

[ΤΚΕ, 2019, 10]. Η κατάληξη ει/τζής δεν μπορεί να κολλήση στο

Βεζερτζίδης Βεζίρης εκτός αν υπήρχε επάγγελμα Βεζιροποιού. Βλέπε το επώνυμο Μπεζερτζής

Βεζ[ύ/ί]ρης
Βεζύρογλου
Βεζ[υ/ι]ρτζής
Βεζ[υ/ι]ρτζόγλου
[ΤΚΕ, 2019, 256]. Αραβογενές Τρκ. vezir, διοικητική θέση, χοντρικά πρωθυπουργός, τηρουμένων των αναλογιών, της Οθ. αυτοκρατορίας (επίσης η βασίλισσα στο σκάκι). Στον ΤΚΚΕ οι Vezir είναι 6.

Βέζης[ΑΧΗ] **[ΤΚΕ, 2019, 0]** αλλά υπάρχει ένας επώνυμος (Αιμίλιος) Βέζης στο διαδίκτυο. Μάλλον Ελληνοποίηση του Μπέζης, βλεπε επώνυμο.

Βεΐζης [ΑΧΗ] **[ΤΚΕ, 2019, 63]**. Ο [ΔΤ] το ετυμολογεί από το beyzî= με σχήμα αυγού, ελλιψοειδής. Στα μείον της ετυμολογίας είναι η παντελής έλλειψη του επωνύμου Μπεϊζής (ΤΚΕ, διαδίκτυο) . Στα σύν G("Mehmet Beyzi" İstanbul)=2. Προσθέτουμε ότι οι Τούρκοι χρησιμοποιούσαν το (σήμερα τουλάχιστον) σπάνιο όνομα Veyiz. Π.χ., ο Veyiz Khan, "βασιλιάς" των Τσαταγκάϊ, 1418-1428. Τέσσερεις Veyiz, κύριο όνομα, στον ΤΚΚΕ.

Βεΐνης
Βεΐνογλου
[ΤΚΕ, 2019, 7] Ο [ΔΤ] ετυμολογεί το Βεΐνης απο το Τρκ. beyin=νόηση, εγκέφαλος, εξυπνάδα. G("Mehmet Beyinoğlu" İstanbul)=0.
Σημείωση: Η γενική του Bey είναι Beyin καί αν ψάχναμε με το Google για το "Mehmet Beyin" θα ψαρεύαμε όλες τις ιστοσελίσες με το Τουρκικό ισοδύναμο τού "κυρίου Μεχμέτ". Μια πολύ μικρή πιθανότητα είναι το Βεΐνής να προέρχεται από την αρχαΐζουσα μορφή του beyin, beyni (βλέπε και **Μπεΐνης**). Πάντως, με τα δεδομένα που γνωρίζω, οι παραπάνω ετυμολογίες που φαίνομται όλες ύποπτες

Βεκιάρης **[ΤΚΕ, 2019, 78]**, Ελληνοποίηση του Μπεκιάρης, βλέπε επώνυμο.

Βεκίλης
Βεκίλογλου
[ΤΚΕ, 2019, 20] Από το Αραβογενές Οθ. vekil=εντεταλμένος, πληρεξούσιος, αντιπρόσωπος, επίτροπος, δικηγόρος. Βεκίλης ήταν και ο τίτλος του επιτετραμένου του Μορηά στην Κωνσταντινούπολη και διάφοροι επιφανείς Πελοποννήσιοι (Αναγνωσταράς, Δεληγιάννης, Μελετόπουλος, και ένας πρόγονος του Καμπούρογλου) διετέλεσαν βεκίληδες. G("Mehmet Vekil", Ankara)**=.50. (αν ψάχναμε τους Vekil στην Πολη, το Google θα μας σέρβιρε τους Vekil των Σουλτάζων και τους ζώντες Vekil που ζούν στην Πόλη.**

Βέκιος **[ΤΚΕ, 2019, 139]**. Από το Ιταλ. vecchio= ηλικιωμένος, γέροντας χωρίς να αποκλείεται να είναι ελληνοποίηση του επωνύμου Μπέκιος

Βεκούσης **[ΤΚΕ, 2019, 14]. Σ**ύμφωνα με το **[ΟΑ],**στα Αλβανικά **bejk=be'jkush= πρόβατο/κριάρι άσπρο (το j προφέρεται οπως το γι).**
G(Βεϊκούση)=1

Βεκρής **[ΤΚΕ, 2019, 445]**. Εξελληνισμός του Μπεκρής, βλέπε επώνυμο.

Βελαέτης[ΑΧΗ] **[ΤΚΕ, 2019, 145]**. Ο [ΔΤ] το ετυμολογεί από το vilâyet= βιλαέτι= =διοικητική περιφέρεια της Οθ. αυτοκρατορίας με διοικητή τον Βαλή (Σημιτική ρίζα wly= είμαι κοντά, συνδεδεμένος, επι κεφαλής από την

οποία προέρχεται και η λέξη μουλάς). Παρατηρούμε ότι η λέξη vilâyet έχει πολλαπλές ερμηνείες μία από τις οποίες είναι vilâyet= velâyet= (1) βοήθεια, προστασία, φρούρηση (2) επιτροπεία, κηδεμονία (3) αγιότητα (4) διοίκηση, εξουσία (5) στενή σχέση αγάπης και φιλίας. Κατά τα φαινόμενα (ΤΚ, διαδίκτυο) ούτε το Vilâyet ούτε το Velâyet είναι εν χρήσει ονόματα αλλά το Vilâyet χρησιμοποιείται σαν κύριο όνομα (σπάνιο) G("Mehmet Vilâyet" İstanbul)=lμε 7 Vilâyet στον ΤΚΚΕ. Είμαι της γνώμης ότι το velâyet (και οι εμηνείες του) είναι προτιμώτερο από το βιλαέτι=διοικητική περιφέρεια αν και η χρήση του κυρίου ονόματος Vilâyet συμβαδίζει καλύτερα με την υπάρχουσα ετυμολογία.

Βελαλής **[ΤΚΕ, 2019, 60].** Ελληνοποίηση του Μπελαλής, βλέπε επώνυμο.

Βελδέκης **[ΤΚΕ, 2019, 17].** Ελληνομοίηση του Πελτέκης, βλέπε επώνυμο.

Βελέντζας **[ΤΚΕ, 2019, 952]**. Ελλ. βελέντζα, Αλβ. velenxë, Trk. velençe και velense, όλα με την ίδια έννοια. Κατά πάσα πιθανότητα απο τα Ισπανικά όπου έχουμε λέξεις του τύπου velloso= τριχωτός (Ιταλικά velloso, Γαλλικά velu, Λατινικά pilus= τρίχα, pilosus=τριχωτός, villus= με αχτένιστα/κακοχτενισμένα δασειά μαλλιά, ΙνδοΕυρωπαϊκή ρίζα wel απο την οποία προέρχονται λεξεις όπως οι Αγγλικές wool και velour) και vellón= μάλλινο σκέπασμα.

Βελέτας[ΑΧΗ] **[ΤΚΕ, 2019, 123]**. Για το συγκεκριμένο όνομα έχουμε πλήθος πιθανών
Βελετάκος ετυμολογιών. Οι συνήθεις ύποπτοι μας προσφέρουν τη λέξη velet.
Βελέτης Στα Τρκ. velet= παιδί, παιδί κακομαθημένο, παληόπαιδο, κωλόπαιδο ενώ στα Αλβ. velet=επιδέξιος, σβέλτος, γρήγορος, πονηρός έξυπνος. Υπάρχει όμως και το Ισπανικό veleta= (1)ανεμοδείχτης (2) σημαιάκι στρατιωτικής λογχης (3) φελλομάνα (χοντρός φελλός σε δίχτυα ψαράδων) (4) άστατος, επιπόλαιος, όποιος αλλάζει εύκολα γνώμη, άποψη, κ.τ.λ. Η λέξη θεωρείται Ιταλικής προελεύσεως και στα Ιταλικά έχουμε το veletta [(1) βέλο γυναικείου καπέλλου (2) σκοπιά πλοίου] το οποίο σύμφωνα με το [DEG] προέρχεται απο τα Πορτογαλλικά! Επειδή όμως όλες αυτές οι λέξεις έχουν προφανή μορφολογική και εννοιολογική συγγένεια με το Λατινικό velum (πανί πλοίου, διαχωριστική κουρτίνα, βέλο γυναικείας ενδυμασίας) ας σταματήσουμε εδώ.

Βελής **[ΤΚΕ, 2019, 331]. Για το Βελή**.έχουμε εκατοντάδες Τούρκους στην
Βελήβασης Θράκη και Ελληνίδες . Ο [ΔΤ] προτείνει τοΑραβογενέςΤρκ. veli=
Βεληβασάκης κηδεμόνας και ο [ΑΚΛ] από το veli=συγγενής, κηδεμόνας. Εχουν και
Βεληπασάκης οι δύο δίκηο. αλλά ας προσθέτουμε και κάποιες λέξεις που ίσως
Βελιμπασάκης βοηθήσουν την ετυμολογία επιθέτων τύπου Βελη*:
veli= (1) άγιος, αγαπημένος του Θεού (2) σύντροφος, έμπιστος

(3) αφέντης, άρχοντας, μονάρχης (4) κοντινός, διπλανός, συνεχόμενος. ΟΙ Τούρκοι χρησιμοποιούν το Veli σαν επώνυμο (G("Mehmet Veli", İstanbul)=40 και σαν κύριο όνομα G(" Veli Baş" İstanbul)=1 010.

Βελίνης
Βελ[ι,η]νόπουλος
Βελ[ι,η]νάκης

[ΤΚΕ, 2019, 5] καί υφυπουργός εσωτερικών ονομαζομενος Βεληνάκης *το* 2005. Χωριό Βελίνα στην Κορινθία (Δήμος Σικυωνίων). Η αντίστοιχη ιστοσελίδα ισχυρίζεται οτι η λέξη βελίνα είναι σλαβικής προέλευσης και σημαίνει χλοότοπος ή τόπος πολύμορφος, πληροφορία την οποία δεν μπόρεσα να επιβεβαιώσω. Οι μόνες σλαβικές λέξεις με μορφολογικές ομοιότητες που μπόρεσα να βρώ είναι οι Βλγ. вълна (μαλλί) και вълнà (~ σχετική με κύματα, τρικυμίες, μώλους και παρόμοια) από τις οποίες η πρώτη δείχνει παραλλαγή του Σερβ. velenac= (1) πολύχρωμο χαλί (2) μάλλινη κουβέρτα, βελέντζα (βλέπε και επώνυμο Βελέντζας). Το πώς όλα αυτά σχετίζονται, αν σχετίζονται, με τη Βελίνα φανερό δεν είναι.

Βελιμέζης [ΑΧΗ]
Βελιμεζάκης

[ΤΚΕ, 2019, 6]. Ολες οι διάφορες ιστοσελίδες, σαν αυτή εδώ, που ετυμολογούν το Βελιμέζης από το Τρκ. bilmez=αδαής, αγράμματος, ανίδεος. Αυτή η ετυμολογία απαιτεί να πάμε από το bilmez στο bel(l)imez. Η ετυμολογία που παρουσιάζουμε προυποθέτεί κάποιες γνώσεις της Τουρκικής:

1) Τα απαρέμφατα της Τουρκικής λήγουν σε mak η mek. Π.χ., το bilmek είναι το απαρέμφατο του ξέρω/γνωρίζω.
2) Η Τουρκική έχει αρνητικές μετοχες μου λήγουν σε maz η mez. Π.χ., βλέπε το bilmez παραπάνω
3) Στα Οθ. υπήρχε το ρήμα bellimek και ήταν στο [RT]-1856. Πλην όμως στην 1968 έκδοση του [RT]-το λήμμα γιά το bellimek είχε πάει στα σκουπίδια.

Ο Θεός των τρελλών που προσπαθούν να βρούν ετυμολογίες με ελλιπείς Βιβλιοθήκες μας ωδήγησε στην ιστοσελίδα *https://www.seslisozluk.net/bellimek-nedir-ne-demek/* όπου βρήκαμε 220 τρόπους που το belli μπορεί να χρησιμοποιηθή.

Σύμφωνα με το [ΤΕ] belli= εμφανής, οφθαλμοφανής,πρόδηλος,προφανής, σαφής, συγκεκρισμένος. Το bellimez είναι ότι δεν είναι belli (π.χ.ασαφής, αόριστος). Κατά τα φαινόμενα το **Βελιμέζης** είναι η Ελληνοποίηση του bellimez (b-->β καί προσθεση του ης)

Βέλτσης
Βελτσιγκιώτης
Βελτσίδης

[ΤΚΕ, 2019, 5]. Τα επώνυμα αυτά μάλλον είναι Ελληνοποιήσεις του Μπέλτσης (βλέπε επώνυμο) και παρομοίων. Σε ορισμένες περιπτώσεις είναι Εθνικά με την Ελληνοποίηση σε όνομα χωριού.

Βέλτσιος
Βελτσίστας
Βέλτσος

Π.χ., το Μπελτσίστα της Ευρυτανίας έγινε Βελτσίτσα και εν συνεχεία Λιθοχώρι (επίσης χωριό Βελτσίστα, σήμερα Κληματιά στα Γιάννενα). Το Βελτσίστας μάλλον δείχνει καταγωγή.

Βενιζέλος
Βενιζελέας

[ΤΚΕ, 2019, 1281] Ας δούμε τι γνωρίζουμε για το επιφανή πολιτικό Βενιζέλο και το επώνυμό του. Κάποτε το Μπενιζέλος ήταν αρκετά κοινό κύριο όνομα και επώνυμο. Π.χ.,

- Αγγελος Μπενιζέλος, πατέρας της οσίας Φιλοθέης η οποία γεννήθηκε το 1522.
- Άγγελος Μπενιζέλος, πρόεδρος της Ελληνικής παροικίας στη Βενετία, ο οποίος σε προσφώνηση του 1632 αναφέρεται στο Νικόδημο Μεταξά ο οποίος λειτούργησε τυπογραφείο στην Κεφαλλονιά πριν το μεταφέρει στην Κωνσταντινούπολη το 1627.
- Στην Πάτρα σε πιστοποιητικό του 1690 καταγράφεται ο Μπενιζέλος Ιωάννης Ρίτζης επίτροπος εκλεγμένος και προεστός των Αθηναίων (ιστορικό της κοίμησης της Θεοτόκου, Στεφάνι Κορινθίας).
- Νικόλαος Μπενιζέλος, ζωγράφος, συνεργείο Γεωργίου Μάρκου, (ναός της Κοιμήσεως στο Κορωπί, 1732 και ναός της Φανερωμένης στη Σαλαμίνα, 1735).
- Προκόπης Μπενιζέλος (δημογέροντας της Αθήνας, 1752-1849),
- Μπενιζέλος Ρούφος, 1795-1868. Γιός του Θανάση Κανακάρη (στην οικογένεια Κανακάρη ο πρωτότοκος κράταγε το όνομα Κανακάρης, οι υπόλοιποι λεγόταν Ρούφος). Πολέμησε στην επανάσταση του 1821 και εν συνεχεία κατέλαβε υψηλά πολιτικά αξιώματα.
- Μπενιζέλος Θ. Ρούφος, εγγονός του προηγουμένου, διετέλεσε υπουργός εξωτερικών.
- Ο Μπενιζέλος Παπαγιαννόπουλος, έμπορος στην Καλαμάτα συμφωνεί το 1835 να αγοράση 150,000 βδέλλες (τιμή: 7 δρχ. οι χίλιες)

Μια μικρή μειοψηφία, η οποία θεωρεί τον Ελευθέριο Βενιζέλο πράκτορα του Σιωνισμού, ισχυρίζεται ότι ενας Θεσσαλονικιός Εβραίος ονόμαιι Μπενί Σελόν αποφεύγοντας τη στρατιωτική θητεία έφυγε απο τη Θεσσαλονίκη, πήρε το όνομα Κυριάκος Βενιζελος και εγκαταστάθηκε στην Κρήτη. Και σωστή να ήτανε, αυτή η ιστορία δεν εξηγεί όλους τους άλλους Μπενιζέλους. Ολοι οι υπόλοιποι διατείνονται οτι ο γενάρχης των Βενιζέλων ήταν απο τη Λακωνία, λεγότανε Μπενιζέλος Κρεββατάς, και μετά τα Ορλωφικά μετώκησε στην Κρήτη. Η μορφή του ονόματός σε –έας δειχνει χρήση του

ονόματος στη Μάνη. Οσον αφορά στην ετυμολογία, έχουμε πολλαπλές εκδοχές:

- Μπέν=γιός+ Ιντζέλ=μοίρα. Εμφανίζεται στις 11/9/1964 στα Χανιά από τον πρώην βουλευτή Γεώργιο Σαρρή ο οποίος την αποδίδει σε ανώνυμο αλλά γλωσσομαθή Κωνσταντινουπολίτη.
- Ο Αθανάσιος Μπούτουρας (*Τα νεοελληνικά κύρια ονόματα, ιστορικώς και γλωσσικώς ερμηνευόμενα*, Αθήνα, 1912) γράφει «*Βενιζέλος*. Εκ του πάντως Ιταλικής αρχής (Venisa + ello?) επωνύμου τούτου προέκυψε το αρσ. όνομα».
- Ο Πέτρος Αλεξιάδης (*Ετυμολογικό λεξικό κυρίων ονομάτων*, Θεσσαλονίκη, 2000) ετυμολογεί το *Βενιζέλος* (ιταλ.) = beni+zelo η beni+(an)gelo οπου beni=αγαθός/ειλικρινής/καλοπροαίρετος, zelo = *ζήλος*, (an)gelo = *άγγελος* και κατακεραυνώνει τον Καμπούρογλου που τόλμησε (στην Εγκυκλοπαίδεια "Πυρσός") να ετυμολογήση το όνομα απο το beni= γιός (στα Αραβικά) σημειώνοντας οτι παραδοσιακά γιός= Ibn.
- Σε πρόσφατη διδακτορική διατριβή (Παν. Θεσσαλονίκης, Μορφές του Κωνσταντίνος, 19ος αιώνας –1913) ο συγγραφέας παρατηρεί ότι στην επαρχία Σερρών έχουμε την μεταλλαγή Ευαγγελία☺ Γκουλιώ☺ Μπουλιώ και προτείνει την αντίστοιχη μεταλλαγή Κωνσταντίνα☺Ντίνα,Γκίνα☺Μπίνα☺ Πίνα οπότε ονόματα όπως Μπίνας, Μπίνης, Μπίνιος, Μπινάς, Μπινάκης, Μπινέκος, Μπινιάρης, Βενιζέλος πιθανόν να είναι παραλλαγές του Κωνσταντίνος. Ο συγγραφέας προσθέτει ότι στα συμβόλαια του συμβολαιογράφου Παναγή Πούλου το όνομα Μπενιζέλος αναφέρεται 121 φορές, το Βενιζέλος 44. Κατα συνέπεια η αρχική γραφή μάλλον ήταν με Μπ.

Προσωπικά βρίσκω την πρώτη ετυμολογία ύποπτη και τις τρείς άλλες όχι και τόσο πειστικές. Π.χ., στα μοντέρνα Ιταλικά το ben(e) εμφανίζεται σαν πρόθεμα (ben-venuto,ben-intenzionato, bene-detto) αλλά όχι το beni. Η Ιταλική έχει βέβαια απειράριθμες τοπικές διαλέτους και ίσως μία από αυτές να γέννησε τους δικούς μας Βενιζέλους. Προς το παρόν όμως δικαιούμαστε να έχουμε αμφιβολίες. Ισως το Μπενιτζέλος να είναι εξέλιξη του Μπενίτσης (δες όνομα).

Βενιέρης
Βενιεράκης
Βενιεράτος

[ΤΚΕ, 2019, 594]. Το όνομα θεωρείται Ιταλικό [ΜΤ,ΑΚΛ] πιθανώς από την οικογένεια Venier η οποία μετώκησε απο το Βυζάντιο στην Ιταλία και τελικά εγκαταστάθηκε στη Βενετία όπου κάποιος επιφανής Venier εμφανίζεται το 821. Η οικογένεια γέννησε τρείς δόγηδες [Antonio

Venier(1382-1400), Francesco Venier (1554-1556) και Sebastiano Venier(1577-1578) ήρωας, κατά τα λεγόμενα, της ναυμαχίας του Λεπάντο/Ναυπάκτου το 1571]. Το όνομα Venier επίσης εμφανίζεται με τη μορφή Venieri καιVeniero.

Βεντούρης
Βεντούρας
[ΤΚΕ, 2019, 1135]. Ο [ΜΤ] επισημαίνει ότι το Βεντούρης είναι όνομα Ιταλικής προελεύσεως, ο [ΑΚΛ] ετυμολογεί το Βεντούρας από το Ιταλικό ventura= μοίρα. Πράγματι, τα Ιταλικά ονόματα (Bona)Ventura, Venturi, Venturini, Venturato, Venturoli ετυμολογούνται απο το ventur[us,a], μετοχής του venire η οποία κυριολεκτικά σήμαινε αυτό που θα έρθει. Η μετοχή έγινε ουσιαστικό με την έννοια τύχη, καλή τύχη, ριζικό, μοίρα, πεπρωμένο (π.χ., andare alla ventura= κυνηγάω την τύχη μου, soldato di ventura = μισθοφόρος). Το όνομα Βεντούρας είναι συχνά Εβραϊκό και στο αρχείο Σιακκήι εμφανίζεται 37 φορές.

Βεράκης
[ΤΚΕ, 2019, 32]. Στα Αλβ verak=veror=θερινός, καλοκαιρινός. Ισως όμως και Ελληνοποίηση του Μπεράκης (βλέπε επώνυμο Μπερής).

Βεράνης
[ΤΚΕ, 2019, 67] Οι [ΑΚΛ,ΔΤ] προτείνουν το Τρκ. viran= κατεστραμμένος, κατεστραμμένος, ερειπωμένος, καίρημαγμένος. μάλλον έχουν δίκηο διότι (1) υπάρχει ένας Viran στον ΤΚΚΕ και (2) κάποτε στα Ελληνικά χρησιμοποιούσαμε τη λέξη βεράνι=βιρανές=ερείπιο από το Περσογενές Οθ. virane=ερείπιο, σπίτι κατεστραμμένο). G("Mehmet Viran" İstanbul)=85. Σημειώνουμε πάντως και το ισπανικό verano=καλοκαίρι.

Βερβάτης
[ΤΚΕ, 2019, 67]. Ελληνοποίηση του Μπερμπάτης, βλέπε επώνυμο.

Βερβελές
[ΤΚΕ, 2019, 27]. Μάλλον από το Αραβογενές Τουρκικό velvele= (1)κατακραυγή, φωνές, κραυγές, οχλοβοή (2) οδυρόμενος/θρηών με φωνές/κραυγές. Επώνυμο Velvele στήν Τουρκία δεν βρήκα (Ισως στην Οθωμανική αυτοκρατορία μόνο οι Χριστιανοί να θρηνούσαν) αλλά στα Τουρκικά βρίσκουμε και τη λέξη velveleci.

Βερβέρης
Βερβέρας
Βερβεράκης
[ΤΚΕ, 2019, 486] Στα Σέρβικα ο σκίουρος λέγεται (veverica/vjeverica), λέξεις που Ελληνοποιήθηκαν ως Βερβερίτσα και Βερβέρα. Ισως τα Βερβέρας και Βερβεράκης να προέρχονται από την βερβέρα αλλά το Βερβέρης μάλλον είναι η Ελληνοποίηση του Μπερμπέρης (βλέπε επώνυμο).

Βερδής
[ΤΚΕ, 2019, 77]. Μάλλον από τα Αραβογενή verd=(1) τριαντάφυλλο (2) μπουμπούκιασμα, λουλούδι και verdî=τριανταφυλλένιος. G("Mehmet Verdi" İstanbul)=390.

Βερεκέτης
[ΤΚΕ, 2019, 10]., Ελληνοποίηση του Μπερεκέτης, βλέπε επώνυμο.

Βερέκ*
[ΤΚΕ, 2019, 18] Τα επώνυμα που αρχίζουν με **Βερεκ** είναι το προ Ελληνοποιήσεως που αλλαξε το αρχικό **Μπερέκ σε Βερέκ.** Κατά προτίμηση, οι ετυμολογίες παρουσιάζονται στην ΜΠ κεφάλαιο.

Βερελής[ΑΧΗ] **[ΤΚΕ, 2019, 12].** Οι κάπως προφανείς μαντεψιές όπως

- Εξελληνισμένο bereli= (1) μωλωπισμένος, μελανιασμένος (2) με μπερέ
- veremli=φυματικός
- Το πρόσθετο (y)alı/(y)eli στη ρίζα απαρεμφάτου έχει την έννοια του "από τότε που". Π.χ, bulmak=εφευρίσκω και bulalı= με τά από την εφεύρεση... Vermek= δίνω, απονέμω και vereli==μετά σπό την πληρωμή/απονομή.

δεν δείχνουν πειστικές. Στο διαδίκτυο βρίσκουμε ένα και μόνο Μπερελή, τον Ευσέβιο, τον κάποτε Πρωτοσύγκελλο της Μητροπόλεως Ναυπακτίας και Ευρυτανίας (http://www.parembasis.gr/2005/05_09_08.htm) και στον ΤΚΚΕ ένα και μόνο Bere. Δοθέντος ότι επώνυμα τύπου Vere/Vereli/Veremli δεν βρήκα, η μόνη ετυμολογία που στηρίζεται από τα δεδομένα είναι η bereli ⊚Μπερελής⊚Βερελής. Προσθέτουμε ότι G("Mehmet Bereli)=3. Και G("Mehmet Bereli" İstanbul)=0.

Βερέμης **[ΤΚΕ, 2019, 96].** Τρκ. και Αλβ. verem=φυματίωση, χτικιό. Τα Ελληνικά η λέξη βερέμης έχει υιοθετηθεί με τη σημασία (1) ασθενικός, καχεκτικός (2) εξ ασθενείας δύστροπος (3) μεμψίμοιρος, επικριτής των πάντων, κακεντρεχής,

Βερεσε* **[ΤΚΕ, 2019,15]** και το **Βερεσε*** είνα το σύνολο των επωνύμων που αρχίζουν με **Βερεσε.** Τρκ. verese= οι κληρονόμοι, veresiye= επι πιστώσει. Σύμφωνα με το [ΤΕ] Veresiyeci=δοσάς, δοσατζής. Το Veresiyeli κοσμεί το διαδίκτυο αλλά όχι τα λεξικά. Υποθέτουμε οτι το Veresiyeli σημαίνει "αγοραστής που πληρώνει με δόσεις" η "άνθρωπος αξιόπιστος".

Βερέσης [ΤΚΕ,2019,0]. Πλην όμως

1) G(Βερέση)=5.
2) Κάποιος **Βερέσης Α. βοήθησε τον** Heinrich Wilhelm Josias να γράψη την ιστορία της επαναστάσεως του 1821 -1879
3) Ανάμεσα τα βιβλία του Google βρίσκουμε το βιβλίο "Iptila kelami" του "Athanasius Baruchas (1807). Το βιβλίο γράφτηκε σε ΕλληνοΤουρκικά αλλά με το Ελληνικό αλφάβητο. Ο Μπαρούχας έγραψε

"...**κουλάκ βερέσης.....**".

α) Στα Τρκ kulak=αυτί, vermek=δίνειν καί, kulak vermek= ακούω προσεκτικά.

β) Στα Τουρκικά υπήρχε ο -χρόνος esi/asι που υπάρχει μόνο στο τρίτο πρόσωπο και εκφράζει ευχές. Π.χ., (1) geber= ψοφάει -->geberesi= μακάρι να ψοφήση και (2) kör= τυφλός και kör olasι-μακάρι να γίνη τυφλός.

γ)Στα Οθ. η λέξη veresi σημαίνει "ποσό/ποσά που ο καταναλωτής οφείλει να πληρώση για πράγματα/υπηρεσίες που δεν έχουν πληρωθεί πλήρως.

δ) Η λέξη veresi-πέρασε στα Σέρβικα με τη μορφή **verèsija**

Βερέσογλου **[ΤΚΕ, 2019, 96] και Κάποιος Βερέσης βοήθησε τον** Heinrich Wilhelm Josias να γράψη την ιστορία της επαναστάσεως του 1821..Thiersch - 1879 .

Βερικέτης **[ΤΚΕ, 2019, 3]** Ελληνοποίηση του Μπερικέτης, βλέπε επώνυμο.

Βερίλλης **[ΤΚΕ, 2019, 12] Στα Οθ.,[RT], verili= θεοφοβούμενος, ενάρετος, αποφεύγωντον πειρασμό και την αμαρτία Στα Τρκ., [TE], verili= δεδομένος, ο έχων δεδομένα. Ενα δεδομένο είναι ότι οι γλωσσικοί νεωτερισμοί του Ατατούρκ, δεν καθρεφτίζονται, κατά κανόνα, στα επίθετα των Ελλήνων.**

Βερτελής **[ΤΚΕ, 2019, 6] Στα Τρκ. perde = (οτιδήποτε υποκρέπτει). Π.χ.,**
Βερτελλής **μπερντές, κουρτίνα, παραβάν, καταρράκτης, φερετζές και γυναικεία ρούχα που υποκρέπτει τις καμπύλες. Το αποτέλεσμα είναι ότι στα Οθ. Perdeli=(1) όποιος/όποια/ότι αποκρύπτεται και (2) γιά γυναίκες σεμνή, αγνή. Αυτή η ετυμολογία είναι στην κατηγορία "ίσως να μην είναι έτυμη αλλά ίσως να είναι και καλύτερη δεν ξέρουμε". Βασικά η ετυμολογία υποθέτει τρία βήματα (το p-->μπ-->β, το d-->ντ-->τ και το li-->-λης. Κάθε βήμα είναι σύνηθες αλλά ο αριθμός των βημάτων είναι υψηλός.**

Βερύκοκος **[ΤΚΕ, 2019, 101]**. Από το βερίκοκο και αυτό απο το Αραβ. berkuk το
Βερυκοκάκης οποίο στα Τρκ σημαίνει δαμάσκηνο, βερίκοκο. G("Mehmet Berkuk"
Βερυκοκίδης İstanbul)=1!!!

Βεσλεμές **[ΤΚΕ, 2019, 28]**. Ελληνοποίηση του Μπεσλεμές, βλέπε επώνυμο.

Βέτσικας **[ΤΚΕ, 2019, 139]**. Ο [ΑΚΛ] το ετυμολογεί από το Τρκ. becik=κούνια μωρού, λίκνο. Πρόκειται για ένα μικρό λάθος δοθέντος οτι η κούνια του μωρού λέγεται beşik και αν η ρίζα ήταν beşik, φυσιολογικά το όνομα θα ήτανε Μπεσίκας χωρίς τσ και με τον τόνο στο ι. Κατά τη γνώμη μου, Ελληνοποίηση του Πέτσικας, βλέπε επώνυμο.

Βηλαράς **[ΤΚΕ, 2019, 47] Μιά ιστοσελίδα γράφει "... επαγγελματικο, απο την αρβ. Λεξη βηλάρ=τόπι, δηλ. αυτός που πουλάει υφασματα". Βασικά η ετυμολογία είναι σωστή. Προσθέτουμε**
1) Σύμφωνα με το λεξικό [ΟΑ] vila'r = λουρίδα, ύφασμα σε τόπι.

2) Στα Ελληνικά των Βυζαντινών υπήρξε η λέξη βελλάριον (βλέπε Google). Δεν γνωρίζω την σημασία του.

Βικέλας *[Βικέλης, Βικελής Βικελίδης*

[ΤΚΕ, 2019, 5]. Το Βικέλας είναι Ελληνοποίηση του *Μπικέλας (το οποίο* δείχνει να έχη εκλείψει) η Μπεκέλας από το Σερβ. bik=ταύρος (κυριολεκτικά και μεταφορικά).

Βετάκης

[ΤΚΕ, 2019, 1]. Ενα από τα υποκοριστικά του ονόματος Ελισάβετ είναι Βετάκι. Ισως το Βετάκης να είναι μητρωνυμικό η (σχεδόν το ίδιο πράγμα) εξελληνισμός του Μπετάκης (βλέπε επώνυμο).

Βικιώτης

[ΤΚΕ, 2019, 11]. Χωριό και ποταμός Βίκος (Ζαγόρι, Γιάννενα).

Βίκος

ΤΚΑ=1. Πέρα απο το Βίκος τοπωνύμιο (βλέπε Βικιώτης) υπάρχει ο αρχαίος βίκος= πιθάρι, κιούπι ο σύγχρονος βίκος= όνομα φυτού που χρησιμοποιείται σαν ζωοτροφη, ζωοτροφή και η ΣλαβοΑλβανική ρίζα vik~ φωνή, κραυγή, σκούξιμο. Ο βίκος γνωστός και σαν αγριοκουκιά, αγριοαρακάς [ΣΤ] στην ήμερη μορφή του λέγεται λαθούρι και λαθουράτος=λαθουρός= ο έχων άσπρα και μαύρα στίγματα.

Βιλαέτης

[ΤΚΕ, 2019, 25]. Βλέπε επώνυμο Βελαέτης.

Βιλμέζης

[ΤΚΕ, 2019, 2] Ελληνοποίηση του Μπιλμέζης, βλέπε επώνυμο.

Βιρβίλης

[ΤΚΕ, 2019, 175]. Ελληνοποίηση του Μπιρμίλης, βλέπε επώνυμο.

Βισβάρδης[ΑΧΗ**]**

[ΤΚΕ, 2019, 175]. Κατά τά φαινόμενα Ελληνοποιημένο επώνυμο μέ δεύτερο συνθετικό bardhë= λευκός καί μεταφορικά τυχερός, ελαφρός (αρρώστια). Το πρώτο συνθετικό δέν είναι προφανές. Ισως από τό bisht=ουρά καί παρόμοια το οποίο βρισκουμε στή λέξη bishtbardhë=οινάνθη (πουλί μέ άσπρη ουρά, στα Αγγλικά wheatear) καί γενικά ότι έχει άσπρη ουρά. Βέβαια, ωρισμένα Αρβανίτικα ονόματα στήν Ελλάδα χρησιμοποιούν τό πρόθεμα Μπίθι (bythë=ρίζα, πάτος, κώλος). Γνωρίζουμε ότι συχνά ονόματα Ελληνοποιούνται αλλαζοντας το Μπ σέ Β, καί γνωρίζουμε ότι τό θ ενίοτε γίνεται σ (π.χ., βυθός☹άβυσσος). Εννοιολογικά καί μορφολογικά η απόσταση ανάμεσα στό bisht καί στό bythë είναι μικρή. Σύμφωνα μέ τόν [VO] τό bythë (τό οποίο παρουσιάζει ομοιότητες με τή λέξω βυθός) προέρχεται από τό mbë (εις,εν)+vithe (καπούλια, μπούτια, γλουτοί).

Βισβίζης

[ΤΚΕ, 2019, 3] Είναι επώνυμο αγωνιστή του 1821. Τρκ. vız=βούισμα, βόμβος, σφύριγμα (θόρυβος), σε σύνθετες λέξεις έχει την έννοια της μουρμούρας, της γκρίνιας, του παραπόνου και σε εκφράσεις την έννοια θορύβου χωρίς νόημα, που αγνοείται. Στον ΤΚΚΕ οι Vızvız είναι έξη και σε τελική ανάλυση το Βισβίζης μάλλον σημαίνει κλαψιάρης/παραπονιάρης σε σημείο που τα παράπονα αγνοούνται ως θόρυβος κενός νοήματος.

Βιτσακτσής
Βιτσάκης
Βιτσακάκης
[ΤΚΕ, 2019, 23] Το αρχικό βίτσα ίσως πρόερχεται από το Σερβικό bič =βίτσα, βούρδουλας. Πλην όμως υπάρχει και το Τρκ. biçak= μαχαίρι, κοπτήρας. Η.κατάληξη τσής είναι δάνειο από τα Τρκ. και δείχνει επαγγελματία (π.χ., φκιάχνει/πουλάει βούρδουλες η μαχαίρια κ.τ.τ.). Βλέπε και το επώνυμο Μπιτσακτσής

Βλάδος
[ΤΚΕ, 2019, 5] ελληνοποίηση του Βλάντος, βλέπε επώνυμο Βλαντάς

Βλάμης
[ΤΚΕ, 2019, 619]. Η λέξη βλάμης έχει υιοπθετηθεί στα Ελληνικά και σημαίνει (1) αδελφοποιτός, σταυραδερφός, πιστός φίλος/σύντροφος (2) παληκαράς, κουτσαβάκης (3) εραστής. Οι [ΤΦ, ΙΜΤ] την ετυμολογούν από το Αλβ. vlam=αδελφοποιτός. Στα δικά μου τα λεξικά [ΝΓ,ΟΑ], vlam δεν υπάρχει, υπάρχει όμως το vëll**am**=(1) αδερφοποιτός (2) συνοδός του γαμπρού σε γάμο.

Βλαντάς
Βλάντος
Βλαντούσης
[ΤΚΕ, 2019, 1] (αλλά και ο επώνυμος Δημήτρης Βλαντάς, ηγετικο στέλεχος τη δεκαετία του 1940 του ΚΚΕ). Σλαβική ρίζα **влад** με τη γενική έννοια τη ιδιοκτησίας/ιδιοκτήτης, εξουσίας/ κατόχου εξουσίας, βασιλείου, πριγκηπάτου, βασιληά, πρίγκηπα κ.τ.λ. Βλέπε και όνομα Βλαδίμηρος (Βασιλεύουσα ειρήνη) και ΙνδοΕυρωπαϊκή ρίζα wal= είμαι ισχυρός/δυνατός με παράγωγα λέξεις όπως valor, valiant, value, convalesce, invalid, equivalent και ονόματα όπως Walter (αρχηγός στρατιάς) και Ronald (ο έχων θεϊκές δυνάμεις).

Βλοντάκης
[ΤΚΕ, 2019, 63] . Ονομα Βλόντος στο διαδίκτυο αλλά και τοποθεσία Βλόντος (Καλαμάκι Ζακύνθου).

Βογατ[ζ,σ]άς
[ΤΚΕ, 2019, 8] Ελληνοποίηση του Μπουγατσάς, βλέπε επώνυμο.

Βογδάνης
Βογδάνος
[ΤΚΕ, 2019, 63]. Ελληνοποίηση του Μπογδάν[η/ο]ς, βλέπε επώνυμο.

Βογιατζής
Βογιατζόγλου
[ΤΚΕ, 2019, 2321]+. Ελληνοποίηαη του Μπογιατζής, βλεπε επώνυμο.

Βόγλης
[ΤΚΕ, 2019, 123]. Vogël στα Αλβανικά σημαίνει μικρός και κυριολεκτικά και μεταφορικά. Ητοι, η λέξη σημαίνει μικρός σε μέγεθος, ηλικία, θέση (κοινωνική, στην υπαλληλική/στρατιωτική ιεραρχία), εμπόριο (ψιλικατζής/ μη χονδρέμπορας), συμπεριφορά (μικροπρεπής) Εμφανίζεται σαν πρώτο συνθετικο και ρίζα ~20 Αλβ. λέξεων..

Βόζης
Βοζίδης
Βοζίκας
Βοζίκης
[ΤΚΕ, 2019, 9] Ελληνοποιήσεις των αντιστοίχων Μποζ--- επωνύμων. Βλέπε Μπόζης

Βοϊκογλου
[ΤΚΕ, 2019, 9]. Ελληνοποίηση του Μποϊκογλου, βλέπε επώνυμο

Βοϊλάς[ΑΧΗ]
[ΤΚΕ, 2019, 35], εμφανίζεται και ως Βόϊλας και Βοϊλας. Βοϊλάς η Βολιάς λεγότανε από τους Βυζαντινούς ο Βογιάρος [ΔΔ], μέλος της

πάνω κρούστας των Ρώσσων ευγενών γαιοκτημόνων (τούς άποδυνάμωσε ο Ιβάν ο τρομερός και τους διέλυσε ο μεγαλος Πέτρος). Χωρίς να μπούμε σε λεπτομέρειες, η ετυμολογία για τους μέν είναι από τα Τρκ. (bay) και για τους δέ από τα Βλγ. διότι οι ευγενείς στη Βουλγαρία σε επιγραφή του εννάτου αιώνα γράφονται ΒΩΥΛΕ και σύμφωνα με το Βυζαντινό πρωτόκολο του δεκάτου αιώνα (Κωνσταντίνος Πορφυρογέννητος) αποκαλούνται Βολιάδες και από το Βλγ. болярин φτάσαμε στο Ρωσσικό боярин. Οι Βούλγαροι Βολιάδες ήταν μεγάλοι (veliki) η μικροί (mali). Στήν μεταπτυχιακή εργασία της Μαρίας Φατσέα, συναντάμε τα ονόματα των Βάρδα Βοϊλά, στρατηγθύ Χαλδίας, Κωνσταντίνου Βοϊλά, αξιωματούχου στο παλάτι, και του Πετρωνά Βοϊλά, πρωτοσπαθαρίου και κατεπάνω Νικοπόλεως (10ος αιώνας). Τον 11ο αιώνα αναφέρονται ο Ρωμανός Βοϊλάς, συγκλητικός, και ο Ευστάθιος Βοϊλάς, πρωτοσπαθάριος επί του χρυσοτρικλίνου και ύπατος. Το 1821 συμμετέχει στην επανάσταση ο Δημήτριος Βοϊλάς. Τέλος Βοϊλά είναι τοποθεσία/εγκαταλελειμμένο χωριό στην Ανατολική Κρήτη με Ενετικό κάστρο.

Βοϊλής .[ΤΚΕ, 2019, 33] Μάλλον ελληνοποίηση του Μποϊλής, βλέπε επώνυμο.

Βόκολος[ΤΝ] [ΤΚΕ, 2019,52]. Αν όλα αυτά τα επίθετα έχουν κοινή προέλευση,: Βοκολίδης (αμφίβολο), η κοινή ρίζα είναι το bokolin [ΟΑτο οποιο σημαίνει Μπόκολας μηδαμινός, ασήμαντος, άσχημος, αντιαισθητικός, κακόφημος. Μποκολίνης Μπόκολος

Βοναζούντας [ΑΧΗ] **[ΤΚΕ, 2019, 8]**. Ο [ΑΚΛ] προτείνει το Ιταλ. buono junto το οποίο αποδίδει ως καλή ένωση (αντάμωση). Βασικά έχει δίκηο αλλά διάφορες διορθώσεις είναι αναγκαίες. Οι Ιταλοί χρησιμοποίησαν το όνομα Bonagiunta με τους επώνυμους Bonagiunta Orbicciani da Lucca, ποιητής, ~1220-~1290, που είναι πρόσωπο και της Θείας Κωμωδίας του Δάντη και ο Giulio Bonagiunta da San Ginesio, μουσικοσυνθέτης του 16ου αιώνα. Το δεύτερο συνθετικό, giunta μάλλον είναι μετοχή του giungere= έρχομαι, φτάνω (κυριολεκτικά και μεταφορικά όπως, π.χ., έρχομαι στα χέρια η πετυχαίνω/είμαι πετυχημένος) και σύμφωνα με τις Ιταλικές ιστοσελίδες το όνομα σημαίνει ο καλός οιωνός, το καλό σημάδι, ο καλά υποσχόμενος, και παρόμοια.

Βοναπάρτης **[ΤΚΕ, 2019,70]**. Από τον γνωστό Βοναπάρτη του οποίου το όνομα, Buonaparte, ετυμολογείται ως buona=(καλή)+ parte (μερίδιο, μέρος, μεριά, κομμάτι,...). Οταν στα τέλη του 18ου αιώνα οι Γάλλοι ετοιμάζανε την εισβολή στην Αίγυπτο, προσπάθησαν να ξεσηκώσουν τους Ελληνες και οι πράκτορές τους ισχυριστήκανε ότι ο Ναπολέοντας ήταν Μανιάτης στην καταγωγή και στα αρχικά κάποιος παππούς του

λεγότανε Καλομέρης, κάτι που ορισμένοι συνεχίζουν να πιστεύουν. Ο Στέφανος Καλομέρης, πρωτόγερος της Λίνδου συμμετέχει σε αντι-Οθωμανικές ενέργειες.το 1525.

Βορρές [ΤΚΕ, 2019,7]. Μάλλον αντιδάνειο βοριάς◎ Αλβ. vor**e**= βοριάς ◎ Βορρές με διπλό ρ όπως ο βορράς.

Βοσταντζής **[ΤΚΕ, 2019,7]**. Ελληνοποίηση του Μποσταντζής, βλέπε επώνυμο *Βοσταντζόγλου*

Βότσαρης **[ΤΚΕ, 2019, 13]**. Ελληνοποίηση του Μπότσαρης

Βότσης **[ΤΚΕ, 2019, 522].** Ισως από το Αλβ. voc=αγοράκι αλλά δείχνει πιό πιθανό να είναι Ελληνοποίηση του Μπότσης. Βλέπε επώνυμο Μπότσης.

Βουγάς **[ΤΚΕ, 2019, 162]** Ελληνοποίηση του Μπουγάς, βλέπε επώνυμο.

Βουγιατζής **[ΤΚΕ, 2019, 60]**. Ισως παραλλαγή του Βογιατζής.

Βουγιούκας, *Βουγιουκλάκης* *Βουγιουκλής* **[ΤΚΕ, 2019, 906]**. Τούρκικο büyük=μεγάλος (σε μεγεθος, ηλικια), σπουδαιος, αξιοσεβαστος. Απο ειρωνεία της τύχης, η γνωστή Βουγιουκλάκη (μικρομέγαλη η, μάλλον, μεγαλόμικρη) έπαιζε συχνά ρόλους νεαρών γυναικών. G("Mehmet Büyük" Istanbul=13200

Βουδούρης **[ΤΚΕ, 2019, 1246]**. Τρκ. bodur= κοντός, κοντοχοντρος, νάνος. G("Mehmet Bodur" İstanbul)=9,760 .

Βούζας **[ΤΚΕ, 2019, 378]**. Ελληνοποιήσεις των Μπούζ[ας,ης], βλέπε επώνυμα. *Βούζης*

Βουζίκας **[ΤΚΕ, 2019, 27]**, μάλλον Ελληνοποίηση του Μπουζίκας, βλέπε επώνυμο.

Βουζούκας **[ΤΚΕ, 2019, 44],**, Ελληνοποίηση του Μπουζούκας, βλεπε επώνυμο

Βουκελάτος **[ΤΚΕ, 2019, 388]**. Ο [ΔΤ] επικαλείται το Οθ vükelâ= αντιπρόσωποι, πληρεξούσιοι. Ο [RT] γράφει ότι vükelâ είναι ο πληθυντικός του vekil= (1) πράκτορας, αντιπρόσωπος, πληρεξούσιος, δικηγόρος (2) υπουργός και χρησιμοποιείται σε εκφράσεις που βασικά σημαίνουν υπουργικό συμβούλιο (βλέπε και επώνυμο Βεκίλης). Το βουκελάτος μάλλον είναι μείγμα του Οθ. Vükelâ και της κατάληξης άτος. G"Mehmet Vekil")=129. Επειδή αυτή η ετυμολογία δεν είναι, επιφανειακά τουλάχιστον, αρκετά πειστική προσθέτουμε τα ακόλουθα:

- βούκα (Μπουκιά, χαψιά)◎ βουκέλλα= μεγάλο ψωμί, καλής ποιότητας, σε σχήμα κρίκου, το οποίο χρησιμοποιούσαν και στην εκκλησία (αντίδωρο)
- Βουκελλάριοι ήταν η έφιππη σωματοφυλακή του Βυζαντινού άρχοντα οι οποίοι, θεωρητικά τουλάχιστον, συνέτρωγαν με τον άρχοντα. Οι Βουκελλάριοι ήταν ο προσωπικός στρατός του άρχοντα και ο όρος κάλυπτε και τους μυστικοσυμβούλους του

αλλά και τους υποδεεστέρους των εφίππων πεζούς στρατιώτες του ιδιωτικού στρατού.

Η ετυμολογία από το βουκέλλα δείχνει εκ πρώτης όψεως ελκυστική αλλά, κατά τη γνώμη μου, έχει τις δικές της αδυναμίες.

ΒΟΥΚΛΙΖΑΣ- **[ΤΚΕ, 2019, 6] Στα Αλβ. [ΟΑ] bu'klëz**= κουνάβι, νυφίτσα. Κατά τα φαινόμενα το επίθετο Βουκλίζας είναι μειωτικό/σκωπτικό. ,

Βουλασίκης **[ΤΚΕ, 2019, 19]**. Ελληνοποίηση του Μπουλασίκης, βλέπε επώνυμο.

Βουλβούλης **[ΤΚΕ, 2019, 9]**. Ελληνοποίηση του Μπουλμπούλης.

Βουλιέρης **[ΤΚΕ, 2019, 40]**. Μάλλον Ελληνόποιηση του Αλβ. Μπουλιέρης. Την ετυμολογία του Μπουλιέρης δεν την ξέρουμε.

Βουλουτσής **[ΤΚΕ, 2019, 9]**. Μάλλον Ελληνοποίηση του Μπουλουτσής, βλεπε επώνυμο.

Βούλτσης **[ΤΚΕ, 2019, 9]**. Το Αλβανικο bulç**i**=μέσα μεριά στο μάγουλο, μισή μπουκιά δείχνει μάλλον άσχετο με το επώνυμο.

Βουλτσίδης
Βούλτσιος
Βούλτσος

Βουρβούλης **[ΤΚΕ, 2019, 5]**

Βουρέκας **[ΤΚΕ,**(20101/09). Ελληνοποιήσεις των αντιστοίχων Μπουρε*** επωνύμων. Βλέπε Μπουρέκας, Μπουρεξής

Βουρεξής
Βουρεξάκης

Βουρνάς [ΤΚΕ, 2019, 297]. Βλέπε Μπουρνάς.

Βουρνάζος [ΤΚΕ, 2019, **97]**. Βλέπε Μπουρνάζος

Βουρσούκης [ΤΚΕ, 2019, **41]** Βλέπε Μπουρσούκης.

Βουτζουράκης [ΤΚΕ, 2019, **9]**. Από το Μπουτζούρης, βλέπε επώνυμο.

Βουτούνας **[ΤΚΕ, 2019, 2019, 2]** Ελληνοποίηση του Μπουτούνας, βλέπε επώνυμο.

Βούτουνος **[ΤΚΕ, 2019,0]** αλλά G(Βούτουνος)=460. Βλέπε και Μπούτουνος
Σημείωση: Στα Οθ./[RT] bütün=ολόκληρος, πλήρης, συνεχής, χωρίς προβλήματα. Το πρόβλημα είναι ότι το bütün δεν περιγράφει ανθρώπους. Περιγράφει εμπορεύματα καταστάσεις: (σιωπή), (κατάσταση οικογενείας).

Βουτσαράς[ΑΧΗ] [ΤΚΕ, 2019, **80]** Μάλλον όπως και το Βουτσάς. Θα μπορούσε βέβαια να είναι και εξευγενισμένη μορφή του Πουτσαράς. Χωριά Βουτσαράς (νομός Ιωαννίνων) και Βουτσαρά(ς) κοντά στη Μεγαλόπολη (Αρκαδία).

Βουτσάς(ΑΧΗ) [ΤΚΕ, 2019, 124**0]**Τα βουτσάς και βουτσινάς σημαίνουν βαρελοποιός (δες [ΣΤ]) και βουτσί=βαρέλι (Ελληνιστικό βούτις, υστερολατινικό buttis [ΙΜΤ] το οποίο [PC] ετυμολογεί απο το βούτις. Δές και βυτίνη, βυτίο, πυτίνη και λέξεις όπως bottle, bouteille). Δές επίσης και το Αλβ. bocë= μπουκάλι bocar= κατασκευαστής μπουκαλιων, Μπότσαρης=βαρελάς [ΜΤ].

Βουτσινάς

Σημειώνουμε επίσης τα Αλβ. buç**a**s, buçet=αντηχώ, αντιλαλώ, βροντάω και διαφορες λεξεις του τύπου bu[c|ç][-,e;ë] που σημαινουν δυνατός, σωματώδης/ με μεγάλα μάγουλα/τύπος οχιάς/ λύκαινα, σκύλα, σκυλα σε περίοδο αναπαραγωγής/ μαχομαι).

Βούτσης [ΑΧΗ] **[**ΤΚΕ, 2019, 169**]**. Ισως από το χωριό Βούτσι/Βουτσί/Βουτσής της Αρκαδίας του οποίου το όνομα ο [MV] ετυμολογεί από πρωτο-Σλαβική λέξη που σημαίνει ταύρος (στα Ρώσσικα ,π.χ., бык=ταύρος και σύμφωνα με τον [MV] παλαιότερες μορφές ήταν οι *bycъ̃jь* και *Bičje*.

Βουτσίνος [ΑΧΗ] **[**ΤΚΕ, 2019, 512**]**. Το επώνυμο εμφανίζεται και ως Βούτσινος. Το επώνυμο Vucino εμφανίζεται στην Φραγκοκρατούμενη και καθολική Σύρο του 1621.Το άν το Βουτσίνος συγγενεύει με το Βουτσινάς με το Ιτ. vicino (γείτονας, συμπολίτης, συμπατριώτης) η κάτι άλλο είναι απόφαση που απαιτεί τόλμη μεγαλύτερη από τη δική μας.

Βραδέλης **[ΤΚΕ, 2019, 47].** Πειστική ετυμολογία δεν ξέρουμε

Βρανάς ΤΚΑ=100+. Ονομα Βυζαντινών στρατηγών εν χρήσει τον 12ο αιώνα (αν όχι νωρίτερα) από το Σλαβικό vrana=κάργα, κουρούνα. Στα Σερβικά πάντως πέρα απο το vrana (κάργα, κουρούνα κοράκι) έχουμε και τα vrân (μαύρος), vránac(μαύρο άλογο), vrànilo(μαύρος) vranòkos (μαυρομάλλης) vránusa (μαύρη φοράδα) και άλλα παρόμοια. Κατά τη γνώμη μου, είναι πιθανώτερο το Βρανάς να προέρχεται από έννοια του τύπου μαυρομάλλης, μελαψός, μελαχροινός η παρόμοια. Προσθέτουμε ότι η λέξη vrana είναι μορφολογικά και εννοιολογικά σχεδόν ταυτόσημη με την Αγγλική raven (κόρακας, κατάμαυρος και στιλπνός). Οι λέξεις κόρακας, corvus (Λατ.), corbeau (Γαλλικά), crow raven, cricket, decrepit, shriek κ.τ.τ (Αγγλικά) θεωρούνται παράγωγα της ΙνδοΕυρωοαϊκής ρίζας ker ~ κράξιμο, πουλί.

Βρατούλης **[ΤΚΕ, 2019, 0],** G(**Βρατούλη**)=0, και G(**Μπρατούλη**)=1. Αυτό το 1 το οφείλουμε σε κάποιον Μπρατούλη που ζούσε το 1916 στο κομμάτι της Μακεδονίας που την είχαν προσωρινά καταλάβει οι Βούλγαροι . Οι [ΜΤ,ΑΚΛ] το ετυμολογούν από το Σλ. brat=αδερφός. Συμπληρώνουμε ότι επίσης σημαίνει ξάδερφος και αδερφός με την μοναστική/εκκλησιαστική έννοια. Με τους κατάλληλους προσδιορισμούς επίσης σημαίνει ομογάλακτος, σύντροφος στο πιοτό, κρασοπατέρας, μπεκρής.

Βρατσιώτης **[ΤΚΕ,2019, 5]**. Μάλλον εξελληνισμός του Μπρατσιώτης, βλέπε επώνυμο.

Βραχάμης **[ΤΚΕ,2019, 59]**. Εξελληνισμός του Μπραχάμης, βλέπε επώνυμο.

Βρέζας - **[ΤΚΕ, 2019, 26]. Σύμφωνα με το[ΟΑ] και το [ΝΓ] brez= ζώνη, ζωνάρι, μέση ανθρώπου, λαιμός (ανθρώπου, βιολιού,...), ύφασμα που χρησιμοποιείται από την μητέρα για να μεταφέρη το μωρό και να**

έχη τα χέρια της ελεύθερα. Ο'λα αυτά είναι καλά αλλά δεν μας πληροφορούν πώς να ερμηνεύσουμε το επίθετο Βρέζας. Μπορούμε να υποθέσουμε ότι Βρέζας λέγεται ο φίλερις που συχνά-πυκνά λύνει το ζωνάρι του;

Βρετός
Βρεττάκος
[ΤΚΕ, 2019, 164]. Σύμφωνα με τον [ΧΣ] Βρετός είναι όνομα που δίνεται σε παιδιά που υιοθετήθηκαν. Σημειώνουμε και τη λέξη βρετίκια= αμοιβή γι᾽αυτόν που βρίσκει κάτι αξίας σ᾽αυτόν που το γυρεύει.

Βρισιμτζής
[ΤΚΕ, 2019, 1]. Ελληνοποίηση του Μπρισιμτζής. Βλέπε επώνυμο.

Βρυώνης
[ΤΚΕ, 2019, 800]. Βρυώνης είναι όνομα Αρβανίτικης φάρας, μέρος της οποίας αλλαξοπίστησε, με αποτέλεσμα όταν ο μπεκτασής Ομέρ Βρυώνης ζήτησε να τουρκέψη ο Διάκος, εκείνος σύμφωνα με το λαϊκό τραγούδι, απάντησε «δεν πάτε ‘σεις κι᾽η πίστη σας μουρτάδες να χαθήτε» (Οθ. murtad=αλλαξοπιστημένοw). Επώνυμο επίσης ΒορειοΗπειρωτών και κύριο όνομα στην Κύπρο. Υπάρχουν όλων των ειδών τα επώνυμα με επιφανειακές ομοιότητες στο Βρυώνης όπως το Βυζαντινό Βρυέννιος (Νικηφόρος (στρατηγός, επαναστάτησε το 1071), Νικηφόρος (στρατηγός και ιστορικός, απόγονος του προηγουμένου, 1062–1137), Μανουήλ 13ος-14ος αιώνας, μαθηματικός, αστρονόμος, και μουσικολόγος, Ιωσήφ, λόγιος 1350;-1431;], το de Brienne (1148-1237 βασιληάς στα Ιεροσόλυμα και αυτοκράτορας στη Λατινοκρατούμενη Κωνσταντινούπολη (1229-1237), και το de Brion, de Brionne, και de Bryonis, επώνυμα Νορμανδών που εγκαταστάθηκαν τον 11ο αιώνα στην Αγγλία. Υπάρχει επίσης οι λέξεις βρύω (ρίζα της λέξης έμβρυο) = είμαι γεμάτος, είμαι γεμάτος μέχρι σκασμού/ πρηξίματος/εξογκώσεως), έχω εν αφθονία, ξεπηδάω (νερό κυριολεκτικά, φυτά και παρόμοια μτφ.), βρυώνη=βρυωνίς= άμπελος μέλαινα, βρυωνία=γένος αναρριχητικών φυτών (λυκίσκος, αγριοκολοκυθιά, αγριόκλημα), στα Λατινικά bryonia και στα Αμερικάνικα bryony/black bindweed.

Βώκος
[ΤΚΕ, 219,7]. Σύμφωνα με τον [ΔΔ], τον Κλεφτάκο, και τους τον Κλεφτάκον αντιγράψαντας, βώκος= ο μή αντιλαμβανόμενος., ο ανόητος, ο μπουνταλάς. Ο [ΔΔ] γράφει επίσης οτι το βώκος είναι παραλλαγή του βούκος=γελαδάρης. Σημειώνουμε οτι Βώκος ήταν το επώνυμο του Μιαούλη και το Μιαούλης (βλεπε επώνυμο) ήταν το παρατσούκλι του. Τέλος, σύμφωνα με τους [Liddel and Scott] το Δωρικό βώκος=βούκος= αυτός που οργώνει με βόδια.

- Γ -

(Μάιος 19)

Γάγας **[ΤΚΕ, 2019, 29]** Βλέπε .Γκάγκας.
Γαγάκος
Γάγαλης/Γαγαλής

Γαγάνης **[ΤΚΕ, 2019, 170]** Βλέπε Γκαγκάνης
Γαγάνας
Γαγανάκης
Γαγανέλης

Γάζαλης **[ΤΚΕ, 2019, 0] αλλά G(Γάζαλης]=52.** Από τους 52, 23 είναι αναφορές
Γαζαλίδης στον φωτογράφο Γάζαλη. Ο [ΑΚΛ] ετυμολογεί το **Γάζαλης** από το Τρκ. «gazali=νικητής». Τέτοια λέξη δεν βρήκα ούτε στα Τρκ. ούτε στα Οθ. Λεξικά. Στα Οθ. Βρίσκουμε το Αραβογενές gaza= ιερός πόλεμος,επιδρομή για το Ισλαμ. Οπότε Gazalı είναι ο συμμετέχων σε ιερό πόλεμο. Επίσης, Gazalı λέγεται όποιος ζη/γενήθηκε σε τόπο που λέγεται Gaza.

Γαζέπης[ΑΧΗ] **[ΤΚΕ, 2019,136]**. gazep= Οθ. και Τρκ. gazap=θυμός, οργή, αγανάκτηση. G("Mehmet Gazep" İstanbul)= G("Mehmet Gazap" İstanbul)=G("Mehmet Gezep", İstanbu)=0. Σύμφωνα με τον [ΔΔ] γαζέπι=κακοτυχία, καταδρομή και ο [ΜΤ] αναφέρει την Κρητική έκφραση «γαζέπι να σου 'ρθει». Τέλος στα Αλβ. gazep=(1) βάσανο, μαρτύριο (2) ανθρωπος που δημιουργεί προβλήματα, κακός (3) παρα πολύ, υπερβολικά. Τελικά προτιμούμε την Αλβ. ρίζα.

Γαζετάς (αλλά και Γαζέτας) **[ΤΚΕ, 2019,191]**. Βλέπε Γκαζέτας

Γαζής **[ΤΚΕ, 2019, 690]**. Οι [ΜΤ,ΔΤ,ΑΚΛ] το ετυμολογούν από το Αραβογενές Τρκ. gaz[i,î]= «αγωνιστής, τροπαιούχος» σύμφωνα με τον [ΜΤ] και «νικητής» σύμφωνα με τους [ΔΤ,ΑΚΛ]. Ο [ΧΣ] που επιδέξια αποφεύγει τις κακοτοπιές σιωπά ενώ σύμφωνα με τον [RT] gazi=

- πολεμιστής του Ισλάμ
- επιδρομέας σε γειτονικές, μη μουσουλμανικές χώρες
- τίτλος επιφανών στρατηγών
- συνώνυμο του Ατατουρκ (με κεφαλαίο G)
- απόμαχος, απόστρατος, βετεράνος
- Οθ. νόμισμα που άξιζε 20 πιάστρα.

Σε τελική ανάλυση τα περι νικητών και τροπαιούχων λάθος δεν είναι λανθασμένα αλλά ίσως ελλιπή.

Γαϊτάνης **[ΤΚΕ, 2019, 689]**. Το γαϊτάνι ήτανε λεπτό, συνήθως μεταξωτό
Γαϊτάνος κορδόνι που χρησιμοποιούσανε για διακόσμηση φορεμάτων. Ο [ΤΦ] το

Γαϊτανάς
Γαϊτάνογλου
ετυμολογεί από τα Μεσαιωνικά Λατινικά και την πόλη Gaeta. Το [IMT] θεωρεί τα περί Gaeta παρετυμολογία, βεβαιώνει ότι η λέξη είναι Ελληνιστική και την συνδέει με το Αραβικό hītan. Μάλλον έχει δικηο διότι ο [IZE] που ετυμολογεί την Τρκ. μορφή της λέξης (kaytan, kaydan, gaytan) γράφει ότι λέγεται στα Περσικά geytun, στα Κουρδικά geytan, και στα Αραβικά hayta.

Γαλεντέρης **[ΤΚΕ, 2019, 1].** Ο [ΔΤ] το θεωρεί μορφή του Καλεντέρης, βλέπε επώνυμο.

Γαλής
Γαλλής
[ΤΚΕ, 2019, 90] (και για το Γαλή* [ΤΚΕ,2019, ~1388). Ο [ΜΤ] ετυμολογεί το Γαλλής από το Τρκ.gali ακριβός,υπερτιμημένος, βαρύτιμος (αλλά και από το γαλί, γαλόπουλο) . Τα ίδιακαι οι [ΑΚΛ,ΜΤ] οι οποίοι όμως πετάνε το γαλόπουλο στα ετυμολογικά σκουπίδια ενώ ο [ΜΤ] γράφει galî. Ο [RT] γράφει ότι όσον αφορά στις τιμές και στις αξίες οι λέξεις gali και galî είναι ταυτόσημες αλλά το gali έχει την πρόσθετη έννοια του «πλήρης ενθουσιασμού, γεμάτος ζωή» . Σημειώνουμε και τη λέξη galiz= (1) βρωμερός, χυδαίος, (2) χοντράνθρωπος, ακαλλιέργητος, στενόμυαλος, βλάκας. Τέλος παρατηρούμε ότι το όνομα Gali χρησιμοποιείται από τους Αραβες (π.χ., Butros butros Gali, Αιγύπτιος διπλωμάτης, κάποτε γενικός γραμματέας του ΟΗΕ) και τους Εβραίους (κύριο όνομα). Αν πιστέψουμε το αυτά που διάζουμε στο Internet, η σημιτική ρίζα *gal σημαίνει πηγή και στα Εβραϊκά κύμα. Το Εβραϊκό όνομα Gali σημαίνει κύμα γιά τους μεν και πηγή γιά τούς δε.

Γαληγαλής **[ΤΚΕ, 2019, 3]**.
Γαλιγαλής

Γαλημητάκης **[ΤΚΕ,2019, 14]**.

Γαλίπος **[ΤΚΕ, 2019, 10].** G("Mehmet Galip bey" İstanbul)=1220. Το Αραβογενές Τρκ. galib=galip= (1)νικητής (2) καθιερωμένος, επικρατήσας (έθιμο, πρακτική).

Γαρέζος Ο [ΜΤ] το ετυμολογεί από το Αραβογενές Τρκ. garez η garaz= μίσος, έχθρα, μνησικακία. G("Mehmet Garez", İstanbul)=1 και G("Mehmet Garaz", İstanbul)=0**.**

Γαρίπης **[ΤΚΕ, 2019, 10]** Ο [ΑΚΛ] ετυμολογεί το Γαριπάκης από το Τρκ. garip= ξένος , φτωχός. Τα δικά μου λεξικά λένε κάτι ελαφρά διαφορετικό. Garip= (1) παράξενος, ασυνήθιστος, περίεργος, εκκεντρικός, λοξός (2) ξένος, μετανάστης, αλλοδαπός (3) φτωχός, αδέκαρος, φουκαράς, αξιολύπητος, απομονωμένος, ολομόναχος. G(" Mehmet Garip" İstanbul)= 18100. .
Γαρυπίδης

Γαρμπής **[ΤΚΕ, 2019, 303]** Στα Τρκ. garp=garb=Δύση, garbi=Δυτικός, garpli=Δυτικός, Ευρωπαίος. G("Mehmet Garbi" İstanbul)=99. Οι Τούρκοι

θεωρούσαν (συνεχίζουν να θεωρούν;) τα εκ Δυσμών συνώνυμα του εκ του πονηρού.

Γάσπαρης **[**ΤΚΕ, 2019, 428]. Από το Gaspar, Caspar η Casper ενός εκ των τριών μάγων που επισκέφθησαν το Χριστό. Στα Περσικά σημαίνει θησαυροφύλακας.

Γεβρέκης **[ΤΚΕ, 2019, 3]** Τρκ. gevrek= (1) τραγανός, ξεροψημένος (2) παξιμάδι,
Γεβρέκος έκφραση gevrek gevrek gülmek= γελάω (σαρδωνικά κατά τον [ΤΕ], «με την ψυχή μου» κατά τον [RT]). G("Mehmet Gevrek" İstanbul)=455.

Γεκενίδης[ΑΧΗ] **[ΤΚΕ, 2019, 1].** Ο [ΔΤ] ετυμολογεί το επώνυμο από το Τρκ. yeğen= ανηψιός, ανηψιά. Πλήν όμως το ğ κατά κανόνα ελληνοποιείται ως γ! Στα Οθ. yekin=yeğin= νικητής, ενεργητικός, βίιος [RT]. Η ετυμολογία από το yekin απαιτεί το i να γίνη ε. Πώς και γιατί;

Γεκτίδης **[ΤΚΕ, 2019, 16]**. Ο [RT] και το [ΤΕ] μας προσφέρουν τις ακόλουθες Περσογενείς Οθ./Τρκ. Λέξεις:
yek = ένας, μόνος, μοναδικός
yekta = μοναδικός
yektaz= ο επιτιθέμενος, μόνος , στόν εχθρό / στους εχθρούς.
..

Υποθέτουμε ότι Yekta-->Γεκτάς-->Γεκτίδης
G(Γεκτάς)=5, G("Mehmet Yekta" İstanbul")=6160-

Γέλβαρης **[ΤΚΕ, 2919, 0] αλλά G(Γέλβαρη)=7.** Μάλλον παραλλαγή του Γιαλβάρης, βλέπε επώνυμο.

Γελεγένης[ΑΧΗ] **[ΤΚΕ, 2919, 16]**. Ο [ΑΚΛ] προτείνει το Τρκ. yelengün=γυμνός, λέξη
Γελεγενίδης *που δεν* μπόρεσα να επαληθεύσω ενώ ο [RT] γράφει ότι yeleğen= (1) οτιδήποτε από τη φύση του τρέχει δεξιά κι' αριστερά (2) αδέσποτος σκύλος, του δρόμου. G("Mehmet Yeleğen" İstanbul)= 165 . Τα παραπάνω 165 επίθετα γράφονται με g η ğ. Δοθέντος ότι "Mehmet Yeleğen" İstanbul στον ΤΚΚΕ δεν υπάρχει αλλά οι Yeleğen είναι 21 (16 γράφουν το όνομα Yelegen και 5 Yeleğen αλλά υπάρχει μια τάση το ğ να γράφεται g), προτιμώ το yeleğen. Πολίχνη/belde Yelegen/Yeleğen στην Τουρκία με ~2500 κατοίκους.

Γελέκης **[ΤΚΕ, 2019, 25]** . Στα Τρκ. yelek=(1)γιλέκο και (2) καμήλα ηλικίας μικρότερης του ενός χρόνου.

Γελεσμές **[ΤΚΕ, 2019, 3]**. Ο [ΔΤ] επικαλείται το Τρκ. yilişmek=χαμογελώ. Στον [RT] yilişmek λέξη δεν υπάρχει, αλλά υπάρχει το yılışmak=καγχάζω, γελάω με τρόπο δυσάρεστο, προσβλητικό, αναιδή. Τέλος, σε κάτι λίγες Τρκ. ιστοσελίδες εμφανίζεται η λέξη yelesme ως συνώνυμο της yerleşme= εγκατάσταση, εποίκιση, εγκαθίδρυση (2) στρατωνισμός (3) βόλεμα, άραγμα (π.χ., σε θέση εργασίας). Στους ΤΚ Τουρκίας δέν

μπορεσα να βρώ ονόματα βασισμένα ούτε στο (μάλλον μη υπάρχον) yilişmek, ούτε στο yılışmak, ούτε στο yerleşmek. Με τα υπάρχοντα στοιχεία πάντως προτιμώ σα ρίζα το yerleşme.

Γεμενής **[ΤΚΕ, 2019, 51]**. Τρκ. yemeni = (1) είδος ελαφρού παπουτσιού που χρησιμοποιούσαν οι χωριάτες (2) μαντήλα, κεφαλόδεσμος, τεσμπέρι, έγχρωμο βαμβακερό ύφασμα. Ο [ΤΣ] γράφει μαντήλα= γεμενί. G("Mehmet Yemenici" İstanbul)=697.

Γεμενιτζίογλου

Γεμενιτζόπουλος

Γέμελος **[ΤΚΕ, 2019, 67]**. Λατ. gemellus=δίδυμος

Γεμελιάρης

Γεμικτσής **[ΤΚΕ, 2019, 1]**. Μάλλον από το yemekçi (yemek= φαγητό, γεύμα, έδεσμα και yemekçi= παρασκευαστής/πωλητής φαγητών,.....) Στον G("Mehmet Yemekçi" İstanbul)=44.

Γεμιτζάκης(ΑΧΗ) **[ΤΚΕ, 2019, 38]**. Τρκ. gemi=πλοίο, καράβι και gemici= ναυτης, ναυτικος, πλοιοκτήτης. Η λέξη γεμιτζής σημαίνει στα Ελληνικά έμπειρος ναύτης και ετυμολογείται απο τους [ΤΦ] απο το yemici στο οποίο αναφερεται και ο [ΔΤ]. Κανένα απο τα Τούρκικα λεξικά που συμβουλεύθηκα [RT], [RP], [ML], [TE] δεν έχει λέξη που να αρχίζη με yem και να εχη σχέση με θάλασσα η ναύτες. Υποθέτω οτι το yemici είναι λάθος [αντι]γραφής. Η Τουρκικη εχει και τη λεξη gömütçü =νεκροθαφτης που θα μπορουσε να αποδοθη στα Ελληνικα Γκεμιτζης αν και το πιθανώτερο θα ήτανε Γκιομιτζής. G("Mehmet Gemici" İstanbul)=-10300.

Γεμιτζόγλου

Γενάρης **[ΤΚΕ, 2019, 46]**. Από το Ιανουάριος, μήνας του Θεού Ιανού.

Γενεράκης(ΑΧΗ) **[ΤΚΕ, 2019, 7]**, Yener είναι συνηθισμένο Τουρκικό όνομα(= πετυχημένος, ανερχόμενος, νικητής) και επώνυμο. G("Mehmet Yener" İstanbul)=20200. Ολα αυτά από το ρήμα yenmek= (1) νικω, κατατροπωνω, κερδιζω, κυριεύω (2) τρώγομαι (παθητικό του yemek=τρώω).

Γενηδουνιάς **[ΤΚΕ, 2019, 12]**. Από το yeni (νέος)+dünya(κόσμος). Σε γενικές γραμμές όταν γράφεται Yenidünya και δεν είναι επώνυμο, σημαίνει Αμερική (νέος κόσμος). Οταν γράφεται yenidünya σημαίνει (1) μουσμουλιά (2) γιάλινη διακοσμητική σφαίρα. G("Mehmet Yenidünyalı" İstanbul)=106000 καί G("Mehmet Yenidünyalı" İstanbul)= 105.

Γεν[η,ι]δουνιάογλου

Γενησαρλής **[ΤΚΕ, 2019, 8]**. Ο [ΑΚΛ] το ετυμολογεί από το yeni şehir το οποίο, μαλλον εκ παραδρομής αποδίδει ως Νέο Κάστρο. Δοθέντος ότι στην Τρκ. υπάρχουν 6 Yenişehir (Νέα Πόλη. Νεάπολις) και 3 Yenihisar (Νέο Κάστρο, Νιόκαστρο) το τι ακριβώς σκόπευε νά γράψη είναι άγνωστο. Προσθετουμε ότι υπάρχει και πόλη Yenisahra (sahra= πεδιάδα, χώρος ακατοίκητος, ερημιά, έρημος –βλέπε Σαχάρα) κοντά στην Πόλη.

Δοθέντος επίσης ότι η κατάληξη lı στα Τρκ. δείχνει και προέλευση, έχουμε τις εξής δυνατότητες:

- Yenihisarlı ~ΝιοΚαστριώτης που μορφολογικά ταιριάζει ξαί G(Yenihisarlı)=420αλλά ούτε στον ΤΚΚΕ ούτε στο διαδίκτυο βρήκα τέτοιο επώνυμο
- Yenişehirli ~«από τη Νεάπολη, Ναπολιτάνος». που μορφολογικά ταιριάζει λιγώτερο αλλά G(Yenihisarlı)=11.200.000.
- Το Yenisahralı (~Νεοερημίτης;;;) έχει χειρότερα μορφολογικά προβλήματα. G(Yenisahralı)= 7380.

Μ' αυτά τα στοιχεία νομίζω ότι καθένας μας μπορεί να διαλέξη ανάμεσα στις δύο πρώτες επιλογές κατα το δοκούν.

Γενιτζές[ΑΧΗ] **[ΤΚΕ, 2019, 29]**. Τρκ. yenice=καινούργιος, πρόσφατος (και έκφραση yenice eleğim seni nerelere asayım?= καινούρκιο κοσκινάκι μου και που να σε κρεμάσω – κυριολεκτικά και μεταφορικά). G("Mehmet Yenice")= 20500.

Γενίτσαρης *Γενιτσαριώτης* **[ΤΚΕ, 2019, 67]**. Οθ. Yeniçeri=(1) Γιενίτσαρος (2) θρασύδειλος, ψευτονταής, ο πλήρως εκμεταλευόμενος την οποιαδήποτε δύναμη έχει. G("Mehmet Yeniçeri" İstanbul)=4390.

Γεντέκος **[ΤΚΕ, 2019, 67]**. Τρκ yedek= (1) καπίστρι (2) δεύτερο άλογο (3) αναπληρωματικός, εφεδρικός, αναπληρωτήςαντικαταστάτης (4) αναλλακτικά (μηχανής, αυτοκινήτου κ.τ.λ.) (5) απόθεμα, ρεζέρβα. G("Mehmet Yedek" İstanbul)=455**.**

Γεντζής **[ΤΚΕ, 2019, 12]**. Ο [ΔΤ] το ετυμολογεί από το Τρκ. yen=μανίκι, ο [ΑΚΛ] από το Τρκ. genç=νεαρός άντρας. G("Mehmet Yenci' İstanbul) =3 καί G("Mehmet Genç'" İstanbul)=197000. G(Γκέντζης)=2830 και, G(Γέντζης)=1800. Ολα αυτά ενισχύουν την ετυμολογία του [ΑΚΛ] χωρίς υποχρεωτικά να απορρίπτουν, εν όλω η εν μέρει, την ετυμολογία του [ΔΤ]. Βλέπε και επώνυμο Γκεντζής.

Γεντίκης *Γεντίκογλου Γεδικίδης Γεδίκογλου* **[ΤΚΕ, 2019, 24]** Τρκ. gedik=(1) ρήγμα, χάσμα (2) ορεινό πέρασμα (3) προνόμιο που έδινε το Οθ. κράτος ούτως ώστε ο κάτοχος του να εξασφαλίση κάποιο μικρό η μεγάλο εισόδημα. Το Γεντίκης λοιπόν μπορει να αναφέρεται σε κάποιο προνομιούχο γενικώς η να είναι κατασκευή ανάλογη του δερβένι® Δερβένης. G("Mehmet Gedik'" İstanbul)=12600.

Γεντίμης[ΤΝ] **[ΤΚΕ, 2019, 12]** . Ο [ΔΤ] το θεωρεί παραλλαγή του yetim=ορφανός, και τα νούμερα τον δικαιούν. G("Mehmet Yetim" İstanbul)=9400 καί G("Mehmet Yedim" İstanbul)=1. Σημειώνουμε ότι σύμφωνα με τον [RT] το Αραβογενές Οθ. yed= (1) χέρι (2) κτήση, ιδιοκτησία (3) βοήθεια, χείρα βοηθείας, χάρη, εξυπηρέτηση, ρουσφέτι (4) δύναμη,

πυγμή, εξουσία. Αν θεωρήσουμε το yed ως τη ρίζα, yedim= (yed)μου= (π.χ.,Δύναμή μου).

Γεραλής **[ΤΚΕ, 2019, 251]**. Κατά πάσα πιθανότητα, παραλλαγή του Γιαραλής.

Γεραμάνης **[ΤΚΕ, 2019, 183]** Ισως όπως και το Γιαραμάνης.

Γερεντές **[ΤΚΕ, 2019, 40] Ετυμολογία σε μας άγνωστη.** .

Γερμενής **[ΤΚΕ, 2019, 121]**. Ο [ΑΚΛ] ετυμολογεί τα επώνυμα Γερμεντζής και Γερμενής από το Τρκ. değirmenci=μυλωνάς (βλέπε λεπτομέρειες στο Ντεγιμερτζόγλου). Είναι μιά ενδιαφέρουσα ετυμολογια η οποία όμως έχει αδυναμίες. Απαιτεί να κόψουμε το Ντε, και να κάνουμε το γι γε. Επιπροσθέτως, ενώ το όνομα Γερμενής είναι αρκετά κοινό, G(Γερμεντζή)=0 και για το Γερμεντζή [ΤΚΕ, 2019,0]. Δύο άλλα αουτσάιντερ (από τα Τρκ.) είναι τα yerme= (1) σάτιρα (2) κατηγορία και ermeni=αρμένης, Αρμένικος. Το Αρμένης είναι κοινό επώνυμο όνομα. και γιά το Ερμενίδη[ς] [ΤΚΕ, 2019, 6]. Θα μπορούσαμε να υποθέσουμε ότι οπως «ο έρμος☺ο γέρμος «ο Ερμενής☺ ο Γερμενής»). Στα Αλβ. Jerme είναι όνομα χωριού κοντά στο Αργυρόκαστρο και jerm= ντελίριο, παραλήρημα, κατάσταση ανθρώπου που δεν ξερει τι λέει. Μ' αυτά τα στοιχεία όλες οι επιφανειακά πιθανές ετυμολογίες δείχνουν επικίνδυνες και συμπερασματικά ας μείνουμε στο δεν ξέρω.
Βλέπε Γιουρούκας.

Γερουκάκης **[ΤΚΕ, 2019,33] Βλέπε** Γιουρούκας.

Γερούκαλης
Γερούκης
Γερούκος

Γερουλάνος **[ΤΚΕ, 2019, 61]** . ΟΙ Γερουλάνοι είναι μεγάλη οικογένεια από την Κεφαλονιά με πολλά επιφανή μέλη απο τα οποία το σημαντικώτερο είναι ο Μαρίνος Γερουλάνος (1867-1960), γιατρός, καθηγητής Πανεπιστημίου, ακαδημαϊκός και ευεργέτης. Αληθοφανή ετυμολογία δεν γνωρίζουμε.

Γετίμης **[ΤΚΕ, 2019, 61]**. Τρκ. yetim= ορφανός. G("Mehmet Yetim" İstanbul)=9010

Γεωργαντζής **[ΤΚΕ, 2019, 200]** Τρκ. yorgancı= παπλωματάς, στρωματοποιός. G("Mehmet Yorgancı" İstanbul)=2130.

Γεωργαντζάς
Γεωργαντζέλης

Γεωρνταμίλης **[ΤΚΕ, 2019, 10]**. Στό [RT] βρίσκουμε το Οθ. yordamlı=- (1)ευκίνητος
[ΑΧΗ] εύστροφος (2) επιπόλαιος, αλαζώνας.

Γιαβάρας **[ΤΚΕ, 2019, 14]**. Ισως από το αρχαΐζον Τρκ. yava= (1) ξένος (2)
Γιαβαρίδης εχθρικός, εχθρός (3) κάποιος που έχει χάσει το δρόμο του (4) άγριο ζώο, θηρίο. Δύο Yava στον ΤΚΚΕ. Ισως όμως να είναι παραλλαγή του Γιαβέρης, βλέπε επώνυμο. G("Mehmet Yava" İstanbul)=113.

Γιαβέρης **[ΤΚΕ, 2019, 3]**. Τρκ. yaver=(1) βοηθός (2) αξιωματικός, μέλος επιτελείου

Γιαβερίδης ανωτέρου αξιωματικού. G("Mehmet Yaver" İstanbul)=483. Παρατηρούμε ότι η Ελληνική είχε υιοθετήσει τη λέξη yaver με τη μορφή γιαβέρης= σωματοφύλακας, υπασπιστής. Ισως από το όνομα του **Ιαβέρη** (*Javert*), πρόσωπο στους Αθλίους του Ουγκώ.

Γιαβάς **[ΤΚΕ, 2019, 222]**. Τρκ. yavaş= (1) αργός, βραδύς, σιγανός (2) ελαφρός,
Γιαβάσης ήπιος, μαλακός, απαλός (3) ήρεμος, πειθήνιος. G("Mehmet Yavaş" İstanbul)=19400. Προσθέτουμε ότι στα Οθ. υπήρχε η λέξη yava= (1) ασυνήθιστος, παράξενος, ξένος (2) εχθρός, εχθρικός (3) που έχει χάσει το δρόμο του, έχει χαθεί (4) αγριο (ζώο) η οποία μετελίχτηκε στη λέξη yaban και παράγωγα. G("Mehmet Yava" İstanbul)=108.

Γιαβής **[ΤΚΕ, 2019, 86]**. Ο [ΑΚΛ] επικαλείται τοι Περσικό yave=μωρολογία. Πράγματι, το Περσογενές Οθ. yave σήμαινε (1) μωρολογία, παράκρουση, παραλήρημα (2) κατεστραμμένος (3) χωρίς αποτέλεσμα, μάταιος. Παράλληλα υπήρχε και το αρχαΐζον yavı=(1) άνθρωπός πού έχει χάσει το δρόμο του, έχει χαθεί (2) μάταιος, αναποτελεσματικός, άνευ αξίας. Ολα αυτά είναι καλά αλλά G("Mehmet Yâve" İstanbul)=1 καί G("Mehmet Yâvi" İstanbul)=112. επώνυμο Yâve/Yâvı δεν υπάρχει ούτε στους τηλεφωνικούς καταλόγους ούτε στο διαδίκτυο. Υπάρχουν όμως εφτά Yavi στον ΤΚΚΕ και υποθέτω ότι ο [RT] αντι για yave/ yavi έπρεπε να είχε γράψη yâve/yâvi. Τέλος παρατηρουμε ότι Γιαβής ήταν/είναι σύνηθες επώνυμο στο χωριό Θεόκτιστο Αρκαδίας. Σύμφωνα με την ιστοσελίδα το χωριού

- κατά παράδοση η οικογένεια Γιαβογιώργη ήταν από τις πρώτες στο χωριό,
- Το Θεόκτιστο από της κτίσεως του έως το 1927 ονομαζόταν Τοπόριστα
- Τα όρια της Τοπόριστας... φθάνουν μέχρι ... [το] Πράσινο (Καρνέσι), ... μέχρι.... [το] Δρακοβούνι (Γλόγοβα), Κερπινή και ροή ποταμού Λάδωνα (Στρεζοβινά). .....

Σε γενικές γραμμές τα τοπωνύμια δείχνουν Σλαβικά και ίσως η ετυμολογία του ονόματος ΓιαβοΓιώργης/Γιαβής να συνδέεται με τα Σλαβικά.

Γιαβρής **[ΤΚΕ, 2019,155]** Τρκ. yavru= «παιδί» ζώου η yavrum= «παιδίμου»,
Γιαβρ[ή/ί]μης «αγάπημου». Στον ΤΚΚΕ οι Yavru είναι 43 και οι Yavrum 5.
Γιαβρούμης

Γιαγιάς **[ΤΚΕ, 2019,281]**. Στα Τρκ, yaya=yayan= (1) πεζός (2) ασήμαντος,
Γιαγιάκος πανάσχετος, απληροφόρητος, ατζαμής (3) πεζικάριος του Οθ.
Γιαγιάννης στρατού ενώ το αρχαΐζον yayak σήμαινε στα Οθ. πεζός, πεζοπόρος.
Γιαγιάν(ν)ος Στον ΤΚΚΕ Yaya=16, Yayan=12, Yayak=1.

Γιαγκίνας **[ΤΚΕ, 2019,5]**. Τρκ. yangın= (1) πυρκαγιά, φωτιά (2) καμμένος, θύμα

Γιαγκίνης	πυρκαγιάς (3) αυτός που υποφέρει, που καίγεται από έρωτα, που καίγεται στον πυρετό. Στα Ελληνικά το Τουρκογενές γιαγκίνι σήμαινε (1) πυρκαγιά φωτιά (2) σφοδρό ερωτικό πάθος [ΔΔ]. G("Mehmet Yangın" İstanbul=1200.
Γιαγκιόζης[ΑΧΗ]	**[ΤΚΕ, 2019,5]**. Ο [ΔΤ] επικαλείται το Τρκ. yağız=μαύρο γυαλιστερό
Γιαγκιώζης	άλογο (επίσης άνθρωπος πολύ μελαχροινός, μαυριδερός). G("Mehmet Yağız" İstanbul)= 9240. Αυτή η ετυμολογία όμως εχει δύο μικρά προβλήματα. Το ğ που γίνεται σκληρό (γκ)και το ı που αποδίδεται στα Ελληνικά σαν να ήταν ö. G("Mehmet Yangöz" İstanbul)=225. Η έκφρση yan gözle βασικά σημαινει με την άκρη του ματιού, με μισό μάτι, λοξοκοιτάζοντας, με τρόπο εχθρικό. Η έκφραση yan göz σημαίνει λοξή ματιά, έκφραση εχθρικότητας η σχεδίων κρυφών (π.χ. λοξές ματιές σε παντρεμένη γυναίκα). Σε γενικές γραμμές πιστεύω ότι η ετυμολογία απο το Yangöz (αυτός που ρίχνει λοξές ματιές) δείχνει πιό πειστική
Γιαγλής	**[ΤΚΕ, 2019,144]** Απο το Τρκ. yağ (λάδι, βούτυρο,γράσο)+lı =παχύς,
Γιαγλίογλου	λαδερός, λιπαρός, πασαλειμμένος με γράσο, γλοιώδης, υποκριτικός
Γ*ιαγλόγλου*	Επίσης, yağlı= πλούσιος, ανοιχτοχέρης, κουβαρντάς και
Γιαγτζής	προσοδοφόρος. Το yağcı είναι βασικά επαγγελματικό
Γιαγτζόγλου	(κατασκευαστής, πωλητής λαδιού κ.τ.τ.,αυτός που λαδώνει τροχούς,
Γιαγτσόγλου	μηχανήματα κ.τ.λ.) αλλά έχει και την έννοια του γλύφτη, του κόλακα, του δουλοπρεπούς,του πλούσιου, του κουβαρντά. G("Mehmet Yağlı" İstanbul)= 7460 και G("Mehmet Yağcı" İstanbul)=17800.
Γιαγκλής	**[ΤΚΕ, 2019, 27]**. Ο [ΑΚΛ] ετυμολογεί το Γιαγκλίσης απο το Τρκ. yanlış=
Γιαγκλίσης	λάθος. G("Mehmet Yanlış" İstanbul)=317. Πλήν όμως η μεταβολή
Γιαγκλίτσης	του ν σε γκ δείχνει ύποπτη. Είναι πιό λογικοφανές να υποθέσουμε
Γιαγκλιτσόπουλος	μεταβολή του γ σε γκ και να θεωρήσουμε αυτά τα ονόματα σαν παραλλαγές του Γιαγλής και παρομοίων. Σημειώνουμε ότι το Τρκ. dağlı (dağ=βουνό) Ελληνοποιήθηκε ως Δαγκλής (ντ-->δ γ-->γκ).
Γιαγμουρίδης	**[ΤΚΕ, 2019, 21] και ένας Γιαγμούρης στον ΤΚΕ** . Τρκ. yağmur=βροχή.
Γιαγμούρογλου	G("Mehmet Yağmur" İstanbul)=34500.
Γιαγταντζίδης	**[ΤΚΕ, 2019, 6]**. ΣταΤρκ. Yağ= λάδι, βούτυρο, λίπος, γράσο, λιπαντικό
[ΑΧΗ]	Στα Οθ. yağdan=yağdanlık λέγεται το δοχείο λαδιού, το λαδωτήρι. Το yağcı= (1) λαδέμπορος (2) λιπαντής (3) δουλικός γλείφτης, κόλακας (4)αυτός που κάνει περιτομές. G("Mehmet Yağdan")=2 καί G(Yağdancı)=196.
Γιαδικιάρογλου	**[ΤΚΕ, 2019,5]**. Περσογενές Τρκ. yâdiğâr= (1) αναμνηστικό, ενθύμιο (2) παληάνθρωπος, απατεώνας, διαβόητος κατά τον [RT], ταραξίας κατα τον [MT]. G("Mehmet Yâdiğâr" İstanbul)=680.
Γιαζγκουλίδης	**[ΤΚΕ, 2019, 3].** (αλλά πολλαπλές διαδικτυακές αναφορές στο δεύτερο

Γιαζκουλίδης [ΑΧΗ] επώνυμο. Ο [ΜΤ] μνημονεύει μονο τη δεύτερη μορφή του επωνύμου και προτείνει yaz (καλοκαίρι)+kıl (τρίχα) η kül (στάχτη). Εκ πρώτης όψεως αυτή η ετυμολογία δεν πείθει. Τι κοινό έχουν οι τρίχες και οι στάχτες με το καλοκαίρι και πώς το όλον γίνεται επώνυμο;
1)Yaz= καλοκαίρι αλλά στα παλαιότερα Τρκ. Yaz= Ανοιξη
2) gül=τριαντάφυλλο καί gülüm= αγάπη μου
3) yazgı= προκαθορισμός (με την έννοια της μοίρας, του γραφτού, του πεπρωμένου.

Με αυτά τα δεδομένα η πιό πιθανή ετυμολογία είναι από το Yazgülü χωρίς να αποκλείεται και το Yazgılı. G(Yazgülü)=399,000 καί G(Yazgılı)=1,349,000.

Γιαζιτζής *Γιαζιτζόγλου* **[ΤΚΕ, 2019, 139]**. Τρκ. yazıcı= γραφιάς, αυτός που έγραφε γράμματα η συμπλήρωνε αιτήσεις για λογαριασμό άλλων, υπάλληλος γραφείου. G("Mehmet Yazıcı" İstanbul)=203,000.

Γιαϊτζής[ΑΧΗ] *Γιαγιτζής* **[ΤΚΕ, 2019, 15].** Ο [ΔΤ] το ετυμολογεί από το yayıncı=εκδότης [ΤΕ]. Λογικοφανές μέν αλλά G("Mehmet Yayıncı" İstanbul)=1 και. G("Mehmet Yaycı" İstanbul)=1700. Στα Τρκ. yay= τόξο (όπλο), δοξάρι μουσικού οργάνου, ελαττήριο/σούστα οχήματος, μηχανής, κ.τ.λ. ενώ yayıcı= μεταδότης, αναμεταδότης, [ΤΕ], καί G("Mehmet Yayıcı" İstanbul)=79. Οι αριθμοί δεχνουν yaycı αλλά δεν αποκλείουν το yayıcı το οποίο εννοιολογικά δεν είναι και τόσο διαφορετικό από το yayıncı.

Γιαζόγλου[ΑΧΗ] **[ΤΚΕ, 2019, 7]**. G("Mehmet Yazoğlu" İstanbul)=10, G("Mehmet Yazıoğlu" İstanbul)=42 G("Mehmet Yazıcıoğlu" İstanbul)= 15800. Στα Τρκ. έχουμε τη λέξη yaz= καλοκαίρι (και στα αρχαϊζοντα Τρκ. άνοιξη) αλλα και τη ρίζα yaz~γραφή. Επιπλέον, yazı= (1) επιγραφή (2) γράψιμο, καλλιγραφία (3) χειρόγραφο (4) άρθρο προς δημοσίευση (5) ριζικό, πεπρωμένο, το γραφτό (6) πεδιάδα, επίπεδη γή. Ο [ΔΤ] προτιμάει την ετυμολογία από το yazı=γράψιμο. Πέρα από το γεγονός ότι το yazı έχει πολλαπλές ερμηνείες μερικές από τις οποίες δείχνουν καλύτερες (π.χ., ο γιός/oğlu της μοίρας/yazı), η μορφή του επωνύμου και η κατανομή των Τρκ. επωνύμων μας οδηγούν προς το Yazıcıoğlu.

Γιαϊλογλου **[ΤΚΕ, 2019, 16]**. G(Yaylaoğlu)=41,700 καί G(Yaylıoğlu)=33,800. Το yayla= χώρος θερινής διαμονής (πάλαι ποτέ γιά κοπάδια που ανέβαιναν το καλοκαίρι στο βουνό) ενώ yaylı= (1) τοξότης (2) οτιδήποτε (π.χ.) άμαξα που έχει ελαττήρια. Οι αριθμοί δείχνουν yayla.

Γιαμάνης **[ΤΚΕ, 2019, 11]**. Στα Τρκ. Yay= (1)τόξο (όπλο) (2) ελαττήριο, σούστα (3) (αρχαΐζοντα) καλοκαίρι, yaymak= (1) εξαπλώνω, διαδίδω, διαχέω (2) εκδίδω (βιβλίο) (3) βγάζω τα ζώα να βοσκήσουν, yayma= (1) γερούνδιο του yaymak (2) πάγκος μικρέμπορα, yaymacı=μικρέμπορας. Η κατάληξη –man είναι επιτατική (όπως κορίτσι® κορίτσαρος,

koca/μεγάλος◉kocaman/πελώριος) αλλά δείχνει και το ενεργόν πρόσωποο (π.χ. ράβω◉ ράφτης και okutmak=διδάσκω◉ okutman= λέκτορας). Ισως λοιπόν το yayman να είναι παράγωγο του yaymak . G("Mehmet Yayman")=48,500 καί G("Mehmet Yaymacı")=4,650.

Γιακάς **[ΤΚΕ, 2019, 656]**. Στον ΤΚΚΕ βρίσκουμε 45 Yaka και 14 Yakalı αλλά άν
Γιακαλής υπάρχει όνομα παρόμοιο με το *Γιακασίκογλ*ου δεν το βρήκα. Στα
Γιακασίκογλου Τρκ. έχουμε τη ρίζα yak= (1) καίω, πυρπολώ (2) εμπνέω έντονο ερωτικό πάθος (βλέπε και το στίχο "μ' έκαψες γειτόνισσα, κακούργα, δολοφόνισα") και τις λέξεις yaka=(1) γιακάς, κολλάρο (2) πλευρά, όριο, όχθη, , ακτή και yakalı= με γιακά, με κολλάρο. Η λέξη γιακάς έχει υιοθετηθεί στα Ελληνικα με την έννοια του περιλαιμίου/κολλάρου αλλά και με την έννοια της φάππας στον τράχηλο, της καρπαζιάς. Για το Γιακασίκογλου δεν έχω ιδέα αλλά οι οπαδοί των ετυμολογικών σάλτων μορτάλε μπορούν να λάβουν υπ' όψιν το γεγονός ότι sik= πέος, aşık= ερωτευμένος και asık=κατεβασμένος (όπως στο μούτρα καταβασμένα). Τα δύο πρώτα ίσως μπορούν να συνδυαστούν με το yakmak= εμπνέω σφοδρό έρωτα.

Γιάκης **[ΤΚΕ, 2019, 80]**. Σρβ. jak= δυνατός, ισχυρός, γερός, ρωμαλέος.

Γιακίμης[ΑΧΗ] **[ΤΚΕ, 2019, 7]**. Κατά τα φαινόμενα παραλλαγές του κυρίου ονόματος
Γιακείμης Ιωακείμ.
Γιακιμτσούκης

Γιακιντζής **[ΤΚΕ, 2019, 18]**. Ο [ΔΤ] το ετυμολογεί από το Τρκ. yakıcı=καυστικός. Το [ΤΕ] γράφει yakıcı= (1) καυτερός, καυτός, καυστικός, φλέγων [π.χ., ζέστη, ζήτημα] (2) τσουχτερός, αψύς, δηκτικός [π.χ. κριτική] (3) διακαής, πύρινος [π.χ. πόθος] (4) κατασκευαστής η πωλητής εμπλάστρων [yakı=έμπλαστρο, κατάπλασμα]. G("Mehmet Yakıcı" İstanbul)=8619).

Γιαλαμάς **[ΤΚΕ, 2019, 824]**, G("Mehmet Yalama" İstanbul)= 82. Τρκ. yalama=
Γιαλαματζής γλείψιμο [ΔΤ] καί yalama= γλείφτης, κόλακάς[ΤΕ] . Στο [RT] δ αλλά και μεταχειρισμένος, λείος από τη συνεχή χρήση. Σύμφωνα με το [ΤΕ] yalama=γλείφτης και ενώ τα Τρκ. λεξικά αγνοούν αυτή την απόδοση το [RT] γράφει yalamacı=κόλακας, γλείφτης (αργκό). Στα Τρκ. yağlama= (1) λίπανση (2) κολακεία (3) υπερβολικός έπαινος (4) λάδωμα, δωροδοκία. Το ğ συνήθως αποδίδεται στα Ελληνικά ως γ αλλά στα «κανονικά» Τρκ. το ğ ελαφρώς επιμηκύνει το προηγούμενο φωνήεν. Μ' άλλα λόγια, οταν οι Τούρκοι λένε yağlama, ο Ελληνικός εγκέφαλος που δεν αναγνωρίζει ελαφρές επιμηκύνσεις ακούει yalama!!! . Στη συγκεκριμένη περίπτωση πρέπει να αποφασίσουμε αν η ρίζα του επωνύμου είναι Yalama η Yağlama. επιμηκύνει το a που προηγείται, κάτι που το Ελληνικό αυτί αρνείται να ακούση. Κατά

πόσο το yağlama επηρρεάζει το σχεδόν ταυτόσημο (εννοιολογικά - με την έννοια του γλείφτη- και ηχητικά) yalama δεν ξέρω. Εν πάση περιπτώσει, G("Mehmet Yağlama")=5 και G("Mehmet Yalama")= 216. Οι άριθμοι μίλησαν.

Γιαλαμπούκης *Γιαλαμπουκίδης* **[ΤΚΕ, 2019, 64]**. Τρκ. yalabık= αστραφτερός, φωτεινός, γυαλιστερός. **G("Mehmet Yalabık") =331**.

Γιαλα(ν)τζῆς *Γιαλα(ν)τζίδης* Γιά το **Γιαλαντζῆς [ΤΚΕ, 2019,52]**., Τρκ. yalan (ψέμμα) και yalancı= (ψεύτης, ψευδόμενος, απομίμηση, τεχνητός, ψεύτικος). Παράδειγμα, οι ντολμάδες γιαλατζή οι οποίοι είναι απομίμηση (δεν εχουν κιμά).

Γιαλάφος **[ΤΚΕ, 2019,3]**. Ο [ΑΚΛ] γράφει Γιαλάφας και το ετυμολογεί από το Τρκ. yalaf= φλόγα. Στα λεξικά μου yalaf= φλόγα δεν υπάρχει (υπάρχει το yalaz= φλόγα). G("Mehmet Yalaf" İstanbul)=10 καί G("Mehmet Yalaz" İstanbul)=4120. Το διαδίκτυο μας πληροφορεί ότι το επώνυμο Yalaf είναι Ιουδαϊκό **και σπάνιο (28 στην Τουρκία, 1 στην την Δανία και 1 στην Ινδία το 2014). Το** αρχαϊκό **yalavaç= προφήτης, αγγελιοφόρος** και galef=μη-**περιτετμημένος.** και galef. Σύμφωνα με το διαδίκτυο Salkım yalaf είναι όνομα φυτού γνωστού ως **Eragrostis curvula/ Eragrostis chloromelas** και στα Αγγλικά ως African lovegrass η Weeping lovegrass. Εκτός κι αν οι Ελληνες της Μικρασίας ήταν ειδικοί στα ονόματα φυτών, το Salkım yalaf ετυμολογικά δεν βοηθάει.

Γιαλβαλής *Γιαλβάρης* **[ΤΚΕ, 2019, 12]**. Τρκ. yalvarmak= παρακαλώ, ικετεύω, εκλιπαρώ και yalvarış= παράκληση, ικεσία. G("Mehmet Yalvar" İstanbul)=5. Στήν Πελοπόννησο έχουμε την Γιάλοβα και στην Τουρκία έχουν την Yalova και Yalovalı= ο εκ της Yalova; G("Mehmet Yalovalı" İstanbul)=59. Σημείωση: Οταν γιά ψάχναμε για την Yalva, το Google μας σέρβιρε την Yalova. Υποθέτουμε ότι Yalva είναι η δημώδης μορφή της Yalova.

Γιαλελής[ΑΧΗ] **[ΤΚΕ, 2019, 242]**. Ο [ΔΤ] γράφει Γιαλέλης και το ετυμολογεί από το yal=γυμνός επαναλαμβάνοντας εν μέρει τήν ετυμολογία του [ΜΤ] ο οποίος γράφει yal= λαμπερός, γυμνός και yal= ταγή ζώου. Ολα καλά όσον αφορά στο yal αλλά το "έλης" πέφτει σαν μετεωρίτης. Ο πρωταγωνιστής στο Αμέρικα-Αμέρικα του Καζάν ήταν ο Στάθης Γιαλελής. Τα λεξικά λέγουν τα εξής:

(1) Περσογενές yale= κέρας, κέρατο, οπότε yaleli=ο έχων κέρατα (κυριολεκτικά). Π.χ., ο ταύρος.

(2) yalelli= Αραβικό τραγούδι, γιαλελέλι (2) ιερεμιάδα (3) ακατάσχετη φλυαρία και yalelli gibi= όπως το yalelli = βαρετός, ατελείωτος, μονότονος.

(3) Αρχαϊκό **Τρκ.** yalı (τώρα yalı=γιαλός)= yele= χαίτη [RT]. Αυτό συνεπάγεται ότι Yalılı= ο έχων χαίτη.

(4) Προτιμούμε το yalelli σαν ρίζα. και επισημαίνουμε οτι όνομα που να αντιστοιχή στο yal του [ΔΤ] η στο yalelli στον ΤΚΚΕ δεν βρήκα. Τέλος στα Ελληνικά γιαλελί η γιανελί λεγότανε κάποια μορφή γιλέκου [ΔΔ]. Ισως το Γιαλελής κάποτε να σήμαινε γιλεκάτος!

Γιαλής **[ΤΚΕ, 2019, 65]**. Τρκ. yalı (από το ελληνικό γιαλός) που σημαίνει γιαλός, παραθαλάσσιος, και παραθαλάσσια κατοικία. G("Mehmet Yalı" İstanbul)= 523.

Γιαλίνης[ΑΧΗ] **[ΤΚΕ, 2019, 10]** Τρκ. yalın= (1) φλόγα (2) απλός, απέριττος, αυστηρός, ακάλυπτος (π.χ., πόδι ξυπόλυτο), γυμνός (π.χ., γυμνό σπαθί). Παράλληλα yalınız=yalnız= μόνος, μοναχός, μεμονωμένος, αποκλειστικός. G("Mehmet Yalın" İstanbul)=4,900.

Γιαλινάκης

Γιαλινίζογλου

Γιαλόφας **[ΤΚΕ, 2019, 2]**. Ισως από το Αλβ. gall**o**f= (1) είδος κόρακα (2) άνθρωπος άχαρος και βλάκας, ζωντόβολο.

Γιαλόφος

Γιαλπάς **[ΤΚΕ, 2019, 31]**. Τρκ. yalpa= σάλος, κλυδωνισμός, τρίκλισμα (πλοίου στη θάλασσα, περπάτημα μεθυσμένου, κ.τ.τ.). G("Mehmet Yalpa")= 6

Γιαμάκης **[ΤΚΕ, 2019, 56]**. Τρκ. yamak= βοηθός, μαθητευόμενος, τσιράκι. G("Mehmet Yamak")=188,000.

Γιαμακίδης

Γιαμαλής **[ΤΚΕ, 2019, 56]**. Τρκ. yamalı= με μπαλώματα, μπαλωμένος (2) με σημάδια/ουλές στο πρόσωπο. G("Mehmet Yamali")=1,600.

Γιαμαλάκης

Γιαμάνης **[ΤΚΕ, 2019, 11]**. Τρκ. yaman=(1) έξυπνος, καπάτσος, αποτελεσματικος (2) κακός, δυσάρεστος (3) δυνατός, βίαιος, σκληρός, άσπλαχνος. G("Mehmet Yaman"=188,000.

Γιαμάς[ΑΧΗ] **[ΤΚΕ, 2019, 290].**. Οι [ΔΤ, ΑΚΛ] το ετυμολογούν από το Τρκ. yama=μπάλωμα (βλέπε και Γιαμαλής). Ας προσθέσουμε όμως ότι το ρήμα μπαλώνω (yamamak) είχε και την έννοια του επιβάλλω κάτι η κάποιον παρά τη θέληση του αποδέκτη οπότε το yama πιθανόν να είχε και άλλες μεταφορικές έννοιες. Τέλος ας μνημονεύσουμε και τη λέξη yağma=αρπαγή, λεηλασία η οποία πολιτογραφήθηκε στα Ελληνικά ως γιάμα=γιάγμα= διάγμα με την ίδια έννοια [ΔΔ] . G("Mehmet Yama")= 1480 καί G("Mehmet Yağma ")=422. Κατά τά φαινόμενα το Γιαμάς με την έννοια της ουλής, της ανεπιθύμητης παρουσίας η της αρπαγής είναι η πιό αληθοφανής ετυμολογία γιά το Γιαμάς..

Γιαμτζίδης[ΑΧΗ] **[ΤΚΕ, 2019, 4]**. Βλέπε Γιαμτσής

Γιαμούκης **[ΤΚΕ, 2019, 41]**. Ο [ΔΤ] το ετυμολογεί από το Τρκ. yamuk ως τραπέζιο, τραπεζοειδής. Σωστό μεν αλλά το πιό σημαντικό είναι οτι η λέξη επίσης σημαίνει κυρτός, στραβός, λυγισμένος, στραβωμένος αλλά και απάτη, απάτη βασισμένη σε σκόπιμη παραπληροφόρηση. G("Mehmet Yamuk")= 164.

Γιαμούκογλου

Γιαμούρης **[ΤΚΕ, 2019, 65]**.. Βλέπε Γιαγμουρίδης.

Γιαμουριάδης
Γιαμουρίδης
Γιαμούρογλου

Γιαμουρτατζής **[ΤΚΕ, 2019, 6]** Παραλλαγή του Γιουμουρτατζής, βλέπε επώνυμο.

Γιαμπανάς **[ΤΚΕ, 2019, 23]**. Περσογενές Τρκ. yaban= (1)ερημος, ερημιά (2) άγριος
Γιαμπάνης (3) ξένος, άγνωστος (ούτε συγγενής ούτε κοινωνική γνωριμία)
G("**Mehmet Yaban** ")=1440.

Γιαμπατζής **[ΤΚΕ, 2019, 11]. Τρκ. yaba**= δίκρανο, γεωργικό εργαλείο σε σχήμα πιρουνιού. Γιαμπαζής= εργαζόμενος με δίκρανο. G("Mehmet Yabacı")=1920.

Γιαμτσίδης[ΑΧΗ] **[ΤΚΕ, 2019, 9].** Υπάρχει καί ένας διαδικτυακός Γιαμτσής, πάλαι ποτέ (1964) ποδοσφαιριστής του Ηρακλή. Στα Τρκ. yamçı= (1) κάπα (2) ύφασμα που τοποθετείται πάνω από τή σέλλα. Παράλληλα yamcı λεγότανε κάποτε όποιος δούλευε στο σύστημα μεταφορών με άμαξες (δηλ. αμαξάδες και αυτοί που φροντίζανε τα άλογα στους σταθμούς) [RT]. G(" Mehmet Yamçı")=1 καί **G(**" Mehmet Yamcı"**)=**0**.** Προφανώς το επάγγελα έχει κεσάτια καί η ορολογία των αμαξάδων, όπως και η γραμμική Α, δεν θα απογραφτεί από το τρίο ΑΧΗ.

Γιανασμίδης **[ΤΚΕ, 2019, 3].** Το Τρκ. yanaşma (γερούνδιο του yanaşmak σημαίνει (α) πλησίασμα, προσέγγιση, προσχώρηση (β) εποχιακός εργάτης σε φάρμα, εργάτης που προσλαμβάνεται με τη μέρα (γ) υπηρετικό προσωπικό, δουλικό, παραπαίδι, ψυχοπαίδι. Η πιό πιθανή ετυμολογία είναι η yanaşma☺ Γιανασμάς☺ Γιανασμίδης. G(" Mehmet Yanaşma")= G(" Mehmet Yanasma")=3. Κατά τα φαινόμενα καί αυτό το επάγγελμα φυλορροεί.

Γιαννακλής **[ΤΚΕ, 2019, 57]**. Σύμφωνα με τον [ΜΤ] παράγωγα του Γιάννης. Κατά
Γιαννακλαράς τον [ΑΚΛ] από το Τρκ. yanak=μάγουλο, yanaklı= με (μεγάλα) μάγουλα. G("Mehmet Yanak")=243 καί G("Mehmet Yanaklı")=0. Αν δεχτουμε την ετυμολογία του [ΑΚΛ] θα πρέπει να υποθέσουμε ότι το διπλό ν είναι προιόν σύγχισης με το Γιάννης.

Γιαννίρης **[ΤΚΕ, 2019, 128]**. Ο [ΑΚΛ] γράφει Γιανίρης (επώνυμο που δεν βρίσκουμε στονΤΚΕ (αλλά το βρίσκουμε στο διαδίκτυο) και ετυμολογεί το Γιανίρης από το Τρκ. «yanirmak=εχθρεύομαι». Το μόνο πρόβλημα είναι ότι τέτοιο ρήμα δεν βρήκα πουθενά και πειστική ετυμολογία δεν γνωρίζω.

Γιαννίσης **[ΤΚΕ, 2019, 100]**.. Ο [ΑΚΛ] γράφει Γιανίσης και το ετυμολογεί από το yanlış = λάθος. G("Mehmet Yanlış")= 877 αλλά η ετυμολογία yanlış☺Γιαννίσης δεν δείχνει πολύ πειστική.

Γιαννούρης **[ΤΚΕ, 2019, 115]**. Ο [ΑΚΛ] γράφει Γιανουράκος και το ετυμολογεί όπως

Γιαννουράκος και το Γιαν(ν)ίρης. Ετυμολογία αμφίβολη για τους ίδιους λόγους
Γιαννουράκος *όπως* η προηγουμένη.

Γιαντζής[ΑΧΗ] **[ΤΚΕ, 2019; 46].**. Ο [ΑΚΛ] θεωρεί το Γιαντζής παραφθορά του
Γιαντζόγλου Γιαγτζής (βλέπε επωνυμο). Ισως όμως τα Γιαντζής και Γιαντζόγλου.
Γιαντζόγλου (βλέπε επωνυμο) να αντιστοιχούν στο Τρκ επώνυμο Yancı
Γιάντζας (G("Mehmet Yancı")=276)). Στα Τρκ.yancı=πλαγιοφυλακή [ΤΕ] και
Γιαντζίτζογλου γενικώτερα αυτός που βρίσκεται στο πλευρό κάποιου. Το Γιάντζας
ίσως να είναι παραλλαγή του Γιαντζής η παράγωγο του Αντζας
(βλέπε επώνυμο) με τον ίδιο τρόπο που «ο έρμος»◙ «ο γέρμος».

Γιαντήρης **[ΤΚΕ, 2019,0] G(Γιαντήρης)=2**. Ο [ΑΚΛ] το ετυμολογεί από το Τρκ.
Γιαντηρίδης yadirmak= ανάβω και βασικά μάλλον έχει δίκηο (το ρήμα είναι
Γιαντηρίδης yandırmak= καίω, πυρπολώ (2) ανάβω). G("Mehmet Yandır")=9.

Γιάντσης **[ΤΚΕ, 2019, 221]** Σημειώνουμε τα εξής:
Γιαντσίδης (1) χωριό Γιατσαίικα κοντά στο Αιτωλικό
Γιάντσιος (2) Γιάντσιος, οικογενειακό όνομα ενός από τους Αρβανιτοβλάχους
Γιάντσος του άνω Βερμίου που εγκαταστάθηκαν στην Κατερίνη (1945+)
Γιαντσούδης (3) Κατά τα φαινόμενα το Γιαντσής/Γιατσής είναι μορφή του Γιάννης
Γιαντσούλης (4) Μιά μικρήλίστα για τούς Γιάννηδες: Ιωάννης, Γιάννης, Γιάγκους,
Γιαντσιώρης Γιουβάνης, Γιουβάντσιος, Γιαννακός, Γιαννάκος, Νάκος, Γιάντσιος,
Γίάντσογλου Γιαννούλης, Γιαννούσης, Ιωάννα, Γιουβάνα, Γιουβάνκα, Γιάννα,
Γιαννούλα, Γιάνκα.

Γιαουντής **[ΤΚΕ,2019,0]** αλλά το επώνυμο εμφανίζεται στην ιστοσελίδα του
Μαραθόκαμπου (Σάμος). Στα Ελληνικά γιαουντής, γιαβουντής, και
γιαχουντής σημαίνουν Εβραίος (βλέπε και επώνυμο Γιαχουντής).

Γιαουντζής **[ΤΚΕ,2019, 7]** Τρκ. kavun=πεπόνι καί kavuncu=πεπονάς.

Γιαουρτζής **[ΤΚΕ,2019, 1]**. Η λέξη γιαουρτζής εμφανίζεται σε διάφορες ιστοσελίδες
με την επεξήγηση ότι σημαίνει γιαουρτάς. Βασικά είναι το Τρκ.
yoğurtçu Ελληνοποιημένο.

Γιαξής **[ΤΚΕ,2019, 31].**. Μάλλον από το yahşi=καλός, ευχάριστος, ωραίος {RT].
Γιαξίμης G("Mehmet Yahşi"=6060.

Γιαούζης **[ΤΚΕ,2019, 22]**. Τρκ. yavuz=(1) αυστηρός, σκληρός, άτεγκτος (2)
Γιαούζος **άφοβος,** αποφασισμένος. G("Mehmet Yavuz")= 657000.

Γιαπαλάκης **[ΤΚΕ,2019, 21].** Τρκ. yapalak= είδος κουκουβάγιας. G("Mehmet
Yapalak")= 201. Ισως όμως σε μερικές περιπτώσεις το Γιαπαλάκης να
είναι υποκοριστικό του Γιαπαλής (βέπε επώνυμο).

Γιαπαλής **[ΤΚΕ,2019, 41].** Κατά τον [ΔΤ] από το Τρκ. yapılı=κατασκευασμένος το
οποίο τα δικά μου λεξικά επίσης ορίζουν ως καλοφκιαγμένος,
εύσωμος, μεγαλόσωμος, με γερό κορμί. Ο [RT] όμως γράφει ότι στην
αργκό yapa=μουστάκι, οπότε yapalı= μουστακαλής. G("Mehmet
Yapalı")= 3 και G("Mehmet Yapılı")= 7.

Γιαπιτζής **[ΤΚΕ,2019, 41]**. Τρκ. yapıcı=(1) κατασκευαστής (2) οικοδόμος χτίστης (3)
Γιαπιτζάκης εποικοδομητικός, δημιουργικός. G("Mehmet Yapıcı")= 30.300
Γιαπιτζέλης
Γιαπιτζίογλου

Γιαπράκας **[ΤΚΕ,2019, 41].**. Κατά τα φαινόμενα από το Τρκ. yaprak= (1) φύλλο (2)
Γιαπράκης κόλα χαρτί (3) επιχρύσωση, φύλλο χρυσού. G("Mehmet Yaprak")= 17,100.

Γιαραμάς **[ΤΚΕ,2019, 38].**. Τρκ yaramaz=(1) άχρηστος, αχαΐρευτος (2) (παιδί)
Γιαραμάζης ζωηρό,άτακτο, σκανταλιάρικο, διαολάκι (3) σαματατζής, ταραχοποιός,
Γιαραμαζίδης καπετάν φασαρίας.

Γιαραλής **[ΤΚΕ,2019, 6].** Τρκ. yaralı= πληγωμένος, λαβωμένος (κυριολεκτικά η μεταφορικά στα συναισθηματά του) αυτός που έχει έλκη, φλεγμονώδη εξανθήματα, πληγές, ουλές, σημάδια κ.τ.τ. G("Mehmet Yaralı")= 11900,.

Γιαραμάνης **[ΤΚΕ,2019, 11].** Στά Τρκ. yaramak οφέλλώ, χρησιμεύω [ΤΕ]. Στά Τρκ. ,
[ΑΧΗ] όταν πάρουμε το απαρέμφατο ενεστώτος τού ρήματος, **(*mak/*mek), αν** βγάλουμε το τελικό **k** και βάλουμε στη θέση του ένα **n**, έχουμε δημιουργήσει ορισμό επαγγελματία. Π.χ.,
1) öğretmek=διδάσκειν, öğretmen= δάσκαλος
2) yazmak=γράφειν, yazman= γραμματέας
3) Τα απαρέμφατα ενεστώτος λήγουν σε mak η mek. Αν στη θέση του τελικού k βάλουμε ένα n έχουμε την μετοχή ενεστώτος. Π.χ., gelmek= έρχεσθαι (απαρέμφατο του έρχομαι) καί gelen=ερχόμενος.
4) Yaramak= είναι το απαρέμφατο Τρκ. ρήματος που σημαίνει ωφελώ, χρησιμεύω. Μπορούμε λοιπόν να υποθέσουμε ότι yaraman= ωφέλιμος, χρήσιμος. Τέλος, G("Mehmet Yaraman")=61.

Γιαραμπής **[ΤΚΕ, 2019,1]**. Αραβογενής Τρκ. έκφραση Ya Rab/Ya Rabbi= Θεέ/Θεέ μου, και Ελλ. Λέξη γιαραμπής=Θεός, Παντοδύναμος.

Γιαρένης **[ΤΚΕ, 2019,105]**. Τρκ. yaren= φίλος παραλλαγή του yârân= φίλοι,
Γιαρένιος *εραστές*. Το yârân είναι ο πληθυντικός του yâr=(1) φίλος (2) εραστής (3) αγαπητός, αγαπημένος. Στον ΤΚΚΕ οι Yaren είναι 24, οι Yaran 45. Στα Ελληνικά γιαρένης= (1) συζών, σύμβιος, σύζυγος, εραστής (2) συνοδοιπόρος, συνταξειδιώτης, συνεπιβάτης [ΔΔ}. G("Mehmet Yaran") =6450 καί G("Mehmet Yaren")= 13900.

Γιαρμής **[ΤΚΕ, 2019, 23]**. Ισως παραλλαγή του Γιαρίμης.

Γιαρίκας **[ΤΚΕ, 2019, 5]**. Κατά τα φαινόμενα από το Τρκ. yarık= (1) ρήγμα,
Γιαρίκης άνοιγμα (2) χαραμάδα, σχισμή (3) ράγισμα (4) σκάσιμο (στα χείλη) (5) ραγισμένος, χαραγμένος, σκασμένος. G("Mehmet Yarık")-80.

Γιαρίμης [ΑΧΗ] **[ΤΚΕ, 2019, 25].** Στα Τρκ. yarı= το μισό, η μέση yarım=μισός, ημιτελής
Γιαριμίδης με την ακτιβή έννοια να βγαίνη από τα συμφραζόμενα (π.χ., yarım

Γιαρίμογλου adam=μισός άνθρωπος◉ ελαττωματικός, ανάπηρος ενώ yarım
Γιαρίμαγας porsiyon=μισή μερίδα- κυριολεκτικά και μεταφορικά).
Γιαριμούστας G("Mehmet Yarim")= 3660. Παρατηρούμε ότι το yarı σαν πρώτο συνθετικό αντιστοιχεί στο ημι-- (π.χ., yarıçıplak= ημίγυμνος, yarıfinal= ημιτελικός) και ίσως *Γιαριμούστας*=
(1) yarı+(müşt η muşt) με müşt= muşt= πυγμή και χτύπημα με την πυγμή) η
(2) yarım üst~ (π.χ.) το μέσο της ανώτερης τάξης, αλλά αντίστοιχα Τρκ. επώνυμα δεν μπόρεσα να βρώ ούτε στους ΤΚ ούτε στο διαδίκτυο. Ισως το Γιαριμούστας να έχη άλλη ετυμολογία και να πρέπη να ψάξουμε αλλού.

Γιαρμαδούρος [ΑΧΗ] **[ΤΚΕ, 2019, 14]**. Ί'σως παραλλαγή του Αρμαδούρος, βλέπε επώνυμο.

Γιαρμάς[ΑΧΗ] **[ΤΚΕ, 2019, 97]**. Τρκ. yarma=(1) τομή, διαχωρισμός, ράγισμα, διάσπαση, σχισμή, πέρασμα (2) κρεμανταλάς, άγαρμπος (3) πλιγούρι και yarma şeftalı= το φρούτο γιαρμάς (şeftalı=ροδάκινο). G("Mehmet Yarma")= 3910 καί G("Mehmet Yarmacı")=101**.** Ο [ΔΤ] γράφει yarma=σχίσιμο. Εγώ προτιμώ το yarma=άνθρωπος σωματώδης και άχαρος και το yarmacı=αυτός πού φκιάχνει το πλιγούρι. Αλλά όλα αυτά είναι απλές μαντεψιές και ο αναγνώστης μπορεί να διαλέξη.

Γιαριτζίδης[ΑΧΗ] **[ΤΚΕ, 2019, 6]**. Ο [ΔΤ] ετυμολογεί το Γιαρουτζίδης από το Τρκ.
Γιαρουτζίδης yarıncı= αυτός που ότι μπορεί να αναβληθεί το αναβάλλει (yarın=αύριο). Σωστό μέν αλλά G("Mehmet Yarıncı")=0 . Συμφωνα με τον [RT] yarıcı= (1) ξυλοκόπος (2) αυτός που διασπά το μέτωπο του αντιπάλου στρατού αλλά επίσης yarıcı=yarımcı= μισακάρης, κολλήγας= αυτός που δουλεύει ξένα χτήματα και μοιράζεται τον καρπό με τον ιδιοκτήτη. Κατά τα φαινόμενα λοιπόν οι Γιαριτζήδες είναι απόγονοι είτε ξυλοκόπων είτε μισακάρηδων.

Γιασάκης[ΑΧΗ] **[ΤΚΕ, 2019,482]**. Τρκ. yasak=(1) απαγόρευση (2) απαγορευμένος. G("Mehmet Yasak")=4440.

Γιασεμής **[ΤΚΕ, 2019,9]**. Περσογενές yasem=yasemen=yasemin= γιασεμί (ίασμος). G("Mehmet Yasemin")=-42000, G("Mehmet Yasemen")=105 καί G("Mehmet Yasem")=7.

Γιασλάς[ΑΧΗ] **[ΤΚΕ, 2019, 27**]. Ο [ΔΤ] το ετυμολογεί από το Τρκ. yaşlı= ηλικιωμένος (σημαίνει όμως και με τα μάτια γεμάτα δάκρυα [RT]). Υπάρχει και το (στα Ελληνικά αυτιά ομόηχο) yaslı=πενθών. G("Mehmet Yaşlı")= 9740 και G("Mehmet Yaslı")=9400. Το ερώτημα όμως είναι πως το Γιασλής μεταμορφωθηκε σε Γιασλάς. Ι'σως επειδή η σωστή ετυμολογία αρχιζει με το Οθ. Aslâ= (1) φαλακρός (2) γυμνός (3) απογυμνωμένος και G("Mehmet Yasla")=5,100, προτιμώ την [όχι απολύτως πειστική] ετυμολογία (Γι)ασλάς=Ασλάς=φαλακρός. Βλέπε και τον Αλεξανδρο

Ασλά (Alexandre Asla) συγγραφέα του άρθρου «Η ελληνική κουλτούρα αναβιώνει στη Μαριούπολη», 30 Juillet 1989, p.. 22, στο περιοδικό "*Τα Νέα της Μόσχας*"/(Nouvelles de Moscou).

Γιάσογλου[ΑΧΗ] **[ΤΚΕ, 2019, 15]**. Κατά τον [ΔΤ] από το Τρκ. yaş= νωπός, υγρός (αλλά και βρεγμένος, δάκρυ, ηλικία). Το πιό σημαντικό όμως είναι (γνώμη μου) οτι στο [RT] διαβάζουμε ότι στην Τρκ. αργκό, [yaş= (άνθρωπος η τόπος) ζόρικος, δύσκολος, άσχημος, που εμπνέει φόβο. Σε γενικές γραμμές προτιμώ την τελευταία ερμηνεία. G("Mehmet Yaş ")=51500 και G("Mehmet Yas ")= 15700. Σημειώνουμε ότι yas= πένθος, ~πένθιμος [ΤΕ].

Γιαταγάνας **[ΤΚΕ, 2019,124].** Τρκ. yatağan=γιαταγάνι.

Γιατάκης **[ΤΚΕ, 2019,11]** Μάλλον απο το Τούρκικο yatak= κρεβάτι, στρώμα, καταφύγιο (για ζώα, κλέφτες, κακοποιούς) κλεπταποδόχος.

Γιαγτζής **[ΤΚΕ,2019, 9] Βλέπε**

Γιατζόγλου [**ΤΚΕ,2019, 42]**

Γιάτσης[ΑΧΗ] **[ΤΚΕ,2019, 74]**, 1. Στον ΤΚΚΕ υπάρχουν 9 Yaç (αλλά ούτε ένας στον ΤΚΚΑ, Αγκύρας η Σμύρνης) και στον ΤΚΚΑ υπάρχουν 3 Aç (αλλά ούτε ένας στον ΤΚΚΕ, Αγκύρας η Σμύρνης). Στα Τρκ. aç= νηστικός, πεινασμένος, πεινάλας αλλά λέξη που να αρχίζη από yaç δεν βρήκα ούτε στα Τρκ. ούτε στα Οθ. λεξικά. Στα Ελληνικά υπάρχει καί το όνομα Ατσης (τόνος στο α, ΤΚΚΑ=2, βλέπε και http://www.veriorama.com/show_article.php?id=18 για την οικογένεια Ατση στη Βέροια) και δεν αποκλείεται το Γιάτσης να είναι μορφή του Ατσης και το Yaç να είναι αντιδάνειο αλλά όλα αυτά στο σύνολό τους δείχνουν απίθανα. Στα Σέρβικα βρίσκουμε τη λέξη jači= δυνατώτερος (jak=δυνατός) και στα Αλβ. jaci= απογευματινή προσευχή μουσουλμάνων. Τέλος τα Ελληνικά είχαν τη λέξη γιατσάδα/ γιάτσο/ γιάτσος= (1) παγωτό (2) ψύξη (3) πρωϊνή δροσιά, αγιάζι από το Ιταλικό ghiaccio= πάγος. Σε τελική ανάλυση η πιο πιθανή ετυμολογία δείχνει να είναι η από το Ιτλ. Ghiaccio.

Γιάτσος
Γιάτσιος
Γκιάτσης

Γιαχνής **[ΤΚΕ, 2019, 51]**. Περσογενές Τρκ. yahni=γιαχνί. Η λέξη έχει και ιδιωματική χρήση (π.χ., yahni kapan=γιαχνοκλέφτης=έξυπνο παιδί, πουτανάκι) και αργκοτική χρήση (yahnilik= βλάκας, ζωντόβολο, μαλάκας, κοροϊδο, χαρτοπαίχτης που όλα τα μασσάει και τον μαδάνε συστηματικά) οπότε οι Γιαχνήδες δεν έχουν υποχρεωτικά όλοι σχέση με σάλτσες και κρεμμύδια. G("Mehmet Yahni ")=202.

Γιάχος **[ΤΚΕ, 2019, 242]**. Ο [ΑΚΛ] το ετυμολογεί από το Τρκ. yahu= βρέ, βρε σύ (σωστό, ελαφρά ελλιπές). G(“Mehmet Yahu “)=239 καί G(“Mehmet Yah “)=74.

Γιαχουντής **[ΤΚΕ, 2019, 25]**. Τρκ. Yahudi=Εβραίος/Εβραϊκός, Ιουδαίος/Ιουδαϊκός. G(" Ariel Yahudi " İstanbul)=2270.

Γιλαντζής **[ΤΚΕ, 2019, 37]** Τρκ. yılan=(1) φίδι, ερπετό (2) άνθρωπος αχάριστος, κακός, μοχθηρός. G(" Mehmet Yılan "=8500 !!! Η επαγγελματική σχέση του Yılancı με τα ερπετά (δίποδα η μή) δεν είναι σαφής αν και κατά τον [ΔΤ] Yılancı=κυνηγός φιδιών.

Γιουβατζής **[ΤΚΕ,2019,0] καί G(Γιουβατζής)= 48.** Στα Οθ.yuva= (1) φωλιά πουλιών, σπίτι (2) (αργκό) αυλή τζαμιού. Yuvacı= αυτός που μεγάλωνε κυνηγετικά πουλιά τού Σουλτάνου και οι περί αυτόν (βλέπε το [RT]). G(" Mehmet Yuvacı ")=548.

Γιογκάρας[ΑΧΗ] **[ΤΚΕ, 2019, 21]** . Ισως, όπως βεβαιώνει ο [ΑΚΛ], από το Τρκ. yongar= τρίχορδο μουσικό όργανο. Στο [ΤΕ] yongar=είδος μπαγλαμά.. Στα Αλβ. jongar=(1) τρίχορδο μαντολινοειδές μουσικό όργανο, τάμπουρας (2) διπλή φλογέρα και έκφραση «i bie jongarit» [ΝΓ] η οποία κυριολεκτικά σημαίνει παίζει jongar και μεταφορικά περνάει άσκοπα τον καιρό του. Οπότε ίσως το επώνυμο να είναι Αλβανογενές με την έννοια του ανθρώπου που η Ρώμη καίγεται και αυτός παίζει κιθάρα.
Γιογκαράκης

Γιογλάρης[ΑΧΗ] **[ΤΚΕ, 2029, 2].** Ο [ΑΚΛ] προτείνει την ετυμολογία «yoğlamak=κλαίω», αλλά το yoğlamak στα δικά μου λεξικά δεν υπάρχει. Υπάρχει όμως το yağlamak= (1) λαδώνω (2) κολακεύω (3) λαδώνω/δωροκοδώ. Ισως όμως το επώνυμο να σχετίζεται με το yoklamak= πιάνω, εγγίζω, εξετάζω με την αφή, επισκέπτομαι άρρωστο άνθρωπο [RT] . Η κλίση τού ρήματος yoklamak μας πληροφορεί ότι yoklar είναι το τρίτο πρόσωπο του yoklamak στον ενεστώτα. Στα Τούρκικα, το τρίτο πρόσωπο του ενεστώτος είναι και ουσιαστικό. Π.χ., yazmak=γράφειν (1) yazar= γράφει καί (2) συγγραφέας, συγγραφέας εγγράφου. Μ' άλλα λόγια yoklar= (1) ο επιθεωρών (2) επισκεπτόμενος άρρωστο. G(" Mehmet Yoklar ")=1.

Γιόκαρης **[ΤΚΕ, 2019, 71]** Ο [ΑΚΛ] γράφει Τρκ. yokarı= Ο αποπάνω, άλλη μιά Τρκ. λέξη που στα λεξικά μου δεν μπόρεσα να βρώ αλλά G("Mehmet Yokarı")= 7. Ισως να σκόπευε να γράψη yukarı= (1) πάνω, ψηλά (2) υπεράνω. G(" Mehmet Yukarı ")=371. Οι αριθμοί αυτοί, συγκρινόμενοι με τους 48 Γιοκάρηδες γεννούν εύλογες (αλλά με όσα ξέρω αναπάντητες) απορίες και αμφιβολίες.
Γιούκαρης

Γιολάσης **[ΤΚΕ, 2019, 2]** Ο [ΑΚΛ] το ετυμολογεί απο το Τρκ. yol=δρόμος. Πλην όμως το πέρασμα από yol στο Γιολ-άσης δεν είναι φανερό.
G(" Mehmet Yolaş ")=2 καί G(" Mehmet Yolas ")=3.

Γιολδάσης **[ΤΚΕ, 2019, 385]**. Τρκ. yol=δρόμος + κατάληξη daş=σύντροφος= yoldaş= συνοδοιπόρος, συναγωνιστή, σύντροφος, φίλος (και πάλαι ποτε συνγενίτσαρος). G("Mehmet Yoldaş ")=61900.
Γιολδασέας

Γιολτζίδης
Γιολτζόγλου
Γιολτζού(ο)γλου

[ΤΚΕ, 2019, 7]. Ο [ΔΤ] γράφει yolcu=οδοιπόρος αλλα σύμφωνα με τον [RT] yolcu= (1) ταξειδιώτης, επιβάτης (2) ο οδεύων προς προσεχή γέννηση (μωρό) η θάνατον (3) πόρνη, γυναίκα του δρόμου. G(" Mehmet Yolcu "= 126000.

Γιομπάζογλου
Γιομπαζολιάς

[ΤΚΕ, 2019, 0] καί **G(Γιομπάζογλου)=4..** Από αυτούς τούς 4 τουλάχιστον ένας είναι νεκρός, σκοτώθηκε το 1922. Ο [ΔΤ] γράφει yobaz=εύσωμοςενώ κατά τον [RT] yobaz= (1) επικίνδυνος φανατικός (θρησκεία) (2) μεγαλόσωμος, αγροίκος (3) αρχάριος μαθητής θρησκευτικής σχολής. G(" Mehmet Yobaz ")=37. Το Γιομπαζολιάς ίσως να είναι yobaz+ Ηλίας, κατασκευή ανάλογη του Δεληγιάννης= deli+Γιάννης= (τρελλος/απόκοτος) Γιάννης. -

Γιομπρές[ΑΧΗ]

[ΤΚΕ, 2019, 1]. Ο [ΜΤ] γράφει yumru= στρογκυλό πράγμα, εξόγκωμα, πρήξιμο η gübre=κοπριά ζώων. G(" Mehmet Gübre)=10 καί G(" Mehmet Yumru ")=4970. Δεν είναι προφανές όμως πώς το Γιουμρού μεταβλήθηκε σε Γιομπρέ και κατά τη γνώμη μου και οι δύο ετυμολογίες είναι ύποπτες. Μιά κάπως παράτολμη απόπειρα ετυμολογίας είναι η επόμενη:
(1) Ο [RT] γράφει οτι Gebir= Gebr=(1) πιστός στον Ζωροαστρισμό (2) γκιαούρης (3) Χριστιανός. Gebre= γάντι για τη φροντίδα του αλόγου η gebere=ψόφος (θάνατος, γερούνδιο του gebermek), δεν έδειξε να στέκη. Το ίδιο και το Αλβανικό σαφάρι με τις λέξεις gjobar=(1) φορατζής (2) [αγρο, χωρο]φύλακας, gjobë= πρόστιμο και παρόμοια.

Γιοντζής[ΤΝ]

[ΤΚΕ, 2019, 31]. Ο [ΑΚΛ] το ετυμολογεί από το Τρκ. yoncu= λεπτουργός. Yoncu στον ΤΚΚΕ δεν υπάρχουν αλλά υπάρχουν διαδικτυακοί Yoncu στις Τρκ. ιστοσελίδες συμεριλαμβανομένου του Cafer Yoncu, αθλητή μπάντμιντον στη Λευκωσία. Βέβαια το Yoncu μάλλον είναι λάθος διότι ο Cafer εμφανίζεται και ως Yöncü (στο διαδίκτυο συχνά χρησιμοποιείται το Λατινικό αλφάβητο). Στα Τρκ. υπάρχει το ρήμα yonmak= yontmak=λαξεύω, πελεκάω, ταγιάρω και τα yontu=γλυπτό, άγαλμα, yontucu=γλύπτης. Παράλληλα υπάρχει και το yön= κατεύθυνση, προσανατολισμός, διεύθυνση. Επειδή G(" Mehmet Yontucu ")=198, G(" Mehmet Yoncu ")=136, Yoncu/Yontçu/Yöncü καμμία, μπορούμε να υποθέσουμε ότι η Αρχική μορφή ήταν yontucu και ο [ΑΚΛ] δεν είναι μακρυά από την αλήθεια.

Γιόσης[ΑΧΗ]
Γιώσης

[ΤΚΕ, 2019, 16]. Στα Αλβ. joshës= δελεαστικός, ελκυστικός γοητευτικός, απατηλός. Αλλά και Γιόσης κύριο όνομα Ελλήνων Εβραίων. Το Εβραϊκό Joshi είναι υποκοριστικό των
(1) Yosha= σοφία,
(2) Josiah= το θείον πύρ, και

(3) Joshua = Ο Θεός είναι η σωτηρία, ο Θεός θα σώσει, Θεός σωτήρ, η Σωτήρας.

Μαντεύω ότι το Γιόσης είναι Αλβανογενές αλλά μερικοί Γιόσηδες ίσως να είχαν κάποια Εβραϊκή ρίζα.

Γιοσάκης[ΑΧΗ] **[ΤΚΕ, 2019, 8]**. Υποκοριστικό του Γιόσης. Δοθέντος οτι ο ιερωμένος Γιοσάκης κατηγορείται ότι εξαπάτησε τους Ελληνες του Σικάγου (απ' όπου έφυγε νύχτα και με τρόπο μυστηριώδη) και εν συνεχεία προφυλακισθείς για άλλα κατορθώματα στην Ελλάδα περίμενε να τον σώση κάποια υπερφυσική δύναμη, δεν δύναμαι προς το παρόν να αποφανθώ αν το Γιόσης σημαίνει απατηλός/απατεώνας η «ο Θεός σώζει!». Το σίγουρο είναι οτι η ελκυστικότητα του Γιοσάκη ήταν έντονη μεν, παροδική και εφήμερη δε.

Γιοσμάς **[ΤΚΕ, 2019, 89]**. Οθ. yosma= όμορφος, κομψός, καλοντυμένος, ελκυστικός που στα Τρκ. κατέληξε να σημαίνη (1) γυναίκα φιλάρεσκη, κοκέττα, της μόδας (2) πόρνη. G(" Mehmet Yosma ")=135.

Γιουβαρλάς Γιουβαρλάκης **[ΤΚΕ, 2019, 9]**. Τρκ. yuvarlak=(1)στρογγυλός, σφαιρικός (2) βόλος, γυάλα. G(" Mehmet Yuvarlak ")= 1840.

Γουκούδης[ΑΧΗ] **[ΤΚΕ, 2019, 1]** Στο διαδίκτυο διαβάζουμε ότι γιούκος ήταν κάποτε

(1) κοίλωμα σε τοίχο όπου τοποθετούνται τα στρωσίδια.

(2) τα στρώματα και κλινοσκεπάσματα τα οποία στίβαζαν τα μεν επί των δε καί

(3) κλινοσκεπάσματα που ήταν μέρος της προίκας

Ο [ΔΤ] προτείνει το yıkı=ερείπια λέξη που δεν μπόρεσα να επαληθεύσω (υπάρχουν όμως παρεμφερείς, π.χ. yıkık=γκρεμισμένος, κατεστραμμένος, ερειπωμένος). G(" Mehmet Yıkı")=4 καί G(" Mehmet Yıkıcı ")=486. Στον [RT] yıkıcı=καταστροφικός, συντρίβων σπίτια η/καί πλοία, ισοπεδωτικός,εξοντωτικός. Οπως και να'χη το πράγμα, η ετυμολογία που απαιτεί από το Yıkı να πάμε στο Yuku δείχνει λίγο ύποπτη. Ισως το όνομα να συνδέεται με τη λέξη γιούκος.

Γιουμάκογλου **[ΤΚΕ, 2019,0]** αλλά **G(Γιουμάκογλου)= 94.** Τρκ yumak=κουβάρι.

Γιουλτούρης **[ΤΚΕ, 2019, 5]** Βλέπε Γουλτούρης

G(" Mehmet Yuvak ")=306 καί G(" Mehmet Yuvakoğlu")=0.

Γιουμούκης [ΑΧΗ] **[ΤΚΕ, 2019, 32]**. ΣταΤρκ. Yumuk= (1) μάτι πρησμένο και εν μέρει η τελείως κλειστό (2) παχουλός, στρουμπουλός, μαλακός [RT]

G(" Mehmet Yumuk ")=3090.

Γιουμουρτατζής *Γιουμουρτάς* **[ΤΚΕ, 2019,5]** Τ. Τρκ. yumurta= αυγό◙yumurtacı= αυγουλάς.

G(" Mehmet Yumurtacı ")= 10200.

Γιούργας[ΑΧΗ] *Γιουργαλής* **[ΤΚΕ, 2019,274]** . Ο [ΑΚΛ] γράφει Γιουργάς απο το Τρκ. yorga= τριποδισμός (τρόπος με τον οποίο τρέχουν τα άλογα). Η δική μας θέση είναι ότι αν τα επώνυμα είναι Τουρκικής προελεύσεως,πρέπει να ετυμολογούμε το Γιουργαλής και όχι το Γιούργαλης όπως ο ΑΚΛ.

G(" Mehmet Yorğa ")=6 καί G(" Mehmet Yorga ")=193. Στα ελληνικά γιούργα= μαζική και ορμητική έφοδος και στο βιβλίο "***Ο τούρκικος καφές εν Ελλάδι" ο Ηλίας Πετρόπουλος*** έγραψε ***«...οι μπασκίνες έκαναν γιούργια στους καφενέδες κι αρπάζανε τα λεφτά των κουμαρτζήδων...» καί στην ιστοσελίδα***
http://www.gardiki.net/content/view/315/116/ διαβάζουμε

Άιντε θέλησα, να κάνω **γιούργια**,
ωρέ στην ποδιά σου την καινούρια.

Γιούργια, **γιούργια**, **γιούργια** στα παλιούρια,
γιούργια, καλέ **γιούργια**, αγάπη μου καινούρια.

(1) Χωριό Γιουργάνιστα κοντά στα Γιάννενα.
(2) Χωριά Yorga και Yorgalı στην Τουρκία
(3) Ο Ηλίας Πετρόπουλος,
http://genesis.ee.auth.gr/dimakis/Pandora/10/3a.html, ετυμολογεί το γιούργια ως yürü ya= άντε προχώρα, κουνήσου (π.χ., σε οδηγό αυτοκινήτου που καθυστερεί). Η έκφραση «yürü ya» χρησιμοποιείται με την έννοια «αντε πήγαινε»= (μτφ) «αυτό που θέλεις δεν θα το κάνω» και συχνά εμφανίζεται σε εκφράσεις του τύπου Allah «yürü ya kulum» demiş= (κυριολεκτικά) Ο Θεός του είπε «προχώρα υπηρέτη μου»= (μτφ) ο Θεός τον ευλόγησε, έγινε πλούσιος/πετυχημένος από τη μιά μέρα στην άλλη, είναι πολύ ικανός/ είναι πολύ τυχερός.

Σε γενικές γραμμές πειστική ετυμολογία δεν βλέπούμε και μετά φόβου Θεού θα διαλέξουμε το Γιούργας= τυχεράκιας, ευλογημένος, πετυχημένος, ικανός κ.τ.τ. αλλά ο αναγνώστης ίσως έχει καλύτερες ιδέες. Παντάγνώστες δεν είμαστε.

Γιουρντάς [ΤΚΕ, 2019, 10] Στα Τρκ. yurttaş= συμπολίτης, συμπατριώτης

Γιουρντής G(" Mehmet Yurttaş "=6300 καί G(" Mehmet Yurdaş ")=23.

Σημείωση: Σε γενικές γραμμές η θέση της γλώσσας όταν προφέρουμε τ/t η ντ/d μας είναι η ίδια (ψηλά καί πίσω από τα δόντια). Ετσι οι τομάτες λέγονται
(τ/ντ)ομά(τ/ντ)εση και το επώνυμο Yurttaş να γίνη,
ενίοτεYurdaş.

Γιουρούκας **[ΤΚΕ,2019]**. Τρκ. yürük=(1) ενεργός, γρήγορος, ταχύς (2) νομάδας

Γιουρουκάκης
Γιουρούκαλης
Γιουρούκης
Γιουρούκος

(3) κατηγορία γενιτσάρων. G(" Mehmet Yürük")=7420.
Το Γιουρούκης ειναι το όνομα νομαδικού λαού και στα Ελληνικά, πάλαι ποτέ, γιουρούκης=απολίτιστος και γιουρούκια= στίφη νομάδων που κάνουν επιδρομές και λεηλασίες [ΔΔ].

Γιουρούσης

[ΤΚΕ, 2019, 30]. Τρκ. yürüyüş=(1) βάδισμα, περπάτημα (2) βηματισμός (3)οδοιπορία, πεζοπορία, πορεία (4) επιδρομή, έφοδος, γιουρούσι. G("Mehmet Yürüyüş)= 1700.

Γιουρτζίδης
Γιουρτζόγλου
Γιουρτσόγλου
Γιουρτζάκης

[ΤΚΕ, 2019, 5]. Ο [ΑΚΛ] ετυμολογεί το Γιουρτζάκης από το Τρκ. kürkçü= γουναράς. Στα Τρκ. υπάρχει και το Gürcü=Γεωργιανός G(" Mehmet Gürcü "=7030 ") καί G(" Mehmet Kürkçü ")=29200.. Κατά τα φαινόμενα η ετυμολογία του [ΑΚΛ] είναι η σωστή. Παρατηρούμε όμως το ότι οι ΜικραΑσιάτες δεν θα πρόφεραν ποτέ το ç τζ (πάντα τσ!). Ισως οι πελάτες στην Ελλάδα δεν ήξεραν τη διαφορά χρήσεως και προφεράς ανάμεσα στο c καί το ç ελληνοποίησαν το τσ σε τζ.

Γιουρτούμας [ΑΧΗ]

[ΤΚΕ, 2019, 18]. Ο [ΑΚΛ] γράφει Γιουρτουμάς και το ετυμολογεί απο το Τρκ. yurtmak= αλητεύω. Στα λεξικά μου τέτοιο ρήμα δεν βρήκα. Υπάρχει το yürütmek= (1) εκτελώ, διοικώ, διαχειρίζομαι (2) σουφρώνω, κλέβω (3) απολύω και το yurtum= η πατρίδα μου, το σπίτι μου, το κτήμα μου και εμφανίζεται σε πατριωτικές κορώνες του τύπου «halkım için, yurtum icin,....»=για το λαό μου, για την πατρίδα μου..... G(" Mehmet Yurdum ")=94 καί G(" Mehmet Yurtum ")=0. Παρά το γεγονός ότι το Yurtum δεν δείχνει να είναι εν χρήσει επίθετο στην Τρκ. , μαντεύουμε ότι ίσως το Γιουρτούμας προέρχεται από κάποιο σκωπτικό yurtum. Προσθέτουμε ότι στα Οθ. yurdu= μάτι βελόνας, τρύπα [RT].

Γιουσούφ
Γιουσούφέλας
Γιουσούφογλου

[ΤΚΕ, 2019,536]ΤΚΑ=1,2,1. Επώνυμα βασισμένα στην Αραβική έκδοση του ονόματος Ιωσήφ (Εβρ. Yoseph=αυτός που προσθέτει, επαυξάνει η, κατά μία άλλη εκδοχή,« [ο Θεός θα προσθέσει, θα αυξήσει]. Σημιτικό ρήμα yasaph= προσθέτω. G("Mehmet Yusuf")= 103000 καί G("Γιουσούφ Γιουσούφ")=363. .

Γιούτσος
Γιούτσογλου

[ΤΚΕ, 2019, 47]. Τρκ. yüce= (1) ο έχων θέση σπουδαία, ανώτατος (2) μεγαλοπρεπής (3) μέγας, θρυλικός (π.χ ο Εμπαινε/Νίκος Γιούτσος!" (4) θριαμβευτικός. G(" Mehmet Yüce")= 180000.

Γκαβανόζης [ΑΧΗ]

[ΤΚΕ, 2019, 122]. Ο [ΔΤ] το ετυμολογεί από το Τρκ. kavanoz= βάζο δοχείο, γυάλα και προσθέσουμε ότι η λέξη ενίοτε έχει την ιδέα του ψεύτικου, της απατηλής εντυπώσεως (π.χ. kavanoz dıplı dünya~ κόσμος μέσα σε γυάλα= ψεύτικος ντουνιάς [ΤΕ]) και ότι κατά τα φαινόμενα προέρχεται από το Ελληνικό κάβανος [ΗΕ], λέξη που

δεν βρήκα στα λεξικά μου). Υπήρξε όμως στα Ελληνικά η Λατινογενής λέξη καβάνη=κελλί μοναχού.

Γκαβός **[ΤΚΕ, 2019, 197]**. Από το γκαβός= αλλήθωρος, τυφλός από το Βλάχικο gavu [ΙΜΤ].

Γκαβούνας **[ΤΚΕ, 2019, 4].** Τρκ. kavun=πεπόνι και kavun kafalı=καρπουζοκέφαλος.
Γκαβουνάτσιος. G("Mehmet Kavun")=4130 καί G("Mehmet Kavuncu")= 4930.

Γκαγκαβούζης **[ΤΚΕ, 2019, 4].**. Οι Gagauz είναι μιά Τουρκική φυλή που πέρασε στη Ρωσσία και συνέχισε στη Μολμαδία και στα Βαλκάνια. Αποτέλεσμα: οι Gagauz είναι Τουρκόφωνο Χριστιανικό έθνος των Βαλκανίων.

Γκάγκας **[ΤΚΕ, 2019,908]**. Σε γενικές γραμμές ετυμολογείται από το Τρκ.
Γκαγκαλής **gaga=ράμφος**. G("Mehmet Gaga")= 942. Το γκάγκαρο ήταν ένα βαρύ
Γκαγκαλίδης ξύλο κρεμασμένο με σκοινί ούτως ώστε στην έξοδο η αυλόπορτα να
Γκαγκαλούδης μανταλώνεται αυτόματα. Το γκάγκαρο είναι και η ρίζα του Γκάγκαρος= γνήσιος Αθηναίος. Προσθέτουμε ότι

1) Στα Ιταλικά gaga = νεαρός, κομψευόμενος, που κάνει τον αριστοκράτη

2) Στα Γαλλικά gaga=άνθρωπος που λόγω ηλικίας η αρρώστιας έχει αποβλακωθεί

3) Στα Ισπανικά gagá= ίδια έννοια με τα Γαλλικά αλλά παλαιότερα και gago=κεκές.

4) Στά Αλβ. ga ga ga= πα πα πα= φωνή πάπιας καί gagaç= τραυλός, ψευδός. ονοματοποιεία από το gaga (παρόμοιο με το Γκαγκάτσης, βλέπε επώνυμο) και το Αλβ. ga ga ga= πα πα πα= φωνή πάπιας).

Ολες αυτές οι λέξεις τονίζονται στη λήγουσα σε αντίθεση με το Γκάγκας. Δοθέντος όμως οτι η δομή του Γκαγκαλής δείχνει προς την Τουρκική, η ετυμολογία gaga=ράμφος είναι η πιό πειστική εκτός κι αν το Γκάγκας είναι παραφθορά του Κάγκας (βλέπε επώνυμο). Τέλος σημειώνουμε ότι γκάγκαλης η γκαγκαλής ήταν το όνομα δικάταρτου καραβιού της μαύρης θάλασσας με ιδιαίτερα οξεία πλώρη (λεπτομέρειες στο http://www.shipsmodels.gr/gag.html).

Γκαγκάνης **[ΤΚΕ, 2019,109]** Ισως, όπως το Γκάγκας, από το Τρκ. gaga. Ας
Γκαγκάνας προσθέσουμε όμως και τα εξής:
Γκαγκανάσιος *(1)* αρχαιοΕλληνικο κάγκανος=κατάλληλος για καύση, ξερός
Γκαγκανάτσ(ι)ος *(2)* γκαγκάνι=αγριαγκινάρα=γαιδουράγκαθο, εμφανίζεται και στην έκφραση αγύριστο γκαγκάνι (κεφάλι) και

(3) καγκάγια/κανκάγια= γυναίκα άσχημη, καρακάξα, στρίγγλα, καγκανιάζω= μένω πετσί και κόκκαλο, καγκανιάρης= υπερβολικά αδύνατος [ΣΤ].

(4) Σερβικό kajgana=ομελέτα και Αλβ. gajgana= τύπος ομελέττας.

Σε τελική ανάλυση, η ετυμολογία του επωνύμου απαιτεί περισσότερα στοιχεία η περισσότερη τόλμη.

Γκαγκάτσης [ΑΧΗ] **[ΤΚΕ, 2019, 25] Αλβ.** gagaç=τραυλός**.**

Γκαδρής **[ΤΚΕ, 2019, 41]**. Βλέπε επώνυμο Γκαντρής

Γκαζάλ[ΑΧΗ] **[ΤΚΕ, 2019, 5]**. Τρκ. gazal= ελάφι, αντιλόπη, γαζέλα, νέος/νέα

Γκαζάλος που κινείται με χάρη γκαζέλας.

Γκαζέπης **[ΤΚΕ, 2019, 74]**. Βλέπε Γαζέπης.

Γκαζέπογλου

Γκαζέπουλος

Γκαζέτας[ΑΧΗ] **[ΤΚΕ, 2019, 10]**. Βενετσιάνικο gazeta=εφημερίδα (οι εφημερίδες πουλιότανε αρχικά έναντι ενός ευτελούς νομίστατος ονόματι gazeta)

Γκαζής[ΑΧΗ] **[ΤΚΕ, 2019, 71]**. Για το Γκαζής βλέπε το επώνυμο Γαζής. Το

Γκαζιάνης Περσογενές Οθ. gaziyan ήταν ο γραμματιζούμενος πληθυντικός του gazi. Στις Τρκ. ιστοσελίδες διαβάζουμε ότι στα Ρωμαίικα Βακούφια των Μπεκτασήδων υπήρχαν τέσσερα τάγματα ((ν)ταϊφάδες): Οι πολεμιστές(gaziyan, gazi=πολεμιστής), οι τεχνίτες (ahiyan ahi=συντεχνία), οι ιερωμένοι (abdalan, abdal=δερβίσης) και οι γυναίκες(Bacıyan, bacı=μεγάλη αδερφή κ.τ.τ.) οπότε Γκαζιάνης~ πολεμιστής, γενναίος.

Γκαζίκας[ΑΧΗ] **[ΤΚΕ, 2019, 41]**. Στά Ελληνικά έχουμε τη λέξη καζίκι (Τρκ. kazık)
kazık= a) πάσσαλος, παλούκι b) παλούκι ανασκολοπισμού c) δύσκολη κατάσταση, σχεδόν παλούκωμα.
Εχουμε και την έκφραση **έγινα καζίκι=** έγινα κουνουπίδι= έγινα τύφλα στο μεθύσι. Στην Τρκ. αργκό kazık= απάτη, ακριβός όταν μιλάμε γιά τιμές. Kazıkçı= κλέφτης, απατεώνας. Κατά τα φαινόμενα η ρίζα του Γκαζίκας είναι το kazık. Στα Ελληνικά το "ν...κ" προφέρεται γκ. Π.χ. το " την κόρη μου" προφέρεται "τη γκόρημου". Προσθ;ετουμε ότι για το **Καζίκας [ΤΚΕ,2019, 14]**

Γκαϊμάνης **[ΤΚΕ, 2019, 7].** Τρκ. kayma= (1) κατολίσθηση (2) γλίστρημα, γλίστρα, ολίσθηση αλλά και γερούνδιο του kaymak= (1) γλιστράω (2) ανοιγοκλείνω τα μάτια, κοιτάζω με τα μάτια μισόκλειστα. G("Mehmet Kayma")=197.

Γκαιντές **[ΤΚΕ, 2019,3]** Ο [ΑΚΛ] γράφει Γκάιντες και το ετυμολογεί από το Τρκ. kaide=βάση, κανόνας. Πράγματι, το Αραβογενές kaide = (1) κανόνας, κανονισμός, έθιμο (2) βάθρο, βάση, βάση αγάλματος, κρηπίδωμα (3) (αργκό) πισινός, οπίσθια. Πλήν όμως G("Mehmet Kaide")=1. Λεπτομέρειες γιά τις γκάιντες και την χρήση βρίσκονται στις ιστοσελίδες γιά τα γαμήλια έθιμα της Καρατζόβας.

(γαμικά έθιμα Καρατζόβας, Μακεδονίας) γκαϊντές ήταν μουσική που παιζότανε όταν η νύφη και τα προικιά της θα φεύγανε από το πατρικό σπίτι.

Γκαϊντατζῆς **[ΤΚΕ, 2019, 163]**. Τούρκικο gayda= πνευστό μουσικό όργανο (γκάιντα η άσκαυλος) ◉ gaydacı= αυτος που παίζει την γκάιντα. G("**Mehmet Gaydacı**")= 166000. Στον ΤΚΕ βρίσκουμε το **Γκαϊνταντζῆς 1**0 φορές**.** Αυτό το ντζ μάλλον είναι λανθασμένο καί το τζ είναι το σωστό.

Γκαϊτάνης **[ΤΚΕ,2019, 9]** Βλέπε Γαϊτάνης.

Γκάλφας [**ΤΚΕ, 2019, 28**] Παραλλαγή του Κάλφας, βλέπε επώνυμο.

Γκαλιστινός **[ΤΚΕ, 2019,2]** . Πιθανώτατα από τα Γκάλιστα Καστοριάς τα οποία το 1926 βαφτίστηκαν Ομορφοκκλησιά .

Γκαλίτσης **[ΤΚΕ, 2019,17]**. Στα Αλβ. galiç=ανακούρκουδα ενώ στα επαρχιακά
Γκαλίτσιος Τρκ. kalıç=δρεπάνι. G("Mehmet Kalıç")=153. Πλήν όμως Γκαλίτσης είναι όνομα προέδρου της Πανηπειρωτικής ομοσπονδίας Αμερικής λέγεται Γκαλίτσης και προτιμώ την Αλβ. προέλευση. Σημειωτέον ότι το γλωσσάρι γιά το ΒορειοΗπειρώτικο Ζερβάτι (εδώ) γράφει "γκαλίτσι= αρπακτικό ζώο (π.χ., το τσακάλι)".

Γκαλπακιώτης **[ΤΚΕ, 2019, 2]** ΚΑ=0, ΤΚΘ=1. Ο {ΑΚΛ] το ετυμολογεί από το Τρκ. kalpak= καλπάκι= γούνινο η μάλλινο καπέλο. G("Mehmet Kalpak")=1620. Πλήν όμως, η κατάληξη –ιώτης κατά κανόνα δείχνει καταγωγή καί

(1) Χωριό Καλπάκι (Γιάννενα) σημείο της αρχικής αμυντικής γραμμής το 1940 και χωριό Καλπάκι στη Ζάκυνθο

(2) Χωριό Καλπάκι (Θεσπρωτία, από το 1928 Ελαία) και χωριό καλπάκι (Αρκαδία, από το 1963 Ορχομενός).

Στα Αλβ., πάλαι ποτέ, υπήρχε η λέξη kallpak= καλπάκι και το kalpak= σκούφος του {ΑΚΛ] λάθος δεν είναι (μάλλον είναι η ετυμολογία των τοπωνυμίων) αλλά το επώνυμο το ίδιο μάλλον είναι Εθνικό.

Γκάλφας **[ΤΚΕ, 2019, 28] Παραλλαγή του Κάλφας, βλέπε επώνυμο.**

Γκαμπράς **[ΤΚΕ, 2019, 21]** Τα Οθ. είχαν τις λέξεις **gabr**= αιώνιος, άφθαρτος
Γκαμπράκης **gabra**=γή, έδαφος, χώμα, τόπος **kabran**= εξαντλημένος, χωρίς
Γκαμπράνας ενέργεια, αργός, τεμπέλης και kabr=kabir= τάφος, μνήμα.
Γκαμπρανίδης G(*"*Mehmet Gabr")=3 καί G("Mehmet Kabran")=419. Οι αριθμοί ψηφίζουν και στηρίζουν το Kabran.

Γκανής[ΑΧΗ] [**ΤΚΕ, 2019,285**]. Αραβογενές Τρκ. gani=άφθονος, πλούσιος. Σημειώνουμε ότι το Γκανής ήταν αρκετά σύνηθες Εβραϊκό όνομα (57 άτομα στο [ΙΣΙ]) στην Ελλάδα αλλά και στη Βουλγαρία. Αυτό δημιουργεί τις προυποθέσεις για ετυμολογίες Εβραϊκές και Ισπανικές. Στα Εβραϊκά gan= κήπος και gani= ο κήπος μου. Στα Ισπ. gañir βασικά

σημαίνει σκούζω (από πόνο), ουρλιάζω, κλαψουρίζω, ασθμαίνω. G("Miriam Gani")=10400.

Γκαντρής [ΤΚΕ, 2019, 19] Στα Οθ. kadr=kadir=μέγεθος, αξία, θέση (σε κάποια κατάταξη, ιεραρχία), αξιοπρέπεια και (πάλαι ποτέ) δύναμη. Παράλληλα kadir (αιτιατική kadri)=ισχυρός, δυνατός, ικανός (σε κάτι) και με κεφαλαίο Κ ο Θεός. G("Mehmet Kadir")= 87600.

Γκαρίπης **[ΤΚΕ, 2019, 153]** . Αραβογενές Τρκ. garip (επίσης garib)= (1) περίεργος, παράξενος, παράδοξος (2) γραφικός, ιδιόρρυθμος, λοξός (3) ξένος, άνθρωπος που ζη μακρυά απο τους δικούς του (4) φτωχός, θεόφτωχος, εγκαταλελειμένος, χωρίς φίλους, μελαγχολικός (5) (Οθ. Ιστ.) μέλος ειδικής μονάδας ιππικού. G(" Mehmet Garip ")= 37800.

Γκαρμπής **[ΤΚΕ, 2019, 11] Το Γκαρμπής** εμφανίζεται στο διαδίκτυο σαν όνομα Αρμένηδων και Εβραίων και στα Ελληνικά εμφανίζεται με τη μορφή Γαρμπής (βλέπε επώνυμο). Αραβογενές Τρκ. garbi= δυτικός και σε αρχαΐζοντα Τρκ. δυτικός άνεμος. G(**"Mehmet Garbi ")=272** Πόλις Garbi στην Τρκ. και πέντε άλλες πόλεις με πρωτο συνθετικό ονόματος τη λέξη Garbi. Η λέξη έχει υιοθετηθεί στα Ελληνικά (γαρμπής= δυτικός η νοτιοδυτικός άνεμος(Λίβας)) και στα Αλβανικά. Στις δισδικτυακές Αρμενικές σελιίδες διαβάζουμε (1) Garbis=δόρυ, ακόντιο αλλά και Garbis=Karpis από το Ελληνικό καρπός, όνομα ανάλογο του Πολύκαρπος (άγιος της Χριστιανοσύνης).

Γκαρμπολάς [ΤΚΕ, 2019, 13]. Ετυμολογία σε μένα άγνωστη μιάς και οι επιφανειακές ομοιότητες με το γαρμπής και το Ιταλογενές γάρμπο= χάρις (π.χ. στην κορμοστασιά), κομψότητα (π.χ., στο ντύσιμο), λεπτότητα (τρόπων) και κατ᾽επέκτασιν ερωτοτροπία, φλέρτ δεν μου φαίνονται ικανές να στηρίξουν πειστική ετυμολογία. Σημειώνουμε οτι το 1850 ο Μιλτιάδης Γκαρμπολάς ιδρύει το πρώτο ελληνικό τυπογραφείο στη Θεσσαλονίκη.

Γκαρμπούνης [ΑΧΗ] **[ΤΚΕ, 2019, 38]**. Αραβογενές Οθ. Garbiyun= (1) οι Δυτικοί, οι Φράγκοι οι Ευρωπαίοι (2) οι υποστηρικτές της εκδυτικοποιήσεως του κράτους και της κοινωνίας.

Γκαρόζης **[ΤΚΕ, 2019, 16]**. Στη γλώσα τών Βάσκων Garroz= (Eng) stout= γεροδεμένος, εύσωμος. Πολλά πάρε δόσε με τούς Βάσκους δεν είχαμε. Εκτός κι αν οι Καταλανοί μας έφεραν και μερικούς γείτονες τους Βάσκους.

****

Γκάρος[ΑΧΗ] **[ΤΚΕ, 2019, 152]**. Ο ΑΚΛ το ετυμολογεί από το Τρκ. kara= μαύρος, ετυμολογία που δείχνει λίγο βιαστική. Στο διαδίκτυο διαπιστώνουμε τα εξής:

(1) Γκάρο ειναι Αρμένικο όνομα που εμφανίζεται συχνά στις Ελληνικές ιστοσελίδες. Μια θεωρία το θέλει υποκοριτικό του Γκαρέγκιν (άγνωστης σημασίας και προελεύσεως) μια άλλη υποκοριστκό του Γκαραμπέτ= Πρόδρομος.
(2) Αριστείδης Γκάρο είναι ΒορειοΗπειρώτης ποδοσφαιριστής
(3) Ο Αχιλλέας Γκάρος εκπροσωπούσε το 1999 την Ελληνική μειονότητα στην Αλβ. τηλεόραση
(4) Garo και Garó είναι επώνυμα Ισπανοφώνων
(5) Garo στα Ιταλ. και Ισπ. (Λατ. Garum) είναι το όνομα εδέσματος/σάλτσας από τα εντόσθια ψαριών (βλέπε και Γκαρόζης)

Από αυτά τα στοιχεία εγώ θα μαντεύαμε ότι η πιό πιθανή ετυμολογία είναι απο τα Αλβ. (αλλά τι σημαίνει το Γκάρος στα Αλβ. δεν γνωρίζω) χωρίς να αποκλείεται και η Αρμ. ετυμολογία.

Γκαρούτσος **[ΤΚΕ, 2019, 43]**. Μάλλον από το Αλβ. garruc= ταραχοποιός, ταραξίας, μπελάς, ενοχλητικός [ΟΑ].

Γκατζανάς *Γκατζάνης* **[ΤΚΕ, 2019, 14].**. Ισως από το Τρκ. kaçan= φυγάς, δραπέτης, φευγάτος, ο αποφεύγων το νόμο, τις στρατιωτικές η οικογενειακές υποχρεώσεις. G("Mehmet Kaçan)= 25300 Οι Kaçan του ΤΚΚΕ είναι 143. Σημειώνουμε ότι Γατζανάς είναι Μενιδιάτικο τοπωνύμιο (στους πρόποδες της Πάρνηθας) και ότι το επώνυμο Gaxha χρησιμοποιείται από τους Αλβανούς και τους Κοσοβάρους. Η αντιστοιχη λέξη σημαίνει γόνατο και Gaxha/Γκατζανάς ίσως είναι το Αλβανικό ισοδύναμο του Γονατάς. Παράλληλα υπάρχει και το ganxha=kancha= (1)γάντζος (2) εξάρτημα στο τζάκι με γάντζο στην άκρη (3) άγκυρα (3) μεταλλικές άγκυρες που χρησιμοποιούνται στην αναρρίχηση με όνομα ανάλογο του Γάντζος. Παρατηρούμε ότι η αιτιατικη του ga(n)είναι , αν δεν κάνω λάθος, ga(n)xhën. Ολα αυτά τα στοχεία, σε συνδυασμό με το Αρβανίτικο Μενίδι δημιουργούν τη βάσιμη υποψία ότι το όνομα είναι Αλβανογενές.

Γκατζέλης **[ΤΚΕ, 2019, 90].** Στην Τήνο υπάρχει τοπωνύμιο με το όνομα Γκαγγέλη, Γκαγκέλη,· Καγκέλι, Γκατζέλη. Στις ιστοσελίδες γιά το καγκέλι διαβάζουμε
(1) καγγέλι, ελεύθερος πηδηχτός χορός στον οποίο οι χορευτές εκτελούν πολλές **στροφές**
(2) στροφή και
(3) ανηφορικός δρόμος με πολλές στροφές.

Γκαργκάνας [ΤΚΕ, 2019, 16]. Πειστική ετυμολογία δεν γνωρίζουμε. Τα παρακάτω ίσως να έχουν κάτι με την ετυμολογία του επιθέτου
1) Στην slang.gr διαβάζουμε ότι **καργκανιάζω= καιγόμαι εντελώς** (π.χ. στόν ήλιο)
2) Το Γκαργκάνι είναι βουνό στην Κρήτη.

3) Στα Ισπανικα garanta= λαρύγκι, σβέρκος, φαρύγκι.

Γκαρόζης [ΤΚΕ, 2019, 16] Ο {ΜΤ] το ετυμολογεί από το (1) Ουγκαρέζος η (2) από το Αραβογενές Οθ. garaz=garez= έχθρα, μνησικακία, μίσος, μοχθηρία, πρόκληση καί εχθρικός, προκατειλημμένος.

Γκατσιούδης **[ΤΚΕ, 2019, 24] και γιά** το Κατσικούδης **[ΤΚΕ, 2019. 38]. Ο Γκατσιούδης ήταν πουδαίος αθλητής (**ακοντιστής). Στα Τρκ**. kacık**= εκκεντρικός, τρελλός, ανώμαλος. Το -ούδης είναι το ισοδύματο το -(ο)πούλος. Οπότε **[Γ]Κατσιούδης**= ο γιός του Τρελλάρα.

Γκεβεζ* [**ΤΚΕ, 2019, 58**] (Γκεβές, Γκεβέζιος, Γκεβεζόπουλος, Γκεβέζος, κ.τ.λ.). Τρκ. geveze= (1) πολυλογάς, φλύαρος, απεραντολόγος (2) αδιάκριτος, ανίκανος να κρατήση μυστικά. G("Mehmet Geveze" İstanbul)=57. . Στα Ελληνικά γκεβεζελίκια=(1)φλυαρίες κ.τ.τ., (2) αστεία, χωρατά.

Γκεβρέκης **[ΤΚΕ, 2019, 53]**. Τρκ. gevrek= (1) τραγανός, ξεροψημένος, εύθραυστος (2) τύπος κουλουριού. G("Mehmet Gevrek" İstanbul)=418

Γκεζέπης ψ.. Μάλλον όπως το Γαζέπης, βλεπε επώνυμο.

Γκεζέπογλου

Γκεζέρης **[ΤΚΕ, 2019, 7]** Τρκ. gezer [RT] κινητός, μετακινούμενος, πλανόδιος και η αδόκιμη λέξη gezerli χρησιμοποιείται σαν συνώνυμο του gezer. G("Mehmet Gezer")=49300. Σημειώνουμε οτι στο [RT] υπήρχε και ένα Περσογενές gezer που σήμαινε καρότο. Αυτό το gezer, λόγω σχήματος, ενίοτε σήμαινε πέος. Το ρήμα gezermek (περιπλανιέμαι, γυρίζω εδώ και 'κεί) είχε αποδοθεί στα Ελληνικά ως γκ[ε/ι]ζερίζω και γκ[ε/ι]ζερώ. Π.χ., «καράβια να μου δώσετε, να κλείσσω το μπογάζι, να γκεζερώ στη θάλασσα, ο κόσμος να τρομάζη» [ΔΔ].

Γκέζης **[ΤΚΕ, 2019, 8]**. Βλέπε επώνυμο Κέζος.

Γκέζος

Γκέζογλου

Γκέκας **[ΤΚΕ, 2019, 1683]** Από τούς Γκέκηδες, Ghegs, Αλβανικό φύλο (Βόρεια Αλβανία καί Κόσοβο)

Γκελέρης **[ΤΚΕ, 2019, 40]** (Στο διαδίκτυο τα ονόματα εμφανίζονται και ως

Κελέρης Γκελερής/Κελερής. G("Mehmet Geler")= 469 καί G("Mehmet Keler")= 309. Για την ετυμολογία έχουμε τις εξής δυνατότητες:

(1) Ρήμα gelmek= απαρέμφατο του ρήματος έρχομαι
(2) gelir= εισόδημα, έσοδο
(3) gele= γκέλα στο τάβλι
(4) gelle= κοπάδι, σμήνος, ποίμνιο, αγέλη
(5) Keller πληθυντικός του kel= φαλακρος,κασιδιάρης
(6) Οθ. kele= (a) μάγουλο (b) παραλλαγή του Ελλ. **καλέ**, κύριε! (c) ταύρος

(7) Kele πληθυντικός του kele=(a) παραλλαγή του Ελλ. καλέ, κύριε! (b) ταύρος
(8) Keler=(a) σαύρα (b) δέρμα καρχαρία (χρησιμοποιούταν σαν γυαλόχαρτο) (c) (Ελλ.) κελλάρι.

Με όλα αυτά πειστική ετυμολογία δεν βλέπουμε!

Γκέλης *Κέλης*
[ΤΚΕ, 2019, 312]. Μάλλον από το Τρκ. kel= κασίδης και κατά συνέπεια φαλακρός, με πληγές στο κεφάλι αλλά υπάρχει και το keleş=(1) κασίδης (2) βλάκας, (3) (από το Αραβ. kelec)= όμορφος, γενναιόδωρος, γενναίος. G("Mehmet Keleş")=168000 καί G("Mehmet Geleş")=1110 Τα νούμερα γιά τούς "Mehmet Geleş" γεννάει την υποψία ότι μερικοί απο πους Γκέληδες προέρχονται ετυμολογικά από το Τρκ. gel= έλα! (αλλά και χύσε!). Προσθέτουμε ότι στα Αλβ. gjel= (1) κόκκορας (2) ψωροπερήφανος, επιδεικτικός, εριστικός και οτι στα αρχ. Ελλ. κέλης= άλογο ιππασίας.

Γκεμιτζής *Γκεμιτζίογλου Γκεμιτζόγλου*
[ΤΚΕ, 2019, 312].. Τρκ. gemici= ναύτης, ναυτικός. Βλέπε και επώνυμο Γεμιτζάκης.

Γκεμπέ* [ΑΧΗ]
[ΤΚΕ, 2019, 11]. Τρκ. gebeş= (1) κοντόχοντρος (2) βλάκας, ηλίθιος, τούβλο (3) (σε αρχαϊζοντα Τρκ.)=τολμηρός, γενναίος. G("Mehmet Gebeş") =220000..

Γκενές[ΑΧΗ]
[ΤΚΕ, 2019, 20].. Μάλλον από το Τρκ gene=yine=πάλι, ξανά, ακόμη, άλλη μιά φορά, επιπλέον. G("Mehmet Gene" İstanbul)=1180.

Γκενης *Γκενίδης*
[ΤΚΕ, 2019, 20]. Δεν βάλαμε τόνο στο **Γκενης δ**ιότι οι Χριστιανοί τείνουν να είναι είναι **Γκένης και οι Μουσουλμάνοι Γκενής).** Ο [ΔΤ] ετυμολογεί το Γκενίδης από το Τρκ. gen=χαλαρός. Η λέξη υπήρχε στα Οθ. καί κατά τον [RT] σήμαινε (1) φαρδύς, πλατύς, ευρύχωρος, άφθονος (2) φρεσκοσκαμμένο χώμα. Υπήρχε και το geniş στά [RT]/[TE] πού σήμαινε (a) φαρδύς, ευρύς, πλατύς, απλόχωρος,ευρύχωρος, εκτενής καί (b) ανέμελος, ξέγνοιαστός. G("Mehmet Gen")=3360 καί G("Mehmet Geniş")= 3650. Προτιμούμε το Geniş=χωρίς σκοτούρες

Γκεντζελής
[ΤΚΕ, 2019, 23]. Ο [ΔΤ] το ετυμολογεί από το Τρκ. genc=genç=φρέσκος (σημαίνει νέος, νεαρός, στο άνθος της νιότης). Μάλλον από genc=genç η το gencelmek= ξανανιώνω. Gence είναι το Τουρκικό όνομα της πόλης Ganja (~ 400,000 κατιίκων) στο Αζερμπαϊτζάν) Οπότε Genceli= "γεννήθηκε η κατοικεί στην Gence". G("Mehmet Genceli")=1600. Είμαστε της γνώμης ότι η ετυμολογία "από την Gence" είναι η πιό πιθανή.

Γκεντζής *Γκεντής*
[ΤΚΕ, 2019, 20].. Τρκ. genc=genç=νέος, νεαρός, μικρός. G("Mehmet Genc")+ G("Mehmet Genç")=39200.

Γκεντσίδης
Γκέντσιος
Γκέντσος
Γκέντσογλου

Γκεντίκ* **[ΤΚΕ, 2019, 4].** Δύο **Γκεντικίδης και δύο Γκεντίκογλου.**
Γκεντίκογλου **Βλέπε Γεντίκης**.
Γκεδίκογλου

Γκερέκος **[ΤΚΕ, 2019, 127].**. Τρκ. gerek= απαραίτητος, επιβεβλημένος,
Γκερεκμετζιάν αναγκαίος, πρέπων και ρήμα gerekmek= (1) είμαι αναγκαίος, απαραίτητος, επιβεβλημέμος (2) ειμαι πρέπων, ταιριαστός, κατάλληκος. Οπότε gerekmez= δεν είναι πρέπον, κατάλληλο, ταιριαστό,δεν συνάδει. G("Mehmet Gerek")= 2000 καί G("Mehmet Gerekmez")=5. Οι Gerek στον ΤΚΚΕ είναι 10 οι Gerekmez 1. Πιθανώτατα το Γκερεκμετζιάν έχει σαν ρίζα το gerekmez

Γκέσος **[ΤΚΕ, 2019, 49].** Σε μία ιστοσελίδα διαβάζουμε ότι γκέσος= γκρί/σταχτής σε άλλη ότι γκέσος= κοκκινωπός τράγος. Γκέσος είναι και το όνομα κορυφής του Γράμμου.

Γκιάκας[ΑΧΗ] **[ΤΚΕ, 2019, 8]**. Ανάμεσα στούς διάφορους διαδικυακούς με το επώνυμο Γκιάκας υπάρχει και ένας Χιμαριώτη που πολέμησε στο Βάλτο και στο Μεσολόγγι στην επανάσταση τού 1821. Στά Αλβ. gjakës= (1) αυτός που σκοτώνει για να εκδικηθή (2) φονιάς αιμοχαρής, κακούργος, αιμοβόρος, εγκληματίας (3) εχθρός.

Γκιαούρης **[ΤΚΕ, 2019, 161].** Trk. gâvur= (1) άπιστος, μη Μουσουλμάνος, Χριστιανός (2) άθεος, άθρησκος, ειδωλολάτρης, άνθρωπος πού δεν έχει ιερό η όσιο. G("Mehmet Gâvur")=517.

Γκιάτας **[ΤΚΕ, 2019, 446]**. Μάλλον παραλλαγή του Γκιάτης, βλέπε επώνυμο.

Γκιάτης **[ΤΚΕ, 2019, 112]**. Αλβ. gjatë=(1)μακρύς (σε μήκος η χρόνο), (2) ψηλός. Σημειώνουμε οτι το όνομα Μακρής στη Βοιωτία είναι συχνά Αρβανίτικο (φάρα Μακρήδων) και οτι κατα μία εκδοχή [ΑΚ] ονόματα οπως, π.χ., τα Μακρυγιάννης και Μακρυκώστας είναι το αποτέλεσμα λανθασμένης μετάφρασης και σημαίνουν ο *** ο ψηλός. Σημειώνουμε καιι την πρόθεση gjatë= κατά μήκος, κατά τη διάρκεια, κατά όπως και το γεγονός ότι το επίθετο μακρύς αποκτά συχνά την ακριβή σημασία του από τα συνλεγόμενα και μπορεί να σημαίνη βαρετός, πολυλογάς, ατελείωτος, άνθρωπος που απλώνει το χέρι του (και βουτάει!) κ.τ.τ.

Γκιβέτσης **[ΤΚΕ, 2019, 4]**. Ο [ΑΚΛ] γράφει Γκιβετσής και το ετυμολογεί από το Τρκ. güveç= γ(κ)ιουβέτσι. Βασικά έχει δίκηο αν και το όνομα δείχνει πιό πολλές ομοιότητες με το Αλβ. gjiyveç= γκιουβέτσι. Βλέπε και επώνυμο Γκιουβέτσης.

Γκιζάνης **[ΤΚΕ, 2019, 59].** Το Τρκ. ρήμα kızmak σημαίνει (1) θυμώνω, εξοργίζομαι και παρόμοια (2) (για ζώα) γαυριάζω, καίγομαι να συνουσιαστώ, είμαι στο ζενίθ σεξουαλικής εξάρσεως. Το kızan=(1) (μετοχή του kızmak) =θυμωμένος (π.χ. çabuk kizan= αψίθυμος, ευέξαπτος) αλλά και σε σεξουαλική έξαρση (ζώο) (2) σεξουαλική έξαρση (ζώου) (3) παλικάρι, παιδί, κοριτσάκι. G(" Mehmet Kızan")= 206.

Γκίζας **[ΤΚΕ, 2019, 681]**. Κατά τον [ΜΤ] γκίζα=μυζήθρα στα Βλάχικα και ο [ΔΔ] γράφει γκίζα= είδος αποβουτυρωμένου τυριού. Στα Αλβ. gjizë= άσπρο ανάλατο τυρί, μυζήθρα.

Γκιζέλης **[ΤΚΕ, 2019, 132].**. Ο {ΑΚΛ] το ετυμολογεί από το Τρκ. gizli (βλέπε επώνυμο Γκιζλής). Ο [ΔΤ] το βλέπει σαν παραλλαγή του Γκιουζέλης, βλέπε επώνυμο, και νομίζουμε ότι έχει δίκηο.

Γκιζίκης **[ΤΚΕ, 2019, 1].**. Ο [ΙΜΤ] προτείνει το gezig= κακό σπυρί η gıcık= γαργάλισμα, φαγούρα (βλέπε και Γκιτζικλής). Ο [ΑΚΛ] επίσης προτείνει το gezig = κακό σπυρί. Λέξη gezig δεν βρήκα σε κανένα από τα λεξικά μου. Για το gıcık βλέπε το επώνυμο Γκιτζικλής. Σε τελική ανάλυση, πειστική ετυμολογία δεν γνωρίζουμε..

Γκιζίλης **[ΤΚΕ, 2019, 8]**. Στα Τρκ gizil=κρυφός και (Αζερμπαιτζάν) gizil = (Τρκ) kızıl= κόκκινος. G(" Mehmet Kızıl" İstanbul")=32300 καί G(" Mehmet Gizil " İstanbul)=0.

Γκιζλής[ΑΧΗ] **[ΤΚΕ, 2019, 36].** Τρκ. gizli= κρυφός, μυστικός, αθέατος, εμπιστευτικός, λαθραίος. G("Mehmet Gizli")=4440.

Γκιμούσης **[ΤΚΕ, 2019, 17].** . Μάλλον παραλλαγή του Γκιουμούς, βλέπε επώνυμο.

Γκιμπιρίτης **[ΤΚΕ, 2019, 40].**. Βλέπε επώνυμο Κυμπρίτης.

Γκίνης[ΑΧΗ] **[ΤΚΕ, 2019, 918]** Απο το Αλβ. Gjon= Γιάννης. Αλλά και gjon= *Γκιόνης* =γκιόνης=γκιώνης= είδος κουκουβάγιας. Προσθέτουμε οτι στα Αλβ. *Γκιώνης* υπάρχει το κύριο όνομα Gjin και gjinj=gji(r)= (1) στήθος, βυζί, θηλή (2) γυναικείο γάλα (3) μαστίτιδα (4) κόρφος γυναικείος (5) κόλπος, όρμος (6) οστέινο κοίλωμα (βλέπε ιγμόρειος στα λεξικά). Σε γενικές γραμμές νομίζουμε ότι η ετυμολογία δεν είναι τόσο απλή όσο παρουσιάζεται.

Γκιοβρέκης **[ΤΚΕ, 2019, 7]**. Σύμφωνα με τον [ΔΤ] παραλλαγή του Γκεβρέκης,

Γκιόκας[ΑΧΗ] **[ΤΚΕ, 2019, 1574]**. Σε γενικές γραμμές ετυμολογείται [ΜΤ, ΧΣ] από το Αλβανικό κύριο όνομα **GJERGJ** = Γιώργος. Ο [ΔΤ], ίσως διότι επικεντρώνεται στα Τουρκικής προελεύσεως επώνυμα, προτείνει το gök= ουρανός. G("Mehmet Gök" İstanbul)~64800. Δοθέντος ότι G("Mehmet Gök" İstanbul)~64800, ο [ΔΤ] έχει κάποιο δίκηο αλλά τα υπάρχοντα στοιχεία (ιστορία, γεωγραφική διανομή) δείχνουν Αλβανική προέλευση. Προσθέτουμε ότι στα Αλβανικά **gjok=** άλογο με χρώμα άσπρο η ψαρό και κατ' επέκταση άνθρωπος ασπρομάλλης η

ψαρομάλλης. Ισως, μερικοί από τους πολυάριθμους Γκιόκηδες να ίναι το Αλβ, ισοδυναμο του Ελληνικού επωνύμου **Ψα(ρ)ρός**.

Γκιοκτσές[ΑΧΗ] **[ΤΚΕ, 2019, 12]**. Ο [ΔΤ] το ετυμολογεί από το Τρκ. gökçe=γαλαζωπό χρώμα. Σωστό μεν αλλά ο [RT] γράφει gökçe= (1) γαλαζωπός, πρασινωπός (2) βίσκο (παρασιτικό φυτό με πρασινωπά φύλλα, το mistletoe των Αμερικανομαθών) (3) περιστέρι (4) (στα επαρχιακά) όμορφος και προτιμώ το gökçe=όμορφος από το gökçe= περιστέρα από το gökçe=γαλαζωπός. G("Mehmet Gökçe" İstanbul)=55200.

Γκιόλης **[ΤΚΕ, 2019, 24].**. Πιθανώτατα από το Τρκ göl= λίμνη χωρίς να αποκλείεται και το Αλβ. gjol= λίμνη, λιμνούλα, μεγάλος λάκκος λάσπης.

Γκιομπεκλής **[ΤΚΕ, 2019, 0]** και στο διαδίκτυο ένας/μία G Γκιομπεκλή Ντουριέ.
[ΑΧΗ] Τρκ. göbekli=κοιλαράς, απο το göbek= αφαλός, κοιλιά, κέντρο/καρδιά (πόλης, λαχανικού.)

Γκιόντσης[ΑΧΗ] **[ΤΚΕ, 2019, 20]**. Τρκ. gönç=(1) εύπορος, πλούσιος(2) εύπορος, πλούσιος (3) φύλλωμα πλούσιο, πυκνό. G("Mehmet Gönç" İstanbul)= 6640.

Γκιόξης[ΑΧΗ] **[ΤΚΕ, 2019, 12] .** Ο [ΔΤ] το γράφει Γκιοξής και το θεωρεί παραλλαγή του Γκιοκτσές. Τα Αλβ. λεξικά λένε gjoks= (1) στήθος (2) στήθος γυναικείο, βυζιά (3) (μεταφορικά) καρδιά. Το gjoks εμφανίζεται σαν πρώτο συνθετικο διαφόρων λέξεων ενώ στο διαδίκτυο το επώνυμο εμφανίζεται ως Γκιόξης, στοιχείο που δυναμώνει την εξ Αλβανικής ετυμολογία.

Γκιόρας[ΑΧΗ] **[ΤΚΕ, 2019, 21]**. **Στα, [ΟΑ] καί [ΝΓ]** διαβάζουμε gjorës=gjon=γκιώνης
Γκιόρος καί gjorë=δύστυχος, κακόμοιρος, άτυχος, αξιόλύπητος, έρημος, ορφανός.

Γκιορτζής[ΑΧΗ] **[ΤΚΕ, 2019, 32]** . Ο [ΑΚΛ] το ετυμολογεί από το Τρκ. kürcü= γουναράς κάνοντας, ως συνήθως, την Τρκ. ορθογραφία σαλάτα. Το σωστό θα ήτανε kürkçü=γουναράς. Στα Τρκ. έχουμε και το görücü= γυναίκα που κάνει συνοικέσια, που πάει να δή την υποψήφια νύφη και Gürcü=Γεωργιανός. G("Mehmet Kürkçü" İstanbul)= 12200, G("Mehmet Görücü" İstanbul)= 1470 kai G("Mehmet Gürcü" İstanbul)=4450.
Προτιμώ τα δύο τελευταία σαν πιθανές ρίζες δοθέντος ότι η κανονική μεταγλώττιση του kürkçü είναι Κιουρκτσής, βλέπε επώνυμο.

Γκιοτλής **[ΤΚΕ, 2019, 32**. Στα Τρκ. göt= (1) κώλος (2) κουράγιο, τόλμη, θράσος.
Γκιουτλής *Οπότε,* götsüz= χέστης, φοβιτσιάρης και götlü= τολμηρός. G("Mehmet Götlü" İstanbul)=2. Σε γενικές γραμμές οι Τούρκοι αποφεύγουν τη λέξη göt που θεωρείται χυδαία.

Γκιουβέ* **[ΤΚΕ, 2019, 43]**. Στα Τρκ. güve=σκώρος. G("Mehmet Güve" İstanbul)= 309 καί G("Mehmet Güven" İstanbul)=217000.

Γκιουβέτση* **[ΤΚΕ, 2019, 3]**. Τρκ. güveç= γ(κ)ιουβέτσι, πήλινο δοχείο μαγειρέματος αλλά και το φαγητό που μαγειρεύεται σ᾽αυτό. G("Mehmet Güveç" İstanbul)=430.

Γκιουζέλης **[ΤΚΕ, 2019, 17].**. Τρκ güzel= όμορφος, ωραίος; G("Mehmet Güzel" İstanbul)140000.
Γκιζέλης
Γκιουζέλος

Γκιουλές **[ΤΚΕ, 2019, 425]..** . Στην Τρκ. έχουμε τη λέξη gülle= βλήμα κανονιού (2) (αθλ.) σφαίρα σφαιροβολίας, βάρη αλλά και το güle, γερούνδιο του gülmek= γελάω, γνωστό από την έκφραση güle güle = (λέγεται σ' αυτός που φεύγει)=(μτφ.) καλό δρόμο νά 'χης. G("Mehmet Güle" İstanbul)=390 καί G("Mehmet Gülle" İstanbul)Στον ΤΚΚΕ οι Gülle είναι 65 και οι Güle=4, οπότε η πλειοψηφία τουλάχιστον των Γκιουλέδων πρεπει να προέχονται από το gülle. Σημειώνουμε το Αλβ. gj**u**le (ίδια έννοια με το gülle)και το Ελληνικό γκιουλές= βλήμα τηλεβόλου (π.χ., πέφτουν τα βόλια σα βροχή, γκιουλέδες σα χαλάζι [ΔΔ]). Σημειώνουμε καί το Τρκ. "Yedi Kule"=επταπύργιο κάστρο". Ενα στην Πόλη και στη Θεσσαλονίκη. Καί τα δύο έγιναν φυλακές. Η φυλακή στην Πόλη ήταν και τόπος εκτελέσεων.

Γκιουλέκας [**ΤΚΕ, 2019, 251**]. Ισως παραφθορά του Γκιολέκας και αυτό απο το Γκιώνης Λέκας (Ζεινέλμπεης), όνομα Αλβανού οπλαρχηγού που επαναστάτησε το 1847 εναντίον των Τούρκων και το 1852. Συμφωνα με το «Λέξεις και Φράσεις Παροιμιώδεις» (Τάκης Νατσούλης, Εκδόσεις Σμυρνιωτάκης), η έκφραση «Μας κάνει τον Γκιουλέκα» αναφέρεται στον κατά τις φήμες αυταρχικό χαρακτήρα του Γκιώνη Λέκκα.

Γκιούλης **[ΤΚΕ,2019, 5]**. Τρκ. gül= τριαντάφυλλο και άλλες πολλές μτφ. σημασίες συμπεριλαμβανομένης της gülüm=αγάπη μου. G("Mehmet Gül" İstanbul)=173000.

Γκιουλιστάνης **[ΤΚΕ,2019, 5].**. Περσογενές Τρκ. gülistan=(1) κήπος γεμάτος με τριανταφυλλιές, λουλουδόκηπος (2) μακάμι (μουσικός δρόμος) που δεν χρησιμοποιείται πιά. G("Mehmet Gülistan" İstanbul=258.

Γκιούλμπας **[ΤΚΕ, 2019, 28]**. Ο [ΔΤ] γράφει gül=ρόδο + baş=κορυφή, κεφαλή. G("Mehmet Gülbaşı" İstanbul)=54 καί G("Mehmet Gülbaş" İstanbul)=950. αυτά σωστά είναι αλλα στα Τρκ. gül+baş γίνεται gülbaşı και στον ΤΚΚΕ Gülbaşı=8. Η «στάνταρ» Ελληνοποίηση του Gülbaşı θα ήταν Γκιούλμπασης αλλά τέτοιο επώνυμο στους ΤΚ δεν βρήκα. Στο διαδίκτυο το Γκιούλμπαση εμφανίζεται σαν καλλιτεχνικό ψευδώνυμο Νοβηγίδας !!!!! (Christine Guldbrandsen) και σαν όνομα φαγητού (αρνάκι με πατάτες και σκόρδο στη λαδόκολλα). Τελικά ο [ΔΤ] μάλλον έχει δίκηο. G("Mehmet Gülbahçe" İstanbul)=536.

Γκιούλμπαμπας **[ΤΚΕ, 2019, 11].**. Από το gül (τριανταφυλλο και μεταφορικα αγαπημενη) +baba (μπαμπάς). G("Mehmet Gülbaba" İstanbul)=105.

Γκιουλμπαξιώτης **[ΤΚΕ, 2019, 11].**. Από το gül (τριανταφυλλο και μεταφορικα αγαπημενη) +bahçe(κηπος). G("Mehmet Gülbahçe" İstanbul)=536. Υπάρχουν και δύο πόλεις Gülbahçe (η μία κοντά στην Προυσα, η άλλη κοντα στο ανατολικό άκρο της μαύρης θάλασσας) κάτι που εξηγεί το –ιώτης που δείχνει καταγωγή.

Γκιούλος **[ΤΚΕ, 2019, 71]**. Μάλλον παραλλαγή του Γκιούλης, βλέπε επώνυμο.

Γκιουμές(ΑΧΗ) **[ΤΚΕ, 2019, 82]**.. Αλβ. gjum**a**sh=(1) υπναράς (2) νυσταλέος, αγουροξυπνημένος, gj**u**më= ύπνος, λήθαργος, χειμερία νάρκη (Αλβ) καί gj**u**mës= οτι προκαλεί τόν ύπνο, τόν λήθαργο. Θεωρητικά ο τόνος θα ήταν στο «ου» αλλά αυτό θα ήταν στα Ελληνικά ασυνήθιστο. Υπάρχει βέβαια και το Περσογενές Τρκ. güme= καλύβα, παράγκα, κυνηγετικό καταφύγιο καί G("Mehmet Güme" İstanbul)=128. Η γεωγραφική παρουσία του επωνύμου μάλλον δείχνει Αρβανίτικη προέλευση.

Γκιουμούς[ΑΧΗ] **[ΤΚΕ, 2019, 87]**. Τρκ. gümüş= (1) ασήμι, ασημένιος, φαλακρός (2)(στην αργκό) γυναίκα [FD2] . Σημείωσεις:

(1) Η πάλαι ποτέ Αργυρούπολις μετωνομάστηκε σέ gümüşhane

(2) Για λόγους τούς οποίους δέν κατανοώ πλήρως, οι [ΜΤ] και [ΧΣ] αναφέρονται στό Γκιουμούσογλου (αντίστοιχα αργυρόπαις, Αργυρόπουλος) καί όχι στό πιό βασικό και σύνηθες (τουλάχιστον στον ΤΚΑ) Γκιουμούς.

Η δική μας μαντεψιά είναι οτι τό Γκιουμούσογλου μάλλον σήμαινε ο γιός τού Ψαρομάλλη η ο γιός τού Φαλακρού (βλέπε Ψαρρός και Γκιόκας) καί μεταγλωττίστηκε πρός τό ωραιότερο. G("Mehmet Gümüş" İstanbul)=71600.

Γκιούρας **[ΤΚΕ, 2019, 52]**. Οθ./Τρκ. gür= (1) άφθονος, δασύς, πυκνός (2) γουργουρητό, βούισμα, βόμβισμα (3) γή καλυμμένη με δέντρα, θάμνους, φυτά του βάλτου. G("Mehmet Gür" İstanbul)=54100.

Γκιούρδας **[ΤΚΕ, 2019, 23]** G("Mehmet Gürde" İstanbul)=4 καί G("Mehmet Gürd" İstanbul)=5 Περσογενές Οθ. gürd= γεναίος πολεμιστής, ήρωας [RT]**. Καλύτερη ετυμολογία δεν ξέρουμε.**

Γκιουρές[ΑΧΗ] **[ΤΚΕ, 2019, 3]**. Οθ. güre=(1) (στα επαρχιακά) απολίτιστος, αδιαπαιδαγώγητος, βλάχος, Γιαννάκης (2) (από τα Περσικά) πουλάρι αλλά και Τρκ. güreş= πάλη, αγώνας, παλαιστικός. G("Mehmet Güre" İstanbul)=430 καί G("Mehmet Güreş" İstanbul)=1120..

Γκιουρελιώτη* **[ΤΚΕ, 2019,2]**. Τρκ. gürel=δυναμικός, güreli=ενεργητικός.

[ΑΧΗ] G("Mehmet Gürel" İstanbul)=27100) καί G(Mehmet Güreli" İstanbul)= 87500. Αλλά υπάρχει και πόλη Gorele, **Gürele**, η Gurele στον Πόντο που πάλαι ποτέ λεγόταν και Φιλοκαλία. Δοθέντος ότι -ιώτης δείχνει καταγωγή, το **Γκιουρελιώτης="Απο την Gürele".**

Γκιουρέμος **[ΤΚΕ, 2019, 10]. Ετυμολογία γιόκ!!!**

Γκιουρτζής **[ΤΚΕ, 2019, 20].**. Gürcü= Γεωργιανός.

Γκιουρτζίδης .

Γκιουρτζίογλου

Γκιουρτζεβα

Γκιουτλής **[ΤΚΕ, 2019, 13]**Βλέπε επώνυμο Γκιοτλής.

Γκιργκίνη* **[ΤΚΕ, 2019, 4]**. Βλέπε επώνυμο Κιρκίνης.

Γκιρίνης **[ΤΚΕ, 2019, 28]**. Ο [ΑΚΛ] επικαλείται το Τρκ. girin=νυφίτσα αλλά girin με αυτή την έννοια δεν βρήκα πουθενά. Υπάρχει όμως το ρήμα girmek= μπαίνω, εισέρχομαι,... του οποίου η προστακτική girin σημαίνει εμπρός, ορίστε, περάστε. G("Mehmet Girin" İstanbul)=6.

Γκιρμπάς **[ΤΚΕ,2019,19]** Ο [ΑΚΛ] επικαλείται το Τρκ. kırbaç=μαστίγιο. Κατά τη γνωμη μας οι ακόλουθες επιλογές είναι πιο αληθοφανείς:

Γκίρμπασης

(1) Τα ονόματα, ιδίως το δεύτερο να είναι παραλλαγές των Κύρμπας και Κύρμπασης (βλέπε επώνυμα).

(2) Στο Κιλκίς τα χωριά Ανω και Κάτω Γκιρμπάς μετωνομάστηκαν σε Ανω και Κάτω Σούρμενα το 1926. Στα Σερβικά grba= καμπούρα ανθρώπου/ζώου (π.χ. καμήλας)/ δρόμου (π.χ., οι τεχνητές καμπουρίτσες για να αποτρέπεται η μεγάλη ταχύτητα). Στα Βλγ. Гръб=πλάτη και гърбав= καμπούρης ενώ στα Ρωσσικά гроб=καμπούρα. Πιθανόν το Γκιρμπάς να έχη Σλαβική ετυμολογία και να σημαίνη καμπούρης. Βλέπε και τη λέξη γκριμπός= ο υπό του γήρατος η της νόσου κυρτωθείς, ο καμπούρης [ΔΔ].

Γκιρτζής[ΑΧΗ] **[ΤΚΕ, 2019, 9]**. Ο [ΓΤ] το ετυμολογεί από το Τρκ. kir=βρωμιά, ακαθαρσία. Προσθέτουμε: kir=(αργκό) πέος και παρατηρούμε ότι εκ **πρώτης όψεως** το πρώτο συνθετικό είναι gır, gir, kır η kir. Στον ΤΚΚΕ Gır=Gırcı=Gırıcı=0 (gır= (1) ροχαλητό (2) (αργκό) κουτσομπολιό, ψέμμα) Gir=2, Girci=0, Girici=6 (ρίζα gir= (1) μπαίνω, εισέρχομαι (2) συμμετέχω (3) αρχίζω (εποχή των ....), Kır=200+ με 18 Mehmet, Kırcı=109, Kırıcı=48, Kir=3, Kirci=0, Kirici=6. Με αυτά τα δεδομένα η πιό πιθανή ρίζα είναι το kır και σύμφωνα με τα λεξικά:

Γκιρτζίδης

Γκιρτζιμάνης

- kır= εξοχή, ακαλλιέργητα χωράφια
- kır= γκρίζος
- kırmak= (1) σπάζω, κόβω, αλέθω (2) δυσαρεστώ, προσβάλλω, (2) δυσαρεστώ, προσβάλλω (3) αφανίζω, σκοτώνω, καταστρέφω,

αποδεκατίζω (4) διαλύω, τσακίζω, συντρίβω, χαλάω (5) μειώνω, μετριάζω (τις συνέπειες κάποιας κακής συγκυρίας)

- kırcı= χαλάζι στα Οθ.
- kırıcı= προσβλητικός, απότομος, αγενής

Το πρόβλημα βέβαια είναι ότι η έννοια του Kırcı κάθε άλλο παρά προφανής είναι. Ισως να συνδέεται με το kır=εξοχή κ.τ.λ. το οποίο συχνά έχει την έννοια του αγροτικού, του χωριάτικου, του χοντροφκιαγμένου η, επι το ευγενικώτερο, του ρουστίκ. Τέλος σημειώνουμε ότι η κατάληξη –man είναι μεγενθυντική (π.χ. koca + man= kocaman) όπως και η --αρα(ς) στα Ελληνικά (π.χ., γυναικάρα, Γερμαναράς).

Γκισερλής[ΤΝ] ΤΚΑ=3. Ο [ΔΤ] το ετυμολογεί από το Τρκ. geçer= τρέχων, διερχόμενος. Τα δικά μου λεξικά λένε τρέχων με την έννοια αυτού που ισχύει, είναι έγκυρος/βάσιμος/μοντέρνος, ζητιέται, ειναι ικανοποιητικός (π.χ., ικανοποιητικός βαθμός στο σχολείο). Στον ΤΚΚΕ βρίσκουμε 103 Geçer και 0 Geçerli αλλά η ετυμολογία δείχνει κάπως τραβηγμένη. Μιά ίσως λιγώτερο τραβηγμένη εκδοχή είκαι το Τρκ. kısır= στείρος, άγονος, άκαρπος αλλά και τύπος πιλαφιού! Στο διαδίκτυο εμφανίζεται και το kısırlı με την ίδια έννοια. Στον ΤΚΚΕ οι Kısır είναι 10 και οι Kısırlı 0. Στο Βήμα (6/1/2002) διαβάζουμε για τά Θεσσαλικά Αμπελάκια και τα «τα περίφημα αρχοντικά των Γ. Σβαρτς, Ευθυμιάδη, Κρασούλη, Σαμαρά και Κισιρλή», γεγονός που ενισχύει κατά τι την ετυμολογία από το kısır.

Σημείωση: Στα Τρκ. υπάρχει και το kışır= φλούδα και παρόμοια αλλά χωρίς αντίστοιζα Τρκ. επώνυμα).

Γκιτζικλής[ΤΝ] *Κιτσίκης Κιτσίκογλου*

ΤΚΑ=2,3, 1. Ο [ΔΤ] αναφέρει τον [ΜΤ] και γράφει kıcık (και gıcık) γαργάλισμα. Τα δικά μου λεξικά λένε:

- gıcık=(1) φαγούρα στο λαιμό (2) υποψία, έλλειψη εμπιστοσύνης (3) σπαζαρχίδης, άνθρωπος βαρετός/κουραστικός/μαλάκας.
- gıcık= (1) το μικρό της γίδας η της προβατίνας (2) άνθρωπος κοντός, νάνος
- kıcık= gıcık= γιδάκι, προβατάκι, νάνος
- kıcık= ενόχληση, πρόκληση, οργή

Τέλος στα Τρκ.υπάρχει και το gicik= φαγούρα, ενόχληση. Στον ΤΚΚΕ βρίσκουμε Gıcık=2 Kıcık=20 Gicik=0 και Gıcıklı= Kıcıklı= Gicikli=0 αλλά 8 Kıcıklı στο Karaman και οι λέξεις Gıcıklı/Gicikli εμφανίζονται στο διαδίκτυο. Υποθέτω λοιπόν ότι Κιτσίκης=νάνος και το Γκιτζικλής =ενοχλημένος, με φαγούρα, με υποψίες. Εκτός βέβαια αν το Κιτσίκης έχει παρα-ετυμολογηθεί.

Γκλαβάνης
Γκλαβάνος

ΤΚΑ=6,8. Ο [ΜΤ] μνημονεύει το γκλαβανή= φωταγωγός, καταπακτή (το οποίο δείχνει ετυμολογικά άσχετο) και το Σλαβικό glavan= σπουδαίος, κύριος. Εκείνο που μπόρεσα να επαληθεύσω είναι το Σερβικό glavni= σπουδαίος, κύριος (π.χ., δρόμος) αρχηγικός (ρόλος), το Βλγ. главен (ιδια σημασία) και το Ρωσσικό главный (ίδια σημασία). Και τα τρία είναι ηχητικά και εννοιολογικά σχεδόν τα ίδια με το glavan του [ΜΤ].

Γκλάβας

ΤΚΑ=80+. Σερβικό glava= κεφαλή (κυριολεκτικά η μεταφορικά) νούς. Στα Ελληνικά η λέξη γκλάβα χρησιμοποιείται με τρόπο σκωπτικό, ήτοι κεφάλι που δεν λειτουργεί και τόσο σωστά. Στα Ελληνικά υπάρχει η λέξη γκλάβας= (1) κουτός, χοντροκέφαλος (2) πεισματάρης, ξεροκέφαλος.

Γκλιάτης[ΤΝ]

ΤΚΑ=100+. Ο [ΑΚΛ] γράφει Αλβ. glat=φίλος αλλά τέτοια λέξη στα λεξικά μου δεν βρήκα. Αυτό όμως δεν σημαίνει τίποτα διότι η κανονικοποίηση της Αλβ. έχει πετάξει στον κάλαθο των αχρήστων ένα κομμάτι της γλώσσας των Ελλήνων Αρβανιτών. Ετσι λοιπόν στην ιστοσελίδα http://www.jemi.it/index.php?option=com_content&task=view&id=541&Itemid=2603, 5/7/2007, οι Vincenzo Cucci e Tommaso Campera γράφουν

Gli Arbëreshë difatti, in maggior numero, provenivano dalla Morea (Peloponneso): questo, p.es. viene provato: ***a)*** *dai diversi cognomi che corrispondono a toponimi esistenti ancora oggi in quei luoghi (vedi Kalavrita);* ***b)*** *dal canto eletto a simbolo degli arbëreshë "Oj e bukura Morè";* ***c)*** *dai tanti cognomi arbëreshë che trovano il loro significato etimologico nel greco (vedi Cacosso);* ***d)*** *dal fatto che molti arbëreshë amano ricordare la loro origine coronea (vedi San Demetrio Corone).*

και

"veprat e letërsisë gojore gjat gjallimit" = " le opere della letteratura orale durante l'esistenza" usando nella preposizione "gjat" il gruppo consonantico mutato "gj" in luogo dell'originario e più corretto gruppo "gl" come in "glat", p,es. "glat udhës" e distinguendo dall'aggettivo "i glatë";

Τα οποία χοντρικά σημαίνουν ότι (1) η πλειοψηφία των Αλβανοφώνων Ιταλών πήγε στην Ιταλία απο το Μωριά (όπως δείχνουν τα τοπωνύμια, τα τραγούδια, τα ανθρωπονύμια και η συλλογική μνήμη καταγωγής από την Κορώνη) και (2) η επίσημη Αλβ. έχει μεταλλάξει το αρχικό gl (όπως στο glat) σε gj όπως στο gjat.

Σε τελική ανάλυση λοιπόν όλα όσα προηγούνται δικαιώνουν το [ΚΜ] ο οποίος γράφει Γκλιάτης (μακρύς) και το Γκλιάτης είναι η αρχική μορφή του Γκιάτης, βλεπε επώνυμο. Περιοχή Γκλιάτης στήν Ανάβυσσο.

Γκόγκος ΤΚΑ=100+. Το Γκόγκος είναι μορφή του Γιώργος (Βλέπε και http://www.eortologio.gr/data/eortes2.php?minas=&onoma=%C3) και το επώνυμο είναι κατά κανόνα Αρβανίτικο.

Γκόγκολης[ΤΝ] ΤΚΑ=9,11. Ισως παραλλαγή του Γκόγκος. Σημειώνουμε και το Αλβ. gog**o**l= (1) φόβητρο, μπαμπούλας (2) σκιάχτρο.
Γκογκολάκης

Γκογκόσης ΤΚΑ=16.

Γκόγκουλας ΤΚΑ=1,2. (δικό μου, διαδικτυο). Πιθανόν από το Γκόγκος με τον ίδιο τυρόπο που το Γιώργος γίνεται Γεωργούλ(ι)ας και Γεωργούλης.
Γκόγκουλης

Γκοδόσης ΤΚΑ=1,1. Ο [ΑΚΛ] το ετυμολογεί από το Τρκ. kodos= μαστρωπός και μάλλον έχει δίκηο, εξαιρουμένης της συνήθους ορθογραφικής αβλεψίας). Στα Τρκ. godoş, kodoş και kodeş σημαίνουν μαστρωπός, μαστρωπός της ίδιας του της γυναίκας και kodes (στην αργκό)= φυλακές. Στον ΤΚΚΕ Godoş, Kodoş, Kodeş δεν υπάρχει αλλά αυτό είναι μάλλον φυσιολογικό. Υπάρχει ένας και μονο Kodes, μάλλον άσχετος με το Γκοδόσης.
Γκοντοσίδης

Γκολέμης ΤΚΑ=92+, 17. Ο [ΜΤ] το ετυμολογεί από το Σλ. golem=μεγάλος. Σύμφωνα με τον [RR] στα Βλγ. Голям= μεγάλος, голем=σημαντικό πρόσωπο. Περιέργως πως η λέξη golem εμφανίζεται και στα Εβραϊκά (άλλη έννοια) και στον μύθο του Γκόλεμ της Πράγας. Ο [ΚΜ] σελ. 192 αποδίδει το Γκολέμης ως λαίμαργος και παραθέτει 8 στρατιώτες του έκτου. Εβδόμου και ογδόου αιώνα με αυτό το όνομα. Τοπωνύμιο Γκολέμι στη Βοιωτία, στα Τρίκαλα, και κοντά στο Αργυρόκαστρο. Πλατεία Γκολέμι στο Κρανίδι Αργολίδας, χωριά Γκολέμι (απογραφές 1840, 1845) στη Λοκρίδα και στην Ιθώμη. Στα Αλβ. λεξικά δεν βρήκα λέξη που να σημαίνη λαίμαργος/άπληστος/αχόρταγος με ομοιότητες στο γκολέμης, ας μείνουμε στο Γκολέμης=μεγάλος, σπουδαίος.
Γκολέμας

Γκολέτσας ΤΚΑ=3,2,4. Σύμφωνα με τον [ΜΤ] από το Σερβικό goleč = γυμνός, κατάγυμνος. Τα δικά μου λεξικά λένε go=gol= ακάλυπτος, γυμνός στα Σέρβικα, гол= γυμνός, ακάλυπτος στα Βλγ. Στα Πολωνικά το επώνυμο Golec σημαίνει γυμνός, άτριχος (καραφλός;), θεόφτωχος (όπως το ξεβράκωτος στα Ελληνικά σημαίνει πολύ φτωχός, π.χ., όταν την παντρεύτηκα δεν είχε βρακί να φορέση ....) και στα Σλοβενικά εμφανίζεται σαν παρατσούκλι με την έννοια νεαρού άνδρα που δεν έχει αποκτήσει γένεια (http://www.answers.com/topic/golec).
Γκολέτσης
Γκολέτσος

Γκοντζές ΤΚΑ=8 (01/09). Βλέπε επώνυμο Κοντζές

Γκόντζιος ΤΚΑ=3 (01/09). *****

Γκόντζος ΤΚΑ=10 (01/09). *****

Γκορίτσας[ΤΝ] ΤΚΑ=77, 2, 7. Γκορτζιά/Γκορτσιά σημαίνει αγριαχλαδιά και γκόρτσι/γκόρτσο είναι ο καρπός της. Αλβ. Gorrica(ίδια έννοια) αλλά στον πληθυντικό και μτφ.= κουταμάρες, ανοησίες, τιποτένια πράγματα. Τοπωνύμια Γκορτζιά στην Ηλεία (έγινε Λιναριά το 1828), στα Ζαγοροχώρια, στα Μετέωρα (οικισμός που αναφέρεται σε έγγραφο του 1613-14).

Γκόρτζας

Γκόρτσας

Γκορτσίλας **ΤΚΑ=8 *****

Γκορτζής ΤΚΑ=12. Ο [ΔΤ] το θεωρεί παραλλαγή του Γκιούρτζος και ίσως να έχη δίκηο αν και αντίστοιχα Τρκ. επώνυμα δεν δείχνουν να υπάρχουν. Το Γκορτζιώτης μάλλον δείχνει καταγωγή.

Γκορτζιώτης

Γκότογλου ΤΚΑ=0 αλλά ΤΚ Δράμας=9. Στα Τρκ. göt=(1) οπίσθια, κώλος (2) θάρρος, θράσος, τουπέ (όπως το Γαλλικό culot) (3) βλάκας, μπουνταλάς (Τρκ. αργκό, παρόμοιο του Γαλλ. cul με την έννοια του ηλιθίου και παρόμοια). Τα Göt και Götoğlu δεν δείχνουν να είναι εν χρήσει ονόματα στην Τρκ. και η λέξη götoğlu (τα λεξικά την αγνοούν) χρησιμοποιείται, σπάνια, σα βρισιά.

Γκοτζαμάνης ΤΚΑ=27, 1. Τρκ. kocaman= μεγάλος (σε μέγεθος), πελώριος. Οι Kocaman του ΤΚΚΕ είναι 200+ εκ των οποίων 15 λέγονται Mehmet

Γκοτζαμανίδης

Γκοτζάς ΤΚΑ=2,22. Τρκ. koca= (1) ο σύζυγος (2) μεγάλης ηλίκίας (3) μεγάλος σε μέγεθος και Αλβ. goxh**a**=(1) μεγάλος (2) καλός, ωραίος, τιμιος, έντιμος. Στον ΤΚΚΕ οι Koca είναι 200+ (37 Mehmet). Γκοτζιάς ήτανβ το επώνυμο του Παλαιών Πατρών Γερμανού και υπάρχει ρέμα Γκοτζιά στις Φέρες (Εβρος). Βλέπε και επώνυμο Κοτζ(ι)άς

Γκοτζιάς

Γκότζος

Γκότσης[ΤΝ] ΤΚΑ=100+. Ο [ΜΤ] το ετυμολογεί από το Τρκ. Koç= (1) κριάρι (2) νέος δυνατός και παλληκαράς. Υπάρχει βέβαια και το Τρκ. Göç=μετακίνηση νομάδων, μετανάστευση, προσφυγιά, αποδημία, μετανάστευση, θάνατος (μορφή μονοδρόμου αποδημίας). Στον ΤΚΚΕ οι Koç είναι 200+ (εκ των οποίων οι 130 λέγονται Mehmet) και οι Göç 117. Το κότσης εμφανίζεται και σαν δεύτερο συνθετικό του Αρβανίτικου επιθέτου Μπιθικότσης και στα Αλβ. έχουμε τις λέξεις kocë (μαύρη γίδα), kockë (κόκκαλο, κόκκαλο που χρησιμοποιείται σα ζάρι, πράγμα μικρής αξίας, ο πυρήνας της προσωπικότητας), koç (βούβαλος, κριάρι η τράγος με ένα μόνο κέρατο –βλέπε και Σιούτης-, δυνατός και μυώδης), goç/goçë (έφηβος, νεαρή ανύπαντρη κοπέλα, όστρακο). Τέλος υπάρχει και η αμφιβόλου πατρότητος Ελληνική λέξη κότσι (για τους μέν Ελληνικής καταγωγής και για τους δε Σλαβικής, βλέπε [ΙΜΤ]) που εννοιολογικά αντιστοιχεί στο Αλβ. kockë. Σε γενικές

γραμμές δεν είναι σίγουρο ότι ολοι οι Γκότσηδες έχουν την ίδια ετυμολογική ρίζα.

Γκούβας

Γκουγκουλιάς ποδοσφαιριστής του Αρη

Γκουγκούμης ΤΚΑ=9,2. Ο [ΑΚΛ] ετυμολογεί το Γκουγκούμης από το Trk. güğüm=
Γκουγκουμάτης μεταλλικό δοχείο με λαβή, στόμιο, και καπάκι και Ελλ. γκιουγ(κ)ούμι= μετάλλινο δοχείο για ζέσταμα νερού η γάλακτος. Η λέξη είναι δάνειο απο τα Ελληνικά κατά τον [İZE] προέρχεται από το Λατ. cucuma◎ κουκούμιον (καζανάκι, τέτζερης)◎ κουκούμι◎ kukum ◎ gugum/gügüm ◎ güğüm. Στα Λατινικά cocuma, cucuma η cuccuma σήμαινε δοχείο με λαβή τύπου κανάτας για βράσιμο υγρών, κάτι σαν τη σημερινή τσαγιέρα. Παρατηρούμε ότι αυτή η λέξη έχει επιζήσει μέχρι και τα (σχεδόν) νέα Ελληνικά και ο [ΣΤ] γράφει: κούκ(κ)ουμα= (1) πιθάρι (2) μπρίκι του καφέ. Παπαστρατής Γκουγκούμησείναι το όνομα κλέφτη (αρχικά λεγότανε αποστόλης Στράτος) που πολέμησε με το Κατσαντώνη εναντίον του στρατού του Αλή Πασά στο Γρεβενοδιάσελο (1802;) καί Kukumi είναι το όνομα ήρωα Κοσοβάρικης ταινίας (2005). Στον ΤΚΚΕ επώνυμα Gügüm, Güğüm η παρόμοια δεν υπάρχουν και κατά πάσα πιθανότητα πρέπει να ψάξουμε αλλού.

Γκουζγκούνης ΤΚΑ=1. Τρκ. kuzgun=κοράκι και kuzguni= μαύρος σαν τον κόρακα. Στον ΤΚΚΕ οι Kuzgun είναι 54.

Γκουζέλος ΤΚΑ=20,1. Ο [ΑΚΛ] ετυμολογεί το Γκουζέλος από το Τρκ. kuzu=
Γκουζέλης αρνάκι. Στον ΤΚΚΕ οι Kuzu ειναι 200+ (με 12 Mehmet). Πλην όμως, τοπ πέρασμα απο το kuzu στο κουζέλ είνσαι συζητήσιμο. Στα Τρκ. υπάρχει και το kuzulu (οχτώ Kuzulu στον ΤΚΚΕ) το οποίο σημαίνει (1) προβατίνα έγκυος (2) κάποιος που έχει η ακολουθείται από αρνάκι (3) ο έχων δεύτερη μικρή πόρτα, κομμάτι μεγαλύτερης. Το kuzulu θεωρείται ρίζα του κουζουλός=τρελός ([ΙΜΤ], αλλά υπάρχουν και άλλες απόψεις, βλέπε π.χ. [ΤΦ]). Αλλά και πάλι υπάρχει το πρόλημα του «ου» που γίνεται ε και του ανεβάσματος του τόνου. Τέλος, ίσως το Γκουζέλος να είναι παραλλαγή του Γκιουζέλης (βλέπε επώνυμο).

Γκουλές[ΤΝ] ΤΚΑ=ΤΚΘ=0 αλλά υπάρχει ένας διδικτυακός Μπάμπης Γκουλές. Μία εκδοχή είναι το όνομα να είναι παραλλαγή του Γκιουλές. Μια άλλη είναι να είναι παραλλαγή του Τρκ. kule= πύργος (και Αλβ. k**u**llë, ίδια έννοια. Οι Kule στον ΤΚΚΕ είναι 24.

Γκουλιούμης ΤΚΑ=6. Ο [ΑΚΛ] προτείνει το Τρκ. gülüm=γέλιο, χαμόγελο και τρουλάχιστον όσον αφορά στο gülüm δείχνει να έχη δίκηο (57 Gülüm στον ΤΚΚΕ). Επειδή όμως ο [RT] έγραφε το 1890 ότι το gülüm=γέλιο ήταν παρελθούσης χρήσεως και ότι gülüm=αγάπη μου, χρυσή μου

(κυριολεκτικά ρόδο μου) η σωστή ερμηνεία του gülüm δεν είναι προφανής.

Γκούμας[TN] ΤΚΑ=100+. Οι Αλβανικές ιστοσελίδες δείχνουν ότι τα επώνυμα Guma, Gumë, και Gume είναι αρκετα κοινά Αλβ. επώνυμα. Τα λεξικα λένε ότι gumë=σκόπελος, επιλογή ολίγον το περίεργη για επώνυμο. Στην Αλβ. όμως υπάρχουν και οι πόλεις (1) Gume (Gumanj, Guma, Gumar, Gumë), (2) Guman(j) (3) Gumen(i) (4) Gumenice (Gumenicë , Gomenizza, Gomenitsa, Gumenica) από τις οποίες οι τρείς πρώτες είναι στηξν περιοχή γύρα απο το Μπεράτι. Ο συνδετικός ιστός όμως όλων αυτών τν τοπωνυμίων δείχνει να είναι το gum**e**n= (1) igum**e**n=ηγούμενος (2) άνθρωπος παχύς (3) τσοπανόσκυλο με μεγάλο κεφάλι και μακρύ, γκρίζο τρίχωμα. Μάλλον λοιπόν ο δικός μα Γκούμας είναι αντιδάνειο από τά Αλβανικά.

Γκουντζαμάνης ΤΚΑ=1. Παραλλαγή του Γκοτζαμάνης. Βλέπε επώνυμο.

Γκούντζος ΤΚΑ=2, 2, 2, 7, 2 . Ο [ΑΚΛ] ετυμολογεί το Γκουντζούκης από το

Γκουντζούκης Τρκ .«kucuk=μικρός» και ο τυπογράφος πετσοκόβει γιά άλλη μιά φορά

Γκουντζούνης την Τρκ. ορθογραφία (η λέξη είναι küçük). Στην ιστοσελίδα

Γκούτζος http://clubs.pathfinder.gr/Kallioras club/353263 διαβάζουμε ότι

Γκουτζούκης «Γκουτζούνης στα τούρκικα σημαίνει στρογγυλοκέφαλος» αλλά τέτοια λέξη στα Τρκ. λεξικά δεν βρήκα. Στον ΤΚΚΕ βρίοσκουμε τα επώνυμα Günç=3, Güç=124, Güc=2, Gücük=12 Güççük=1 και Güçün=1. Τα Τρκ. λεξικά λένε gunc=νάζι, κάμωμα güc=güç= (1) δύναμη, βία (2) σκληρός, ζόρικος (3) δυσκολία, στενοχώρια, προσβολή, gücük= χωρίς ουρά, κολοβός (2) Φεβρουάριος, güççük= παραλλαγή του küçük, güçün=(1) με δυσκολία (2) με το ζόρι, δια της βίας. Με τα υπάρχοντα δεδομένα θα μάντευα Γκούτζος η Γκούντζος από το güç/ güc, Γκουτζούκης/Γκουντζούκης από το gücük, Γκουντζούνης από το güçün. Ο αναγνώστης έχει δικαίωμα στις δικές του μαντεψιές.

Γκουντούνας ΤΚΑ=19. *****

Γκουραμάνης ΤΚΑ=1,2 . Ο {ΑΚΛ] προτείνει το Τρκ. kurban= σφάγιο, κουρμπάνι (το

Γκουραμάνος αρνί που σφάζεται σε ανάμνηση της «σχεδόν ανθρωποθυσίας» του Ισμαήλ (του Ισαάκ για τους Χριστιανιύς και Ιουδαίους) από τον Αβραάμ. Αυτή η ετυμολογία δεν δείχνει ιδιαίτερα πειστική. Ισως το επώνυμο να είναι προέρχεται απο την κουραμάνα (αγνώστου ετυμολογίας)=ψωμί που τρώνε στο στρατό. Δύο συνδρομητές με το επώνυμο Κουραμάνης στον ΤΚΑ.

Γκούρας ΤΚΑ=38. Στα Αλβ. gur= πέτρα, βράχος, λιθάρι g**u**rës= (1) σκληρός σα βρά;χος, πολύ συνατός (2) σφιχτοχέρης, τσιγκούνης g**u**rrë=(1) πηγή, πηγή που αναβλύζει μέσα από βράχο. (2) προέλευση, καταγωγή (3)

αυλάκι, ρυάκι (4) με αφθον ία. Γκούρας λεγότανε το πρωτοπαλλήκαρο του Οδ. Ανδρούτσου και ο παππούς του Θ. Κολοκοτρώνη λεγότανε Μπιθέγκουρας (μπιθε=βάση, κώλος). Χωριά Γκούρα στα Γιάνεννα (μετωνομάστηκε Βαπτιστής)στην Πρέβεζα, στην ¨Αρτα (μετωνομάστηκε Δροσιά), στην Κορινθία, και στη Καρδίτσα (μετωνομάστηκε Ανάβρα).

Γκουτζαμάνης ΤΚΑ=29. Παραλλαγή του Γκοτζαμάνης. Βλέπε επώνυμο.

Γκουντρουμάνης [ΤΝ] ΤΚΑ=3. Το επώνυμο Gudruman εμφανίζεται κυρίως στις Ρουμάνικες ιστοσελίδες. Ισως να είναι Βλάχικο.

Γκουντρουμπής [ΤΝ] ΤΚΑ=4.

Γκρέμος ΤΚΑ=32, 5, 1. Ο [ΑΚΛ[] ετυμολογεί το Γρέμος από το Σλ. grm=δασάκι από λόχμες. Το δικό μου Σερβ. Λεξικό λέει grm = θάμνος, grom=αστραπή βροντή και grmeti= (1) αστράφτω, βροντάω (2) βρυχώμαι, ουρλιάζω, μουγγρίζω.

Γκρεμούτης

Γρέμος

Γλένης ΤΚΑ=42.

Γλεντζές ΤΚΑ=7, 17, 32. Γλεντζής είναι η περαιτέρω Ελληνοποίηση του Γλεντζές και εμφανίζεται σαν Ελληνική λέξη σε διάφορα Διαδικτυακά λεξικά.

Γλεντζής

Γλεντής

Γλού(ς) ΤΚΑ=6. Πιθανώτατα προϊόν συντμήσεως, Π.χ. Παπάζογλου☺Γλού.

Γλούμης **ΤΚΑ=8**

Γλουστιανός **ΤΚΑ=11**

Γλούφτσιος **ΤΚΑ=7**

Γουλτούρης ΤΚΑ=1,0,0 και ΤΚΘ=0,3,1. Ο {ΑΚΛ] ετυμολογεί το Γιουλτούρης απο το Τρκ. yıldırım= (1) αστραπή, κεραυνός, αστροπελέκι (2) αστραπιαίος. Στον ΤΚΚΕ βρίσκουμε 200+ Yıldırım (από τους οποίους 200+ Mehmet) 55 Yıldır και 60 Güldür. Στα Τρκ. κατάληξη dır, dür... εχει την έννοια του πράγματι/ συμπεραίνω ότι/ πρεπει να ... (π.χ., hasta= άρρωστος, hastadır= πρέπει να είναι άρρωστος). - και με λέξεις που δείχνουν χρονικη διάρκεια δείχνει έμφαση (π.χ.. Π.χ., üç yıldır= τρία ολόκληρα χρόνια, εδώ και τρία χρόνια,..... Σε τελική ανάλυση καμμία απο τις τρείς εκδοχές δεν είναι αρκετά πειστική και αν θα έπρεπε να διαλέξω θα διάλεγα το Güldür= πρέπει να είναι (ωραίος/ωραία) σαν τριαντάφυλλο.

Γιουλδούρης

Γιουλτουρίδης

Γοδόσης ΤΚΑ=6, ΤΚΘ=3. Παραλλαγλή του Γκοδόσης, βλέπε επώνυμο.

Γουζέλης

Γοντζές ΤΚΑ=0, ΤΚΘ=1, και δύο διδικτυακοί Γκοντζέδες. Ο [ΑΚΛ] γράφει Γόντζες και το ετυμολογεί από το Τρκ. gonce= κάλυκας, μπαρούτι. Στον ΤΚΚΕ υπάρχουν 5 Gonce και 32 Gonca ενώ σύμφωνα με ένα διαδικτυακό λεξικό (το μόνο που έχει τη λέξη gonce) (Οθ.) gonce =

(Τρκ.) gonca= μπουμπούκι και στην ποίηση γυναικείο στόμα σαν τριαντάφυλλο. Μ' άλλα λόγια ο κάλυκας του [ΑΚΛ] είναι σχεδόν σωστός αλλά ο εν λόγω κάλυκας δεν περιέχει μπαρούτι μολονότι μία μορφή του βάζει φωτιά στα αντρικά μπατζάκια!

Γουργούλη

Γουρζής[ΤΝ] ΤΚΑ=16, 41. Ο [ΔΤ] ετυμολογεί το δεύτερο από τα Τρκ. ως
Γουρζουλίδης gürz=ρόπαλο και ulu= μεγάλος. Το πρόβλημα είναι ότι στα Τρκ. τα επίθετα προηγούνται των ουσιαστικών. Στον ΤΚΚΕ βρίσκουμε 9 Gürz, 2 Gürzlü, και 5 Gürzoğlu. Αν κρατήσουμε το gürz σαν ρίζα του Γουρζής, ίσως το Γουρζουλίδης να είναι μερική ελληνοποίηση του Gürzoğlu.

Γουρλής ΤΚΑ=16. Τρκ. uğur=καλός οιωνός, uğurlu= ευοίωνος, αίσιος, αυτός που φέρνει καλή τύχη. Στον ΤΚΚΕ οι Uğurlu είναι 200+ (19 Mehmet).

Γρανάς ΤΚΑ=10. Γράνα στα Ελληνικά πάλαι ποτέ σήμαινε τάφρος, χαντάκι, αυλάκι που χρησιμοποιείται και για να οριοθετηθούν χωράφια. Γράνα επίσης λέγεται και ο «αγωγός ομβρίων υδάτων». Σημειώνουμε ότι η μάχη της Γράνας ωνομάστηκε από το χαντάκι που σκάφτηκε για να μη μπορούν οι πολιορκημένοι να βγαίνουν από την πόλη προς αναζήτηση τροφής. Η λέξη θεωρείται Σλαβικής προελεύσεως [ΔΔ], βλέπε και Γρανίτσας. Οικισμός Γρανάς στην Ευρυτανία.

Γρανίτσας ΤΚΑ=31. Ο [ΑΚΛ] προτείνει το Σλαβικό granica=σύνορα (σωστό διότι το Σερβ. gr**a**nica – αλλά και gran**i**ca σε διαλέκτους- και το Ρωσ./Βλγ. Гран**и**ца είναι εννοιολογικά ταυτόσημα και σημαίνουν σύνορο, όριο κ.τ.τ.) αλλά ο [ΔΔ] γράφει γρανίτσα=το δένδρο δρύς η η μαλλωτή. Χωριά Γρανίτσα στα Ιωάννινα, στην Ευρυτανία, στη Ναυπακτία (σήμερα Ανθόφυτο(, στη Φωκίδα (σήμερα Διακόπι) στη Γορτυνία (σήμερα Νυμφασία) και στη Βοιωτία (σήμερα Λαφίστιο). Δοθέντος ότι η βαλανιδιά είναι όνομα η συστατικό ονόματος τοποθεσιών, προτιμώ το γρανίτσα= βαλανιδιά και το Γρανίτσας σάν όνομα εθνικό. Θα μπορούσε βέβαια το Γρανίτσας να προέρχεται είτε απο το granica είτε να είναι υποκοριστικό του Γρανάς (βλέπε επώνυμο).

Γρίβας ΤΚΑ=100+. Γρίβας είναι όνομα ψαριού αλλά η πιο κοινή χρήση είναι ψαρί άλογο. Η λέξη ετυμολογείται από το Ιτ. grigio [ΤΦ] αλλά και από τα Γοτθικά [ΙΜΤ]! Ολα αυτά ίσως είναι σωστά αλλά οι εκατοντάδες Γριβαίοι απαιτούν μια πιό κοντινή πηγή, π.χ., το Αλβ grivë= (1) ζώο ψαρί (2) γκριζομάλλης.

Γρουσουζάκος **[ΤΚΕ, 2019, 13]**. Τρκ. uğursuz=γουρσούζης= γρουσούζης= δυσοίωνος, αυτός που φέρνει κακή τύχη. G("Mehmet Uğursuz")=0.

.

- Δ -

(Ιούλιος 2019)

Δαβαζής[ΑΧΗ] *Δαβαζλής* *Δαβάζογλου*
[ΤΚΕ,2019,0] αλλά γιά το Δαβάζογλου [ΤΚΕ, 2019, 17]. Στα Τρκ. dâva= (1) δίκη, αντιδικία, αγωγή (2)ισχυρισμός,παράπονο, καβγάς (3) θέμα, πρόβλημα, ερώτημα, θεώρημα, davacı=μηνυτής, ενάγων και davalı=μηνυόμενος, εναγόμενος. G("Mehmet Davacı")=137.

Δαβάκης
[ΤΚΕ,2019, 104]. Μάλλον ελληνοποίδηση του ταμπάκης, βλέπε επώνυμο.

Δάβαρης
[ΤΚΕ,2019, 1297]. Βλέπε Ντάβαρης.

Δαβέτας *Δαβιτζόγλου*
[ΤΚΕ,2019, 31]. Το 1969 ο σφυροβόλος **Ευθύμιος Δαβιτζόγλου** πήρεχάλκινό στούς Βαλκανικούς το 1969. Ο [ΔΤ] ετυμολογεί τό Δαβέτας από το Αραβογενές Οθ./Τρκ. davet =πρόσκληση (σε γάμο,γιορτή) και κλήση (π.χ., σε δικαστήριο). Το απόλέσμα αυτών είναι ότι davetçi= καλών, προσκαλών. Δοθέντος ότι **G("Mehmet Davetçi") =0**, υποθέτουμε ότι το ***Δαβιτζόγλου*** *είναι* Ελληνική εφεύρεση. Διότι πέρα το παραπάνω στρογγυλό 0,
1) Το tç προφέρεται τσ και όχι τζ,
2) Από την εποχή του αξέχαστου Αριστείδη Παπάζογλου όλοι, της Αχτσίογλου εξαιρουμένης, γνωρίζουν οτι αν S είναι κάποιο ουσιαστικό, το σύνθετο Sογλου φέρει τον τόνο κάπου στο S.
****

Δάβος
[ΤΚΕ, 2019, 36] . Μάλλον παραλλαγή του Ντάβος, βλέπε επώνυμο.

Δαβουρλής
[ΤΚΕ, 2019, 38], Σημειώνουμε και τον ποδοσφαιριστή Κώστα Δαβουρλή που είχε σπουδαία καριέρα (Παναχαϊκή, ΟΣΦΠ, Εθνική και αλλού)

Δαγιάντης Δαγιαννόπουλος
[ΤΚΕ, 2019, 1). Βλέπε Νταγιάντης και Νταγιάννης.

Δαγκαλάκης [ΑΧΗ]
[ΤΚΕ, 2019, 34]. Ισως απο το Τρκ. dangalak=αγροίκος, γουρούνι (τρόπος συμπεριφοράς), βλάκας, κούτσουρο, τούβλο. Δές επίσης Ντάγκας.

Δαγκλής *Δαγλής*
[ΤΚΕ, 2019, 346]. Θεωρούνται Ελληνοποιήσεις των Νταγκλής η *Νταγλής,* βλέπε επώνυμα.

Δάγκος *Δαγκοβάνος* *Δαγκομανάκης* *Δάγκουλας*
[ΤΚΕ, 2019, 102]. . Πρώτον, δεν είναι βέβαιο ότι όλα αυτά τα επώνυμα έχουν την ίδια ρίζα. Δεύτερον, μερικά από αυτά δείχνουν Ελληνοποιήσεις αναλόγων εσπωνύμων που αρχίζουν με Ντ (βλέπε Ντάγκος). Τρίτον, αν υπάρχη πειστική

Δαγκούλης ετυμολογία, δεν την γνωρίζω. Πληροφοριακά λοιπόν παραθέτω
Δάγκουρας τα ακόλουθα. Κατά τον [ΔΤ] το Δαγκόπουλος προέρχεται από το Τρκ. dağ=φουνό. Πέρα από το προφανές αλλά ίσως άσχετο «δαγκάω, δαγκάνω η δαγκώνω» στα Ελλ. έχουμε και τις λέξεις δάγκειος πυρετός η ντάγκα (λοίμωξη που μεταδίδεται από τα κουνούπια) και δάγκος=αετομάχος= κορακοειδές αρπακτικό πουλί. Πέρα από αυτά έχουμε και καμμιά ντουζίνα Αλβανικών και Τουρκικών λέξεων με επιφανειακές, τουλάχιστον, ομοιότητες. Π.χ., στα Αλβ. d**a**ngë= (1) d**a**mkë= ουλή, σημάδι, στίγμα (στο όνομα, στην υπόληψη) (2) χοντροκοιλιά ([ΟΑ], βλέπε και επώνυμο Ντάγκας). Δάγκουλας ήταν το επώνυμο «επιφανούς» ταγματασφαλίτη γνωστού και με το προσωνύμιο «δράκος της Θεσσαλονίκης».

****

Δαγκωνάκης [ΤΚΕ, 2019, 45]. Μάλλον παραλλαγή του Νταγκουνάκης (βλέπε επώνυμο) επηρρεασμένη απο το «δαγκώνω».

Δαής **[ΤΚΕ, 2019, 156.ΚΕ],**. Βλέπε επώνυμο Νταής. Το επώνυμο Δαής
Δαΐλας ανθεί στη Θράκη και συχνά τα ονόματά τους δείχνουν φέροντα
Δαϊλάκης Μουσουλμάνο.
Δαϊλιανή
Δαΐλογλου

Δαϊρετζής **[ΤΚΕ, 2019, 42].** Ελληνοποίηση του Νταϊρετζής, βλέπε επώνυμο

Δαΐρης **[ΤΚΕ, 2019, 19].**, βλέπε επώνυμο Νταΐρης.

Δαλάκης **[ΤΚΕ, 2019, 32]**. Βλέπε επώνυμο Νταλάκας.

Δάλας **[ΤΚΕ, 2019, 683].** Παραλλαγή του Ντάλας, βλέπε επώνυμο.
Δάλλας

Δαλγκίτσης[ΑΧΗ] **[ΤΚΕ, 2019, 11]**. Τρκ. dalgıç= (1) δύτης (2) κλέφτης, απατεώνας, αυτός που «βουτάει». Προτιμώ την εκδοχή κλέφτης απατεώνας εκτός κι' αν συζητάμε για Καλύμνιους.
G("Mehmet Algıç")= 12900.

Δαλέκος **[ΤΚΕ, 2019, 48]].Δαλέκο**. Ελληνοποίηση του Νταλέκος, βλέπε επώνυμο.

Δαλιάνης[ΑΧΗ] **[ΤΚΕ, 2019, 422].** Σύμφωνα με τον [ΜΤ] απο το dalyan το οποιο αποδίδει ως πόχη=απόχη η το Κρητικο νταλιάνης (λυγερός).
Σύμφωνα με τον [RT]:
1) Το Ελληνογενές dalyan=ιχθυοτροφείο, διχτυα σε ποτάμι, και θαλασσία στενωπος
2) Στα Ελληνικά, [ΣΤ, ΤΦ], **νταλιάνι**= τουφέκι (βραχύκαννο καί εμπροσθογεμές). Στα Οθ./[RT] d**alyan=νταλιάνι**
3) Στα Οθ.,/ [RT]. Dalyan= Ιταλίάνος

4) Με το χρόνο', [RT] ο Ιταλιάνος ξεχνάσηκε καί στα Οθ./[RT] dalyan= λεβέντης, αθλητικός.άianowός xronΣτα Οθ/RT]. Dalyan= λεβέντης, αθλητικός, άνθρωποστου οποίου το μυαλό και το κορμί δουλεύουν καλά . Π.χ., dalyan gibi ihtiyar/kız/adam=λεβεντ[όγερος/οκόριτσο/άνθρωπος]. Κατά τα φαινόμενα η λεξη dalyan/δίχτυ ειναι Ελληνικής προελεύσεως απο το δόλος=δόλωμα. Κατά τη γνώμη μου το Δαλιάνης=λεβεντάνθρωπος δείχνει πιο πιθανό απο το Δαλιάνης=ιχθυοτρόφος.

Σημείωση: Σύμφωνα μέ τόν [ΑΚ], μετά τό θάνατο τού Γκούρα ο Καραϊσκάκης στέλνει τόν Κριεζώτη στήν Αθήνα λέγοντάς του τό διφορούμενο «Σύρε εσύ πού είσαι πιό νέος, νά πάρης καί τήν νταλιάνα τού Γκούρα». G("Mehmet Dalyan")=20300.

Δάλκας **[ΤΚΕ, 2019, 9]**. Μάλλον από το Τρκ. dalga= (1) κύμα; (στη θάλασσα, θερμοκρασίας (ψυχρό, θερμό), μαγνητικό/ηλεκτρικό, σε μέταλλο, σε υφάσματα, σε μαλλιά) (2) απάτη, παγίδα (3) χασίς και η κατάσταση του χασισωμένου (4) ονειροπόληση, αφηρημάδα (5) αγάπη, ερωτική σχέση, ερωτικά μπλεξίματα, ερωμένος/η, γκόμενος/α). G("Mehmet Dalga")= 1530.

Δαλκαβούκης [ΑΧΗ] *Δαλκαφούκης* **[ΤΚΕ, 2019, 5]** Τ Η λέξη δαλκαβούκης αναφέρεται σε αυτόν που επισκέπτεται φίλους και γνωστούς την ώρα του φαγητού για να γίνη απρόσκλητος καλεσμένος (ίσως από το δάλκα με την έννοια της απάτης, της αρπαγής –βλέπε και Δαγκλίτσης- και βούκα=βουκιά=μπουκιά) [ΔΔ,ΣΤ]. Το Δαλαφούκης ίσως να είναι παραλλαγή του προηγουμένου (β⊛φ). Υπάρχει όμως και το Τρκ. dalkavuk= γλείφτης, κόλακας, τσάτσος, παράσιτο. G("Mehmet Dalkavuk")=21 . Τέλος, στα Αλβ. /[ΟΑ] dallkauk= (1) διπρόσωπος, καιροσκόπος, υποκριτής, χαμαιλέοντας (2) κόλακας, γλείφτης

Δαλκαλίτσης [ΑΧΗ] **[ΤΚΕ, 2019, 22]**. Ισως από το Τρκ. dalgalı= κυματιστός, κυματώδης, εναλασσόμενος, οτιδήποτε έχει σκαμπανεβάσματα, ανεβοκατεβαίνει κ.τ.λ.. G("Mehmet Dalkılıç")=2090. Στα Τρκ. έχουμε και τη λέξη dalkılıç= (1) με γυμνό σπαθί (2) (πάλαι ποτέ) άνθρωπος της περιπέτειας, του βίαιου πλουτισμού, μπράβος, κακούργος. G("Mehmet Dalkılıç")=38700.

Δαμανάκης[ΑΧΗ] **[ΤΚΕ, 2019,264]** Σύμφωνα με τον [ΔΤ] απο το Τρκ daman=ποδόγυρος. Πράγματι η Τρκ., είχε τη γραμματιζούμενη λέξη daman=damen(συνήθης μορφή)= φούστα, ποδόγυρος, περίχωρα και τη λέξη damenkeş= κάποιος/α που περπατάει περήφανα (και ο ποδόγυρος ακολουθεί). Παρατηρούμε οτι

υπαρχουν πολλοί Δαμιανοί, Δαμιανάκηδες, και Δαμιανόγλου (προφανώς) απο το Δαμιανός (όνομα αγίου), απο το Δάμια (ονομα θεάς με αρμοδιότητες όπως αυτές της Δήμητρας).

Δαμαρλής **[ΤΚΕ, 2019, 7]**. Βλέπε Νταμάρης/Νταμαρλής

Δαμήλας **[ΤΚΕ, 2019, 0] Πλήν όμως "***το πρώτο χρονολογημένο ελληνικό βιβλίο (1475-1476) του Δημητρίου Δαμήλα".* Στο διαδίκτυο διαβάζουμσε οτι το Damila είναι όνομα κοριτσιού από τοΤρκ, Damla, από τη λέξη damla= σταγόνα.

Δαμιανάκης **[ΤΚΕ, 2019, 536].** Απο το Δαμιανός (δές και Δαμανάκης)

Δαμίγος **[ΤΚΕ, 2019, 942]**. Ο [ΑΚΛ] τοπ ετυμολογεί από το Τρκ. dam= καλυβόσπιτο και G("Mehmet Dam")= 1260. Πλήν όμως από το Dam στο Νταμίγος υπάρχει μιά κάποια απόσταση. Ισως το όνομα να είναι παραφθορά του Ιταλικού D' Amico (amicus=φίλος) άποψη που ενισχύεται από το γεγονός ότι το επώνυμο είναι κοινό στη Σαντορίνη και ότι η Σαντορίνη ήταν κομμάτι του Δουκάτου της Νάξου (1207-1589).

Δαμκαλής **[ΤΚΕ, 2019, 76].**. Βλέπε επώνυμο Νταμκάς.
Δαμκαλίδης

Δάμπας **[ΤΚΕ, 2019, 76].**. Στα Τρκ. oda=δωμάτιο και baş= κεφαλή, αρχηγός, κ.τ.τ. Εξ ου odabaşı= το πρόσωπο που επιμελείται της καθαριότητος ενός χώρου με έμφαση στον υπεύθυνο σε ξενοδοχείο, πανδοχείο κ.τ.τ. και G("Mehmet Odabaşı")=2700. . , Το Odabaşı στη δοτική (έμμεσο αντικείμενο) είναι Odabaşına. Υποθέτουμε οτι το Δαμπασινάς να είναι προϊόν γλωσσικής συγχύσεως (δοτική μέσα σε ονομαστική).
Δάμπασης
Δαμπασινάς

Δάνας/Δανάς **[ΤΚΕ, 2019, 249]**. Βασικά βλέπε επώνυμο Ντανάς. Το Δανάβασης φωνάζει danabaş (κυριολεκτικά μοσχαροκεφαλή)= φωνάζει danabaş (κυριολεκτικά) μοσχαροκεφαλή)= (πάλαι ποτέ) βλάκας, ηλίθιος. Το ΔαναΒασίλης εξαρτάται από την μη προφανή έννοια του αρχικού (Δ|Ντανα). Π.χ., το Ντάνος (βλέπε επώνυμο) συνδέεται καί με το Κωνσταντίνος. Δεν να αποκλείεται όμως κάποιος ΔανάΒΑσης να Ελληνοποιήθηκε περαιτέρω ως ΔαναΒασίλης. Τέλος το Δανάζογλου δείχνει να είναι ο γιός του Ντανά (βλέπε επώνυμο) και κατά το πρότυπο)Παπάς/Papaz(Παπάζογλου, Ντανάς/Ντανάζογλου
Δανάβασης
Δαναβασίλης
Δανάζογλου

Δανάσης **[ΤΚΕ, 2019, 84]**. Βλέπε επώνυμο Ντανάσης.

Δανατζής **[ΤΚΕ, 2019, 8].** . Βλέπε επώνυμο Ντανατζής.
Δανατζίδης
Δανατζόπουλος

Δάνος **[ΤΚΕ, 2019,216]**. Μάλλον Ελληνοποίηση του Ντάνος, βλέπε καί τό επώνυμο Ντανάς

Δαούλας **[ΤΚΕ, 2019,158]**. Βλέπε επώνυμο Ντάουλας.

Δαουλτζής **[ΤΚΕ, 2019, 94].** Βλέπε Νταουλτζής.

Δαούτης **[ΤΚΕ, 2019, 197].**Ελληνοποίηση του Νταούτης, βλέπε επώνυμα Νταούντ και Νταούτας.

Δάρας **[ΤΚΕ, 2019, 1140]**. Παραλλαγή του Ντάρας, βλέπε επώνυμο

Δαρατζής[ΑΧΗ] **[ΤΚΕ, 2019, 1140]**. Ο [ΔΤ] ετυμολογεί το Νταρατζίκης

Δαρατζίδης
Δαρατζίκης

από το Τρκ. daracık= μικρός και στενός [RT]. Το επώνυμο Daracı εμφανίζεται στις Τρκ. ιστοσελίδες, συνήθως ως el Daracı και αναφέρεται σε Ιρακινούς. Δοθέντος ότι Αραβικά η χάρη μας δεν γνωρίζει, δεν έχω τίποτε άλλο να προσθέσω πέρα από την πιθανότητα τα Δαρατζής/Δαρατζίκης να είναι Ελληνοποιήσεις των Ταρατζής/Ταρατζίκης (Τ◉Ντ◉Δ), βλέπε ονόματα.

Δαρίβας **[ΤΚΕ, 2019, 88]** και επώνυμο γνωστού (πάλαι ποτέ) ποδοσφαιριστή. Από τό Ιταλικό (Βενετσιάνικο σύμφωνα με τον [ΧΣ]) Da Riva (riva=όχθη, ακτή). Διάφοροι Da Riva στο διαδίκτυο συμπεριλαμβανομένου και του Bonvesin Da Riva, Μιλανέζου του 13ου αιώνα).

Δάρδας[ΑΧΗ] **[ΤΚΕ, 2019, 88]**. Η λέξη δάρδα στον Ησίοδο σημαίνει μέλισσα αλλά Δάρδα είναι χωριό στη Νότια Αλβανία, κοντά στην Κορυτσά όπου υπήρχε σημαντική παρουσία Βλάχων.

Δαρδαβέσης **[ΤΚΕ, 2019, 32]**. Πειστική ετυμολογία δεν γνωρίζουμε. Πάντως στην ποίηση της νότιας Γαλλίας (Occitan) διαβάζουμε:

Se veguè tout un pople i pèd de la bèuta
E per si laus o vitupèri
Cènt troubadour fasènt l'empèri
E de soun brès dins li tempèri
L'Europo sourrisènto a noste gai canta…
O flour, erias trop proumeirenco!
Nacioun en flour, l'espaso trenco
Toun espandido! Tu, clar soulèu dou Meijour
Trop **dardaves**! Li trounado
Se coungreièron: destrounado,
Messo a pèd nus, badaiounado,
La lengo d'O, pamens fièro coume toujour,
S'enanè vièure encò di pastre
E di marin…

Και σε μετάφραση

On vit alors tout un peuple aux pieds de la beauté, et cent troubadours briller par leurs louanges ou leurs blâmes; depuis son berceau, à l'époque, l'Europe souriait à nos gaies chansons… Ô fleur, tu étais prématurée! Nation en fleur, l'épée trancha ton épanouissement! Toi, soleil clair du Midi, tu étais trop ardent! Les tempêtes se rassemblèrent; détrôné, pieds nus, bâillonné, le langage d'oc, encore fier comme toujours, s'en alla vivre avec les pâtres et les marins…

Μ'άλλα λόγια το **dardaves** μεταφράζεται **ardent=φλογερός**. Ισως οι Βλάχοι που μιλούσαν μια μορφή Λατινικής να είχαν παρόμοια λέξη.

Δαρδαβίλλας **[ΤΚΕ, 2019, 8]**. Δεν έχουμε την παραμικρή ιδέα. Ισως να σχετίζεται με το Αλβ. dardhë= αχλάδι, αχλαδιά, οτιδήποτε αχλαδοειδές στο σχήμα. Dardhë είναι το όνομα πόλης στην περίοχη της Κορυτσάς.

Δαρδαγάνης **[ΤΚΕ, 2019, 55]**. Ο [ΑΚΛ] γράφει Τρκ. dardağan=σκορπιός.
Δαρδαγανίδης Μάλλον πρόκειται για τυπογραφική αβλεψία. Το [RT] γράφει ότι
1) Στην αρχαϊζουσα Τρκ. dardağan=σκορπισμένος, σκόρπιος (κατά τον [ΔΤ] διασκορπισμένος).
2) Στά επαρχιακά Τρκ. dardağan=dağdağan= το φυτό viburum opulus, γνωστό ως cranberry tree στους Αγγλομαθείς και ως Βιβούρνο η χιονόσφαιρα (χιονόμπαλα)**.**
3) Στα Τρκ. dağdağa= φασαρία, ανακατωσούρα, σάλος, αναταραχή, αναβρασμός, αναστάτωση κ.τ.τ.
Η επίλογή μας είναι ότι Δαρδαγάνης=ανακατωσούρας, καπετάν φασαρίας, αλλά ο καθένας έχει δικαίωμα στη δική του επιλογή.

Δάριος **[ΤΚΕ, 2019, 4]**. Βλέπε επώνυμο Ντάριος
Δαρείου

Δάρλας **[ΤΚΕ, 2019, 96]. Μάλλον από το Τρκ. επίθετο dar = (1) στενός, σφιχτός (2) λιγοστός, ανεπαρκής (3) δύσκολος, με δυσκολία (4) μόλις και μετά βίας, δύσκολοι** καιροί, οικονομική
Δάρογλου δυσκολία, φτώχεια. Π.χ. dar gelir= χαμηλό εισόδημα καί "dar
Δαρογιάννης fikirli"= στενόμυαλος (fikir=*γνώμη, ιδέα, σκέψη).*,Το
Νταρόπουλος Νταρόπουλος ίσως νά είναι Ελληνοποίηση (ως προν την

κατάληξη) του Τρκ. Daroğlu αλλά μάλλον είναι Πελοποννησιακός σχηματισμός επιθέτου από το Ντάρας.

Δαρούσης **[ΤΚΕ, 2019, 70]**. Κατά τον [ΔΤ] όπως το Δάρογλου. Κατά τη γνώμη μας όπως το **Νταρούσης**, βλέπε επώνυμο.

Δασακλής **[ΤΚΕ, 2019, 32]**. Ελληνοποίηση του Ντασακλής, βλέπε επώνυμο.

Δαφέρμος **[ΤΚΕ, 2019, 210].** Μαλλον από το Ιταλικό da fermo. Το da είναι πρόθεση/σύνδεσμος πολλών ερμηνειών (από, πρός, υπό, σαν, ινα) και Fermo βασικά σημαίνει σταθερός, αναλλοίωτος, αποφασισμένος, ακίνητος και παρόμοια. Ετσι π.χ. cane da fermo= cane da ferma= κυνηγόσκυλο (pointer, setter) uomo da fermo= άνθρωπός σε θέση ακινησίας και στις ποδοσφαιρο-ιστοσελίδες διαβάζουμε ... nessuno come lui dribblava un uomo da fermo= κανένας δεν ντρίμπλαρε οπως εκείνος ακίνητος (δηλαδή δεν έτρεχε πριν ξεκινήσει τη ντρίμπλα). Δοθέντος όμως ότι υπάρχει και πόλη Fermo στην Ιταλία έχουμε άλλη μιά ετυμολογία.

Δεβάρης **[ΤΚΕ, 219, 8]**. Ο [ΔΤ] το ετυμολογεί από το Οθ. devvâr= συστρεφόμενος, ο {RT] ορίζει τη λέξη ως περιστρεφόμενος

Δεβελέκος[ΑΧΗ] **[ΤΚΕ, 219, 77]**. Στην Τρκ. υπάρχει πλήθος πόλεων
Δεβελιάδης με το όνομα Develi από τις οποίες η πιό γνωστή
Δεβελίδης (επαρχία Kayseri) πήρε το όνομά της από τον
Δεβελίογλου Σελτζούκο πολέμαρχο Devle Bey η Dev Ali (dev=(1) τέρας, τερατώδης (2) γίγαντας, γιγαντιαίος) αρχηγό μιάς υποδιαίρεσης των Oghuz Τούρκων με παρόμοιο όνομα (*Devleoğlu* η *Develioğlu*). Η πόλη, πάλαι ποτέ, είχε μία «Ελληνική συνοικία» ονόματι Αγιοστάν και δύο Αρμένικες. Τα τρία τελευταία επώνυμα προέρχονται από τα Τρκ. Develi και G(""Mehmet Develi')=3160000 G("Mehmet Develioğlu")=3360. Σημειώνουμε ότι Devle είναι και Ινδικό επώνυμο/τοπωνύμιο που χρησιμοποιείται στη γλώσσα Marathi, περιοχή Maharashtra (dev=ημίθεος, devle= ναός, τόπος λατρείας όπως π.χ. στο "devle Khuli Kara" ~ "ανοίξτε τους ναούς". Το Δεβελέκος ίσως είναι υποκοριστικό του Develi αλλά κατά τη γνώμη μου μάλλον πρέπει να ψάξουμε αλλού. Ισως στα Αλβ. και επίθετα όπως το Τεβεκέλης (κλ◉λκ) αλλά και εκεί πειστική ετυμολογία δεν βρήκαμε. Τα επόμενα τρία επώνυμα είναι Ελληνοποιήσεις του Develioğlu.

Δεβές **[ΤΚΕ, 2019, 8]**. Ελληνοποίηση του Ντεβές, βλέπε επώνυμο.

Δεβετζής **[ΤΚΕ, 2019, 149]** (αλλά και **ζιάδης=2,**ζόγλου=4, **τζάκης=2, **τζίδης=4, **τζίογλου=1, **τζόγλου=16). Ελληνοποιήσεις του

Ντεβετζής και των παραγώγων του (γιός του Ντεβετζή, νεαρός Ντεβετζής, μικρός Ντεβετζής κ.τ.τ.). Βλέπε επώνυμο Ντεβές.

Δεβλέτογλου [ΑΧΗ] **[ΤΚΕ, 2019, 149]**. Ο [ΔΤ] το ετυμολογεί από το Τρκ. devlet= κυβέρνηση, κράτος. Νομίζω ότι παραβλέπει τη δεύτερη έννοια του devlet, ευημερία, προκοπή, καλή τύχη, επιτυχία, υψηλή θέση. Ετσι, π.χ., κάποτε αποχαιρετούσαν οι Οθ. τους καλεσμένους λέγοντας Devletle = (να πάς) με το καλό. Κατά τη γνώμη μας, το Δεβλέτογλου προέρχεται από τη δεύτερη σημασία.

Δεβριάδης[ΑΧΗ] *Δεβρίσογλου* **[ΤΚΕ, 2019, 16].**. Κατά τον [ΔΤ] από το Τρκ. devrî=περιοδικός. Στον [RT] devrî= (1) περιστροφικός, περιστρεφόμενος (2) περιοδικός, κυκλικός. Αυτό βέβαια δεν πολυεξηγεί το σ του Ντερβίσογλου. Σύμφωνα με ένα γλωσσάρι για το Simav (πάλαι ποτέ Synaus και σχετικά κοντά στη (Φιλαδέλφεια/Alaşehir) στη τοπική διάλεκτο devriş=derviş= δερβίσης. Θεώρουμε λοιπόν πιθανώτερο το Δεβρίσογλου=γιός του Δερβίση και το Δεβριάδης να είναι Ελληνοποίηση του Δεβρίσογλου.

Δεγιρμεντζής *Δερμεντζής Δερμεντζόγλου* **[ΤΚΕ, 2019, 16]**. Ελληνοποιήσεις των αντιστοίχων ονομάτων με ΝΤ στη θέση του Δ, σημαίνουν Μυλωνάς και γιός μυλωνά. Βλέπε Ντεγιρμεντζόγλου.

Δέδες[ΑΧΗ] *Δεδέογλου* **[ΤΚΕ, 2019, 2864]**. Στα Τρκ. **dede**= (1) παππούς (2)άντρας μεγάλης ηλικίας (3) θρησκευτικός τίτλος, σεϊχης (το οποίο με τη σειρά του βγαίνει από το Αραβικό shaikh=γέρος, ηλικιωμένος απο το shakha= είμαι ηλικιωμένος). Υπάρχει όμως και τα Αλβανικά ded**e**= αθώος, πολύ φρόνιμος, απονήρευτος, βλάκας καί D**e**dë (αντρικό όνομα). Σημειώνουμε οτι

- η Αλεξανδρούπολη λεγότανε και dedeağaç (ağaç=δέντρο) απο μιά βελανιδιά της περιοχής όπου σκήτευε ένας μουσουλμάνος ερημίτης
- Σύμφωνα με την [ΜΜΔ] Ντέντε είναι Αρβανίτικο υποκοριστικό του Θεοδόσης
- Κλάδοι της οικογενείας Δέδε/Ντέντε απο τα Κριεζά Ευβοίας μετώκησαν στην Υδρα (Κριεζής), Αίγινα (Κρεούζης), Πόρο και Κρανίδι (Δέδες). Απόγονοι αυτής της οικογενείας (λεπτομέρειες στο διαδίκτυο στις ιστοσελίδες Αγωνιστές 1821 και Αντώνιος Κριεζής) ήσαν οι
- Γεώργιος Δέδες, από τον Πόρο , σκοτώθηκε το 1825 στη Σφακτηρία, ο αδερφός του Εμμανουήλ, σκοτώθηκε στην

πολιορκία της Καρύστου, και ο αδελφός του Δημήτριος (υπηρέτησε στο Ναυτικό)

- Δεδεγκίκας ή Γκίκας Ντέντες, αγωνιστής από τα Μέθενα, σκοτώθηκε στην Περαχώρα Κορινθίας.
- Αντώνιος Κριεζής απο την Υδρα. Αγωνιστης το 21, υπουργός ναυτικών, πρωθυπουργός.
- Το όνομα Δέδες, παλαιότερα Ντέντες και Τέντες, εμφανίζεται στο Καλλιάνι της Γορτυνίας και στην Κέρκυρα (1884, **Ντέντες**, Δαβίδ, εβραϊκό)
- Το Ντέντες εμφανίζεται στην Αλβανία, κατα τα φαινόμενα και Ελληνικό και Αλβανικό.

Κατά τα φαινόμενα λοιπόν (και χωρίς να αποκλείονται οι εξαιρέσεις) Δέδες = Θεοδόσης αλλά το Δεδέογλου είναι Τρκ. ίσως κάτι ανάλογο του Γεροντόπουλος. G("Mehmet Dede ")= 129000.

Δεδέρης **[ΤΚΕ, 2019,8]**

Δεκάρας **[ΤΚΕ, 2019, 14]**

Δεκάριστος **[ΤΚΕ, 2019, 27]**

Δελάλης **[ΤΚΕ, 2019, 23]** Βλέπε επώνυμο Ντελάλης

Δελαπόρτας **[ΤΚΕ, 2019, 246]**. Ιτ. Delaporta (porta= πόρτα, πύλη, είσοδος, έξοδος). Ποιητής Λεονάρδος Δεκαπόρτας στο Χάνδακα/Ηράκλειο Κρήτης και Παύλος Δελαπόρτας, εισαγγελέας στη δολοφονία Λαμπράκη.

Δεληκάρης [ΑΧΗ] Το πρώτο συνθετικό δείχνει να είναι το deli=τρελλός, βλάκας, παράτολμος. Το δεύτερο συνθετικό επιφανειακά επιδέχεται πολλές εκδοχές. Π.χ., (1) karı=γυναίκα, γρηά, σύζυγος (2) karış= ανακατωσούρα, αναστάτωση, karış=κατάρα, kari= αναγνώστης (του Κορανιού) και μερικές άλλες.

Δελής **[ΤΚΕ, 2019, 1226]** Τρκ. deli=τρελλός (αλλά και βλάκας, ιδιόρρυθμος, εκκεντρικός, γενναίος, ηρωικός). G("Mehmet Deli ")= 27400. Το Δελής εμφανίζεται καί σαν πρώτο συνθετικό. Π.χ., Δεληγιάννης, Δεληπέτρος, Δελήμπασης, Δεληολάνης.

Δελήμπασης *Ντελήμπασης* **[ΤΚΕ, 2019, 238]**. Τρκ. delibaş=τρελλοκεφαλή και delibaşı= επικεφαλής ατάκτων ιππέων. G("Mehmet Delibaş ")=5750.

Δεληογλάνης *Δεληολάνης* **[ΤΚΕ, 2019, 49]**. Τρκ. deli+oğlan=τρελλό+παιδί= τρελλόπαιδο. *G("***Mehmet Delioğlan***"= 49*.

Δέλκος Ντέλκος **[ΤΚΕ, 2019, 68]**. Κατά τον [ΔΤ] από το Τρκ. delk=τριβή, εντριβή. Πέρα από την (εν)τριβή το delk είχε και την έννοια του μασάζ και του «τρίβω τα χέρια μου» ενώ μια δεύτερη μορφή του

delk=dalak= (1) μανδύας Δερβίση (2) ρούχο/παλτό παληό, κουρελιάρικο, με μπαλώματα (3) ξεγύμνωμα σπαθιού. Το αν Δέλκος είναι ο μασέρ, αυτός που τριβει τα χέρια του, ο κουρελής, ο ξεσπαθωμένος η κάτι άλλο (π.χ., μορφή του Δαλέκος), δεν το γνωρίζουμε.

Δέλλας **[ΤΚΕ, 2019, 148]**. Πιθανόν από τα Αλβ. όπου dhel
Ντέλλας (dhela)= χαϊδεύω, κανακεύω, καλομαθαίνω, κολακεύω (αντιμετάθεση του ledhë, ίδια έννοια) [ΟΑ, VO].

Δεμερτζής **[ΤΚΕ, 2019, 1217]**.. Μάλλον παραλλαγή του Δεμιρτζής, βλέπε επώνυμο.

Δεμέστιχας[ΑΧΗ] **[ΤΚΕ, 2019, 272]**. Ο [ΑΚΛ] προτείνει το de mestica και αποδίδει το mestica ως μείγμα χρωμάτων. Τα λεξικά μου λένε mestica= (1) προετοιμασία για βάψιμο (2) το πρώτο στρώμα μπογιάς (3) χρώματα πάνω σε παλέτα και προέρχεται από το ρήμα mesticare (από το Λατινικό mixticare)= mescolare= αναμειγνύω. Χωριό Δεμέστιχα στην κάτω Αχαΐα, περιοχή Δάφνης [πάλαι ποτέ Στρέζοβα] το οποίο η ιστοσελίδα της περιοχής ετυμολογεί απο το domestica (domestic[o/a]= υπηρέτης/υπηρέτρια αλλά και οικογενειακός, οικιακός, εγχώριος, εξημερωμένος, κατοικίδιο (ζώο), εγκλιματισμένο (φυτό). Υποπτεύομαι ότι το mestica του [ΑΚΛ] ίσως να είναι σωστό αλλά σαν μείγμα ανθρώπων απο διαφορετικές καταβολές κάτι σαν το Γαλλικό métis (από το Λατινικό mixticius) που σημαίνει ότι κάτι/κάποιος μείγμα (π.χ. πατέρας Ευρωπαίος και μητέρα Αφρικανή). Ειρωνεία της τύχης, στη Στρέζοβα συνυπήρξαν Σλάβοι, Ελληνες και Φράγκοι κατακτητές.

Δεμίρης **[ΤΚΕ, 2019, 378]**. Τρκ. demir=σίδηρος. Ισως Δεμίρης=σιδερένιος. G("Mehmet Demir")=914000.

Δεμιρτζής **[ΤΚΕ, 2019, 49].** Τρκ demirci= σιδεράς.

Δέντες[ΑΧΗ] **[ΤΚΕ, 2019,13]** Ισως παραλλαγή του Δέδες, ισως απο τα Αλβ., π.χ., dhen=πρόβατο και dhentë=πρόβειος, μάλλινος.

Δεπάστας **[ΤΚΕ, 2019, 92]**. Ο Ευάγγελος Δεπάστας, από το Σχηματάρι, ήταν πρωταθλητής Ελλάδας στα 800 μέτρα (1950-1960). Ο [ΑΚΛ] το ετυμολογεί από το «de pasta= από ζύμη». Ισως να έχη δίκηο αλλά προτιμούμε το Λατινικό depascere (μετοχή depastus) =(1) βγάζω τα ζώα να βοσκήσουν (2) βοσκάω, τρώω, τρέφομαι (3) συλλέγω (4) περικόπτω, κλαδεύτω, ψαλιδίζω, πετάω το περιττό (5) καταστρέφω. Το όνομα Δεπάστας δείχνει να είναι πιο συχνό στα Αρβανιτοχώρια και σε ορισμένα νησιά, πράγμα που ελαφρά ενισχύει την πιθανότητα να είναι Ιταλογενές.

Δέρας[ΑΧΗ] [ΤΚΕ, 2019,20]. Στα αλβ. dheras= ξαπλωμένος στο έδαφος.

Δερατσάς[ΑΧΗ] [ΤΚΕ, 2019, 0]. Αλλά G(**Δερατσάς)=49 καί από αυτούς 47 είναι στήν Ατική και συχνά σε, πάλαι ποτέ, Αρβανιτοχωριά (π.χ., το Μαρούσι).** Ισως απο το Αλβανικό deraç=αυτός που πάει απο σπίτι σε σπιτι είτε για να δανειστή κάποιο αντικείμενο είτε για να κουτσομπολεψη.

Δερβέναγας **[ΤΚΕ, 2019, 59].** Τρκ. derbend/derbent= στενωπός,
Δερβένης πέρασμα ανάμεσα σε βουνά, και (πάλαι ποτέ)
Δερβένης φρούριο που φύλαγε τέτοιο φρούριο που φύλαγε τέτοιο
Δερβεντζής πέρασμα. Το Αλβ. derven και το Ελληνικό δερβένι/ντερβένι
Δερβετζής έχουν την ίδια σημασία. Ο δερβέναγας ήταν αρχηγός
Δερβετζής στρατιωτικού τμήματος επιφορτισμένου με τη φύλαξη των δρόμων και των στενωπών (προσκύνα Διάκο τον πασά, ... δερβέναγας να γίνης [ΔΔ]). Μεταφορικά το δερβέναγας σημαίνει άνθρωπος τυραννικός και αυθαίρετος. Πάλαι ποτέ το derbentçi σήμαινε (1) φρουρός στενωπού και (2)=τελώνης. Βλέπε και τα Δερβενάκια τού Κολοκοτρώνη.

Δερβίσης **[ΤΚΕ, 2019, 389].** Τρκ. derviş=(1) δερβίσης (μουσουλμάνος
Δερβισάκης ασκητής που ζή από ελεημοσύνες), (2) φτωχός, ταπεινός
Δερβίσογλου απλοϊκός, αποδεχόμενος τη μοίρα του χωρίς παράπονα.
Ντερβίσης

Δέρβος **[ΤΚΕ, 2019, 131]**. Απο το Σλάβικο drvo=δέντρο σύμφωνα με τον [ΜΤ]. Τα Σέρβικα λεξικά περιέχουν και άλλες αποδόσεις, μερικές παρεμφερείς (π.χ., ξύλο).

Δερεζέας **[ΤΚΕ, 2019, 5]**. Μανιώτικος πύργος, Δερεζέα, στόν δήμο Λευκτρού, Μεσσηνίας). Σημειώνουμε ότι δύο χωριά της Κροατίας λέγονται **Dereza.** Πειστική ετυμολογία δεν γνωρίζουμε για το **Δερεζέας και το Δερεζα.**

Δερέκης **[ΤΚΕ, 2019, 40]**.. Ελληνοποίηση του Ντερέκης, βλέπε όνομα.

Δερέμπεης **[ΤΚΕ, 2019, 40]**. Τρκ. derebey=derebeyi= (1)άρχοντας,
Δερεμπέογλου φεουδάρχης, δυνάστης, τοπάρχης, (2)αυθαίρετος και τυραννικός, τραμπούκος, ψευτοπαληκαράς.

Δερές **[ΤΚΕ, 2019, 25].** , βλέπε επώνυμο Ντερές.

Δερέσκος **[ΤΚΕ, 2019, 2].**

Δερετζής **[ΤΚΕ, 2019, 32].** Ο [ΑΚΛ] ετυμολογεί το Δερεντζής από το Τρκ.
[ΑΧΗ] derece= βαθμός. Ατυχώς G("Mehmet Dereci")= 3830 καί G("Mehmet Derece")=70. Το Περσογενές Τρκ. dere σημαίνει (1) κοιλάδα καί (2) ρυάκι (3) [RT, 1991]) (a) υδρορροή (β) ακμή της σκέγης όπου συναντώνται δύο διαφορετικές επιφάνειες με

κλίσεις που οδηγούν το νερό προς την ακμή. Αρα, Δεζερτζής= Ντερετζής= εργάτης που τοποθετεί στέγες και λούκια.

Δεριτζής **[ΤΚΕ, 2019, 4]**. Βλέπε επώνυμο Ντεριτζής.

Δερμάνης **[ΤΚΕ, 2019, 4136].** Ο [ΑΚΛ] ετυμολογεί το Ντερμάνης απο το Τρκ. derman το οποίο μεταφράζει =δύναμη. Ο [ΔΤ] ετυμολογεί το Δερμάνης και τα παραγωγά του από το derman=θεραπεία. Παραδόξως, έχουν και οι δύο δίκηο. Η λέξη σημαίνει (1) γιατρειά, φάρμακο, θεραπεία, λύση και (2) δύναμη, ενέργεια. G("Mehmet Derman")=320

Δερμανόπουλος
Δερμανούτσος
Ντερμανούτσος

Δερμενούδης **[ΤΚΕ, 2019, 14]**. Κατά τον [RT 1991] από το Τρκ. derme-(1) το συλλέγειν (2) συλλογή (3) derme=συνάθροιση. Αλλά πώς φύτρωσε το τελικό νούδη; Ισως είναι η Ελληνοποίηση του Τρκ. dermeyan= ο ομιλών σε συνάνθροιση

Δερμεντζής **[ΤΚΕ, 2019, 278]**. Κατά τα φαινόμενα η Ελληνική προτιμάει περισσότερο το ντζ από το τζ.

Δερμετζής **[ΤΚΕ, 2019, 41]**. Στα Τρκ. [RT, 1991] derme**ci- συλλέκτης, οργανωτής συνάθροισης.**

Δερμούσης **[ΤΚΕ, 2019, 23]**. Ισως παραλλαγή του Δουρμούσης, βλεπε επώνυμο.

Δερτιλής **[ΤΚΕ, 2019, 85]**. Βλέπε Ντερτιλής.

Δέτσικας **[ΤΚΕ, 2019, 93]**. Βλέπε επώνυμο Ντέτσικας.

Δηλαβέρης **[ΤΚΕ, 2019, 94]** καί *Διλαβέρης ήταν* μπασκετμπολίστας τού ΑΕΦ Ζωγράφου. Ο [ΜΤ] το ετυμολογεί απο το Περσογενές Τρκ. dilâver= γενναίος. Αραβικό κύριο όνομα Dilawar=γενναίος. G("Mehmet Dilâver")= 26300.

Διλαβέρης

Δηλιαβέρης **[ΤΚΕ, 2019, 3]**. Παραλλαγή του Δηλαβέρης.

Δήτσας[ΑΧΗ] **[ΤΚΕ, 2019, 3]**. Ισως απο το Αλβ. dhiç=dhi**eç**=dhj**et**ësh= ότι έχει δέκα μερη/ δέκα μονάδες αλλά και ευτελές νόμισμα (δεκα παράδες, δεκάρα)

Διαγουμάς **[ΤΚΕ, 2019, 28].** Ρήμα διαγουμίζω= (1) λεηλατώ, αρπάζω (2) διασκορπίζω, σπαταλώ [ΤΦ] από το μσν. ουσ. διαγουμάς= λάφυρα, αρπαγή, λεηλασία, το οποίο ετυμολογείται από το Τουρκ. yağma=λάφυρα, διαρπαγή) αλλά και από το διακομίζω (Γ. Χατζιδάκις). Το yağma ετυμολογείται από τα Περσικά [ΙΖΕ]. Σαν επίθετο το **Διαγουμάς= άρπαγας, όποιος λεηλατεί, όποιος αρέσκεται στο πλιάτσικο.**

Γιά λόγους που δεν γνωρίζουμε δεν βρήκαμε ρίζες για τα δύο επίθετα που ακολουθούν. Αλλά η ετυμολόγηση θα ήταν

εύκολη αν το αρχικό σύμφωνο ήταν Γ και το Δ ήταν το αποτέλεσμα Ελληνοποιήσεως.

Διαουρτάς **[ΤΚΕ, 2019, 14].** Ισως παραλλαγή του Γιαουρτάς

Διασάκης **[ΤΚΕ, 2019, 1]**. Ισως παραλλαγή του Γιασάκης, βλεπε επώνυμο

Διασάκος

Διβανές **[ΤΚΕ, 2019, 35].** Ελληνοποίηση του Ντιβανές, βλέπε επώνυμο.

Διβάνης **[ΤΚΕ, 2019, 116]**, 1. Βλέπε επώνυμο Ντιβάνης

Διβανίδης

Διγκόζης **[ΤΚΕ, 2019, 15]**

Δίζης **[ΤΚΕ, 2019, 11]**

Διζικιρίκης **[ΤΚΕ, 2019, 6]**. Κατά τον [ΑΚΛ] από τα Τρκ. diz kırık~ σπασμένο γόνατο, κατά τον [ΔΤ] από το dizi kırık=αράδα σπασμένη= τεθλασμένη γραμμή. Ολα αυτά είναι αλλά

(1) στα Τρκ. diz=γόνατο και dizi= το γόνατο του/της

(2) kırık-σπασμέν(ος, η, ο)

(3) Η Τουρκκή δεν έχει το ρήμα είμαι. Αν πούν "Trump aptal" η απόδοση της ρήσεως είναι "Ο Τραμπ είναι βλάκας" και η λέξη πρός λέξη απόδοση είναι "Τραμπ βλάκας".

(4) Μ' άλλα λόγια "dizi kırık"= Ο/Η με το σπασμένο γόνατο και το η/ης προστίθεται για να Ελληνοποιηθή το επώνυμο.

Δίκας **[ΤΚΕ, 2019,88]** Βλέπε επώνυμο Ντίκος

Δίκης

Δίκος

Διλμπέρης **[ΤΚΕ,2019,17].**

Δίντσης **[ΤΚΕ,2019,32].**. Τρκ. dinç=(1) ισχυρός, ρωμαλέος, δραστήριος (2)

Δίντζης ήρεμος, γαλήνιος, ψύχραιμος, ατάραχος

Δισλής **[ΤΚΕ,2019,32]**. Ελληνοποιήσεις του Ντισλής (βλέπε επώνυμο)

Δισλίογλου επώνυμο)

Δισλόγλου

Δόβας **[ΤΚΕ,2019,150]** Παραλλαγή του Ντόβας, βλέπε επώνυμο.

Δοβλέτης **[ΤΚΕ,2019,150]**. **Γιά λόγους που δεν γνωρίζουμε η Τρκ. λέξη**

Δοβλέτογλου **devlet= κράτος Ελληνοποιήθηκε ώς ντοβλέτι. Στο [RT] delvetli= πολύχρονος, επιτυχής, πλούσιος. Στα Οθ. το delvetlû=delvetli ήταν προφώνηση στούς σπουδαίους τού κράτους. Κατά τα φαινόμενα Δοβλέτης είναι η Ελληνοποηση του delvetli.**

Δογάνης **[ΤΚΕ, 2019, 233]** Στα Τρκ. doğan= γεράκι. Οι λέξεις

Δογάνογλου **dogana**/Ιταλικά, **douane**/Γαλλικά) και **aduana**/Ισπανικά

Δογάνος σημαίνουν τελωνείο. Στα Τρκ. G("Mehmet Doğan")=680000 καί

Δογαντζής G("Mehmet Doğancı")= 291 (Ο Σουλτάνος και οι σπουδαίοιι κυνηγούσαν με γεράκια. Οταν έφυγε ο Σουλτάνος ήρθαν κεσσάτια στούς εκπαιδευτές γερακιών γιά κυνήγι (Doğancıları). Αυτά μου είπε ο φίλος μου Husein **Gökhan** (**Gökhan = βασιληάς του ουρανού)** καί τα λάθη (αν υπάρχουν) βαρύνουν αυτόν και μόνο αυτόν.

Δογιάμας **[ΤΚΕ, 2019, 8]**. Ο [ΑΚΛ] το ετυμολογεί από το Τρκ.
Δογιάμης doymaz=αχόρταγος, άπληστος. Ο τρόπος με τον οποίο το yma τού doymaz έγινε γιαμα δεν είναι γνωστός σε μάς. Δοθέντος οτι καλύτερη ετυμολογία δεν γνωρίζουμε, προς το παρόν θα ζήσουμε την ετυλομογία του [ΑΚΛ]. G("Doymaz")=3750.

Δόγκας **[ΤΚΕ, 2019, 186]**. Βλέπε επώνυμο Ντόγκας

Δογραμαντζής **[ΤΚΕ, 2019, 1].**. Βλέπε επώνυμο Ντογραματζής.
Δογραματζής
Δογραμματζής

Δολαμίδης **[ΤΚΕ, 2019, 1]**. Ο {ΑΚΛ] ετυμολογεί το επώνυμο Δολάμας
Δολαμούδης από το Τρκ. dulama=περικάλυμα. Στον ΤΚΕ δεν βρήκαμε το επώνυμο ΔΟΛΑΜΑ(Σ) καί στα Τρκ. λεξικά δεν βρήκα την λέξη dulama=περικάλυμα. Τέτοιο επώνυμο δεν βρήκα ούτε στο διαδίκτυο ούτε στους ΤΚ ενώ λέξη dulama δεν βρήκα στα Τρκ. λεξικά. Υπάρχει όμως η λέξη ντουλαμάς στα Ελληνικά (βλέπε επώνυμο Δουλάμας). Μάλλον τα ονόματα είναι υποκοριστικά του Δουλάμας.

Δολαπλής **[ΤΚΕ, 2019, 1]** Στα Τρκ. dolap= (1) ντουλάπι (2) απάτη,
Δολαπτζής τέχνασμα, σκευωρία, ραδιουργία. **Δολαπλής/ Dolaplı** είναι
Δολαπτσής (α) ο/τό έχ(ω/ο)ν έχει ντουλάπες καί/η (β) ικανός απάτης
Δολαπτσ(ί)ογλου **Ντολαπτσής/Dolapçı** είναι ο επαγγελματίας απατεώνας.
Το Δ**ολαπτζής** είναι δείγμα αγνοίας της Τουρκικής

Δολασίκ **[ΤΚΕ, 2019, 5].** Στο διαδίκτυο βρίσκουμε αναφορές στον Θ. Δολασίκ, αθλητή του πιγκ-πογκ που σκοτώθηκε το 1941. Κτίριο Δολασίκ στο Αμερικανικό κολλέγιο Αθηνών και οδός Δολασίκ στο παληό Ψυχικό. Από το Τρκ. dolaşık=(`1) περίπλοκος, μπερδεμένος (2) (τρόπος ομιλίας) έμμεσος, πλάγιος (3) (δρόμος) με στροφές και πισωγυρίσματα. G("Mehmet Dolaşık")=109.

Δολαψής **[ΤΚΕ, 2019, 10]**. Ελληνοποίηση του Ντολαπσής (βλέπε επώνυμο) .

Δολγύρας **[ΤΚΕ, 2019, 49]** Ισως Ελληνηποίηση του Ντουλγκέρης, βλέπε επώνυμο.

Δολματζής[ΑΧΗ] **[ΤΚΕ, 2019, 30]** . Τρκ. dolmak=γεμιζω, dolma = γεμιστο (οπως ο

Δολματζόγλου ντολμάς), οπότε dolmacı είναι, στη θεωρία τουλάχιστον, αυτος που φκιάχνει/πουλαει ντολμάδες. Πλήν όμως, η λέξη dolma εχει μεταφορικά την εννοια του ψεύδους του παραγεμίσματος, του παραμυθιου, της μπαρούφας και της στημένης τραπουλας [RT,RP]. Καί η λέξη dolmacı σημαίνει απατεώνας, χαρτοκλέφτης

Δολμές **[ΤΚΕ.2019, 40]**. Ο [ΑΚΛ] επικαλείται το Τρκ. dolmak= γεμίζω. Οι κανόνες τη τουρκικής απαιτούν (εν γένει) το ο (προφέρεται με την γλώσσα μακρυά από τα δοντια) να μήν ακολουθείται απο ε (που προφέρεται με τη γλώσσα να ακουμπάη στα δόντια). Ατυχώς, πειστική ετυμολογία δεν ξέρουμε.

Δομάζος **[ΤΚΕ, 2019, 57]**. Πάλαί ποτέ βασικός ποδοσφαιριστής του ΠΑΟ . Βλέπε Τομάζος

Δοματζόγλου **[ΤΚΕ, 2019, 14]**.. Ο [ΔΤ] το ετυμολογεί από το Τρκ. duman= καπνός, ετυμολογία απαιτεί το ο να γίνη ου και το n να πάρη δρόμο. Στα Τρκ. dumancı λέγεται ο χασικλής και επίσης όποιος καταφέρνει με ψέμματα και απατεωνιές να γίνη πλούσιος. Μ' άλλα λόγια οι καπνοί της υποθέσεως είναι το παραπλανητικό στοιχείο των συνδιαλλαγών του dumancı με τα κορόιδα.

Δομούζης **[ΤΚΕ, 2019, 54]**. Τρκ. domuz=γουρούνι, αγριόχοιρος (2) **πεισματάρης,** πανούργος συμφεροντολόγος, κακόβουλος

Δομούζογλου

Δόμπρος **[ΤΚΕ, 2019, 24]**. Παραλλαγές του Ντόμπρος. Βλέπε επώνυμο.

Δομορογιάννης

Δοσεμετζόγλου **[ΤΚΕ, 2019,3]** και οι **3 Δοσεμετζόγλου** είναι **γυναίκες !!!**. Στα Τρκ. döşeme= (1) δάπεδο, πάτωμα (2) ταπετσαρία (3) επίπλωση. Κατά τομ [ΜΤ] λοιπόν doşemeci=πατωματάς αλλα κατά το [ΤΕ] döşemeci=ταπετσιέρης, G("Mehmet Döşemeci")=1800.

Δόσης[ΑΧΗ] **[ΤΚΕ, 2019,3]** Οι [ΜΤ, ΔΤ, ΑΚΛ] το ετυμολογούν από το Τρκ.

Δόσιος döş= (1) θώρακας, στήθος/κόλπος/κόρφος (2) πλευρά ζώου. Οι

Ντόσης Döş του ΤΚΚΕ είναι 13. Ισως, βέβαια, σε ορισμένες περιπτώσεις το επώνυμο να είναι αποκοπή του Θεοδόσης η κάτι παρόμοιο.

Δόστης **[ΤΚΕ, 2019,5]** . Βλέπε επώνυμο Ντόστης

Δουατζής **[ΤΚΕ, 2029,0]** . Το **Δουατζής** είναι ψευδώνυμο συγγραφέα. Τρκ. duacı=(1) προσευχόμενος (2) ο προσευχόμενος μεγαλόφωνα για λογαριασμό των υπολοίπων η αυτός που οδηγεί την προσευχή των υπολοίπων. G("Mehmet Duacı")=52.

Δούβας[ΑΧΗ] **[ΤΚΕ, 2029, 369]**. Μάλλον Ελληνοποίηση του Ντούβας. Βλέπε όμως και επώνυμο Δουβής

Δούβαλης **[ΤΚΕ, 2019,20]**. *****

Δουβάρας[ΑΧΗ] **[ΤΚΕ, 2019,62].** Το επώνυμο εμφανίζεται και ως Δουβαράς. Ο [ΔΤ] το ετυμολογεί από το Τρκ. duvar=(1) τοίχος (2) (μεταφορικά

και σε εκφράσεις του τύπου (duvar gibi)= (α) δυνατός, στέρεος (β) θεόκουφος (γ) αναίσθητος, βλάκας.

Στήν www.slang.gr διαβάζουμε τηνπαλαιάς κοπής έκφραση "αλ=παίρνω...
σικιμέ = η ψωλή μου
βουρ = βαράω, κοπανάω
ντουβαρά = στον τοίχο "
= έχω περιέλθει σε πλήρη απόγνωση από τις μαλακίες που ακούω η βλέπω να γίνονται.

Το αν ο κάθε Δουβάρας είναι στέρεος, κουφός, η αναίσθητος, το αφήνουμε στην κρίση του αναγνώστη.

Δουβαρτζίδης Δουβαρτζόγλου
[ΤΚΕ, 2019, 6] Από το Ντουβαρτζής, βλέπε επώνυμο.

Δουβής[ΑΧΗ] Δουμπής Δουμπιώτης Ντουβής
[ΤΚΕ, 2019, 114]. Αν υποθέσουμε το προφανές, ότι το Δουμπιώτης είναι εθνικό, το πρόβλημά μας ανάγεται στην ετυμολόγηση του τοπωνυμίου Δουμπιά (χωριό στην Χαλκιδική που το όνομά του είναι και όνομα εμφιαλωμένου νερού). Στην ιστοσελιδα του χωριού (εδώ) διαβάζουμε:

Το χωριό πήρε την ονομασία του από τους δύο τύμβους -τάφους- που υπήρχαν στον κάμπο, βόρεια του χωριού. Η λέξη τύμβος, στην τοπική διάλεκτο έγινε τούμπα - "τουμπιά" με αποτέλεσμα να καθιερωθεί και να ονομαστεί το χωριό με το όνομα Δουμπιά έως και σήμερα.Μια άλλη άποψη υποστηρίζει ότι η λέξη Δουμπιά στα σλαβικά σημαίνει βελανιδιά. Ίσως λοιπόν ονομάστηκε έτσι από τα δάσος βελανιδιών που υπήρχε στο χώρο.

Ο [MV] ετυμολογεί το Δουμπιά από Σλαβική ρίζα και τα λεξικά λένε

- Στα Σέρβικα dub, dubovi, και dubi = (1) δρύς, βαλανιδιά (2) δέντρο
- Στα Βλγ. Дьб= δρύς
- Στα Ρωσ. Дуб= δρύς, дубина=(1) γκλόμπ, ρόπαλο (2) βλακέντιος, χοντροκέφαλος, τούβλο, ντουβάρι, ξύλο απελέκητο και дубинка=ρόπαλο.

Επειδή

- Στα Οθ. αρχεία (εδώ) το χωριο εμφανίζεται ως Τουμπιά αλλά και Ντουμπιά ενώ το Δουβής εμφανίζεται και ως Ντουβής,
- Οι ετυμολογίες τοπωνυμίων είχαν συχνά πατριωτικό περίσσευμα (σήμερα καμμιά φορά διαπιστώνεται και έλλειμμα),
- Στον ΤΚΚΕ υπάρχει και ένας (μία;) Νουμπίσκη, και
- Από τον τύμβο πειστική ετυμολογία δεν βλέπούμε.

Πιστεύουμε ότι το Δουμπιά είναι Σλαβογενές και ότι Δουβής= Δρύς.

Δουβίκας **[ΤΚΕ, 2018, 75]**. Το –ικας εμφανίζεται και ως υποκοριστικό Ελλ. επωνύμων, συνήθως από τον Πόντο [ΜΤ]. Ισως να προέρχεται από το Δουβής η και το Ντούμπας (βλέπε επώνυμα).

Δουβίτσας **[ΤΚΕ, 2018, 127].** . Το υποκοριστικό –ίτσας δείχνει υποκοριστικό το οποίο εμφανίζεται στο Βυζάντιο, ενίοτε σε Ιταλογενή επώνυμα, και στούς Σλάβους. Βλέπε επώνυμα Δουβής και Ντούβας.

Δουβλέτης Δουβλέτογλου **[ΤΚΕ, 2019, 36].** Μάλλον από το Τρκ. devlet= (1) κράτος (2) ευημερία, επιτυχία, υψηλή θέση. Δέκα Devlet στον ΤΚΚΕ. Βλέπε και Δεβλέτογλου.

Δουγραματζής **[ΤΚΕ, 2019, 9]**. Βλέπε επώνυμο Δογραμαντζής

Δουζένης[ΑΧΗ] Δουζενάκης **[ΤΚΕ, 2019, 179]**. Ο [ΔΤ] επικαλείται το Τρκ. düzen= σειρά, τάξη, αρμονία. Προσθετουμε ότι το düzen είναι και μετοχή του ρήματος düzmek το οποίο σημαίνει και (1) λέω ψέμματα, φκιάχνω ιστορίες, παραποιώ (2) πλαστογραφώ, παραχαράσσω (3) συνουσιάζομαι, πηδάω και το düzen πέρα από τα περί αρμονίας και καλοκουρδισμένων μουσικών οργάνων να σημαίνη και ψέμμα, απάτη, σκευωρία κ.τ.τ. Η λέξη έχει υιοθετηθεί στα Ελληνιά (π.χ. είμαι στα ντουζένια μου ~ έχω κέφια) και στα Αλβ. όπου dyz**e**n=ταμπουράς [ΝΓ] ενώ σύμφωνα με το [ΟΑ] dyz**e**n= (1) γλέντι, διασκέδαση με λαϊκά όργανα,, ξέφρενη διασκέδαση, κραιπάλη (2) είδος μουσικού οργάνου με δύο χορδές, οτιδήποτε είναι δίχρωμο (π.χ. ασπρόμαυρο) (3) άνθρωπος δύσκολος, ευέξαπτος, νευρικός, που θυμώνει εύκολα.

Δούζης **[ΤΚΕ, 2019, 196]**. Μάλλον από το Τρκ. düz=ομαλός, ίσιος, οριζόντιος, χωρίς στολίδια/μπιχλιμπίδια, απέριττος. Κάπως πιό απίθανο είναι το Τρκ. tuz= αλάτι (γιά το Τούζης **[ΤΚΕ, 2019, 8]**). Στούς γείτονες G("Mehmet Düz ")= 16600 καί G("Mehmet Tuz ")=4820.

Δουζλατζής **[ΤΚΕ, 2019, 4].**. Μάλλον παραλλαγή του Τουζλατζής, βλέπε επώνυμο.

Δουζμπής **[ΤΚΕ, 2019, 2].** Ετυμολογία σε μας άγνωστη.

Δούλας **[ΤΚΕ, 2019, 71]**. Στα Τρκ. dul=χήρος,χήρα. Βλέπε επώνυμο Ντούλας.
Δούλης.
Δούλιας

Δουλαβέρας **[ΤΚΕ, 2019,4]. Στα Οθ. [RT/1968] dul=χήρος/χήρα καί a'ver= μονόφθαλμος,καμπουριασμένος, δυσάρεστος, άχρηστος, χωρίς τα αναγκαία, χωρίς νερό στην έρημο. Τελικά δεν ξέρουμε αν το Δουλαβέρας είναι περιγραφή της χηρείας.**
Δουλαβέρης

Δουλαμάς[ΑΧΗ] **[ΤΚΕ, 2019, 4]**. Στα Ελληνικά δουλαμάς= ντουλαμάς=
Δουλάμης επενδύτης/μανδύας φουστανελλοφόρων,
Δουλαμτσής επιχιτώνιον ευζώνων (ΔΔ). Η λέξη θεωρείται Τουρκογενής και ο [ΑΚΛ] ετυμολογεί το όνομα από το Τρκ. dolam το οποίο αποδίδει ως «πανί για τη μέση». Τα δικά μας λεξικά λένε dolam= (1) σπείρα, γύρος έλικας (2) δίπλα τουρμπανιού. Αντίστοιχα Τρκ. επώνυμα δεν βρήκαμε. Φυσιολογικό διότι η λέξη μάλλον μας ήρθε από τα Αλβ. όπου doll**a**më=dolloma**=** αντρικό η γυναικείο πανωφόρι εθνικής ενδυμασίας [ΟΑ]. Σημειώνουμε πάντως τα Τρκ.

- dolama= (1) περιτύλιγμα, στριφογύρισμα (2) πυώδης φλεγμονή γύρω από τι νύχι, μεθύστρα, τριγυρίστρα (3) είδος ποδιάς/ζακέττας, dolman
- dolaman=dolman= (πάλαι ποτέ) στολή εμφανίσεως των Γενιτσάρων, και
- delme = (1) τρυπητός, τρυπημένος και παρόμοια (2) πανωφόρι (Τρκ. επαρχίας).

Δουλασματζής **[ΤΚΕ, 2019,2]**. Αυτός που κάνει ντουλαμάδες, παραλλαγή τού Δουλαμτσής

Δουλγέρης **[ΤΚΕ, 2019, 639].** Στά **Τ**ρκ. dülger=dürger= μαραγκός, ξυλουργός,
Δουλγεράκης χτίστης, (δες και το Ντουλγκέρης) οπότε αυτά τα ονόματα είναι
Δουλγέρογλου *ισοδύναμα των Μπαραγκόπουλος, Οικοδομόπουλος*χτίστης.
Δουλγερίδης
Δουλγκέρογλου

Δουλής **[ΤΚΕ, 2019, 164]. Στα Τρκ. dul= χήρος/χήρα.**

Δουληγέρης **[ΤΚΕ, 2019, 9]**. Σύμφωνα με τον [ΜΤ] το *Δουληγέρης είναι*
Δουλιγέρης *μορφή του* ***Δουλγέρης***

Δουλουφάκης **[ΤΚΕ, 2019, 19]. Στα Οθ./Τρκ. [RT] διαβάζουμε ufak= μικρό[ς] κοντός, ανευ αξίας. Να υποθέσουμε ότι οι Τούρκοι θεωρούν τους/τις χήρους/χήρες ανθρώπους μικράς αξίας;**

Δουμάνης **[ΤΚΕ, 2019, 194].** . Ελληνοποιήσεις του Ντουμάνης, βλέπε επώνυμο.
Δουμάνας
Δουμάνογλου

Δούμπας[ΑΧΗ] **[ΤΚΕ, 2019, 239].** Βλέπε επώνυμα Δούβας και Ντούμπας. Σημειώνουμε πάντως τους Εθνικούς ευεργέτες Στέργιο Δούμπα (1794-1870, γεννήθηκε στο χωριό Μπλάτσι, σήμερα Βλάστη, Πολυνέρι η Βλάτσι, νομός Κοζάνης) και το γιό του Νικόλαο Δούμπα (1830-1900).

Δούνης **[ΤΚΕ, 2019, 175].**. Ελληνοποίηση του Ντούνης, βλέπε επώνυμο.

Δουράκης **[ΤΚΕ, 2019, 41]..** Το Δουρακάκης είναι υποκοριστικό, γιά το Δουράκης. Γιά το Δουράκης βλέπε επώνυμο Ντουράκης.
Δουρακάκης

Δούρας **[ΤΚΕ, 2019, 504].**. Βλέπε επώνυμο Ντούρας

Δουρμούσης **[ΤΚΕ, 2019, 54]**. Ελληνοποίηση του Ντουρμούσης, βλέπε επώνυμο.

Δούρος **[ΤΚΕ, 2019, 670]**. Βλέπε επώνυμο Ντούρος

Δουρέκας **[ΤΚΕ, 2019, 26].**

Δουρέντης **[ΤΚΕ, 2019, 0]. Υπήρξε κάποιος Δουρέντης υπουργός** (15.5.1937-20.4.1941) **της δικτατορίας του Μεταξά**. Το Περσογενές Οθ. durendiş σήμαινε αυτός που βλέπει μακρυά, που είναι σώφρων.

Δουρμούσης **[ΤΚΕ, 2019, 54]**. Βλέπε επώνυμο Ντουρμούσης
Δουρμούσογλου

Δουρούκας **[ΤΚΕ, 2019, 54]**. Βλέπε επώνυμο Ντουρούκης
Δουρουκλάκης
Δουρουκλής
Δουρούκος

Δουρούμης **[ΤΚΕ, 2019, 63]. Βλέπε επώνυμο Ντουρούμογλου**

Δουρτμές **[ΤΚΕ, 2019, 34].** Ο [ΔΤ] το ετυμολογεί από το Τρκ. dürtmek= σπρώχνω. Σωστά, αν εκλάβουμε το σπρώχνω μεταφορικά διότι το εν λόγω ρήμα σημαίνει ωθώ, ενθαρρύνω, προκαλώ, ξεσηκώνω, τσιγκλάω, υποκινώ (και στα αρχαΐζοντα Τρκ. τρίβω, βάζω αλοιφή, πομάδα και παρόμοια)

Δούσκας **[ΤΚΕ, 2019, 63]. Βλέπε επώνυμα Ντούσκας/Ντούσκος.**
Δούσκος

Δουσμάνης **[ΤΚΕ, 2019, 52]. Τρκ.** düşman= (1) εχθρός, ανταγωνιστής (2) αυτός που καταναλώνει υπερβολικές ποσότητες, «θερίζει», π.χ., pilâv düşmanı= ο μανιώδης (εξοντωτής) του πιλαφιού. Επώνυμο Düşman στους ΤΚ Τουρκίας δεν βρήκα.
Δουσμανόπουλος

Δουφεξής **[ΤΚΕ, 2019, 134].**, Βλέπε επώνυμο Τουφεξής

Δράμαλης **[ΤΚΕ, 2019, 169].** Drama+lı =απο τη Δράμα (ονομα του γνωστού πασσά αλλά και Ελλήνων αγωνιστων).
G("Mehmet Dramalı")=164.

Δρόλαπας **[ΤΚΕ, 2019, 169]**. Δρόλαπας/δρολάπι=(υδρο+λαίλαπα)=δυνατός άνεμος μαζί με ραγδαία βροχή

Δρουμπαλάς **[ΤΚΕ, 2019, 3]**. Βλέπε επώνυμο Ντρουμπαλής.
Δρούμπαλης

Δωρής[ΑΧΗ] **[ΤΚΕ, 2019, 129]**. Ο [ΜΤ] αναφέρει το Δωρής ως παράδειγμα εξελληνισμού (ο/ω σελ. 128) και (ντ(δ(;), σελ. 135). Ο [ΑΚΛ] κάνει ένα ακόμα βήμα και το ετυμολογεί από το Τρκ. doru= ντορής= άλογο με κοκκινωπό, καννελί τρίχωμα. Ισως να έχη κάποιο δίκηο διότι G("Mehmet Doru")=3020 καί γιά το Ντορής [ΤΚΕ,2019,2]. Σ Τα Δώρης/Δωρής εμφανίζονται και σαν υποκοριστικά του Θεόδωρος/Θόδωρος/Θοδωρής . Με βάση τα υπάρχοντα στοιχεία η ετυμολογία απο το Θοδωρής μας φαίνεται πειστική.
Δωρούσης

-Ε-

(Ιούλιος 2019)

Εβλής[ΑΧΗ] **[ΤΚΕ, 2019, 1].** Τρκ. evli= παντρεμμένος (ev =σπίτι).

Εβλίδης G("Mehmet Evli")=2280

Εδιπίδης **[ΤΚΕ, 2019,7].** Μάλλον Ελληνοποίηση του Τρκ. Edipoğlu από το edib=edip= (1) άνθρωπος των γραμμάτων, συγγραφέας (2) ευγενικός, τζέντλεμαν**. G("Mehmet Edip")= 27300.**

Εζανίδης **[ΤΚΕ, 2019, 19]** . Το Αραβογενές ezan είναι η κλήση στήν προσευχή (azan) και ezanî αναφέρεται σε ότι έχει σχέση με την κλήση στήν προσευχή. G("Mehmet Ezanî")= 0 καί G("Mehmet Ezanı")= 6. Το Ezanî τών Οθωματών πέθανε και το Ezanı των Τούρκων πήρε την θέση του.
Εζανόγλου

Εκιζανάς **[ΤΚΕ, 2019,3]**. Εχουμε δύο οδούς: (1) Δεν ξέρουμε και (2) φαρμανοποιός Στά Τρκ. eczane=eczahane= φαρμακείο.

Εκμεκτσής **[ΤΚΕ, 2019,35]**. Τρκ. ekmek=ψωμί, ekmekçi= φούρναρης η πωλητής ψωμιού. Οι **ογλου είναι βέβαια Φουρναρόπουλοι.
Εκμεκτσίογλου
Εκμεκτσόγλου
Εκμεκτζόγλου

Ελένης **Το 2019 βρίσκουμε στόν ΤΚΕ 21 συνδρομητές με ονόμα "Ιωάννης Ελένης". Μ' αυτόν τον τρόπο αποφύγαμε να μπερδέσουμε το επώνυμο Ελένης και τις γενικές του ονόματος Ελένη. Το Ελένης** είναι Μητρωνυμικό, «ο γιός της Ελένης». Βλέπε και το επώνυμο Λιούγκας.

Ελίογλου[ΑΧΗ] **[ΤΚΕ, 2019,23]**. Στο διαδίκτυο συναντάμε τα επώνυμα **Elioğlu** και **Ölüoğlu**. G(**Elioğlu**)=262000 καί G(**Ölüoğlu**)=234000. Ο [ΜΤ] γράφει ότι το Ελ καί Ελί συχνά είναι δάνεια από Σημιτικές γλώσσες καί κυρίως από την Εβραϊκή**. Σύμφωνα με το [ΑΗ} διαβάζουμε** ότι **Μιχαήλ~"σάν τον Θεό)", Γαβριήλ (Jibril** γιά τους Μωαμεθανούς**) = ο αγγελιαφέρος του Θεού καί Ραφαήλ=** "Ο Θεός θεράμευσε. Αν η ρίζα του επωνύμου είναι το **Elioğlu** το επώνυμο είναι το ισοδυναμο τού " γιός του Ηλία", κάτι σαν το Ηλιάδης.

Η οικογενειακή παράδοση όμως του Α στο ΑΧΗ λέει ότι στη Φιλαδέλφεια/Alaşehir θύμα νεκροφάνειας κατάφερε να «ξυπνήση» λεπτά πριν τον θάψουνε και στην παράταση ζωής που έλαβε νά τεκνοποίηση. Ο γιός του ωνομάστηκε ο γιός του πεθαμένου/ Πεθαμενόπουλος ήτοι, Τουρκιστί, Ölüoğlu (ölü=νεκρός). Η πρώτη ετυμολογία είναι πολύ πιό πιθανή από τη δεύτερη αλλά σε τούτη την περίπτωση προτιμούμε την φανταιζί ετυμολογία.

Ελμάς
Ελμασίδης
Ελμάσογλου
[ΤΚΕ, 2019, 62]. Περσογενές Τρκ. elmas=διαμάντι (2) πολύτιμος, αγαπημένος, όμορφος και elmasçı= διαμαντοτεχνίτης, πωλητής διαμαντιών.

Εμινίδης
[ΤΚΕ, 2019, 61]. αλλά και διάφοροι Εμίν με μουσουλμανικά ονόματα. Στα Τρκ. emin= (1) βέβαιος, ασφαλής, σίγουρος (2) αφοσιωμένος (3) έμπιστος (4) θεματοφύλακας, επίτροπος, αυτός που έχει την επιμέλεια, κήδεται ενω στα Οθ. σήμαινε και (5) διευθυντής (6) Θεός. Τέλος emini vahy= ο θεματοφύλακας της θείας αποκαλύψεως= ο προφήτης Μωάμεθ.

Εμίρης
[ΤΚΕ, 2019, 41]. Αραβικό amir με τη γενική έννοια του πρίγκηπα, του επικεφαλής, του αρχηγού του στρατιωτικού η πολιτικού διοικητή. Σημιτική ρίζα ʾmr= βλέπω, γνωρίζω, κάνω γνωστό, λέω → amara= διοικώ, διατάσσω→ emir, admiral.

Εμμανουήλ
Το 2019 G("Πέτρος Εμμανουήλ")= 3620. Εβραϊκό Emmanuel (και παραλλαγές) με τη γενική έννοια «ο Θεός είναι μαζί μας, ο Θεός είναι ο προστάτης μας».

Εμφιετζής
Εμφιετζόγλου
[ΤΚΕ, 2019, 31]. Τρκ. enfiye=ταμπάκος και enfiyeci= παραγωγός/πωλητής ταμπάκου.

Ενισλίδης
Ενισλείδης
[ΤΚΕ, 2019, 4]. Αραβογενές Τρκ. enis=φίλος, σύντροφος, γνωριμία με παρόμοιο χαρακτήρα, προτιμήσεις, χούγια.

Εξήκης[ΑΧΗ]
Εξίκης
[ΤΚΕ, 2019, 1]. Τρκ. eksik=ελλιπής, ανεπαρκής, λιπόβαρος, ασυμπλήρωτος, μισοτελειωμένος, που του λείπει κάτι, ελαττωματικός. Για τους μανιακούς των Ελληνικών ετυμολογιών προσθέτουμε οτι Εξηκίας λεγότανε ενας μεγάλος αγγειογράφος στην αρχαιότητα (Αττική, έκτος π.Χ. αιώνας).

Εξουζίδης[ΑΧΗ]
[ΤΚΕ, 2019, 1] . Τρκ. öksüz=ορφανός.

Εργινουσάκης [ΑΧΗ]
[ΤΚΕ, 2019, 1]. Ο [ΔΤ] ετυμολογεί το επώνυμο Εργίνος από το Τρκ ergin= ώριμος (το [ΤΕ] λέει ενήλικος). Επειδή όμως Εργίνος ήταν το όνομα μυθικού βασιληά υου Ορχομενού και μέλους της Αργοναυτικής εκστρατείας, Εργίνα είναι εν χρήσει κύριο όνομα, Εργινούσα είναι κύριο όνομα εν χρήσει στην Κρήτη, και τας εις ***ακης είναι συχνά Κρητικά ονόματα, νομίζω ότι σε τούτη την περίπτωση τα Τρκ, περισσεύουν. Το επώνυμο σημαίνει ο γιός της Εργινούσας.

Ερενίδης
[ΤΚΕ, 2019, 5]. Τρκ. eren=άγιος, όσιος.

Ερμενίδης
[ΤΚΕ, 2019, 7]. Ο Αρμένης στα Τρκ. λέγεται Ermeni.

Εσέρης
Εσερίδης [ΑΧΗ]
[ΤΚΕ, 2019, 1] καί G(Εσέρης)= 196. Στο [RT] διαβάζουμε οτι το eşer είναι το υπερθετικό τού şerir. Το Αραβογενές Οθ. Şerir= κακός, μοχθηρός, πονηρός, κακοήθης, κατεργάρης. **Στην Μικρασία το επώνυμο ήταν συχνά σκωπτικά.** Ο [ΔΤ] ετυμολογεί τό *Εσερίδης*από το Τρκ. eser=ίχνος. Τό [RT] γράφει eser= (1) έργο, έργο τέχνης, γραπτό

(2) ίχνος, σημάδι, σήμα (3) η προφορική παράδοση των Μουσουλμάνων σχετικά με τον Μωάμεθ και τη ζωή του (4) μνημεία, υπολείματα (5) συνέπεια.

Εσερμπέκογλου [ΑΧΗ] **[ΤΚΕ, 2019, 16]** . Βασικά δέν ξέρουμε. Μιά μικρής πιθανότητας ετυμολογία είναι να συνδυαστή το eser (βλέπε ορισμό στο Εσερίδης) με το beka= (1) διατήρηση (2) διαιώνιση (3) ένωση με το Θείο. Ετσι, π.χ., διαβάζουμε «Çelebi'nin eseri beka» =...η διατήρηση των γραπτών του Τσελεμπή.

Εσκιτζῆς [ΤΚΕ, 2019, 0] καί G(**Εσκιτζῆς)=8620. Στα Τρκ. eskici**= παλαιοπώλης, [παλιατζής, τσαγκάρης,παπουτσής, μπαλωματής.

Εσμερλῆς [ΤΚΕ, 2019, 12]. Τρκ. esmer=μελαψός, μελαχροινός,μαυριδερός.

Εσναφίδης [ΤΚΕ, 2019, 1]. Στά Τρκ. esnaf= συντεχνια (αλλα και τεχντης, μικροπωλητής, πουτάνα΄στην Τρκ. αργκό) ρίζα της λέξης σιναφι

Ετζανίδης[ΑΧΗ] **[ΤΚΕ, 2019, 1].** Μάλλον από το eczane=eczahane=φαρμακείο. Βλέπε και Εζανίδης.

Ετζέογλου *Ετζόγλου* **[ΤΚΕ, 2019, 3]**. Σύμφωνα με το [RT] ece=(1) βασίλισσα και (2) (όμορφη γυναίκα). Σύμφωνα με το [RT] , στα επαρχιακά Οθ. ece μεγάλος αδελφός/μεγάλη αδελφή και στα αρχαΐζοντα Τρκ. ece= (1) γέροντας (2) αρχηγός, σπουδαίο πρόσωπο. Ο {ΔΤ] τα ετυμολογεί από το ece= γέροντας

Ετζερίδης[ΑΧΗ] **[ΤΚΕ, 2019,5]** Ισως παραλλαγή του Ετζιρίδης, ίσως από το Οθ. ecr= ecir= αμοιβή, μισθός, μεροκάματο αλλα καί ecir = μεροκαματιάρης

Ετζιρίδης *Ετζιλέρ* **[ΤΚΕ, 2019,2], κατά ταφαινόμενα πατέρας και γιός**. Στα Τρκ. ecir= (1) αμοιβή, μισθός, μεροκάματο (2) μεροκαματιάρηςμεροκαματιάρης. Το **λερ** του Ετζιλέρ δείχνει να είναι ο πληθυντικός Τρκ. λέξης. Ομως οι προφανείς επιλογές [eci (1) μεγάλη αδερφή (2) γιαγιά, ecil= λόγος αιτία, και ecil= οτιδήποτε αναβλήθηκε] δεν είναι πειστικές και οι πιθανές ετυμολογίες (με μικρές αλλαγές φωνηέντων, αντιμεταθέσεις, η προσθαφαιρέσεις γραμμάτων/ήχων) πάρα πολλές. Καλή ετυμολογία δεν γνωρίζω. Ισως να προέρχεται από το Ecirler με αποκοπή του r αλλά αυτή την ετυμολογία την προτείνω για την αποκλειστική χρήση των οπαδών του ετυμολογικού σάλτο μορτάλε.

Εφές **[ΤΚΕ, 2019, 12]**. Τρκ efe=(1) παληκαράς, μάγκας, λεβεντόπαιδο (2) ζεϊμπέκης (3) μεγάλος αδερφός

Εφεντάκης *Εφέντογλου Εφεδάκης* **[ΤΚΕ, 2019, 43]** . Τρκ. efendi= (1) κύριος (2) άρχοντας, αφέντης. Οι *Τούρκοι*πάντως βεβαιώνουν ότι το efendi προέρχεται από το αυθέντης *και* μάλλον έχουν δίκηο.

Εφετζής[ΑΧΗ] **[ΤΚΕ, 2019, 17]**. Ισως το ίδιο με το Εφές, ίσως παραλλαγή του Εμφιετζής. Στά Τρκ. tefeci=τοκογλύφος. Κατά τα φαινόμνα η πιό

πειστική ετυμολογία είναι ΕυρωΤουρκική. Εφετζής είναι αυτός πού αρέσκεται σε πράξεις που εντυπωσιάζουν. Οπότε έχουμε τήν Ελληνοποίηση του (Γαλλικού effet)+ (Τρκ. ci). Το t τού effet δεν προφέρεται και η χρήση τού τζής/ci ακολουθεί τούς κανόνες της Τουρκικής (i.e. δέν χρησιμοποιήσαμε το τσής/çi

– Z –

(Ιούλιος 2019)

Σημείωση: Επειδή πολλά επώνυμα που αρχίζουν με Ζ είναι κληροδότημα της Οθωμανικής αυτοκρατορίας, παρατηρούμε (δές, π.χ., [GC]) ότι αρχικά η Τουρκική δεν είχε λέξεις που να αρχίζουν με Ζ, οπότε όλες αυτές οι λέξεις είναι δάνεια, κατά κύριο λόγο από τα Περσικά και τα Αραβικά.

Ζαβαλής
Ζάβαλης
[ΤΚΕ, 2019,109]. Τρκ. zavallı= δυστυχης, κακομοίρης, φουκαράς, από το Αραβ. zevâl. Υπάρχει όμως καί το Αλβ. zav**a**ll= (1) μπελάς σκοτούρα (2) δύστυχος, κακότυχος, κακόμοιρος.

Ζαβρακίδης [ΑΧΗ]
[ΤΚΕ, 2019, 109]. Ο [ΜΤ] ετυμολογεί το Ζαβρακόπουλος (κανένας στον **ΤΚΕ το 2019)** απο το Τρκ.zavrak=βαρκάκι, είδος λαγηνιού, κουκούλα δερβίση και zavraklı=πομπώδικος. Σύμφωνα με τόν [RT] η λέξη είναι zevrak= (1) βαρκα/πλοίο, κουκούλα δερβίση σε σχήμα βάρκας, κλειστή λαβή κανάτας στάμνας, το αντίστοιχο επίθετο είναι zevrakî με την πρόσθετη έννοια του βαρκάρη, καί η λέξη zevraklı = εξαιρετικά πομπώδης, μεγαλειώδης, μεγαλοπρεπής. Τό δύο επάνω/απάνω δείχνει ότι το ε κάνει να γίνη α. Πλην όμως έχουμε καί το Αλβανικό zavrak= κακομαθημένο παιδί. Η Αλβ. εκδοχή, μάς φαίνεται πιο πιθανή.

Ζαβρακλής
[ΤΚΕ, 2019, 29]. Οθ. zevraklı= εξαιρετικά πομπώδης, μεγαλειώδης, μεγαλοπρεπής.

Ζάβρας[ΑΧΗ]
Ζαβραδινός
[ΤΚΕ, 2019, 29]. Ισως απο το Αλβ. za'rbë= (1) πατσαβούρα (2) σκύλος χωρίς σπίτι, κοπρόσκυλο (3) ζητιάνος, χωρίς σπίτι. Αν η ρίζα είναι πράγματι το za'rbë, πρέπει να εξηγήουμε πώς το rb έγινε βρ. Το Ετυμολογικό λεξικό του Μπαμπινιώτη και τό [ΤΦ] ετυμολογούν το ζερβός από το ζαβρός. Πράγματι,

1) Οι Ελληνες ακούν το ë σαν α (οι Αγγλόφωνοι το ακούν σαν το u στή λέξη bun.
2) Το b ελληνοποιείται σε β
3) Το βρ γίνεται ρβ.
4) Το za'rbë γίνεται Ζάρβας

Ζαγάρης[ΑΧΗ]
[ΤΚΕ, 2029, 135]. Τούρκικο zağar (απο τα Αραβικά) = κυνηγόσκυλο. Η ίδια λέξη (zagar) χρησιμοποιείται στην Αλβ. με τις έννοιες (1) κυνηγόσκυλο (2) άνθρωπος παρατηρητικός που δεν του ξεφεύγει τίποτα (3) ποδογλύφτης σαν το σκυλί, λακές (4) τιποτένιος, αλήτης

Ζαδές
[ΤΚΕ, 2019, 27] . Βλέπε επώνυμο Ζαντές

Ζαδέλης
Ζαδέλλης

Ζαϊμάκης **[ΤΚΕ, 2019, 105]**. Υποκοριστικό του Ζαΐμης

Ζαΐμης[ΑΧΗ] **[ΤΚΕ, 2019, 402]**. Οθ. zaim=τιμαριούχος, τσιφλικάς με υποχρέωση να συνδράμη το Σουλτάνο με ιππείς σε περίπτωση πολέμου. Επειδή όμως στην απελευθέρωση υπήρχαν χωριά με το όνομα Ζαΐμη και Ζαΐμι (π.χ., η Αγιοπηγή λέγοταν στην Καρδίτσα λέγοταν Ζαΐμι) το Ζαΐμης ίσως δείχνει καταγωγή.

Ζαΐρης[ΑΧΗ] **[ΤΚΕ, 2019, 139]**. Αραβογενές Οθ. zair =επισκέπτης, προσκυνητής. Ο [ΑΚΛ] προτιμάει το zahir το οποίο αποδίδει ως βοηθός, προστάτης. Ο [RT] αποδίδει τη λέξη ως

- εξωτερικός
- ορατός, φανερός
- λόγια και πράξεις, (ορατή) συμπεριφορά
- βοηθός , υποστηρικτής
- αυτό που βράζει και ξεχειλίζει
- τρικυμιώδης (θάλασσα), μανιασμένος
- ότι λάμπει η λουλουδιάζει
- κοιλόπονος, δυσεντερία.

Δοθέντος ότι το όνομα Ζαχίρης/Ζαχήρης δεν δείχνει να υπάρχη, εμείς προτιμούμε to zair. Ο αναγνώστης μπορεί να διαλέξη και αν οι προηγούμενες επιλογές δεν τον ικανοποιούν, ας λάβη υπ όψιν και το Τρκ. zahire =αποθήκη δημητριακών, εφοδίων, το Αλβ. zahire= τρόφιμα που φυλάγονται για το χειμώνα, και το γλωσσάρι του Ζερβατιού που βεβαιώνει ότι ζαϊρές=σανός.

Ζαϊτίδης **[ΤΚΕ, 2019, 139].** Ο [ΔΤ] γράφει zâit=πλεονάζων ενώ τά δικά μου λεξικα επικαλούνται το Αραβογενές zaid/zait= επιπρόσθετος, περιττός, άσκοπος.

Ζαΐφης **[ΤΚΕ, 2019, 14]**. Αραβογενές Οθ. zaif=zayıf=αδύναμος, ανήμπορος, κοκκαλιάρης, ασθενικός αλλα και χωρίς κύρος. Υπήρχε όμως και το zayf = καλεσμένος, προσκεκλημένος, φιλοξενούμενος.

Ζακχαίος **[ΤΚΕ, 2019, 48]**. Από το ζακχαίος= υπερβολικά κοντός, κοντοπίθαρος, νάνος, πυγμαίος [ΣΤ].

Ζακώνης[ΑΧΗ] **[ΤΚΕ, 2019, 14].** Μάλλον από το ζακόνι=έθιμο συνήθεια (Σερβ. zakon= Ρωσ. зак**о**н=νόμος) αλλά και χωριό Ζακόνικα (δήμος Θέρμου, ΑιτωλοΑκαρνανία) στην απογραφή του 1845.
Ζακωνίδης
Ζακονίδης

Ζαλίμης **[ΤΚΕ, 2019, 14]**. Τρκ. zalim= άδικος, τυραννικός, σκληρός, απάνθρωπος, θηριώδης.
Ζαλιμίδης
Ζαλίμογλου

Ζαλμάς[ΑΧΗ] **[ΤΚΕ, 2019, 32].**. Ο [ΑΚΛ] το ετυμολογεί από το Τρκ. çalma το οποίο αποδίδει ως πρόστυχος, χοντράνθρωπος. Το μόνο πρόβλημα είναι οτι κανένα από τα λεξικά μου δεν μεταφράζει το (υπάρχον) çalma με αυτό τόν τρόπο. Μάλλον απο μία οικογένεια Αραβογενών Οθ. λέξεων με την έννοια σκοτεινιά/μαυρίλα/καταπίεση/αδικία όπως

- zalâl= ότι κάνει σκιά
- zalâm= (1) σκοτεινιά, σκοτάδι (2)καταπίεση
- zallâm=άδικος, τυραννικός, καταπιεστής
- zalim= άδικος, θηριώδης, τύραννος, καταπιεστής
- zalma= νύχτα σκοτεινή, σκοτάδι
- zalûm= άδικος, τυραννικός.

Περιέργως πως όμως, η Οθωμανική είχε και τη λέξη zalm= χιόνι, λευκάδα δοντιού. Οπότε τα πράγματα περιπλέκονται και ο αναγνώστης καλείται να διαλέξη.

Ζαμάνης **[ΤΚΕ, 2019, 80].**. Βασικά από το Τρκ. zaman= χρόνος, περίοδος, εποχή. Σημειώνουμε όμως και την έκφραση zaman adamı= οπορτουνιστής, το zaman με την έννοια εγγύηση, ασφάλεια, το zamane= (1) παρόν (2) σύγχρονος, και το zamanî= (1) χρονικός (2) προσωρινός, παροδικός (3) θνητός, άνθρωπος

Ζαμάνος **[ΤΚΕ, 2019, 100]** . Ο [ΔΤ] το ετυμολογεί όπως και το Ζαμάνης ο [ΑΚΛ] απο το zamân=υπεύθυνος. Στα λεξικά που συμβουλεύθηκα το zamân αποδίδεται ως εγγύηση. Ο αναγνώστης ας διαλέξη.

Ζαμανάκης *Ζαμανάκος* **[ΤΚΕ, 2019, 6]** Υποκοριστικά. Οσοι ακολουθούν τον [ΔΤ] δεν έχουν πρόβλημα, όσοι ακολουθούν τον [ΑΚΛ] πρέπει να διαλέξουν. Λόγω ποσοστών, το Ζαμάνης δείχνει πιό πιθανό.

Ζαμπαζάς **[ΤΚΕ, 2019, 10] ετυμολογία σε μάς άγνωστη**

Ζαμπάθας **[ΤΚΕ, 2019, 9] ετυμολογία σε μάς άγνωστη**

Ζαμπάκας Ζαμπάκης Ζαμπάκος **[ΤΚΕ, 2019, 9]** . Το ζαμπάκης ετυμολογείται από το Τρκ zanbak= zambak= ζαμπάκι= κρίνος, νάρκισσος (φυτό) και το λουλούδι του (μανουσάκι) λέξη και της Αλβανικής (zambak). Τα Αλβ. όμως έχουν και το zhab**a**k=zhab**a**n=αρσενικός βάτραχος. Ο αναγνώστης ας διαλέξη αλλά ας λάβη στα υπ' όψιν τα Τρκ. επώνυμα Zanbakoğlu και Zambakoğlu. Βλέπε και Ζαμπόγλου. Σημειώνουμε και την τοποθεσία Ζαμπάκας στο δήμο Πηνείας (Πελοπόννησος).

Ζαμπακίκας [ΑΧΗ] **[ΤΚΕ, 2019, 16]**. Δοθέντος ότι υπάρχει επώνυμο αλλά και κύριο όνομα Κίκα(ς) με το Κίκα να είναι υποκοριστικό του ονόματος Κυριακή, οι προφανείς, αλλά όχι και τόσο πειστικές επιλογές, είναι οι (Αλβ. zhab**a**k=zhab**an**=βάτραχος, άσχημος)+Κίκα(ς) και το (zambak= κρίνος) + Κίκας

Ζαμπάνης **[ΤΚΕ, 2019, 0]** αλλά η ιστοσελίδα Κορίνθου μνημονεύει τον Δημ. Ζαμπάνη (συνεργάτη του Βενιζέλου που πίεσε για την αντισεισμική αναδόμηση της Κορίνθου μετά τον σεισμό του 1928). Αλβ. zhab**a**n= ασερνικός βάτραχος.

Ζαμπάρας[ΑΧΗ] **[ΤΚΕ, 2019, 373] Στα Τρκ. [RT, ΑΚΛ, ΔΤ] διαβάζουμε οτι στα Τρκ.** zampara= ζαμπαράς= γυναικάς, μπερμπάντης, μπήχτης, γυναικοθήρας, ακόλαστος (ο [ΔΤ] προσθετει και το Ζαμπαρόγλου). Το zampara προέρχεται από τα Περσικά, σύμφωνα με τον [ΙΖΕ} από το zan=γυναίκα+pâre=εραστής. Σύμφωνα με τους Ιρανούς που γνωρίζουμε όμως η λέξη μάλλον ήτανε parest=εραστής και τα Οθ. λέξικά αναφέρονται στη λέξη zenperest, συνώνυμη του zenpare και αυτήν συνώνυμη του zampara. Η θέση του τόνου (Ζαμπάρας, αντί γιά Ζαμπαράς) είναι προβληματική. Ισως το όνομα να προέρχεται από το Σρβ. žabār= [MB](1) κυνηγός βατράχων (2) μικροπρεπής, μίκροαστός (3) Ιταλός (υποτιμητικό, όπως και το Ελλ. βατραχοφάγος).

Ζαμπάρογλου

Ζαμπας[ΑΧΗ] **[ΤΚΕ, 2019, 79]ς** (Το Ζάμπας και Ζαμπάς είναι διανεμημένο 50-50). Σύμφωνα με τους [ΧΣ, ΑΚΛ] από το Σλαβικό žaba= βάτραχος. Πράγματι, η λέξη υπαρχει στα Σέρβικα (ž**a**ba) αλλα και στα Ρωσσικά/ Βουλγ. (ж**а**б**а**) και σημαίνει βάτραχος. Στα Κυπριακά ζάμπα=μπούτι. Στα Αλβ.

1) zh**a**ba'k=zh**a**ba'n= αρσενικός βάτραχος

2) zhabë= είναι ο θηλυκός βάτραχος αλλά μεταφορικά η κοιλιά (π.χ. zh**a**balok= κοιλαράς) ενώ zh**a**bës παληά λεγότανε η σακκούλα με τις τσακμακόπετρες για το καρυοφύλι. Η εκδοχή του zh**a**ba=κοιλιά εμφανίζεται θελκτική, αλλά ας δούμε και τα επώνυμα Ζαμπάκης και Ζαμπάνης.

Ζαμπατίνας **[ΤΚΕ, 2019,0]**. Αλλά και τα δύο ονόματα έχουν αναφορές στο διαδίκτυο (ιδιοκτήτης γκαράζ στο Περιστέρι, βοηθός προπονητή, ΑΕΚ, 1988). Βασικά δεν ξέρουμε την ετυμολογία τού επωνύμου. Ισως μία από τις ακόλουθες εκδοχές

Ζαμπαντίνας

1. Χωριό Ζαμπατίνα, στη σημερινή ΑιτωλοΑκαρνανία και πάλαι ποτέ στον καζά (διοικητινή υποδιαίρεση στην Οθωμανική αυτοκτατορία) Καρπενησίου. Μνημονεύεται από τον William Martin Leake πού μας πληροφορεί ότι είχε 75 κατοίκους, Σύμφωνα με την διαταγή περί δανείου, 26/3/1822 καί την εγκύκλιο του διοικητή της δυτικής Στερεάς Ελλάδας,το μοναστήρι εισέφερε 1500 γρόσια, εισφορά "υπέρ της ανάγκης εξοικονομήσεως των εξόδων του Ελληνικού στόλου και τα λοιπά του πολέμου χρεώδη". Τό μοναστήρι της Ζαμπατίνας

κάπως συμμετέχει κάπως στη μάχη του Αετού (9/8/1823). **Ξηρομερίτες, όπου στις 9 Αυγούστου 1822 στον Προφήτη Ηλία στον Αετό** .

2. Στα Σέρβικα η κατάληξη ina είναι μεγενθυντική και σημαίνει μεγάλος και άσχημος. Το ž**a**ba= βάτραχος (βλέπε Ζάμπας) έχει σαν μεγενθυντικό το žab**e**tina.
3. Το Ιταλικό επώνυμο ZABATINO ετυμολογείται από το Sabato=Σάββατο, που δινότανε στα Σαβατογεννημένα παιδιά.

Ζαμπέτας **[ΤΚΕ, 2019, 1054]**. Κατά τον [ΧΣ] μητρωνυμικό από το (Eli)sabetta.
Ζαμπετάκης Σύμφωνα με προφορικές μαρτυρίες στη Μήλο, από το Isabella.
Ζαμπέτογλου Τέλος, η λέξη ζαμπέτι[ΣΤ]=μοσχογαλή= αιλουροειδές του οποίου οι αδένες εκκρίνουν μόσχο τον οποίον, πάλαι ποτέ, χρησιμοποιούσε η αρωματοποιία. Ζαμπέτα λεγότανε και η μητέρα του Θ. Κολοκοτρώνη.

Ζαμπίτης [**ΤΚΕ, 2019, 21**]. Σύμφωνα με τον [ΔΤ] από το Οθ. zâbıt=αξιωματικός
Ζαμπίτογλου **και ο** [RT] προσθέτει και «ικανός να διοικήση». Η λέξη ζαμπίτης εμφανίζεται και στο γλωσσάρι του Αγίου όρους ως **ζαμπίτης=** αστυνόμος. Παρατηρούμε λοιπον οτι στα Οθ. zâbıta= αστυνομία. Στα Αλβ. zabıt σήμαινε αξιωματούχος αλλά και αξιωματικός που κάνει κατάχρηση εξουσίας, τυραννίσκος

Ζάμπος[ΑΧΗ] **[ΤΚΕ, 2019,71]. Μάλλον μορφή τιύ Ζάμπας**.

Ζαμπόγλου[ΑΧΗ] **[ΤΚΕ, 2019,33]**. Στά Τρκ. υπάρχουν οι εκφράσεις του τύπου
Ζαμπίδης eşek=γ**άι**δαρος καί "eşoglu eşek"= γάι**δαρος γαϊδάρας γιός)** κα**ί** "köpoğlu köpek"=σκυλί, σκύλας γιός. Το Ζαμπόγλου δείχνει να προέρχεται από το zambak= κρίνος. G("Mehmet Zambak")= 2950
--> *καί G(*Zamboğlu*)=2720.* Στόν ΤΚΕ βρήκαμε το Κρίνος 61 φορέςκαι το Κρινάκης 60 φορές. Υποθέτουμε οτι οι γείτονες μπορούν να έχουν τα Zambak/Zamboğlu (βλέπε και τα επώνυμα Κρίνος, Κρινάκης) με κατασκευή παρόμοια των köpek(σκύλος)◎ köpoğlu, eşek(γάιδαρος)◎ eşoğlu eşek(και οι τρείς τοποθετούν τον τόνο στο ο του oğlu).

Ζαμπούκας **[ΤΚΕ, 2019, 48] . Στό [ΜΤ],** σελίδα 129, διαβάζουμε ότι το Ζαούσης
Ζαμπούκης είναι η Ελληνοποίηση του Τσαούσης. Ακολουθούμε τον [ΜΤ] και

Ζαμπούκος υποθέτουμε ότι το Ζαμπούκας είναι η Ελληνοποίηση του Τσαμπούκας. Γιά τον Τσαμπούκας [**ΤΚΕ, 2019, 41**]. Στά Τρκ. çabuk= γρήγορος, ταχύς, βιαστικός. Πιθανόν (βλεπε και την ετυμολογία [ΜΤ] Ζαούσης◎ Τσαούσης ◎çavuş όπου το αρχικό Τσ ελληνοποιείται σε Ζ). Επιπροσθέτως γιά τό Τσαμπούκας [**ΤΚΕ, 2019, 41**] καί γιά το Τσαμπούκος [**ΤΚΕ, 2019, 86**]. G("Mehmet Çabukoğlu")=154 καί G("Mehmet Çabuk")=**20,700.** Προσθέτουμε οτι η λέξη ζαμπούκος αναφέρεται σε φυτό (επίσης γνωστό ως ακτέα, αφροξυλιά, κουφοξυλιά, σαμβούκος, σαμπούκος, και Sambucus nigra) του οποίου τα άνθη εχουν ιαματικές ιδιότητες και δράση εφιδρωτική, σπασμολυτική και αντιρρευματική.

Ζαμπούνης **[ΤΚΕ, 2019, 48].**. Ο [ΔΤ] το ετυμολογεί απο το Τρκ. zebun=zabun= αδύνατος, ισχνός και ο [ΑΚΛ] από το zabun= αδύνατος, καχεκτικός. Η λέξη zebun πράγματι σημαίνει (1) αδύνατος, ανήμπορος, ανίσχυρος και (2) κατακουρασμένος, εξαντλημένος αλλά από κεί και μετά αρχίζουν οι δυσκολίες:

Ζαμπουνίδης

- Τα Τρκ. και Οθ. λεξικά που συμβουλεύθηκα δεν έχουν τη λέξη zabun
- G(Ζαμπούνη)= 554000, G(Ζαμπούνογλου)= **650.**
- G(Ζεμπούνη)=0, G(Ζεμπούνογλου)=0
- G(Zabun)= **1,270,000** G(Zabunoğlu)= 234000
- G(Zebun)= **133000** G(Zebunoğlu)= 4,960

- Σύμφωνα με ένα διαδικτυακό λεξικό στα Τουρκμένικά zabun= σκληρός, άσπλαχνος.
- Η λέξη zabûn χρησιμοποιείται στα Περσικά (λίγο παλαιομοδίτικη σήμερα, η zar είναι πιό κοινή) με την έννοια κακομοίρης, φουκαράς, αξιολύπητος.
- Το γνωστό (στούς Μουσουλμάνους τουλάχιστον) ποίημα του Jalaludin Rumi, masnavi, χρησιμοποιεί επανειλημμένα (748-750) τη λέξη zabûn την οποία οι μεταφραστές μεταφράζουν ως αδύναμος, ανίσχυρος. Ο Jalaludin Rumi (1207-1273) γεννήθηκε στο Τατζικισταν αλλά από το 1219 και μετά έζησε στην Τουρκία (Κόνια/Ικόνιον). Είναι γνωστός με το όνομα Mawlana (=δάσκαλος, οδηγητής) και ήταν ένας μεγάλος Σούφι διανοούμενος. Οι Σούφι ήταν μυστικιστές Μουσουλμάνοι, θεωρήθηκαν κατά καιρούς αιρετικοί, και διαλύθηκαν από τον Ατατούρκ που τους θεωρούσε αντιδραστικούς.

	Σε τελική ανάλυση η ερμηνεία των [ΔΤ,ΑΚΛ] δείχνει βασικά σωστή (αν και το zabûn μάλλον είναι Πέρσικό) αλλά η επαλήθευσή της δύσκολη. Βλέπε και ζαμπουνεύω, ζαμπούνης, ζαμπουνιάρης (καχεκτικός, αρρωστιάρης, αρρωστημένος), ζαμπούνευμα, πάλαι ποτέ λέξεις της Ελληνικής [ΔΔ]. Στα Αλβ. το zabun χρησιμοποιήθηκε σαν επίρρημα με την έννοια «όχι καλά», άρρωστος σε εκφράσεις του τύπου δεν (αισθάνομαι/είμαι) καλά. Τελικά, ιστοπσελίδες μας πληροφορούν ότι zabun πελάτης.
Ζάνταλης Ζανταλής	**[ΤΚΕ, 2019, 42]** . Στά Τρκ. çanta=τσάντα και G("Mehmet Çantalı")= 175. Στά Αλβανικά çantë= τσάντα, σακίδιο. Στά Τρκ. Çantalı είναι ο έχων τσάντα η την τσάντα. Σημειώνουμε οτι για το Τσάνταλης [ΤΚΕ, 2019, 178] και σχεδόν όλους στην Μακεδονία.
Ζαντέρογλου [ΑΧΗ]	**[ΤΚΕ, 2019, 3]**. Αν το Ζ είναι Ελληνοποίηση του Τσ, έχουμε το Περσογενές Οθ. Çader= νομάδας, αυτός που ζή σε σκηνή.
Ζαντές	**[ΤΚΕ, 2019, 27]** . Ο [RT] αποδίδει το Περσογενές Οθ. zade ως 1γεννηθείς 2) ευγενής/αριστοκράτης καί 3) γιός. Τα ίδια διαβάζουμε στούς [ΜΤ], [ΔΤ] και [ΑΚΛ].
Ζαούσης	**[ΤΚΕ, 2019, 9**]. Σύμφωνα με τον [ΜΤ] παραλλαγή τού Τσαούσης καί αυτό από το çavuş=λοχίας, αρχιεργάτης.
Ζαπάντης[ΑΧΗ]	**[ΤΚΕ, 2019, 404**]. Οπως και το Ζαπαντιώτης;;;;
Ζαπαντιώτης [ΑΧΗ]	**[ΤΚΕ, 2019, 219]**. Οικισμός Ζαπάντι (σήμερα Μεγάλη χώρα) στήν Τριχωνίδα/ΑιτωλοΑκαρνανία, Ζαπάντι (σήμερα Δροσιά) στην Ιστιαία/Εύβοια, και Ζάπαντο/Ζαπανταίοι (σήμερα Λαγκαδιά). Ισως απο το Σερβικό západ=zâpad (Ρωσσικό запад)= Η Δύση, δύση ηλίου, δυτικός άνεμος (ζέφυρος, πο(υ)νέντες).
Ζαπάρτας[ΑΧΗ]	**[ΤΚΕ, 2019, 94].** Ο [ΔΤ] το ετυμολογεί από το Οθ. zaparta η saparta= διπλός πυροβολισμός. Το [RT] λέει ότι η λέξη είναι Ιταλικής προελεύσεως και σημαίνει (1) έντονη/γερή κατσάδα (2) στη ναυτική ορολογία κανονιοβολισμός με τα κανόνια και των δύο πλευρών. Σύμφωνα με τον [ΗΕ] από το Ιταλικό sabordo από το Γαλλικό sabord, τετραγωνικό άνοιγμα πλοίου μέσα από το οποίο έβγαινε η μπούκα του κανονιού.
Ζαπατίνας[ΑΧΗ]	**[ΤΚΕ, 2019, 18]**. Ισως από το χωριό Ζαμπατίνα, στη σημερινή ΑιτωλοΑκαρνανία και πάλαι ποτέ στον καζά (διοικητινή υποδιαίρεση στην Οθωμανική αυτοκτατορία) Καρπενησίου και είχε περίπου 75 κατοίκους (δεν ξέρουμε την ακριβή ημερονία). Η #166 διαταγή περί δανείου, 26/3/1822 εγκύκλιος του διοικητή της δυτικής Στερεάς Ελλάδας, για εισφορά <<υπέρ της ανάγκης εξοικονομήσεως των εξόδων του Ελληνικού στόλου και τα λοιπά του πολέμου χρεώδη>>, μνημονεύει τα εξής ποσά: Το μοναστήρι Αγίου Νικολάου Κατούνας

εισέφερε 1.000 γρόσια, έναντι 500 της Αχυριάτισσας, 4.000 του Λιγοβιτσίου, 1.000 της Πόρτας Μπαμπίνης, 3.000 του Λεσινίου, 1.500 της Ζαμπατίνας Αρχοντοχωρίου και 4.500 του Προφήτη Ηλία Δραγαμέστου**.** Το **Ζαπατίνας ίσως είναι η Ελληνοποίηση τού Ζαμπατίνας**

Ζαραβέλας **[ΤΚΕ, 2019, 73]**. Ατυχώς πειστική ετυμολογία δεν βρήναμε.

Ζάρακας[ΑΧΗ] **[ΤΚΕ, 2019, 39]**. Τοποθεσία Ζάρακας (Λακωνία) και βουνό Ζάρακας.

Ζαρακιώτης Αρχαία πόλη (1400-1200π.χ.) που ιδρύθηκε απο τον Ζάρακα, γιό βασιληά της Καρύστου.

Ζαρακοβίτης **[ΤΚΕ, 2019, 23]**. Χωριό Ζαράκοβα της Αρκαδίας το οποίο λίγο μετά την

Ζαραχωβίτης επανάσταση μετωνομάστηκε Μαίναλο.

Ζαραμπούκας **[ΤΚΕ, 2019, 94]. Αλλη μιά ετυμολογία πού μάς έφυγε.**

Ζαράνης **[ΤΚΕ, 2019, 241].**

Ζαράρης **[ΤΚΕ, 2019, 35]**. Αραβογενές Τρκ. zarar =αβαρία, ζημιά, βλάβη,

Ζαραλής, ελάττωμα, π.χ. zararı yok=δεν πειράζει, κανένα πρόβλημα,

Ζαραλίδης, και επίθετο zararlı=(1) βλαβερός, ζημιογόνος (2) ζημιωμένος**,**

Ζαράλογλου χαμένος **(**XXdan zararlı çıkmak=από το XX βγαίνω χαμένος) καί ουσιαστικό-από-επίθετο zararlılık= βλαβερότητα, το να είναι κατι ζημιογόνο. Δές όμως και το λήμμα Ζάρας για τα Ζαραλής κλπ.

Ζάρας **[ΤΚΕ, 2019, 838]**. Ο [ΑΚΛ] ετυμολογεί το *Ζαράς* από το Σλαβικό zar=

Ζαραλίκος θράκα και ο [ΜΤ] από το žar=αναμμένο κάρβουνο< θράκα.

Στο διαδίκτυο βρήκαμε μόνο το Ζάρας. Οσον αφορά στη θράκα, στα Βλγ. жар=λάμψη, ζήλος και жарава, θράκα. Στα Ρώσσικα жар= (1) θέρμη, ζήλος, ενθουσιασμός (2) πυρετός, ενώ στα Σέρβικα žar=(1) ζήλος, πάθος, βιάση, καψούρα (2) =žeravica=θράκα και στα Αλβ. zjarr= φωτιά, φυλή/ clan, πύρ με όπλα, φωτιά κυριολεκτικά και μεταφορικά (π.χ., βάζω το χέρι μου στη φωτιά). Βέβαια, πρέπει να λάβουμε υπ᾽όψιν ότι συμφωνα με τον [ΔΔ]:

- ζάρα= (1) πτυχή, ρυτίδα, ζαρωματιά (2) (μεταφορικά) άσχημος, κακομοίρης (3) είδος πιθαριού [ΣΤ], ζάρα=ζούρια=κατακάθι
- ζάρος= απαρκτικό όρνιο.
- Στην Τουρκία ονομάζονται **Zara** πέντε πόλεις, μιά βουνοκορφή, και ένα ποταμάκι. Θεωρητικά το **Zara** τονίζεται στη λήγουσα. Πλην όμως, στην ιστοσελίδα Δημοτικό Ριζού, Νομός Πέλλας διαβάζουμε στη συνέντευξη του πρόσφυγα Ιάκωβου Φαντίδη «Γεννήθηκα το 1908. Δηλαδή είμαι 93 χρόνων» και «Γεννήθηκα στην Τουρκία, στο Κιζίκ, στην πολιτεία της **Ζάρας** που βρίσκεται στην καρδιά του Πόντου».

- Στο διαδίκτυο βρίσκουμε 12000 ιστοσελίδες γιά το Zaralı, 132 για το Zaraoğlu, 434 για το Zaroğlu
- Η Τουρκική έχει τις λέξεις
    - zar= μεμβράνη
    - zar= (1) ζάρι (2) χαρά, ευχαρίστηση, ηδονή
    - zar= zahir= (1) εξωτερικός (2) προφανής, φανερός, αυταπόδεικτος (3) η συμπεριφορά κάποιου (4) ο έκδηλος, καταφανής αναμφισβήτητος (Θεϊκός τίτλος) (5) πετυχημένος, νικητής, νικηφόρος, κυρίαρχος, δεσπόζων
    - zar= (1) μαύρο δάκρυ, αυτός που κλαίει με μαύρο δάκρυ (2) αξιολύπητος, κακομοίρης, φουκαράς (3) λιγνός, ωχρός, ισχνός, πενιχρός
    - zar= (1) ζημιά, βλαβη (2) βλαβερός, ζημιογόνος
    - zar= θηλή αγελάδας.
- Η Οθ. είχε τις λέξεις
    - ZAAR= έντονος φόβος, τρομάρα
    - ZA'AR= θηριώδης, τρομερός, αυτός που εμπνέει σε όλους φόβο
    - ZAARRE= ο έχων κακά ήθη, αισχρή φύση
    - ZARR=ζημιά
    - ZÂRR=βλαβερός, ζημιογόνος
    - ZARR= το πάγωμα του νερού
    - ZARRÂ'=θλίψη, λύπη, οδύνη, δυστυχία, συμφορά, μπελάς, στενοχώρια, σκοτούρα, φτώχια, τιμωρία
    - zarra=σύζυγος πολύγαμου..
    - ZAR ZAR= (1) θλιμμένος, λυπημένος όσο δεν παίρνει άλλο (2) θλιβερός, λυπητερός, θρηνητικός, πένθιμος

Αν μετά από όλα αυτά κάποιος είναι σίγουρος για την ετυμολογία του Ζάρας, ας μας την πη! Προτιμούμε πάντως την Οθ. προέλευση. Βλέπε και Ζάρος.

Ζαραφέτας **[ΤΚΕ, 2019, 42]**. Τρκ. zarafet=κομψότητα κατά τον [ΔΤ] ενώ ο [RT] το ορίζει σαν (1) κομψότητα στην έκφραση, ευγένεια σκέψης και τρόπων (2) λογοπαίγνιο, ευφράδεια[ΤΕ].

Ζαραχάνης [ΑΧΗ] **[ΤΚΕ, 2019, 1]**. Τοποθεσία Ζαραχάνι, κοντά στο χωριό Κρεμαστη ~40 χλμ. δυτικά της Μονεμβασίας αλλά αυτό απλά μεταθέτει την ετυμολόγηση. Ισως συνδυασμός των Ζάρα και χάνι (Τρκ. hane=σπίτι).

Ζάραχης **[ΤΚΕ, 2019, 2] *και οι δύο στα Γιάνενα.*** Κατά τον [ΑΚΛ] από το Αραβικό cerrah=χειρουργός. Ισως είναι ακριβεστερο να γράψουμε

Αραβογενές Τρκ. cerrah= χειρουργός. Ο αναγνώστης ας δη και το Τζαράχης.

Ζαρδαβάς **[ΤΚΕ, 2019, 36].** Ο [ΑΚΛ] γράφει Ζαρντάβας (το διαδίκτυο λέει Ζαρδαβάς) και το ετυμολογεί από το Τρκ. zerdava=νυφίτσα. Πράγματι, στα Οθ. zerdava= zerdave= (Αγγλ.)beech marten = (Λατ.) Martes foina= ικτίς, κουνάβι, νυφίτσα. Στα Ελληνικά οι λέξεις ζερδαβάς, ζιμπελίνα, και σαμούρι (Τρκ. samur) αναφέρονται σε ζώο (και στη γούνα του) που ανήκει στην οικογένεια των ικτίδων όπως και η νυφίτσα, το κουνάβι και η ερμίνα. Στα Αγγλικά το ζώο είναι γνωστό ως sable. Οσοι δεν πείθονται από αυτή την ετυμολογία (γιατί δεν υπάρχει ούτε ένας Ζερδαβάς στο διαδίκτυο;) μπορούν να λάβουν υπ' όψιν οτι Σερβ. zdrav= Βλγ. здрав= Ρωσ. здоровый= υγιής, εύρωστος, σε καλή κατάσταση (εξ ου και το на здаровные= εις υγείαν!!)

Ζαρζαβατσάκης **[ΤΚΕ, 2019, 19]**. Τρκ sebzevat=zerzevat=zarzavat= ζαρζαβατικά, Ζαρζαβατσίδης λαχανικά και zarzavatçı=μανάβης αλλά και Αλβ. zarzavatçi=μανάβης . Επειδή όμως στην Τρκ αργκό zerzevat=πόρνη [FD2], ίσως ο εν λόγω μανάβης να πούλαγε ειδικά λάχανα.

Ζαρίφης **[ΤΚΕ, 2019, 305]** Αραβογενές Τρκ. zarif=(1) χαριτωμένος, κομψός, *Ζαρίφας* λεπτεπίλεπτος (2) πνευματώδης, ευφυολόγος, ευφυής και zarife= *Ζαριφάκης* (1) αντικείμενο κομψό, κομψοτέχνημα,ευφυολόγημα (2) πόρνη *Ζαριφές* *Ζαριφόπουλος*

Ζαρμπαλάς **[ΤΚΕ, 2019, 70]**. Ο [ΜΤ] ετυμολογεί το Ζάρπας από το Τρκ. zarp=ορμή *Ζαρπαλάς* **και** το Ζαρπαλής απο το zarplı=ορμητικός, σφοδρός. Ο [ΑΚΛ] *Ζαρμπάλης* ετυμολογεί το Ζαρμπάλης από το zarplı= σφοδρός και το Ζάρπας από το zarp=ορμή. Το Ζαρπαλής/Ζαρπάλης δεν εμφανίζεται ούτε στον ΤΚΕ ούτε στο διαδίκτυο. Η λέξη zarp, στην αιτιατική zarbı, οταν περιλαμβάνεται στο λεξικό αποδίδεται ως (1) βία, δύναμη, δριμύτητα, σφοδρότητα, μανία, λύσσα (2) βιασύνη και το zarplı ως (1) δυνατός, ισχυρός (2) δριμύς, βίαιος. Σε γενικές γραμμές το Ζαρμπάλης από το zarplı απαιτεί μετάθεση τόνου και αυτό είναι πρόβλημα. Βλέπε και Ζάρμπας.

Ζαρμπάνης **[ΤΚΕ, 2019, 50]**. Ο [RT] γράφει ότι zarbhane= dardhane= νομισματοκοπείο. Ισως το εν λόγω νομισματοκοπείο είναι επιχείρηση με πολλούς πελάτες καί πολλά κέρδη.

Ζάρμπας **[ΤΚΕ, 2019, 6]**. Βέικος Ζάρμπας ήταν το όνομα Σουλιώτη οπλαρχηγού με σημαντικό ρόλο στην άμυνα του Σουλίου και την εν συνεχεία συνθηκολόγηση με τον Αλή Πασά. Ισως από το Αλβ. zarbë= (1) πατσαβούρα (2) σκύλος αδέσποτος, μούλος (3) ανέστιος, σουλατσαδόρος, λεχρίτης, αχαΐρευτος, κοπρόσκυλο.

Ζάρμπης **[ΤΚΕ, 2019, 79]**. Ισως παραλλαγές του Ζάρμπας η του Ζάρπας

Ζαρμπίνης **[ΤΚΕ, 2019, 8]**

Ζαρμποζάνης **[ΤΚΕ, 2019, 8]**

Ζαρμπόνης **[ΤΚΕ, 2019, 18]**

Ζαρμπουζάνης **[ΤΚΕ, 2019, 4]**

Ζαρμπούνης **[ΤΚΕ, 2019, 12]**

Ζαρμπόλιας **[ΤΚΕ, 2019, 5]**. Ο [ΑΚΛ] ετυμολογεί το Ζάρμπολας απο το Τρκ. zorba αλλα το όνομα Ζάρμπολας δεν υπάρχει ούτε στο διαδίκτυο ούτε στον **ΤΚΕ**. Ισως να πρόκειται για τυπογραφικό λάθος (Ζορμπαλάς;).

Ζαρμπούρης **[ΤΚΕ, 2019, 5]**

Ζαρμπούτης **[ΤΚΕ, 2019, 65].** Σύμφωνα με τον [RT] barbut= παιχνίδι με ζάρια, γνωστό στα Αγγλικά ως barbotte. Στην ¨barbotte

- **Τα 3-3, 5-5, 6-6, καί 6-5 κερδίζουν,**
- **Τα 1-1, 1-2, 2-2 καί 4-4 χάνουν**
- **Οι οι υπόλοιπες ζαριές δεν μετράνε.**

Ζαρνταβάς **[ΤΚΕ, 2019, 0]** αλλά το βρίσκουμε στο Google.. Βλέπε Ζαρδαβάς.

Ζαρολιάγκης **[ΤΚΕ, 2019, 23]** .
Ζαρολίγκης

Ζάρος **[ΤΚΕ, 2019, 2]**. Κατά τον [ΜΤ] απο το Σλαβ. žar= αναμμένο κάρβουνο, θράκα. Βλέπε και Ζάρας. Προσθέτουμε:

- Ζάρος και Ζαρός είναι τοπωνύμια στην Κρήτη
- ζάρος είναι όνομα αρπακτικού πουλιού [ΔΔ], και
- ζαρός=λοξός, στρεβλός (π.χ., μάτι) [ΔΔ]

Ζαρούλας[ΑΧΗ] **[ΤΚΕ,2019, 34]**. Μάλλον πρόκειται για υποκοριστικά από τα Ζάρας/Ζάρος. Σημειώνουμε οτι Ζαρούλια είναι το πατρογονικό βουλευτίνας της Χρυσής Αυγής καί συζύγου του προέδρου/οδηγητού της ΧΑ.
Ζαρούλης
Ζαρούλιας

Ζαρουλέας[ΑΧΗ] **[ΤΚΕ,2019, 11].** Στή Μάνη της Μεσσηνίας η κατάληξη έας είναι ισοδύναμη τής άκος Οπότε **Ζαρουλέας=Ζαρουλάκος.**
[ΑΧΗ]

Ζαρουχλιώτης **[ΤΚΕ,2019, 82].** 110 (07/13). Το Ζαρουχλιώτης κάνει μπάμ οτι είναι Εθνικό. Στην Ελλάδα υπάρχουν/υπήρζαν ορεινά χωριά με το όνομα *Χαρούχλα.* Η ιστοσελίδα τής Ζαρούχλας στην Αχαΐα ετυμολογεί το **Ζαρούχλα** πό το Σλαβικό Ζα= οπισθεν και το Ρούχλα που αποδίδει ως γκρεμός, καταρρέω. Ο Vasmer που είναι πιό προσεκτικός μνημονεύει το Βουλγ. Рухвам και το Ρωσ. Рушиться που σημαίνουν καταρρέω και πιθανολογεί οτι ίσως προ-υπήρχε κάποιο χωριό που καταστράφηκε. Λέξη ρούχλα (η παρόμοια) που να σημαίνη γκρεμός δεν βρήκαμε αλλά Σλαβομαθείς δεν είμαστε.

Ζάρπας **[ΤΚΕ, 2019, 124]**. Βλέπε επώνυμα Ζαρμπαλάς και Ζάρμπας.

Ζαταγιάς **[ΤΚΕ, 2019, 12]** (εμφανίζεται κατ᾽εξαίρεσιν και ως Ζατάγιας). Περσογενές Τρκ. zadeğan= αριστοκράτης, αριστοκρατία (κοινωνική τάξη).

Ζαφέρογλου **[ΤΚΕ, 2019, 8]** . Αραβογενές Οθ. zafer= επιτυχία, επίτευγμα, κατόρθωμα, νίκη, θρίαμβος. Επίσης, Αραβικό κύριο όνομα Zafir, Zafirah για νίκη, θρίαμβος. Επίσης, Αραβικό κύριο όνομα Zafir, Zafirah για γυναίκες, με την έννοια νικητής, τροπαιούχος, που πέτυχε το σκοπό του.

Ζαφερούδης

Ζαφέρρης

Ζάφτης **[ΤΚΕ, 2019, 27]**. Η ελληνική χρησιμοποιεί τις λέξεις ζάφτι (κάνω ζάφτι=υποτάσσω στη θέληση/δύναμη μου) και ζάφτω (=χτυπάω δυνατά με το χέρι μου, αστράφτω, βαράω) οι οποίες ετυμολογούνται απο τα Αραβογενή Οθ. zabt/zapt και zaptetmek. Το zabt έχει τη βασική έννοια της κατοχής/ελέγχου/κατάκτησης και μεταφορικά της κατανόησης και της καταγραφής. Συνδέεται εννοιολογικά και ετυμολογικά με το Ζαμπίτης (βλέπε όνομα) και Zabtiye/Zaptiye ~δημόσια τάξη, υπουργείο εσωτερικών, χωροφυλακή. Παράλληλα το zaptetmek βασικά σημαίνει κρατάω στα χέρια μου κατέχω, καταλαμβάνω, κυριεύω, ελέγχω αλλά και καταλαβαίνω, καταγράφω. Σημειώνουμε και τα **Αλβ.** zaptije=(Οθ) χωροφύλακας, zaptim=κατάκτηση, κατάληψη, κατοχή, zapto' =κατακτώ, κυριεύω και zaptues=κατακτητής.

Ζαχμάνογλου **[ΤΚΕ, 2019, 20]** . Σύμφωνα με ένα (και ένα μόνο) από τα διδικτυακά λεξικά, http://www.turkuler.com/sozluk/sz.asp, zahman=Vatan= πατρίδα, χώρα, τόπος γεννήσεως κ.τ.λ. . Αν δεχτούμε τα παραπάνω το Ζαχμάνογλου είναι ανάλογο του Πατριώτης/Πατρίδας. Σημειώνουμε όμως ότι στο [RT] υπάρχει ένα Περσογενές zahm που σημαίνει (1) χτύπημα με όπλο (σπαθί, μαχαίρι, κ.τ.τ.) καί (2) πληγή αλλά καί ένα Αραβογενές zahm= μεγάλος, πελώριος ενώ η κατάληξη –man χρησιμοποιείται σαν μεγενθυντική (π.χ., koca◎kocaman). Ολα άυτά δείχνουν λογικά αλλά τα δεδομένα δεν ακολουθούν την λογική μας. Π.χ., G("Mehmet Zahman")=10 καί G("Mehmet Zahmanoğlu")= 225. Είναι δυνατόν κάθε Zahman κατά μέσον όρο να έχη 22+ γιούς;

Ζαχμανίδης

Ζαχμέτης **[ΤΚΕ, 2019,3]** Αραβογενές, Οθ. zahmet=φασαρία, μπελάς, κούραση, δυσκολία, στεναχώρια. Η λέξη χρησιμοποιείται και στην Αλβ. με παρόμοια σημασία.

Ζδράλης[ΤΝ] **[ΤΚΕ, 2019,3]**. Ο [ΑΚΛ] το ετυμολογεί από το Σλ. ždral= γερανός (πουλί). Πράγματι, στα Σέρβικα ždral= (1) γερανός (2) άλογο γκρίζο. Παράλληλα όμως στα Αλβ. zdr**a**lë= λέρα, βρωμιά, ακαθαρσία, λεκές, μοντζούρα, λίγδα (πάνω στο σώμα η τα ρούχα)

Ζεγκίνης **[ΤΚΕ, 2019,47].** Τρκ. zengin= πλούσιος, οικονομικά εύρωστος,

Ζεγκίνογλου

Ζέγκλας
Ζέγκλης
Ζέγκλιας

[ΤΚΕ, 2019,7] Η ζέγκλα ήταν εξάρτημα του ζυγού που οι οργώτες φορούσαν στα ζώα γιά το όργωμα. Υποθέτουμε ότι η λέξη ζέγκλα συνδέεται με την τελετουργία του γάμου (στην εκκλησία καί εκτός της εκκλησίας).

Ζέγκος **[ΤΚΕ, 2019,40]. ????**

Ζέζας[ΑΧΗ] **[ΤΚΕ, 2019,109]**. Ο [ΜΤ] σημειώνει ότι το ψευδώνυμο του Μακεδονομάχου Παύλου Μελά ήταν Μίκης Ζέζας και προσθέτει οτι ζέζας=μαύρος (σύμφωνα με πληροφορίες τις οποίες δεν μπόρεσα να επαληθεύσω η καταγωγή της οικογενείας ήταν από την Ηπειρο). Ο [ΑΚΛ] βεβαιώνει ότι στα Αραβ. zeza= ζοφερός, μαύρος. Εμείς Αραβικά δεν γνωρίζουμε. Επειδή όμως το όνομα παραείναι σύνηθες στα Αρβανιτοχώρια της Αττικής, συμβουλεύθηκαμε ένα Αλβανικό λεξικό και διάβασαμε ότι zezak= μαύρος (νέγρος) και z**e**za= (1) το μαύρο χρώμα (2) τα μαύρα, πένθιμα, ρούχα (3) κακά, δυστυχίες, καταστροφές (4) δύστυχη, κακομοίρα, αξιολύπητη αλλά και δυστυχία, συμφορά. Οπότε προτιμούμε την Αλβ. προέλευση. Παρατηρούμε ότι το 1845 υπήρχε χωριό Ζέζα στη Μεσσήνη (Ανθούσα από το 1927) οπότε το Ζέζας μπορεί να δείχνη, πολύ απλά, καταγωγή.

Ζεϊμπέκης **[ΤΚΕ, 2019, 446]**. Τρκ. zeybek= (1) στρατιώτης του ελαφρού Οθ. πεζικού (2) κάτοικος της ΝοτιοΔυτικής Τουρκίας με την ανάλογη φορεσιά, Μουσική χορού της περιοχής. Στα Ελληνικά, ζεϊμπέκης= άτακτος στρατιώτης η χωροφύλακας της Οθ. αυτοκρατορίας και ζεϊμπέκικος ο αντίστοιχος χορός.

Ζεκερίδης **{ΤΚΕ, 2019, 4]** Αραβογενές Τρκ. zeker= (1) πέος (2) σερνικός, ανδρικός, αρρενωπός

Ζέκιος[ΑΧΗ] **[ΤΚΕ, 2019, 167].** Ο [ΑΚΛ] το ετυμολογεί από το Τρκ. zeki= έξυπνος, ευφυής, νοήμων, οξύνους. Παρατηρούμε όμως ότι η Οθ. είχε και ένα δεύτερο, Αραβογενές και αυτό, zeki= (1) αγνός, ενάρετος (2) ότι/όποιος μεγαλώνει, ακμάζει, τα πάει καλά. Παράλληλα, έχουμε και το Αλβ. Zeqo, κύριο όνομα. Τέλος, ενώ η Τουρκική χρησιμοποιεί το επώνυμο Zekioğlu, το Ζεκιογλου (με τον τόνο σε όλες δυνστές θέσεις) δεν βρίσκεται στον ούτε στον ΤΚΕ ούτε στο διαδίκτυο. Αυτό, και το ανέβασμα του τόνου στό ε μας κάνει να πιστεύουμε ότι το Zeqo είναι το σωστό.

Ζελελίδης[ΤΝ] **[ΤΚΕ, 2019, 29]** Ο [ΔΤ] το θεωρεί παραλλαγή του Ζελιλίδης. Αλλά στς Τρκ. έχουμε και τηε λέξη zelel=(1) χάσιμο ισορροπίας, γλίστρημα, γλιστρερός, σκόνταμμα (2) σφάλμα, λάθος, ανεπάρκεια, έλλειμμα, ελάττωμα.

Ζελίλης[ΑΧΗ] **[ΤΚΕ, 2019, 2]** Μάλλον από το Αραβογενές Τρκ. zelil=ελεεινός,

Ζελιλίδης αμερπής,χαμερπής, τρισάθλιος, άξιος περιφρονήσεως περιφρονημένος

Ζελιώτης[ΤΝ] **[ΤΚΕ, 2019, 11]**. Ο [ΜΤ] επικαλείται το Σλαβικό zelje=λάχανο ενώ ο [ΑΚΛ], μάλλον από τυπογραφικό λάθος το zeje=λάχανο. Επειδή όμως η κατάληξη παρατηρούμε την ύπαρζη των χωριών Ζέλι (Ζηλευτό/Φθιώτιδα), Ζέλι (Κάνδαλος/Αρκαδία), Ζέλιον (Βοιωτία), Ζέλοβα (Βουνοπλαγιά, Γιάννενα), Ζέλοβο (Αντάρτικο/Φλώρινα) Ζελέχοβα (Αμυγδαλιές/Ηλεία), Ζελίχοβο (Αγία Παρασκευή/ ΑιτωλοΑκαρνανία) και κάτι άλλα αλλά ήδη πολλά γράψαμε. Ολα, πλην ενός, μετωνομάστηκαν το 1927-28. Κατά τον [VM] το Ζέλι έχει ρίζα Σλαβική που σημαίνει φυτό της οικογενείας Rumex (λάπαθο, ξινίθρα, πολυγόνατο(;)). Παεάλληλα, στα Σέρβικα zelje=λάχανο, ενώ στα Βλγ. зелка=зеле=λάχανο οπότε το Ζέλι μπορεί να θεωρηθή το αντίστοιχο των ονομάτων (χωριών) όπως η Λαχανάδα, η Λαχανιά, η ο Λαχανάς (τοποθεσία μάχης Ελλήνων-Βουλγάρων). Προσθέτουμε ότι στον πέμπτο(;) μ.Χ. αιώνα εμφανίζεται η λέξη ζέλκια= λάχανα [ΔΔ]. Τέλος, Ζέλεια είναι το όνομα πόλης η οποία αναφέρεται από τον Ομηρο και πόλη του νομού Σερρών (νομίσματα του 5ου αιώνα π.Χ με την επιγραφή ΖΕΛΕΙΑ ή ΖΕΛΕΙΩΝ).

Ζεμενίδης[ΑΧΗ] **[ΤΚΕ, 2019, 4]** . Ο [ΔΤ] επικαλείται το zemin= έδαφος, γή. Επειδή όμως οι λέξεις zemen και zeman είναι παραλλαγές του zaman και επειδή υπάρχει πληθώρα με το επώνυμο Ζαμάνης/Ζεμένης προτιμομε την ετυμολογία από το zemen (δές και Ζαμάνης).

Ζεμπέκης **[ΤΚΕ, 2019, 64]**. Παραλλαγή του Ζεϊμπέκης.
Ζεμπέκος
Ζεμπέκογλου

Ζεμπίλης **[ΤΚΕ, 2019, 64]**. Τρκ. zembil= ζεμπίλι, πλεκτός ανοιχτός σάκκος (απο
Ζεμπίλογλου σκοινι,ψάθα, η ισοδυναμο) με δύο λαβές. Στα Αλβ. zymb**y**le (βλέπε και όνομα Ζουμπούλης)

Ζενελής[ΑΧΗ] **[ΤΚΕ, 2019, 64].** Στα Τρκ. υπάρχει η λέξη zenneli από τα zen= (1) γυναίκα, κυρία, σύζυγος (2) γυναικωτός, zene=zenne=γυναίκα. Πλήν όμως ο Asim Zeneli, 1916-1943 ήταν ηρωικός Αλβάνος παρτιζάνος που σκοτώθηκε από τούς Ιταλούς. G(Ζενελης Αράχωβα)= 48. Από αυτούς 48, 46 είναι Ζενέλης και 2 χωρίς τόνο. Σημειώνουμε οτι υπήρξαν/υπάρχουν διάφορα χωριά με το Σλαβικό όνομα Αράχωβα και κατοίκους που μιλούσαν Αρβανίτικα. Μ' άλλα λόγια το Ζενέλης δείχνει προς τους Αλβανούς/Αρβανίτες και το Ζενελής (αν υπάρχει) δείχνει πρός τους τουρκόφωνους

Ζενεμπής **[ΤΚΕ, 2019, 138]** Το Αραβογενές Οθ. zeneb**=** ουρά, συνοδεία, ακολουθία σπουδαίου προσώπου

Ζενεμπίσης **[ΤΚΕ, 2019, 58]. Ο γιός του Ζενεμπή;**

Ζενετζής **[ΤΚΕ, 2019, 24].**. Τρκ. zenneci= έμπορος γυναικείου ρουχισμού.

Ζέππος **[ΤΚΕ, 2019, 192]**. Κατα τον [ΧΣ] το Ζέππος προερχεται απο το Ιταλικό
Ζέπος Giuseppe (Ιωσήφ) και εμφανίζεται και ως επώνυμο. Παρατηρούμε οτι ο πασίγνωστος καπετάνιος/ψαράς Ανδρέας Ζέππος (υπαρκτό πρόσωπο, πρόσφυγας απο το Αιβαλί) γράφεται με δύο π και ότι η πλειοψηφία διατηρεί το μη προφερόμενο δεύτερο π.

Ζέρβας[ΑΧΗ] **[ΤΚΕ, 2019, 4561]**. Οι Ζερβαίοι ηταν Σουλιώτικη φάρα. Οταν το 1804 οι εξόριστοι Σουλιώτες μιλάνε με τους αλβανούς μπέηδες (θέμα: επανάσταση ενάντια στον Αλή πασά) ένας από του αντιπροσώπους τους είναι ο Τούσας Ζέρβας [ΣΚ]. Επίσης *οι* Κουντουριώτες της Υδρας ήταν απόγονοι των Ζερβαίων (το Κουντουριώτης ήτανε παρωνύμι), απογόνων –λένε- ενός Ζέρβα που υπηρέτησε τον Καστριώτη/Σκεντέρμπεη και μετά το θάνατο του Σκεντέρμπεη στην ΑττικοΒοιωτία. Διάφορα χωριά, Ζερβάτα/Κεφαλωνιά Ζερβαίικα/ Καρδίτσα, Ζερβιανά/Κρήτη, Ζερβό/ Πρέβεζα και Καρδίτσα, Ζερβού/Σάμος, Ζερβοχώρι/Θεσπρωτία και Ημαθία, και Ζερβέϊκα (Τροιζηνία) δείχνουν να σχετίζωνται είτε με το Ζέρβας είτε με το Ζερβός (ζερβός= αριστερός, αριστερόχειρας και μερικές φορές έχει την έννοια του υποδεέστερου, του ανήλιαγου τόπου, κ.τ.τ. (π.χ., Ζερβομαχαλάς στην Ευρυτανία σε τοποθεσία γνωστή και ως Γούπατα όπου γούπατο=γούβα+πάτος= κοίλωμα της γής, μεγάλη γούβα) . Ετυμολογείται από το ζαβός= μη ίσιος, στραβός και κατ' επέκτασιν (τρόπος συμπεριφοράς) στραβός, ανάποδος, κακός (χαρακτήρας) ιδιότροπος, λοξός, ανάποδος (άνθρωπος) ανόητος, βλάκας, βλαμμένος και το ζαβός από τα Αραβικά zawiyah=γωνία [ΙΜΤ] που στα Τρκ. εμφανίζεται ως zaviye). Το Ζέρβας θεωρείται Αρβανίτικο επίθετο αλλά στα Αλβ. το μόνο που βρήκα με συγγενή δομή ήταν η λέξη zerv**a=** είδος τροφής γιά μωρά (γλυκός χυλός)[ΟΑ]. Η ετυμολογία του Ζέρβας από το το zerva δεν είναι τόσο απίθανη όσο φαίνεται εκ πρώτης όψεως δοθέντος ότι γιά γιά τον Κουρκούτας [ΤΚΕ,2019, 891] καί (κουρκούτι= χυλός). Τέλος παρατηρούμε οτι οι ΒορειοΗπειρώτες από το Ζερβάτι ετυμολογούν το όνομα του χωριού τους ως εξής:

.....οι σλάβοι το βρήκαν χαλασμένο, κατεστραμμένο και το ονόμασαν "Βζαρβάτ", στη γλώσσα τους, που στα ελληνικά μεταφράζεται "χάλασμα" "χαλασμένο". Ο λαός με την πάροδο του χρόνου του πρόφερε "Ζερβάτι".

Τέτοια λέξη στα Σλαβονικά, Σέρβικα, Ρώσσικα, κα βουλγ. Λεξικά δεν βρήκαμε. Βρήκαμε όμως ότι στα Βλγ. развалина~ερείπιο, καταστροφή, στα Ρώσσικα развалина~ερείπιο και στα Σερβ. razvelina= ερείπιο (κτίριο, άνθρωπος) razjevati= σκορπίζω στους τεσσερεις ανέμους, καταστρέφω (ελπίδες, όνειρα, αυταπάτες). Τελικά ούτε απο που προέρχεται το Ζέρβας καταλήξαμε ούτε από που βγαίνει η ονομασία Ζερβάτι. Κατά τη γνώμη μας τα στοιχεία που γνωρίζουμε δεν είναι επαρκή.

Ζερδελής[ΑΧΗ] **[ΤΚΕ, 2019, 22]**. Ο [ΔΤ] το ετυμολογεί από το Τρκ. zerde= γλυκό με ρύζι και ζάχαρη. Σωστό μεν αλλά, κατά τη γνώμη μου, παραλείπεται μιά σημαντική λεπρομέρεια. Το γλυκό έχει και ζαφορά/saffron (κιτρινίζει) και κατά συνέπεια η Περσογενής αυτή λέξη έχει/είχε και τις ακόλουθες γραμματιζούμενες έννοιες: (1) Υγρό η σκόνη από το κάρδαμο (Carthamus tinctorius), βασικά το saffron του φτωχού (2) χολή (3) κίτρινο αυγού (4) άλογο που το χρώμα του κιτρινίζει. Οπότε, υποθέτουμε ότι το όνομα είτε σημαίνει κιτρινιάρης η χολερικός. Παρατηρούμε όμως ότι στα Αλβ. zerdeli= είδος βερυκοκιάς και το αντίστοιχο βερύκοκο, στα Βλγ. Зарзала=βερύκοκο, ενώ στα Τρκ. το Περσογενές zardali η zerdalû σημαίνει άγριο βερύκοκο. Παράλληλα, στα Ελληνικά ξερδελιά= βερικοκιά [ΔΔ] και ζέρδελο=ζαρταλούδι=βερίκοκο. Ολα αυτά μαζί δείχνουν ότι η πιθανώτερη ετυμολογία έχει να κάνη με βερίκοκα και ίσως με το κιτρινωπό χρώμα τους.

Ζερίνης [**ΤΚΕ,2019, 1].** Μάλλον παραλλαγή του Ζηρίνης

Ζερίνος **[ΤΚΕ, 2019, 2]** Μάλλον παραλλαγή του Ζηρίνης, βλέπε επώνυμο.

Ζερλέντης **[ΤΚΕ, 2019, 16]** Το επώνυμο Zerlendi είναι επώνυμο εν χρήσει στη Ρουμανία και στο Βουκαρέστι υπήρχε (υπάρχει;) νοσοκομείο Zerlendi. Υπάρχει νιά μικρή πιθανότητα το Ζερλέντης να προέρχεται από το Ζερντελής με αντιμετάθεση των ντ/λ.

Ζερλεντές

Ζερλετίδης

Ζερλής **[ΤΚΕ, 2019,0]** αλλά κάποιος Ζερλής του διαδικτύου ήταν ο Πρόεδρος της Ενώσεως συμβολαιογράφων Αθηνών ο οποίος το 1927 έστειλε επιστολή στο Βενιζέλο. Ισως από το Περσογενές Τρκ. zer= (1) χρυσάφι (2) χρήμα, νομίσματα (3) κίτρινος (4) με χρώμα δέρματος ανοιχτό αλλά και Αραβογενές zer= σπόρος,, σπορά, σπαρμένο χωράφι, τα φυτά που φυτρώνουν σαν συνέπεια της σποράς. Το πιθανώτερο είναι ότο Ζερλής σήμαινε κάτι ανάλογο του Παραλής (βλέπε επώνυμο) μόνο που ο Ζερλής μάλλον είχε και χρυσαφικά.

Ζερμπάς[ΑΧΗ] **[ΤΚΕ, 2019, 17]**. Σύμφωνα με το Libro d'oro των Παξών η οικογένεια Ζερμπά, Ηπειρωτικής καταγωγής, πήγε στους Παξούς γύρω στο 1700.

Ζερμπαλάς[ΑΧΗ] **[ΤΚΕ, 2019, 9].** Ισως μεγεθυντικό του **Ζερμπάς.**

Ζεύκης **[ΤΚΕ, 2019, 12]**. Αραβογενές Τρκ. zevk=(1)απόλαυση, κέφι, ψυχαγωγία, τέρψη (2) καλαισθησία, καλό γούστο (3) ηδονή και zevkli= μερακλής, μερακλίδικος, καλόγουστος, καλαίσθητος, απολαυστικός. Στο διαδίκτυο βρίσκουμε και τα επώνυμα Ζευκλής/Ζεφκλής.

Ζευκιλής

Ζήλος[ΑΧΗ] [ΤΚΕ, 2019, 68]. Σε γενικές γραμμές ετυμολογείται απο το Τρκ. zil= κρόταλο, κουδουνάκι, κύμβαλο ([ΜΤ],[ΔΤ]). Ο [ΜΤ] προσθέτει και τα Ζηλάκος, Ζίλιας(;) με το (;) στο πρωτότυπο). Παρατηρούμε όμως ότι

Ζηλούδης

- zil επίσης σημαίνει πεινασμένος, zil gibi= (1) πάρα πολύ αδύνατος, πετσί και κόκκαλο (2) κάποιος που είναι μονίμως εν κινήσει (3) σε διαφορές εκφράσεις είναι επιτατικό του μεθυσμένος (βλέπε π.χ. το κάπως παρόμοιο «το κεφάλι μου έγινε κουδούνι»).
- Zil σήμαινε και (1) υποταγή, υπακοή (2) μεγάλη ευγένεια, προσπάθεια να ληφθούν οι άλλοι υπ᾽όψιν.
- Το ομόηχο (για τους Ελληνες) zıl σήμαινε (1) σκιά, (2) προστασία (3) φάντασμα (4)αντιπρόσωπος και (5) εφαπτομένη. Ετσι λοιπόν Zıllullah είναι ο επι γης αντιπρόσωπος (σκιά) του Θεού, δηλαδή ο Χαλίφης και αργότερα ο Σουλτάνος.
- Στα Αλβ. έχουμε τη λέξη zile=κουδούνι αλλά και την zili=φθόνος, ζήλεια οπως και τα παράγωγα της zili, π.χ. zilar= φθονερός, ζηλιάρης.
- Βλγ. Жило=κεντρί
- Ελλην. Ζήλος και παράγωγα. Επίσης ονόματα Ζήλαρχος και Ζίλιας(Αθήνα, τέταρτος π.Χ. αιώνας), Ζάλος (Νότια Ιταλία 3ος π.Χ.), Ζηλίας (Δαλματία, 3ος η 2ος π.Χ.), Ζήλος(Λακωνία, 1ος και 2ος μ.Χ.) Ζηλάδης(Ερέτρεια και Ορωπός, 4ος η 3ος π.Χ.), Ζήλαρχος (Ερέτρεια, 4ος η 3ος π.Χ.), Ζηλέας (Ερέτρεια, 3ος π.Χ.), Ζήλος (Μυτιλήνη).

Σε γενικές γραμμές η υπάρχουσα ετυμολογία δεν δείχνει απόλυτα πειστική αλλά σαφώς καλύτερη ετυμολογία δεν έχουμε να προσφέρουμε.

Ζήνδρος **[ΤΚΕ, 2019, 139]**

Ζηρίνης **[ΤΚΕ, 2019, 21]**. Ο [**ΜΤ**] αναφέρει το Περσογενές zerrin=χρυσός, ξανθός, ο [ΔΤ] το ίδιο, ο [ΑΚΛ] το zerin (με ένα r)=ξανθός. Παρατηρούμε τα εξής:

- Τα zerrin και zerin υπάρχουν και σημαίνουν χρυσαφένιος, που δείχνει σαν να είναι από χρυσάφι, επιχρυσωμένος
- G("Mehmet Zerin")=588 καί G("Mehmet Zerrin")=2930.
- Στα Οθ. υπήρχε το zirin= αυτός που είναι χαμηλά, κατώτερος. Τέτοιο όνομα δεν βρήκα στη Τουρκία.
- Στα Ρωσσικά жирный= χοντρός, ευτραφής, πλούσιος.

Σε τελική ανάλυση η συνήθης ετυμολογία δεν είναι απόλυτα πειστική αλλά δεν είναι και απορριπτέα.

Ζήτσας **[ΤΚΕ, 2019, 8]**. Ο [ΜΤ] ετυμολογεί το ομόηχο Ζίτσας από το Σλαβικό žica= σύρμα. Σύμφωνα με τον [ΜΒ] žica επίσης σημαίνει (2) χορδή (3) φλέβα, κοίτασμα (4) χαρακτηριστικό, ταλέντο (5) σύρμα για πλύσιμο τηγανιών και παρομοίων αλλά εμφανίζεται και σε εκφράσεις που θα μεταφράζαμε σαν «ιδιόρυθμος/μισότρελλος/ του λείπει βίδα» και «είναι παραπονιάρης/κλαψιάρης». Παράλληλα, στα Σέρβικα sic=zic= έδρα, κάθισμα. Τέλος, Ζίτσα είναι όνομα κωμόπολης κοντά στα Γιάννενα (~25 χμ. Βορειοδυτικά).

Ζιάμπας **[ΤΚΕ, 2019, 160]**. Αυτά τα επώνυμα είναι διαφορετικές μορφές των
Ζιαμπάκας Ζάμπας, Ζαμπάρας, κ.τ.τ.. Μερικά, αν όχι όλα από αυτά τα επώνυμα
Ζιαμπάρας δείχνουν να προέρχονται από το ζ(ι)άμπα= βάτραχος, φρύνος και κατ επέκταση άνθρωπος άσχημος. Βλέπε και το διαδικτυακό Κοζανίτικο αποκρηάτικο σκωπτικό :

Αρίτσιους μπαρμπιρίζουνταν να πάρει γκαχιλώνα
κι η γκαχιλώνα λούζουνταν χάλιβιν νύφ' να γένει.
Συμπιθιριό κι γειτουνιά καλούν στα στέφανα τους
καλέσανε τουν μπάκακα κουμπάρου να τουν φκιάσουν.
Τη ζιάμπα μας την έμορφη κι αυτήν θέλτσαν κουμπάρα.

αρίτσος= σκατζόχοιρος μπαρμπερίζω= κουρεύω, ξυρίζω γκαχιλώνα= χελώνα χαλεύω= ψάχνω, ζητάω

Ζιγκήρης[ΑΧΗ] **[ΤΚΕ, 2019, 44].** Ο [ΔΤ] το ετυμολογεί από το zikir=θύμιση, μνεία (αλλά βασικά μνεία του Θεού, προσευχή, κ.τ.τ). Υπάρχει όμως και το zıngır ~ έντονο τρέμουλο. G(" Mehmet Zingir")=31, G(" Mehmet Zikiroğlu")=1220 καί G("Mehmet Zıngır")=2. Στήν Βόρεια Συρία υπάρχει πόλις Zingirli. Ο [ΜΤ] γράφει το αρχικό Ζ επωνύμων μπορεί να είναι Ελληνοποίηση του Τσ. καί στόν [RT] διαβάζουμε ότι çingil=cingil= cıngıl= Τσ

Ζιλλιλής **[ΤΚΕ, 2019, 3]**. Ισως από το Τρκ. zilli=(1) με κουδούνια (2) κακότροπος, αγενής, καβγατζής. G("Mehmet Zilli")=3360.

Ζιμετάκης **[ΤΚΕ, 2019, 2]**. Ο [ΔΤ] το ετυμολογεί από το zimmet =χρέος, ευθύνη. Προσθέτουμε ότι

- Zimmet= χρέωση, χρέος, χρεωστούμενα
- Zimmet = φόρος στους μη Μωαμεθανούς
- Zimmi= μη Μωαμεθανός Οθωμανός υπήκοος.

Ζιμπούλης **[ΤΚΕ, 2019, 12]**. Βλέπε Ζουμπούλης

Ζιντζίρια[ΑΧΗ] **[ΤΚΕ, 2019, 1]** και γιά το Ζιντζιρλής [ΤΚΕ, 2019,1] . Ο [ΔΤ] ετυμολογεί το επώνυμο Τζιντζιρλής από το Τρκ. zincirli= αλυσσοδεμένος. Ω του θαύματος, στην Αλβ. υπάρχει δημοσιογράφος με όνομα Shpetim Zinxhiria η Zinxhirja (η πρώτη μορφή του ονοματος είναι η πιό συνήθης), και zinxhir= αλυσσίδα στα Αλβ..

Ζιρτίδης **[ΤΚΕ, 2019,5]**. Ο [ΔΤ] ετυμολογεί το Ζιρτιλίδης από το Τρκ. *Ζιρτιλίδης* zırdeli=θεότρελλος. Αυτό βέβαια δεν εξηγεί το Ζιρτίδης εκτός κι αν υποθέσουμε μια λογικά ανάποδη παραγωγή επωνύμου (πράγμα όχι αδύνατο). Το όνομα δεν δείχνει να έχη Τρκ ισοδύναμο.

Ζλατάνης **[ΤΚΕ, 2019, 80]**. Σέρβικο zlatan=χρυσαφένιος, χρυσός (επίθετο) *Ζλατάνος*

Ζολώτας [ΤΚΕ, 2019, 367+. Απο το Ρωσσικό З**О**ЛОТО (ζόλοτο)=χρυσός. Ονομα επιφανών Ελλήνων χρυσοχόων και τραπεζιτών.

Ζορμπάς [ΤΚ, 2019, 2032]. Τρκ. zorba= αυτος που με το ετσι γουσταρω (βια η απειλη βιας) παιρνει οτι θελει, εξουσιαστής, τύραννος

Ζουγανέλης **[ΤΚΕ, 2019, 628].**
Ζουγανάκης
Ζουγανάς
Ζουγανέας

Ζούγκος **[ΤΚΕ, 2919, 110]**

Ζουγκουρλής **[ΤΚΕ, 2019, 1]** Ο [ΔΤ] ετυμολογεί το ομόηχο Ζουγγουρλής (γραφή που δεν είδα αλλού) από το Οθ. züğürt=φτωχός (αλλά και άφραγκος, χρεωκοπημένος). Ισως, αλλά δεν είναι προφανές πώς το ğ έγινε γκ, το t εξαφανίστηκε. Προσθέτουμε λοιπόν το εξής:
Η **Rezan Zuğurlu είναι Κούρδα πολιτευόμενη στο στό Diyarbakır, πόλη που θεωρείται (από τους Κούρδους) η πρωτεύουσα του Βορείου Κουρδιστάν.**

Τα Zugurlu και Ozugurlu είναι Τρκ. επώνυμα. Υπάρχουν δύο πόλεις στην Τουρκία με το όνομα Zugur/Zuğur (η μία λέγεται και Rugor, Zagoran) οπότε Zugurlu= από το Zugur.
Οι Τούρκοι χρησιμοποιούν την έκφραση "zangır zangır" για να εκφράσουν το τρέμουλο, τα δοντια που χτυπάνε, τρίζουν, μια μηχανή που κλωτσάει και κάνει δαιμονισμένο θόρυβο. Ο μεταφραστής του Google αποδίζει το Τρκ. zangır zungur
ως (USA) pungent = (1) δυνατός (π.χ. πόνος) (2)πιπεράτη (π.χ. γεύση) καί (3) δηκτικός λόγος.
Αλβ. zhu'ngur= φρούτο που σκόπικα αφήνεται να γίνη παραγινωμένο.

Κανένα από αυτά δεν μας ενθουσιάζει και η ερμηνεία είναι μάλλον αλλού.

Ζούγγαρης [TKE, 2019, 1]
Ζούγκος [TKE, 2919, 55]
Ζούγκρα **[TKE, 2919, 3].**
Ζούγρας **[TKE, 2919, 173]**. Το Ζούγρης είναι όνομα γνωστής
Ζούγρης οικογενείας στο Αμπελάκι Σαλαμίνας (ανατροπές) που
Ζούγρος προεπαναστατικά λεγότανε και (Ζιούγρης, βλέπε ανατροπές) αλλά και όνομα μέλους της ΟΚΝΕ (Κομμουνιστική Νεολαία) δολοφονημένου στην Καβάλα το 1923 (οδηγητής). Σε γενικές γραμμές, δεν μπόρεσα να βρώ πειστική ετυμολογία. Παρατηρούμε ότι:

- η Τουρκική έχει τις λέξεις suğr=ασήμαντος, suğra= ελάσσονα πρότασις συλλογισμού, ο πιο μικρός, ο πιό νέος (και μερικές φορές το ζ το σ και το τσ μπερδεύονται. π.χ., zukak= sokak= σοκάκι και, ζουγκρανιά= τσουγκρανιά) ενώ στην Αλβ. έχουμε το suga'r= (1) αρνάκι που ακόμα θηλάζει (2) ο Βενιαμίν της οικογενείας
- Στα Αλβ. zghuris=ανασκαλεύει, π.χ. κόττα η χρήστης οδοντογλυφίδας).
- Χωριό Ζούγρα (για τούς αρχαίους Πελλήνη), γιά το Γεμιστό Κέρκοβα-ίσως παραλλαγή τού Τσερκοβα=εκκλησία, όνομα υψώματος σήμερα-, γιά τους Ενετούς Sugra το 1686 και Ζούγρα το 1700, μέχρι το 1845 Ζούγρα και έκτοτε Πελλήνη -βλέπε Πελλήνη) στην Κορινθία, ενισχύει την υποψία ότι το όνομα ίσως να είναι Αλβανικό (βλέπε και Ζούρας).

Ζουλούμης **[ΤΚΕ, 2019, 76]**. Σύμφωνα με τους [ΔΤ, ΜΤ] από το Αραβογενές Οθ. zulüm= τυραννία, καταπίεση (αλλά και απανθρωπιά, σκαιότητα, πιλάτεμα). Επίσης Αλβ. zullu'm = (1) ζημιά (2) προσβλητική συμπεριφορά, κακή μεταχείριση (3) άνθρωπος κακός, κακότροπος, προσβλητικός και Σερβ. zulum= βια, βιαιότητα, καταπίεση.

Ζουλούφος **[ΤΚΕ, 2019, 25]**. Τρκ. zülüf=μπούκλα, τσουλούφι. Επίσης Αλβ. cullufe με παρόμοια έννοια.

Ζουμπάς[ΑΧΗ] *Ζουμπάκης* **[ΤΚΕ, 2019, 244].** Ελληνική λέξη ζουμπάς= (1) τρυπάνι, τρυπητήρι, διατρητήρας, εργαλείο για νά κάνουμε τρύπες σε επιφάνειες (π.χ. λαμαρίνα) (2) εργαλείο για να σφυροκοπήσουμε το κεφάλι πρόκας χωρίς να χτυπήσουμε το υλικό γύρω της (3) άνθρωπος μικρόσωμος, κοντός, κοντοστούπης. Συνήθως ετυμολογείται απο το Τρκ. zımba=τρυπητήρι αν και υπάρχει το Σερβικό zumba με την ίδια έννοια. Κατά πάσα πιθανότητα το όνομα σημαίνει κοντοστούπης.

Ζουμπάνος[ΑΧΗ] *Ζουμπανέας* **[ΤΚΕ, 2019, 1]**. Το όνομα δείχνει παραλλαγή του Ζουπάνος και το και το –έας δείχνει Μάνη. Βλέπε τα Ζουμπάνος και Ζούπας με έμφαση γιά το δεύτερο όνομα στο χωριό Ζούπαινα

Ζουμπούκος **[ΤΚΕ, 2019, 10]**.

Ζουμπούλης *Ζουμπουλάκης* *Ζουμπουλίδης* *Ζουμπούλογλου* **[ΤΚΕ, 2019,274] Το Ζουμπούλη(ς) εμφανίζεται και ως όνομα (το 274 μετράει μόνο τα επώνυμα)** . Στα Οθ. Τα sümbül, sünbül, καί zümbül *βασικά* σημαίνουν ζιμπούλι/ ζουμπούλι/υάκινθος. Επίσης χρησιμοποιούνται ενίοτε μεταφορικά και ποιητικά. Π.χ. με την έννοια μπούκλας μαλλιών ωραίου προσώπου, η στην έκφραση sümbülı ter= γένια εφήβου. Στα Οθ. sümbülî= σκοτεινός (όπως το χρώμα του άγριου υακίνθου) και κατ' επέκτασιν συννεφιασμένος. Τέλος στα Αλβ. zymbyl=ζουμπούλι, Zymbyl είναι ανδρικό όνομα, καί zymbyle=ζεμπίλι=καλάθι με δύο λαβές.

Ζουπάνος[ΑΧΗ] *Ζουπάνης* *Ζουπανίδης* *Ζουπανιώτης* **[ΤΚΕ, 2019, 92]**). Χωριό Ζουπάνι στο νομό Κοζάνης, επίσης γνωστό ως Ζιουμπάν ή Ζμπάν ή Ανασελίτσα (επίσημο όνομα (Πεντάλοφος). Οι Ζουπανιώτες εξηγούν το όνομα από τον Ζουπάνο Νικόλαο (τοπική παράδοση), υποτελή του Στεφάνου Ντούσαν αλλά και από το Σερβ. ζουπάνι=αρχηγείο. Η διαφορά είναι στην πραγματικότητα μικρή δοθέντος ότι στα Σερβικά županˇ=φύλαρχος και η λέξη στα Ελλ. υιοθετήθηκε ως ζουπάνος= (1) ηγέτης Σλάβων (2) τσοπάνος. Το Ζουπανιώτης δείχνει καταγωγή. Το αν τα άλλα τρία δείχνουν καταγωγή, επάγγελμα, η κοινωνική θέση, το αφήνω στην κρίση του αναγνώστη.

Ζούπας[ΑΧΗ] [ΤΚΕ, 2019, 593]. Αν δεχτούμε την ετυμολογία του Ζουπίδης, τα ίδια ισχύουν και για το Ζούπας. Παρατηρούμε όμως ότι:

- Το züppe δεν εμφανίζεται σαν Τουρκικό όνομα.

- Ζουπάνιον (σήμερα πεντάλοφος) χωριό στην Κοζάνη
- Ζούπαινα, χωριό ανατολικά της Σπάρτης, δημιουργήθηκε απο τους Τσιντζινιώτες (τα Τσίντζινα γίνανε Πολύδροσσο, η Ζούπαινα Άγιοι Ανάργυροι).

Ολα αυτά δείχνουν ότι η ετυμολογία απο το züppe ίσως είναι βιαστική και μάλλον πρέπει να εξετάσουμε τη Σλαβική εκδοχή. Σημειώνουμε ότι στα Σερβ. župa= (1) περιοχή, διοικητική μονάδα (2) χώρος όπου ζη μιά φυλή, καθολική ενορία (4) προστατευμένη και ηλιόλουστη κοιλάδα και župan=φύλαρχος , ενώ στα Ελληνικά ζουπάνος= (1) ηγέτης Σλάβων (2) τσοπάνος.

Ζουπίδης [ΤΚΕ, 2019,15]. Ο [ΔΤ] το ετυμολογεί από το Τρκ. züppe (βλέπε Ζούππας) και μάλλον έχει δίκηο αν το Ζούπας (με ένα π) είναι απλοποίηση του Ζούππας (με δύο).

Ζούππας[ΑΧΗ] **[ΤΚΕ, 2019, 4]**. Τρκ. züppe=καλοντυμένος, κομψός, επιδειξίας, σνομπ, φλώρος, τζιτζιφιόγκος, που κάνει τον σπουδαίο. Ισως όμως και ανορθόγραφη γραφή του επωνύμου Ζούπας

Ζουπούρης **[ΤΚΕ, 2019,5]. G(Ζουππούρης)=318, όλοι στην Κύπρο. G(Mehmet G(Mehmet Zıpır")=356.** Ο [ΔΤ] ετυμολογεί το Ζουπουριάδης απο το Τρκ. zıpır=τρελλός (αλλά και μανιακός, κάποιος εν διαρκή κινήσει).

Ζούρας [**ΤΚΕ, 2019,430**]. Ζούρα/ζούρια σημαίνει κατακάθι λιπαράς ουσίας και κατ' επέκταση καχεξία, μαρασμός(ζουριάζω=φθίνω, μαραίνομαι και ζουριασμένος=αρρωστιάρης, ατροφικός, καχεκτικός). Στα Σέρβικα, žura=κοντός, βραχύσωμος. Τέλος, το 1845 είχαμε τα χωριά Ζούρα (Χαλκίδα) και Ζούγρα (Κορινθία).

Ζουριδάκης **[ΤΚΕ, 2019,430]**. Μάλλον από το ζουρίδα=αλεπού. Βλέπε Ζουρίδης

Ζουρίδης[ΑΧΗ] **[ΤΚΕ, 2019,120]**. Κατα τον [ΜΤ] στα Κρητικα ζουρίδα=αλεπού (κατά τον [ΔΔ] ζουρίδα=νυφίτσα, ικτίς) και το πλήθος των Ζουριδάκηδων ενισχύει την άποψή του (Ζουρίδι είναι και χωριό κοντά στο Ρέθυμνο, ~100 κατοίκων). Ισως όμως και απο το Ζούρας.

Ζουρνάς **[ΤΚΕ, 2019, 295]**. Μάλλον από το zurna με μία από τις έννοιες (2)-(5) (βλέπε Ζουρνατζής).

Ζουρνατζής **[ΤΚΕ, 2019, 352]**. Τρκ. zurna=(1) μουσικό πνευστό όργανο, καραμούζα, πίπιζα (2) ανόητος,φαφλατάς [ΤΕ] (3) μεγάλη μύτη [IFD2] (4) πέος [IFD2] (5) μεθυσμένος, σουρωμένος [FD2] (6) ζαργάνα, βελόνη η οξεία (ψάρι) και zurnacı=ζουρνατζής, αυτός που παίζει τον ζουρνά.
Ζουρναζίδης

Ζυματούρας **[ΤΚΕ, 2019, 17]**.

Ζωιτάς **[ΤΚΕ, 2019, 74] Ισως να είναι μητρωνυμικό**
Ζωιτάκης
Ζωιτόπουλος

Ζωιτός

Ζώρας [ΤΚΕ, 2019, 85] Πιθανόν απο το Σερβικό zora=αυγή (παρόμοιο με το Αυγέρης, Αυγερινός) χωρίς να αποκλείεται το Τρκ. zor= (1) βία, καταναγκασμός, ζόρι (2) δυσκολία (3) δύσκολος, κοπιαστικός ζόρικος στενάχωρος, χαλεπός δοθέντος ότι το Zor εμφανίζεται σαν Τρκ. επώνυμο. Η λέξη zor εχει υιοθετηθεί στα Ελληνικα (ζόρι) στα Αλβανικά, και στα Σέρβικα.

Ζώρζος **[ΤΚΕ, 2018, 502]**. Στα Ιτλ. Υπάρχουν διάφορα επώνυμα τα οποία θεωρούνται παράγωγα του Giorgio (Γεώργιος) και με αποκοπή Zorzo. πιό κοινό επώνυμο είναι το Zorzi (Gilberto) που εμφανίζεται τον 14^0 αιώνα στην Ιστρια (επίσκοπος στο Parenzo) και εν συνεχεία γίνεται σχετικά κοινό στη Βενετία όπου από την μία επιφανή οικογένεια με το επώνυμο Giorgi η Zorzi προήλθαν ο δόγης Marino Zorzi και οι καρδινάλιοι Pietro Antonio Giorgi η Zorzi (1745-1803) και Oreste Giorgi η Zorzi (1856-1924). Ισως λοιπόν το Ζώρζος να είναι Ελληνοποίηση του Ιταλοποιημένου Γεώργιος.

Ζώτος [ΤΚΕ, 2019, 1581] . (Αλβ.) zot = κύριος, ιδιοκτήτης, νοικοκύρης, αφέντης, άρχοντας, άνθρωπος ικανός

Ζώτης

Ζωτιάδης

- Η -

(Δεκέμβριος 2019)

Ηλιάδης
Ηλιάκης
Ηλιόπουλος

[ΤΚΕ, 2019, 3749] Ετυμολογείται από το Ηλίας, όνομα τού βιβλικού προφήτη Ηλία (έζησε τον ένατο αιώνας π.Χ.) γνωστού από τη διαμάχη τουμε τη βασίλισσα Τζεζαμπέλ. Το όνομά του προφέρονταν κάτι σαν το «Ελ-ι Γιαχού» που χοντρικά σημαίνει «ο Γιαχβέ είναι Θεός». Ή εικόνα που έχουμε σήμερα για τους πρωταγωνιστές της αρχαίας αυτής διαμάχης επιβεβαιώνει την άποψη ότι την ιστορία την γράφουν οι νικητές.

Ημελλος
Ημελος
Ιμελλος

[ΤΚΕ, 2019, 26]. Στά Λατινικά και στις Λαστιγογενείς γλώσσες βρίσκουμε τις λέξεις gemellus/Λατινικά, jumeau/Γαλλικά gemello/Ιταλικά καί gemelo/Ισπανικά που σημαίνουν δίδυμος. Στά Ελληνικά έχουμε το γέμμελος=δίδυμος αδερφός [ΣΤ]. Η ετυμολογία Γεμμελος--> Ημελλος δεν πείθει αλλά καλύτερη δεν ξέρουμε.

– Θ –

(version 23)

Θάλλας **[ΤΚΕ, 2019, 3]**. Μάλλον απο το θάλος= θαλλός= νεαρό κλωνάρι, βλαστάρι (ίδια ρίζα με το αειθαλής, βλέπε και το κλαρί®Κλάρας, οικογενειακό όνομα του Αρη Βελουχιώτη). Θάλλος επίσης λεγότανε και το εθιμοτυπικό δώρο του κολλήγα στον ιδιοκτήτη η του πιστού στη θεότητα. Βλέπε και [ΧΣ], αρχαίο όνομα Θαλλός.

Θάνας **[**ΤΚΕ, 2019, 5]. Το Θάνας (κύριο όμομα) είναι υποκοριστικό του Θανάσης [ΧΣ]. Το ίδιο πιστεύω ισχύει και για το επώνυμο. Χωριό Θάνα(ς) στην Αρκαδία.

Θαναηλάκης[ΑΧΗ] **[ΤΚΕ, 2019, 28]**. Μάλλον υποκοριστικά του Ναθαναήλ με αποκοπή
Θαναηλίδης του αρχικού Να.

Θεάκος [ΤΚΕ, 2019,50]. Θεάκος ήταν το επώνυμο Φιλικού από την έξω Μάνη (Ιωάννης , Μηλιά) και Μανιάτη πολεμιστή στον Πολυάραβο (από τα Σκυφιάνικα).

Θειακός **[ΤΚΕ, 2019,82]**. Μάλλον παραλλαγή του Θιακός και ορθογραφική σύγχυση με το θείος/θεία

Θεανός[ΑΧΗ] [ΤΚΕ, 2019, 3]. Μάλλον μητρωνυμικό από το Θεανώ , όνομα εν χρήσει
Θεανόπουλος από τους Ομηρικούς χρόνους (μία των Δαναΐδων. ιέρεια της Αθηνάς
Θεανίδης αλλά και Θεανώ η Θουρία μαθήτρια, σύζυγος και συνεχίστρια του Πυθαγόρα) μέχρι σήμερα. Το Θεανώ ετυμολογείται από το Ομηρικό θέαινα=θεά που ετυμολογικά σχετίζεται με το θύω από το ΙνδοΕυρωπαϊκό dhes ρίζα τεσσάρων οικογενειών λέξεων: (1) fair, feria (2) feast, festive, festival (3) fanatic, profane (Λατ. fanum=ναός) (4) Θεός, αποθέωσις, Πάνθεον, ενθουσιασμός κ.τ.λ.

Θέμελης **[**ΤΚΕ, 2019, 1082]. Σαν κύριο όνομα εκφράζει την ευχή ο ονομαζόμενος
Θεμελής να έχη γερά θεμέλια και σαν επώνυμο έχει την ίδια σημασία. Πλην όμως επειδή η Τρκ. εχει υιοθετήσει τη λέξη θεμέλιο (temel), temelli= (1) ο έχων θεμέλια, αληθινός, αυθεντικός (2) θεμελιωμένος, θεμελιώδης (3) μόνιμος. G("Mehmet Temelli")=4860.

Θέος **[ΤΚΕ 2019, 354].** Η λέξη θέος χρειάζεται με την έννοια του κάλλιστος, σ' αυτό που κάνει (π.χ. ο Αισχύλος. Οι μεγάλης ηλικίας καί μανιώδεις του ποδοσφαίρου ίσως να θυμούνται ότι στην κλίμακα της εξέδρας οι Θεοί έπαιζαν καλά καί οι ημίθεοι καλύτερα.

Θιακός **[ΤΚΕ, 209, 3]**. Θιακός=Ιθακήσιος, από την Ιθάκη.
Θιακάκης
Θιακογιάννης

Θιακοδημήτρης

Θραψανάκης **[ΤΚΕ, 2019, 2]**. Κωμόπολη Θραψανό (και Θράψανο) κοντά στο
Θραψανιώτης Ηράκλειο Κρήτης. Σημειώνουμε και το θράψα, όνομα ποικιλίας σταφυλιού και το θράψα η θραψοσανίδα, σανίδα με χοντρά καρφιά που χρησιμοποιείται στο σπάσιμο των σβόλων (βλέπε εδώ και εδώ).

Θώδος **[ΤΚΕ, 2019, 114]** Το Θώδος μάλλον είναι υποκοριστικό του
Θοδούλης Θεόδωρος.Τα Θόδος καί Θοδούλης **(βλέπε καί στον [ΧΣ])** στον ΤΚΕ γιόκ.

Θωίδης **[ΤΚΕ, 2019, 88]**. Από το αρχαίο Θώς=τσακάλι. Ο [ΜΤ] το θεωρεί
Θωικός μετάφραση στα Ελλ. από το Τουρκογενές Τσάκαλος και παρόμοια.

Θωμάς **[**ΤΚΑ, **2019, 21691]**). Από το όνομα του γνωστού αποστόλου το οποίο σημαίναι δίδυμος [ΜΤ]. Σημιτικη ρίζα tw'm=δίδυμος και (Αραμαϊκό) tama= (Εβραϊκό) to'am=δίδυμος [ΑΗ].

Θωμαδάκης **[ΤΚΕ, 2019, 392]** . Ο [ΧΣ] ετυμολογεί το Θωμαδάκης από το βενετικό Tomado. Οι Ιταλοί όμως θεωρούν σε γενικές γραμμές το Tomado πατρωνυμικό και παραλλαγή του Tomasso. Ετυμολογούν δε αμφότερα από το Βυζαντινό (στην πραγματικότητα Εβραϊκό) Θωμάς.

.

- I -

(Αύγουστος 2019)

Ιβρισιμτζής **[ΤΚΕ, 2019, 4].** Τρκ. ibrişim= μεταξωτή κλωστή και ibrişimci= κατασκευαστής η πωλητής μεταξωτής κλωστής.

Ιλάνογλου[ΑΧΗ] **[ΤΚΕ, 2019, 6]**. Σύμφωνα με τον [RT] ilan είναι επαρχιακή προφορά του yılan=φίδι, ερπετό και κατ' επέκτασιν άνθρώπος αγνώμονας, κακός. Σημειώνουμε και το ρήμα yılmak= πτοούμαι, λυγίζω, αποθαρρύνομαι, μετοχή yılan. Ανάμεσα στίς ετυμολογίες για επώνυμα που αρχίζουν με Γ βλέπουμε τήν επομένη:

Γιλαντζής **[ΤΚΕ, 2019, 37]** Τρκ. yılan=(1) φίδι, ερπετό (2) άνθρωπος αχάριστος, κακός, μοχθηρός. G(" Mehmet Yılan ")=8500 !!! Η επαγγελματική σχέση του Yılancı με τα ερπετά (δίποδα η μή) δεν είναι σαφής αν και κατά τον [ΔΤ] Yılancı=κυνηγός φιδιών.

Ιλαντζής[ΑΧΗ] **[ΤΚΕ, 2019, 11].**. Ο [ΑΚΛ] επικαλείται το ilan= δικαστική απόφαση, απόδοση η οποία δεν εμφανίζεται στα λεξικά μου. Υπάρχει όμως το ilâm= δικαστική απόφαση [RT]. Ο [ΔΤ] το ετυμολογεί από το Τρκ. ilan=αγγελία (γάμου και παρόμοια), ανακοίνωση, διαφήμιση κ.τ.τ. Την σήμερον ημέρα ilancı=διαφημιστής αλλά επώνυμο İlancı δεν βρήκαμε (G("Mehmet İlancı")=0). Αντιθέτως G("Mehmet Yılancı")=4530.

Γιλαντζής **[ΤΚΕ, 2019, 37]** Τρκ. yılan=(1) φίδι, ερπετό (2) άνθρωπος αχάριστος, κακός, μοχθηρός. G(" Mehmet Yılan "=8500 !!! Η επαγγελματική σχέση του Yılancı με τα ερπετά (δίποδα η μή) δεν είναι σαφής αν και κατά τον [ΔΤ] Yılancı=κυνηγός φιδιών. Yılancıoğlu (yılan=(1) φίδι, ερπετό (2) χαρακτηρισμός ανθρώπου: αχάριστος, αγνώμων, χαιρέκακος, κ.τ.τ.). Τέλος, υπάρχει τοποθεσία με το όνομα Yılancı/ Yilanci (επαρχία Κασταμονής). Νομίζω λοιπόν ότι παρά το γεγονός οτι η ετυμολογία του [ΔΤ] δείχνει λογική, δείχνει πιθανώτερο το Ιλαντζής να είναι παραλλαγή του Γιλαντζής (βλέπε επώνυμο) και να προέρχεται από το Yılancı.

Ιμαμετζής[ΑΧΗ] **[ΤΚΕ, 2019, 0]** αλλά επειδή συχνά ετυμολογείται από το İmam ας προσθέτουμε τη δική μας γνώμη. Στα Τρκ. imame=(1) η (κατά κανόνα κεχριμπαρένια) χάντρα στη κορυφή του κομπολογιού (2) η (κατά κανόνα κεχριμπαρένια) άκρη (στόμα μεριά) της πίπας (3) τουρμπάνι. Το όνομα είναι επαγγελματικο (πωλητής η κατασκευαστής κάποιου η κάποιων των διαφόρων iimame....)

Ιμάμης **[ΤΚΕ, 2019, 3]** Από τον αντίστοιχο Μουσουλμανικό τίτλο.
Ιμαμίδης

Ιμανίδης **G(Ιμανίδη)=25.** Αραβογενές Τρκ. iman=πίστη καί το imanım πού
Ιμανιμίδης χρησιμοποιείται επιτατικά, είναι χοντρικά ανάλογο με τό
Ιμάνογλου «μα τη πίστη μου!».

Ιμπρής **[ΤΚΕ, 2019, 3]** Στα Τρκ ibri= (1) λεπτός και μυτερός, στηλοειδής
Ιμπρίαλος (2) Εβραίος (3) Οθ. κατασκευαστής/ πωλητής βελονών (ibre=βελόνα)
Ιμπριξής ibrik= (1) κανάτι, βελονοειδής (2)μπρίκι (καφέ) (2) μπρίκι (πλοίο),
Ιμπρίσης ibriksi=χόνδρος προσκολλημένος στις φωνητικές χορδές,
ibriz/ibrizî~καθαρό χρυσάφι. Μάλλον άσχετο είναι το ıblık=ımlık= μουνουχισμένος. Σε γενικές γραμμές είναι πιθανό το Ιμπρής να σημαίνη Εβραίος η και βελονοποιός/βελονοπώλης. Τα άλλα ονόματα απαιτούν περισσότερες γνώσεις η ετυμολογικούς ακροβατισμούς. G("Mehmet İbrikçi ")= 407. Πιθανόν τα *Ιμπριξής, Ιμπρίσης* να είναι παραλλαγές του İbrikçi. Οσο για το Ιμπρίαλος, σε στιγμές άκρατου Εθνικισμού θα μπορούσαμε να το θεωρήσουμε εκτουρκισμό του Ευρύαλος αλλά δυστυχώς τέτοιο επώνυμο δεν έχει ο ΤΚΕ.

Ιμπρισίμης **[ΤΚΕ, 2919, 9]**. Βλέπε Μπρισίμης.

Ιντζές[ΑΧΗ] [**ΤΚΕ, 2019, 592**]. Τρκ. ince= λεπτός, λεπτοκαμωμένος, κομψός, ευαίσθητος, ευγενής, ντελικάτος και παρόμοια. Επίσης, συμφωνα με τον [RT], στην καθημερινή γλώσσα ince= Lesbian. Υποθέτουμε οτι αυτό το Lesbian στα Ελληνικά σημαίνει λεσβιάς καί όχι Λεσβία. Το ince εμφανίζεται και σαν πρώτο συνθετικό σε επώνυμα. Π.χ., όπως Ιντζεβίδης, ισως από το ince και ένα από τα ακόλουθα:

1) vites= πούτσος στην αργκό [FD2], vid=αγάπη, φιλία, στοργή, vida=βίδα, vız= βόμβος, βοητό, vıdıvıdı= φλύαρος, πολυλογάς, φαφλατάς
2) Ιντζέκαρος/Ιντζεκαράκης , Ιντζεκώστας (15 στό ΤΚΕ το 2019),
3) Ιντζέμπελης, καί incebel/incebelli= με λεπτή μέση, μεσάτος (bel= μέση).

Ιντζέκαρος[ΑΧΗ] Η Τρκ. έχει τα επώνυμα İncekar, G(" Mehmet İncekar ")=4, και G(" Mehmet İncekara ")=5640 . Το πρόβλημα είναι ότι οι λέξεις kar, kâr, kara έχουν πολλαπλές σημασίες και επιπροσθέτως κατά κανόνα στα μοντέρνα Τούρκικα το kâr γράφεται kar. Εχουμε λοιπόν την έκφραση ince kar= ψιλό χιόνι, αλλά και ince karo= τετραγωνάκι,μικρός, ρόμβος,καρό. Η λέξη kâr σημαίνει κέρδος αλλά και πράξη δουλειά, είναι και κατάληξη (π.χ. cefa=βάσανο, πόνος, cefakâr= βασανιστής αλλά και βασανισμένος) και ονομασία τύπου μουσικής. Η λέξη kara σημαίνει μαύρος αλλά και στερηά. Και επειδή αυτές οι λέξεις έχουν

και δεκάδες άλλες έννοιες, θά σταματήσουμε εδώ λέγοντας ένα απλό «δεν ξέρουμε την ετυμολογία του ονόματος».

Ιντζιρτζής[ΑΧΗ] Ιντζιρλής Ιντζίρτζογλου

[ΤΚΕ, 2019, 86]. Στα Τρκ. incir=σύκο καί στά Τρκ. της επαρχίας incir=αιδοίο. Στην αργκό incir dolmasι είναι αυτό που γεμίζει το αιδοίο γενικά και οι όρχεις ειδικά. Οπότε τα ονόματα βασικά σημαίνουν παραγωγός/πωλητής σύκων (***ci) με συκιές (***li) η γιος του πωλητή/παραγωγού (***oğlu) αλλά δεν είναι πάντα σίγουρο γιά ποιά «σύκα» μιλάμε.

Ίσαρης[ΑΧΗ] **[ΤΚΕ, 2019, 239]**. Στην απογραφή του 1840 υπάρχουν δυό χωριά Ισαρι Ενα στην Αχαΐα και ένα στην Αρκαδία (σήμερα Ισαρη και Ισαρης). Είναι όμως δύσκολο να πιστέψουμε οτι οι 239 στόν ΤΚΕ κατάγονται όλοι από αυτά τα δύο χωριά. G(" Ilyas Isar ")+G(" İlyas İsar ")= 148. Η Τουρκική ετυμολογία δεν δείχνει απόλυτα πειστική και το Τρκ. isar έχει πολλαπλες έννοιες και ηχητικά πολλές συγγενείς λέξεις. Παρατηρούμε ότι τα διάφορα isar στα Οθ. σήμαιναν (α1) δεσμά, αλυσσίδες (α2) αιχμαλώτιση, σκλαβοποίηση, (β1) καθορισμό τιμής προϊόντος (β2) το να τιμάς πλουσιοπάροχα (γ) το να είσαι η να γίνεσαι πλούσιος. Αν λοιπόν πρέπει να διαλέξουμε, θα διάλεγαμε το σκλάβος/αιχμάλωτος η κάτι σχετικό με τη σκλαβιά. Ο [ΔΤ] ετυμολογεί το **Ίσαρης από** το Τρκ. isar= δώρο. Το (β2) παραπάνω καλύπτει καί την ετυμολογία του [ΔΤ].

Ισκάς **[ΤΚΕ, 2019, 68]**. Στο διαδίκτυο το όνομα ενίοτε εμφανίζεται ως Ίσκας. Η Λατινογενής λέξη ίσκα εμφανίζεται από τους Ελληνιστικούς χρόνους και δηλώνει παρασιτικό μύκητα δέντρων, αμπελιών κ.τ.τ.. Στο παρελθόν η ίσκα χρησιμοποιήθηκε σαν φιτίλι και η λέξη σαν συνώνυμο του φιτιλιού [ΙΜΦ]. Ο [ΔΤ] ετυμολογεί το Ισκάς από το Τρκ. iska=πότισμα. Στον [RT] διαβάζουμε ότι το γραμματιζούμενο Αραβογενές Τρκ. iska= (1) πότισμα καί (2) προσφορά πόσιμου νερού.

G(" Mehmet İncekara ")=3050. Πλην όμως G(αντίστοιχο όνομα δεν βρήκαμε στον ΤΚΚΕ αλλά βρήκα ένα (και μόνο) Iska. Αν υποθέσουμε οτι οι Τούρκοι ξεχωρίζουν το i και το ı (όχι πάντα, δες και στα Ιλάνογλου, Ιλαντζής) οδηγούμεθα στη λέξη ıska η οποία εμφανίζεται μόνο στη φράση ıska geçmek η οποία σημαίνει αστοχώ (επι πυροβολισμού), αγνοώ, αντιπαρέρχομαι, δεν δίνω σημασία (ατυχώς για μάς το geçmek έχει πληθώρα εννοιών –περνάω, διασχίζω ξεπερνάω, παρατάω, αντιπαρέρχομαι,....- και η ακριβής σημασία είναι συνάρτηξη των συμφραζομένων). Εδώ βέβαια δεν τελειώνει η ιστορία διότι τα Οθ. λεξικά στο διαδίκτυο βεβαιώνουν οτι το ıska είναι παραλλαγή του iska. Αν η ρίζα είναι Τρκ., μάλλον ο [ΔΤ] έχει δίκηο.

Ισόπουλος[ΑΧΗ] **[ΤΚΕ, 2019, 23] και γιά το Ισογλου [ΤΚΕ, 2019, 4].** Οι [ΜΤ] και [ΔΤ] αναφέρονται στα Τρκ. iş=δουλειά καί is=καπνιά. Μέχρι εδώ όλα σωστά αλλά το is σημαίνει και φακίδες, το iş έχει πολλαπλές έννοιες, και υπάρχει και η λέξη , ıs= is= ιδιοκτήτης, αφεντικό. Η αναζήτηση του ονόματος σε άλλες πιθανές μορφές δείχνει

- 4 Ισογλου στον ΤΚ Πάτρας .
- G(İşoğlu)=43500 καί G(İsoğlu)=1870
- G(Işoğlu)=0 καί G(Isoğlu)=0
- Βασικά το ουσιαστικό ış είναι απαρχαιωμενο. Πλήν όμως, το ış η ισοδύναμη κατάληξη (και είναι κατάληξη που πρόσθεται στη ρίζα ρήματος για να εκφράση τρόπο εκτελέσεως . Π.χ.

- yürü είναι η ρίζα του ρήματος yürümek (απαρέμφατο).
- Yürüyüş= τρόπος βαδίνειν.
- Οι κανόνες Τούρκικής λεξοδημιουργίας παίρνουν το yürü+ıs καί μας σιρβέρουν το Yürüyüş. Το ραδίνειναι Το που είναι το Τουρκικκής ό ισοδύναμο τουΤο 01870GI(Στον ΤΚΚΕ δεν υπάρχει ούτε ένας İşoğlu, İsoglu η Isoglu (υπάρχουν όμως 4 İsçioğlu) ενώ στον ΤΚ Αντάλειας υπέρχει ένας και μόνο İşoğlu. Στο διαδίκτυο από όλους τους δυνατούς συνδυασμούς ([I/İ][s/ş]oğlu) βρήκα μόνο τον İşoğlu, οπότε η ετυμολογία είναι μάλλον από το iş.

Ιτούδης **[ΤΚΕ, 2019, 27]** Ισως το Ιτούδης να είναι η Ελληνοποίηση του Τρκ. İtoğlu (στα Τρκ. it= σκυλί, itoğlu=σκύλου γιός). Το it σαν χαρακτηρισμός ανθρωπου είναι απαξιωτικός. Το ίδιο ισχύουν και για τα itoğlu και itoğlu it. Το itoğlu έχει και τη σημασία του (1) σκύλας γιός καί 2) καπάτσου, του ανθρώπου που πολύ γρήγορα βλέπει την ευκαιρία (η την παγίδα) και ενεργεί ανάλογα. Δοθέντος τον απαξιωτικό χαρακτήρα των it καί itoğlu, δεν ήταν έκπληξη η πλήρης απουσία επωνύμων İt και İtoğlu στήν Τουρκία. Πρίν ~20 χρόνια βρήκαμε στον ΤΚ της Αθήνας τα επώνυμα Σκύλος, Σκυλογιάννης, Σκυλοδήμος, Σκυλάκης, Σκυλακάκης, καί Σκυλουράκης.

Ιχτιάρ **[ΤΚΕ, 2019, 112]** Η Τρκ. λέξη ihtiyar έχει δύο βασικές σημασίες.
Ιχτιάρογλου Η πρώτη είναι γέροντας/ηλικιωμένος και κατ επέκτασιν δημογέροντας/εκπρόσωπος του χωριού, πρόεδρος κ.τ.τ ενώ η δεύτερη έχει την έννοια της ελευθερίας, της ελεύθερης βούλησης, της επιλογής και ανάμεσα στις πολλαπλές χρήσεις της ξεχωρίζουμε τις ihtiyar etmek= διαλέγω, επιλέγω, επωμίζομαι (ευθύνες, δαπάνες) και ihtiyarî durak=στάση μόνο όταν την ζητήση επιβάτης. Σε γενικές γραμμές είναι σχεδόν βέβαιο ότι το όνομα βγαίνει από το γέροντας και συναφή.

- Κ -

(Ιανουάριος 2020)

Καβαδάς **[ΤΚΕ, 2019, 85] .** Μσν. καβάδης/καβάδιον, είδος στρατιωτικού Βυζαντινού μανδύα, καφτάνι αλλά και καβάς/καμπάς= (1) καβάδιον (2) χοντροφκιαγμένη κάπα.

Καβαζαράκης **[ΤΚΕ, 2019, 5]**. Μάλλον υποκοριστικό του Καβάζης**.**

Καβάζης **[ΤΚΕ, 2019, 148]** . Θεωρείται παραλλαγή του Καβάσης, βλέπε επώνυμο.

Καβάκας[ΑΧΗ] **[ΤΚΕ, 2019, 106]** . Το Καβάκας εμφανίζεται και ως Καβακάς. Ο [ΔΤ] *Καβάκης* επικαλείται το Τρκ. kavak=λεύκα (και στα Αλβ. kavak=λεύκα). Ο [ΑΚΛ], καί για λόγους που δεν κατανοώ, ετυμολογεί το Καβάκης από το Τρκ. kavaf= παπουτσής. Δοθέντος ότο το Kavak είναι εν χρήσει Τρκ. όνομα (συχνά Κουρδικό) και το όνομα Λεύκας , αν και σπάνιο, υπάρχει, η ετυμολογία από το Kavak είναι πιθανή. Νομίζουμε όμως ότι είναι πιθανώτερο το Καβάκης να είναι Ελληνοποίηση του Καμπάκης (βλέπε επώνυμο). Βλέπε όμως και Καβακλής, Καβάκος.

Καβακλής **[ΤΚΕ, 2019, 26]**. Και τα δύο δείχνουν καταγωγή. Π.χ., ο Θεοδόσιος *Καβακλιώτης* Καβακλής, μέλος της Φιλικής εταιρείας γεννήθηκε στο Καβακλί της Ανατολικής Ρωμυλίας. Υπάρχει πόλη Καβακλί (Αγιος Αθανάσιος) κοντά στη Θεσσαλονίκη και δεκάδες τοποθεσίες με το ονομα kavak=λεύκα, kavaklar= λεύκες, kavaklı= (1) τόπος με λεύκες (2) ο προερχόμενος από τόπο που λέγεται Kavak. Π.χ., G(" Mehmet Kavaklı ")=5790.

Καβάκος **[ΤΚΕ, 2019, 137]** . Η όπως και το Καβάκας (βλέπε επώνυμο) η *Καβάκογλου* Ελληνοποιήσεις των Καμπάκος/Καμπάκογλου (βλέπε επώνυμα).

Καβάλα[ς] **[ΤΚΕ, 2019, 935]** και το Καβάλης εμφανίζεται και ως

Καβάλη[ς] **[ΤΚΕ, 2019, 38]** Στα Τρκ. kaval= (1) φλογέρα (2) όπλο με κάννη χωρίς ραβδώσεις, λεία. Το kaval αποκτά συμπληρωματικές έννοιες ανάλογα με τα συμφραζόμενα (π.χ., kaval burunlu= ο έχων ίσια μύτη, kaval kemik= περόνη (kemik =κόκκαλο). G(" Mehmet Kaval"=4810.

Καβανόζης **[ΤΚΕ, 2019, 41]**. Βλέπε Γκαβανόζης

Καβαρατζής **[ΤΚΕ, 2019, 42].** Στα Τρκ. kavara= (1) (αρχ.) κλανιά πορδή (2) λόγια του αέρα (3) κερήθρα χωρίς μέλι και kavaracı= φαφλατάς, καυχησιάρης, ψεύτης. G(" Mehmet Kavaracı ")= 155.

Καβασακάλης **[ΤΚΕ, 2019, 17]**. Ελληνοποίηση του Καμπασακάλης, βλέπε επώνυμο.

Καβασαλιώτης **[ΤΚΕ, 2019,0] και** G(**Καβασαλιώτη)=163.** Στό διαδίκτυο διαβάζουμε "...στον επαρχιακό δρόμο ΚΙΒΕΡΙΟΥ - ΑΣΤΡΟΥΣ, στη θέση «**ΚΑΒΑΣΑΛΙ**» ή «ΚΡΙΓΓΟΥ»...". Μ' άλλα λόγια το Καβασα)λιώτης

δείχνει σχέση του ανθρώπου καί τού τόπου. G(**Καβασαλιώτη)=163. Από αυτούς τούς Καβασαλιώτες πολλοί (σχεδόν όλοι) ζούν/ζούσαν στο Κορωπί και μερικοί έδωσαν το επώνυμό τους σε δρόμους στό Κορώπι.**

Καβάσης **[ΤΚΕ, 2019, 50]** . Ο [ΔΤ] γράφει kavas=φύλακας, ο [ΑΚΛ] kavas= ακόλουθος κλητήρας (όταν ετυμολογεί το Καβάζης) αλλά kavas= ακόλουθος φρουρός (όταν ετυμολογεί το Καβάσης πέντε αράδες παρακάτω). Οπως στη γνωστή ιστορία του Χότζα, όλοι έχουν δίκηο. Σύμφωνα με τον [RT] το Αραβογενές kavas (στα Αραβικά kavvas) σήμαινε (1) κλητήρας πρεσβείας η προξενείου αλλά και θυρωρός σημαντικού ιδρύματος (2) (παρελθούσης χρήσεως) φρουρός, σωματοφύλακας πρέσβεως, προξένου, σημαίνοντος προσώπου, αξιωματούχου.

Καβάσιλας **[ΤΚΕ, 2019, 1]**. Υπάρχουν 4 χωριά με το όνομα Καβάσιλα (Αττική, Ηλεία, Ημαθία, Γιάννενα) και Βυζαντινή οικογένεια με το επώνυμο Καβάσιλας τηε οποίας ο πιό γνωστός γόνος είναι ο λόγιος και άγιος) Νικόλαος Καβάσιλας (1322-139?). Καβάσιλας (από τα Καβάσιλα) όμως είναι επίσης όνομα Αλβανών μισθοφόρων [ΚΜ].

Καβασίλης *** **[ΤΚΕ, 2019, 2] Στό παρελθόν, τό kavas, δάνειο από τήν Αραβική,**
Καβασλής **[ΤΚΕ, 2019, 5] σήμαινε γορίλας διπλωμάτη η σπουδαίου προσώπου. Καλύτερη βάση ετυμολογίας δέν ξέρουμε.**

Καβάφης **[ΤΚΕ, 2019, 5]** Τρκ. kavaf= κατασκευαστής/πωλητής έτοιμων, φτηνών, παπουτσιών. Προσθέτουμε ότι kavafi είναι ο γραμματιζούμενος πληθυντικός τού kafiye=ρίμα, ομοιοκαταληξία [RT] καί ότι ο μεγάλος ποιητής Καβάφης ριμαδόρος δέν ήτανε.

Καβλάκης[ΑΧΗ] **[ΤΚΕ, 2019, 2] G(Καβλάκη)=8** καί **G(Καβλακούδη)=235.** Ο [ΔΤ]
Καβλακούδης ετυμολογεί το Καβλακούδης από το Τρκ. kavlak= γυμνός, ξέσκεπος αλλά ο [RT] γράφει kavlak= (1) ξεφλουδισμένος (δέντρο, άνθρωπος που τον έκαψε ο ήλιος) (2) χωρίς γένεια, αμούστακος (3) (επαρχιακά) αγαθιάρης, αγαθομούνης, βλάκας. Υποθέτω λοιπόν ότι γύρω στο 1920 οι Ελληνες της Τουρκίας ηλιοθεραπεία δέν έκαναν και η εξήγηση βρίσκεται στις υπόλοιπες έννοιες του kavlak.

Καβούκας[ΑΧΗ] **[ΤΚΕ, 2019, 39]**. Ο [ΔΤ] γράφει kabuk=καβούκι , φλούδα. Ο [ΑΚΛ]
Καβούκης γράφει kabuk=φλούδα, κρούστα, κέλυφος και kabuklu= ο φορών
Καβουκίδης μάλλινο σκούφο. Ο [RT] γράφει kabuk εξωτερικό περίβλημα
Καβουκλής αντικειμένου και επεξηγεί: φλούδα (δέντρου, φρούτου), τσόφλι, κέλυφος, όστρακο, κακάδι πληγής και kabuklu= (1) ο έχων εξωτερικό περίβλημα (2) ο μη έχων περιτμηθεί. Από που βγαίνει ο μάλλινος σκούφος του [ΑΚΛ] δεν γνωρίζω διότι ο [RT] για άλλων ειδών σκούφους μιλάει. Τα περι σκούφων όμως παραπέμπουν στις λέξεις

kavuk= (1) τουρμπάνι κεντητό (2) (στα Οθ.) κούφιος και kavuklu= (1) αυτός που φοράει κεντητό τουρμπάνι (2) πρόσωπο παραδοσιακού Τρκ. θεάτρου (ortaoyunu), μορφή ανάλογη του Καραγκιόζη.
Δοθέντος ότι

- G("Mehmet Kabuk ")= 516 καί G("Mehmet Kavuk ")=105000 καί
- G(Καμπούκη ")=10 καί G(Καβούκη)=67,800.

Αν λάβουμε υπ' όψιν την Ελληνοποίηση του μπ σε β,

- η ρίζα του Καμπούκη(ς) είναι το Kabuk
- Οι αριθμοί καί το ν->β σχέση δείχνουν ότι η ρίζα του Καβούκης είναι το Kavuk η, σε περίπτωση Ελληνοποιήσεως μπ-->β το Καμπούκης
- Στα Τρκ. kabuk= φλούδα, δέρμα, οποιαδήποτε εξωτερική επιφάνεια. Π.χ., ο **εξωτερικός σκελετός τού αστακού. Τέλος, kavuklu=ο μή περιτμημένος.**
- Οταν πρέπει να διαλέξουμε ανάμεσα στο **b καί το v (π.χ., Kabuk η Kavuk) δεν ξεχνάμε ότι οι Ελληνοποιήσεις δεν αλλάζουν το β σε μπ.**

Καβουκτζής Καβουξής

[ΤΚΕ, 2019, 1) Στά Τρκ. kavukçu= (1) επαγγελματίας του κεντητού τουρμπανιού (2) κόλακας, γλείφτης. **Δοθεντος οτι το Τρκ. kç προφέρεται κ(τσ), το Καβουκτζής είναι η εκτρωματική Ελληνοποίηση τού Τρκ. Kavukçu. Βλέπε Καβουκτσής.**

Καβουκτσής

[ΤΚΕ, 2019, 0], G(Καβουκτσή)=1. Το Καβουκτσής είναι η Ελληνοποίηση του Τρκ. Kavukçu. Βλέπε καί το Καβουκτζής.

Καβούλης[ΑΧΗ]

[ΤΚΕ, 2019, 14]. G("Mehmet Kavul ")=3!!! καί G("Mehmet Kabul ")= 4380. Ο [ΑΚΛ] ετυμολογεί το Καβουλής από το Αραβικό kavil=λόγος, συμφωνία. Η ετυμολογία έχει (γνώμη μας) τις ακόλουθες αδυναμίες:
1) G(Καβούλης)=2560 καί G(Καβουλής)=256
2) Στον [RT] διαβάζουμε ότι το Αραβογενές kav/kavil χρησιμοποιείται στα Οθ. με την έννοια (α) υπόσχεση, λόγος, συμφωνία καί (β) γνώμη, άποψη, ισχυρισμός.
3) G("Mehmet Kavil ")=252 καί G("Mehmet Kabul ") =4040.
4) Η μετατροπή του Τρκ. i σε ου είναι σπάνια (μάλλον μηδενική) αλλά ο εξελληνισμός του μπ σε β κοινός
5) kabul= αποδοχή, αναγνώριση,ομολογία, παραδοχή, συγκατάθεση καί τα τέτοια.

Καβουνάς
Καβούνης
Καβουνίδης

[ΤΚΕ, 2019, 14]. Στα Τρκ. kavun=πεπόνι και Καβουνάς~Πεπονάς. Στά Τρκ. kavun kafalı=πεπονοκέφαλος η καρπουζοκέφαλος (σφαιροειδή πεπονάκια).

Καβούνος

Καβουρμάς **[ΤΚΕ, 2019, 21].** Τρκ. kavurmak= τηγανίζω, τσιγαρίζω, καβουρντίζω, ξεροψήνω. Τα επώνυμα δείχνουν τύπο εργασίας (ο καβουρντιστής)
Καβουρματζής
Καβουρματζίδης

Καβράκης **[ΤΚΕ, 2019, 21]. G("Mehmet Kavrak")=75** Ο [ΑΚΛ] γράφει kavrak= καμμένος καί ο [RT] kavrak= ξερά φύλλα/κλαριά που χρησιμοποιούνται σαν προσάναμμα (Τρκ. επαρχίας). Σε γενικές γραμμές ο [RT] είναι πιό δόκιμος.
Καβράκος

Καβρουλάκης **[ΤΚΕ, 2019, 156]**. Εχουμε το ρήμα kavurmak= καβουρντίζω καί το ρήμα kavur**ul**mak είναι η παθητική διάθεση τού kavurmak. Οπότε kavurulmak=ψήνομαι, ξεροψήνομαι, καβουρντίζομαι καί kavurulan= ο ψηνόμενος. Ατυχώς αυτή η "ετυλογία" έχει πολές τρύπες και καλύτερη δεν ξέρουμε.

Καγιαβάς **[ΤΚΕ, 2019, 51].** Σε ιστοσελίδα που παρουσιάζει όλα τα γνωστά επίθετα στη Πάρο διαβάζουμε "Στις 18 Νοεμβρίου 1882 ο 40χρονος θερμαστής από την Πάρο Κωνσταντίνος Καγιαβάς, του Αλεξίου και της Μαριγώς, κάτοικος Σύρου παντρεύεται στην Ερμούπολη την 25χρονη από την Θήρα Σεβαστή Μητροπία, του Νικολάου και της Ανέζας".
Καγιαβες
Καγιαβης
Καγιαβίδης
Καγιαβίδης

Καγιαδάκης **[ΤΚΕ**, 2019, **55**]. Ο [**ΑΚΛ**] το θεωρεί υποκοριστικό του Καγιάς (βλέπε επώνυμο) και ίσως να έχη δίκηο. Μιά άλλη, ασθενής, πιθανότητα είναι το Καγιάντας, βλέπε επώνυμο.

Καγιαν(ν)άς **[ΤΚΕ, 2019, 32]. Ο** [ΔΤ] προτείνει τα kayan=χείμαρρος και kağan= κυβερνήτης (χαγάνος, βασιληάς κατά το [ΤΕ]). Ο [ΑΚΛ] προτείνει το kayan το οποίο αποδίδει «γρήγορος, ορμητικός». Το Καγιανιώτης φωνάζει ότι είναι εθνικό. Πράγματι, υπήρξε τό χωριό Καγιάνι στη Καγιάνι στη Λέσβο (μετωνομάστηκε σε Ταξιάρχες). Κατά τα άλλα:
[ΑΧΗ]
Καγιάν(ν)ης
Καγιανιώτης
Καγιαννάκης

- Caiano καιCaiani είναι εν χρήσει Ιταλικά επώνυμα που ετυμολογικά πιθανολογούνται από το Λατινικό Caius.
- Caianus (ο μοναχός) είναι το όνομα Χριστιανού μάρτυρα που γιορτάζεται στις 5 Μαΐου και στην ιστορία του Χριστιανισμού υπάρχει πληθώρα επωνύμων Χριστιανών με το όνομα Caianus καί Gaianus.
- Καγιανά (η καϊγκανά) είναι όνομα ομελέττας όπου τα αυγά είναι ανακατεμμένα με ντομάτες και ότι άλλο απαιτούν οι τοπικές συνταγές (π.χ. λουκάνικο). Στα Τρκ. kaygana/kaygına= (1) ομελέττα με τυρί, κιμά,.... (2) κρέπα και ο καϊγκανάς των κατοίκων της Καππαδοκίας είχε, μαζί με όλα τ' άλλα, αλεύρι και μέλι! Πιθανόν το δίδυμο καγιανά/καϊγκανά να μην έχη σχέση με το επώνυμο Καγιανάς. Στά Οθ. καί σύμφωνα με τον RT:

- kayan=χείμαρρος. G("Mehmet Kayan ")=7190
- kağan= βρυχώμενος (π.χ. λέων, τίγρης).
- kağan= μονάρχης, βασιληάς, χάνος
- G("Mehmet Kağan ")~31000

Στο λεξικό της Ποντιακής (Βικιπαίδεια) διαβάζουμε ότι **καγάν'=** δρεπάνι με κοντή ξύλινη λαβή.

Το ΑΧΗ μαντείον πιστεύει η ρίζα του Καγιαννάς είναι το kayan και το νν του Καγιαννάς είναι το αποτέλεσμα της μανίας να Ελληνοποιηθούν τα επίθετα των προσφύγων. Προφανώς οι καλαμαράδες της εποχής πιστεύαν οτι τα διάφορα Σημιτικά ονόματα (π.χ., Ιωάννης, Μιχάλης, Γαβρίλης) ήταν Ελληνικά καί όχι δάνεια από τούς Σημίτες μέσω του Χριστιανισμού. (αλλά και Τρκ. kayanak=kayağan=σχιστόλιθος). Στη Μικρά Ασία (κοντά στη Λέσβο αλλά στα ενδότερα) υπάρχει Τρκ. χωριό Kagan (παλαιότερα Kağan) που ίσως σχετιζεται με το χωριό Καγιάνι και την τοποθεσία Καγιάνη στη Λέσβο.

Καγιάντας **[ΤΚΕ, 2019, 46].** Ο στιχουργός Καγιάντας γεννήθηκε το 1944 στήν Αλεξάνδρια Αιγύπτου και πέθανε τό 1999 στήν Θεσσαλονίκη)**. Πειστική τυμολογία δέν γνωρίζουμε,**

Καγιάς [ΤΚΕ. **2019, 973**]. Σε γενικές γραμμές ετυμολογείται από το Τρκ. kaya=βράχος, κοτρώνι, σκόπελος, γκρεμός. G("Mehmet Kaya ")=826,000. Υπάρχει όμως και το (σχεδόν ομόηχο) kâhya= (1) επιστάτης (2) εργατικός εκπρόσωπος (3) πρόσωπο που φυτρώνει εκεί που δεν τον σπέρνουν, που ανακατεύεται σε ξένες υποθέσεις το οποίο στα Ελλ. συνήθως αποδίδεται ως κεχαγιάς. G("Mehmet Kâhya ")=135,000

Καγιάσας **[ΤΚΕ, 2019, 14]**

Καγιάσης **[ΤΚΕ, 2019, 15]**

Καγίρης **[ΤΚΕ, 2019, 0]**. Το όνομα Καγίρης εμφανίζεται στα γραπτά του Μακρυγιάννη. Ο Καγίρης όμως του Μακρυγιάννη είναι ο Θεόφιλος Καΐρης (βλέπε επώνυμο) που ήτανε διανοούμενος, επαναστάτης του 21, πολιτικός, και τελικά αφορισμένος (βλεπε λεπτομέρειες εδώ).

Κάγκας **[ΤΚΕ, 2019, 853]** . Μάλλον από το Αλβ. këngë=τραγούδι. Η Αλβ. προέλευση ενισχύεται από το γεγονός οτι Κάγκα είναι επώνυμο παλαιάς οικογενείας των Παξών (βλέπε Libro d' oro Παξών, εδω) όπου ανάμεσα στα παλαιά ονόματα διακρίνουμε την Αλβ. Επίδραση).

Καγκάδης **[ΤΚΕ, 2019, 63]**. Το Καγκάδι είναι Αρβανίτικο χωριό τής Αχαΐας. Δεν είναι σαφές (σε μάς) πώς το këngë γέννησε το Καγκάδης= τραγουδιστής (μιά άλλη άποψη είναι τραγουδιστός).

Καγκαλάς **[ΤΚΕ, 2019, 8].** Ισως παραλλαγή του Καγκαλής.

Καγκαλής **[ΤΚΕ, 2019, 26]**. Μάλλον παραλλαγή του Γκαγκαλής, βλέπε επώνυμο.
Καγκαλίδης

Κάγκαλος **[ΤΚΕ, 2019, 167]** . Αν κανείς Gooble "Κάγκαλος ετυμολογία", θα βρεί την άποψη τού Δ. Τομπαΐδη καί πληφορίες την Ποντιακή Ετυμολογία και την συμβολή της Ποντιακής στην Ελληνική που μιλιέται. Σ' αυτή την περίπτωση δεν θα ακολουθήσουμε βήμα πρός βήμα την Τομπαΐδεια οδόν. Στο [RT] καί στο [ΤΕ] διαβάζουμε οτι kangal= (1) σπείρα, κουβάρι, κουλούρα (2) τσομπασκόκυλο.

Καδής **[ΤΚΕ, 2019, 343]**. Βλέπε Καντής

Καδηφελής **[ΤΚΕ, 2019, 4].** Βλέπε επώνυμο Καντηφές.

Καδίρης **[ΤΚΕ, 2019, 18].** Βλέπε Καντρής.

Καζάζης [ΤΚΕ, 1989, 180]. Τρκ. kazaz=kazzaz= ματαξάς (kaz=μετάξι).
Καζαζάκης G("Mehmet Kakaz ")=51 καί G("Mehmet Kazazoğlu ")=231.

Καζάκας !!! [ΤΚΕ, 1989, 89]. Σύμφωνα μέ τόν [ΔΤ] από τό Τούρκικο
Καζακάκης kazak=Κοζάκος. Ας σημειωθή όμως ότι μεταφορικά kazak=δεσποτικός
Καζακάκος σύζυγος. G("Mehmet Kazak ")= **17,800** .
Καζακέας
Καζακόπουλος
Καζάκος

Καζαλής **[ΤΚΕ, 1989, 40].** Στα Τρκ. kaza= (1) ατύχημα/δυστύχαμα (π.χ., σύγκρουση αυτοκινήτων) (2) (Οθ.) διοικητική υποδιαίρεση του βιλαετιού με διοικητή ένα kaymakam. Κατά τον [ΔΤ] kazalı=τρομακτικός αλλά σύμφωνα με τον [RT] η λέξη σημαίνει επικίνδυνος, ανασφαλής, πρόξενος ατυχημάτων. Μάλλον έχει δίκηο ο [RT] καί ο [ΔΤ].

Καζάνης [ΤΚΕ, 2019, 135]. Τρκ. kazan=καζάνι, λέβητας. Τό επώνυμο δείχνει.
Καζανάς επάγγελμα.

Καζαντζής [ΤΚΕ, 2019, 191]. Τρκ. kazancı= (1) κατασκευαστης/ πωλητής καζανιών,
Καζαντζίδης λεβήτων, τετζερέδων κ.τ.τ (2) θερμαστής. G("Mehmet Kazancı "=37100. Παράλληλα, στα Αλβ. kazanxhi= αυτός που αποστάχει και κάνει ρακί.

Καζδαγλής[ΑΧΗ] **[ΤΚΕ, 2019, 26]**. Στα Τρκ. Kazdağı λέγεται η οροσειρά Ιδα (νοτιοανατολικά της αρχαίας Τροίας). Στα Τρκ. kaz= (1) χήνα (2) βλάκας, ανόητος, χαζοβιόληςς, αφελής (και στην αργκό kaz= (3) σαματατζής, καπετάν φασαρίας, φωνακλάς (4) μαστρωπός [FD2]) . Το όνομα μάλλον δείχνει καταγωγή (απο το βουνό της χήνας η το βουνό που έχει χήνες). G("Mehmet Kazdağlı ")= 63.

Καζέπης **[ΤΚΕ, 2019, 41]**. Κατά τον [ΔΤ] παραλλαγή του Γκαζέπης, βλέπε
Καζεπίδης επώνυμο (gazep=gazap=θυμός, οργή, λύσσα). Κατά τον [ΑΚΛ] από το kazip=ψεύτης. Στα λεξικά μου kazip δεν υπάρχει αλλά στον [RT] βρίσκουμε το Οθ. kâzib= (1) ψεύτης, ψεύτικος (2) ψευδο--- και

kazib=kadib=(1) ραβδί, βέργα (2) πούτσος. G("Mehmet Kazib ")=0 καί G("Mehmet Kadib ")=1. Άυτά τα δεδομένα στηρίζουν (ασθενώς!) την ετυμολογία του [ΔΤ].

Καζιάνης **[ΤΚΕ, 2019, 318]**. Στά Τρκ. kazımak=(1) σβύνω ξύνοντας (2) ξεριζώνω, ξεκληρίζω, καταστρέφω (3) ξυρίζω (μουστάκι, γένια, μαλλιά). Η μετοχή ενεστώτος του kazımak είναι το kazıyan πού στα Ελληνικά προφέρεται (στο περίπου) Καζιγιάν. Κατά τα φαινόμενα οι γείτονες δεν γουστάρουν το kazıyan σαν επώνυμο καί G("Mehmet Kazıyan ")=0.

Καζίκας[ΑΧΗ] **[ΤΚΕ, 2019, 19]**. Ο [ΔΤ] γράφει kazık= καζίκι, πάσσαλος και kazıkçı= μπήχτης πασσάλων και ο [ΑΚΛ] kazık= παλούκι, δυσκολία, δύσκολη δουλειά. Τα περί πασσάλων, πασσαλωμάτων και παλουκιών είναι σωστά μεν, παραβλέπουν δε το ότι kazık εχει και τις έννοιες (1) απάτη, (2) υπερβολική/τσουχτερή (τιμή) και κατά κανόνα kazıkçı=απατεώνας και όχι (τουλάχιστον στην κυριολεξία) πασσαλωτής. Κατά τη γνώμη μας τα απάτη/απατεώνας είναι η πιθανώτερη ετυμολογία.
G(" Mehmet Kazık ")=1730 καί G(" Mehmet Kazıkçı ")= 155.

Καζίκης
Καζικτσής

Καζίλης[ΑΧΗ] [ΤΚΕ, 2019, 12]. Ο [ΔΤ] γράφει Καζιλής και το ετυμολογεί από το Τρκ kazılı= σκαμμένος. Ολα καλά αλλά (1) το επώνυμο εμφανίζεται στο διαδίκτυο ως Καζίλης και ουδέποτε ως Καζιλής καί (2) ενώ G("Mehmet Kazılı ")=0 ενώ στά G(" Kazılı ")=214.000. Σύμφωνα με τούς [ΟΑ,ΝΓ], στα Αλβ. kazı'l= μαύρο δαμάλι/ βόδι/ταύρος. Υποθέτουμε ότι όπως έχουμε την λεξηπλασσία καμήλα-->καμηλιέρης μπορούμε νά έχουμε καί την λεξηπλασσία kazı'l-->/καζιλιέρης.

Καζηλιέρης
Καζιλιέρης

Καζνέσης **[ΤΚΕ, 2019, 23]**. Βλέπε επωνυμο Κασνέσης.

Καζνεσιώτης

Κάζος **[ΤΚΕ. 2019, 60].** Ο [ΑΚΛ] ετυμολογεί το Κάζος από το Ιτ. caso=περίπτωση. Ισως έχει δίκηο διότι η Ελληνική λέξη κάζο= ξαφνικό και δυσάρεστο περιστατικό ετυμολογείται από το caso που έχει πολλαπλές έννοιες, ανάμεσά τους και τις έκπληξη, απρόσμενο γεγονός, ατύχημα, δυστύχημα που ταιριάζουν καλύτερα στο Ελλ. κάζο. Πλην όμως, πέρα από τους Κάζογλου και τους συγκεκαλυμμένους Κάζογλου (τους Καζογλήδες), έχουμε καί το G("Mehmet Kazo ")= 473. Ολα αυτά μαζί δείχνουν εξ Ανατολών προέλευση και πράγματι στα Τρκ. kaz=(1) χήνα (2) χαζούλης, αφελής, εύπιστος, αγαθιάρης [RT]. Τα υπόλοιπα 4 επώνυμα ίσως είναι υποκοριστικά του Κάζος (π.χ. Κάζος◎ Καζόλης◎ Καζολιάς◎ Καζολέας) αλλά αυτού του είδους οι ετυμολογικοί ακροβατισμοί είναι ύποπτοι. Ας μείνουμε λοιπόν στο «καλύτερη ετυμολογία δεν γνωρίζουμε και προς το παρόν υιοθετούμε την μισερή που δεν είναι προφανώς λανθασμένη».

Καζογλής
Κάζογλου
Καζολέας
Καζόλης
Καζολιάς
Καζού(λ)λης

Καζούκας **[ΤΚΕ, 2019, 50]**. Μάλλον παραλλαγή του Καζίκης, βλέπε επώνυμο
Καζούνης **[ΤΚΕ, 2019, 1]**
Καζούρας **[ΤΚΕ, 2019,8] .** Ιταλικό caso**=κάζο** διακώμηση με αστεία και
Καζούρης πειράγματα
Κάιδας **[ΤΚΕ, 2019,8] .** Αυτά τα επώνυμα έχουν την ίδια ρίζα με
Καϊδαντζής το Γκαϊ(ν)τατζής, βλέπε επώνυμο. Το Καϊντάσης ενδέχεται να είναι
Καϊδατζής παραλλαγή του Καρντάσης (βλέπε επώνυμο)
Καϊδατσής
Κάϊντας
Καϊνταντζής
Καϊντάσης
Καϊντατζής
Καϊκάς **[ΤΚΕ, 2019, 95]**. Τρκ. kayık=βάρκα, καΐκι. G(" **Mehmet Kayık ")=31,800**
Καΐκης
Καϊκτσής **[ΤΚΕ, 2019, 8]. Στά** Τρκ. **kayık=**βάρκα, καΐκι. Σε γενικές γραμμές
Καϊκτσίδης kayıkçı λέγεται όποιος ασχολείται επαγγελματικά με βάρκες η/καί καΐκια. G(" **Mehmet Kayıkçı** ")=9910.
Καϊλάνης[ΑΧΗ] **[ΤΚΕ, 2019, 7].** Ο [ΑΚΛ] το ετυμολογεί όπως και το Καΐλης του [ΔΤ]. G("Mehmet Kail ")= 30, G("Mehmet Kailan ")=1 καί G("Mehmet Kaylan")= 626. Τό Οθ. kaylan σημαίνει έδαφος σκληρό, γεμάτο πέτρες, πλούσιο σε άμμο και άργιλο. Τώρα έρχονται οι δυκολίες:
1) Το Kailan παραείναι σπάνιο
2) Το Kaylan δεν έχει σημασία που μοιάζει σε επώνυμο
3) Ο [ΔΤ] αποδίδει το Kail ως ομιλητής, λογάς. Αλλά, ο[RT] αποδίδει το kail ως
(α) αυτός που αποδέχεται, συμφωνεί καί
(β) ομιλητής. Μ' άλλα λόγια, καί με αυτά που γνωρίζουμε, δεν έχουμε πειστική ετυμολογία.

Καϊμακάμης **[ΤΚΕ, 2019, 233]** . **Α**πό το kaymakam/kaimmakam) που σήμαινε έπαρχος, αντισυνταγματάρχης, αντιπρόσωπος αξιωματούχου. Kaymakam λεγότανε και ο διοικητής ενός καζά (βλέπε σημείωση Κ110 στο τέλος του αρχείου). Στον ΤΚΚΕ επώνυμο Kaymakam/Kaimmakam δεν υπάρχει και ο μόνος Kaymakam που βρήκα στο διαδίκτυο ήταν ένας Τουρκοκύπριος ληστής ονόματι Mehmet Kaymakam γνωστός γιατί συνεταιρίστηκε με κάποιον άλλο πασίγνωστο ληστη ονόματι Hasan Bullis που σκοτώθηκε γύρω στο 1900.

Καϊμάκης **[ΤΚΕ, 2019, 233]**. Τρκ. kaymak= καϊμάκι, αφρός, πέτσα, κρέμα, οτιδήποτε είναι λευκό και μαλακό, κρούστα χώματος μετά από βροχή. G("Mehmet Kaymak ")= 119,000.

Καϊμάς **[ΤΚΕ, 2019, 86]**. Στα Τρκ. kayma=γλίστρημα, ολίσθμα, πατινάς (2)

Καϊμασίδης ξεγλίστρημα, απαλλαγή από κάτι δυσάρεστο. G("Mehmet Kayma ") =237.

Καΐμης **[ΤΚΕ, 2019, 9]**. Ο [ΔΤ] το ετυμολογει από το Τρκ. kaim=όρθιος. Ο [RT] το αποδίδει ως (1) αντικαταστάτης, αναπληρωτής (2) αυτός που παραμένει, διαρκεί (3) κάθετος, ορθός (4) υπαρκτός με τρόπο μόνιμο, ο Θεός. G("Mehmet Kaim ")= 117.

Καϊναμίσης **[ΤΚΕ, 2019, 29].** Στα Τρκ. kaynamak= βράζω, κάνει πολύ ζέστη (2) βράζω με την έννοια της αλκοολικής ζύμωσης η του στομαχιού που υποφέρει από υπερπαραγωγή οξέων (3) κοχλάζω, πηγάζω, ξεπετιέμαι με δύναμη (π.χ., νερό που ξεπετιέται από πηγή λες και βράζει) (4) είμαι γεμάτος από (οπως, π.χ., δρόμος που βράζει από κόσμο) (5) είμαι διαρκώς εν κινήσει (6) κολλάω (μέταλλο, κόκκαλο) (7) ξεχνιέμαι/ παρατιέμαι/ κλέβομαι μέσα στην αναμπουμπούλα και την σύγχυση. Το kaynamış αντιστοιχεί σε διαφόρους γραμματικούς τύπους ένας των οποίων είναι (χοντρικά) η μετοχή αορίστου. Κατά κανόνα kaynamış= βραστός, βρασμένος, αλλά μπορεί κάλλιστα να σημαίνη γεμάτος (π.χ., kirden kaynamış =γεμάτος ρύπους) , κολλημένος, ξεχασμένος/ παρατημένος/ κλεμμένος και οτιδήποτε 'αλλο είναι συμβατό με το kaynamak. G("Mehmet Kaynamış ")=1.

Καϊνανάς[ΑΧΗ] **[ΤΚΕ, 2019, 14]**. Ισως από το Τρκ. kaynana=πεθερά (με μειωτική χροιά). Αγνωστό πώς οι γείτονες κατάφεραν να συνδυάουν το Μεχμέτ καί την πεθερά αλλά G("Mehmet Kaynana")=20.

Καϊνάρης[ΑΧΗ] **[ΤΚΕ, 2019, 20]**. Ο [ΔΤ] προτείνει το Τρκ. kaynar=βραστός. Βασικά σωστό αλλά ο [RT] γράφει (1) πράγμα του βράζει, κοχλάζει, αφρίζει (2) πηγή (3) ποτό που δίνανε σε επισκέπτες λεχώνας (4) χασίσι. Η λέξη έχει περάσει στην Ελληνική αργκό και τοπικές εκφράσεις. Χρησιμοποιείται με τις έννοιες (α) χασίσι (π.χ., οι Βαμβακάρης και Φράγκος έγραψαν τραγούδι που το πρώτο τετράστιχό του λέει Εφουμέρναμε ένα βράδυ/ μ' αργιλέ καϊνάρι μαύρη,/ έρχονται δυο πολιτσμάνοι/ και μας πιάνουν μάνι-μάνι) (5) πράγμα πρώτης ποιότητας, ΑΑ, εύρημα [συνήθως χρησιμοποιείται ειρωνικά] (3) γυναίκα νέα και καλλονή (4) γυναίκα με λεπτά χαρακτηριστικά και απρόσιτη αλλά και το αντίθετο (στραβοκάνα και ξεφτιλισμένη) (4) ζεστό ποτό, είδος τσαγιού, με μπαχαρικά.
Καϊνάρος G("Mehmet Kaynar ")= 21,200. .

Καΐνης **[ΤΚΕ, 2019, 8]** . Ο [ΔΤ] το ετυμολογεί απο το Τρκ. kâin= ον που πάντοτε υπήρξε και θα υπάρξει. Π.χ., η kayın= συγγενής μέσω γάμου (π.χ., . Ο [RT] γράφει kâin= (1) τοποθετημένος, ευρισκόμενος (2) ον που πάντοτε υπήρξε καί πάντοτε θα υπάρξει. kâini mutlak= το απόλυτο

ον=ο Θεός. Το kayın σημαίνει συγγένεια (1) οξιά (2) συγγένεια απο γάμο και χρησιμοποιείται σαν πρόθεμα. Π.χ., kayın baba=πεθερός. G("Mehmet Kain/Kâin ")= 267.
"Mehmet Kain " Kâin είναι 5 (και οι 5 Mehmet, πράγμα που ίσως δείχνει σχέση με θρησκεία) και οι Kayın 46. Υποθέτω λοιπόν οτι το kayın είναι η επικρατέστερη εκδοχή.

Καϊνταρτζής **[ΤΚΕ, 2019, 2]**. Μάλλον παραλλαγή του Κανταρτζής.

Καϊντέρμογλου **[ΤΚΕ, 2019, 4]**. Επιφανειακές ομοιότητες με το kaytarmak=την κοπανάω, λουφάρω, κάνω κοπάνα/σκασιαρχείο καί άλλα αντίστοιχα. Η μετοχή ενεστώτος του kaytarmak είναι kaytaran και σήμερα χρησιμοιείται για πρόσωπα που πού συστηματικά μέμφουν άλλους και προσπαθούν να φορτώσουν την ευθύνη αποτυχίας σε άλλους. G("Mehmet Kaytaran")=1. Προφανώς λίγοι θέλουν γουστάρουν αυτό το επώνυμο κατηγορίαα ;vw την πρόσωπο ο Τρλ. Επώνυμα δεν μπόρεσα να βρώ.

Καϊπάκης **[ΤΚΕ, 2019, 5].** Μιά προφανής ετυμολογία είναι το Καϊπάκης υποκοριστικό του Καΐπης. Μια άλλη είναι από το Τρκ. kaypak= δόλιος, υποκριτής, μπαμπέσης, πονηρός, ύπουλος, μουλωχτός [ΤΕ], πρόσωπο πού συστηματικά φορτώνει την ευθύνη Οι Kaypak του ΤΚΚΕ είναι 6.

Καΐπης **[ΤΚΕ, 2019, 54]**. Ο [ΔΤ] το ετυμολογεί από το Τρκ. kayıp= απών και η ετυμολογία είναι βασικά σωστή. Μόνο που το [ΤΕ] γράφει kayıp= (1) χαμένος, αγνοούμενος, εξαφανισμένος άφαντος (2) απώλεια, χάσιμο (3) φύρα. Παρατηρούμε όμως ότι το kayıp προέρχεται από το Αραβογενές Οθ. gayb=απουσία, αορατότητα, ο κόσμος τον οποίο ο άνθρωπος δεν μπορεί να δη, αόρατος, κρυφός, κρυμμένος.
G("Mehmet Kayıp ")=2,750.

Καϊράκης **[ΤΚΕ, 2019, 9].** Ο [ΔΤ] το ετυμολογεί από το Τρκ kayrak=(1) έδαφος αμμώδες, μετακινούμενο (2) έδαφος που γλυστράει (3) σχιστόλιθος, πέτρα λεία και επίπεδη (ο [ΜΤ] γράφει και kayrak=εύστροφος, ερμηνεία που δεν βρήκα στα λεξικά). G("Mehmet Kayrak ")=23,300.Οι Kayrak του ΤΚΚΕ είναι 44 αλλά δεν αποκλείεται οι δικοί μας Καιράκηδες να είναι απλώς υποκοριστικό του Καΐρης (βλέπε επώνυμο).

Καϊρέτης **[ΤΚΕ, 2019, 3].** Τρκ. gayret= (1) προσπάθεια, επιμονή (2) ζήλος (3) ζήλεια. G("Mehmet Gayret ")= 926.

Καΐρης[ΑΧΗ] **[ΤΚΕ, 2019, 260]. Εδώ τα πράγματα μπερδεύονται διότι**

1) Ο ΜΤ, σελίδα 69, γράφει **καΐρης=φιλάργυρος** καί μάς παραπέμπει σε πόνημα τού Γεωργίου Παγκάλου. Προσθέτει ότι

η ρίζα του επωνύμου είναι το Αραβογενές Τρκ. kahır= θυμός, τιμωρία, μεγάλη λύπη.

2) Ο [ΔΤ] γράφει ότι η ρίζα του επωνύμου είναι το kair=βάθος, σύρτης, πυθμένας, σταθμή νερού η τό kahır= εξοργισμός, τιμωρία.

3) Ο [RT] θεωρεί το Αραβογενές kahır καί το αποδίδει ως ανησυχία, θλίψη, αγωνία, βαθειά θλίψη..

1) τό Αραβογενη kaır (βυθός, πυθμένας) και kahır=θυμός, τιμωρία, λύπη G("Mahmet Kahır). Υπάρχουν και τα kair/kahir με ανάλογες έννοιες αλλά αντίστοιχα ονόματα στον ΤΚΚΕ δεν υπάρχουν. Ο [ΜΤ] γραφει και καΐρης=φιλάργυρος στα Κρητικά και το συνδέει με το Τρκ. kayrılmak= είμαι φειδωλός, φιλάργυρος. Ισως, αλλά όλα τα λεξικά που συμβουλεύτηκα λένε ότι το ρήμα σημαίνει ευνοούμαι, βοηθιέμαι, έχω μέσον και ότι kayrılmak= kayırılmak= η παθητική φωνή του kayırmak. Στα Τρκ. kayırmak= προστατεύω, στηρίζω, υποστηρίζω, φροντίζω, κήδομαι έννοιες που δείχνουν άσχετες με το τσιγκούνης εκτός κι' αν ο καΐρης προστατεύη το πορτοφόλι του. Πάντως, οι [ΔΔ, ΣΤ] γράφουν καΐρης= φιλάργυρος, τσιγκούνης, σπαγγοραμμένος, καρμίρης και το ετυμολογούν από τα Τρκ. χωρίς να μνημονεύουν ρίζα. Ω του θαύματος, στον ΤΚΚΕ βρίσκουμε 30 Kayır αλλά το τι σχέση έχουν οι Καΐρηδες/τσιγκούνηδες με τους Kayır δέν το ξέρω. Σημειώνουμε επίσης την Τρκ. ρίζα . kay= άμμος, βότσαλο [IZE] και τη λέξη kayır= μετακινούμενα αποθέματα άμμου σε ποτάμι [RT]. **Ισως κάποιο από τά** παρακάτω επίθετα είναι η ρίζα τού επωνύμου **Καΐρης:**

- **G("Mehmet Kaır")-1**
- **G("Mehmet Kayır")- 5830**
- **G("Mehmet Kair")- 1**
- **G("Mehmet Kayir")- 5590**

Καϊσερλής[ΑΧΗ] *Καϊσερλίδης* *Καϊσερλόγλου*

[ΤΚΕ, 2019, 42]. Kayseri λέγεται σήμερα η αρχαία Καισάρεια (πάλαι *ποτέ* Ευσέβεια) της Καππαδοκίας. Kayserli= Kayserili-" ο εκ τής Καισαρείας/Kayseri. G(" Mehmet Kayserili")=125000.

Καΐσης[ΑΧΗ] *Καϊσίδης*

[ΤΚΕ, 2019, 189] . **Αλβ., [ΟΑ], Kaish= blockhead.** [ΜΤ] ετυμολογεί το Καϊσίδης ως παραλλαγή και ταυτόχρονα απόκρυψη του Κασίδης ενώ ο [ΔΤ] επικαλείται το kayısı=βερύκοκο. Παρατηρούμε ότι
1) Στό [RT] (Οθ.,Τρκ.) kayısı= kaysı= βερύκοκο καί kaış= λουρί, λουρίδα, ζωστήρας).

2) Στό [ΟΑ] (Αλβ.) kai'sh= (α) πλατιά ζώνη η λουρίδα που αρχίζει στον ώμο, διανύει διαγώνικα το στήθος και τελειώνει στην ζώνη (β) λουρί για το τρόχισμα τού ξυραφιού (γ) βλακέντιος, χοντροκέφαλος, μπουμπούνας.
Υποθέτουμε ότι οι ατίθασοι Αλβανοί δέν είχαν σεβασμό γιά τούς σπουδαίους καί και τούς υπηρέτες του κράτους.

Η ιδέα μας είναι ότι το Οθ. kayış γέννησε το Αλβ. kai'sh καί οι Αλβανόφωνοι μάς δωρίσαν το **Καΐσης** = βλακέντιος, χοντροκέφαλος, μπουμπούνας. Οι παρακάτω αριθμοί

G("Mehmet Kayış ")= 360, G("Mehmet Kayısı ")= 952 , καί G("Mehmet Kayıs ")= 1980. στηρίζουν το Kayıs αλλά το βερύκοκο δεν μοιάζει να είναι επώνυμο/επίθετο. Στα Τρκ. υπάρχει η έκφραση "***bundan iyisi Şam'da kayısı***" =" από τούτο (μόνο) το βερύκοκο στήν Δαμασκό είναι καλύτερο". Μ' αλλά λόγια, το Kayıs είχε καί την έννοια του γλυκός, πολύ καλός.

Στόν ΤΚΕ βρίσκουμε 170 συνδρομητές με το επώνυμο Ζώνα/Ζώνας και 265 Λωρίδα/Λωρίδας. Μ' άλλα λόγια το Καΐσης μπορεί να είναι η Ελληνοποίηση τού (kayış)+ης, με το kayış=λουρίδα, ζώνη, ιμάντας καί το τελικό **ης** το ισοδύναμο του τελικού **ας** στα ζώνας καί/η ζωρίδας. Σημειώνουμε και τό (slang) το kayışçı=κλέφτης, μικροπολωποδύτης, εργαζόμενος που ιδιοποιείται ότι μπορεί.

Καΐσιμος[ΑΧΗ] **[ΤΚΕ, 2019, 4].** Στά Ελληνικά μπορούμε να δημιούργησουμε επίθετα με την κατάληξη ιμός. Π.χ. το συντάξιμος= μπορεί νά βγή στήν σύνταξη. Υποθετούμε ότι **Καΐσιμος= δυνάμει γλυκός, σαν το βερύκοκο)**

Καϊτανίδης **[ΤΚΕ, 2019, 21]**. Βλέπε επώνυμο Γαϊτάνης.

Καϊτατζής **[ΤΚΕ, 2019, 305]**. Βλέπε επώνυμο Γκαϊτατζής.

Κακαβάς **[ΤΚΕ, 2019, 859]** Αρχαίο Ελληνικό κακκάβη= (1) χύτρα, καζάνι χάλκινο (2) πέρδικα και στα νεώτερα κακκάβι=χύτρα, κακκαβιά= περιεχόμενο του *κακκαβιού*, και κακαβίζω (κακκαρίζω σαν κακκαβίς= πέρδικα). Ο [ΧΣ] θεωρεί το Κακκαβάς επαγγελματικό από το κακκάβι.

Κακκαβάς
Κακαβιάς
Κακαβιάτος

Κακαβάνης **[ΤΚΕ, 2019, 19]**. ο [ΔΤ] γράφει kakavan= κακαβάνης, κουτός. Λέξη κακαβάνης στα λεξικά μου δεν βρήκα. Κατά τον [RT] kakavan = (1) γέρος και ευέξαπτος, γεροπαράξενος και (2) άσχημομούρης. Νεώτερα λεξικά αφαιρούν το ασχημομούρης και προσθέτουν (3) ψωροφαντασμένος και βλάκας, κενόδοξος, ματαιόδοξος, λιμοκοντόρος, μαλάκας. G("Mehmet Kakavan ")=4. Το Kakavan δείχνει να είναι εν **σπανία χρήσει**. Βλέπε όμως και το επώνυμο Κακαβάς.

Κακαβάνος
Κακκαβάνος

Κακαβίτσας **[ΤΚΕ, 2019, 38]**. Αλβ. kakaviç= (1) είδος πεπονιού με πρασινοκίτρινη φλούδα (2) άνθρωπος ανώριμος [ΟΑ]. Βλέπε όμως και το επώνυμο Κακαβάς του οποίου το Κακαβίτσας ίσως είναι υποκοριστικό.

Κακαλέτσης [**ΤΚΕ, 2019, 16**]. Δές Καρκαλέτσης.

Κακαλής **[ΤΚΕ, 2019, 447]**. Μάλλον παραλλαγή του Γκαγκαλής, βλέπε επώνυμο.

Κακαράς **[ΤΚΕ, 2019, 665]. ????**

Κακαράσκαλης **[ΤΚΕ, 2019, 20] ????**.

Κακαράντζας **[ΤΚΕ, 2019, 70] Κακαράντζα= περιττώματα** (ζώων) τά οποία μπορούν
Κακαράντζουλας νά χρησιποιηθούν ως κοπριά. Το κακαράτζας είναι προσβλητικό όταν χρησιποιείται ως χαρακτηρισμός ανθρώπου.

Κακαριάς **[ΤΚΕ, 2019, 1] ????**
Κακαριάδης
Κακαριάρης

Κάκαρης **[ΤΚΕ. 2019, 350].** Το Κάκαρης εμφανίζεται στόν [ΜΤ], σελίδα 56, όπου ο ΜΤ παρουσιάζει (καί εμμέσως κριτικάρει άλλες ετυμολαγίες άλλων). Στήν ιστοσελίδα http://antilogoshanion.blogspot.com/2017 διαβάζουμε
κάκαρης/κακαρές= εξασθενημένος από το ρήμα. *κακαρώνω...*
κάκαρης/κακαρές: "Ο γέρο κάκαρης"= ο εξασθενημένος γέρος.

Κακάτσης **[ΤΚΕ, 2019, 44]**. Ισως από το Τρκ. kakaç (1) ψάρι παστό,κρέας όπως ο
Κακατσάκης παστουρμάς και παρόμοια (2) άνθρωπος που είναιυπερβολικά
Κακατσίδας αδύνατος,πετσί και κόκκαλο (3) αποξηραμένα φύλλα τριαντάφυλλου
Κακατσίδης (4) δρυοκολάπτης (πουλί) (5) ράμφος. G("**Mehmet Kakaç ")=562.**
Κακάτσιος Δεν αποκλείεται βέβαια το επώνυμο να ειναι και παραλλαγή του
Κακάτσος Γκαγκάτσης (βλέπε επώνυμο),
Κακιούσης *****

Κακλαμάνης ΤΚΕ~ 226, 213 (06/13). Σε εφημερίδα της συμπρωτεύουσας
Κακλαμάνος (http://www.hyper.gr/makthes/960421/60421g02.html) που παρουσιάζει ετυμολογικό πόνημα [Ετυμολογική ακτινογραφία των ονομάτων των Ελλήνων πρόεδρων, πρωθυπουργών, βουλευτών και ευρωβουλευτών (1974-1995)] διαβάζουμε τα εξής:

Κακλαμάνης και Κακλαμάνος είναι παράλληλοι τύποι του ίδιου οικογενειακού ονόματος. "Κακλαμάνοι: Ούτω ωνομάσθηκαν εις το στρατόπεδον των Πατρών ως εκ της ενδυμασίας των, οι ελθόντες εις το φρούριον το 1822 Λαζοί Τούρκοι", όπως γράφει ο κ. Ν. Τριανταφύλλου στο ιστορικόν λεξικόν Πατρών. Το επώνυμο και με τις δύο του μορφές απαντάται κυρίως στην Αρκαδία, αλλά το βρίσκουμε και στα Επτάνησα.

Το τι σχέση έχει το Κακλαμάνης με την ενδυμασία των Λαζῶν δεν το γνωρίζουμε!

Κάκος **[ΤΚΕ, 2019, 718]**. Σύμφωνα με τον [ΜΤ] το Κάκος είναι Ποντιακή απλοποίηση του Κυριάκος.

Κακούλας *Κακουλίδης* **[ΤΚΕ, 2019, 183]**. Ισως από το Τρκ. kâhkül= kâkül= φράντζα, τσουλούφι, μπούκλα μαλλιών. G(" Kâhküllü peruk")=114000. Μ'άλλα λόγια έχουμε 114000 ιστοσελίδες πού γράφουν γιά περούκες με φράντζες, μπούκλες, η τσουλούφια.

Κακουλάκης **[ΤΚΕ, 2019, 190]**. Κατά τα φαινόμενα υποκοριστικο του Κάκος. Κακούλης, Κακούλας και παρομοίων.

Κακουλές[ΑΧΗ] **[**ΤΚΕ**, 2019,0]** αλλά υπήρξε ο γνωστός Φαίδων Κακουλές. Στα Τρκ. kakule= κάρδαμο, κακουλέ. Υπήρχε όμως και άλλο ένα kakule στα Οθ. με την έννοια «κουράδα μουλαριού» [RT]. G("Mehmet Kakule ")=1.

Κακούλης [ΤΚΕ, 2019, 141]. Ο [ΔΤ] το ετυμολογεί όπως και το Κακούλας. Ισως. Αλλά μπορεί να είναι υποκοριστικό του Κάκος. Οι μανιώδεις των Οθ. ετυμολογιών ας προσέξουν και το Περσογενές kâkû= θείος από το σόι της μάννας.

Κακούλιας **[**ΤΚΕ. 2019, 7]. Μάλλον όπως και το Κακούλης

Κάκουλος **[ΤΚΕ. 2019, 5]**. Μάλλον όπως και το Κακούλης. Στόν ΤΚΕ βρίσκουμε καί 2 Κακούλογλου.

Καλαϊτζῆς [ΤΚΕ, 2019, 2380] . Τρκ. kalaycı=γανωματής. Επίσης απατεώνας, κάποιος ο οποίος καλυπτει αττασθαλίες, απάτες κ.τ.τ.
G("Mehmet Kalaycı ")=20,400. Οι kalaycı του ΤΚΚΕ είναι (200+,12).

Καλαλάς *Καλαλές* *Καλαλής* **[ΤΚΕ, 2019, 32], G("Καλαλάς")= 1670 καί G("Καλαλά ")=2730.**
Τό Καλαλής ίσως να προέρχεται από το Τρκ. **kalaylı= (**1) ο έχων κασσίτερο, ο γανωμένος καί (2) ο ψεύτικος, απατηλός.
Το **Καλαλές** ίσως προέρχεται από το «καλά λές» η το Αραβογενές Οθ. kalil= μικρός, κοντός, σπάνιος, λίγος. Γιά το Καλαλάς χρειάζεται ακόμη περισσότερη τόλμη. Το Κοράνι αποκαλεί kalala αυτ[ό/ή]ν που πεθαίνει χωρίς να αφήση πίσω του γονείς η παιδιά (το Κοράνι εξηγεί πως θα μοιραστεί η περιουσία του). Το αν οι δικός μας Καλαλάδες και ο Τούρκος Kalala έχουν την ίδια (ποιά;) ρίζα δεν το γνωρίζω και καλύτερη ρίζα από το Αραβικό kalala δεν ξέρω. Οι πατριώτες που μανιωδώς απορρίπτουν τις μη-Ελληνικές ρίζες στις ετυμολογίες οπαδοί των Ελληνικών ετυμολογιών ας σκεφτούν και το «καλά λαλάς»!

Καλαλούγκας **[ΤΚΕ, 2019, 2]**. Η λέξη λούγκα εμφανίζεται σε διάφορες τοπικές διαλέκτους (π.χ., τα Κερκυραίικα) με την έννοια του πρησμένου λυμφαδένα, αδένα στη βουβωνική χώρα ερεθισμένου από την κούραση. Στα Αλβ. έχουμε τις λέξεις lugë=κουτάλι, κουτάλα, lugës= κουτάλι, φαράσι, ... τσανακογλείφτης, δουλοπρεπής, κόλακας καί

lungë= (1) πυώδες εξόγκωμα, όγκος. Με τα υπάρχοντα στοιχεία ο καθένας ότι θέλει διαλέγει!

Καλαμπαλής
Καλαμπαλίδης
Καλαμπαλίκας
Καλαμπαλίκης

[ΤΚΕ, 2019, 16]. Στα Τρκ. kalaba= (1) τύπος πρόβατου (2) kalabalık και kalabalık= (1) πλήθος, κόσμος, λαός, πολυκοσμία) συνωστισμός (2)όχλος, μπουλούκι (3) πολυπληθής, πολυάνθρωπος, πολυμελής, αθρόος μάζωμα. Ενίοτε η έννοια συνάγεται από τα συμφραζόμενα (π.χ., kalabalık ağızlı [ağız= στόμα και παρόμοια] σημαίνει πολυλογάς, φαφλατάς ενώ kalabalık etmek [etmek =κάνω] ◎ δημιουργώ πολυκοσμία◎ είμαι περιττός). Τέλος στα Ελληνικά καλαμπαλίκι έχει την έννοια του kalabalık αλλά και την πρόσθετη έννοια του αρχιδιού (ιδιαίτερα όταν μιλάμε για καλαμπαλίκια). Στην Τρκ. υπάρχουν 6 πόλεις με το όνομα Kalaba (οπότε το Kalabalı θα μπορούσε να είναι Εθνικό). G("**Mehmet Kalabalı")=1!!!**

Καλαμπόκας
Καλαμποκάνας

[ΤΚΕ, 2019, 454]. Ο [ΑΚΛ] γράφει Τρκ. kalembek=καλαμπόκι. Το Οθ. kalembek υπήρχε μεν αλλά με το καλαμπόκι σχέση δεν είχε. Οι [ΙΜΤ, ΤΦ] ετυμολογούν το καλαμπόκι από το Αλβ. kalambok και έχουν σχεδόν δίκηο διότι τα [ΟΑ, ΝΓ] γράφουν kallamboq=αραποσίτι (παρατηρούμε επίσης ότι στα Αλβ. το la προφέρεται λια). Σε τελική ανάλυση, και επί της ουσίας, όλοι έχουν δίκηο.

Καλαντάρης
Καλανταρίδης

[ΤΚΕ, 2019, 1]. Κανείς συνδρομητής του ΤΚΕ δεν έχει το επώνυμο Καλαντάρης αλλά υπάρχει ένας συνδρομητής, ο Καλαντάρης Γρηγοριάδης στόν Εβρο. Βλέπε καί Καλεντέρης.

Καλαντζής
Καλαντζάκης
Καλαντζάκος

[ΤΚΕ, 2019, 3208]. Ι'δια ετυμολογία με το Καλατζής (βλέπε επώνυμο).

Κάλας

[ΤΚΕ, 2019, 19]. Σε ωρισμένες περιπτώσεις, ιδιαίτερα σε Ελληνες του εξωτερικού, το επώνυμό τους είναι κομμάτι τού αρχικού του πολυσυλλαβικού τού αρχικού επωνύμου. Π.χ., ο Γεώργιος Καλογερόπουλος (πατέρας της Μαρίας Κάλλας) μεταναστεύει το 1923 στη Νέα Υόρκη και τρία χρόνια αργότερα συντομεύει το όνομά του. Ισως όμως και να σχετίζεται με τα Αλβ. k**a**lla= διαβολές, ραδιουργίες, συκοφαντίες και k**a**llës= (1) συκοφάντης (2) χαρτοπαίχτης η κερδοσκόπος που τα παίζει όλα κορώνα γράμματα.

Καλατζής

[ΤΚΕ, 2019, 701]=100+. Στα Ελληνικά καλατζής=γανωτής, γανωματής και θεωρείται παραλλαγή του καλαϊτζής. Βλέπε επώνυμα Καλαϊτζής και Καλετζής.

Καλαφάτης

[ΤΚΕ, 2019, 1219]. Ο [ΔΤ] το ετυμολογεί από το Τρκ. kalafatçı αλλά Τούρκοι και Ελληνες ετυμολόγοι ισχυρίζονται ότι ο καλαφάτης γέννησε τον kalafatçı. Χαρακτηριστικά ο [ΤΦ] γράφει Αρ. qalafat◎ Ιτ.

calafato ◎ μσν. καλαφάτης ενώ ο [ΗΕ] θεωρεί ότι η Αρ. ρίζα είναι qafr=άσφαλτος η kufr=πίσα, κατράμι και συνεχίζει με το calafato. G("Mehmet Kalafatçı ")= 9.

Καλδάρας — [ΤΚΕ, 2019, 17]. Σύμφωνά με τό [ΑΗ] το ΙνδοΕυρωπαικό λεξιλόγιο είχε τήν λέξη κελε=ζεστός. Από το κελε έχουμε τίς λέξεις cauldron= καζάνι καί καλδέρα/καλντέρα. Τέλος έχουμε τήν καρδάρα/καλδάρα="δοχείο στό οποίο χύνεται το το αρμεγμένο γάλα" καί το καρδάρι= μικρή καρδάρα.

Καλδερίμης — **[ΤΚΕ, 2019, 1]**. Βλέπε επώνυμο Καλντιριμτζίογλου.

Καλέμης — **[ΤΚΕ,.2019, 164]**. Τρκ. kalem (Αραβ. kalam◎κάλαμος, κάλαμιον)= μολύβι, στυλό, χαρακτικο εργαλειο, εργαλείο λάξευσης (πέτρας, μαρμάρου, ξύκου). Πρόκειται γιά αντιδάνειο.
G("Mehmet Kalem ")=25,000.

Καλεντέρης *Καλεντερίδης Καλεντέρογλου* — **[ΤΚΕ, 2019, 16]**. Οι [ΜΤ, ΔΤ, και ΑΚΛ] το ετυμολογούν από το Περσογενές Οθ. kalender= απλοϊκός, αδιάφορος προς τα κοσμικά [ΜΤ], τυχοδιώκτης, μποέμ [ΔΤ]. Ο [ΑΚΛ] το ετυμολογεί ως Καλέντερης όπως ο [ΔΤ] και ως Καλεντέρης όπως ο [ΜΤ]! Σύμφωνα με τον [RT] kalender= (1) άνθρωπος που δεν τηρεί τις κοινωνικές συμβάσεις, μποέμ (2) περιπλανωμενος δερβίσης που ζή ζητιανεύοντας και στα Αλβ. kalan**d**er= (1) περιπλανωμενος δερβίσης (2) φτωχός, ζητιάνος .
G(" Mehmet Kalender ")= 17700. Στον Πολίτη Θράκης (17.01.2007, Φύλλο 55,) διαβάζουμε τα εξής σχετικά με τον Ιανουάριο και τις ονομασίες του:
Κλαδευτής και Καλαντάρης ή Καλεντέρης (Πόντος – Καππαδοκία) από τα κάλαντα (Καλένδες) της αρχιχρονιάς που τα τραγουδούσαν οι καλαντάρηδες.
Οι Αρμένιοι (εδώ) γράφουν ότι το όνομα kalantar και το επώνυμο Kalantaryan προέρχονται από το Περσ. kalantar= ηγέτης, δημογέροντας. Τέλος, στο Λεξιλόγιο Τουρκοκρητικής Ελληνόγλωσσης Λογοτεχνίας - Σταύρου Γ. Πλανάκη διαβάζουμε ότι «καλαντάρα = ξύλινο πλαίσιο ύφανσης, που τρέμει» και «καλανταρίζω = τρεκλίζω»

Καλέντζης[ΑΧΗ] *(Καλεντζής) Καλέτζης (Καλετζής)* — **[ΤΚΕ, 2019, 256].** Αυτά τα επώνυμα που διαφέρουν μόνο στη στίξη καί στήν επώνυμα που διαφέρουν μόνο στη στίξη). Σε γενικές γραμμές ***υπάρχει σύγχυση όσον αφορά στη θέση του τόνου και στην ύπαρξη του ν***. Π.χ., έχουμε ένα παραπόταμο του Πηνειού, περιοχή Καρδίτσας, που εμφανίζεται στο διαδίκτυο ως Καλέντζης, Καλέτζης, και Καλετζής. Μιά –μη υπάρχουσα πλέον- μονή στο Αγιον όρος ως Καλέτζη και Καλετζή. Σε γενικές γραμμές (και αν εξαιρέσουμε τους

μουσουλμάνους της Θράκης) μακράν προτιμάται ο τόνος στο ε και η κατάληξη με ν. Πέρα από τον ποταμό, υπάρχουν/υπήρξαν

`

1) Ελληνικά χωριά με Αλβανικά ονόματα και κατοίκους πού δεν έχουν καμμία γνωστή (σε μάς τουλάχιστον) σχέση με τούς Αρβανίτες. Π.χ., η γεννέτειρα της οικογενείας Παπανδρέου (μας έδωσε τρείς πρωθυπουργός) είναι το Καλέντζι Αχαΐας
2) Υπάρχουν χωριά με Σλαβικά ονόματα καί κατοίκους Αρβανίτες. Π.χ.,η Αράχωβα της Βοιωτίας.
3) Υπάρχουν καραμπινάτα Αρβανίτικα επώνυμα σε χωριά με όνομα αμφιβόλου προελεύσεως. Π.χ., ο αρχιεπίκοπος Λιάπης γεννήθηκε στα Οικόφυτα. Τα Οικόφυτα είναι ένωση διαφόρων οικισμών (πρόγράμματ **Καποδίστριας).** Κατά τα φαινόμενα κανένας από τούς ενωμενούς οικίσμους δεν είχε όνομα Αλβανικής προελεύσεως.
4) Χωριά με το όνομα Καλέ(ν)τζι στά (Γιάνενα, ΑιτωλοΑκαρνανία (σήμερα Στρογγυλοβούνι), Κορινθία, Αττική (τώρα Βόθων), Εύβοια (τώρα Πράσινο).
5) Ανάλογα ονόματα υπάρχουν βορείως των συνόρων (π.χ., Kalenici στο Μαυροβούνιο) και σύμφωνα με τους [VM, ΧΣ], προέρχονται απο το Σλαβικό kalenici από τό kalen, από τό kalj =λάσπη, βόρβορος. Η λέξη kalj στά Σέρβικα αποδίδεται στά Αγγλικά ως mud, sludge, με άλλα λόγια λάσπη, βόρβορος. Παράλληλα έχουμε το Τρκ. kale (γραμματιζούμενη μορφή kala)=κάστρο, φρούριο και στίς μέρες μας kaleci= (kalacı, σπάνιο)= τερματοφύλακας.

Καλέρης **[ΤΚΕ, 2019, 20]. ????**

Καλές[ΑΧΗ] **[ΤΚΕ, 2016, 23] Βλέπε Καλέσης**

Καλέσης **[ΤΚΕ, 2019, 275]. Τρκ. kalleş=kallâş = ανάξιος εμπιστοσύνης, μουλωχτός, μπαμπέσης, εχθρός που προσποιείται το φίλο.**

Καλεσιόπουλος

Καλέσιος

Καλεσιώρης

Στά **Αλβ**., [ΟΑ], **kal**e'**sh**= (1) τριχωτό (ζώο) (2) οικιακό ζώο με *(α)* μαύρους κύκλους γύρω στα μάτια καί/η (β) μαύρα κυκλικά στίγματα στό κεφάλι. Γιά ανθρώπους **kal**e'**sh=**" μέ μαύρα+πυκνά φρύδια καί μαύρα μάτια". Σ'αυτή την περίπτωση **kal**e'**sh= όμορφος/όμορφη.**

Στα Ελλ. ο καλές=κάστρο, φρούριο, πύργος (Ελληνοποίηση του Τρκ. kale=κάστρο), καλές= Σκυριανός χορός και καλέσσα=παρδαλή [όσον αφορά στο χρώμα] κατσίκα αν πιστέψουμε την ιστοσελίδα του γυμν. Ρητίνης, εδώ. Τέλος οι μανιώδεις της Γαλλικής ας λάβουν υπ'όψιν ότι calèche= τύπος άμαξας. Πριν να διαλέξη ο αναγνώστης από αυτή τη Ρωσσική σαλάτα, ας ρίξη μιά ματιά και στο επώνυμο Κάλας.

Καληνυκτάκης **[ΤΚΕ, 2019, 4]**. Η ετυμολογία είναι προφανής και την έννοια την

[ΑΧΗ] αφήνουμε στη φαντασία του αναγνώστη. Η λέξη καληνυχτάκης χρησιμοποιείται και με την έννοια του «άντρας ο οποίος εισπράττει στο τέλος της βραδυάς μιά καληνύχτα και πάει στο κρεβάτι μόνος [ΑΧΗ]

Καλησπέρης **[ΤΚΕ, 2019, 28]**. Τά τής ετυμολογίας είναι προφανή τα τής εννοίας [ΑΧΗ] απαιτούν κάποια γνώση τής της Οθ./Τρκ. Ο [RT] μας πληροφορεί οτι hain= προδότης, απατηλός, αγνώμων, επιζήμιος, κατεργάρης. Καλησπέρηδες (χαΐνηδες για τους Τούρκους) λέγονταν οι αντάρτες/επαναστατημένοι Κρητικοί που δεν συμβιβάστηκαν με τηνΤρκ. κατοχή και εξέφραζαν τα συναισθήματά τους με νυχτερινές επιδρομές.

Καλιακούδας **[ΤΚΕ, 2019, 249]** . Στό Ετυμολογίο Λεξικό του Κ. Μπαμπινιώτη η Καλοιοκούδα ετυμολογείται από το Σύμφωνα με τον Τό κολοιός Πουλί καλιακούδα, είδος κορακιού, jackdaw γιά τούς γνώστες γιά τής της Αμερικανικής, κολοιός ;(βλέπε και Κάργας). Στό Ετυμολογίο Λεξικό του Κ. Μπαμπινιώτη η Καλοιοκούδα ετυμολογείται από το Κόλοιοςδιαβάζουμε ς .K. Mpampini;vth

Καλικάς **[ΤΚΕ, 2019, 44]**. Ο [ΔΤ] το θεωρεί παραλλαγή του Καλίκης (βλέπε επώνυμο). Πλήν όμως καλίγα ήταν το παπούτσι των Ρωμαίων στρατιωτών απ' το οποίο προέρχονται οι λέξεις καλί[γ/κ]ιον και καλι[γ/κ]άς= πεταλωτής.

Καλίκης [ΤΚΕ, 2019,12] . Ισως από το Οθ. kalık= (1) ότι απομένει, ότι μένει στο ράφι (2) γυναίκα που είναι παρούσα χωρίς να συμμετέχη σε κοινωνική εκδήλωση, χορό κ.τ.τ. διότι αγνοείται (3) ελαττωματικός, ελλιπής, ασυμπλήρωτος. G("Emine Kalık ") =122.

Καλιμάνης **[ΤΚΕ, 2019, 59]**. Βλέπε Καλλιμάνης

Καλημάνης

Καλίνης **[ΤΚΕ, 2019, 59]** Τρκ. kalın= χοντρός, σωματώδης, παχύσαρκος (2) εύπορος, πλούσιος (3) δώρο απ' το γαμπρό στη νύφη (4) προικιά. G("Mehmet Kalın)=21,200.

Καλιντέρης **[ΤΚΕ, 2019, 63]**. Μάλλον παραλλαγή του Καλεντέρης, βλέπε επώνυμο.

Καλιοντζής **[ΤΚΕ, 2019, 64]**. Στα Τρκ. kalyon, (Ιτ. galeone, Ισπ. galeon, Γαλ. galion, Αγγλ. galleon, Ελλ. γαλιόνι) ήτοι ιστιοφόρο πολλαπλής χρήσης (πολεμικής και μή), με διπλό κατάστρωμα, και 3-5 κατάρτια. Κατά συν'λεπεια αρχικά kalyoncu λεγότανε οι ναύτες του πολεμικού ναυτικού της Οθ. αυτοκρατορίας και εν συνεχεία η λέξη απέκτησε την έννοια του ναύτη και ιδίως του θαλασσόλυκου.
G("Mehmet Kalyoncu ")=57,00.

Καλιπιτζής[ΑΧΗ] **[ΤΚΕ, 2019, 4]**Ο [ΔΤ] ετυμολογεί το πρώτο από το Τρκ. kalıpçı=

Καλιπτσόγλου καλουποποιός. Αλλά η λέξη kalı[p/b] σήμαινε [RT] και τέχνασμα/κόλπο/απάτη οπότε το kalıpçı σημαίνε και απατεώνας, μπαγαμπόντης, κάλπης, παληάνθρωπος. G("Mehmet Kalıpçı")-57,700.

Καλίτσης [ΤΚΕ, 2019, 139].

Καλιτσιώτης [ΤΚΕ, 2019, 4]. Το επώνυμο είναι Εθνικό. Το 1842 τα χωριά Καλίτσα καί "Ντερβίς- Τσελεμπή" ενώθηκαν μέ βασιλικό διάταγμα καί το όνομα Αμαλιάς (σήμερα Αμελιάδα). Οσον γιά την ετυμολογίες τού Ντερβίς-Τσελέμπή καί τής Καλίτσας γνωρίζουμε τα εξής:

1) Ο Evliya Çelebi γεννήθηκε το 25/3/1611 στην Πόλη, γόνος τής αφροκρέμας των Οθωμανών. Τά βιβλία του (περιγραφή της Πόλης και περιγραφές τών επαρχιών της Οθωμανικής αυτοκρατορίας) είναι σημαντικά γιά όσους μελετούν την Οθωμανική αυτοκρατορία και τις πάλαι ποτέ επαρχίες της . Ο'σον γιά την Καλίτσα έχουμε δύο θεωρίες

0) Η λέξη καλίτσα εμφανίζεται στη λαογραφία (βλέπε στό https://books.google.com › books). Αυτή η καλίτσα μάλλον είναι υποκοριστικό τού καλή/αγαπημένη.

1) Τα τοπωνύμια που λήγουν σε ιτσα,βιτσα, οβα, καί οβο είναι συχνά δώρα από Σλαβόφωνους επήλυδες.

2) Ο Στάθης Ασημάκης έβαλε στο διαδίκτυο ένα βιβλίο γιά τα τοπωνύμια πού λήγουν σε -ΟΒΑ, -ΟΒΟ, -ΙΣΤΑ, -ΙΤΣΑ

3) Ο Στάθης Ασημάκης ετυμολογεί το Καλίτσα από

α) Τη βλάχικη λέξη κάλου = άλογο, επειδή ίσως παλιά στην περιοχή αυτή εκτρέφονταν άλογα.

β) Τη σλαβική λέξη кал(καλ) = πηλός, επειδή ίσως στην περιοχή αυτή έβγαζαν πηλό, για διάφορες χρήσεις π.χ. παρασκευή κεραμιδιών ή αγγείων.

4) Παλαιότερα είχαμε βρεί μιά άλλη προσπάθεια ετυμολογίας:

α) Στα Σλαβικά « τοπωνύμιο, γυμνή τοποθεσία, χωρίς βλάστηση»

β) Πλήν όμως το Σλαβικό λεξικό μας τότε μάς πληροφόρησε ότι kalj=λάσπη, πληροφορία που δεν ξέραμε πώς να την χρησιμοποιήσουμε.

Καλιφατίδης **[ΤΚΕ, 2019, 28]**. Ισως από το Καλαφάτης, βλέπε επώνυμο.

Καλκανάς[ΑΧΗ] **[ΤΚΕ, 2019, 39]**. Ισως να είναι επαγγελματικό, από το καλκάνι= τμήμα της σκεπής, βλέπε Καλκάνης.

Καλκανδής[ΑΧΗ] **[ΤΚΕ, 2019, 64]**. Μάλλον Ελληνοποίηση του Καλκαντής, βλέπε επώνυμο.

Καλκάνης[ΑΧΗ] **[ΤΚΕ, 2019, 279]**. Στό [RT] διαβάζουμε ότι kalkan=

(1) ασπίδα, σκουτάρι

(2) καλκάνι, ψάρι μέλος της οικογενείας ψαριών γνωστή ως flatfish.

(3) (UK/US) gable=αέτωμα.

Κάθε **flatfish ψάρι** έχει τα μάτια του στην ίδια πλευρά του κεφαλιού του. Γνωστά, καί εύγεστα, μέλη αυτής τής οικογενείας είναι το turbot καί το halibut.
Οι [ΜΤ, ΔΤ, ΑΚΛ και ΧΣ] ετυμολογούν το Καλκάνης από το Οθ. kalkan. Το πρόβλημα είναι ότι εμείς καί εκείνοι αποφύγαμε το βασικό πρόβλημα. Τι σημαίνει το επώνυμο Καλκάνης; Π.χ. kalkan είναι είδος ψαριού (καλκάνι και ρόμβος στα Ελληνικά), kalkan bezi είναι ο θυροειδής (ετυμολογικά ο έχων σχήμα θύρας στα Ελληνικά και ασπίδας στα Τρκ.), είναι ενεστωτική μετοχή του ρήματος kalkmak που έχει πολλαπλές έννοιες όπως (1) σηκώνομαι όρθιος (2) αναχωρώ, ξεκινάω (3)επιχειρώ να κάνω κάτι (4) ακυρώνομαι, καταργούμαι, πέφτω σε αχρηστία (5) εξεγείρομαι, επαναστατώ αλλά εμφανίζεται και σε εκφρασεις του τύπου «καβάλησα το καλάμι, πήραν τα μυαλά μου αέρα» και «μου σηκώθηκε, είμαι σε στύση». Τέλος, στα Ελληνικά υιοθετήσαμε τη λέξη καλκάνι= (1) είδος ψαριού (σύαξ, ρόμβος, turbot) (2) κολώνη πλοίου, το πάνω μέρος της πρύμης (στα Γαλλ. couronnement) (3) σε οικοδομή τα τρίγωνα της στέγης [ΔΔ]. Με αποτέλεσμα ένας Πατρινός ο οποίος δεν πολυσυμπαθεί τους μετανάστες να γράψη « Μάς έμειναν **καλκάνι στό κεφάλι μας** καί κληρονομιά από τήν προηγούμενη Δημαρχία»!!! Τέλος για να περιπλεχθούν τα μπερδεμένα ακόμα περισσότερο σημειώνουμε ότι

- Στην Τρκ. υπάρχουν 5 πόλεις με το όνομα Kalkan εκ των οποίων μία, κοντά στην Αντάλεια (Αττάλεια), λεγόταν και Καλαμάκι, και
- ο [ΣΚ] αναφέρεται στην οικογένεια Καλκάνη του Ζάρακα η οποία μέχρι το 1900+ ήταν και αλβανόφωνη.

Από όλα αυτά καθαρή ετυμολογία δεν βλέπουμε αλλά η περί ασπίδων θεωρία μάλλον χρειάζεται ενίσχυση πριν να γίνη αποδεκτή. Ισως αντί για ασπίδες έπρεπε να μιλάμε για την πιό γενική ιδέα της προστασίας. (Π.χ., λέγεται οτι ο Τζενγκίνς Χάνος είπε (μετάφραση στα Τρκ.) «Onun vücudunu benim **kalkanım**»= η ύπαρξή του [είναι] η προστασία μου.

Καλκαντζής [ΑΧΗ] **[ΤΚΕ 2019, 12]**. Στα Τρκ. kalkancı= (1) αυτός που φκιάχνει ασπίδες, (2) αυτός που ξέρει να μάχεται με ασπίδα και ξίφος. Ισως όμως το όνομα να είναι επαγγελματικό όπως και **το** Καλκανάς (η σκεπή εν είδει ασπίδος). G("Mehmet Kalkancı ")= 357.

Καλκαντής[ΑΧΗ] **[ΤΚΕ 2019, 1]**. Σύμφωνα με τις ιστοσελίδες της Μάνης (βλέπε Παλιόπυργος) λόγω των Ορλωφικών οι Τούρκοι εισβάλουν στη Μάνη. Οι Σκουταριώτες-Καλκαντήδες κλείνονται στον πατρογονικό πύργο τους και αρνούνται να παραδοθούν. Αμύνονται για 6 μέρες αλλά

τελικά ο πύργος ανατινάσσεται. Αν κανείς google kalkadis, θα βρεί μιά πληθώρα από ιστοσελίδες πού γράφουν ότι kalkadis=(siyah boya)= μαύρη μπογιά καί προσφέρουν δείκτες σε Οθωμανικά λεξικά. Ι'σως το καλκαντής να σήμαινε μαυροφορεμένος, μαυρομάλλης, μελαχρινός, η κάτι παρόμοιο.

Καλκίμης **[**ΤΚΕ, 2019, 14]. Ο [ΔΤ} προτείνει το Οθ. kalkım=ανύψωση αλλά κατά τον [RT] kalkım= γκρεμός, βάραθρο. G("Mehmet Kalkım ")<36. Σέ γενικές γραμμές, το επώνυμο είναι σπάνιο.

Καλλιμάνης [ΤΚΕ, 2019, 386] . Το πρώτο συνθετικό το βρίσκουμε σε πολλά αρχαιοελληνικά ονόματα αλλά Καλλιμάνης δεν υπάρχει (υπάρχει όμως το Καλλιμένης από την Αμοργό). Kaliman ήταν το όνομα Βουλγάρων τσάρων της δυναστείας Ασέν και ίσως να σχετίζεται με το Καλλιμάνης). Τέλος, Καλλιμάνι είναι το όνομα βουνού στην Εύβοια.

Καλμπούρος **[ΤΚΕ, 2019, 3].** Τρκ. kalbur=κόσκινο. G("Mehmet Kalburcu ")=144.
Καλμπουρίδης Δέκα Τρκ. χωριά με πρώτο συνθετικό το kalbur και χωριό Κοσκινιά/Καλπουρτζιλάρ στην Κοζάνη.

Καλντιριμτζί-ογλου **[ΤΚΕ, 2019, 2]**. Στα Τρκ. kaldırım= πεζοδρόμιο, λιθόστρωτο, καλντερίμι και kaldırımcı= (1) αυτός που στρώνει τις πέτρες του καλντεριμιού (2) απατεώνας, πορτοφολάς, τσαντάκιας. G("Mehmet Kaldırımcı ")= 46. Προφανώς, ο ***ογλου είναι ο γιός τού ****.

Καλούπης **[ΤΚΕ, 2019, 65]**. Το Αραβογενές Τρκ. kalıp/kalıb/kalib=καλούπι, εκμαγείο κ.τ.τ., ενώ kalıpçı= (1) αυτός που κάνει καλούπια
Καλουπάκης (2) επιδιορθωτής φεσιών (3) απατεώνας, κάλπης, άτιμος.
Καλουπτσής G("Mehmet Kalıpçı ")=236.

Καλπάκης **[ΤΚΕ, 2019, 421]**. Τρκ. kalpak=γούνινο καπέλο, kalpaklı=(1) ο έχων γούνινο καπέλο (2) (αρχαΐζον) αστυνομικός. G(" Mehmet Kalpaklı ")= 51,200. Δεν αποκλείεται βέβαια το Καλπάκης νά είναι υποκοριστικό του Κάλπης.

Κάλπης **[ΤΚΕ, 2019, 21]**. Ο [ΔΤ] ετυμολογεί τα Κάλπης/Καλπίδης από το Τρκ.
Καλπιάς kalp= καρδιά/ ελαττωματικός. Πράγματι kalb/kalp= (1) καρδιά (2) το
Καλπίδης κέντρο των συναισθημάτων, ο χαρακτήρας του ανθρώπου. Πλην όμως υπάρχει και το Τρκ. kalp= κίβδηλος, ψεύτικος, χωρίς αξία που «γέννησε» τις λέξεις **κάλπης** (=απατεώνας, ψεύτης, ανειλικρινής), **καλπιά** (=ιδιότητα/πράξη κάλπη), **κάλπικος**, **καλπουζανιά** (=απάτη, κατεργαριά), **καλπουζάνος=** (1) παραχαράκτης, πλαστογράφος καί (2) δόλιος, κατεργάρης, απατεώνας, ασυνείδητος). Υποθέτουμε ότι το Κάλπης= απατεώνας και παρόμοια είναι η πιθανώτερη ετυμολογία. G("Mehmet Kalp ")=2980.

Καλπίνης **[ΤΚΕ, 2019, 31]**. Στήν SLANG.gr διαβάζουμε

Καλπίνος Η **καλπουζανιά** είναι η ανέντιμη/πονηρή πράξη, η απάτη, η μπαγαποντιά, η βρομοδουλειά. Αυτός (-ή) που την ασκεί λέγεται **καλπουζάνος (-α)**. Μεσαιωνικά: καλπαζάνης. Κάποιο γλωσσάρι για τα Δουμπιά **(**που δεν υπάρχει πιά στο διαδίκτυο έγραφε **καλπουζανιά=τεμπελιά** και **καλπίνα=τεμπέλης, κάλπικος**. Με βάση το πενιχρό θεμέλιο που μας παρέχει το εκλιπόν γλωσσάρι και τις ομοιότητες με το κάλπης μπορούμε προς το παρόν και με 1002 επιφυλάξεις να υποθέσουμε ότι το Καλπίνης έχει την ίδια ρίζα με το Κάλπης.

Καλπουζάνης [ΤΚΕ, 2019, 69]. Στα Τρκ. kalbzen=kalpazan= (1) παραχαράκτης, κιβδηλοποιός (2) ψεύτης, απατεώνας, υποκριτής, ανάξιος εμπιστοσύνης. G("Mehmet Kalpazan ")= 52. Το kalpazan έχει υιοθετηθεί στα Ελληνικά με τη μορφή καλπουζάν[η,ο]ς. Βλέπε και Κάλπης.

Καλπούζ* **[ΤΚΕ, 2019, 146].**). Ο [ΑΚΛ] το ετυμολογεί όπως το Καλπουζάνης. G("Mehmet Karpuz")=6,310. Το Kalpuz εμφανίζεται ως επώνυμο στο διαδίκτυο αλλά και σαν παραλλαγή (σπάνια) της λέξης karpuz=καρπούζι. Σύμφωνα με μιά Τρκ. ιστοσελίδα (εδώ) στα παληά Τρκ. kalbuz= (1) μπουκιά, χαψιά (2) γουλιά. Με βάση αυτά τα δεδομένα πειστική ετυμολογία δεν βλέπουμε. Η επίλογή μας (μετά φόβου Θεού) είναι Καλπούζος παραλλαγή του Καρπούζος (βλέπε επώνυμο).

Καλπουρίδης **[ΤΚΕ, 2019, 33]**. Παραλλαγή τού Καλμπουρίδης, βλέπε καί Καρμπουρτζής. Στα Τρκ. kalbur=κόσκινο.

Καλτάκης[ΑΧΗ] **[ΤΚΕ, 2019, 81] .** Τρκ. kaltak= (1) πόρνη (2) σκελετός σέλλας, τύπος σέλλας εν χρήσει στην ανατολή (σε αντίθεση με τη Δυτική/Ευρωπαϊκή σέλλα). G("Mehmet Kaltakçı ")= 92. Τό αν ο Kaltakçı φκιάνει σέλλες για να καβαλάμε άλογα η αν μαθαίνει στις πόρνες τό επάγγελμά τους γιά να ξαναπάη ο πελάτης, δεν το γνωρίζουμε αλλά, κατά τη γνώμη μας, το όνομα έχει στενότερη σχέση με τις πόρνες απ'ότι με τις σέλλες.

Καλταμπάνης **[ΤΚΕ, 2019, 45].** Τρκ. kaltaban=μαστρωπός, άνθρωπος ανέντιμος, κακός, μοχθηρός. Καλταμπάνης ήταν το όνομα επιφανούς χαλβαδοποιού στα Φάρσαλα γύρω στο 1900.
Καλταμπανίδης
Καλταμπάνος

Καλτουρουμίδης **[ΤΚΕ, 2019, 30]**. Ισως από το Τρκ. kaldırım όπως το Καλντιριμτζίογλου (βλέπε επώνυμο). Παρατηρούμε ότι αρκετά συχνά η Τρκ. μπερδεύει/μπέρδευε το ı/i,u/ü, ακόμα και σε κοινές λέξεις. Π.χ., içün◎ için (= για), zeytun ◎zeytin (=ελαιά –καρπός-), cüft◎çift (ζευγάρι, ταίρι, ...), και kapı/kapu (πύλη, πόρτα). Δοθέντος δε ότι το ı και το u προφέρονται στο πίσω μέρος του στόματος, το Τρκ. ı συχνά αποδίδεται στα Ελλ. ως ου.

Κάλφας **[ΤΚΕ, 2019, 1539]**. Στα Ελληνικα κάλφας λέγεται ο μαθητευόμενπος τεχνίτης. Αλλά στα Τρκ. το Αραβογενές kalfa σήμαινε (1) ο υπ' αριθμόν 2 εργάτης συνεργείου, ο βοηθός του πρωτομάστορα (2) εξειδικευμένος εργάτης, εργάτης που επιβλέπει/διευθύνει άλλους εργάτες (3) τίτλος για μέλη εργατικού προσωπικού που επιβλέπουν άλλος εργάτες. G("Mehmet Kalfa ")= 3640.

Καμινάρης **[ΤΚΕ, 2019, 288]**. Ο [ΓΜ] και οι[ΤΦ] είναι της γνώμης ότι το Καμινάρης είναι επαγγελματικό καί ο Καμινάρης ασχολείται με λέβητες καί καμίνια.

Καμαράδης [ΤΚΕ, 2019,0]. Υπήρξε όμως στο παρελθόν (πρίν το 1900).

Καμαράδος [ΤΚΕ, 2019, 81]. Ο "Νηλέας Καμαράδος (1847-1922) είναι γνωστός ως σπουδαίος και καινοτόμος ψάλτης που γενήθηκε στη Χίο. Τα Νενητούρια είναι ένα χωριό στήν βορειοδυτική Χίο. Ενα από τα αξιοθέατα του χωριού είναι η «βρύση - καμάρα», δυτικά του χωριού. Ισως το επώνυμο Καμαράδος να είναι Εθνικό (Καμαράδος= από την τήν Καμάρα).

Καμίλ(λ)ης **[ΤΚΕ, 2019, 2]**. Στον [ΔΔ] διαβάζουμε κάμιλλος (από το Λατ.

Καμίλ(λ)ος camillus)=γόνος Ρωμαίου πατρικίου και κάμιλος= χοντρό σκοινί, παλαμάρι. Οι Λατινογενείς γλώσσες χρησιμοποιούν το κύριο όνομα Camil(l)o από το Ρωμαϊκό Camillus το οποίο θεωρείται Ετρουσκικής προελεύσεως.Στα Αρ. Kamil είναι το τριακοστοέννατο όνομα του Αλλάχ και σημαίνει τέλειος. Στα Οθ. το Kamil υιοθετείται με τη γραφή kâmil και την ίδια έννοια (στην αργκό όμως σημαίνει χασίσι). G(" Mehmet Kamil ")=102,200. Το kâmil στα Ελλ. μάλλον θα γραφότανε Κιαμίλης το οποίο είναι πολύ πιό σύνηθες (βλέπε Κιαμηλίδης). Το Καμίλης δείχνει λοιπόν Αραβογενές, το ίδιο ίσως ισχύει και για το Καμίλλος αλλά η εκ των Λατινικών ετυμολογία μάς φαίνεται πιό πιθανή. Οσοι

Καμιντζής[ΑΧΗ] **[ΤΚΕ, 2019, 0]**. Η παρουσία του επωνύμου στο διαδίκτυο δείχνει ότι

Καμιτζής κατά βάση είναι Κυπριακό. Στα Τρκ. η Αραβογενές λέξη **kâmin= αποκρυμμένος, απόκρυφος.** Ισως, οι εχθροί των Κυπρίων επιχειρηματιών ισχυρίζονται ότι τούς δίνεις τα χρήματά, αυτοί τα τοποθετούν σε επιχειρήσεις απόκρυφες σέ αποκρυμμένεις νήσους της Καβρα**ϊκής!**

Καμένος **[ΤΚΕ, 2019, 35]. Σε διάφορες πηγές διαβάζουμε τά εξής:**
1) Σύμφωνα με τό [ΤΦ] το καμένος συσχετίζεται μέ το αρχαίο καίω.
2) Σύμφωνα με το Βικιλεξικό διαβάζουμε
α) καμένος < αρχαία ελληνική κεκαυμένος, μετοχή παθητικού παρακειμένου ;του ρήματος καίω.

β) **καμένος**; χαρακτηρισμός που δηλώνει οίκτο. Π.χ. βρε τον καημένο, τι έπαθε;
γ) **Επίσης, καμένος= φουκαράς**

Καμμένος[ΑΧΗ] **[ΤΚΕ, 2019, 344].** Οι [ΜΤ,ΑΚΛ] επικαλούνται το Σερβ. kamen=λίθος, πέτρα. Το kamen έχει μαι μιά δεύτερη έννοια (σκληρός, άκαρδος, με καρδιά σκληρή σαν πέτρα) αλλα το πραγματικό ερώτημα είναι το ακόλουθο: Ελλείψει άλλων στοιχείων, γιατί το Καμμένος να μην είναι (και) παραλλαγή του καμένος; Εν πάση περιπτώσει, πέρα από τη γνωστή έννοια το καμμένος στην αργκό (βλέπε http://www.slang.gr/) σημαίνει μαστούρης, μεθύστακας, και (μεταφορικά) άνθρωπος που λέει ή κάνει παλαβομάρες, ή που είναι εθισμένος με κάτι.

Καμουτσής [ΤΚΕ, 2019, 91]. Ισως από το Τρκ. kamçı=μαστίγιο◙ kamçılı= ο έχων μαστίγιο καί kamçıcı ο κατασκευαστής/πωλητής μαστιγίων, ίσως ο επαγγελματίας μαστιγωτής. G("Mehmet Kamçıcı ")=11400 καί G("Mehmet Kamçılı ")=352

Καμπαγιάννης *Καμπαγιαννάκης* **[ΤΚΕ, 2019, 48]. Τ**ο πρώτο συνθετικό του ονόματος, Καμπα, μάλλον προέρχεται από τα Τρκ./Αλβ. όπου kaba βασικά σημαίνει χοντρός (στους τρόπους, στη σκέψη), άξεστος, πρόχειρος (υπολογισμός, σχέδιο, δουλειά) αλλά και μεγάλος στο μέγεθος. Το νν δείχνει στο Γιάννης στό μυαλό τού γράφοντος. Πλήν όμως στα Τρκ., [RT], yanak= μάγουλο και G("Mehmet Yanak ")= 298. Δοθέντος ότι G("Καμπακώστας"=0 καί G("Καμπαμήτσος")=0, υποθέτουμε το "Καμπα" κολλάει μόνο στο Γιάννης" επειδή είμαστε στό χώρο του "Σαράνταπέντε Γιάννηδες ενός κοκόρου γνώση" καί τού "Γιάννης= χαζούλης".
Περιληπτικά:
1) Στά Τρκ. έχουμε τίς λέξεις yanak=μάγουλο, dudak=χείλι καί kafa= κεφάλι
2) G("Kaba dudak")=112, G("Kaba Kafa")=52300, G("Kaba Yanak")= 65

Στή συγκεκριμένη περίπτωση δέν είνσι αν το γιάννης γέννησε το γιαννάκης η το αντίθετο. Στην πρώτη περίπτωση μάλλον μιλάμε για άξεστους Γιάννηδες, χωρίς να αποκλείωνται και οι μεγάλων διαστάσεων Γιάννηδες. Στη δεύτερη, πρέπει να λάβουμε υπ'όψιν την Τρκ. λέξη yanak=μάγουλο. Ευτυχώς η ατυχώς, ενώ οι kabadudak (χοντρά χείλη) και οι kabakafa (χοντροκέφαλοι) υπάρχουν αλλά δεν αφθονούν, οι kaba yanak στο διαδίκτυο δεν υπάρχουν (google dixit). Επανερχόμεθα λοιπόν στους Γιάννηδες!

Καμπάδαης **[ΤΚΕ, 2019, 28]** Ελληνοποίηση του Καμπάνταης, βλέπε επώνυμο
Καμπάδης **[ΤΚΕ, 2019, 9].** Ισως παραφθορά τού **Καμπάδαης**
Καμπαδάκης
Καμπάκης[ΑΧΗ] **[ΤΚΕ, 2019, 269].** Στα Τρκ. η λέξη kabak σημαίνει κολοκύθα αλλά έχει
Καμπάκας (η είχε) και τις εξής έννοιες: (1) είδος κιθάρας (2) πίπα χασίς
Καμπακάκης (3) κρασοπότηρο (4) πεπόνι αγίνωτο
Καμπάκογλου (5) αγροίκος, άξεστος, χοντράνθρωπος, αδέξιος, βλάκας
Καμπάκος (6) μονάδα βάρους (24 οκάδες) (7) τελείως καραφλός, κουρεμένος η ξυρισμένος γουλί, γλόμπος (8) άνθρωπος χωρίς τιμή/αξία/ηθική ακεραιότητα/ηθική υπόσταση/περιεχόμενο. Υπάρχει όμως και το επαρχιακό kambak= (1) πρόβατο/γίδι/βόδι χωρίς κέρατα (2) καράφλας. Δοθέντος ότι G("Mehmet Kabak ")=17700 καί G("Mehmet Kambak ")= 9, συμπεραίνουμε ότι η συντριπτρική πλειοψηφία των Καμπάκηδων (αν όχι όλοι) πρεπει να προέρχεται από το kabak (έμφαση στα (4), (5), (7) και (8) σάν πιθανές ερμηνείες) χωρίς να αποκλείεται και το υποκοριστικό Καμπάς◎Καμπάκης
Καμπάνταης **[ΤΚΕ, 2019, 183]**. Τούρκικο kabadayı= παληκαράς, βίαιος, τραχύς,
[ΑΧΗ] σκληρός, άντρακλας, ανδροπρεπής. Επίσης, «εξαιρετικής ποιότητος». G("Mehmet Kabadayı ")= 25300. Στα Ελληνικά λεξικά βρίσκουμε τη λέξη καπάνταης= (1) αρχηγός νταήδων, ψευτοπαλληκαράδων (2) ζόρικος, φιλόνικος την οποία οι [ΤΦ] ετυμολογούν ως καπετάν+νταής. Η λέξη εμφανίζεται και με τη μορφή καμπάνταης και στο διαδίκτυο διαβάζουμε *προτίμησαν να κάνουν τον καμπάνταη… σε μένα*..... Τέλος παρατηρούμε ότι στα Αλβ. **kapadai**= περήφανος, αλαζόνας, υπερόπτης, ματαιόδοξος, ξιππασμένος και καυχησιάρης.
Καμπαρδής **[ΤΚΕ, 2019, 34].** Στα Αλβ. kabard**i**s η kapardis είναι ρίζα ρήματος που
[ΑΧΗ] σημαίνει (1) κάθομαι με τρόπο που προκαλεί, δείχνει έλλειψη σεβασμού (τυπικά με τα χέρια και τα πόδια απλωμένα) (2) κορδώνομαι, κοκκορεύομαι, καυχιέμαι. Υπάρχει όμως και το kapërdi, ρίζα ρήματος που σημαίνει (1) καταπίνω (2) υπομένω. Το αν το όνομα σημαίνει καυχησιάρης/κορδωμένος η υπομονετικός το αφήνουμε στους ενδιαφερομένους αν και προτιμούμε την πρώτη εκδοχή.
Καμπάς **[ΤΚΕ, 2019, 1003].** Στα Τρκ. kaba= (1) τραχύς, χοντροφκιαγμένος, χωρίς προσοχή στη λεπτομέρεια, χωρίς φινέτσα (2) αγενής, άξεστος, ανάγωγος, ακαλλιέργητος (3) στο περίπου (εκτίμηση, υπολογισμός) (4) πρησμένος, φουσκωτός, φουντωτός, χοντροφκιαγμένος, χοντρός (π.χ., χαλί) (5) (αρχαϊζον) μεγάλο, πελώριο (δέντρο) (6) ανδύας, κάπα. G("Mehmet Kaba ")= 35300.
Καμπασακάλης **[ΤΚΕ, 2019, 48]**. Στα Τρκ. sakal=γενειάδα και το kaba εξηγείται στό επώνυμο Καμπάς. Kabasakal λέγεται αυτός που έχει πλούσια, πυκνή,

δασύτριχη και φουντωτή γενειάδα. Υπάρχουν βέβαια και τα şaka=αστείο, καλαμπούρι, χωρατό και kaba şaka=χοντρό αστείο αλλά στο διαδίκτυο kabaşakalı δεν υπάρχει και ο τονισμός (στο α, όχι στο λης) δείχνει kabasakal. Παρατηρούμε πάντως ότι υπάρχουν 7 πόλεις στην Τουρκία με το όνομα Kabasakal, μία κοντά στην Τραπεζούντα.

Καμπέρης **[ΤΚΕ, 2019, 609]**. Kamber ήταν το όνομα απελεύθερου υπηρέτη του χαλίφη Αλή και τελικά έγινε συνώνυμο του πιστού υπηρέτη/συντρόφου κ.τ.τ.. Kamberiye ήταν τύπος ζώνης που φορούσαν οι Μπεκτασήδες για να τιμήσουν τον Kamber. G("Mehmet Kamber ")= 1290.
Καμπέρος
Καμπέρογλου
Καμπερόπουλος

Καμπέσης **[ΤΚΕ, 2019, 10]**. Στά Αλβ., **[ΟΑ]** ka besë = έμπιστος, αξιόπιστος (ka=έχει καί besë=μπέσα). Ομοίηχες λέξεις με τό ka besë είναι οι këmb**e**s=αργυραμοιβός, σαράφης (cambio), k**ë**mbë**=** κάτω σκέλος/πόδι, και k**ë**mbës= πεζός, πεζοπόρος, πεζικάριος, φαντάρος.

Καμπίρης **[ΤΚΕ, 2019, 3]**. Το Καμπύρης ίσως να είναι εξευγενισμός του Καμπούρης. Στα Τρκ. kabir=kabr=τάφος μνήμα ενώ το Αραβογενές kâbir=μεγάλος, ηλικιωμένος, πρόγονος. G("Mehmet Kabir ")=97.
Καμπύρης

Καμπούκος **[ΤΚΕ, 2019, 78].** Τρκ. kabuk= εξωτερικό περίβλημα αντικειμένου, φλούδα, κέλυφος, κακάδι κ.τ.τ. Βλέπε και επώνυμο Καβούκης. Οι G("Mehmet Kabuk ")= 548.

Καμπούλης[ΑΧΗ] **[ΤΚΕ, 2019,0] αλλά G("Καμπούλης")=272 καί** G(*Καμπουλάκης)*=153.
Καμπουλάκης Το όνομα ίσως είναι παραλλαγή του Καμπούρης (ρ◎λ) η (το κατά τη γνώμη μας πιθανώτερο) παράγωγο του Αραβογενούς Τρκ. kabul= αποδοχή, αναγνώριση, έγκριση, ομολογία/παραδοχή, συγκατάθεση/συγκατάνευση. G("Mehmet Kabul ")=4100.

Καμπούρης **[ΤΚΕ, 2019, 2699]**. Τρκ. kambur= (1) κύρτωμα, κύφωση, καμπούρα (2) κυφός, καμπούρης. G("Mehmet Kambur ")=14700. Το kambur τών γειτόνων ίσως να προέρχεται από το Ελληνικό καμπύλος [ΤΦ].

Καμτσής **[ΤΚΕ, 2019, 136]**. Τρκ. kamçı=μαστίγιο/μαστίγωμα [RT] καί G("Mehmet Kamçı ")=6690. Το περίεργο είναι ότι το kamçı είναι ουσιαστικό καί το Kamçı επώνυμο.
Καμτσικάς

Καναβάς **[ΤΚΕ, 2019, 553].** Στο διαδίκτυο διαβάζουμε και Κανάβας και Κάναβας. Ο [ΑΚΛ] το ετυμολογεί από το Τρκ. kanava=φαλακρός αλλά το μόνο kanava που βρήκα στα Τρκ./Οθ. λεξικά ήτανε το kanava= καμβάς καί G("Mehmet Kanava ")=2. Στην Ελλάδα κάναβα="κλειστός χώρος που χρησιμοποιείται για οινοποιείο και αποθήκη κρασιών" (βλέπε **Βικιλεξικό**). Στη Σαντορίνη κάναβα= οιναποθήκη σκαμμένη στη γή. Ερημο χωριό **Καναβάς** στα Χανιά και Καναβαίικα (κατοικημένες περιοχές) στην Μεσσηνία, Θράκη και Μακεδονία.
Καναβάκης

Κανάκης [ΤΚΕ, 2019, 2161]. Ο Γιάννης Κανάκης ήταν μεγάλος ποδοσφαιριστής τής ΑΕΚ. Γεννήθηκε στό 1927 καί έφυγε τό 2016. Στόν [ΔΔ] διαβάζουμε ότι κανάκια=χάδια. Βλέπε κανακάρης και κανακεύω.

Καναπίτσας [ΤΚΕ, 2019, 96]. Καναπίτσα/Καναπιτσιά λέγεται η λυγαριά (Vitex agnus castus, βλέπε φωτογραφία) φυτό με φαρμακευτικές χρήσεις.

Ο [ΑΚΛ] γράφει « Καναπίτσας ιταλ. campuccia=λυγαριά. Σωστός για τη λυγαριά αλλά το campuccia δεν μπόρεσα να το βρώ πουθενά. Οι Ιταλοί κατά τα φαινόμενα αποκαλούν την καναπίτσα agnocasto! Χωριό Καναπίτσα/Κουνουπίτσα στην Αργολίδα και διάφορα τοπωνύμια Καναπίτσα (π.χ., στη Σκιάθο, στη Χαλκίδα)

Καναράς[ΑΧΗ] **[ΤΚΕ, 2019, 300]**. Ο [ΔΤ] το ετυμολογεί από το Τρκ. kanara=σφαγείο. Σύμφωνα με τον [RT] kanara=kınnare= σφαγείο υπήρχε μεν, είχε πέσει σε αχρηστία δε (το λεξικό γράφτηκε πριν το 1890). Υπήρχε όμως και ένα δεύτερο (επαρχιακό) kanara= λαίμαργος, αδηφάγος, που

λιμπίζεται, που έχει διακαείς πόθους. Προτιμούμε το δεύτερο kanara. G("Mehmet Kanara ")=208 καί G("Mehmet Kanar ")=329000!!!.
Σέ μιά ιστοσελίδα αγνώστου εμπιστοσύνης τής Names.org διαβάζουμε ότι το επώνυμο είναι Αραβικό καί Ιουδαϊκό. Στά Τρκ. kan=αίμα καί kanar=αιμορροεί. Πειστική ετυμολογία μέ ρίζα το Kanar δεν γνωρίζουμε. Μιά άλλη (τελείως μη πειστική) ετυμολογία που ίσως να τήν γουστάρουν για τούς Γαλλομαθείς στηρίζεται στή λέξη canard= (1) πάπια (2) ψευδής είδηση (τό d δέν προφέρεται). Προσθέτουμε μιά κάποια σκέψη (όχι δική μας) που ίσως θα οδηγήσει σε ετυμολογία καί τού επωνύμου Καναράς:
"Το επώνυμο τού πυρπολητή Κανάρη *ίσως να προέρχεται από τη λέξη καρνάγιο* (ιταλικά carenaggio) = ξηρή αποβάθρα, ~ναυπηγείο)".
Τελικά στα Αλβ.,[ΟΑ] kanar=kanarinë= canary=καναρίνι. Σύμφωνα με τον [ΝΓ] kana'r= χασάπης= κρεοπώλης, δήμιος, ανίκανος χειρουργός.

Κανάς **[ΤΚΕ, 2019, 85].** G("Mehmet Kana ")=417 καί kana= ίσαλος. Οι αριθμοί δείχνουν kana → Κανάς αλλά πειστική ετυμολογία (είτε από το kan=αίμα είτε από το kana=ίσαλα σκάφους) δεν γνωρίζουμε.

Κανάσης **[ΤΚΕ, 2019, 15]**. G("Mehmet Kanaş ")=303. Τό διαδίκτυο μας πληροφορεί ότι το kanash εμφανίζεται στην παλαιά διαθήκη καί σημαίνει "gather together"="μαζεύτηκαν όλοι μαζί". Πειστική ετυμολογία δεν έχουμε. Ι'σως το Κανάσης να είναι αναγραμματισμός του Νακάσης, βλέπε επώνυμο.

Κανδάρας **[ΤΚΕ, 2019, 10]**. Μάλλον Ελληνοποίηση των Καντάρας/Κανταράκης (βλέπε επώνυμο).
Κανδαράκης

Κανδεράκης **[ΤΚΕ, 2019, 75].**. Ελληνοποίηση του Καντεράκης, βλέπε επώνυμο.

Κανδρής **[ΤΚΕ, 2019, 150].**. Μάλλον Ελληνοποίηση του Καντρής η ακόμα και του Καντέρης (βλέπε επώνυμα)

Κανλής **[ΤΚΕ, 2019, 241].** Τρκ. kanlı= γεμάτος αίματα, καλυμμένος με αίματα (2) αιμορραγών (3) αιματηρός, πολυαίμακτος (π.χ., μάχη) (4) αιμοσταγής (π.χ., ηγεμόνας) (5) σφριγηλός, κοτσονάτος, πληθωρικός, γεμάτος ζωή (5) (αρχαΐζον) φονηάς (6) παραλλαγή του kağnı= κάρρο δίτροχο με τους τροχούς από συμπαγές ξύλο. G("Mehmet Kanlı ")= 7610.

Κανούτος[ΑΧΗ] **[ΤΚΕ, 2019, 44].** Ο [ΜΤ] γράφει ότι στη γλώσσα του χωριού κανούτος=λύκος αλλά σύμφωνα με τα σχόλια του επεξεργαστή (σχόλιο 72) αυτό που είναι γνωστό είναι ότι σε πολλά μέρη της Ελλάδας κανούτος=ασπρόμαυρο ζώο. Ο [ΔΤ] το ετυμολογεί από το Τρκ. kanıt=συζήτηση. Τα δικά μου λεξικά λένε kanıt= απόδειξη, στοιχείο, επιχείρημα, πειστήριο. Ισως ο [ΔΤ] να έχη δίκηο στην ετυμολογία δοθέντος ότι G("Mehmet Kanıt "**]**)=274.στον ΤΚΚΕ Πλήν

όμως υπάρχει και το Ιτ. Canuto=γκριζομάλλης, ασπρομάλλης, λευκότριχος, γέρος και αυτή η ετυμολογία μου φαίνεται η πιό πειστική.

Κανταϊφάκης **[ΤΚΕ, 2019, 13].** Βλέπε επώνυμο Καταϊφτσής

Καταϊφτσής **[ΤΚΕ, 2019, 3].** Στό [RT] διαβάζουμε ότι kadayıf=kataif= κα(ν)ταΐφι καί kadayıfçı=κατασκευαστής/ πωλητής του κα(ν)ταϊφιού. Η ρίζα τού **Κανταϊφάκης** είναι το kadayıf αλλά η έννοια του **Κανταϊφάκης** δεν είναι (σε μάς) σαφής. G("Mehmet Kadayıfçı ")=3950.

Κανταράς *Κανταράκης* *Κανταράκιας* **[ΤΚΕ, 2019, 328].** Το επώνυμο είναι Κανταράς αλλά και Καντάρας Μερικές φορές και τα δύο. Π.χ., το 2001 κυκλοφόρησε βιβλίο με τίτλο «**Η ευθανασία του Καντάρα και άλλες ιστορίες με ζώα**» το οποίο ο εκδότης περιγράφει στην οστοσελίδα του ως εξής:

«Ο Κανταράς ήταν ένα πανέξυπνο τσοπανόσκυλο.....». Το πιθανώτερο είναι ότι το Καντάρας είναι παραλλαγή του Καντάρης και το Κανταράς είναι η Ελληνική μορφή του Κανταρτζής. Υπήρχε όμως στα Οθ. και το kantara= (1) πέτρινη γέφυρα (2) κτήριο με καμάρες. Σημειώνουμε επίσης το Κάστρο της Καντάρας στην Κύπρο (Βυζαντινό 11ος αιώνας) του οποίου το όνομα φημολογείται ότι προέρχεται απο το Αραβικό kandar=βράχος

Καντάρης **[ΤΚΕ, 2019, 74]**. Στα Τρκ. kantar= (1) (πάλαι ποτέ) μονάδα βάρους (44 οκάδες, περίπου 56 κιλά) (2) είδος ζυγαριάς, παλάντζα. Η λέξη χρησιμοποιείται και με την έννοια αυτού που έχει μεγάλο μέγεθος/ βάρος και το αντίστοιχο επίθετο, kantarlı,έχει την έννοια της βαρειάς κουβέντας, προσβολής., βρισιάς, κ.τ.τ.. **G("Mehmet Kantar** ")= 19500

Κανταρτζής **[ΤΚΕ, 2019, 208].**. Στα Τρκ. kantarcı= (1) κατασκευαστής/ πωλητής ζυγαριών (2) ζυγιστής (3) φοροεισπράκτορας ο οποίος αξιολογεί τα εμπορεύματα που φτάνουν στην αγορά και εισπράττει τα ανάλογα τέλη. **G("Mehmet Kantarcı** ")= 11600.

Καντέρης *Καντερές* *Καντεράκης* *Καντέρογλου* *Καδερίδης* *Καδέρογλου* **[ΤΚΕ, 2019, 23].** Το Καντέρης/Καντερής εμφανίζεται στο διαδίκτυο και μερικές φορές το ίδιο άτομο εμφανίζεται και με τους δύο τονισμούς (π.χ., ποδοσφαιριστής στον Πανιώνιο το 2002). Ο [ΜΤ] γράφει από το Τρκ. kaderî =μοιραίος. Ο [ΔΤ] γράφει kaderî =μοιραίος, θανατηφόρος η kader=μοιραίο. Τα δικά μου λεξικά λένε kader= μοίρα, πεπρωμένο, γραφτό, ριζικό, τυχερό, ειμαρνένη και το Οθ. kaderî είναι το αντίστοιχο επίθετο (~ προκαθορισμένος, γραμμένος από τη μοίρα, θεόπεμπτος, προορισμένος, μοιρολάτρης ο άνθρωπος της μοίρας,...). Τέλος (βλέπε και επώνυμο Καντρής) υπάρχει το κύριο όνομα Kader= Quadir=ικανός, ισχυρός. G("Mehmet Kaderî ")=G("Mehmet Kaderi ")=79 καί G("Mehmet Kader ")=8050.

Καντζαράς **[ΤΚΕ, 2019, 3]**. Μάλλον παραλλαγή του Κατζαράς (βλεπε επώνυμο) η από το Καντζάς.

Καντζάς **[ΤΚΕ, 2019, 424]**. Τρκ. kanca, από το Ιτ. Gancio από το Ιβηρικό gancho το οποίο πιθανολογείται ότι είναι Ιβηρικό και προΡωμαϊκό. Ολες αυτές οι λέξεις σημαίνουν γάντζος. Ο γάντζος ετυμολογείται στα Ελλ. λεξικά από το Βεν. ganzo και αυτό, μάλλον πατριωτικά, από το γαμψός.

Κάντζας G("Mehmet Kanca ")=33200.

Κάντζαρης **[ΤΚΕ, 2019, 61].** Παρατηρούμε τα εξής:

- Το επώνυμο εμφανίζεται ενίοτε και ως Καντζάρης
- Το κάντζαρος (όπως στο καλικάντζαρος) σύμφωνα με μερικές θεωρίες είναι παραλλαγή του σκάνθαρος.
- Ο [ΜΤ] ετυμολογεί το Κάντζιας από το Σλαβικό kandžia=νύχι γερακιού η kandza= γάντζος (βλέπε και Καντζάς) και το Κατσάρης από το Σλβ. kačar= καδοποιός, βαρελοποιός. Ο [ΜΒ] γράφει kandža= νύχι, νύχια, άδραγμα, άρπαγμα, γράπωμα και kačar=βαρελάς.
- Στην Ελλάδα είχαμε τα τοπωνύμια Κάντζα/Καμπάς (σήμερα Λεοντάριο, Αττική), Κάντζας (σήμερα Στεφάνι, Πρέβεζα), Κάντζικο (σήμερα Δροσοπηγή, Γιάνενα), Κάντζια στο Ζεμενό/Ξυλόκαστρο και Κάντσια (σήμερα Ανοιξιά, Θεσσαλονίκη).
- Στα Αλβ. k**a**nçë=k**a**nxhë=g**a**nxhë= αγκίστρι, γάντζος, τσιγκέλι.
- Το Ιταλογενές σκάντζα= αλλαγή βάρδιας (G(Σκάντζαρη)= 156.
- G("Mehmet Kanca ")=33200 καί G("Mehmet Kancar ")=365.

Με αυτά τα δεδομένα πειστική ετυμολογία δεν βλέπουμε. Το Κάντζαρης θα μπορούσε να είναι Εθνικό (από την Κάντζα) αλλά τοπωνύμια που λήγουν σε --ντζα και Εθνικά που λήγουν σε --αρης κοινά δεν είναι. Το Κάντζαρης από το Σκάντζαρης δεν πολυπείθει. Το Κάντζαρης από το Kancar απαιτεί ανέβασμα τόνου και kancar στα Τρκ. και τα Οθ. δεν υπάρχει. Ευτυχώς όμως για μάς, το Τρκ. κράτος προνόησε να μεταφράση στα Τρκ. την Κιργισία ποιήτρια Ürnisa Mamatova (εδώ) η οποία γράφει kancar και ο μεταφραστής μεταφράζει hançer [hancer]= κυρτό στιλέτο, γνωστό στα Ελληνικά ως χα(ν)τζάρι. Επιτέλους, μιά μικρή ακτίδα φωτός (hancer στα Οθ.). Ισως η ρίζα να είναι Τρκ. με την ευρεία έννοια. Τέλος θα μπορούσαμε να υποθέσουμε ότι το Κάντζαρης είναι παραλλαγή και ταυτόχρονα απόκρυψη του Κάντζος◎Κάντζαρος αλλά για τα γούστα μας τέτοιες υποθέσεις παραείναι τολμηρές και αθεμελίωτες.

Καντζέλης **[ΤΚΕ, 2019, 82]** . Μάλλον από το Κάντζος.

Καντζής **[ΤΚΕ, 2019, 42]**. Στα Οθ. kancı=(1) αυτός που έκανε φλεβοτομμές, κοφτές βεντούζες, και παρόμοια (2) αιματοβαμένος τύραννος. G("Mehmet Kancı ")= 14800.

Καντζηλιαράκης **[ΤΚΕ, 2019, 1]. Μάλλον από το** Ιταλογενές Τρκ. kançılâr= (καγκελάριος)= αρχι- γραμματέας προξενείου. Υπάρχει και χωριό Kancilar/Kancılar στην Τρκ. (περιοχή Κασταμονής) κατά τα φαινόμενα άσχετο με το επώνυμο. G("Mehmet Kancılar ")=1 καί G("Mehmet Kancilar ")=0.
Καντζηλιέρης

Καντζιας[ΑΧΗ] **[ΤΚΕ. 2019, 45]**. Το επώνυμο εμφανίζεται ως Κάντζιας αλλά και ως Καντζιάς. Βλέπε τα επώνυμα Κάντζας/Καντζάς και Κάντζαρης για πιθανές ετυμολογίες. Το Καντζιάν δείχνει Αρμένη.Τρκ. μερηά, το «ι» του Καντζιάς δείχνει είτε μεταλλαγή του Καντζάς η ετυμολογική επίδραση (μόνο;) είτε του Αλβ. k**a**nçë είτε του Σλαβικού kandža (βλέπε Κάντζαρης). Προτιμούμε το Τρκ. Kanca αλλά αυτή η προτίμηση είναι απλό ψυχανέμισμα.
Καντζιάν

Καντζίκης[ΑΧΗ] **[ΤΚΕ, 2019, 43].** Στα Τρκ. kancık= (1) κακός, κακόβουλος, μοχθηρός, ύπουλος, μπαμπέσης, άπιστος, παράσπονδος, επίβουλος, προδοτικός (2) σκύλα, γαϊδούρα (3) (επαρχ.) γυναίκα. G("Mehmet Kancık ")=1.

Κάντζος[ΑΧΗ] **[ΤΚΕ, 2019, 352].** Μάλλον από την ίδια ρίζα όπως το Καντζάς, βλέπε επώνυμο.

Καντζούρας **[ΤΚΕ, 2019, 102].** Σε ένα διαδικτυακό γλωσσάρι για τους Ρόμα (εδώ) διαβάζουμε σκαντζόχοιρος=καντζούρα. Ατυχώς επώνυμο Σκαντζόχοιρος στον ΤΚΕ δεν υπάρχει και μάλλον πρέπει να ψάξουμε αλλού. Οικισμός Κατζούρα στην Αρκαδία
Καντζουράκης
Καντζούρος
Καντζούρης

Καντηρέας **[ΤΚΕ, 2019, 2].** Βλέπε Καντρής.
Καντήρης
Καντήρος

Καντής **[ΤΚΕ, 2019, 2].** Kadi στα Τρκ. (καδής και κατής στα Ελλ.) λέγεται ο ιεροδίκης που δικάζει σύμφωνα με το Κοράνι.

Καντιφές **[ΤΚΕ, 2019, 2].**. Τρκ. και Αλβ. kadife=βελούδο. Πέντε Kadife στον ΤΚΚΕ. Η αντίστοιχη Ελλ. λέξη, κατιφές, σημαίνει (1) βελούδο (2) είδος λουλουδιού [ΤΦ].
Καντιφές

Καντρής **[ΤΚΕ, 2019, 23].** G("Mehmet Kadir ")=80400 καί G("Mehmet Kadri ") =61400. 9. Επισης Αλβ./Τρκ κύριο όνομα Kadri (π.χ., Kadri Hazbiu, Αλβανός πολιτικός, 1922-1983). Αραβογενές Τρκ. kadr/kadir = δύναμη, αξία, υψηλή θέση, ατομο με δύναμη .. κ.τ.λ., παντοδύναμος (Θεός). Σημειώνουμε τα Αραβικά ονόματα Kader=Quadir= ικανός, ισχυρός και τα Τρκ. Kadir και Kadri με τη γενική ιδέα του ανθρώπου που έχει αξία, ανήκει στην αφρόκρεμα, είναι εκλεπτυσμένος και

περήφανος. Ανάμεσα στους διάφορους Kadri συγκαταλέγεται και ο συγγραφέας Yakup **Kadri** Karaosmanoğlu

Καούκης **[ΤΚΕ, 2019, 118]** . Σε ορισμένες ντοπιολαλιές καούκι= καβούκι. Καούκι επίσης λέγεται ένας συνδυασμός καπέλλου-μάσκας που φορούσανε οι υποτιθέμενοι καμηλιέρηδες (ντεβετζήδες) οταν παραμονή πρωτοχρονιάς βγαίνανε με την «καμήλα» και μουσικάντηδες, πηγαίνανε από σπίτι σε σπίτι, και με τα τραγούδια και τα καμώματα καμήλας και καμηλιέρηδων μαζεύανε λεφτά και κεράσματα. Το έθιμο συνεδύαζε προ-Χριστιανικά και Χριστιανικά έθιμα και τα καμώματα των καμηλιέρηδων ηταν η προσπάθειά τους να ξυπνήσουν τη φύση. Καούκα επίσης σημαίνει περούκα στην αργκό γενικά και στη θεατρική αργκό ειδικά. Το Ελλ. καβούκι ετυμολογείται από το Τρκ. kabuk, ενώ υπάρχει και το ετυμολογικά άσχετο αλλά ομόηχο Τρκ. kavuk (βλέπε Καβούκας και Καμπούκος για λεπτομέρειες). G("Mehmet Kabuk ")=521 καί G("Mehmet Kavuk ")= 31300").

Καουνάς **[ΤΚΕ, 2019, 139]**. Μάλλον παραλλαγή του Καβουνάς/Καβούνης, βλέπε
Καούνης επώνυμα. Σε γενικές γραμμές το Τρκ. v μόλις προφέρεται με αποτέλεσμα, π.χ., η λέξη τουαλέτα/αποχωρητήριο να έχη πολιτογραφηθεί στα Τρκ. ως tuvalet.

Καπάκης **[ΤΚΕ, 2019, 113].** Μάλλον από το Τρκ. kapak= (1) καπάκι (2) εξώφυλο (3) επικάλυμα (4) πόρτα ντουλαπιού (5) κλεψιμο στα χαρτιά, ιδίως στο πόκερ [RT]. G("Mehmet Kapak ")= 927. Στον ΤΚΚΕ μία και μόνο Kapak.

Καπακλής **[ΤΚΕ, 2019, 85].**. Στα Τρκ. kapaklı= ο έχων καπάκι (2) κρυφός, μυστικός, συγκεκαλυμμένος. G("Mehmet Kapaklı ")= 1990.

Καπακουλάκης **[ΤΚΕ, 2019, 2].** Μάλλον από το Τρκ. kabakulak= παρωτίτιδα, μαγουλάδες. G("Mehmet Kabakulak ")=2410.

Καπάλας **[ΤΚΕ, 2019, 27].**. Ο [ΔΤ] γράφει Καπαλάς και το ετυμολογεί από το
Καπάλος **Τρκ.** kapalı=σκεπαστός αλλά στο διαδίχτυο βρίσκουμε μόνο το Καπάλας. Πέρα από το σκεπαστός το kapalı σημαίνει και κλειστός (π.χ., συνεδρίαση), συννεφιασμένος (καιρός), μυστηριώδης, διφορούμενος, μυστικός (έκφραση, λέξη). Επιπλέον Kapalı είναι το όνομα δύο χωριών. Η πιθανότητα όμως το Kapalı (G(Kapalı)=8) να έγινε Καπάλας μάς φαίνεται ισχνή. Σύμφωνα με ένα οδοιπορικό της Καππαδοκίας Κάπαλος ήταν όνομα τοπωνυμίου στην πάλαι ποτέ Σινασό και νυν Mustafapaşa καί όταν το 2007 η ιστορική Σινασός αδελφοποιήθηκε με τη Νέα (στην Εύβοια), ο δήμαρχος της Νέας ήταν ο κύριος Γιάννης Καπόλος(εδώ). Να υποθέσουμε ότι τα ονόματα Καπάλ[ας/ος] είναι παραλλαγές των Καπόλ[ας/ος] (βλέπε επώνυμα) και μας ήρθαν από τη Σινασό; Μάλλον όχι διότι ένας από τους αγωνιστές του '21 από την Εύβοια λεγότανε και αυτός Γιάννης

Καπόλος (εδώ). Σε τελική ανάλυση η ετυμολογία του [ΔΤ] μάς φαίνεται αδύναμη αλλά καλύτερη δεν γνωρίζουμε.

Καπαλής
Καπαλίδης
Καπαλίκας

[ΤΚΕ, 2019, 18] . Το Καπαλής είναι η Ελληνοποίηση τού Τρκ. kapalı (βλέπε εξήγηση στο Καπαλάς). Το Καπαλίκας μάλλον από το kapalık, ουσιαστικό που εμφανίζεται στο διαδίκτυο αλλά όχι στα λεξικά. Σε γενικές γραμμές σημαίνει κλείσιμο, την ιδιότητα του κλειστού και παρόμοια.

Καπαμάς [ΤΚΕ, 2019, 45]. Τρκ. kapamak= κλείνω ερμητικά, κλείνω (θέα, δρόμο, επιχείρηση, οργάνωση, βρύση, ηλεκτρικη συσκευή, λογαριασμό, θέμα) και kapama= (1) κλείσιμο, σκέπασμα, σφάλισμα, αρνί μαγειρεμένο με λαχανικά μέσα σε αεροστεγές σκεύος) (2) είδος παλτού (3) έτοιμο κουστούμι [RT]. Στά Τρκ. [RT, έτος 2005] kapama σημαίνει καί μαιτρέσσα/παλλακίδα. Προφανώς κανένας (οι τρελλοί εξαιρούνται) δεν θέλει νά έχη το επώνυμο Kapama. Τών προσφύγων εξαιρωμένων οι οποίοι που ήταν εύποροι στην Τουρκία καί έγιναν εν μιά νυχτί τών φτωχών φτωχοτεροι και κάτοικοι τού Πολυγώνου της Αθήνας.

Καπάνης
Καπανίκης

[ΤΚΕ, 2019, 26]. Ο [ΔΤ] γράφει kapan= καπάνι, τόπος αγοράς. Σωστό *μεν,*ελλιπές δε. Στα σημερινά Τρκ. kapan= παγίδα, δόκανο, φάκα αλλά και ενεστωτική μετοχή του kapmak= (1) πιάνω, βουτάω, αρπάζω, γραπώνω (π.χ., η μηχανή του έπιασε το δάχτυλο) (2) μαθαίνω γρήγορα (3) καταφέρνω να κερδίσω κάτι (υπονοεί χρήση δόλου, έλλειψη ηθικής, απάτη κ.τ.τ.) (3) κολλάω αρρώστεια. Στα Οθ. kapan =kabban= (1) μεγάλη ζυγαριά (2) γραφειο χοντρικής πωλήσεως (3) (στα επαρχιακά) τόπος αγοράς. Ποιά απ' αυτές τις έννοιες αποθανατίζει το Καπάνης δεν ξέρω. Το Καπανίκης μάλλον αντιστοιχεί στο Οθ. kapanık= (1) κλειστό, στενόχωρο, σκοτεινό (σπίτι) (2) συννεφιασμένος (3) ντροπαλός, συνεσταλμένος, διστακτικός, επιφυλακτικός, μονόχνοτος. Χωρίς να αποκλείεται και το Καπάνης ◎ Καπανάκης◎ Καπανίκης, ετυμολογία που ενισχύεται από το ότι G(" Mehmet Kapan ")=17400 ενώ G(" Mehmet Kapanık ")=1. Ο ένας καί μόνος Kapanık βρίσκεται στή Γερμανία και γράφει το επώνυμό του Kapanik (με i καί όχι με το ı).

Καπάνταης **[ΤΚΕ, 2019, 266]**. Εξελληνισμός του Καμπάνταης, βλέπε επώνυμο.

Καπαντζάκης[ΑΧΗ] [ΤΚΕ, 2019, 16]. Το Καπαντζής εμφανίζεται στο διαδίκτυο,
Καπάντζος συχνά λόγω της επαύλεως Καζαντζή στη Θεσσαλονίκη και της υφαντουργίας Καζαντζή-Καζάζη. Μάλλον από Τρκ. kapancı= χειριστής ζυγαριάς για βαριά αντικείμενα (kapan=ζυγαριά γιά βαριά αντικείμενα). Βλέπε και όμως και τα περί kapan στο Καπάνης και το επώνυμο Καπατζάς. G(" Mehmet Kapancı ")= 2470.

Καπάρας [ΤΚΕ, 2019, 21]. Στά Αλβ. kapa'r=καπάρο, προκαταβολή.

Κάπαρης **[ΤΚΕ, 2019, 111].** Παραλλαγή του Κάππαρης, βλέπε επώνυμο.

Καπαρέλλης **ΤΚΕ, 2019, 5].** Μία μόνο αναφορά στο διαδίκτυο (υποψήφιος δήμαρχος με στήριξη από τον Ριζοσπάστη). Ισως από το Καπάρας, Κάπαρης, η παρόμοιο.

Καπαρόζης **[ΤΚΕ, 2019, 1]**. Στα Τρκ. kaparoz= (1) παράνομο κέρδος, δωροληψία, μίζα, αρπαχτή και kaparozcu= άρπαγας, λαφυραγωγός, άνθρωπος της πιάτσας που κυνηγάει, όπου την βρη, την ευκαιρία του γρήγορου πλουτισμού [RT, TE]. Το πρόβλημα είναι ότι ενώ το επώνυμο είναι στα Ελληνικά σπάνιο στα Τρκ. είναι ακόμα σπανιώτερο, πιθανότατα ανύπαρκτο. G(" Kaparozcu ")= 2350. Ο [MT] θεωρεί ότι η ρίζα του Καπαρόζος είναι η κάππαρη αλλά του Καπαρόζης το kaparoz=λάφυρο.

Καπαρόζος

Καπαρός **[ΤΚΕ, 2019, 131].** Το διαδίκτυο λέει

- Μοναστήρι 170υ αιώνα, Αγιος Ιωάννης Καπαρός στην Πάρο.
- Οικογένεια Κατικά η Καπαρού από το χωριό Χάρκια (Ρέθυμνο) μέλη της οποίας πήραν μέρος στην εξέγερση του 1866.
- Kaparos είναι το όνομα Ιουδαϊκής τελετής εξιλέωσης κατά την οποία τα αμαρτήματα μεταβιβάζονται σε κόκκορα η κόττα (ανάλογα με το φύλο του ενδιαφερομένου). Ο ενδιαφερόμενος, θεωρητικά, περνάει ζωή μακρά και χαρισάμενη (και πρακτικά ζωή και κότα) ενώ αντιθέτως το πουλερικό θυσιάζεται.
- Στο συναξάρι των τεσσάρων νεομαρτύρων (κατορθώματα ΚρυπτοΧριστιανών στην Κρήτη, εδώ) εμφανίζεται ο γενίτσαροε Καπαρός.
- Στα Τρκ. kapar είναι το τρίτο ενεστωτικό πρόσωπο των ρημάτων kapmak=βουτάω, αδράψνω, αρπάζω, γραπώνω και kapamak=κλείνω, σκεπάζω, φράζω, βουλώνω, σφαλκίζω και αυτή η μορφή του ρήματος μπορεί να χρησιμοποιηθή σνα ουσιαστικό (π.χ. yazmak=γράφειν καί yazar=γράφει καί ◎ συγγραφέας. G("Mehmet Kapar ")=5050.
- Ο Joaquín Caparrós είναι Ισπανός προπονητής ποδοσφαίρου
- Στα Ισανικά caparrós= capparosa= βιτριόλι, μελαντηρία (μελαντηρία= $FeSO_4$-$7H_20$ =copperas στα Αγγλικά, και το copperas ετυμολογείται από το Λατ. aqua cup(e)rosa, από το Λατινικό όνομα του χαλκού, από το τοπωνύμιο Κύπρος. Παράλληλα ο [JC] γράφει ότι το capparosa ίσως προέρχεται από το Αραβικό zay qubrusi=βιτριόλι της Κύπρου, από το Αραβικό Qúbrus (στα Οθ. και Τρκ. Kıbrıs)=Κύπρος (η Κύπρος ήταν ονομαστή γιά το χαλκό της).

Αν η ρίζα του επωνύμου ήταν το kapar, η φυσιολογική μορφή του επωνύμου θα ήτανε Καπάρ[ο/η]ς. Το Καπάρος υπάρχει μεν στο

διαδίκτυο αλλά είναι τόσο σπάνιο που ίσως είναι απλό τυπογραφικό λάθος. Ο [ΑΚΛ] γράφει Κάπαρος και το ετυμολογεί όπως και το Καπαρόζης από το kaparozcu αλλά επώνυμο Κάπαρος δεν μπόρεσα να βρώ στο διαδίκτυο. Αν υπάρχει, είναι σπανιώτατο. Ισως το Καπαρός μάλλον συνδέεται με την Κύπρο (Κύπριος;) η με τον χαλκό αλλά το πιθανώτερο είναι να μορφη του Καππαρός (βλέπε επώνυμο).

Κάππαρης **[ΤΚΕ, 2019, 10]**. Σύμφωνα με τον [ΜΤ] από τήν κάπ(π)αρη

Καππαρός **[ΤΚΕ, 2019, 4].** Κάππαρος είναι το όνομα σκύλου στα γραφτά του Πλούταρχου ενώ καππαρός σύμφωνα με τον [ΜΤ] λέγεται γιά ζώα με χρώμα υπόξανθο, σαν την Κάπαρη.

Καπατζάς[ΑΧΗ] **[ΤΚΕ, 2019, 18]**. Τρκ. kabaca= (1) μεγαλούτσικος (2) με αγένεια.

Καπατζιάς **G("Mehmet Kabaca ")**=1900. Υπάρχουν βέβαια επιφανειακές (τουλάχιστον) ομοιότητες με το Τρκ. kapanca=παγίδα για μικρά πουλιά αλλά στον ΤΚΚΕ συναντάμε έναν και μόνο Kapanca. Η λέξη kapanca έγινε καπαντζά/καπαντζές στα Ελληνικά και σήμαινε (1) παγίδα για πουλιά/ποντίκια (2) θύρα, καταπακτή [ΔΔ].

Καπατσής[ΑΧΗ] **[ΤΚΕ, 2019, 10]**. Ο [ΔΤ] το ετυμολογεί από το kapatçı= χοντρέμπορος.

Καπατσίνας Επειδή όμως

1) G("Mehmet Kapatçı ")=0
2) Στό ΕΤ2 διαβάζουμε ότι χοντρέμπορος=toptancı και
3) Στό [RT] διαβάζουμε ότι toptancı=wholesaler,

πρέπει, ει δυνατόν, να βρούμε μιά άλλη ετυμολογία γιά το επώνυμο **Καπατσής. Στό [ΤΕ] διαβάζουμε οτι kapatmak- (απαρέμφατο τού)** κλείνω, σκεπάζω, φράζω, βουλώνω, εγκλείω, σφαλίζω καί σπιτώνω (την αγαπημένη). Ισως ο [ΔΤ] είχε εν νού το kapat+çı

4) Οι Τουρκικές λέξεις που αρχίζουν με kap η kapa έχουν την έννοια τού κλειστού η του τρόπου κλείνειν. Π.χ.,
   a) kap/δοχείο, εξώφυλλο
   b) kapak/καπάκι, kapali=κλειστός, σκεπαστός
   c) kapama/ καπάκωμα, σφάλισμα, καπαμάς
   d) kapamak/ κλείνω, σκεπάζω, φράζω, βουλώνω
   e) kapan/ φάκα, δόπανο, παγίδα

Μάλλον πρέπει να κοιτάξουμε αλλού. G("Mehmet Kapancı ")= 2900. Η πολλαπλές έννοιες έχουσα λέξη kapan[kabban] σήμαινε και
   (1) μεγάλη δημόσια ζυγαριά
   (2) γραφείο όπου μεγάλη ζυγαριά υπήρχε για το ζύγισμα εμπορευμάτων

(3) αγορά [RT]. Ισως λοιπό το Καπατσής να είναι εννοιολογικά ισοδύναμο του Κανταρτζής, βλέπε επώνυμο. Παρατηρούμε βέβαια ότι ξαναδημιουργήσαμε την ετυμολογία του [ΔΤ] χωρίς τον αμφισβητούμενο kapatçı.

Καπελέρης **[ΤΚΕ, 2019, 194]**. Το επώνυμο Cappelleri είναι εν χρήσει στην Ιταλία και ετυμολογείται από λέξεις όπως οι capello=μαλλιά, κόμη και cappello= καπέλο, κάλυμμα κεφαλής, και παρόμοιες. Ας σημειωθή και το Κεφαλονίτικο Καπελέτος, επώνυμο κλαδου των Τυπάλδων.

Καπεντζώνης **[ΤΚΕ, 2019, 44].** Βλέπε Καπετσώνης

Καπερώνης **[ΤΚΕ, 2019, 514].** Ο[ΜΤ] το ετυμολογεί από το καπερόνα=είδος κάπας και παραμέμπει στον Κουκουλέ. Ο [ΑΚΛ] γράφει Γαλλ. chaperon= συνοδός. Εχουν, εν μέρει τουλάχιστον, και οι δύο δίκηο). Πράγματι, αρχικά το chaperon όπως και ο προγονός του (chape) σήμαινε κουκούλα (πανωφοριού κ.τ.τ.), γυναικείο καπέλλο. Απέκτησε την έννοια της συνοδού την εποχή που οι καθώς πρέπει νυμφεύσιμες γυναίκες συναντάγανε άντρες εκτός της οικογενείας μόνο με κάποια γηραιά συνοδό παρούσα. Δοθέντος ότι [ΔΔ] γράφει καπερούνι [γαλλ. chaperon]=κάλυμμα κεφαλής, σκούφος, νομίζω και οι δύο ετυμολογίες συμπίπτουν. Το ποιοί Καπερώνηδες ήταν τίμιοι κουκουλοφόροι και ποιοί ειδικοί στα κουκουλώματα το αφήνω στην κρίση των ενδιαφερομένων.

Καπετζώνης **[ΤΚΕ, 2019, 11]**. Βλέπε Καπετσώνης.

Καπετσώνης **[ΤΚΕ, 2019, 27].** Ο [ΑΚΛ] ετυμολογεί το επώνυμο Καπεντζώνης από το Ιτ. capezzule=προσκέφαλο. Μολονότι τέτοια λέξη δεν βρήκα πουθενά, ο [ΑΚΛ] εχει κατά βάση δίκηο.Στα Ιτ. υπήρχε το capezzale= προσκέφαλο αλλά με την έννοια «(είμαι) στο πλευρό, (είμαι) διαρκώς δίπλα» ενός αρρώστου κ.τ.τ. . Στα Ιτ. πάντως υπάρχουν τα επώνυμα Capezza, Capezzi, Capezzone, και Capezzoni, τα οποία οι Ιταλοί ετυμολογούν από το Ναπολιτάνικο capezza=κεφάλι. Παρατηρούν ότι το capezza και το (Ισπ.) cabeza έχουν προφανείς ομοιότητες και πιθανολογούν ότι ωρισμένα από αυτά τα επώνυμα είναι ΙσπανοΕβραϊκά από το cabeza=κεφάλι και cabezón= (1)κεφάλας (2) πεισματάρης, ξεροκέφαλος, μουλάρι. Η εκδοχή ΙσπανοΕβραϊκών επωνύμων δεν στηρίζεται από τα περιεχόμενα του αρχείου του Σιακκή, εδώ.

Καπής **[ΤΚΕ, 2019, 225].**. Το όνομα εμφανίζεται και με τη μορφή Κάπης. Ετυμολογείται από τον [ΔΤ] από το Τρκ. kapı=πύλη και έχει –εν μέρει τουλάχιστον- δίκηο. G(“Mehmet Kapı “)= 6770 καί G(“Mehmet Kapış “) =4 καί kapış=αρπαγή. “)=Kapı Κατ αρχήν στον ΤΚΚΕ βρίσκουμε δύο Kapı και εφτά Kapış. Η λέξη kapı=kapu σημαίνει (1) πόρτα, πύλη (2)

εργασία, τόπος εργασίας (3) δυνατότητα (4) κυβερνητικό κέντρο, κυβέρνηση (Οθ.) (4) πόντος στο τάβλι. Πέρα από όλα αυτά αποκτά σημασία από τα συμφραζόμενα. Π.χ., kapı aralığı= μπάσταρδος, μούλος, νόθος (ανάλογο του Βρετός, Βρεττάκος), kapı gibi = άντρας γεροδεμένος με φαρδυές πλάτες, kapı kulu= Γενίτσαρος φρουρός, kapı mandalı= (1) το μάνταλο της πόρτας (2) άνθρωπος ασήμαντος, ο πέμπτος τροχός της αμάξης. Παράλληλα έχουμε και το Τρκ. επώνυμο Kapış (ίσως από το kapış (γερούνδιο του kapmak, γιά το kapmak βλέπε τα σχόλια για το επώνυμο Καπάνης, αλλά και του kapışmak= (1) αρπάζω, λεηλατώ, βουτάω (2) αρπάζομαι, συμπλέκομαι, τσακώνομαι (3) αλληλοφιλιέμαι). Η πιθανώτερη (αλλά όχι η μόνη) ερμηνεία του kapış είναι «αρπαγή» αλλά το αρπαγή σαν Ελληνικό επώνυμο δείχνει λίγο περίεργο. Ας σημειώσουμε επίσης ότι:

- **καπή**= φάτνη, ζωοτροφή από τους Ομηρικούς χρόνους μέχρι και τον Σουΐδα. Ρήμα **κάπτω**= τρώω λαίμαργα, βουτάω, καταπίνω, χάφτω από την ΙΕ ρίζα kap=αρπάζω αδράχνω που τη βρίσκουμε και στις Αγγλικές λέξεις have, haven, capture, captor, conceive, perceive και παρόμοιες.
- **Κουμ καπί** (Τρκ. kum kapısı= η πύλη της άμμου) τοποθεσία στα Χανιά δίπλα στην πύλη των Βενετικών οχυρώσεων).
- **Κάπη** χωριό στη Λέσβο.

Σε τελική ανάλυση σαφή ετυμολογία δεν βλέπω.

Καπίσης[ΑΧΗ] *Καπισίδης Καπισίζογλου*

[ΤΚΕ, 2019, 0] αλλά υπάρχει αναφορά στο Καπίσης στο διαδίκτυο (άρθρο της Ελευθεροτυπίας). Ο [ΔΤ] το ετυμολογεί από το kapış=αρπαγή (βλέβε καί στο Καπής). Το Καπισίζογλου όμως παραπέμπει στο kapısız= (1) χωρίς πόρτα (2) χωρίς δουλειά, άνεργος. Αν λοιπόν κανείς δη αυτά τα ονόματα σαν παράγωγα του Καπίσης, οδηγείται στην ετυμολογία από το kapısız. G("Mehmet Kapısız ")=859. Οι Kapısız του ΤΚΚΕ είναι 29. Βλέπε και τα επώνυμα Καπούσης και Καπουσούζ.

Καπιτζής, *Καπιτσής*

[ΤΚΕ, 2019, 2].Κατα τον [ΔΤ] kapıcı=θυρωρος (kapı=kapu=πόρτα, πύλη). Παρατηρούμε οτι το ρήμα kapmak=βουτάω, αρπάζω μάς δινει την ίδια λέξη (kapıcı) με την έννοια άρπαγας.

Καπίτσος

[ΤΚΕ, 2019, 2]. G(" Mehmεt Kapışçı ")=22. Kapış=αρπαγή καί Kapışçı-c=. *Καπιτσόπουλος άρπαγας.*

Καπλαματζής

[ΤΚΕ, 2019, 0] Επώνυμο πού πεθαίνει. Στα Τρκ. kaplama=επικάλυψη, επικάλυμμα, περικάλυμμα, επένδυση και kaplamacı= αυτός που επιχρυσώνει/ επαργυρώνει/ καλύπτει με μέταλλο, που καλύπτει με

επικόλλημα, επίχρισμα, λούστρο, επένδυση, που καλύπτει με διακοσμητικό υλικό. Το επάγγελμα περνάει κρίση καί σιγαπεθαίνει. G("Mehmet Kaplamacı ")= 8.

Καπλάνης *Καπλάνογλου* **[ΤΚΕ, 2019, 603]** Στα Τρκ. kaplan=τίγρης αλλά στα Οθ. της επαρχίας η λέξη kaplan=τίγρης αλλά στα Οθ. της επαρχίας η λέξη σήμαινε και πάνθηρας [RT]. Στά Αλβανικά kapllan [ΟΑ, σελίδα 368]= τίγρης (λέξη που χρησιμοποιείται σε παραμύθια). Η λέξη κάποτε είχε υιοθετηθεί καί στα Ελληνικά και στον [ΣΤ] διαβάζουμε καπλάνι=(1) τίγρης (2) άνθρωπος πολεμοχαρής, αιμοβόρος.

Καπλαντζής *Καπλατζής* [ΤΚΕ, 2019, 156] Κατά τά φαινόμενα το επώνυμο δέν έχει καμμία σχέση με τίς τίγρεις. Καλαντζής=καλα**ϊτζής, γανωτής [ΔΔ].**

Καπλής *Καπλιτζόγλου* **[ΤΚΕ, 2019, 6]**. Τρκ. kaplı = σκεπασμένος, καλυπτωμένος. Π.χ. kaplı çarşı=το παζάρι της Πόλης (έχει σκεπή) και kaplı kitap= βιβλίο με εξωτερικό κάλυμμα. G("Mehmet Kaplı ")=10300. Η ετυμολογία του Καπλιτζόγλου είναι λιγώτερο προφανής. Ο Ευριπίδης Καπλιτζόγλου εργάτης από την Καβάλα εκτελέστηκε από τούς Γερμανούς το 1944. G("Mehmet Kapıcıoğlu ")=1100.

Καπόλας{ΑΧΗ] *Καπόλος* **[ΤΚΕ, 2019, 101]**. Ισως να σχετίζεται με το Καπάλας (βλέπε επώνυμο) τού οποίου η ετυμολογία δείχνει αβέβαιη, ίσως να προέρχεται από το Αλβ. kap**o**le= (1) κουκούλα (2) σκέπασμα γιά το σανό η από το Ιταλ. capo= (1) κεφάλι (2) αρχηγός, ηγέτης (3) ακρωτήρι. Η τελευταία εκδοχή ενισχύεται από τους διάφορους Capolo (5), Capollo (3) και Capolla που γεννήθηκαν γύρω στο 1890 και μετανάστευσαν από την Ιταλία στις ΗΠΑ.

Καποράλης[ΑΧΗ] **[ΤΚΕ, 2019, 1]**. Στις Λατινογενείς γώσσες caporal=caporale=δεκανέας

Καποράνης[ΑΧΗ] **[ΤΚΕ, 2019, 2]**. Ισως όπως το Καπουράνης, βέπε επώνυμο.

Κάπος[ΑΧΗ] **[ΤΚΕ, 2019, 114].** Μάλλον από το Ιταλ. capo= (1) κεφάλι (2) αρχηγός, ηγέτης (3) ακρωτήρι. Στην επτανησιακή πολιτεία κάπος λεγότανε ο εκτελεστής των ενταλμάτων της γερουσίας [ΣΤ] και επι Τουρκοκρατίας κάποι λεγότανε στην Πελοπόννησο οι «χωροφύλακες». Διάφοροι κλέφτες και εν συνεχεία στρατιωτικοί ηγέτες στην επανάσταση του 1821 (π.χ., ο Θ. Κολοκοτρώνης και ο Δ. Πλαπούτας) υπηρέτησαν ως κάποι.

Καπουράλης[ΑΧΗ] *Καπουράλος* **[ΤΚΕ, 2019, 1]. Στά Τρκ. kapu-kapı- πόρτα, πύλη.** Ισως όπως το Καπορτάλης

Καπουράνης[ΑΧΗ] **[ΤΚΕ, 2019, 1].** Μάλλον άσχετο είναι το τοπωνύμιο Κάπουρα (οικισμός Κύπρου). Η παρουσία του επωνύμου στην Ελλάδα δείχνει οτι ίσως να είναι Αρβανίτικο και στην Αλβανία βρίσκουμε διάφορους Kapurani. Οι ετυμολογικά τολμηροί μπορούν να λάβουν υπ' όψιν ότι

στα Αλβ. υπήρχε το kapulan= ηγέτης (ενόπλων η πολιτών/βλέπε [ΟΑ]) και υπάρχει το kapur, μετοχή του kap=(1) πιάνω, συλλαμβάνω (2) πιάνω την καλή. Το Google μας πληροφορεί ότι kapur= caught. Προτιμούμε το "δεν ξέρουμε."

Καπούσης[ΑΧΗ] *Καπουσίδης*
[ΤΚΕ, 2019, 22]. Ο [ΔΤ] το θεωρεί παραλλαγή του Καπίσης και το ετυμολογεί με τον ίδιο τρόπο. Νομίζουμε οτι ναί μεν είναι παραλλαγή αλλά προέρχεται από το kapusuz, παραλλαγή του kapısız= άνεργος (βλέπε και επώνυμα Καπίσης, Καπουσούζ).

Καπουσούζ[ΑΧΗ] *Καπουσούζης* *Καπουσούζογλου*
[ΤΚΕ, 2019, 16]. Καπουσούζ. Τα επώνυμα αυτά δείχνουν, κατά τη γνώμη μου, αρκετά καθαρά την ετυμολογία των Καπίσης και Καπούσης. Πράγματι, αν αρχίσουμε από το kapu=kapı= δουλειά, τόπος εργασίας, οι κανόνες ευφωνίας της Τρκ. μας οδηγούν στο kapusuz= hapısız-άνεργος. G("Mehmet Kapusuz ")=12100.

Κάππος
[ΤΚΕ, 2019, 693].. Μάλλον από το Κάπος (όπως π.χ. Καράς◎Καρράς).

Καπράλος [ΑΧΗ] *Καπράλης* *Καπράλιος*
[ΤΚΕ, 2019, 370]. Ο [ΑΚΛ] ευτυμολογεί το Καπράλος από το Ιταλικό caporale=δεκανέας. Η ετυμολογία δείχνει αληθινή αλλά ανακύπτουν τα ακόλουθα προβλήματα:

- Οι Ιταλοί ετυμολογούν το επώνυμο Caporale από μεσαιωνική θέση εργασίας (ο επικεφαλής ομάδας εργατών φάρμας).
- Ενώ το Καπράλος είναι αρκετά κοινό στην Αθήνα τέτοια η συναφή επώνυμα (π.χ., Καποράλης) δεν υπάρχουν στην Κέρκυρα, το Αργοστόλι η την Ρόδο που είχαν εντονώτερη Ιταλική επίδραση.

Σημειώνουμε οτι στα (Λατ. και τα Ιτ.) capra=(Ισπ.) cabra=γίδα και στα Ιτ. capraio=αιγοβοσκός. Εν κατακλείδι, ο δεκανέας είναι προβληματικός και καλύτερη ετυμολογία δεν γνωρίζουμε.

Καραβάνης *Καραβανίδης*
[ΤΚΕ, 2019, 46]. Περσογενές Τρκ. kervan=καραβάνι. G("Mehmet Kervan ")= 1810.

Καραβανάς
[ΤΚΕ, 2019, 229]. Το περίεργο της λέξης καραβάνα είναι ότι τό λεξικό [ΤΦ] την ετυμολογεί την καραβάνα από τήνΤρκ. karavana καί το Τρκ. [ΙΖΕ] ετυμολογεί τήν Τρκ. karavana από την Ελληνική καραβάνα. Καραβανάς=(1) υπαξιωματικός καί (2) άξεστος/απαίδευτος αξιωματικός.

Καραγάς
[ΤΚΕ, 2019, 1]. G("Mehmet Karağa ")=8, G("Mehmet Karaağa ")=132, G("Mehmet Karaağaç ")- 30800 karaağaç καί G("Mehmet Karaga ")=5. Στό [RT] διαβάζουμε ότι karaağaç=φτελιά. Πολλαπλοί ετυμολογικοί ακροβατισμοί είναι στη διάθεσή μας αλλά πειστική ετυμολογία ουχί.

Καραγάνης[ΑΧΗ]
[ΤΚΕ, 2019, 56]. Ισως από το καραγάνι, όνομα φυτού [ΔΔ]

Καραγάτσης *Καραγατσλής*
[ΤΚΕ, 2019, 5]. Στα Τρκ. ağaç=φτελιά και πάλαι ποτέ δύο χωριά με το όνομα Καραγάτς στην Ελλάδα (σήμερα Μαυροδέντρι στο νομό

Καραγάτσος Κοζάνης και Λάγος στο νομό Ξάνθης). Περίπου 70 χωριά ονομαζόμενα Karaağaç στην Τουρκία.

Καραγιαλάνης [ΑΧΗ] **[ΤΚΕ, 2019, 3]**. Στά Τρκ. yalan=ψέμμα καί yılan=φίδι. G("Mehmet Karayalan ")=0 καί G("Mehmet Karayılan ")= 38500. Αν μόνο η ηχητική μετρούσε θα διαλέγαμε το Karayalan αλλά οι αριθμοί καί η πλήρης Googlean απουσία του Karayalan στήν Τουρκία δείχνουν Karayılan.

Καραγκιαβούρης *Καραγκιαβούρογλου* *Καραγκιαούρης* **[ΤΚΕ, 2019, 10]**. Στα Τρκ. gâvur= (1) άπιστος, άθεος, χριστιανός *(2)* άθεος, άκαρδος, σκληρός, κακούργος και προέρχεται απο το Περσικό gabr= πυρολάτρης. Η λέξη έχει επιφανειακές και εννοιολογικές ομοιότητες με το kafir= άπιστος, εξ ου το Ελληνικό Κάφρος. Το πιθανώτερο όμως είναι ότι το kafir προέρχεται από το Αρβ. kafara= αρνούμαι, απορρίπτω, δεν δέχομαι (τον προφήτη και κατ' επέκτασιν τον Θεό) [ΑΗ]. Το αρχικό kara έχει επιτατική σημασία.
*** Η πλειοψηφία τών Καραγκιαβούρηδες έχει το όνομα Μιχαήλ. Αν καί ο Μιχάηλ αρνείται τον Θεό, χαθήκαμε.

Καραγκιόζης *Καραγκιοζάκης* *Καραγκιοζίδης* *Καραγκιόζογλου* **[ΤΚΕ, 2019, 487].** Στα Τρκ. göz=μάτι και κυριολεκτικά karagöz= μαυρομάτης, Η λέξη έχει πολλαπλές σημασίες (μαυρομάτικα φασόλια, σαργός, μικρή ζαριά στο τάβλι) αλλά βασικά ταυτίζεται με τον αμφισβητουμένης πατρότητος χαρακτήρα του θεάτρου σκιών και σαν χαρακτηρισμός ανθρωπου δηλώνει έλλειψη σοβαρότητας. Οι G("Mehmet Karagöz ")= **80700.**

Καραδαγλής **[ΤΚΕ, 2019,81]**. Ελληνοποίηση του Καρανταγλής, βλέπε επώνυμο.

Καράδενδρος [ΑΧΗ] **[ΤΚΕ, 2019,14].** Μάλλον μερική Ελληνοποίηση του Καραδάτσης, βλεπε επώνυμο.

Καραδενιζλής *Καραδενισλής* **[ΤΚΕ, 2019,7].** Στά Τρκ. kara deniz=θάλασσας Karadenizli= όποιος/α που συνδέεται με την Μαύρη Θάλασσσα (γέννηση, κατοικία, συναισθηματικό δεσμό).

Καραϊνδρος **[ΤΚΕ, 2019, 139]. Δεν έχουμε καμμιά ιδέα**

Καραΐτης[ΑΧΗ] *Καραϊτιανός* *Καραϊτίδης* *Καραΐτσης* **[ΤΚΕ, 2019, 22].** Ο [ΔΤ] το ετυμολογεί από το Τρκ. (kara) it. Η έκφραση κυριολεκτικά σημαίνει μαύρο σκυλί και γιά ανθρώπους χρησιμοποιείται σαν βρισιά. Π.χ., κάποιος αριστερίζων Τούρκος γράφει (φασίστες) kara it (κάτι σαν τα δικά μας «μαύρα κοράκια με νύχια γαμψά....»). G(Mehmet Karaii) Τρκ. επώνυμο Karait δεν δείχνει να υπάρχη. Στο διαβάζουμε ότι στο Βυζάντιο υπήρχαν δύο Ιουδαϊκά δόγματα:

- **Οι Καραΐτες,** οπαδοί αιρέσεως που εμφανίζεται τον όγδοο αιώνα(μ.Χ.). Απορρίπτουν το Ταλμούδ (τις επεξηγήσεις τών

Ραββίνων) και δέχονταιτης μόνο την Torah (τούς νόμους πού ο Θεός έδωσε στόν Μωυσή).

- **Οι Ραββανίτες**, που δέχονται την Ραββινική ερμηνεία της πεντατεύχου, μ' άλλα λόγια το Ταλμούδ

Νομίζουμε οτι η ετυμολογία του ονόματος Καραΐτης με τους Καραΐτες της Μικράς Ασίας και όχι με τους σκύλους των Τούρκων.

Καρακάς
Καρακάσας
Καρακάσης

[ΤΚΕ, 2019, 1491]. Στα Τρκ. kaş= φρύδι και karakaş= μαυροφρύδης. *G("*Mehmet Karakaş *")*=139,000. Χωριό Καρακάσι (Ηλιόκαστρον) στην Αργολίδα.

Καρακατσάνης

[ΤΚΕ,2019, 1508. Ο [ΔΤ] γράφει karakaçan=Σαρακατσάνος, ο [ΧΣ] θεωρεί το Καρακατσάνης παραλλαγή του Σαρακατσάνος και οι [ΤΦ] πιθανολογούν ότι το Σαρακατσάνος προέρχεται από το karakaçan. Το εθνικό Σαρακατσάνος ετυμολογείται ποικιλοτρόπως, προφανώς επειδή καμμία από τις προτεινόμενες ετυμολογίες δεν είναι αρκετά πειστική. Ας ξεχάσουμε λοιπόν προς το παρόν το Σαρακατσάνος και ας εξετάσουμε το karakaçan. Ο [RT] γράφει ότι έτσι ονομάζεται είδος προβάτων στη Θράκη και Βουλγαρία. Αλλα λεξικά [RP, ΤΕ, εδώ] το μεταφράζουν (μαύρος) γάιδαρος. Σε γενικές γραμμές και για λόγους που αγνοούμε οι Τούρκοι χρησιμοποιούν το karakaçan σαν όνομα γαϊδάρου (όπως κάποτε οι Ελληνες θεωρούσαν το Τζακ όνομα σκύλου). Τελικά, το μόνο σίγουρο είναι ότι το Καρακατσάνος χρησιμοποιείται σαν παραλλαγή του Σαρακατσάνος. Οσον αφορά την ετυμολογία του ενός η του άλλου έχουμε βαθύ σκοτάδι. Ο αναγνώστης ας κοιτάξη όμως και το λήμμα Κατσάνος.
G("Mehmet Karakaçan ")= 63.

Καρακιουλάφης [ΑΧΗ]

[ΤΚΕ, 2019, 10]. Τα διάφορα λεξικά λέγουν
1) κιουλάφι= κάλυμμα τής κεφαλής (Τρκ. külaf) [ΔΔ] καί [RT]
2) kül= α) στάχτη β) κατεστραμμένος
3) külâh= α) κωνικός (επίθετο) β) απάτη, ψεύδος
Το πρόθεμα καρά σημαίνει (1) μαύρο η (2) η επιτείνει (π.χ., καραπουτάνα). Οπότε η επιλογή 1) μας οδηγεί στό "Μαυροσκούφης" και στόν Αρη Βελουχιώτη. Πλήν όμως G("Mehmet Karakülaf ")=0 , G(Mehmet, Karakülâh)= 2642 καί γιά το Καρακιουχάλη [ΤΚΕ, 2019, 11].

Τά πράγματα μπερδεύονται διότι:
α) Τό σπανιώτατο Karakülaf γέννησε, κάποιους λίγους Ελληνες με το επώνυμο (**Καρακιουλάφης,** [ΤΚΕ, 2019, 11] καί
β) Γιά τό επώνυμο **Καρακιουλάχη[ς]** [ΤΚΕ, 2019,**11**] ενώ

G("**Mehmet Karakülâh"**)= 2462 καί G("Mehmet, Külâh")=696.

Ο Αναστάσιος Καρακιουλάφης ήταν Χριστιανός λόγιος από την Καισάρεια (~1780 - ~1840) ο οποίος μετέφρασε τα Φυσιογνωμικά του Αριστοτέλη στα Τρκ., γραμμένα στα Καραμανλήδικα (το βιβλιο τυπώθηκε στην Πόλη το 1819, το εξώφυλο, εικόνα, εδώ).

Καρακόλης *Καρακολάκης* *Καρακόλιας* *Καρακολίδης* *Καρακολτσίδης*

[ΤΚΕ, 2019, 171]. Σε γενικές γραμμές η ρίζα είναι το Τρκ. karakol= (1) αστυνομικό τμήμα, φυλάκιο (2) περιπολος. Το μέλος τού karakol λέγετα Karakolçu. G("Mehmet Karakol ")=1320 καί G("Mehmet Karakolçu ")= 1,010,000. Επώνυμο Καρακολτσής δεν βρήκαμε αλλά στόν ΤΚΕ βρήκαμε 3 με το *Καρακολτσίδη. Περίεργο διότι κανονικά ο Καρακολτσής γεννάει τον Καρακολτσίδη (ώς όλοι γνωρίζουν οι μητέρες τίκτουν) και δεν βρήκαμε κανένα Καρακολτσή.*

Παρατηρούμε ότι

1) *Το Καρακόλιας ίσως έχη ως ρίζα το Καρα+Κόλιας με το Κόλιας=Νικόλαος*
2) Στό [ΤΕ] διαβάζουμε οτι kolcu= (1) φύλακας, νυχτοφύλακας, φρουρός εμπορευμάτων
3) G("Mehmet Karakol ")=1320 καί G("Mehmet Karakolçu ")= 1,010,000.
4) G("Mehmet Karakolcu ")=**12,600.**

Τελικά, όλα όσα μαζέψαμε δεν στηρίζουν ούτε καθαρή ετυμολογία και ούτε καθαρό νόημα γιά το επώνυμο Καρακόλης

Καρακωτσής[ΑΧΗ] *Καρακοτσίδης* *Καρακότσογλου* *Καρακώτσιος* *Καρακώτσογλου*

[ΤΚΕ, 2019, 7]. Ο [ΔΤ] το ετυμολογεί από το karakoca το οποίο αποδίδει ως «γέρος με μαύρα μαλλιά». Ισως να έχη δίκηο. Το επώνυμο **Karakoca είναι εν χρήσει καί G("Mehmet Karakoca ")=18400. Πλήν** όμως έχουμε καί το επώνυμο Karakoç με G("Mehmet Karakoç ")**=69400**. Οι αριθμοί καί η προφορά (στά Τρκ. **c**=τζ καί ç=τσ) κάνουν το Karakoç τήν πιό ελκυστική ρίζα. Στόν [RT. έκδοση 1999] διαβάζουμε τα εξής:

1) kara= μαύρος, σκοτεινός, δυσνόητος
2) koç=(a) κριάρι (b) νέος γεροδεμένος και τολμηρός (c) (αρχαϊκό) άντρας.

Καρακουλάκης

[ΤΚΕ, 2019, 164]. Ο [ΑΚΛ] γράφει Τρκ. karakulak=λύγκας, τσακάλι ενώ σύμφωνα με τον [RT] karakulak= όνομα πηγής στα περίχωρα της Πόλης (2) αγριόγατος, λύγξ (3)είδος στιλέτου (4) (μυστικός) απεσταλμένος του Βεζύρη για να μεταφέρη μήνυμα η για να επιθεωρήση το τι γίνεται. G("Mehmet Karakulak ")= 18300.

Καρακούσης [ΑΧΗ]

[ΤΚΕ, 2019, 465]. Τρκ. karakuş=αετός αλλά και Περσογενές Τρκ. karakuşî= δεσποτικός, αυθαίρετος, με το έτσι θέλω.

Δοθέντος οτι G("Mehmet Karakuş ")=113000 καί G("Mehmet Karakuşî ")=1 η επιλογή είναι προφάνης. Παρατηρούμε πάντως ότι σύμφωνα με ένα Αρκαδικό γλωσσάρι

καρακούσι=αρρώστια ενώ σύμφωνα με τον [ΔΔ] καρακούσι= παθολογική αλλοίωση του ταρσού ζώων (μνημονεύονται άλογα και μουλάρια).

Καραλάζος [ΤΚΕ, 2019, 51]. Κατά τα φαινόμανα από το kara+Laz. Οι Laz/Λάζοι είναι φυλή Γεωργιανών που στην πλειοψηφία της αλλαξοπίστησε (γίναν Σουνίτες) και πολλοί από αυτούς φύγαν στην Τουρκία όταν οι Οθωμανοί έχασαν τον έλεγχο της περιοχής στους Ρώσσους. Θεωρούνται ιδιαίτερα φιλόξενοι και πεισματάρηδες και πρωταγωνιστούν σε ανέκδοτα ανάλογα των Ελληνικών για τους Πόντιους. Το kara στα Τρκ. (όπως και στα Ελλ.) χρησιμοποιείται σαν επιτατικό αρνητικών χαρακτηρισμών. Π.χ., cahil= ανίδεος, αμόρφωτος, χωρίς γνώσεις η/και πείρα, καραμπουμπούνας και kara cahil= τελείως ανίδεος,.....

Καραλής[ΑΧΗ] **[ΤΚΕ, 2019, 3619].**. Το όνομα εμφανίζεται και ως Κάραλης, Καράλης. Ο [ΜΤ] ετυμολογεί το Καράλης απο το Κράλης (Κράλης από το Βλγ. Крaл= βασιληάς). Προσθέτει όμως ότι ίσως να προέρχεται από το Τρκ. Καρα αλής. Το ίδιο και ο [ΧΣ]. Ο [ΑΚΛ] γράφει Καραλής προτείνει το Karaoğlu (κατά τη γνώμη μου άσχετο) αλλά και το Kara Ali. Ο [ΔΤ] γράφει Καραλής και το ετυμολογεί από το kara âli και âli= ψηλός, έξοχος (το ψηλός βέβαια αναφέρεται στη θέση, καταγωγή, ποιότητα χαρακτήρα και όχι στο μπόι). Εμείς αρκούμαστε στο γεγονός ότι σύμφωνα με τον [RT] karalı= αυτός που έχει μαύρα σημάδια, σύμφωνα με το [ΤΕ] karalı=μαυροφορεμένος και σύμφωνα με τα διαδικτυακά Τρκ. λεξικά karalı=(1) αυτός που έχει μαύρα σημάδια (2) ακριβώς, διάνα, επί του τύπου των ήλων. Κατά τη γνώμη μας η απλότητα έχει τη δική της χάρη. Βέβαια, δεν είναι απαραίτητο όλα αυτά τα επώνυμα να έχουν την ίδια ρίζα και κατά συνέπεια πολλαπλές ετυμολογίες ίσως να είναι απαραίτητες.

Καραμάνης
Καραμάνογλου
Καραμάνος
Καραμανλής

[ΤΚΕ, 2019, 15591]. Η Καραμανία ήταν Τρκ. εμιράτο (χοντρικά η αρχαία Κιλικία διπλασιασμένη προς το Βορά, 1250-1487). Οι κάτοικοι της Καραμανίας άρχισαν να γράφουν τα Τρκ. με Ελληνικούς χαρακτήρες και χρησιμοποίησαν αυτό το σύστημα γραφής (τα Καραμανλίδικα) σε επιγραφές (π.χ., τάφους), εφημερίδες και βιβλία. Στα Τρκ./Οθ. Karaman είναι το όνομα του εμιράτου, πόλης στην περιοχή Κόνιας, τύπου αρνιού (κακής ποιότητας με πλατειά ουρά), karaman= (1) πολύ μελαχροινός (άνθρωπος) (2) μηχανικό σφυρί καί Karamanlı=από την Καραμανία. G("Mehmet Karaman ")=144000 καί G("Mehmet Karamanlı ")=3270. και οι Σημειώνουμε πάντως και το Αλβ. qarama'n= κλαψιάρης, παραπονιάρης, κλαψιάρικος, παραπονιάρικος.

Καραμανιόλας **[ΤΚΕ, 2019, 17]** . Το επώνυμο μάλλον είναι άσχετο με τα kara καί

Καρανανιώλας Karaman. Βλέπε Καρμανιόλας**.**

Καραμίχας **[ΤΚΕ, 2019, 69]**. Ολα αυτά τα επώνυμα είναι Τουρκο-
Καραμιχαήλ Ελληνικές εκδόσεις του Μαυρομιχάλης και τα έβαλα εδώ λόγω
Καραμιχαηλίδης τής αβεβαίας ετυμολογίας Καραχάλιου (βλέπε επώνυμο).
Καραμίχος
Καραμιχάλης

Καράμπαλης **[ΤΚΕ, 2019, 294].** Χείμαρρος Καράμπαλης στο Νομό Καρδίτσας και
[ΑΧΗ] G("Mehmet Karabalı ")=524. Χωριό Karabal(l)ı στην Τρκ. Στά Τρκ. το ğ δεν προφέρεται, αλλάζει το μήκος του φωνήεντος που προηγείται. Πλήν όμως όταν η Τρκ. λέξη Ελληνοποιείται το , κατά κανόνα το ğ Ελληνοποιείται σέ γ. Στά Τρκ. bağ= κήπος, αμπέλι καί G("Mehmet Karabağlı ")=251. Διάφορα τοπωνύμια στήν Τουρκία και την Αρμενία βασίζονται στό bağ καί στό bağlı.
1) Π.χ. Karabağ είναι χωριό στήν περίοχη Aydın τής Τουρκίας καί
2) Επαρχία Nagorno-Karabağ στην Αρμενία.

Ολα αυτά ομως δεν συνιστούν πειστική ετυμολογία. Βλέπε και Καράμπλιανης.

Καράμπαμπας **[ΤΚΕ, 2019, 239]**. Ο [ΑΚΛ] γράφει karababa= εστία όπου πίνεται ο
[ΑΧΗ] καφές, απόδοση λέξης την οποία δεν μπόρεσα να επαληθεύσουμε. Σε ένα Κεφαλονίτικο γλωσσάρι (εδώ) Καραμπαμπάς είναι αυτός που έχει μεγάλο κεφάλι, χοντρός, κ.τ.λ ενώ Καραμπαμπάς είναι και το όνομα κάστρου στη Χαλκίδα. Τέλος το Τρκ. baba πέρα από πατέρας και παρόμοια είχε άλλες 3 σημασίες από τις οποίες ενδιαφέρουσες ειναι οι εξής δύο:
(1) Οι Οθωμανοί πίστευαν ότι οι Αφρικανοί σκλάβοι είχαν ανεξήγητες νευρικές κρίσεις και ξεσπάσματα τα οποία καλούσανε baba. Επίσης baba σήμαινε αιφνίδιο, ανεξήγητο και μουλαρίσιο πείσμα.
(2) baba (στα επαρχιακά Τρκ.)**=** veba = πανούκλα, επιδημία, λοιμός.

Δοθέντος ότι η πανούκλα επίσης λέγεται μαύρη πανούκλα και μαύρος θάνατος, βρίσκουμε πιθανή την ετυμολογία Καράμπαμπας= Πανουκλιάρης. Γιά το επώνυμο Πανουκλιάς [**ΤΚΕ, 2019, 32**] καί αυτα τα 32 επώνυμα στηρίζουν την ετυμολογία Καράμπαμπας=Πανουκλιάς

Καραμπάσης [ΤΚΕ, 2019, 636]. Συμφωνα με τον [ΜΤ] απο το karabaş το οποίο εξηγεί
Καραμπάς ως παπάς, αρχιερέας, λεβάντα (φυτό). Ο [RT] το αποδιδει ως εξής: Είδος τσοπανόσκυλου, λεβάντα, στα επαρχιακά γεροντοπαλήκαρο και σε αρχαΐζουσα χρήση καλόγερος, σκλάβα.
G("Mehmet Karabaş ")=17700.

Καραμπατάκης **[ΤΚΕ, 2019, 148]** . Στα Τρκ. karabatak=φαλακροκόρακας και οι

[ΑΧΗ] [ΑΚΛ,ΔΤ] έτσι ετυμολογούν το όνομα. Το karabatak όμως σημαίνει και είδος μουσικής στην οποία όταν έπαιζαν τα έγχορδα με δοξάρια τα άλλα σιωπούσαν και τανάπαλιν, και η έκφραση karabatak gibi. χαρακτηρισμός ανθρώπου που σήμερα είναι εδώ, αύριο αλλού, και το πότε θα ξαναεμφανιστεί αβέβαιο, «κομήτης». Προτιμώ την τελευταία έννοια (χαρακτηρισμό ανθρώπου) χωρίς να αποκλείεται το όνομα να είναι υποκοριστικό του Καραμπάτης.

Καραμπάτης **[ΤΚΕ, 2019, 50]**. Ο [ΑΚΛ] το θεωρεί παραλλαγή τού Καραμπατάκης
[ΑΧΗ] και το ετυμολογεί ανάλογα. G("Mehmet Karabat")=382. Στα Οθ. bat= (1) παπια, χήνα (2) καράφα κρασιού, φαρδειά κούπα. Στα Ελληνικά έχουμε το όνομα Χήνας [ΤΚΕ, 2019, 328] αλλά κατα τα φαινόμενα Μαυρόχηνους δεν έχουμε. Νομίζουμε όμως ότι η ετυμολογία από το Karabat με την έννοια της μαύρης χήνας η πάπιας είναι πιό πιθανή από το Καραμπατάκης. Βλέπε όμως και Καραμπέτης.

Καραμπάτσας[ΑΧΗ] **[ΤΚΕ, 2019, 110]**. Μιά σύντομη έρευνα στο διαδίκτυο δείχνει ότι
Καραμπατσάκης το **καραμπάτσι** χρησιμοποιείται σαν τοπωνύμιο σε τοποθεσίες στό
Καραμπάτσος Καπαντρίτι και στο χωριό Μπάστα Ηλείας (σήμερα Κρυονέρι)
Καραμπατσόλης και χωριό Μαγνησίας (σήμερα Αγ. Βλάσης)]. Στόν [ΔΔ] διαβάζουμε ότι καραμπάς=καραμπάσι= λεβαντίς η στοιχάς συνώνυμο
Με το Google διαβάζουμε οτι
1) καραμπάτσι= αγριολεβάντα
2) Τρκ. karabaş= λεβάντα =καραμπάσι
3) Η χρήση τού τού Google δείχνει ότι η λέξη καραμπά(τ)σι ζή σε περιοχές όπου έζησαν Αρβανίτες (π.χ. Εύβοια).
4) Οι λέξεις καραμπάτσι καί νεκροκεφαλή εμφανίζονται, γιά λόγους πού δεν γνωρίζουμε, μαζί σε διάφορες ιστοσελίδες.
(βλέπε και Καραμπάσης).

Καράμπελας [ΤΚΕ, 2019, 2173]. Στά Τούρκικα kara (μαυρος, μαυρειδερος, κακός, άτυχος) +belâ (καταστροφή, ατυχία, δυστυχία, αναποδιά, φασαρία, μπελάς)= μεγάλος μπελάς.

Καραμπέρης **[ΤΚΕ, 2019, 868]**. Μιά γρήγορη ματιά στο διαδίκτυο δείχνει ότι το
Καραμπερίδης Karaber έχει ευρεία διάδοση και χρήση. Π.χ. εμφανίζεται σαν
Καραμπέρος κύριο όνομα (**Karaber Samardjian**) επίθετο (Habib Karaber στο Λίβανο)
Καραμπερόπουλος τοπωνύμιο (Ras-el-Karaber στο, τότε, Ισπανικό Μαρόκο) και λέξη σε Τρκ. μενού και συνταγές. Προσεκτική ανάλυση των τελευταίων δείχνει ότι η λέξη κανονικά θα ήτανε karabiber (πιπέρι, μαύρο πιπέρι η πιπερία). Θεωρητικά το Karaber θα μπορούσε να ήταν συνδυασμός του kara και ber (υπήρχαν τουλάχιστον 6 γραμματιζούμενα Περσογενή η Αραβικά ber στα Οθ. από τα οποία ένα όταν γραφότανε Ber σήμαινε Θεός και ένα άλλο το οποίο μνημονεύει ο [ΑΚΛ] σήμαινε

γή, ξηρά, ήπειρος). Πλήν όμως G("Mehmet Karaber "=1 καί G("Mehmet Karabiber") =6330. Με αυτά τα δεδομένα, πιθανώτατα, το Καραμπέρης είναι παραφθορά τού Karabiber το οποίο συνήθως στα Ελληνικά εμφανίζεται ως Καραπιπέρης.

Καραμπέτσας **[ΑΧΗ][**ΤΚΕ, 2019, 53]. Ο [ΑΚΛ] το ετυμολογεί από το karabet
Καραμπετσάνης (βλέπε Καραμπέτης). Νομίζουμε ότι είναι παραλλαγή
Καραμπέτσης του Καραμπάτσος. Μιά γρήγορη έρευνα στο διαδίκτυο γιά το
Καραμπέτσιος Καραμπέτσι δείχνει ότι όλες οι διαδικτυακές αναφορές μιλάνε
Καραμπέτσος γιά ένα Αλβανό ποδοσφαιριστή. Πράγμα που ενισχύει την εκδοχή ότι το Καραμπέτσος είναι παραλλαγή το Καραμπάτσας και ότι και τα δύο είναι Αρβανίτικα.

Καραμπέτης **[ΤΚΕ, 2019, 31]**. Τρκ. karabet= συγγένεια, βαθεία φιλία.
Καραμπετιάδης **G("Mehmet Karabet")** = *250.*

Καραμπετιάν

Καραμπέτος

Καραμπλάκας[ΑΧΗ] [ΤΚΕ, 2019, 39] . Ισως να σχετίζεται με το Καράμπαλης και
Καράμπαλης μέ το Καραπλής. Σημειώνουμε πάντως την επιφανειακή (;) ομοιότητα
Καραμπλής τών Καράμπλιανης και Άμπλιανη, όνομα χωριού στην Ευρυτανία. Ο
Καραμπλιάς [VM] θεωρεί το τοπωνύμιο Σλαβικό και το ετυμολογεί από ρίζα που
Καράμπλιανης σημαίνει πηγάδι, πηγή. Παράλληλα όμως διαβάζουμε στα Ελλ.
Καραμπλούς λεξικά ότι αμπολή ((1) πρόχειρο τεχνητό φράγμα που δημιουργείται σε ποτιστικό αυλάκι για να διοχετευθή το νερό σε ψηλότερα σημεία (2) ποριστικό αυλάκι) προέρχεται από το αρχ. εμβολή [ΙΜΤ] και άμπουλας= (1) μικρή πηγή νερού που το καλοκαίρι στερεύει (2) νεροσυρμή. Ολα αυτά δημιουργούν την υποψία ότο επώνυμα όπως το Καράμπλιανης ίσως να είναι εννοιολογικά ισοδύναμα του Καραμπουναρλής, βλέπε επώνυμο.

Καραμπογάς[ΑΧΗ] [ΤΚΕ, 2019, 7]. Για το Καραμπογιάς η «προφανής» ετυμολογία
Καραμπογιάς δείχνει να είναι kara+boya=μαύρη+μπογιά. Ο [RT] όμως γράφει karaboya=θειϊκό οξύ, karaboğa=αρσενικός βούβαλος και karaboğaz=αρσενικό σπουργίτι. G("**Mehmet Karabeya** " =0, G("Mehmet Karaboğa ")=15900 καί G("Mehmet Karaboğaz")=1. Το συμπέρασμα από όλα αυτά είναι ότι το επώνυμο μάλλον σημαίνει βούβαλος.

Καραμπούζας **[ΤΚΕ, 2019, 1]**. Στα Τρκ. kara buz= μαύρος πάγος, ο πάγος που
Καραμπούζης καλύπτει τήν άσφαλτο, είναι διαφανής καί δέν την βλέπει ο οδηγός. Επίσης "kara buz"= καταπαγωμένος. Δοθέντος οτι οι εκ Τουρκίας

πρόσφυγες κατά κανόνα δέν ωδηγούσαν αυτοκίνητα, μάς μένει μόνο το καταπαγωμένος. G("Mehmet Karabuz ")=3.

Καραμπουναρλής [ΤΚΕ, 2019, 9] . Η Τρκ. Λέξη bunar είναι αρχαιζουσα μορφή της λέξης pınar= (δημόσια) βρύση, πηγή και το Καραμπουναρλής δείχνει να είναι ταυτόσημο με το Τρκ. Karabunarlı = απο τοKarabunar. Πράγματι, στη Μακεδονία/Θράκη το τοπωνύμιο Karabunar ήταν:

- Τοποθεσία στην Εορδαία (νομός Κοζάνης) όπου το 1912 συγκρούστηχαν Ελληνικές και Βλγ. δυνάμεις. Σήμερα λέγεται Μαυροπηγή.
- Χωριό στην Ανατολική Θράκη. Οι κατοικοί του μετώκησαν στο χωριό Λύρα (νομός Εβρου).
- Χωριό στο Κιλκίς (σήμερα Μαυρονέρι)

Στη σημερινή Τρκ. υπάρχουν δεκάδες Karapınar αλλά ούτε με Karabunar

Καρανταγλής **[ΤΚΕ, 2019, 97]**. Στα Τρκ. Karadağ= μαύρο βουνό, Μαυροβούνιο (η χώρα). Στην Τρκ. υπάρχουν έξη Karadağ και Karadağlı είναι είτε ο Μαυροβούνιος είτε ο καταγόμενος από κάποιο Τρκ. Karadağ.
G("Mehmet Karadağlı ")=9520.

Καραντταής **[ΤΚΕ, 2019, 97].**. Τρκ. Karadayı (112 στον ΤΚΚΕ) όπου το dayı βασικά σημαίνει παλληκαράς και το Kara είναι επιτατικό.

G("Mehmet Karadayı "=16100. Βλέπε και επώνυμο Νταής.

Καραντάσης **[ΤΚΕ, 2019, 40].** Μάλλον παραλλαγή του Τρκ kardeş= (επαρχιακό kardaş)= αδερφός, αδερφή, αδελφικός.
G("Mehmet Karadaş ")=35200. Βλέπε και Καρντάσης.

Καραντενισλής **[ΤΚΕ, 2019, 6].** Τρκ. Karadenizli= ο καταγόμενος από τη Μαύρη (kara) θάλασσα (deniz). G("Mehmet Karadenizli ")=349.

Καράντζαλης **[ΤΚΕ, 2019, 97]**. Βλέπε Καράτζαλης.
Καράντζαλος

Καραντζάς [ΤΚΕ, 2019, 570] Βλέπε Καρατζάς.

Καράογλου **[ΤΚΕ, 2019,78]**. Καράογλου είναι, κυριολεκτικά) ο γιός του Kara, μ'άλλα λόγια κάτι σαν το Μαυράκης, Μαυρίδης κ.τ.τ..
G("Mehmet Karaoğlu ")=19100.

Καραολής **[ΤΚΕ, 2019, 42]**. Ελληνοποίηση του Καράογλου. Καραολής ήταν το όνομα μέλους της ΕΟΚΑ που απαγχονίστηκε μαζί με τον Δημητρίου στις 10/5/1956. Βλέπε καί Καράολαν

Καράολαν **[ΤΚΕ, 2019, 228] G("Mehmet Karaoğlan ")=36600.** Ο [ΑΚΛ] γράφει
Καραολάνης karaoğlan= (1) μαυριδερός (2) γύφτος. Ο [ΔΤ] γράφει απλά γύφτος

Καραολάνογλου και ο [RT] γράφει kara oğlan= (1) νέος μελαχροινός (2) γύφτος, τσιγγάνος. Karaoğlan είναι το όνομα ήρωα Τρκ. κόμικς (~1963) και παρατσούκλι του Mustafa Bülent Ecevit (Τούρκου πρωθυπουργού ο οποίος είπε ευχαριστώ στόν Ιωαννίδη καί μπήκε στην Κύπρο).

Καραούλης **[ΤΚΕ, 2019, 166].** Καραούλι= (1) σκοπιά, φρουρά (2) παρατηρητήριο (3) σκοπός, φρουρός. Τό καραούλι καί τό αρχαϊκό Τρκ. karavul, είναι εννοιολογικά ταυτόσημα. G("Mehmet Karavul ")=125.

Καραπιπέρης **[ΤΚΕ, 2019, 390].** Μάλλον το Ελληνικό ισοδύναμο του Τρκ. Karabiber. Ας σημειωθή ότι η λέξη πιπέρι (biber στα Τρκ.) είναι Ελληνική (αρχαίο πέπερι, π.χ. [ΤΦ]).

Καραπλής **[ΤΚΕ, 2019, 113]**. Ο [ΑΚΛ] ετυμολογεί το Καραπλής από το Τρκ.
Καραπλιανη Garplı=Δυτικός, ΔυτικοΕυρωπαίος, Φράγκος.
Καραπλιός G("Mehmet Garplı ")=0. Αποτέλεσμα φυσικό δοθέντος ότι η Δύση για τους Τούρκους κάποτε ήτανε πηγή πάσης αμαρτίας. Ισως ο [ΑΚΛ] να έχη δίκηο, ίσως το Καραπλής να σχετίζεται με τα Καραμπλής και Καράμπαλης των οποίων την ετυμολογία δέν γνωρίζουμε..

Καράς **[ΤΚΕ, 2019, 2505]** . Από το Τρκ. Kara=μαύρος. Σημειώνουμε ότι στα Ελληνικά καράς=μαύρο άλογο. G("Mehmet Kara ")=425000.

Καρασερίδης **[ΤΚΕ, 2019, 42]**. Ο [ΔΤ] προτείνει το kara+ser (ser=κορυφή). Το ser έχει και άλλες σημασίες αλλά το σημαντικό είναι ότι G("Mehmet Karaser ")=2. Στο διαδίκτυο οι λέξεις karaser και karasör χρησιμοποιούνται με την έννοια του σασί/καρότσας αυτοκινήτου (châssis, carrosserie) με αντίστοιχα επαγγελματικά τα ταυτόσημα karaserci και karasörcü. G("Mehmet Karaserci ")=2 καί G("Mehmet Karasörcü ")=2. Αυτοί οι Karaserci/Karasörcü ζούν στήν Γερμανίαβρήκα στους ΤΚ Τουρκίας (υπάρχει ένας διδικτυακός Mustafa Karaserci στην Γερμανία) οπότε καμμία από τις παραπάνω ετυμολογίες δέν μάς φαίνεται αρκετά πειστική.

Καρασμάνης **[ΤΚΕ, 2019, 89]**. Από το Kara Osman. Ο γνωστότερος Kara Osman
Καρασμανάκης (1378- 1435) ήταν ηγέτης Τουρκικής συνομοσπονδίας και ένας από τους
Καρασμάνογλου κατά τεκμήριο απογόνους του, ένας KaraOsmanoğlu μπέης, πέρασε στην ιστορία όταν το 1823 οι Ψαριανοί άφού κατέλαβαν και λεηλάτησαν το Çandarlı/Sandarli στα Μικρασιατικά παράλια, απήγαγαν το χαρέμι του Μπέη για το οποίο έλαβαν λύτρα 10,000 δολλάρια (βλέπε Finlay, Ιστορία της Ελλάδας). Τέλος Kara Osman ήτανε και το επώνυμο επιφανούς Τούρκου παλαιστή που (τέλη 19-ου αιώνα). G("Mehmet Karaosman ")=2140.

Καρασούλας[ΑΧΗ] **[ΤΚΕ, 2019, 96]**. Ο [ΑΚΛ] μνημονεύει το kara su=μαύρο νερό.
Καρασούλα Ισως να έχη κάποιο δίκηο δοθέντος ότι στην Τρκ. υπάρχουν οικισμοί
Καρασούλης με το όνομα Karasu καί Karasu köy. Κάτι ανάλογο του Ελληνικού

Καρασούλος τοπωνυμίου Μαυρονέρι (όνομα 5 χωριών). Ενα από αυτά είναι στήν Βοιωτία καί λέγοταν Κασνέσι. Τό άλλο είναι στο Κιλκίς καί πρίν τό το 1926 λέγοταν **Καρά Μπουνάρ**. Στό [ΟΑ] διαβάζουμε ότι στά Αλβανικά τού παρελθόντος bunar= πηγάδι, πηγή, δεξαμενή. Στό [RT] διαβάζουμε οτι pınar= πηγή, βρύση, κρήνη. Πλήν όμως στα Τρκ.

- kara su (δύο λέξεις) σημαίνει βαθύ νερό που κυλάει αθόρυβα
- karasu= (1) νερό που κυλάει αργά (2) γλαύκωμα (πάθηση τών ματιών) και
- karasu humması είναι μορφή ελονοσίας (blackwater fever για τους Αγγλομαθείς, falciparum malaria για τούς γιατρούς και κακοήθης τριταίος τύπος ελονοσίας στα Ελλ.) στην οποία αίμα αναμιγνύεται στα ούρα τα οποία βγαίνουν βαθυκόκκινα η σκούρα).

Σε γενικές γραμμές ούτε το kara su ούτε karasu δέν δείχνει να έχη μεγάλη σχέση με το χρώμα του νερού. G("Mehmet Karasu ")=74000 καί G("Mehmet Karasulu ")=659.

Καρασούρος [ΤΚΕ, 2019, 2]. Ο [ΑΚΛ] γράφει «τ. karasir=υδράργυρος». Τα λεξικά μου λέγουν ότι cıva= υδράργυρος . Καρασούρος ήταν το όνομα δύο αγωνιστών του 1821 από το Κρίκελλο της Ευρυτανίας, σύμφωνα με Θρακικό λεξικό και μια μελέτη επιτυμβίων επιγραφών Καρασούρα η Καράσθυρα ήταν Θρακική πόλη, σήμερα Χισαρλίκ στη Βουλγαρία (hisar=κάστρο φρούριο στα Τρκ και Χισαρλίκ=τόπος όπου φρούριο), και στις Τρκ. ιστοσελίδες karasur είναι τα τείχη τα οποία προστατεύουν μια πόλη – συνήθως την Πόλη – από επιθέσεις από την στερηά (kara=στερηά, sur=τείχος). Π.χ. το Τρκ. υπουργείο χρησιμοποιεί τη λέξη karasur όταν γράφει για την Χρυσή Πύλη (Altınkapı) την πιό σπουδαία πύλη στα τείχη της Πόλης. Ολα αυτά είναι καλά αλλά πειστική ετυμολογία, νομίζω, δεν στηρίζουν.

Καραταΐδης **[ΤΚΕ, 2019, 11]**. Μάλλον υποκορισικό του Καραντατής, βλέπε επώνυμο.

Καρατασάκης **[ΤΚΕ, 2019, 31].** Ο [ΑΚΛ] γράφει «τ. karatasak οχληρά επίμονος».

[ΑΧΗ] Στά Τρκ. λεξικά δεν βρήκα ούτε το karatasak ούτε το karataşak καί **G("Mehmet Karatasak ")=G("Mehmet Karataşak ")=0 καί** στα λεξικά δεν βρήκα το karatas.

1) στά Τρκ., [RT], **taşak=αρχίδι καί**

Πρίν 100+ χρόνια οι μαθητές καί οι μικροέμποροι είχαν μιά πλάκα, από σχιστόλιθο. Στά Τρκ. τήν έλεγαν kara taş (βλέπε καί карандáш στά Ρώσσικα). Εκεί κάποιος μπορούσε νά γράψη πληροφορίες πού είχαν σημασία γιά μικρό χρόνο. Οταν η πληροφορία έπαυε να έχη σημασία, ο χρήστης τήν έσβηνε με υγρό σφουγγάρι. Στα Ελληνικά αυτό τό μαραφέτι λέγοταν άβακας (άβαξ στά αρχαία).

Καρατάσης
Καρατασίδης
Καρατάσιος
Καρατάσος

[ΤΚΕ, 2019, 14] Ισως αυτά τα επώνυμα προέρχονται από τό Τρκ. "kara taş" καί G("Mehmet Karataş ")=165000. Στό [RT] διαβάζουμε "**kara taş**"=slate=σχιστόλιθός, πλάκα καί είχε τίς ακόλουθες χρήσεις:
1) Στίς σκεπές
2) Σέ δρομίσκους
3) Στήν εκπαίδευση οπότε έχει τήν έννοια τού άβάξ/ αβάκιον
*4) Στό μικροεμπόριο.*Σταρατάσιοςαυ. (στα taΣτό παρελθόν Το Τρκ. Ο σχιστόλιθος="kara taş"

Το Καρατάσης μπορεί να είναι και εξελληνισμός του Καραντάσης και το Καρατασούλης υποκοριστικό που υποθέτει (λανθασμένα νομίζω) ότι το τάσος του Καρατάσος είναι το υποκοριστικό του Αναστάσιος.

Καρατεπελής [ΑΧΗ]

[ΤΚΕ, 2019,11]. Στα Τρκ. tepe= λόφος, κορυφή, το πάνω μέρος του κρανίου, λοφίο και κατά συνέπειαν tepeli= (1) ο έχων λοφίο (2) ο έχων λόφους, λοφώδης. Ο [ΑΚΛ] γράφει «Καρατέπελης τό kara tepeli το πουλί με μαύρο λοφίο». Παρατηρούμε όμως ότι στην Τρκ. υπάρχουν 15 χωριά με το όνομα Karatepe και ότι μιά πιό απλή εξήγηση είναι το εθνικό Karatepe+li= ο εκ του Karatepe. G("Mehmet Karatepeli ")=112.

Καρατζαφέρης

[ΤΚΕ, 2019, 171]. Ο [ΑΚΛ] γράφει Τρκ. kara cafer=γκαμήλα. Τα δικά μου λεξικά λένε cafer=ποταμάκι, ρυάκι. G("Mehmet Karacafer ")=1. Τέλος, η Αραβική μορφή του ονόματος, Jafar η Jafer, στα Αραβικά σημαίνει ποταμάκι και παρόμοια.

Καράτζαλης[ΑΧΗ]
Καράτζαλος

[ΤΚΕ, 2019, 37]. Ισως απο το karacalı= (1) μυώδης (2) τόπος με ελάφια η (3) Karacalı= από το χωριό/πόλη Karaca. G("Mehmet Karacalı")=840. ""Στην Τρκ. υπάρχουν 17 πόλεις Karaca όπως και το Karaca Foka (πάλαι ποτέ Φώκαια). Βλέπε και Καράτσαλης.

Καρατζᾶς

[ΤΚΕ, 2019, 3105] . Τρκ. karaca=σκοτεινος, μαυριδερος (η λεξη εχει και αλλες σημασιες – οπως ελάφι, και μπράτσο). G("Mehmet Karaca")= 269000. Σημειώνουμε και το χωριό Ελαφοχώρι (νομός Καβάλλας) που η πρώην ονομασία του, Καρατσόβα πού, κατά τα φαινόμενα, ήταν ΤουρκοΣλαβική.

Καρατζής

[ΤΚΕ, 2019, 308].. Τρκ. karacı= (1) φαντάρος/αξιωματικός στον στρατό (σε αντίθεση με το ναυτικό/αεροπορία) (2) συκοφάντης (μαυρίζει υπολήψεις) (3) γύφτος, τσιγγάνος (4) ληστής (5) απατεώνας, κλέφτης

G("**Mehmet Karacı ")=3020**.

Καρατζίκας
Καρατζίκης
Καρατζίκος

[ΤΚΕ, 2019, 24]. Μάλλον υποκοριστικά του Καρατζάς η του Καρατζής

Καράτσαλης[ΑΧΗ] **[ΤΚΕ, 2019,** 44] Το επώνυμο εμφανίζεται και με τη μορφή *Καράτσαλος* *Καρατσαλής.* Ο [ΔΤ] ετυμολογεί το Καράτζαλης από το Τρκ. karaçalı=κορομηλιά. Τα δικά μου λεξικά όμως λένε karaçalı= (1) θάμνος με αγκαθια και κίτρινα λουλούδια, ράχος ο Ευρωπαϊκός, ύληξ, παλιούρι (2) κουτσομπόλης, άνθρωπος που κατηγορεί και συκοφαντεί τους απόντες [RT].

Καραφέζης **[ΤΚΕ, 2019, 8]**. Ισως παραλλαγή του Καραφεϊζης.

Καραφεϊζης **[ΤΚΕ, 2019, 16]** Δύο διαδικτυακοί Karafeyiz, μάλλον από το feyiz=feyz= αφθονία, πλούτος, ευλογία του Θεού (παραδοσιακά με έμφαση στη Θεϊκή σχέση)

Καραφέρας **[ΤΚΕ, 2019, 6]** Κατά τα φαινόμενα από το όνομα της Βέροιας κατά *Καραφερ(γ)ιάς* κατά την Τουρκοκρατία, Kara Ferye. Το Ferye είναι *Καραφέρης* παραλλαγή του αρχικού ονόματος της πόλης, η ερμηνεία του Kara (πιθανώτατα μαύρη) επαφίεται στη φαντασία μας. Ισως να ήτανε καλαμπούρι δοθέντος ότι στα Τρκ. fer=(1) ακτινοβολία, λάμψη (2) μεγαλείο, μεγαλοπρέπεια, λαμπρότητα, επιδεικτική μεγαλοπρέπεια.

Καραφέσκος **[ΤΚΕ, 2019, 4].** Στις ιστοσελίδες βρίσκουμε ένα και μόνο Καραφέσκο, ποδοσφαιριστή της ΑΕΚ τη δεκαετία του 60.

Καραφίλης **[ΤΚΕ, 2019, 20]**. Στα Τρκ. το Αραβογενές karanfil σημαίνει (1) *Καραφύλης* γαρίφαλο (2) μοσχοκάρφι/γαρίφαλο/καρεφύλλι (μπαχαρικό) (3) *Καραφυλίδης* κώλος. Το ερώτημα είναι που πήγε το ν και γιατί δεν υπάρχει Καρανφίλης η παρόμοιο επώνυμο στον ΤΚΕ. Το καρεφύλλι, [ΔΔ], δείχνει πτώση του ν και το ίδιο συμβαίνει και στα Αλβ.., [ΟΑ], όπου karafil= (1) γαρίφαλο (2) μοσχοκάρφι (3) άνθρωπος άστατος, ανεύθυνος, επιπόλαιος, με καπρίτσια και σκαμπανεβάσματα συμπεριφοράς. Το αν το Καραφίλης σημαίνε Γαρουφαλλιάς η αν είναι χαρακτηρισμός προσπώπου το αφήνουμε στην κρίση των ενδιαφερομένων. G("Mehmet Karanfil ")= 19800.

Καραχάλης **[ΤΚΕ, 2019, 5]**. Ο [ΜΤ], σελ. 14, γράφει Καραχάλιος- Καραμιχάλης(;). *Καραχάλιας* Η ετυμολογία δεν είναι απόλυτα πειστική αλλά καλύτερη δεν *Καραχάλιος* γνωρίζουμε.

Κάργας **[ΤΚΕ, 2019, 517]** . Στα Τρκ. karga=είδος κορακιού. Στα Ελλ. κάργα *Καργάκης* η κάργια (από το Τρκ. karga) σημαίνει καλιακούδα, πουλί με μαύρα *Καργάκος* φτερά, κοράκι και (2) άσχημη και κακιά γυναίκα. Πέρα όμως από αυτά έχουμε και τα:

- Κάργα= φίσκα, τίγκα, γεμάτο υπερβολικά, τόσο όσο δεν παίρνει άλλο (π.χ., κάργα ακροδεξιός).
- Κάργα= με τρόπο που δήλώνει δύναμη, ένταση, τέντωμα, σφίξιμο, π.χ., κάργα τα κουπιά.

- Κάργας= ψευτοπαλληκαράς, ψευτονταής, άνθρωπος που κάνει τον σπουδαίο.

Καργάδος[ΑΧΗ] *Καργαδούρης*

[ΤΚΕ, 2019, 14]. Το κάργα=φίσκα Βενετσιάνικα, carga, δάνειο σύμφωνα με το [DEG] από τα Ισπ. (~1250). Το Ισπ. cargar (από το υστεροΛατ. carricare, από το carrus, από τα Κελτικά [JC]) βασικά σημαίνει φορτώνω και κατ επέκτασιν (1) βάζω σφαίρες/βλήματα σε όπλο (2) δημιουργώ τις προυποθέσεις λειτουργίας, π.χ., φορτώνω τη μπαταρία (3) φορτώνω με υποχρεώσεις, φόρους, φορολογώ (4) φορτώνω την ευθύνη, κατηγορώ (5) επιτίθεμαι (στρατός) (6) στηρίζω οικονομικά, πληρώνω τα έξοδα (7) χρεώνω λογαριασμό, πιστωτική κάρτα(8) τρώω/πίνω υπερβολικά (9) ενοχλώ (10) μαζεύω τα πανιά (και άλλα πολλά αλλά αρκετά γράψαμε). Σημειώνουμε πάντως και το cargar de cadenas= αλυσσοδένω. Η παθητική μετοχή του cargar είναι cargado και πέρα από τις έννοιες που κληρονομάει από το cargar σημαίνει και (1) καιρός θερμός και αποπνικτικός που προμηνύει καταιγίδα (2) ετοιμόγεννη (γυναίκα η ζώο) (3) καφές δυνατός. Το μόνο Ελλ. κείμενο στο οποίο βρήκα τη λέξη καργάδος είναι ένα διήγημα του Φώτη Ν. Κόντογλου (ο Καπετάν Γρίτσας) όπου διαβάζουμε ... βοριάς **καργάδος ... .** Τέλος σημειώνουμε τα εξής:

- τοπωνύμιο Καργαδούρα (Πάρος) και Καργαδόρος (Αγιος Νικόλαος Κρήτης)
- χαρτοβιομηχανία Καργκαδούρη στο Περιστέρι, Αττική (μορφή του επωνύμου με γκ αντί γ)
- εμφάνιση της λέξης καργαδόρος= επιβήτορας σε διαδικτυακό λεξικό αργκό χωρίς εμφανή λάθη.

Μετά από όλα αυτά νομίζω ότι η πιό πιθανή ετυμολογία είναι από το Λατινογενές cargado.

Καρδαμπίκης [ΑΧΗ]

[ΤΚΕ, 2019, 96]. Τό μπίκης ίσως είναι η Ελληνοποίηση τού Σλαβικού μπίκ=ταύρος (π.χ. στά Ρωσσικά бык=ταύρος). Ισως το **Καρδαμπίκης είναι το ισοδυναμο τού "δυνατός σαν ταύρος".**

Καρδάσης

[ΤΚΕ, 2019, 553]. Ελληνοποίηση του Καρντάσης, βλέπε επώνυμο.

Καρέας *Καρεάδης*

[ΤΚΕ 2019, 3]. Καρέας είναι καί γειτονιά της Αθήνας. Κάρα= κεφαλή καί καρ=τρίχα στο κεφάλι.

Καρεγλής *Καρέζος*

[ΤΚΕ, 2019, 14]. Ετυμολογείται από το Τρκ. garez (παραλλαγή του garaz)= μίσος, μνησικακία, έχθρα, αντιπαλότητα, προκατάληψη κ.τ.τ.. G("Mehmet Garez ")=6. Σύμφωνα με τον [ΜΤ] γκαρέζος= Ουγκαρέζικο άλογο Σημειώνουμε ότι το επώνυμο της ηθοποιού Καρέζη ήταν Καρπούζη.

Καρελάς[ΑΧΗ]

[ΤΚΕ, 2019, 300]. Το όνομα εμφανίζεται και ως Καρέλας.

Καρελλάς Το Καρέλας εμφανίζεται συχνά και ως Καρρέλας. Το Google δείχνει ότι τα επώνυμα καί τα τοπωνύμια τύπου Καρέλα ανθούν στην Αττική που στο παρελθόν μιλούσε Αρβανίτικα.

Καρέλιας[ΑΧΗ] **[ΤΚΕ, 2019, 58]**. Το επώνυμο εμφανίζεται και ως Καρελιάς. Καρέλ(λ)α η καρέλ(λ)ι είναι εξάρτημα του αργαλειού, κάτι σαν μικρή τροχαλία, για το οποίο ο [ΔΔ] προτείνει σαν συνώνυμα τα κουβαρίστρα και καρούλι (λεπτομέρειες εδώ). Ο αργαλειός είχε δύο καρέλια που κρεμότανε από ένα επιμήκες ξύλο. Σαν αποτέλεσμα καρέλι λέγονται κρεμαστές γέφυρες (π.χ., στη Στράμωνα Ναυπακτίας) και γέφυρες-βαγονέτα (Στάνα Ευρυτανίας , δεν χρησιμοποιείται πιά). Στα

Αλβ. karr**e**l= (1) ολισθαίνον τμήμα μηχανής (2) βαγονέτο ορυχείου και karr**e**lë= μηχανισμός που επιτρέπει στην κινηματογραφική μηχανή να ολισθαινη παράλληλα με το αυτό το οποίο φωτογραφίζεται [ΟΑ].

Καρζής **[ΤΚΕ, 2019, 165]**. Ο [ΑΚΛ] προτείνει το Αραβ. karz= δάνειο, χρέος (και πίστωση). Πράγματι στα Οθ. υπήρχαν τα γραμματιζούμενα και Αραβογενή karz= δάνειο, χρέος και karzî= (1) δανεικός, αγορασμένος με δανεικά (2) δανεισμένος, χρεωμένος. G("Mehmet Karz")=6 Στα Τρκ. αυτές οι λέξεις δεν υπάρχουν πιά ίσως γι' αυτό επώνυμα Karz/Karzî εμφανίζονται σε παληά κιπάτια (6/1) πού μπορεί κανείς να τα διαβάση μέσω τού Google.

Καριατλής
Καργιατλής **[ΤΚΕ, 2019, 7]** . Ο [ΑΚΛ] το ετυμολογεί από το Τρκ. gayretli το οποίο αποδίδει ως φιλότιμος θαρραλέος (επιμελής, δραστήριος, ένθερμος στο [ΤΕ]). Δοθέντος ότι άλλες πειστικές επιλογές δεν γνωρίζουμε και G("Mehmet Gayretli")=26800, προς το παρόν τουλάχιστον, κρατάμε το gayretli. Σημειώνουμε πάντως τα εξής:

- Διάφορες Τρκ. επιχειρήσεις με το όνομα Karyat (π.χ., ένα κάμπινγκ κοντά στην Πόλη).
- Στα σύνορα της Τρκ., κοντά στο Μπατούμι υπάρχει το χωριό Tepeköy. Ενας από τους οικισμούς του λέγεται Kariyat.
- Στα Τρκ. το Αραβογενές karye σημαίνει χωριό/τόπος και διάφορα τοπωνύμια στις Αραβικές χώρες έχουν ονόματα που

δείχνουν να ενσωματώνουν το karye. Π.χ. στο Μαρόκο βρίσκουμε πληθώρα επωνύμων με όνομα Karia η με πρώτο συνθετικό ένα των Karia, Kariat, Kariet, η Karja και κυρίως τα δύο πρώτα (βλέπε και Qiryat Shemona στο Ισραήλ).

Καρίκας[ΑΧΗ]
Καρίκης
Καρίκιας

{ΤΚΕ, 2019, 147]. Ο [ΑΚΛ] γράφει για το Καρίκης «τ. karik θαμπός, μαυρισμένος». Οι δικές μου πηγές λένε:

1) Τρκ. karık= αυλάκι, αυλακιά αρότρου [ΤΕ,RT].
2) Οθ. karık= νιφαβλεψία= κακή όραση (μεχρι και παροδική τύφλωση) από την ανάκλαση του ηλιακού φωτός σε χιόνι/πάγο αλλά και karık= αυτός που έχει νιφαβλεψία. Ο πάσχων από νιφαβλεψία [RT].
3) Τραχύς, βραχνός (μιλώντας για φωνή και παρόμοια).
4) Αλβ. kariq= είδος απόχης και kariqe=εξωτερικός φλοιός προστασίας σπόρων (όπως τα φασόλια, ο αρακάς, κ.τ.τ.). Παράλληλα karriq=(1)shinik= μέτρο χωρητικότητας (κάτι σαν το bushel για τους Αγγλομαθείς) με χρήση στα σιτηρά και τιμή (35-150 κιλά) που άλλαζε από περιοχή σε περιοχή (2) brokë= (α) ξύλινη καρδάρα για το μέτρημα σιτηρών (~25 κιλά) (β) κανάτα για υγρά (γ) η καρούμπα του [ΔΔ] (βλέπε επώνυμο Καρούμπας) (δ) ρόζος (ε) βούλα, στίγμα, πανάδα, πιτσιλιά
5) καρίκι= (1) τμήμα κήπου (όταν ο κήπος είναι οργανωμένος σε τμήματα (2) σκληρό περικάλυμμα, τσόφλι [ΔΔ].
6) Η λέξη καρίκι εμφανιζεται σε πολλές Ελλ. ιστοσελίδες , όπως:
   (α) καρίκι=εξάρτημα του νερόμυλου, ρύθμιζε την πτώση των σιτηρών στη μυλόπετρα
   (β) καρίκι= κουκούτσι (Κεφαλονιά)
   (γ) καρίκι= χονδρό μπιζέλι με το φλοιό(Παξοί/Κέρκυρα)
   (δ) καρίκι = Το μήλο του Αδάμ (Ιθάκη)
   (ε) καρίκι = εξωτερικό περίβλημα μεταξοσκώληκα (σχόλιο σε ποίημα του Βαλαωρίτη)
   (στ) καρίκι= απόχη (Λαγκάδα Χίου)
   (ζ) καρίκι= τσίγκινο, κυλινδρικό δοχείο για το γάλα, στάμνα, μπιτόνι (Τήνος).
   (η) καρίκι=παρτέρι (Αδάμ, Χαλκιδική)
   (θ) καρικώθηκα= βράχνιασα, έκλεισε ο λαιμός μου (εδώ και εδώ).
7) G("Mehmet Karık ")= G("Mehmet Karik ")=738. Κατά τά φαινόμενα το Google αποφάσισε να μήν βλέπη τη διαφορά ανάμεσα στά ı καί στά i τών γειτώνων.
8) Η πάλαι ποτέ επιφανής οικογένεια Καρίτση (βλεπε επώνυμο) λεγόταν και Καρίκη.

Σε τελική ανάλυση το τι ακριβώς σημαίνουν όλα αυτά φανερό δεν είναι. Δοθέντος όμως ότι το επώνυμο Βραχνός είναι αρκετά κοινό (387 στον ΤΚΕ) πιθανώτατα μερικά από τα επώνυμα να συνδέωντα με το Τουρκο/Κεφαλονίτικο karık/καρικώθηκα

Καρίντζης **[ΤΚΕ, 2019, 18]**. Στην Ελλάδα υπάρχουν 7 χωριά με το όνομα Καρίτσα (Αιτωλοακαρνανία, Ευρυτανία, Ιωάννινα, Καρδίτσα, Λακωνία, Λάρισα, και Πιερία) των οποίων παλαιότερα το όνομα γραφότανε Καρύτσα. Υπήρχε όμως κάποτε και μια Καρίτζα (βλέπε εδώ και εδώ) στο νομό Λαρίσης. Ισως τα Καρίντζης, Καρίτζης και Καρίτσης να είναι παραλλαγές του ιδίου, Εθνικού, επωνύμου. Οσο για το τοπωνύμιο, κατά τον [VM] είναι Σλαβογενές, υποκοριστικό του korito= ταγίστρα/ποτίστρα ζώων, γούρνα, σκάφη, λεκάνη, κάδος. Ανάλογα Ελληνικά τοπωνύμια βρίσκουμε στο Ηράκλειο και την Ευρυτανία (Γούρνες) και κατά τα φαινόμενα στη Μάνη (Γούρνιτσα, σήμερα Αγία Σοφία). Αλλοι δείχνουν να πιστεύουν ότι το Καρίτσα είναι υποκοριστικό της Καρυάς/Καρυδιάς.

Καρ[ί/ύ]πης **[ΤΚΕ, 2019, 146]**. Τρκ. garip= (1) ασυνήθιστος, παράξενος, περίεργος (2) ξένος, μακρυά από την πατρίδα του, φτωχός, αδέκαρος, παρατημένος. G("Mehmet Garip ")=49700. Βλέπε και Γκαρίπης.

Καρ[ι/υ]πίδης

Καρ[ί/ύ]πογλου

Καρίτζης **[ΤΚΕ, 2019, 20]** . Αν η ρίζα του επωνύμου λήγει σε φωνήεν, το επώνυμο είναι ρίζα+ci καί τό c προφέρεται τζ. Αν η ρίζα λήγει σε p το επώνυμο θά είναι ρίζα+çι καί το ç προφέρεται τσ. Μ' άλλα λόγια αν η ρίζα τού **"Καρίτζης"** είναι το garip, το τζής είναι αμάρτημα εναντίον τής Οθωμανικής γλώσσης.

Καρίτσης **[ΤΚΕ, 2019, 3]** . Πλήν όμως υπάρχει διαδικτυακή παρουσία του επωνύμου και ο ναός Αγ. Γεωργίου Καρύτση (αρχικά κτητορικός της οικογενείας Καρύτση, Καρίτση η Καρίκη) επί της πλατείας Καρύτση. Ισως από το Καρίτσα, βλέπε επωνυμο Καρίντζης.

Καριώτης[ΑΧΗ] **[ΤΚΕ, 2019, 188]**. Εθνικό και κατά τον [ΜΤ] «από την Ικαρία». Σε τι βαθμό οι Ικαριώτες αποκαλούνται Καριώτες η Νικαριώτες δεν το γνωρίζω. Καριώτες όμως λέγονται και οι από τον Καρέα (τοπωνύμια/χωριά στην Λακωνία/ Μεσσηνία αλλά και στην Αττική - Αγιος Ιωάννης Καρέα-). Σημειώνουμε επίσης το τοπωνύμιο Καραίικα (Αχαΐα) όπως και πολλά της μορφής Καρία/ Καριά/ Καρυά κ.τ.τ.. Ο Ηρόδοτος μάλιστα, γεννήθηκε στην Καρία Μικράς Ασίας

Καρκαλέτσης [ΤΚΕ,2019, . (Αλβ) karkalec= (1) ακρίδα, (2) γαρίδα, (3) ψηλός καί αδύνατος (4) αεικίνητος (άνθρωπος). Η αντίστοιχη λέξη στά Γκέκικα είναι kacalec.

Καρκαντάρης **[ΤΚΕ, 2019, 2]. Ισως μορφή τού Καρκαντάς τού οποίου το έτυμον δέν ξέρουμε.**

Καρκαντάς **ΤΚΕ, 2019, 22]. Μ**ία Κυπριακή ιστοσελίδα θεωρεί το καρκαντάς απαξιωτικό, μιά άλλη γράφει καρκαντάς= παληό ποδήλατο. Πληροφορίες που δεν μπόρεσαμε να διασταυρώσουμε.

Κάρκας[ΑΧΗ] **[ΤΚΕ, 2019, 503]** . Το Κάρκας εμφανίζεται και ως Καρκάς Ο [ΔΤ] επικαλείται το Τρκ. karkas= πτώμα (βασικά για ανατομικές μελέτες). Τό karkas είναι η φωνητική απόδοση στα Τρκ. του Γαλλικού carcasse= (1) σκελετός (2) κουφάρι (3) ανθρώπινο σώμα, εαυτούλης. Στον ΤΚΚΕ τέτοια επώνυμα δεν υπάρχουν. Στα Αλβ. υπάρχει η λέξη karkasë με έννοια παρόμοια του Γαλλικού carcasse αλλά το karkas είναι και μορφή του ρήματος karkat= (1) κροάζω (βάτραχος) (2) λέω ανοησίες φωναχτά και με στόμφο [ΟΑ] η φωνάζω στα χαμένα, με αγνοούν [ΝΓ]. Το καρκα εμφανίζεται και σαν πρόθεμα(') Κυπριακών λέξεων. Π.χ., καρκασαλλίκι= φασαρία σαματάς αλλά και Κυπριοποίησητου Τρκ. kargaşa=kargaşalık= φασαρία, σαματάς, άναρθρες κραυγές,σύγχυση, καυγάς και παρόμοια. Ισως λοιπόν το Καρκάς να προέρχεται απο το Τρκ. karga= κόρακας.

Καρκάσης
Καρκάσης

Καρκασίνας[ΑΧΗ] **[ΤΚΕ, 2019, 101]**. Στα Αλβ. karkashinë= αποσκελετωμένο αρνάκι/κατσικάκι ζώο ιδιαίτερα μικρό (2) κάποιος που κρύβεται πίσω από θαμνόδεντρα, ληστής [ΟΑ].

Καρκούλας **[ΤΚΕ, 2019, 75].** Για λέξεις που μοιάζουν στο επώνυμο γνωρίζουμε τα εξής:

- Σύμφωνα με ένα Κερκυραίικο γλωσσάρι (εδώ) Καρκούλα (η)= Κουκούλα και Καρκουλάρω=Κερνάω.
- Σε ένα ρεμπέτικο (Γαβαλάς, Ρούκουνας) ακούμε «Δώδεκα χρόνια έκανα, Κόχλα παληά στρατώνα, στο Μεντρεσέ και Κάρκουλα άλλα πεντ'-έξη χρόνια ».
- Σε βιβλίο του Π. Παπαζαφειρόπουλου (τυπογραφείο Κάδμος, Πάτρα, 1887) που πραγματεύεται θέματα γλώσσας και εθίμων (κυρίως στην Πελοπόννησο) διαβάζουμε ότι Καβάθα, Καυκιά, Καυκί η Καρκούλα λέγεται το ξύλινο και στρογγυλό αγγείο στ οποίο μεταγγίζουμε το φαγητό από τη χύτρα.
- Τρκ. karakol/Ελλ. καρακόλι= (1) αστυνομικός σταθμός (2) στρ. φυλάκιο (3) περίπολος. Στα ρεμπέτικα έχουμε και καρακόλι=αστυφύλακας/χωροφύλακας

Οσον αφορά στην ορολογία:

- Μεντρεσές λέγεται το μοσουλμανικό ιεροιδασκαλείο. Ο μεντρεσές της Αθήνας έγινε φυλακή επί Οθωνα και κατεδαφίστηκε το 1898.

- Karakule (κυριολεκτικά μαύρος/σκοτεινός πύργος). Ενα γνωστό Karakule είναι ο πύργος του Rumeli Hisari (κάστρο που χτίστηκε από τον Μωάμεθ τον πορθητή για να απομονώση την Πόλη). Το εν λόγω Karakule χρησιμοποιήθηκε ως φυλακή από τον τον 16ο αιώνα αλλά όλο το κάστρο ερειπώθηκε από τα μέσα του 19ου και μάλλον είναι άσχετο με την Κάρκουλα του τραγουδιού. Σημειωτέον ότι το χωριό ΞεροΚαστέλι (κοντά στο Ναύπλιο) επί Τουρκοκρατίας λεγότανε Καρακουλέ (kara σημαίνει και στερηά) και το μοναστήρι δίπλα στο χωριό έγινε μονή Καρακαλά.

Επειδή από όλα αυτά πειστική ετυμολογία, νομίζουμε , δεν βγαίνει, ας σταματήσουμε εδώ.

Καρκούλιας **[ΤΚΕ, 2019, 202]** . Το επώνυμο εμφανίζετα, πολύ σπάνια, και με τη μορφή Κάρκουλιας. Ο [ΑΚΛ] γράφει karakule=μαύρος πύργος και ίσως να έχη δίκηο δοθέντος ότι G("Mehmet Karakule ")=139. βρίσκουμε 3. Η εφημερίδα Θάρρος (Καλαμάτα, 17/6/2007) παρουσιάζει άρθρο γιά εργασία των μαθητών στο Ψάρι (λέξεις τού παρελθόντος) και ανάμεσα στα δείγματα που παραθέτει διαβάζουμε καρκούλι = φάρμακο.

Καρλάφτης **[ΤΚΕ, 2019, 40]**. **καρλάφτης** =καρλαύτης= άνθρωπος με αυτιά μεγάλα καί/η εξέχοντα.

Καρλής **[ΤΚΕ, 2019, 594]**. Ο [ΜΤ] στήν ετυμολογία τού Καρλόγλου, σελίδα 137 γράφει το Τρκ karl=χιόνι (μάλλον τυπογραφικό λάθος) και ο [ΔΤ], σωστά κατα τη γνώμη μας στο Τρκ. karlı=χιονισμένος. Πράγματι, kar=χιόνι, χιονιά (πτώση χιονιού) και karlı= χιονισμένος, χιονοσκεπής, χιονοστεφής. G("Mehmet Karlı ")=29000. Σημειώνουμε πάντως και τις λέξεις kâr=(1) κέρδος, όφελος (2) πράξη (3) εργασία, αποτέλεσμα, επιχείρηση και kârli=προσοδοφόρος, επωφελής.

Καρμανιόλας **[ΤΚΕ, 2019, 55]**. Στα Γαλλικά carmagnole κάποτε
Καρμανιόλος λεγόταν είδος σακακιού (αρχικά φοριότανε στην Carmagnola πόλη της
Καρμανιώλας Ιταλίας κοντά στο Τουρίνο, Piedmont) και που φοριότανε από τους
Καρμανιώλος εργάτες και τους υποστηρικτές της Γαλλικής επανάστασης. Είναι επίσης το όνομα τραγουδιού και χορού που τραγουδούσαν/χόρευαν οι επαναστατημένοι και εν συνεχεία οι πολιτικοί τους απόγονοι. Στα Ελλ. η λέξη έχει αποκτήσει την έννοια της λαιμητόμου.

Καρμίρης **[ΤΚΕ, 2019, 313]**. Καρμίρης στα Ελλ. σημαίνει
Καρμιράκης **μίζερος,**τσιγκούνης, κακομοίρης. Η λέξη συνήθως ετυμολογείται από
Καρμιράντζος το καρίμοιρος με το καρί να είναι η δοτική του Καρ (Μικρασιατικό φύλο) το οποίο οι Ελληνες δεν είχαν σε μεγάλη υπόληψη και την

αρχική σημασία να ήταν κάτι ανάλογο του τιποτένιος σαν τους Κάρες. Αυτή η ετυμολογία αμφισβητείται εδώ, εκεί, και αλλού. Εν συντομία:

- Η λέξη βρίσκεται σε μία και μόνο πηγή (Ησύχιος ο Αλεξανδρεύς, 5ος μ.Χ. αιώνας) που δεν θεωρείται πάντα αξιόπιστη.
- Η λέξη καρμίρ σημαίνει κόκκινος στα Αρμένικα και τη βρίσκουμε σε πλήθος τοπωνυμίων. Οι Ελληνόφωνοι του Βυζαντίου δέν είχαν τους Αρμένηδες σε μεγάλη εκτίμηση (παρατίθενται κείμενα) και Καρμίρης=Αρμένης= (ότι κακό θέλει κανείς φανταστή, ακόμη και φιλάργυρος). Π.χ., έχουμε κάτι ανάλογο με τη λέξη τσιγκούνης από το τσιγκάνος της Τρκ..

Τα περί καρίμοιρων δεν δείχνουν πολύ πειστικά, τα περί Αρμένηδων, αν και ενδιαφέροντα, ακόμη λιγώτερο.

Καρνάκης *Καρνακίρης*

[TKE, 2019, 40]. G("Mehmet Karnak ")= 1340 καί G("Mehmet Karnaksı "=635. Στό [RT 2000] διαβάζουμε ότι karnaksı= βαρετός, προκλητικός, ενοχλήτικός, εκνευριστικός. El Karnak είναι χωριό στην Αίγυπτο πλούσιο σε ναούς από το Middle Kingdom, (~2050 π.Χ. έως το ~1710 π.Χ) αλλά καί από τούς χρόνους της δυναστείας τών Πτολεμαίων (~335, ~30 π.Χ.).

Καρνέζης[ΑΧΗ] [TKE, 2019,217]. Στην Αργολίδα υπάρχει ο οικισμός Καρνεζαίικα ενώ στην Εύβοια, Λακωνία, και Πιερία έχουμε τα χωριά Καρνές το όνομα των οποίων (ιδιαίτερα της Λακωνίας) ορισμένοι συνδέουν με τον Κάρνειο Απόλλωνα και την αντίστοιχη γιορτή (Κάρνεια). Επειδή η σχέση του Καρνέζης με τις Καρνές μόνο προφανής δεν είναι και η ετυμολογία του Κάρνειος είναι αμφίβολη (μερικοί μιλάνε για προ-Ελληνικές γλώσσες, άλλοι, π.χ. [PC], το συνδέουν με τις λέξεις κάρα/κέρας) ας σταματήσουμε εδώ. Παρατηρούμε όμως ότι στα Αλβ., και όχι μόνο, συχνά το ζ και το σ συγχέονται (π.χ. **njëzo=njëso**=ενώνω, συνενώνω) ίσως το επώνυμο να είναι απλή παραλλαγή του Καρνέσης.

Καρνέσης[ΑΧΗ] **[TKE, 2019, 132]**. Πέρα απο τις Καρνές (βλέπε Καρνέζης) έχουμε τα χωριά Καρνέσι στα Καλάβρυτα (σήμερα Ανω Κλειτορία), στη Γορτυνία (σήμερα Πράσινο) και στη Θεσσαλία (λεγότανε και Καζνέσι Μαγούλας, σήμερα Αγία Παρασκευή Καρδίτσης). Μάλλον άσχετο με το επώνυμο είναι το Καρνάσιον στα Καλάβρυτα (λεγότανε παληά Τσορωτά) του οποίου το όνομα σχετίζεται με το Καρνάσιον άλσος της αρχαιότητας (βλέπε στο Καρνέζης τα περί Καρνείου). Πέρα από αυτά ουδέν, διότι σχέση των τοπωνυμίων με τις γλώσσες της Βαλκανικής δεν μπόρεσαμε να βρούμε.

Καρντάσης **[ΤΚΕ, 2019, 3]**. Τρκ. kardaş, παραλλαγή του kardeş= αδερφός, αδερφή, αδελφικός. G("Mehmet Kardaş ")=18600 καί G("Mehmet Kardeş ") =14400.

Καρούζος **[ΤΚΕ, 2019, 347]**. Ιταλικό Caruso από το caruso= αγόρι, νεαρός άντρας, νεαρός εργάτης στα χωράφια η στα ορυχεία θείου της Σικελίας. Οσον αφορά την ετυμολογία οι απόψεις διίστανται. Το [DEO] το ετυμολογεί από το Ελληνικό κάρα (κεφάλι) και πιο ειδικά το κεφάλι κουρεμένο γουλί (στα Ιταλικά βέβαια) προσθέτοντας το Ναπολιτάνικο farsi il caruso. Στο [DEG] και στο [IFN1] διαβάζουμε ότι και ότι είναι Σικελικής προελεύσεως και αβέβαιης ετυμολογίας.

Καρούλιας **[ΤΚΕ, 2019, 85]**. Τα καρούλια στο άγιο όρος είναι κελιά μοναχων τα οποία κρέμονται από απόκρηνους βράχους καί κοίτανε στή θάλασσα. Προφανώς ο κάθε Καρουλιά(ς) με τηλέφωνο δεν είναι ασκητής καί κάποιος άλλος θα μάς ετυμολογήσει τόν Καρούλια με τηλέφωνο.

Καρούμπας[ΑΧΗ] **[ΤΚΕ, 2019, 310]** . Ο [ΔΔ] γράφει καρούμπα=καρρούλα και καρ(ρ)ούλα=(1) εξοίδημα, ιδίως της κεφαλής προερχν εκ πλήγματος (2) φλύκταινα αναπτυσσομένη επί του δέρματος ένεκεν εγκαύματος και περιέχουσα υδαρές υγρόν. Μ'άλλα λόγια και τα 4 επώνυμα δείχνουν να έχουν ρίζα τη λέξη καρούμπαλο. Ας σημειώσουμε όμως και το Αλβ. kar**u**bë= kar**u**mbë= çiçibanoz= (1) χαρουπιά, κουτσουπιά (2) χαρούπι,

Καρούμπαλης
Καρούμπαλος
Καρούμπης

Καρούνης **[ΤΚΕ, 2019, 134].** Karun ήταν το όνομα βαθύπλουτου Αραβα που μνημονεύεται στο Κοράνι. Με αποτέλεσμα στα Τρκ. το karun να σημαίνη κροίσος, βαθύπλουτος. G("Mehmet Karun "=137.

Καρούνιας

Καρούσος **[ΤΚΕ, 2019, 496]**. Ο [ΔΤ] το ετυμολογεί με το Τρκ. karış=σπιθαμή καί G(”Mehmet Karış ”)=213. Τό πρόβλημα είναι η μεταλλαγή τού ι σε u καί η παρουσία τριών karış καί το ρήμα karışmak στον [RT] Εκεί διαβάζουμε:

Καρούσης

1) karış= span= ανοιγμα χεριών, φτερών, φτερών αεροπλάνου
2) “karış boy”=κοντός (boy= μπόϊ, ανάστημα, ύψος).
3) karış= σύγχυση, ανάσταση, φασαρία, ταραχή.

Ο [ΧΣ] θεωρεί το Καρούσος παραλλαγή του Καρούζος. Μέ τα ελλιπή δεδομένα που έχουμε θεωρούμε ότι η ετυμολογία τού [ΔΤ] είναι η πιό αληθοφανής. Διότι
1) γιά το Καρούζης [ΤΚΕ, 2019,0] ενώ
2) γιά το Καρούσης [ΤΚΕ, 2019, 191]

Καρούτσος **[ΤΚΕ, 2019, 165]**. Μάλλον παραλλαγή του Γκαρούτσος, βλέπε επώνυμο.

Καρπούζας **[ΤΚΕ, 2019, 434].**. Περσογενές Τρκ. karpuz (επίσης harbuz και

Καρπούζος
Καρπούζογλου

harbüz) = (1) καρπούζι/υδροπέπων (2) οτιδήποτε είναι σφαιρικό (π.χ. karpuz balığı= (καρπουζόψαρο)=αχινός. Το Καρπούζας εμφανίζεται και με τη μορφή Καρπουζάς. G("**Mehmet Karpuz ")=640**.

Καρράς

[ΤΚΕ, 2019, 3506]. Σύμφωνα με τους [ΜΤ,ΔΤ,ΧΣ] πρόκειται για παραλλαγή του Καράς. Στα γραμματιζούμενα Οθ. karra λεγότανε ο (κατ' επάγγελμα) αναγνώστης του Κορανιού. G("Mehmet Karra ") =36. Το ερώτημα είναι γιατί στόν ΤΚΕ έχουμε 2505 φορές το Καράς καί 3506 το Καρράς. Ισως να πρόκειται για Αλβ. επώνυμα καί στα Αλβ. το r και το rr προφέρονται διαφορετικά. Ο [ΧΣ] πάντως παρατηρεί ότι λάθος γραφές επωνύμων είναι συχνές και δίνει ανάμεσα σε άλλα παραδείγματα τα Καρράς και Κασσαβέτης ("σφήνα στόν ΜΤ πού ετυμολογεί τον Κασσαβέτης;") περιέχουν (τουλάχιστον το δεύτερο) περιττό και λανθασμένο διπλασιασμό συμφώνων.

Καρτάκης

[ΤΚΕ, 2019, 91]. Μάλλον υποκοριστικό του Κάρτης, βλέπε επώνυμο.

Καρτάλης

[**ΤΚΕ, 2019, 362**]. Τρκ. kartal= αετός. G("Mehmet Kartal ")=162000.

Καρτάσης

[ΤΚΕ, 2019, 29]. Παραλλαγή του Καρντάσης.

Κάρτης

[ΤΚΕ, 2019, 14]. Τρκ. kart= (1) γερασμένος, οτιδήποτε/οποιοσδήποτε δεν περνάει πιά η μπογιά του, έχει πάρει την κατιούσα (2) μαραμένος, ξεραμένος, οτιδήποτε δέν είναι πιά φρέσκο και τρυφερό. G("Mehmet Kart ")=17500.

Καρτίμπελης

[ΤΚΕ, 2019, 23]. Πειστική ετυμολογία δέν γνωρίζουμε.

Καρύπης

[ΤΚΕ, 2019, 129]. Βλέπε επώνυμο Καρίπης

Καρυστινός

[ΤΚΕ, 2019, 98]. Δείχνει καταγωγή. Από την Κάρυστο. Η ετυμολογία της Καρύστου είναι αβέβαιη. Κάρυστος πάντως ήταν το όνομα μυθολογικού προσώπου, γιού του κενταύρου Χείρωνα.

Καρυτσινός
Καρύτσιος
Καρυτσιώτης.

[ΤΚΕ, 2919,1). Ο ζών Καρυτσινός διαμένει στήν Εύβοια . Ισως κάπου το στ του Καρυστινός να έγινε τσ. Αλλά,
τό Καρυτσιώτης σημαίνει από την Καρίτσα της Λακωνίας (παληά γραφότανε Καρύτσα), ίσως από άλλα χωριά Καρίτσα (μόνο 7!) στην υπόλοιπη Ελλάδα. Ο πλέον γνωστός Καρυτσιώτης είναι ο Δημήτριος Καρυτσιώτης, ευεργέτης του έθνους. Γεννήθηκε το 1741 στο Άστρος της Κυνουρίας από οικογένεια που καταγόταν από την Καρίτσα Λακωνίας. Βλέπε και Καρίτζης.

Καρχιλάκης

[ΤΚΕ, 2019, 26]. Ατυχώς δέν έχουμε καμμία ιδέα

Κασαβέτης

[ΤΚΕ, 2019, 41]. Βλέπε επώνυμο Κασσαβέτης

Κασάμης

[ΤΚΕ, 2019, 5]. Στα Οθ. το αραβογενές kassam σήμαινε (1) δικαστικός που μοίραζε την κληρονομιά η οτιδήποτε άλλο (2) καλός άνθρωπος (3) άνθρωπος στεναχωρημένος, θλιμμένος (3) μεγάλο τσαμπί από χουρμάδες (4) μεγάλο κοψίδι κρέας. Το Kassam με την έννοια δικαστικού που μοιράζει δείχνει συγγενές με το kasım=διαιρέτης (και

κύριο όνομα Kasım, βλέπε και επώνυμο Κασίμης), ίσως με το Αραβικό κύριο όνομα kasam= βασιληάς. Kassam σημειωτέον λέγονται και οι πύραυλοι της Χαμάς. G("Mehmet Kasam ")=361 καί G("Mehmet Kasam ")=36.

Κασαμπάς **[ΤΚΕ, 2019, 28].** Στα Τρκ. kasaba= μικρή πόλη, κωμόπολη αρκετά μεγάλη ώστε να είναι εμπορικό κέντρο της περιφερείας της. *Κατά τη* διάρκεια της Τουρκοκρατίας διάφορες πόλεις όπως τα Γρεβενά, το Καρπενήσι και το Λαχόρ (γνωστό και ως Βραχώρι και σήμερα Αγρίνιο) ήτανε κασαμπάδες. Στην Τρκ. υπάρχουν 6 πόλεις Kasaba, ένα Kasaba köy, Kasabal[i/ı]. Μία τουλάχιστον απο τις Τρκ. Kasaba στα Ανατολικά της Σμύρνης κάποτε είχε σημαντικό Ορθόδοξο πληθυσμό και αν δεν κάνω λάθος στο παρελθόν λεγότανε και Καισάρεια (Trocetta) ενώ σήμερα λέγεται Turgutlu.

Κασαμπαλής

Κασαμπαλάκος

Κασάπης **[ΤΚΕ, 2019, 734].** Αραβογενές Τρκ. kasap=χασάπης.

Κάσδαγλης[ΑΧΗ] **[ΤΚΕ, 2019, 136].** Από το kaş=φρύδι και dağ=βουνό σύμφωνα με τον [ΔΤ]. Το πρόβλημα είναι ότι ο τόνος εμφανίζεται σε λάθος θέση. Νομίζουμε ότι τό Κάσδαγλης είναι περαιτέρω Ελληνοποίηση του Καζδαγλής (βλέπε επώνυμο).

Κασημέρης **[ΤΚΕ, 2019, 4]**. Βλέπε επώνυμο Κασμέρης.

Κάσης **[ΤΚΕ, 2019, 67]** (βλέπε καί επώνυμο Κασής). Μάλλον από το Τρκ. kas=μύς, μυώδης η το kaş= φρύδι και παρόμοια (π.χ., οτιδήποτε εξέχει και έχει σχήμα φρυδιού, κορυφογραμμή, φράχτης, μπροστινή πλευρά). G("Mehmet Kas)=2420 καί G("Mehmet Kaş")=6640. Τά ονόματα ότι Κάσης, Κάσος και παρόμοια θεωρούνται υποκοριστικά των Κασσιανός/Κασσιανή.

Κασής[ΑΧΗ] Οι διαδικτυακοί κατάλογοι τού ΟΤΕ γράφονται με κεφαλαία και χωρίς τόνους αλλά το Κάσης όπως και το Κασής εμφανίζονται στο διαδίκτυο). Στα Ελληνικά υπήρχαν οι λέξεις κάσος, κασάς και κασής= δέρμα η ύφασμα που μπαίνει κάτω από τη σέλλα. Στην Οθ. υπήρχε το Αραβογενή kasî=(1) πολύ σκληρός, ανένδοτος, αναίσθητος, άπονος (2) πολύ μακρυνός, kassi= (1) θωρακικός, στηθικός: που φοριέται στο στήθος, επιστήθιος και kasis= χριστιανός ιερωμένος αλλά και το Περσογενές kâşî= πλακάκι χρωματιστό με υαλώδες κάλυμμα (glazed tile για τους Αγγλομαθείς). Περιέργως πως από όλα αυτά τα απίθανα Οθ. το μόνο που υπάρχει στον ΤΚΚΕ είναι το Kâşî (ένας και μόνο). Βέβαια, χάρη στον Μουσταφά Κεμάλ Πασσά και εν συνεχεία τον Ελληνομαθή Αϊδινιώτη Αντνάν Μεντερές, θα ήταν απίθανο να βρούμε το όνομα Kasis (αν ποτέ υπήρξε) ακόμα και στην Πόλη. Ετυμολογία για το Κασής δεν τολμούμε να διαλέξουμε (βρίσκουμε τα δεδομένα ανεπαρκή) αλλά ο αναγνώστης έχει το ελεύθερο. Βλέπε και Κασσής

Κασίδας **[ΤΚΕ, 2019, 39]** Η κασίδα (από τό μεσαιωνικό κασσίδιον, Λατινικό
Κασίδης cassis=κράνος) είναι δερματοπάθεια πού προξενεί τριχόπτωση.
Μεταφορικά το κασιδιάρης σημαίνει ψωροπερήφανος. Ισως
σχετίζεται με το , kasıntı (δές Κασιντής).

Κασικτσής **[ΤΚΕ, 2019, 36]**. Στα Τρκ. kaşık=κουτάλι και kaşıkçı=
Κασικτσίδης όποιος φκιάχνει η πουλάει κουτάλια.
Κασικτσόγλου

Κασιμέρης **[ΤΚΕ, 2019, 12].** . Βλέπε επώνυμο Κασμέρης.

Κασίμης **[ΤΚΕ, 2019, 454]**. Συμφωνα μέ τόν [ΔΤ] από τό kaşıma=ξύσιμο,
Κασιμάτης φαγούρα Το kaşıma σημαίνει ξύσιμο αλλά η φαγούρα είναι αυτή
Κασιμάτης που προκαλεί το ξύσιμο και λέγεται λέγεται kaşınma. Παράλληλα
υπάρχουν καί τά (1) kasım kasım = καμαρωτός-καμαρωτός,
κορδωμένος (2) Kasım=Νοέμβριος αλλά καί κύριο όνομα , κατά τά
φαινόμενα από τό Αραβικό Quasim (αυτός πού μοιράζει η μοιράζεται
αγαθά, δές καί τό Τουρκικό kasım=διαιρέτης). Χωριό Κασίμι
(Μαραθούσα) στην Μεγαλόπολη και χωριά Καρακασίμι (Καρυά και
Σιτοχώρι) στην Ηλεία.

Κασιντής(ΑΧΗ) **[ΤΚΕ, 2019,7].** Σύμφωνα μέ τό [ΤΕ2] kasıntı= φαντασμένος,
ψωροπερήφανος καί kasıd=αγγελιαφέρος/ ο έχων συγκεκριμένο
σκοπό. G("Mehmet Kasıntı ")=3 καί G("Mehmet Kasıd ")=0.

Κασιούμης **[ΤΚΕ, 2019, 85].** Κατά τον [ΑΚΛ] όπως και το Κασίμης. Βλέπε επώνυμο
Κασούμης.

Κασιράνης[ΑΧΗ] **[ΤΚΕ, 2019, 6].** Στα Περσικά η κατάληξη âne=”όπως. Π.χ.,
1) **kasır**= Καλοκαιρικό παλάτι,έπαυλη
2) **kasır**, **Αραβογενές Τρκ., =(1) κοντός, ελλιπής, ελαττωματικός (2) μαθητής, ανήλικος. Μέ τήν** κατάληξη âne φτάνουμε στό
Περσογενές Οθ. kasırâne= ταπεινά, με τρόπο αδέξιο. Κατά τα
φαινόμενα **Κασιράνης=ταπεινός, αδέξιος.**

Κασίργκα[ΑΧΗ] **[ΤΚΕ, 2019, 2].** Τρκ. kasırga=ανεμοστρόβιλος, κυκλώνας, σίφουνας.
Επώνυμο Kasırga στον ΤΚΚΕ δεν βρήκα.

Κασίρης **[ΤΚΕ, 2019, 6]. Μάλλον από το Αραβογενές Τρκ. kasır=(1) κοντός, ελλιπής, ελαττωματικός (2) μαθητής, ανήλικος.**
G("Mehmet Kasır ")=23.

Κασκαβάλης[ΑΧΗ] **[ΤΚΕ, 2919, 14].** Ο [ΔΤ] το ετυμολογεί από το Τρκ. kaşkaval=
κασκαβάλι= είδος κασεριού (από το Ιταλικό caciocavallo, τυρί της
Νότιας Ιταλίας [ΣΤ,ΤΦ]). Πλήν όμως, σύμφωνα με τον [RT] kaşkaval
δέν σημαίνει μόνο τυρί αλλά και χαζούλης, ανόητος, χαζοβιόλης,
βλάκας και η δεύτερη απόδοση είναι, νομίζω, η καλύτερη ετυμολογία.
G("Mehmet Kaşkaval ")= 9.

Κασκάρας[ΑΧΗ] **[ΤΚΕ, 2019, 24]**. Τα όσα γνωρίζω (Κασκάρα=χαράδρα του Ταϋγέτου,

Κασκάρης κασκάρα=τσακμαμόπετρα στα Ποντιακά και τα Καππαδοκικά(flint
Κάσκαρης για τους Αγγλομαθείς) και κασκάρα η ιερά (cascara sagrada)= βότανο με καθαρκτικές ιδιότητες δεν στηρίζουν πειστική ετυμολογία,

Κασκαρέλης[ΑΧΗ] [ΤΚΕ, 2019, 24]. Μάλλον υποκοριστικό του Κασκάρας κ.τ.τ..

Κασκαρίκης[ΑΧΗ] [ΤΚΕ, 2019, 17]. Κασκαρίκα στα Ελλ. λέγεται η φάρσα, η απάτη, η μπαγαποντιά, το τέχνασμα και το αποτέλεσμά τους (π.χ., φιάσκο). Την ίδια περίπου σημασία έχει και το Τρκ. kaşkariko. Πιθανολογείται ότι τό κασκαρίκο προέρχεται από το Ιτ. cascare=πέφτω, κάνω τού

Κασκάτης **[ΤΚΕ, 2019, 11]** . Ο [ΔΤ] γράφει Κασκατής καί kaskatı=πάρα πολύ σκληρός. Ολα καλά αλλά στο διαδίκτυο βρήκαμε μόνο το Κασκάτης καί G("Mehmet Kaskatı ")=121.

Κασμάς **[ΤΚΕ, 2019, 110]**. Τρκ. kazma= (1) κασμάς (2) σκαψιμο.

G("Mehmet Kazma ")=323. Το κασμάς δεν είναι βάση υπονομή επωνύμου. Πλήν όμως στο slang.gr διαβάζουμε ότι για λόγους νεο-μυθικούς Κασμάς=Μυτιληνιός.

Κασμέρης **[ΤΚΕ, 2019, 13]. Στά** Οθ. kaşmer=«καραγκιόζης», βλάκας που
Κασμερίδης βομβαρδίζει τούς περιγύρους του με κακόγουστα αστεία, γελοίος, αστείρευτη πηγή μαλακίας. Ο [ΔΤ] ετυμολογεί το Κασμάρης από το kaşmar=γελωτοποιός. Πλήν όμως G(“Mehmet Kaşmar “)=0 καί G(“Mehmet Kaşmer “)=314. Τέλος δεν βρήκαμε το kaşmar ούτε στο διαδίκτυο ούτε στά λεξικά που συμβουλευτήκαμε

Κασνάκης **[ΤΚΕ, 2019, 17].** Στα Τρκ. kasnak= (1) τελάρο κεντήματος (2) ο
Κασνακίδης περίγυρος ταμπούρλου η κόσκινου (3) τύμπανο τρούλου (4) ζώνη σε
Κασνάκογλου παντελόνια παλαιστή (5) λαβή παλαιστή (άρπαγμα ζώνης
Κασνακούδης αντιπάλου). Το ότι από αυτές τις λέξεις βγήκε επώνυμο δείχνει
Κασνακτσόγλου παράδοξο αλλά G("Mehmet Kasnak ")=251.

Κασνέσης[ΑΧΗ] **[ΤΚΕ, 2019, 23]**. Στην Ελλάδα υπήρχαν κάποτε τα χωριά

- Καζνέσι, σήμερα Αμπελος (Καρδίτσα)
- Καζνέσι, σήμερα Αγία Παρασκευή (Καρδίτσα)
- Καζνέσι, ενώθηκε με τα Βάγια (Θήβα)
- Κασνεσαίικα, σήμερα Λαρυά (Πάτρα)
- Κασνέσι, σήμερα Μαρίνα (Ηλεία)
- Κασνέσι, σήμερα Μαυρονέρι (Λιβαδειά)
- Καζνέσι/Kazneşi στην περιοχή Καρύσταινας σύμφωνα με Οθ. πηγές,

Διάφορα από αυτά τα χωριά (αν όχι όλα) ήταν Αρβανιτοχώρια. Στα Αλβ. kasnec= (1) κήρυκας (2) τελάλης. Παράλληλα σε μιά μελέτη για τη διοίκηση της Αλβανίας από τους Οθωμανούς (εδώ) διαβάζουμε ότι οι Οθωμανοί χρησιμοποίησαν ένα σύστημα δημογεροντίας και ότι

Kaznes ήταν ο τίτλος του δημογέροντα/κοτζάμπαση. Στη σελίδα 14 της μελέτης διαβάζουμε ότι σε Οθ. έγγραφο του 1485 δέκα Χριστιανοί τιμαριούχοι έχουν τον τίτλο Καζνες και ότι η λέξη καζνες σήμαινε δημογέροντας από τον 14ο αιώνα.

Κασούμης **[ΤΚΕ, 2019, 92]**. Τοπωνύμιο Κασούμι (Αυλώνα, Αττική) και διάφοροι Αλβανοί με το όνομα Κασούμι στο Κόσοβο, συμπεριλαμβανομένου και του Bayram Kasumi «πρωθυπουργού» το 2004. Έπειδή το Τρκ. «ι» συχνά ακούγεται και αποδίδεται σαν «ου», τα Κασίμης, Κασιούμης και Κασούμης ίσως έχουν την ίδιαΤρκ. ρίζα (Kasım). Στα Αλβανικά πάντως

- το ka έχει τη βασική έννοια του έχειν.
- Shumë= πολλά, το ë προφέρεται όπως το u στο bun
- Ο Κασούμας/Κασούμης= ο πολλά έχων

Κασσαβέτης **[ΤΚΕ, 2019, 173]**. Τρκ. kasavet= στενοχώρια, θλίψη, πόνος και kasvet= κατάθλιψη, μελαγχολία, στενοχώρια. G(" Kasavetli) = 18000 καί ένας Αμερικανός (Ελληνικής καταγωγής) ηθοποιός Cassavetes.

Κάσσης[ΑΧΗ] **[ΤΚΕ, 2019, 244]. Κάποιος Κάσσος ήταν βουλευτής από τα** Γιάννενα.) ενώ το επώνυμο Κάσσης εμφανίζεται ως Μανιάτικο μέλος της οικογενείας των Καχιάνων σε διάφορες ιστοσελίδες οι οποίες αναπαράγουν το ίδιο κείμενο (π.χ. στην http://www.mani.org.gr/ithi/epith/maniatika_epitheta.htm). Ο Κοραής γύρω στο 1830 δημοσίευσε ένα βιβλιίο στο Παρίσι στο οποίο γράφει ότι το καυσαλίζω εμφανίζεται και με τις μορφές καψαλίζω, καυχανίζω, και **καχιανίζω** (καίω, ψήνω, και' παρόμοια), Υπάρχει βέβαια και το Τρκ. kahya= (1) επιστάτης, (2) επικεφαλής η εκπρόσωπος εργαζομένων αλλά και (3) αυτός που φυτρώνει εκεί που δεν τον σπέρνεις και μπερδεύεται σε άλλων ανθρώπων υποθέσεις. Τέλος υπάρχει χωριό Kashi στην Αλβανία και θάμνος ονομαζόμενος κάσια. Κανένα από όλα αυτά όμως δεν είναι πειστική ετυμολογία. Βλέπε και Κασής

Καστάρης **[ΤΚΕ, 2019, 29]** . Ο [ΔΤ] γράφει kastar=άσπρισμα νήματος. Ο [RT] *Κασταράκης* γράφει (Αραβογενές) kastar= (1) διορατικός, έξυπνος, τετραπέρατος (2) άσπρισμα ρούχων. Προτιμώ το (1) που περιγράφει χαρακτηριστικό ανθρώπου. G("**Mehmet Kastar** ")=5.

Καταμπάς **[ΤΚΕ, 2019, 11].** Επί γής ετυμολογία δεν γνωρίζουμε**.** Πλήν όμως ο [RT] μάς πληροφορεί ότι η Οθ. είχε τις παρακάτω λέξεις, δάνεια από τά Αραβικά:
1) kat'a = επ'ουδενί καί
2) ba's= ανάσταση νεκρών!!!

Καταρτζής **[ΤΚΕ, 2019, 72]**. Ο [ΑΚΛ] το θεωρεί παραλλαγή του Κανταρτζής
Καταρτζίδης (βλέπε επώνυμα Κανταρτζής και Καντάρης) και μάλλον έχει δίκηο.
Παρατηρούμε πάντως ότι το Αραβογενές katar σημαίνει
1)συρμός τραίνου
2) ακολουθία ομοίων αντικειμένων όπως(π.χ. ζώα/ κάρρα/σούστες/ άμαξες) το ένα πίσω απ' τ' άλλο
3) αρμάθα από ξερά σύκα η μαργαριτάρια

Το αρχαΐζον katarcı σήμαινε τον οδηγό μιάς σειράς ζώων που το ένα ακολουθούσε το άλλο και katar kılavuzu ήταν ο γάιδαρος που ωδηγούσε (με σταθερή ταχύτητα) μιά σειρά καμήλες τη μία πίσω από την άλλη στό καραβάνι. G("Mehmet Katarcı ")=274.

Κατέρης **[ΤΚΕ, 2019, 272].** Μάλλον είναι παραλλαγή του Καντέρης, βλέπε τό
Κατέρογλου Καντέρης. G("Mehmet Kater ")= 174. Τοπωνύμιο Κατεριανά (Ρέθυμνο).

Κατερλής[ΑΧΗ]) **[ΤΚΕ, 2019, 12]**. Τρκ. katır=μουλάρι, kader=μοίρα, τύχη, ριζικό, kadir=δύναμη, αξία, θέση, και πόλεις Katırlı η Katirli κοντά στην Πόλη, στην Προύσσα, και στη Σινώπη. Η πρώτη είναι γνωστή και ως Esenköy (πληθυσμός ~120Κ) esen= (1) υγιής, γερός και (2) ο πιό ηλικιωμένος. και köy=χωριό). Υπάρχει βέβαια και το χωριό Κατιρλί στην Καλαμαριά. Επίσης πόλεις kadir και kadirli/Φλαβιόπολις (Κιλικία). Τέλος, το kaderli είναι ένα σχετικά κοινό Τουρκικό επώνυμο (και όχι μόνο) ενώ το κύριο όνομα Kadir (Αραβ. Qadir) σημαίνει ικανός, ισχυρός. G("Mehmet Katırlı ")= 415 καί G("Mehmet Kaderli ")=457.

Κατζαράς[ΑΧΗ] [ΤΚΕ, 2019, 8]. Ανάμεσα στα έγγραφα της μονής Δοχειαρίου (βλέπε εδώ) βρίσκεται και ένα χρυσόβουλλο του 1351 σύμφωνα με το οποίο ο αυτοκράτορας παραχωρεί στον αδνουμιαστή (στρατιωτικός τίτλος) Κατζαρά κάποια έκταση γής. Ισως να συνδέεται με το Σλβ. kačar= βαρελάς. Μιά άλλη εκδοχή (όχι τόσο γιά τον Κατζαρά του χρυσόβουλλου αλλά γιά τον σύγχρονο είναι το Τρκ kacar=(1) όνομα Περσικής φυλής και δυναστείας (2) (επαρχιακά) αδύνατος και αδύναμος [RT]. G()Στον ΤΚΚΕ οι Kacar είναι 47 αλλά αυτή η ετυμολογία απαιτεί κατέβασμα τόνου στη λήγουσα.

Κατής **[ΤΚΕ, 2019, 1234]**. Ο [ΔΤ] προτείνει τα katî= απόλυτος (αλλά και αποφασιστικός, οριστικός, τελικός, κατηγορηματικός), kati=πλήρης, πολύς (Ο [RT] γράφει kati=κομμάτι του κοπαδιού που ξεκόπηκε απο το κύριο σώμα) και katı=σκληρός, τραχύς (τα δικά μου λεξικά λένε (1) σκληρός, άκαμπτος, συμπαγής (2) γκούσα η γούλα πουλιού (3) πολύ, υπερβολικά, βίαιος παθιασμένος, σφοδρός (4) κοφτερός, αυτό(ς) που δια κόπτει (4) αποφασιστικός, οριστικός). Ο [ΑΚΛ] προτείνει το ελαφρά ανορθόγραφο kadi=ιεροδίκης, δικαστής. Πράγματι, Στα Τρκ.

kadı= (1) δικαστής σύμφωνα με τούς κανόνες του Ισλάμ (2) διοικητής του καζά (βλέπε σημείωση Κ110 στο τέλος της ιστοσελίδας γιά τον καζά). Η λέξη έχει υιοθετηθεί στα Ελληνικά και στο [ΣΤ] διαβάζουμε κατής= (1) ιεροδικαστής, καδής (2) ειρηνοδίκης. G("Mehmet Kadı ")= 7000 καί G("Mehmet Katı ")= 3520. Συμπερασματικά θα λέγαμε ότι ο [ΔΤ] έχει ένα κάποιο δίκηο αλλά απ' ότι βλέπουμε η πιό πιθανή ετυμολογία γιά τόν τυχαίο Κατή είναι η ετυμολογία του [ΑΚΛ].

Κατίκας
Κατίκογλου
Κατίκος

[ΤΚΕ, 2019, 250] . Ο [ΔΤ] γράφει katık=προσφάι. Τά λεξικά μου λένε katık= (1) προσφάγι, ήτοι φαγητό (π.χ., ελιές, τυρί, κρεμμύδι) που τρώγεται με ψωμί (2) (επαρχιακά) γιαούρτι. G("Mehmet Katık ")= 1240.

Κατμερλής,
Κατμερτζῆς

[ΤΚΕ, 2019, 7]. katmer=γλυκο με πολλαπλα στρωματα φυλλου οπως το μπουρεκι (börek). Katmerci είναι ο κατασκευαστής/πωλητής, katmerli ειναι όποιος/ότι εχει πολλαπλά στρώματα η πέταλα, Π.χ., katmerli alkıllı= παμπόνηρος, λύκος με δορά προβάτου ενώ katmerli menekşe= διπλός μενεξές

Κατ[η/ι]φές
Κατ[η/ι]φέογλου
Κατηφέλης
Κατιφόγλου

[ΤΚΕ, 2019, 11/17]. Παραλλαγή του Καντηφές, βλέπε επώνυμο.

Κατιρτζής

[ΤΚΕ, 2019, 102] Τρκ. katır= μουλάρι (κυριολεκτικά και μεταφορικά), katırcı= μουλαράς, ημιονηγός. G("Mehmet Katırcı ")= 7240.

Κατραβάς

[ΤΚΕ, 2019, 40]

Κατράδης
Κατραδάκης

[ΤΚΕ, 2019, 44]

Κατρακάζας
Κατρακάζης
Κατρακάζος

[ΤΚΕ, 2019, 72]

Κατραμάτος

[ΤΚΕ, 2019, 3]. Ιτ. catramato=κατραμισμένος= (κε)καλυμμένοος με πίσα, εμποτισμένος με πίσσα.

Κατράνης

[ΤΚΕ, 2019, 155]. Βλέπε Κατραντζής.

Κατραντζῆς
Κατράντζος
Κατρανᾶς, ...

[ΤΚΕ, 2019, 173]. Τρκ. katran= άσφαλτος, κατράμι, πίσσα ⊛katrancı= κατασκευαστης, πωλητης, χρήστης κατραμιού. G("Mehmet Katrancı")= 19400). Στά Αλβ. η λέξη katra'n περιγράφει τήν όψη τήν κατάσταση καί τον χαρακτήρα τού προσώπου πού περιγράφεται:
1) κατάμαυρος, με κατάμαυρα μαλλιά
2) κακός άνθρωπός
3) φουκαράς, δύστυχος.

Κατράς

[ΤΚΕ, 2019, 783]. Ισως από το Αραβογενές Τρκ. katra η katre=σταγόνα. Μολονότι η ετυμολογία από το katra δεν πολυδείχνει πιθανή,
1) Γιά το Σταγώνης [ΤΚΕ, 2019, 67] καί

2) Γιά γιά τό Στάλας [ΤΚΕ, 2019,39].
3) Τέλος, οι ορεισίβιοι ας θεωρήσουν και το «δεν μας κατ'ράς».

Κατρής
Κα(ν)τράκης(;)

[ΤΚΕ, 2019, 562]. Συμφωνα με τον [ΜΤ] οπως και το Καντρής (βλέπε επώνυμο). Ο [ΜΤ] αναφερει και τη λέξη katır=μουλάρι η οποία, οπως και στα Ελληνικά, μεταφορικά σημαινει πεισματαρης αγνώμονας, κακόβουλος άνθρωπος. G("Mehmet Katır "). Παρατηρούμε οτι οι Αρκάδες (δες Αρκαδικό γλωσσάρι) γράφουν οτι κατράκι=δυσάρεστο συμβάν. Οπότε δεν αποκλείεται το Κατράκης να μην είναι υποκοριστικό του Κατέρης (βλέπε επωνυμο) του Κατράς (βλέπε επωνυμο) η του Κατρής αλλά να ετυμολογείται από το κατράκι. Οι ορεισίβιοι βεβαια μπορούν να θεωρήσουν και τα «δεν μας κατ'ράς» και «δεν μας κατ'ρείς».

Κατσάκης
Κατσάκος

[ΤΚΕ,2019, 77]. (Τουρκικά και Αλβανικά) kaçak= φυγας, δραπετης, παρανομος, λιποτάκτης, λαθρέμπορος. Στα Ελληνικά κατσάκης= φυγόστρατος [ΔΔ]. G("Mehmet Kaçak ")=4380.

Κατσακιώρης

[ΤΚΕ, 2019, 280]. Η καταληξη **κιώρης δείχνει πρός το Τρκ. kör- τυφλός. Στην ιστοσελίδα https://sarantakos.wordpress.com/2017/04/06/nankor/ καί στό [RT 1999] διαβάζουμε τά εξής**
1) Η Περσογενής Τρκ. λέξη nan= ψωμί, φαγητό, τά πρός το ζήν.
2) nankör= αχάριστος [αρνείται ότι βοήθηκε]
3) Στην Κρήτη, λέγεται ναμικιόρος είναι ο αχάριστος
4) Ο'λα αυτά είναι καλά αλλά ατυχώς πειστική ετυμολογία δέν έχουμε ετυμολογία γιά τόν **Κατσακιώρη!**
5) Στά Τρκ., [RT, TE] , τό Ιταλογενές kanca= γάντζος, αγκίστρι. Υποθέτουμε ότι η βάση τού επωνύμου περιγράφει εκείνους πού βλέπουν το δόλωμα/τυρί αλλά δέν βλεπουν το αγκίστρι/φάκα.. Οπότε ο kanca**kör Ελληνοποιείται καί τό** nca/ντζα μεταλλάζεται στό τσ πού κολλαει καλύτερα στά ομιλούμενα Ελληνικά.

Κατσαμάκας
Κατσαμάκης
Κατσαμακλής

[ΤΚΕ, 2019, 107]. Στα Αλβ. kaçamak=κουρκούτι, βρασμένος χυλός απο σιτάρι η καλαμπόκι. Στα Τρκ. kaçamak= (1) υπεκφυγή, πρόσχημα (2) κοπάνα, φευγιό (3) οτιδήποτε γίνεται στα κρυφά, π.χ. kaçamak yapmak στα κρυφά κάνω= απατώ σύζυγο [ΤΕ] (4) κουρκούτι και kaçamaklı= αβέβαιος, αμφιλεγόμενος, ασαφής, διφορούμενος. Στα Ελληνικά κατσαμάκι= (1) δραπέτευση, απεκφυγή καθήκοντος (2) προσποίηση, προσπάθεια προς υπεκφυγήν, ακκισμός, νάζι και κατσαμακλού= ναζιάρα[ΔΔ]. Σύμφωνα με μιά Ελληνική ιστοσελίδα κατσαμάκας=

άξεστος στη συμπεριφορά, αγενής, αγροίκος. Στην τελική ανάλυση το Κατσαμακλής δείχνει Τρκ. G("Mehmet Kaçamak ")=150 καί G("Mehmet Kaçamaklı ")=0.

Κατσάμπας[ΑΧΗ] **[ΤΚΕ, 2019,456].** (αλλά και Κατσαμπάς). Ισως από τα Αλβ. *Κατσιαμπής* kaç=υφαντής καί aba=λεπτό μάλλινο ύφασμα.

Κατσάνας **[ΤΚΕ, 2019, 351]**. Το επώνυμο εμφανίζεται και ως Κατσανάς. Ο [ΑΚΛ] γράφει Κατσανάς από το Τρκ. kaçan. Συμπληρώνουμε:

1) Τά απαρέμφατα στή Τουρκική είναι τού τύπου *mak η *mek
2) Οι ενεστωτικές μετοχές στήν Τουρκική είναι τού τύπου *an η *en
3) Kaçmak είναι το απαρέμφατο τού ρήματος που αποδίδεται στά Ελληνικά ως δραπετεύω, διαφεύγω, ξεφεύγω.
4) Τό kaçan τού [ΑΚΛ] είναι η ενεστωτική μετοχή τού kaçmak
5) Κατσάνι, τοπωνύμιο στο Κόσοβο.
6) Κατσάνα, όνομα κοιλάδας στην Πελοπόννησο, διασχίζεται από τον ποταμό Αροάνιο.
7) Στόν [ΔΔ] διαβάζουμε **Κατσάνος**=πλαδόσιος, μικρέμπορος, γυρολόγος, πραματεύτής

Σέ τελική ανάλυση, το πιθανώτερο δείχνει να είναι το Κατσάνας παραλλαγή του Κατσάνης η Κατσάνος.

Κατσάνης[ΑΧΗ] *Κατσάνος* **[ΤΚΕ, 2019, 520]** . Στα Τρκ. kaçan είναι η ενεστωτική μετοχή του kaçmak= δραπετεύω (2) διαφεύγω, ξεφεύγω (3) φεύγω κακήν κακώς (4) κρύβω το προσωπό μου (γυναίκα όταν άντρες είναι παρόντες) και σε γενικές γραμμές σημαίνει δραπέτης, φυγάς, φευγάτος. Στα Αλβ. το ομόηχο kacan σημαίνει τσιγκούνης, μίζερος και στα Ελληνικά κατσάνος= πλανόδιος μικρέμπορος, γυρολόγος, πραματευτής [ΔΔ]. Σε γενικές γραμμές η βασική ρίζα δείχνει να είναι η Τουρκική αλλά το πώς και από πού ο κάθε Κατσάν[η/ο]ς απέκτησε το επώνυμο το αφήνω στη κρίση του αναγνώστη. G(" Mehmet Kaçan ")=40300. Τό επώνυμο έχει και Αλβ. παρουσία και στις Ελλ. ιστοσελίδες βρίσκουμε πληθώρα αναφορών στο Αλβ. επώνυμο Κατσάνι. Π.χ., τον Νοέμβριο του 2000 κάτοικος χωριού της Χαλκιδικής πυροβόλησε και σκότωσε τον Αλβανό λαθρομετανάστη Τσαβαχίρ Κατσάνι.

Κατσανάκης **[ΤΚΕ, 2019, 216]**. Υποκοριστικό, βλέπε Κατσάνης.

Κατσαξής **[ΤΚΕ, 2019, 2].** Ισως από το Τρκ. kaçakçı=λαθρέμπορος.

Κατσάρης **[ΤΚΕ, 219, 983].** Στα Σερβικά kačar=βαρελάς και στα Βλγ. Каца σύμφωνα με ένα διαδικτυακό λεξικό και каче σύμφωνα με τον [RR] σημαίνει βαρέλι (βλέπε και Κάντζαρης). G("Mehmet Kaçar ")= 62200. Στον ΤΚΚΕ οι Kaçar είναι (200+,25) και το επώνυμο πιθανώτατα δείχνει αυτόν που κατ' επανάληψη φεύγει, τρέχει, λιποτακτεί, αποδρά και

παρόμοια **(**βλέπε στα Τρκ, και yazmak= γράφειν◎ yazar= γράφει ◎ συγγραφέας, δείγμα του πώς ρηματικοί τύποι ουσιαστικοποιούνται. Τέλος στα Ελλ. κάτσαρα=φρύγανα=θάμνοι και κλαριά για προσάναμμα, κατσάρια= παληά παπούτσια, κατσάρι= χαρακτηρισμός γυναικός υβριστρίας και κακολόγου (και με υπαινιγμό οτι είναι ατημέλητη και βρωμερή – βλέπε τσόκαρο), κατσάρω= καταδιώκω πλοίο (2) κινούμαι πρός κάποια κατεύθυνση (συνήθως σύννεφα). Δοθέντος ότι το επώνυμο εμφανίζεται στο διαδίκτυο και ως Κάτσαρης και Κατσαρής, ίσως μία και μόνη ρίζα να μην καλύπτη ετυμολογικά όλα τα επώνυμα.

Κάτσας
Κατσάς

[ΤΚΕ, 2019, 1642] . Κατά τον [ΑΚΛ] από το Τρκ. keçe= πίλημα (κετσές η πίλημα λέγεται στα Ελλ. το ύφασμα από συμπιεσμενο μαλλί). Επειδή όμως το πέρασμα από το κετσέ στο Κάτσας/Κατσάς κάθε άλλο παρά φανερό είναι παρατηρούμε ότι:

- Στην Ελλάδα υπάρχει τα επώνυμα Κετσές/ Κετσετζής/ Κετσετζίογλου αλλά δεν είναι τόσο κοινά όσο το Κάτσας/Κατσάς
- G("Mehmet Keçe ")=113000 καί G("Mehmet Keçeci ")=18000. Σ
- Στα Τρκ. kaç= πόσο; πόσοι; αλλά και ρίζα του kaçmak= φεύγω, διαφεύγω, δραπετεύω, λιποτακτώ, κλέβω (γυναίκα με τη θέλησή της), καλύπτω το πρόσωπό μου (γυναίκα παρουσία ανδρών).
- Πόλη Kace (γνωστή και ως Kac, Kaca, Kaçë και Kaçe) στην Αλβ.
- Στα Αλβ. υπάρχει πληθώρα λέξεων που είναι μορφολογικά συγγενείς με το Κάτσας όπως η g**a**cë= (1) ανθρακιά, αναμμένο κάρβουνο (2) οτιδήποτε σπινθηροβολεί (π.χ. μάτια). Σε συνδυασμό με άλλες λέξεις αποκτά απρόσμενες διαστάσεις. Π.χ. το κρυφό/κεκαλυμμένο (mbuluar) κάρβουνο είναι χαρακτηρισμός ανθρώπου που κρύβει την κακία του πίσω από μάσκα καλωσύνης και σε συνδυασμό με τη λέξη παράς δείχνει άνθρωπο με τις τσέπες γεμάτες. Βλέπε καί τό επώνυμο Κάτσιας.

  - gaç= γαϊδουράκι
  - gaçe= γυναίκα η ζώο που γέννησε πρόωρα
  - gacë= αναμμένο κάρβουνο
  - kaç= υφαντής, υφαντουργός
  - k**a**cë/ k**a**cja = αγριοτριανταφυλλιά

Ποιά η ποιές από αυτές τις λέξεις ίσως γέννησαν το επώνυμο, σε μάς τουλάχιστον, φανερό δεν είναι.

Κατσαφάς **[ΤΚΕ, 2019, 9]. Γι' αυτό το επώνυμο δεν γνωρίζουμε αληθοφανή ετυμολογία**
Κατσαφάδος
Κατσαφάνας

Κατσέλης[ΑΧΗ] **[ΤΚΕ, 2019, 478].**(Από το Αλβ. kaçel=κουτσός, χωλαίνων [ΟΑ].

Κατσέλας[ΑΧΗ] **[ΤΚΕ, 2019, 102].** Ισως παραλλαγή του Κατσέλης χωρίς να
Κατσελάκης αποκλείονται και πιό εξωτικές θεωρίες. Π.χ. απο το Κάτσε-έλα, κατά το πρότυπο του Κατσανέβας

Κατσής[ΑΧΗ] **[ΤΚΕ, 2019, 786].** Ισως από το Αλβ. kaci= (1) ο τύπος φκιαριού/ φαρασιού που χρησιμοποιείται στο τζάκι για να μετακινηθούν κάρβουνα και παρόμοια (2) άνθρωπος δουλοπρεπής, κόλακας, (κωλο)γλείφτης, οσφυοκάμπτης, χαμερπής (βλέπε και Κατσιφάρας).

Κάτσιας **[ΤΚΕ, 2019, 874]**. Το επώνυμο εμφανίζεται και ως Κατσιάς. Ισως να έχη ρίζα παρόμοια με το Κάτσας (βλέπε επώνυμο). Σημειώνουμε και το κατζίον/κάτσι= σκεύος που περιέχει αναμμένα καρβουνάκια® θυμιατήρι (λεπτομέρειες εδώ καιεδώ), βλέπε και g**a**cë στο επώνυμο Κάτσας, kaci στο Κατσής).

Κατσίβελος **[ΤΚΕ, 2019, 836].** Κατσίβελος (θηλ) κατσιβέλα= (1) γύφτος,
Κατσιβέλας τσιγγάνος (2) άνθρωπος που ζη σαν τσιγγάνος (3) βρωμιάρης,
Κατσιβελάκης ακάθαρτος, ακατάστατος (4) ιδιαίτερα μελαχροινός και άσχημος. Η
Κατσιβέλης λέξη εμφανίζεται στα μσν. και ετυμολογείται από το Βλάχινο cacivel, και το Ιταλ. cattivello που εμφανίζεται τον 13ο αιώνα (παράγωγο του cattivo από το Λατ. captivus= αιχμάλωτος, βλέπε εδώ) και σήμαινε φουκαράς, κακότυχος, αξιολύπητος. Σημειώνουμε και την πόλη Kacivel στην Αλβ..

Κατσίδ[α|η]ς [ΑΧΗ] **[ΤΚΕ, 2019, 21]**. Μάλλον από τό Αλβανικό k**a**c**i**dhe = πολύ κοντός και, **ειρωνεία της** τύχης, ένας Κατσίδας μένει στήν οδό Κοντού!!! Ο [ΔΔ] πάντως γράφει κατσίδης= κασίδης (βλέπε επώνυμο Κασίδας).

Κατσιέλης **[ΤΚΕ, 2019, 1].** Βλέπε Κατσέλης.

Κατσικάς[ΑΧΗ] **[ΤΚΕ, 2019, 2146]** Το όνομα εμφανίζεται με τη ορφή Κάτσικας, Κατσίκας, και Κατσικάς. Το κατσικάς σημαίνει στα Ελληνικά αιγοβοσκός καί το κατσίκα προέρχεται, βλέπε [ΤΦ], από τήν Τρκ. η τήν Αλβανική. Ο [RT] αποδίδει τό keçi ως
1) κατσίκα, κατσίκι
2) πεισματάρης, ξεροκέφαλος
3) παθητικός ομοφυλόφιλος.
Στα Ελληνικά βέβαια η μεταφορική έννοια της "κατσίκα" είναι γυναίκα κακότροπη. Το Κάτσικας ίσως να προέρχεται από το Αλβ. Kaçkë= (1) καρύδι (2) καρύδι κούφιο (3) κουφιοκέφαλος, βλακέντιος. Τέλος το Κατσίκας ίσως να προέρχεται από το κατσίκα η να είναι παραλλαγή του Κατσίκης, βλέπε επώνυμο. Σημειώνουμε και το

Κατσίκα/Κατσικά/ Κατσικάς σαν τοπωνύμιο (Γιάνενα, Καβάλα) όπως και το πρόβατο Κατσικά(!!!!) (διασταύρωση προβάτων που έγινε στον Κατσικά Ιωαννίνων).

Κατσίκης[ΑΧΗ] **[ΤΚΕ, 2019, 996]**. Μία πιθανή ετυμολογία είναι από το Τρκ kaçık= παλαβιάρης, τρελλός, εκκεντρικός (2) στραβός, ανάποδος, διεστραμμένος, μη κανονικός. Μιά άλλη, πιό παρατραβηγμένη, από το Αλβ. kaçik=χρονιάρικο κοτόπουλο. G("Mehmet Kaçık ")=82.

Κατσιμαλής [ΤΚΕ, 2019, 31]. Στά Τρκ. τά απαρέμφατα έχουν τήν δομή Xmak η Xmek καί Xmalı/Xmeli = "κάποιος πρέπει να κάνη Χ. Π.χ.,
1) Αν Χ=gel, gelmek= ἔρχεσθαι

Αν ο τόνος ήτανε στο ιώτα θα μπορπούσαμε να το θεωρήσουμε παραλλαγή του Κατσίμπαλης (βλέπε επώνυμο). Πλην όμως στο διαδίκτυο βρίσκω μόνο το Κατσιμαλής και δεν είμαι ιδιαίτερα επιρρεπής στις ετυμολογικές Ταρζανιές.

Κατσίμης
Κατσίμπαλης ΤΚΕ~8, 39, 23 (07/13). Στο βιβλίο Google «Syngramma periodikon, Volumes 18-19, By Hellēnikos Philologikos Syllogos , Istanbul, Turkey, ~1880, σελίδα140», διαβάζουμε οτι κατσίμαλι, κατσίμπαλι, και κατσίμj (όλα θηλυκά και το τελευταίο στη φράση «Η κατσίμj με το χουλιάρ φαϊσκάται= η ομίχλη τρώγεται με το κουτάλι, είναι πολύ πυκνή) σημαίνουν ομίχλη, καταχνιά. Το πιθανώτεροι λοιπόν είναι οτι αυτά τα επώνυμα έχουν ετυμολογία αντίστοχη με αυτήν του Κατσιφάρας. Σημειώνουμε τα εξής

- Χωριό Κατσίμπαλι (σήμερα Εξοχικό) στην Αρκαδία (απογραφή 1834) και αλλά και Κατσίμπαλι στη Μεσσηνία (Φιλιατρά)
- Ο Γεώργιος Κατσίμπαλης (1900-1978) ήταν το υπαρκτό πρόσωπο πουαποτυπώνεται στο «The Colossus of Maroussi» του Henry Miller

Κατσιμπάρδης [ΤΚΕ, 2019, 50] kacibardhë=αγριοτριανταφυλλιά (rosa canina).

Κατσίμπρης **[ΤΚΕ, 2019, 96] Στα Αλβ. το πρόθεμα κατσί σημαίνει μικρός αλλά**
Κατσιμπρινάκης ***πλήρη καί αληθοφανή ετυμολογία δέν ξέρουμε.***

Κατσίρας, **[ΤΚΕ, 2019, 6]** . Ισως όπως και το Κατσιρντής (βλέπε επώνυμο)
Κατσίρης νά προέρχεται από μορφή του Τρκ. kaçırmak. G("Mehmet Kaçır ")=317 καί G("Mehmet Kaçırdı ")=33.

Κατσιρντής **[ΤΚΕ, 2019, 14]**. Ισως από το kaçırdı τρίτο πρόσωπο αορίστου του Τρκ. kaçırmak= (1) φυγαδεύω, βοηθάω να αποδράση (2) τρέπω εις φυγήν (3) χάνω (τραίνο, ευκαιρία) (4) περνάω εμπορεύματα λαθραία, κρύβω τα περιουσιακά μου στοιχεία από τον φορατζή (5) απάγω/κλεβω (γυναίκα

με η χωρίς τη συγκατάθεσή της) (6) χάνω τα λογικά μου, αποτρελλαίνομαι.

Κατσιφάρας **[ΤΚΕ, 2019, 158]**. Κατσιφάρα, λενε οι ειδικοί στα Αρβανίτικα, λέγεται η ομίχλη απο τους Αρβανίτες της Αχαΐας. Πλήν όμως, και οι Αμαριώτες (επαρχία Κρήτης) βεβαιώνουν (http://www.amariotes.com/glossari/ik.htm) οτι στο τοπικό ιδίωμα κατσιφάρα=κινούμενη ομίχλη. Ο [ΑΚ] επιμένει οτι η ομίχλη απλώς συσκοτίζει το θέμα και το επώνυμο σημαίνει μέλος μικρής/ασήμαντης φάρας. Χωριό Κατσιφαριανά στα Χανιά.

Κατσίκης **[ΤΚΕ, 2019, 986].** Στά Τρκ. kaçık= παλαβιάρης, τρελός, φευγάτος.

Κατσούκας **[ΤΚΕ, 2019, 32].** Ερευνες με το Google γιά το Κατσούκα ψάρεσαν ιστο-
Κατσούκης σελίδες πού έγραφαν " περιοχής τής Άνω Κατσούκας του Πόντου ".

Κατσούλας[ΑΧΗ] **[ΤΚΕ, 2019, 1391].** Αλβ. kaçul= (1) λοφίο πουλιού (2) λειρί κόκκορα
Κατσούλης (3) όνομα διαφόρων κορυδαλλών με λοφίο (4) κακοντυμένο παιδί, πάμφτωχο και kaçule=κουκούλα . Τα kaçul/ kaçule έχουν υιοθετηθεί στα Ελλ. με τη μορφή κατσούλα, κάτσουλας, κατσουλιέρης, κατσουλάτος και παρόμοια [ΔΔ].Βλέπε και Κερέζης για το Τρκ. ισοδύναμο.

Καυγάς **[ΤΚΕ, 2019, 104].** Τρκ. kavga= καυγάς, σαματάς, τσακωμός, φιλονικία
Καβγαλάκης καί παρόμοια ενώ kavgalı=(1) αντικείμενο, αιτία καυγά (2) θυμωμένος, μαλωμένος. G("Mehmet Kavgalı ")=121.

Καφαλής[ΑΧΗ] **[ΤΚΕ, 2019, 104]** (το επώνυμο εμφανίζεται και ως Κάφαλης). Στα Τρκ. kafa=κεφάλι, νούς, εξυπνάδα (δάνειο από τα Αραβ. και η Αραβ. λέξη δάνειο από τα ΙνδοΕυρωπαϊκά, ταυτόσημη με τα κεφαλή, haupt, head, capo, cabeza, chef κ.τ.τ.) και kafalı= έξυπνος, μυαλωμένος. G("Mehmet Kafalı ")=3020.

Καφαντάρης [ΤΚΕ, **2019, 571**]. Περσογενές Τρκ. kafadar=ομοϊδεατης, στενός σύντροφος. Καφαντάρης ήταν το όνομα επιφανούς πολιτικού από την Ευρυτανία (1873-1946).

Καφάς **[ΤΚΕ, 2019, 45].** Μάλλον από το Τρκ. kafa=(1) κεφάλι (2) μυαλό. G("Mehmet Kafa ")=2910.

Καφασᾶς [**ΤΚΕ, 2019, 0**] Κάποτε το καφασάς ήταν επαγγελματικό όνομα Τρκ. Kafes= (1) κλουβι, (2) καφάσι, ξυλινο κιγκλιδωμα που βαζαν στα παραθυρα, (3) ξύλινος σκελετός (σπιτιού, πλοίου) (4) γυναικωνίτης, (5) απάτη. Καφασάς ήταν τό Ελληνοποιημένο ανάλογο τού kafesçi= (1) αυτός πού κατασκευαζει/πουλάει καφάσια (2) απατεώνας.

Καφάσης [**ΤΚΕ, 2019, 317**]. Σύμφωνα με τον [ΔΤ]] απο το kafa (κεφαλι, εξυπναδα)+sız (χωρις). ακέφαλος, βλάκας. Ισως ομως και απο το kafa+sı+ (το κεφάλι του)... με την εννοια να καθορίζεται από τα συμφραζόμενα. Π.χ., kafası boş=τό κεφάλι του είναι αδειο, kafası ağır

çalış = τό κεφάλι του αργά/δυσκίνητα δουλεύει. Τα προβλήματα με αυτές τις ετυμολογίες είναι δύο: (1) η θέση του τόνου και (2) το ότι ούτε το ένα ούτε το αλλο έχουν αντίστοιχα επώνυμα στον ΤΚΚΕ. Τελικά νομίζω ότι μάλλον έχουμε την ακολουθία kafa◎ καφάσι= κεφάλι[ΤΦ]◎ Καφάσης (ο έχων μεγάλο κεφάλι). Το καφάσι βέβαια στα Ελληνικά έχει δύο διαφορετικές σημασίες όπως στο «ένα καφάσι ντομάτες» και στο «Παναγιά μου ένα παιδί, να σου φύγη το καφάσι!» G("Mehmet Kafası ")=433 καί G("Mehmet Kafasız ")=3.

Καφάσλας **[ΤΚΕ, 2019, 1]**. Βασικά δεν γνωρίζουμε. Ισως να είναι παραφθορά του Καβάσιλας άν σε κάποια τοπική προφορά «φάγανε» το ι και μετατρέψανε το β σε φ.

Καφείρης **[ΤΚΕ, 2019, 2]**. Βλέπε Καφίρης

Καφελίκης **[ΤΚΕ, 2019, 5].** Στο διαδίκτυο η λέξη kahvelik εμφανίζεται με την έννοια «συμπράγκαλο που χρησιμοποιείται στο σερβίρισμα του καφέ» αλλά το Ελληνικό αντίστοιχο, καφελίκι, εμφανίζεται με την έννοια «μακρυχέρουλό μπρίκι καφέ».

Καφίρας **[ΤΚΕ, 2019, 20]**. Βλέπε Καφίρης

Καφίρης **[ΤΚΕ, 2019, 197].** Από το Αραβογενές Τρκ. kâfir= (1) άπιστος, αιρετικός, μη-Μουσουλμάνος (2) (περιπαικτικά) παληανθρωπάκος, αλητάκος. Προσθέτουμε ότι στα Οθ. Kâfiristan= (βασίλειο των απίστων)=Ευρώπη και ότι το kâfir είναι η ρίζα της λέξης κάφρος.

Καφούσης[ΑΧΗ] *Καφούσιας* **[ΤΚΕ, 2019, 117]**. Ο [ΑΚΛ] ετυμολογεί το Καφούσης από το Αραβ. kafit=σωτήρας, φρουρός. Αραβικά δεν ξέρουμε, το πέρασμα από το kafit στο Καφούσης προφανές δεν είναι, Τρκ. λέξεις η επώνυμα που να ταιριάζουν με το kafit η το Καφούσης δεν βρήκαμε. Μ' άλλα λόγια η ετυμολογία του [ΑΚΛ] ίσως να είναι σωστή αλλά πειστική δεν είναι. Μετά φόβου Θεού θα γράψουμε ότι το Καφούσης ίσως είναι παραφθορά του Αλβ. kafshë= (1) ζώον, κτήνος (2) (για ανθρώπους) βλάκας, αγενής, αγροίκος, χοντράνθρωπος.

Καφτάνης *Καυταντζόγλου* **[ΤΚΕ, 2019, 115]**. Τρκ. kaftan= καφτάνι= ρόμπα/μανδύας, πολυτελής, μακρυά(κάτω από τα γόνατα) και μακρυμάνικη. Εξ ού και kaftancı=kaftanî= ιματιοφύλακας. G("Mehmet Kaftan ")=551 καί G("Mehmet Kaftancı ")= 4210.

Καφύρης [**ΤΚΕ, 2019, 8**] Βλέπε Καφίρης.

Καψιμάλης *Καψιμαλάκος* **[ΤΚΕ, 2019, 230]**. Πάλαι ποτέ στα Οθ. kabzımal λεγόταν ο φοροεισπράκτορας [RT] και στον [ΔΔ] διαβάζουμε καψιμάλης= εισπράκτωρ φόρων εν Τουρκία. Οι χρόνοι εκείνοι παρήλθον και σήμερα kabzımal λέγεται ο χοντρέμπορας φρούτων, λαχανικων, η ψαριών. G("Mehmet Kabzımal ")=4.

Καχπάνης **[ΤΚΕ, 2019, 18].** Στα Τρκ kahbe=kahpe= (1) πόρνη (2) ψεύτης, ψεύτικος, απατηλός, παραπλανητικός, δόλιος, kahpehane= πορνείο και kahpenin dölü/oğlu=πουτάνας γιός

Καχπεναλής **[ΤΚΕ, 2019, 1]**. Μάλλον παραλλαγή του Καχπάνης που διατηρεί το αρχικό e του kahpe.

Καχραμάνης **[ΤΚΕ, 2019, 15]**. Τρκ. kahraman=ήρωας, ηρωϊκός, γενναίος (2) ήρωας/ηρωΐδα ιστορίας, αφηγήσεως, μυθιστορήματος.
Καχραμάνογλου
Καχραμάνος G("Mehmet Kahraman ")=161000.

Καψάλης Ο [ΔΤ] το ετυμολογεί απο το kapsal= δημοτικός, κοινοτικός. Τέτοια Τρκ. λέξη δέν βρήκα πουθενά. Υπάρχει βέβαια η λέξη kapsa=πόρτα κήπου [RT] αλλά μάλλον άσχετη με τό όνομα είναι. Ο [ΜΤ] προτείνει το Καψάλης (όνομα σκύλου) το οποίο χρησιμοποιείται σαν όνομα ανθρώπου. Πράγματι το καψάλης χρησιμοποιείται σαν όνομα σκύλου με την έννοια πυρρόξανθος.
Σημειώνουμε τα ακόλουθα:

- Ρήμα καψαλίζω καί παράγωγα
- κάψα
- καψάλα/καψάλι= μισοκαμμενο δέντρο, καμμενη δασική ένταση
- καψαλά = ποικιλία σύκων
- Χωριό καί κάστρο Καψάλι στα Κύθηρα

Τέλος σημειώνουμε το Αλβ. kapsall**i**t= ανοιγω κλείνω, μισοκλείνω τα μάτια καί πρόθεμα για ωρισμένα πρόσωπα/χρόνους kapsall**i**s καί ότι ανάμεσα στούς εκετοντάδες Καψάληδες το διαδίκτυο έχει και ένα Καψαλή.

Κεβεζές **[ΤΚΕ, 2019,1]**. Στά [RT,TE] διαβάζουμε ότι gevece= φλύαρος, γλωσσοκοπάνα, κουτσομπόλης. Βλέπε καί τα επώνυμα πού αρχίζουν μέ **Γκεβεζ.**

Κεβεζίτογλου **[ΤΚΕ, 2019, 1] καί G(Κεβεζίτης)=3.** Σύμφωνα με τίς ιστοσελίδες γιά τόν Πόντο, **Καρά Κεβεζίτ ήταν όνομα οικισμού.** Ισως **Κεβεζίτογλου είναι η τέλος τής αλυσσίδας Κεβεζίτ--> Κεβεζίτης--> Κεβεζίτογλου**

Κεβρεκίδης **[ΤΚΕ, 2019, 79]**. Βλέπε επώνυμο Γκεβρέκης.

Κεγκέρογλου **[ΑΧΗ]** **[ΤΚΕ, 2019, 28].** Περσογενές Τρκ. kenger= αγριοαγκιναριά, σκόλυμος, αγκιναριά. G("Mehmet Kenger ")=5320. Δοθέντος όμως ο πολιτευόμενος με το ΠΑΣΟΚ Κεγκέρογλου από το Ηράκλειο Κρήτης συχνά εμφανίζεται και ως Κεκέρογλου, βλέπε και Κεκές.

Κεδίκογλου **[ΤΚΕ, 2019, 49]**. Βλέπε επώνυμα Κεντίκης και Γκεντίκ.

Κέζας[ΑΧΗ] **[ΤΚΕ, 2019, 44]**. Ο [ΑΚΛ] γράφει Κεζάς και το ετυμολογεί από το Τρκ. gezi= είδος υφάσματος. Πράγματι στα Οθ. gezi= (1) εκδρομή,

περίπατος, περιοδεία, βόλτα (2) συνδυασμός μεταξιού και μπαμπακιού. Μόνο το πρωτο δείχνει να είναι ακόμα εν χρήσει. Παράλληλα υπήρχε/υπάρχει η λέξη gez με τις ακόλουθες σημασίες

- Προστακτική του gezmek=απαρέμφατο τού πάω σέ (περίπατο/ εκδρομή) να (διασκεδάσω, επισκεφθώ). Με αποτέλεσμα να έχουμε καί τό ρήμα (εξ ού και το Ελλ. γκεζερίζω=τριγυρίζω, περιπλανιέμαι [ΣΤ]).
- Στόχαστρο όπλου, εγκοπή, κλισιοσκόπιο
- Στενό πέρασμα, πέρασμα ανάμεσα σε βουνά
- Φορά
- Ψαλίδα, δαγκάνα, λαβίδα, τσιμπίδα, διχάλα
- Κατσικάκι
- Ταμάριξ (κατηγορία δέντρων από τα οποία το πιό κοινό είναι το αρμυρίκι), Μελία (δέντρο γνωστό ως ashtree στους Αγγλομαθείς και ως fraxinus ornus στους μανιώδεις των επισήμων ονομάτων).
- Σκοινί με κόμπους (μετράει μήκη), σκοινί με η χωρίς κόμπους και βαρίδι στην άκρη (κάθετη κατεύθυνση και εν ανάγη κάθετη απόσταση).

Επειδή στο διαδίκτυο το Κέζας είναι συνηθέστερο του Κεζάς (4 προς 2), επειδή η ετυμολογία του Κεζάς θα αφήσει το Κέζος στον αέρα, επειδή το πέρασμα από το gezi στο Κέζας είναι μορφολογικά και εννοιολογικά τολμηρό και επειδή G("Mehmet Gez ")=3130 καί G("Mehmet Gezi ")- 435, θεωρούμε ότι η ρίζα του επωνύμου είναι το gez χωρίς να αποκλείεται το Κεζάς να είναι επαγγελματικό και να βγαίνη από το gezi. Σημειώνουμε şotı G("Mehmet Gezici "). =11100. Στά Τρκ. gezici= πλανόδιος/ γυρολόγος/, πλασιέ) αλλά η απόσταση από το gezici στο Κεζάς παρα είναι μεγάλη. Βλέπε και επώνυμα Γκεζέρης, Γκέζης.

Κέζος **[ΤΚΕ, 2019, 20]**. Βλέπε Κέζας

Κεισίδης **[ΤΚΕ, 2019, 49]**. Βλέπε Κισής

Κεϊσογλου[ΑΧΗ] **[ΤΚΕ, 2019,152]**. Ο [ΔΤ] ετυμολογεί το Κεϊσογλου όπως και το Κεϊσίδης από το Τρκ. keis=ευφυΐα, εξυπνάδα. Παρατηρούμε όμως ότι στο διαδίκτυο βρίσκουμε μόνο το Κεισίδης και ότι στα λεξικά που συμβουλεύτηκα keis δεν υπάρχει. Υπάρχουν, η μάλλον υπήρχαν, όμως στα Οθ. τα γραμματιζούμενα Αραβογενή keys= εξυπνάδα, διορατικότητα, καπατσοσύνη και keyyis=έξυπνος, διορατικός, καπάτσος [RT]. G("Mehmet Keyyis")=2. Ας σημειωθή πάντως ότι κάθε Τουρκικό επώνυμο με βάση το Keys η τό Keyyis είναι σπάνιο.

Κεκές **[ΤΚΕ, 2019,484]**. Οι θέσεις τών τόνων γιά τά επωνύμα αυτής τής

Κεκεδάκης
Κέκελας
Κέκελος
Κεκεμένης
Κεκεμπάνος
Κεκερής
Κέκεσης

ομάδας ποικίλουν. Π.χ., στό διαδίκτυο βρίσκουμε το Κέκελας καί τό Κεκέλας. Το Ελλ. Κεκές όπως και το Τρκ. keke σημαίνει βραδύγλωσσος, τραυλός. Επίσης στα Τρκ./Οθ. kekeç=kekeme= τραυλός, keker=(1) τραυλίζει (2) ραμφίζει (3)αποτυγχάνει να πετύχη το στόχο (ρήμα kekmek), kekeler=τραυλίζει (ρήμα kekelemek). G("Mehmet Keke ")=236 καί G("Mehmet Kekeç ")=10100). Προσθετούμε οτι στά Τρκ./Οθ., στά χωριά, σύμφωνα μέ τόν [RT] kekez= κίναιδος

Σημειώνουμε ότι στα Αλβ. k**e**qe= (1) κακή κατάσταση (2) φασαρία, σκοτούρα, μπελάς, αίτιο φασαρίας (3) κακή πράξη/ενέργεια (4) κακό χαρακτηριστικό/ μέρος όλου (5) κακή αρρώστια, επιληψία, keq**e**l= αδύνατος και αδύναμος/ασθενικός keqës**u**es= αυτός που επιδεινώνει/χειροτερεύει.

Επίσης σημειώνουμε ότι οι Αρμένιοι είχαν κάποτε το κύριο όνομα Kekel (θηλ.) από το Γεωργιανό Kekela=όμορφη σύμφωνα με το Αρμένικα ονόματα .

Κεκίζας
Κεκύζας
Κεκύζας

[ΤΚΕ, 2019, 0] αλλά γιά το Κεκύζας [ΤΚΕ, 2019, 3]. Ο [ΔΤ] ετυμολογεί το τό Κεκίζας από Τρκ. kekiz, λέξη που δεν μπόρεσα να βρώ στα λέξικάμου όπως δεν μπόρεσα να βρώ επώνυμο Kekiz στον ΤΚΚΕ. Ισως κα είναι παραλλαγή του Κίκιζας.

Κεκρίδης
Κεκρόπουλος

[ΤΚΕ,2020, 30]. Κατά τον [ΔΤ] από το Τρκ. kekre= στυφός (αλλά και ξυνός) με το kekremek να σημαίνη ξυνίζω (γάλα, κρασί και παρόμοια). G("Mehmet Kekre ")=1.

Κεκροπίδης

[ΤΚΕ, 2020, 1]. Κεκροπίδης= απόγονος του Κέκροπα (βασιληάς της Αθήνας) [ΔΔ].

Κελέκας
Κελέκης
Κελεκίδης
Κελέκος

[ΤΚΕ, 2020, 2]. Βλέπε Κελέκης.

[ΤΚΕ, 2020, 83]. Ο [ΔΤ] γράφει Τρκ. kelek=είδος βάρκας. Ο [RT] γράφει kelek= (1) άγουρο πεπόνι (2) σχεδία από φουσκωμένα δέρματα (3) εν μέρει καραφλός, ολίγον τι κασιδιάρης, με προβλήματα δέρματος απο ψωρίαση, έρπη, και ιδίως έκζεμα. Τέλος, σύμφωνα με τους [FD2, ΤΕ] στην Τρκ. αργκό kelek=αφελής, βλάκας. Σε γενικές γραμμές το καραφλούτσικος και παρόμοια η το αφελής δείχνουν πιο πιθανά από το kelek=βάρκα/σχεδία. Από την άλλη ο [ΔΤ] αναφέρει το όνομα Κελέκτσογλου, [ΤΚΕ, 2020, 46]. μηδέν στην Αθήνα αλλά πολυπληθές στο διαδίκτυο) και στον ΤΚΚΕ βρίσκουμε 17 Kelek και 11 Kelekçi οπότε τίθεται το ερώτημα της σχέσεως του kelek και του kelekçi. Στην Τρκ. η κατάληξη τύπου --ci σημαίνει αυτόν που συχνά ασχολείται με κάτι. Π.χ., gözcü (göz=μάτι)= παρατηρητής αλλά και οφθαλμίατρος,

yolcu(yol=δρόμος)= ταξειδιώτης, παιδί που όπου να είναι θα γεννηθεί, ετοιμοθάνατος, και γυναίκα του πεζοδρομίου, kaleci (kale=κάστρο)=τερματοφύλακας. Σε τελική ανάλυση, kelekçi μπορεί να ήτανε ο επαγγελματίας της σχεδίας αλλά είναι πιό πιθανό να ήταν κάποιος που είχε συχνά/πυκνά ασθένειες του δέρματος η να ήταν δερματολόγος.

Κελεμένης
Κελεμένογλου

[ΤΚΕ, 2020, 121]. Ο [ΔΤ] γράφει kölemen=μαμελούκος (ήτοι μέλος στρατιωτικής κάστας (αρχικά σκλάβοι των Τούρκων) που κατέλαβε το θρόνο της Αιγύπτου(~1250 έως ~1517) και παρέμεινε ισχυρή μέχρι το 1811). Ο [RT] γράφει köle=σκλαβος kölemen= (1) σκλάβος από τον Καύκασο που ανατράφηκε για να γίνη πολεμιστής (2) στην Αίγυπτο Μαμελούκος (3) σώμα σκλάβων πολεμιστών. G("Mehmet Köle ") = 4480 καί G("Mehmet Kölemen "=- 3020.

Κελεμίδης

[ΤΚΕ, 2020, 16]. Κατά τον [ΔΤ] από το Περσογενές επαρχιακό kelem=λάχανο. G)"Mehmet Kelem ")= 59. Kelem όμως είναι και η κτητική μορφή του kele το οποίο είχε στα Οθ. διάφορες έννοιες συμπεριλαμβανομένης της ταύρος, νεαρός ταύρος οπότε το kelem μπορρεί να αποδοθή ως *ταυράκος μου*. Ενας πάντως και μόνον ένας Kele στον ΤΚΚΕ.

Κελεμπέκος
Κελεμπέκογλου

[ΤΚΕ, 2020, 9] (καί οι 9 είναι *Κελεμπέκογλου)*. Ο [ΔΤ] το ετυμολογεί ετυμολογεί απο το Τρκ. kelebek=ασθένεια προβάτων. Σωστό μεν αλλά ελλιπές διότι η βασική έννοια της λέξης είναι πεταλούδα, χρυσαλλίδα [ΤΕ,RT]. Επιπροσθέτως χρησιμοποιείται σε συνδυασμό με άλλες λέξεις για να περιγράψη μηχανισμούς αυτοκινήτου (π.χ., ρυμιστική βαλβίδα, πεταλούδα αυτοκινήτου), τρόπο κολυμβήσεως, το παπιγιόν κ.τ.τ.. Η δική μας μαντεψιά είναι ότι Κελεμπέκος= Πεταλούδας. G("Mehmet Kelebek ")=5300 καί G("Mehmet Kelebekoğlu ")=2.

Κελεπούρης
Κελεπούρας

[ΤΚΕ, 2020, 512]. Από το Τρκ. kelepir=(1) κελεπούρι= ανέλπιστο εύρημα, κέρδος πέρα απο κάθε προσδοκία, εμπόρευμα πολύ φτηνο (2) παιδί απο προηγούμενο γάμο. G("Mehmet Kelepir ")-=77.

Κελέρης[ΑΧΗ]
Κελλέρης
Κελεριάν
Κελλεριάν

[ΤΚΕ, 2020, 34]. . Στα Τρκ. keler=(1)είδος σαύρας (2) δέρμα καρχαρία που χρησιμοποιούσαν σα γυαλόχαρτο (3) όνομα διαφόρων ψαριών με τη μορφή keler balığı (4) πέτρινη σπηλιά (κελλάρι) και το *Τρκ.* ρήμα kelermek= παριστάνω τον σπουδαίο. G("Mehmet Keler ")= 253. Το 253 δείχνει ότι το Κελέρης να είναι Τρκ. προελεύσεως εκτός κι αν το συνδέσουμε με τα κέλλα/ κελλάρι/ κελλάρης όπου κελλάρης=φροντιστής/αποθηκάριος μοναστηριού η άλλου ιδρύματος, οικονόμος. Πλην όμως το όνομα εμφανίζεται και με τη μορφή Κέλερης και ο Πλούταρχος γράφει Κέλερες όταν μιλάει για τη

σωματοφυλακή του Ρωμύλου, celeres στα Λατινικά (=οι γρήγοροι, ΙνδοΕυρωπαϊκή ρίζα kel=μετακινώ (κοπάδια) γρήγορα εξ ού τα celer (Λατ.), accelerate, celerity, και κέλης=άλογο ιππασίας). Σε τελική ανάλυση, με αυτά τα δεδομένα πειστική ετυμολογία και ερμηνεία δεν βλέπουμε.

Κελές[ΑΧΗ] **[ΤΚΕ, 2020, 171].** Συμφωνα με τόν [ΜΤ] Κελεσίδης=Κασιδόπουλος.
Κελεσάκος Ο [ΑΚΛ] ετυμολογεί στο Κελεσής απο το Τρκ. keles=κασιδιάρης.
Κελέσης *Ως* συνήθως ο [ΑΚΛ] κάνει πόλεμο με το Τουρκικό αλφαβήτα. Γιά
Κελέσογλου αυτό προσθέτουμε (από τον [RT]) τά εξής:
(1) keleş= (a) φαλακρός, ίσως λόγω Ringworm/λειχήνας, κασιδιάρης
(b) βλακέντιος.,
(2) keleş= όμορφος, γενναίος, γένναίος (λέξη από τά Αραβικά).
(3) προφαλώς *Κελέσογλου=Κελεσίδης*
(4) το keş έχει παρόμοιες αποδόσεις με το (1) τού keleş

Κέλης **[ΤΚΕ, 2020, ΤΚΕ**). Τρκ. kel=(1) φαλακρός, κασίδης, κασιδιάρης (2) φαλάκρα, κασίδα. G ("Mehmet Kel ")= 4180. Οι μανιώδεις των Ελληνικών ετυμολογιών ας λάβουν υπ' όψιν και το κέλης=άλογο γρήγορο, βάρκα γρήγορη, λέξη Ελληνική από την εποχή του Ομήρου (βλέπε και Κέλερης)

Κελπάνης **[ΤΚΕ, 2019, 8]** καί 4 Κιλπάνηδες στην Καβάλα. Ο [ΔΤ] επικαλείται το
Κελπανηγύρης Αραβογενές το Τρκ. kelp (η kelb)= σκύλος αλλά G("Mehmet Kelp ")=2
Κιλπάνης καί G("Mehmet Kelb ")=3.Στα Τρκ. η κατάληξη –(y)ane σημαίνει σαν --- με τον τρόπο του/της--- (π.χ., şahane= σαν σάχης, σαν βασιληάς, με τροπο βασιλικό). Ισως να υπήρχε κάποτε και το kelpane αλλά τέτοια λέξη δεν βρήκαμε πουθενά.

Κελπέκης **[ΤΚΕ, 2020, 12].** Στά Τρκ. το Αραβαγενής **kelb=kelp=**σκύλος. Υπάρχει καί το **kelpe**-(υπο)στήριγμα στό κλήμα. Πειστική ετυμολογία δέν γνωρίζουμε.

Κελτεμλίδης **[ΤΚΕ, 2020, 4].**. Ο [ΔΤ] το ετυμολογεί από το Τρκ. kel=κασίδα, φαλάκρα + temelli (θεμέλιο◎temel temelli= ο έχων θεμέλιο, βάση, μόνιμος, αυθεντικός) αλλά παρόμοια Τρκ. επώνυμα δεν βρήκα. Η ετυμολογία δεν δείχνει πειστική αλλά καλύτερη δεν γνωρίζουμε.

Κεμάλης **[ΤΚΕ, 2020, 27].** Το 1881 γεννήθηκε στη Θεσσαλονίκη ένα αγόρι που
Κεμαλάκης ονομάστηκε Mustafa (ο διαλεγμένος, ο εκλεκτός του Θεού) και στη
Κεμαλίδης συγκεκριμένη περίπτωση το όνομα ήταν προφητικο. Ο νεαρός ήταν άριστος μαθητής και ο καθηγητής Μαθηματικών τον ωνόμασε Mustafa Kemal (Kemal= ώριμος, τέλειος διανοητικά η ηθικά). Ο Mustafa Kemal έγινε ο ιδρυτής της σύγχρονης Τουρκίας και είναι γνωστός με τον τίτλο Atatürk.

Κεμανετζής **[ΤΚΕ, 2020, 62]**. Περσογενές Τρκ. kemane= πεντάχορδο βιολί.

Κεμανετζόγλου **G***("*Mehmet Kemaneci *")= 396.*

Κεμενές **[ΤΚΕ, 2020, 7]**. Ίσως να σχετίζεται με το Κεμεντσετζής
Κεμενίδης

Κεμεντσετζής **[ΤΚΕ, 2020, 71**. υπάρχει ένας στο διαδίκτυο. Στα Τρκ. kemençe=τρίχορδο μικρού μεγέθους βιολί, λύρα, κεμεντζές και kemençeci=λυράρης, κεμεντσετζής. G("Mehmet Kemençeci ")= 1

Κεμέρας **[ΤΚΕ, 2020, 6].** Τ. Στα Τρκ. kemer=(1) ζώνη, σάρπα, κορσές,
Κεμερίδης οτιδήποτε περιτυλίγει (2) οτιδήποτε μπαίνει/έμπαινε στη ζώνη, π.χ.
Κεμερλής όπλο (στα Ελληνικά πάλαι ποτέ σιλάχι από το Τρk. silah =όπλο στα
Κεμερλίογλου Τρκ. αλλά σιλάχι=το ζωνάρι όπου έμπαιναν τα όπλα) η χρήμα (3) αψίδα, θόλος, και παρόμοια. Το kemerli βέβαια λέγεται για οποιονδήποτε έχει kemer, με την έννοια να καθορίζεται από τα συμφραζόμενα. G("Mehmet Kemer")= 6730.

Κεμές **[ΤΚΕ, 2020, 1 και 5 Κεμεσίδης]** . Ισως από τό Τρκ. kem=αρουραίος, ποντικός Βλέπε καί Κέμος.

Κεμήνας [**ΤΚΕ, 2020**, 0 καί μία Κεμίνα) . Τα Οθ. είχαν δύο λέξεις kemin. Η
Κεμίνας πρώτη σήμαινε πολύ λίγο, πολύ μικρός, πολύ λίγοι. Η δεύτερη (1)
Κεμινετζίογλου ενέδρα (2) αυτόςπου στήνει ενέδρα (3) τόπος κρυφός, μυστικός (4) απροσδιόριστος, ασαφής, ακαθόριστος, άγνωστος, αβέβαιος. Επίσης στα Οθ. kemine= ανάξιος, κατώτερος, αδύναμος, ανήμπορος, ανίκανος, αφερέγγυος, ανεπαρκής, λειψός ελαττωματικός [OTS]. G("Mehmet Kemin ")=0. Σημειώνουμε ότι ο [ΔΤ] γράφει kemin=μυστικός, κρυμμένος και kemine=μέτριος ταπεινός.

Κέμος **[ΤΚΕ, 2020, 89].** Μάλλον από το Τρκ. kem= (1) κακός, κακοήθης, κακόβουλος όπως, π.χ., στις εκφράσεις κακό μάτι, κακολογία κ.τ.τ. (2) λίγο, λίγοι. G("Mehmet Kem ")=195.

Κέμπας[ΑΧΗ] **[ΤΚΕ, 2020, 123].** Βασικά δεν ξέρουμε. Ο αναγνώστης καλείται να
Κεμπαπής λάβη υπ' όψιν τα ακόλουθα:
Κεμπατζής

- Στις Ελληνικές ιστοσελίδες κέμπας είναι τύπος ξύλου που χρησιμοποιείται σε πατώματα
- K'eba είναι εν χρήσει Αραβικό επώνυμο (π.χ., Λίβυος πολιτικός)
- Στην Αμερική το Keba είναι μορφή του επωνύμου Heba και το Αραβογενές heba σημαίνει (στα Τρκ.) αχρήστευση, ξόδεμα, καταστροφή. G("Mehmet Heba ")=6.
- Οι μελετητές της Βίβλου συζητάνε εδώ και χρόνια (αν όχι αιώνες) αν ο Συμεών/Πέτρος και ο Συμεών/Κηφάς ειναι το ίδιο πρόσωπο η όχι. Ενα απο τα δεδομένα είναι ότι κηφάς είναι η

απόδοση στα Ελληνικά της Αραμαϊκής (δηλαδή της μητρικής του Ιησού) λέξης kepa η keba που σημαίνει πέτρα.

Κεμπά(μ)πης *Κεπατ[ζ/σ]ής*

[ΤΚΕ, 2020, 6] . Τρκ. kebab=kebap=ψητό (κατα κανόνα κρέας αλλά και κάστανα, φοντούκια, αραποσίτι). Kebapçı είναι το επαγγελματικό όνομα αυτού που μαγειρεύει/πουλάει κεμπάπια.
G("Mehmet Kebapçı ")=1490.

Κεμπέσης

[ΤΚΕ, 2020, 4]. Ο [ΔΤ] γράφει kebeş=κριάρι, ο [RT] γράφει ότι το γραμματιζούμενο Αραβογενές Οθ. kebş σημαίνει κριάρι. Μικρή η διαφορά και μικρότερο το κακό άν λάβουμε υπ' όψιν ότι G("Mehmet Kebeş ")=69 καί G("Mehmet Kebş ")=0. Υπάρχoyn καί τά
(1) gebe (θεωρείται αγενής έκφραση)= γκαστρωμένη.
(2) gebeş= (α) κοντόχοντρος (β) βλάκας, χοντροκέφαλος
(γ) (αρχαΐζοντα) γενναίος, τολμηρός
(3) G("Mehmet Gebeş ")=7780.
(4) Σε γενικές γραμμές πιστεύουμε ότι η ετυμολογία από το gebeş δείχνει πιό πειστική. Βλέπε όμως και το Καμπέσης, ίσως η ρίζα να είναι Αλβανική.

Κενανάκης *Κενανίδης Κενάνογλου*

[ΤΚΕ, 2020, 16]. Ισως από το κύριο όνομα Kenan όνομα δισεγγόνου του Αδάμ. Σύμφωνα με μία εκδοχή το Kenan/Cainan όπως και το Cain σήμαινε μεταλλουργός. Σύμφωνα με μιά άλλη Kenan/Qenan= τόπος διαμονής, κτήση, χωράφι. Παρατηρούμε όμως ότι στα Οθ. Kenan =Καναάν και Ken'anî= ο εκ της Καναάν. Ισως το Kenanlı να είναι η σύνχρονη μορφή του Ken'anî. G("Mehmet Kenan ")=59400.

Κενές[ΑΧΗ] *Κένης*

[ΤΚΕ, 2020, 12]. Ο [ΔΤ] προτείνει το kene=σπασμός, κρότος. Τα δικάμου λεξικά [ΤΕ, RT] λένε kene=(1) τσιμπούρι (2) ο ομοιάζων με τσιμπούρι σπόρος δηλητηριώδους φυτού γνωστού με το όνομα castor oil plant στα Αγγλικά, Ricinus communis, και ρίκινος ο κοινός στα Ελληνικά. G("Mehmet Kene")=52. Προσθετουμε ότι

- Στα Οθ. το ken σαν δεύτερο συστατικό λέξεων σήμαινε καταστροφέας, εκθεμελιωτής, αυτός που σκάβει, ξερριζώνει και εξαφανίζει
- Στα επαρχιακά Οθ. ken= πλευρά, παρυφή, σύνορο, άκρη.
- Στα επαρχιακά Οθ. gen= φαρδύς, πλατύς, ευρύχωρος, απέραντος, αχανής, άφθονος, πλουσιοπάροχος.
- Στα Οθ. gene= πάλι, ξανά, εκ νέου

Από όλα αυτά καθαρό συμπέρασμα δεν βγαίνει (από το δικά μας τά κεφάλια τουλάχιστον). Προτιμούμε το gen (έστω το ken) σα ρίζα του Κένης και το gene (σαν παρατσούκλι) η kene με την έννοια τσιμπούρι για το Κενές.

Κεντέρας

[ΤΚΕ, 2020, 6] Τρκ. keder=θλίψη, στενοχώρια, λύπη, κατάθλιψη.

Κεντέρης
Κεντερλής
Κεντέρογλου
G(“Mehmet Keder “)=1,040,000.

Κεντήρας
Κεντιρλόγλου
Κεντίρογλου
Κεντιρτζής
[ΤΚΕ, 2020, 9] . Στα Τρκ. kendir= (1) κάνναβις, μαριχουάνα (2) οτιδήποτε γίνεται από την κάνναβι με έμφαση στα σκοινιά και τις ριχιές. G(“Mehmet Kendir “)=11600 καί G(“Mehmet Kendirci “)=17300.

Κεντίκης[ΑΧΗ]
Κεδ[η/ι]κγιάννης
Κεδικίδης
Κεδ[ί/ή]κογλου
Κεντικελένης
Κεντικεσένης
[ΤΚΕ, 2020, 6] . Βλέπε επώνυμα Γεντίκης και Γκεντίκ. Ας σημειώσουμε ότι Esen είναι γυναικείο κύριο Τρκ. όνομα, μάλλον από, το esen= (1) υγιής γεροδεμένος (2) ο γηραιότερος, και κατα τά φαινόμενα τα Κεντικελένης και Κεντικεσένης σχηματίστηκαν με τον ίδιο τρόπο. G(“Mehmet Kedik “)=275.

Κέπας[ΑΧΗ]
[ΤΚΕ, 2020, 79] Αλβ. qepë=κρεμμύδι, βολβός αλλά και Αλβ. k**e**përs= (1)εργαλείο γιά τη λείανση πέτρας, τρόχισμα εργαλείων (2) αυτός που σκαλίζει (3) αυτός που τσιμπολογάει κάτι φαγώσιμο (4) πορτοφολάς.

Κεπέζης[ΑΧΗ]
Κεπεζλής
[ΤΚΕ, 2020, 2]. Ο [ΔΤ] το ετυμολογεί από το Τρκ. kepez= παραθαλάσσιος. Αλλά στούς [RT,OTS]] διαβάζουμε ότι kepez= (1) παραθαλάσσιος βράχος, γκρεμός, λόφος, τόπος άγονος (2) καπέλλο νύφης, βέλο, καλύπτρα προσώπου (3) λοφίο πουλιού, λειρί κόκκορα. Ολα αυτά δείχνουν ότι τα περι θαλάσσης είναι μάλλον άσχετα με το επώνυμο και ότι το Κεπέζης είναι η Τουρκογενής μορφή των επωνύμων Κατσούλας, Κουκούλας και παρομοίων.
G(“ Mehmet Kepez “)= 15600 καί G(“ Mehmet Kepezli “)= 96.

Κεπέσης
Κεπεσίδης
Κεπέσογλου
[ΤΚΕ, 2020, 8] Μάλλον από το Τρκ. kepez (βλέπε Κεπέζης)

Κεράνης[ΑΧΗ]
[ΤΚΕ, 2020, 8]. Στά Οθ. keran= (1) ακμή, περιθώριο, πλευρά, όχθη (2) τέλος, όριο και kıran= (1α) καταστροφέας (1β) επιδημία, ασθένεια φυτών, θεομηνία, μάστιγα, θανατικό (2) kıran= kırak= ακμή, σύνορο, πλευρά, όχθη (3α) συζυγία πλανητών (3β) παρέα, η προσχώρηση σε παρέα (3γ) συμμετοχη σε ομαδικές ιεροτελεστίες προσκυνητών στη Μέκκα. G("Mehmet Keran “)=382000 καί G(“Mehmet Kıran “)= 18.000.000. Ο πάλαί ποτέ πασίγνωστός Κεράνης ήταν Ευρυμανέας που δημιούργησε τήν καπνοβιομηχανία Κεράνη. Το επώνυμο Κεράνης. ίσως να σχετίζεται με το βουνό Κεράνα τής Ευρυμανίας. Σε τελική ανάλυση, δεν είναι υποχρεωτικό όλα τα επώνυμα Κεράνηδες να προέρχονται από την ίδια ρίζα και το επώνυμό τους να ερμηνεύεται με τον ίδιο τρόπο.

Κερατζάκης
[ΤΚΕ, 2020, 14] Ο [ΑΚΛ] γράφει «Κερατζής Τρκ. kiraci αγωγιάτης».

Κερατζιμπασάκης [ΤΚΕ, 2020, 2] *Κατ΄αρχήν η συντριπτική πλειοψηφία των Τρκ. και Οθ.* λεξικών γράφει kiracı=νοικάρης, μισθωτής. Ορισμένα διαδικτυακά γράφουν kiracı= *αυτός που έχει άλογα και γαιδούρια για νοίκιασμα* και στο [ΤΕ] διαβάζουμε και «kiracı= (παλ) κυρατζής» (βλέπε επώνυμο Κυρατζής). Στα Ελληνικά λεξικά που συμβουλεύτηκα λέξη κερατζής/κυρατζής δεν υπάρχει. Υπάρχουν όμως σε διάφορες ιστοσελίδες για δημοτικά τραγούδια και τα διηγήματα του Καρκαβίτσα. Ετσι, π.χ., διαβάζουμε:

Αλησμονώ και χαίρομαι, θυμιούμαι και λυπιούμαι,
θυμήθηκα την ξενιτιά και θέλω να πηγαίνω.
- Σήκου μάνα μ' και ζύμωσε καθάριο παξιμάδι.
Με πόνους βάζει το νερό, με δάκρυα το ζυμώνει
και με πολύ παράπονο βάζει φωτιά στο φούρνο.
- Άργησε φούρε να καείς κι εσύ ψωμί να γένεις
για να περάσει ο κερατζής κι ο γιός μου ν' απομείνει.

Ο [ΚΝ] γράφει ότι στα ΚουτσοΒλάχικα κερά=αγώγι και κερατζί=αγωγιάτης. Τέλος το Καρατζιμπασάκης μάλλον είναι υποκοριστικό του kiracı+baş(=κεφαλή)= ο επικεφαλής των αγωγιατών.

Κερεζούδης **[ΤΚΕ, 2020, 7].** Μάλλον από το Ελληνογενές kerez=κέρασμα= ποτό η/και τροφή που προσφέρονται σε φιλοξενούμενο, επισκέπτη, κ.τ.τ. (από το αρχαίο κεράννυμι= ανακατεύω κρασί (ίσως έπρεπε να γράψουμε οίνον με νερό). **G("Mehmet Kerez ")=69.**

Κερεμέζης **[ΤΚΕ, 2020, 5]. Στά Τρκ. το τρίτο πρόσωπο του ενεστώτου μπορεί να είναι ουσιαστικό καί μετοχή. Π.χ.**
1) yamak= γράφειν
2) yazar= (1) γράφει (2) συγγραφέας
3) Στόν [RT, 1968, σελίδα 740, διαβάζουμε τά εξής:
α) Απάνω από τό λήμμα διαβάζουμε οτι η κατάληξη maz/mez δημιουργεί μετοχή πού αντιστοιχεί σέ επίθετο. Π.χ.,
β) o buraya gelmez = αυτός σ'αυτό το μέρος δέν έρχεται.

Κερεμελές **[ΤΚΕ, 2020, 7]. Πειστική (σέ μάς) ετυμολογία yok!**

Κερεμετζής **[ΤΚΕ, 2020, 2]**. Μάλλον από το Ελληνογενές Τρκ. kiremit= κεραμίδι kiremitçi=κεραμιδάς. G("Mehmet Kiremitçi ")= 6610.
Κεραμετ(ζ/σ)ίδης
Κεραμιτζόγλου

Κερέμης **[ΤΚΕ, 2020, 38]**. Στα Τρκ. Kerem η Kerim είναι Αραβογενές κύριο όνομα που χρησιμοποιείται και σαν επώνυμο. G("Mehmet Kerem ")= 78100 καί G("Mehmet Kerim ")= 45300. Στα Τρκ. kerem= καλωσύνη,

αγαθοεργία, γενναιοδωρία , απλοχεριά και kerim=(1) γενναιόδωρος, μεγαλόψυχος (2) γόνος μεγάλης, αρχοντικής οικογενείας.

Κερεστετζής *Κερεστετζίογλου Κερεστε(ν)τζό-πουλος*

[ΤΚΕ, 2020, 48]. Στα Τρκ. Kereste= (1) δομική ξυλεία (2) βλάκας, ανόητος,τούβλο, ντουβάρι, ξύλο απελέκητο και keresteci=έμπορος ξυλείας. G("Mehmet Keresteci ")=1900.

Κερετζής[ΑΧΗ] *Κερετζίδης*

ΤΚΑ=4,1 (8/08). Στα Τρκ. kere= φορά, φορές αλλά στα Οθ. υπήρχε και το Περσογενές επαρχιακό kere= κρέμα, αφρόγαλα, καϊμάκι, βούτυρο. Στον ΤΚΚΕ οι Kereci είναι 5.

Κεριμετσόγλου [ΤΝ]

ΤΚΑ=ΤΚΘ=0 (8/08) αλλά το επώνυμο εμφανίζεται στο διαδίκτυο. Ο [ΔΤ] γράφει Κεριμέτσογλου και το ετυμολογεί από το Τρκ. kerime=θυγατέρα αλλά το kerimeci εμφανίζεται σε δύο μόνο ιστοσελίδες πορνογραφικού περιεχομένου. Στα Οθ. [RT,OTS] kerime επίσης σήμαινε (2) στίχος του κορανιού (3) άνθρωπος που σέβεται τον εαυτό του, έντιμος (4) πράγμα πολύτιμο, εκλεκτό, ξεχωριστό (4) κάθε ένα από τα σπουδαία στάδια της υπάρξεως (;;;). Στον ΤΚΚΕ βέβαια Kerimeci δεν υπάρχουν και η λέξη kerimeçi δεν είναι συμβατή με την Τρκ. γραμματική. Αλλο ένα μικρό μυστήριο!

Κερίμης

ΤΚΑ=3(8/08). Παραλλαγή του Κερέμης, βλέπε επώνυμο.

Κερκέζος

ΤΚΑ=5 (03/09). Το Κερκέζος είναι συνώνυμο του Κιρκάσιος, από το Οθ. Çerkes (1 στον ΤΚΚΕ) η Çerkez (35 στόν ΤΚΚΕ).

Κερμανίδης[ΤΝ] Κιρμανίδης Κυρμανίδης Κυρμάνογλου

ΤΚΑ=2, 4, 2, 1. Kerman/Kirman είναι όνομα πόλης και επαρχίας του Ιράν αλλά και τύπος χαλιού της περιοχής. Τοποθεσία kırma η kirma κοντά στην Σαμψούντα. Το Kırman είναι κύριο όνομα το οποίο σύμφωνα με μη διασταυρωμένη πληροφορία σημαίνει γκριζομάλλης/ψαρομάλλης. Επίσης kırmak◎kırma◎ kırman= η καταστροφή σου, ο διαμελισμός σου. Υπάρχει όμως και το Τρκ. kirman = κάστρο, οχυρό. Στον ΤΚΚΕ οι Kirman είναι 59 και οι Kırman 25.

Κερπελέκογλου

ΤΚΑ=0, ΤΚΘ=2 (8/08).

Κερπές *Κερπελής*

Στις Ελλ. ιστοσελίδες υπάρχει μά και μόνο αναφορά στη λέξη κερπές και διαβάζουμε :

- κερπές=χαζούλης και μικρούλης
- πατλάκι = σκασμένο (συχνά αναφέρεται για να περιγράψουμε και το ποπ κορν)
- καούνι είναι το πεπόνι!

Δοθέντος ότι στα Τρκ. kavun=πεπόνι και patlak= σκασμένος, γουρλωμένος (μάτι), τείνω να δεχτώ και το κερπές=χαζούλης παρά

το γεγονός ότι αυτή τη πληροφορία δεν μπόρεσα να τη διασταυρώσω. Πέρα από αυτό:

- Στο Dictionnaire géographique-historique de l'empire de Russie του Nikolaĭ Sergeyevich Vsevolozhski, δημοσιευμένο το 1813, διαβάζουμε ότι Kerpeli είναι όνομα ποταμίσκου του Καυκάσου που χύνεται στη θάλασσα του Αζόφ.
- Σύμφωνα με τις Τρκ. ιστοσελίδες γιά την ιστορία του Kerpe (Kerpe tarihcesi) Kerpe είναι η αρχαία Κάλπη που μνημονεύεται από τον Ξενοφώντα ανάμεσα στην Ποντική Ηράκλεια και τη Χρυσόπολη.

Σε τελική ανάλυση δεν αποκλείεται το Κερπές να σημαίνη χαζούλης και το Κερπελής να δείχνη καταγωγή αν και το σημερινό Kerpe είναι ένα μικρό ψαροχώρι και δύσκολα δικαιολογεί 15 Κερπελήδες.

Κερπένης ΤΚΑ=3 (8/08).

Κερπινής ΤΚΑ=2,6 (8/08). Κερπινή είναι το όνομα χωριών στην Αρκαδία και στην Αχαΐα. Το δεύτερο είναι το πιό γνωστό διότι τον Δεκέμβριο του 1943 οι Γερμανοί έκαψαν το χωριό και σκότωσαν 38 άντρες στο πλαίσιο επιχείρησης γνωστής με το όνομα Καλάβρυτα (συνολικά 696 εκτελεσθέντες). Η Αχαΐκή Κερπινή ήταν επίσης το χωριό των Ζαΐμηδων

Κερπινιώτης

Κερπιτζής ΤΚΑ=ΤΚΘ=0 αλλά αναφορές στο διαδίκτυο (8/08). Στα Τρκ. kerpiç= ωμή πλίνθος (κάτι σαν το τούβλο αλλά ξεραμένο στον ήλιο και όχι στο φούρνο), πλίνθινος. Στον ΤΚΕΕ οι Kerpiç είναι 6 και οι Kerpiççi (πλινθοποιοί) 3.

Κερχανίδης ΤΚΑ=4 (8/08). Στα Οθ. kârhane (kâr=κέρδος, hane=οίκος)=εργοστάσιο. Η λέξη μεταλλάχτηκε σε kerhane=μπουρδέλο. Αντίστοιχο Τρκ. επώνυμο δεν βρήκα στον ΤΚΚΕ για λόγους ευλόγους.

Κεσάνης ΤΚΑ=2, 19, 1, 5 (8/08). Ο [ΔΤ] προτείνει το Οθ. kesan=άτομα, πρόσωπα. Σωστό μεν (kesan ήταν ο Περσογενής γραμματιζούμενος πληθυντικός του kes) αλλά, κατά τα φαινόμενα, ετυμολογικά άσχετος δε. Πράγματι, στον ΤΚΚΕ οι Keşan είναι 20 και οι Kesan ανύπαρκτοι). Το Οθ. keşan σήμαινε (1) έγχρωμα πλακάκια (αρχικά Kâşan, όνομα Περσικής πόλης φημισμένη γιά τα έγχρωμα πλακάκια της) (2) αυτός που τραβάει, έλκει, σέρνει, ρυμουλκεί (3) τραβώντας και σέρνωντας. Σημειώνουμε και το Περσογενές keşende= αυτός που τραβάει, έλκει, υποφέρει, υπομένει [RT] όπως και το γεγονός ότι η «κατάληξη» keşan είναι ο πληθυντικός της καταλήξεως keş. Π.χ., στα Τρκ.

Κεσανίσης
Κεσανλής
Κεσανόπουλος

mihnet=δοκιμασία, δυστυχία, συμφορά και στα Οθ. mihnetkeş= υποφέρων mihnetkeşan=υποφέροντες [RT].

Κεσεμλής[ΤΝ]
Κεσεμλίδης
ΤΚΑ=4,3 (8/08). Κατά τα φαινόμενα από τα επαρχιακά kesim kesimli. Το πρώτο βασικά σημαίνει κοπή, κόψιμο (και σφαγή, διακοπή, τμήμα, τομέας,...) αλλά στα επαρχιακά σήμαινε και (ανθρώπου) κοψιά, εμφάνιση, σιλουέτα, παράστημα και το kesimli σήμαινε άνθρωπο με ωραίο, καλοφκιαγμένο κορμί. Στον ΤΚΚΕ οι Kesim είναι 104 και οι Kesimli 0. Υπάρχουν όμως διάφοροι Τούρκοι Kesimli στο διαδίκτυο και 0 Ke[s/ş]emli.

Κεσεντές[ΤΝ]
ΤΚΑ=1 (8/08). Βλέπε Κεσάνης.

Κεσές
Κεσέογλου
ΤΚΑ=2,3,3 (8/08). Ο [ΔΤ] προτείνει τα köse και kese. Για το köse βλέπε το όνομα Κιοσές. Το kese (η kise) σημαίνει (1) σακούλα, υφασμάτινη θήκη, πουγκί (2) κομπόδεμα, βαλάντιο (3) κύστη (4) ύφασμα με μορφή γαντιού που χρησιμοποιείται στο μπάνιο. Στον ΤΚΚΕ υπάρχει ένας Kese και ένας Keseoğlu. Προτιμώ ελαφρά το kese αλλά ο αναγνώστης μπορεί να διαλέξη.

Κεσέρογλου[ΤΝ]
ΤΚΑ=3 (8/08). Στα Τρκ. keser=σκεπάρνι. Στον ΤΚΚΕ οι Keser είναι 200+ (11 Mehmet).

Κεσεσίδης
Κεσεσίσογλου
ΤΚΑ=2,1 (8/08). Στον ΤΚΚΕ δέν υπάρχει ούτε ένας Kesesioğlu και μία αναφορά, μάλλον ψευδωνυμική, στο Kesesi (Ali). Ας μείνουμε λοιπόν στο δεν ξέρω.

Κεσετζής
Κεσετσόγλου
ΤΚΑ=2,1 (8/08). Στον ΤΚΚΕ οι Keseci είναι 5 και οι Kesici 156 ((1) kesici= κοφτερός (2) κόφτης (3) διακόπτης (4)χασάπης, μακελάρης, yol kesici=ληστής) και Κεσιτζής στον ΤΚΑ δεν υπάρχει. Σε γενικές γραμμές προτιμώ ελαφρά το kesici. Τέλος τρόπο να διακρίνω ανάμεσα στο keseci και το kesici δεν γνωρίζω.

Κεσιμίδης
Κεσίμογλου
ΤΚΑ=4, 3 (8/08). Τρκ. kesim=(1) κοπή, κόψιμο (2) σφαγή (3) διακοπή (4) τμήμα, τομέας (5) (στα επαρχιακά, ανθρώπινη) κοψιά, εμφάνιση, σιλουέτα, παράστημα (6) (αρχ.) λύτρα (7) τιμή εμπορεύματος κατ' αποκοπήν (8) Οθωμανικός φόρος (9) αποχή, απουσία ..... Ποιό απ' όλα αυτά κολλάει είναι άγνωστο (σε μένα τουλάχιστον). Ισως τα ονόματα να είναι παραλλαγή του kesimci=κολλήγας, μεσακάρης. Στον ΤΚΚΕ πάντως οι Kesim είναι 104, οι Kesimci 1.

Κεσίνης
ΤΚΑ=5 (8/08). Τρκ. kesin= (1) οριστικός, τελεσίδικος (2) αποφασιστικός, κατηγορηματικός (3) σίγουρος, βέβαιος, αναμφισβήτητος (4) συγκεκριμένος, ξεκάθαρος. Στον ΤΚΚΕ οι Kesin είναι 8.

Κεσίσης
Κεσισιάν
Κεσισίδης
Κεσίσογλου
ΤΚΑ=6,4,1,50+,6 (8/08). Τρκ. keşiş=αναχωρητής, καλόγερος, μοναχός οπότε τα –ιαν, --ιδης—ογλού αντιστοιχούν στο Καλογερόπουλος. Keşis Dağı (σήμερα Uludağ) ήταν κάποτε το όνομα του Ολύμπου της Προύσας. Σημειώνουμε πάντως και το Οθ. kesis= αλκοολοκό ποτό

Κεσσίσογλου από χουρμάδες, κεχρ'ι, η αραποσίτι (2) κούνημα, σείσιμο (3) έλλειψη ευθύτητας (κυριολεκτικά η μεταφορικά), απατεωνιά.

Κεσισικλής ΤΚΑ=1. Βασικά δεν ξέρω. Ισως παραλλαγή του Κεσισλικλής (μείον το πρώτο λάμδα). Στα Τρκ. υπάρχει και το kesikli (ένας και μοναχικός Kesikli στον ΤΚΚΕ) που σημαίνει διακοπείς, κομμένος, διακεκομμένος, ασυνεχής (πρόταση, λόγος, γεωγραφικός χώρος), οτιδήποτε δεν συνεχίζεται πιά, αν υποθέσουμε αναδιπλασιασμό του si στο kesikli. Ολα αυτά βέβαια δείχνουν ολίγον τι παράδοξα. Ισως να εφηύρα τη πρώτη ετυμολογία η οποία απαιτεί κάποιον Κεκέ για να σταθή στα πόδια της.

Κεσισλικλής ΤΚΑ=0, ΤΚΘ=1 (8/08). Στα Τρκ. keşişlik= (1) μοναχισμός, η ιδιότητα του μοναχού, του ιερέα (ιερωσύνη) (2) μοναστήρι. Οπότε το επώνυμο δείχνει να είναι το Τρκ. αντίστοιχο του Μοναστηριώτης (50+ στον ΤΚΑ)

Κεσκέσογλου ΤΚΑ=1 (8/08). Ο [ΔΤ] γράφει keskes=αποφασιστικός αλλά τέτοια λέξη δεν βρήκα στα λεξικά. Βρήκα τη λέξη keşke=(1) είθε, μακάρι (3) αν όταν κάνουμε υποθέσεις για το παρελθόν, πράξεις που αν είχαν γίνει, κάτι καλό ήθελε προκύψει. Τα Οθ. keskese/ keşkeşe σημαίνουν (1) «διαβάζω τσαπατσούλικα και μπερδεύω το γράμμα sin με το γράμμα kef (Αραβικό/Οθ. αλφάβητο) (2) «τελειώνω στα γρήγορα» και δέν δείχνουν να σχετίζονται με το Κεσκές. Στον ΤΚΚΕ οι Keske είναι 11, ο Keşke ένας και μοναδικός. Σημειώνουμε οτι η Περσογενήςκατάληξη kes σημαίνει άνθρωπος (π.χ., herkes=καθένας), στα παληά Τρκ. kes = άναυδος, σαστισμένος, μπερδεμένος, keş στην Τρκ. αργκό σ'ημαινε βλακέντιος, ηλίθιος και η Περσογενής κατάληξη keş έχει πολλαπλές έννοιες (πότης, υφιστάμενος, υποφέρων) με απότέλεσμα να έχουμε λέξεις όπως το afyonkeş=οπιομανής, peşkeş=δώρο στον προϊστάμενο, serkeş= απείθαρχος, αλιτήριος, αντιεξουσιαστής (ser=κεφαλή, αρχηγός,...). Ολα αυτά ίσως είναι ενδιαφέροντα, αλλά πειστική ετυμολογία δεν παράγουν!

Κεσκίνης ΤΚΑ=4, 9 (8/08). Τρκ keskin=(1) κοφτερός (2) (αέρας) τσουχτερός (3) (φωνή) διαπεραστική, στριγκή (4) (γεύση) καφτερή (5) (με δεύτερο συστατικό το μάτι η το μυαλό) αετομάτης, οξυδερκής, διορατικός, οξύνους, κοφτερό μυαλό (6) κόψη (μαχαιριού,ξυραφιού,...) (7) αρσενοκοίτης. Οι ενδιαφερόμενοι μπορούν να διαλέξουν απο τα (1)-(7) που παραθέσαμε, εγώ θα διάλεγα τα ανθρώπινα χαρακτηριστικά με έμφαση στο (5), ίσως στο (3 η 7). Οι Keskin του ΤΚΚΕ είναι 200+ (88 Mehmet).

Κεσκινίδης

Κεσμετζής ΤΚΑ=ΤΚΘ=0 αλλά αναφορές στο διαδίκτυο (9/08). Στα Τρκ. kesmeci=κόφτης. Kesmeci δεν υπάρχουν στον ΤΚΚΕ αλλά υπάρχουν διάφοροι διδικτυακοί Kesmeci.

Κεσόγλου[TN] [ΤΚΑ=44 αλλά καί Κεσσόγλου, Κεσσόπουλος, Κεσσούδη, ΤΚΑ=14].
Κεσογλίδης Αρχαΐζουσα Τρκ. kes= άναυδος, σαστισμένος, kesmek= κόβω (λουλούδια, άκρα, κεφάλια, λαιμούς, τράπουλες), διακόπτω, σταματάω, ανακόπτω, περικόπτω, καθορίζω, μιλάω βαρετά καί keş=βλάκας [RT], ναρκομανής[TE]. Τό (μή προφερόμενο) διπλό σίγμα στό Κεσσόγλου μάλλον αντικατοπτρίζει το παχύ ş οπότε τό όνομα δείχνει νά προέρχεται από τό keş. Στον ΤΚΚΕ οι Kes είναι 32 και οιKeş 19.

Κεστέκογλου[TN] ΤΚΑ=ΤΚΘ=0 (8/08) διαδικτυακές αναφορές, πολλες λόγω προσφάτου δικαστικού σκανδάλου. Πόλις Yeniharman/Kestek στην Ανατολική Τρκ. και 10 Kestek στον ΤΚΚΕ. Η γεωγραφική παρουσία του επωνύμου ψιθυρίζει «Κουρδικό» και πράγματι σε ένα διαδικτυακό λεξικό βρίσκουμε το λήμμα kestek. Ατυχώς το λεξικό μεταφράζει από τα Σορανί (Κουρδικά της Περσίας, Συρίας, και Ιράκ) στα Κουρμαντζή (Κουρδικά της Τουρκίας). Οταν προσπάθησα να καταλάβω την εξήγηση (παρά τη βαθειά άγνοιά μου της Κουρδικής) διαπίστωσα ότι όσες Κουρμαντζή λέξεις είχαν μετάφραση στα Τρκ. μιλάγανε για μπάλλες, μπαλάκια, σφαιρικά αντικείμενα, και χιονόμπαλλες/ χιονοστιβάδες (;;;). Υποθέτω λοιπόν ότι το kestek σημαίνει χοντρούλης, απόδοση συμβατή με το τοπωνύμιο Yeniharman/Kestek δοθέντος ότι μία από τις βασικές έννοιες της λέξης harman είναι στοιβάδα/μάζα (από δημητριακά η από υπολείμματα [π.χ. κάρβουνου]). Τέλος στο Λεξικό Κουρδικού Ινστιτούτου διαβάζουμε ότι kestek σημαίνει σβώλος από χώμα που στα Τρκ. λέγεται kesek και πέρα από το σβώλος γής, στα Οθ., σήμαινε και αποξηραμένη κουράδα ζώου που το χειμώνα καίγανε για ζεστασιά.

Κεστελίδης ΤΚΑ=4 (8/08). Οθ. kestel= μικρό κάστρο, μικρό φρούριο= (Λατινογενές Βυζ.) καστέ(λ)λι(ον). Εξη πόλεις της Τρκ. ονομάζονται Kestel και τρείς Kestelli στον ΤΚΚΕ.

Κετέν ΤΚΑ=0,0,1,2 και ΤΚΘ=1,5,0,0 (8/08). Τρκ. keten=λινάρι. Στον ΤΚΚΕ οι
Κετενίδης Keten είναι 58.
Κετένογλου
Κετενόπουλος

Κετίκας ΤΚΑ=1,1,13,5 (8/08). Μάλλον παραλλαγγή των Κεντίκης, Γεντίκης
Κετίκης (βλέπε επώνυμα). Στον ΤΚΚΕ Ketik δεν υπάρχει.
Κετικίδης
Κετίκογλου

Κετιμίδης ΤΚΑ=0, ΤΚΘ=1 (8/08). Μάλλον από το γραμματιζούμενο Αραβογενές Οθ. ketim= ketm= κρύψιμο, απόκρυψη, εχεμύθεια. Στον ΤΚΚΕ Ketim δεν υπάρχει αλλά υπάρχει ένας (και μόνο) στον ΤΚ Ερζουρούμ (πάλαι

ποτέ Θεοδοσιούπολις) του οποίου το σύγχρονο όνομα, κατά τα φαινόμενα, προέρχεται από το Περσικό Arz-u Rum= η γή των Ρωμαίων.

Κετίπης ΤΚΑ=0, ΤΚΘ=1 (8/08). Ο [ΔΤ] γράφει από το ketebe=γραφείς, γραματείς. Σωστό μεν (ketebe ήτανε ο Αραβογενής γραμματιζούμενος πληθυντικός του kâtib=γραφιάς) αχρείαστο δε δοθέντος ότι kâtib= kâtip=γραφιάς, γραμματέας, γραμματικός. Στον ΤΚΚΕ οι Kâtip είναι 16 αλλά Ketip και Ketebe δεν υπάρχουν.

Κετογλίδης ΤΚΑ=1(8/08). Ισως από το Τρκ. ket= (1) εμπόδιο (2) άμυλο. Στον ΤΚΚΕ βρίσκουμε 19 Ket αλλά κανένα Ketoğlu.

Κετσές,
Κετσετζής
Κετσετζίογλου
Κετσέας
Κετσελίδης
Κετσέογλου
ΤΚΑ=7, 8, 10,6, 11, 1 (8/08). Τρκ. keçe=ύφασμα απο συμπιεσμενο μαλλί (π.χ. οπως η βελέντζα) και keçeci=κατασκευαστής/ πωλητής κετσέδων Στον ΤΚΚΕ οι Keçe είναι 50 και οι Keçeci (200+ ,15).

Κετσιμπάσης ΤΚΑ=0, ΤΚΘ=1 (8/08). Στα Τρκ. keçi= (1) κατσίκα (2) μουλάρι (πεισματάρης) (3) παθητικός ομοφυλόφιλος (4) χασίσι και baş= κεφαλή (κυριολεκτικά και μεταφορικά με την έννοια του αρχικού σημείου, του αρχηγού, της κορυφής, της προστιθεμένης τιμής (καπέλλο), πραγμάτων που έχουν το σχήμα κεφαλής (κεφάλι τυρί).....). Το τι ακριβώς σημαίνει keçibaş είναι συνάρτηση της ερμηνείας του keçi. Π.χ., το Οθ. danabaş (κυριολεκτικά μοσχαροκεφαλή) σήμαινε βλάκας. Τελικά δεν είναι προφανές αν και πότε ο κατσικοκέφαλος είναι πεισματάρης, χασισωμένος. Στον ΤΚΚΕ επώνυμο Keçibaş δέν υπάρχει αλλά το επώνυμο εμφανίζεται αρκετά συχνά στο διαδίκτυο.

Κεφάκης ΤΚΑ=8 (9/08). Το Τρκ. keyif η keyf έχει ρτην ίδια έννοια με τη λέξη κέφι. Στον ΤΚΚΕ βρίσκουμε 2 Keyif και 4 Keyf.

Κεφαλής[ΤΝ] ΤΚΑ=16 (9/08). Ο [ΔΤ] γράφει Κεφάλης και το ετυμολογεί από το Τρκ. kefal= καφέ μουλάρι. Το kefal υπάρχει μεν αλλά στα Τρκ. λεξικά αποδίδεται ως (1) κέφαλος, μουργίλος (2) Ο κατώτερος αποδεκτός βαθμός (π.χ., 5 με αριστα το 10) (3) γόπα τσιγάρου με τίς δύο τελευταίες έννοιες σε χρήση αργκό. Οι Kefal του ΤΚΚΕ=2. Πιστεύω λοιπόν ότι αν το επώνυμο είναι Κεφαλής είναι παραλλαγή του Καφαλής και αν Κεφάλης από το Ελληνογενές Τρκ. kefal.

Κεχαγιάς[ΤΝ]
Κεχαγιόγλου
ΤΚΑ=100+, 50. Γενικά θεωρείται ότι προέρχεται από το kâhya= επιστάτης. Συμπληρώνουμε οτι η λέξη σήμαινε και εκείνον ο όποιος ανακατεύεται σέ υποθέσεις τρίτων φυτρώνοντας εκεί πού δέν τόν σπέρνουν. Η λέξη Ελληνοποιήθηκε με τις έννοιες (1) φροντιστής/ οικονόμος μεγάλης οικογενείας (2) τίτλος στο Πατριαρχείο (καπού

κεχαγιάς όπου καπού από το kapu/kapı σήμαινε (1) πύλη (2) Οθ. κυβέρνηση όπως π.χ., ο Καπουδάν πασσάς) (3) επίτροπος, τοποτηρητής [ΔΔ]. Οι Kâhya στον ΤΚΚΕ είναι (200+ ,12).

Κεχριμπάρης ΤΚΑ=17,1. Από το Περσογενές Οθ. kehlibar= kehribar= kehrüba= kâhrüba= κεχριμπάρι, ήλεκτρον. Στον ΤΚΚΕ βρίσκουμε δύο Kehlibar και πέντε Kehribar.
Κεχριμπαρίδης

Κηλίφης[ΤΝ] ΤΚΑ=2,1,4 (11/08). Μάλλον από το Τρκ. kılıf= (1) θήκη (2) κάλυμμα, περικάλυμμα. Στον ΤΚΚΕ Kılıf δεν υπάρχουν αλλά υπάρχει ένας διαδικτυακός Ali Kılıf, φοιτητής στην Πόλη.
Κιλίφης
Κυλίφης

Κημπεζής ΤΚΑ=1 (12/11).

Κηρύκος ΤΚΑ= 69, 3, 2, 1 (10/08). Σρα Τρκ. kırık= (1) σπασμένος (2) κάταγμα (οστού) (3) ρωγμή, σπάσιμο, ρήγμα (4) κάτω από τη βάση (βαθμός) (5) πληγωμένος, παραπονεμένος, ενοχλημένος (6) μικτής ράτσας (7) χοντροαλεσμένο (δημητριακό) (8) κομμάτια, θραύσματα, συντρίμια. Η έκφραση kırık dölü(=γόνος) σημαίνει εξώγαμο, νόθο, μπάσταρδο. Η λέξη στα Οθ. σήμαινε και (9) (αργκό) αγόρι (10) (επαρχιακά) εραστής (11) καλλιεργημένο ξέφωτο δάσους. Από όλα αυτά ο [ΔΤ] κρατάει τη βασική έννοια (1). Κατά τη γνώμη μου τα παραπονεμένος, μούλος, μπάσταρδος, εραστής και παρόμοια είναι πιό πιθανές αρχικές σημασίες του επωνύμου. Οι Kırık στον ΤΚΚΕ είναι 91.
Κηρυκόπουλος
Κηρύκης
Κηρίκος

Κιάλιος ΤΚΑ=1,0 (03/09) αλλά το Κξιάλης εμφανίζεται στο διαδίκτυο (π.χ., αθλητής πόλο στην ομάδα Χίου). Ισως από το Κουτσοβλάχικο κεάλε=δέρμα [ΚΝ]. Ο [ΚΝ] παρατηρεί ότι ενίοτε το Λατινικό p γίνεται κ στα Βλάχικα και ετυμολογεί το κεάλε από το Λατ. pellis (βλέπε και Γαλλ. peau, Αγγλ. pelt).
Κιάλης

Κιαμίλης[ΤΝ] ΤΚΑ=36, 1 (9/08). Το Τρκ. kâmil σημαίνει τέλειος, πλήρης, χωρίς ελλείψεις, ώριμος, ενήλικος με καλούς τρόπους, Kâmil είναι κύριο ανδρικό όνομα με παρόμοια έννοια και Ebu Kâmil (~850 – ~930 μ.Χ,) ήταν το όνομα επιφανούς Αιγυπτίου Μαθηματικού/Αλγεβριστή. Επειδή όμως πιστεύεται οι πραγματικοί άντρες είναι σπάνια τέλειοι και με καλούς τρόπους, η έκφραση Kâmil efendi στα Οθ. σήμαινε σύζυγος, γυναίκα [RT]. Με αποτέλεσμα να μήν ξέρουμε αν το επώνυμο είναι κομπλιμέντο η μομφή. Οι Kâmil του ΤΚΚΕ είναι 31.
Κιαμηλίδης

Κιαπέκος,
Κιαπεκάκης

Κιάρας ΤΚΑ=1 (02/09), το επώνυμο εμφανίζεται και ως Κιαράς. Το Κιάρα εμφανίζεται σαν κύριο όνομα (Ιταλίδα Santa Chiara, chiaro = φωτεινός, καθαρός, προφανής, ευγενής, διακεκριμένος, ένδοξος). Στα Αλβ. qar**a**sh= κλαψιάρης, παραπονιάρης, ο επί μονίμου βάσεως, για τους

πάντες και τα πάντα παραπονούμενος. Τέλος το Κιάρας θα μπορούσε να είναι παραλλαγή του Κιάρης. Το qar**a**sh είναι η μορφολογικά πλησιέστερη ετυμολογία για το Κιαράς εκτός, βέβαια, αν το σπάνιο Κιαράς ήτανε Κιάρας πριν γίνη Κιαράς.

Κιάρης ΤΚΑ=3 (9/08). Στα Τρκ. kâr= κέρδος, όφελος και kar=χιόνι. Το kar μάλλον είναι ετυμολογικά άσχετο με το Κιάρης. Το μνημονεύουμε όμως διότι στα Τρκ. το â κατά κανόνα γράφεται a και είναι αδύνατο να διαπιστώσουμε πόσοι απο τους (200+, 11) Kar τουΤΚΚΕ είναι στην πραγματικότητα Kâr.

Κιατίπης ΤΚΑ=ΤΚΘ=1. Ιδια ετυμολογία με το Κετίπης, βλέπε επώνυμο.

Κιάφας[ΤΝ] ΤΚΑ=19, 1, 14 (02/09). Ο [ΔΤ] γράφει Κιαφής και το ετυμολογεί από το Τρκ. kâfi=αρκετός (αλλά και επαρκής και συνώνυμο του Θεού).

Κιαφζεζί

Κιάφης Δοθέντος ότι στο διαδίκτυο βρήκα μόνο το επώνυμο Κιάφης και στον ΤΚΚΕ επώνυμο Kâfi (Kafi**)** δεν βρήκα, αυτή την ετυμολογία δεν δείχνει απόλυτα πειστική. Στα Αλβ. qafë= (1)λαιμός, σβέρκος, τράχηλος (2) οτιδήποτε είναι «στένωμα» σαν το λαιμό όπως ο καρπός και ο αστράγαλος, πέρασμα ανάμεσα σε βουνά, διάσελο, φαράγκι, χαράδρα. Το Κιάφα εμφανίζεται και σε τοπωνύμια (Κάστρο της Κιάφας, δάσος της Κιάφας, κ.τ.τ.). ¨Αρα τα Κιάφας και Κιάφης μάλλον σημαινου Λαιμός (ΤΚΑ=62) και Κιαφζεζί= μαυρολαίμης η άνθρωπος βαρετός μέχρι θανάτου). Τέλος, σε ένα διαδικτυακό γλωσσάρι (Γιαννιώτικα) διαβάζουμε ότι κιάφι (το) και κιάφη (η) λέγεται το θειάφι (π.χ., για το ράντισμα του αμπελιού) και ίσως σε μερικές περιπτώσεις το επώνυμο να είναι επαγγελματικό.

Κιάχος Τκα=2,1,1,7,1,7, 10, 2 (9/08). Κατ' αρχήν δεν είναι σίγουρο ότι όλα αυτά τα επώνυμα έχουν την ίδια ρίζα. Ο [ΔΤ] ετυμολογεί τα τρία επικρατέστερα και γράφει «gâh (και kâh) χρόνος. Ο [RT] γράφει κάτι διαφορετικό: Το Περσογενές gâh σήμαινε (1) ενιοτε, κάπου κάπου (2) χρόνος, στιγμή (2) θέση, θρόνος ενώ το επίσης Περσογενές kâh σήμαινε (1) ενίοτε, κάπου κάπου (2) άχυρο (3) βίλλα (4) σημείο του ζωδιακού κύκλου (5) ο ουράνιος θόλος. Από όλα αυτά μόνο το gâh= kâh = ενίοτε, κάπου κάπου χρησιμοποιείται ακόμα ενώ επώνυμα Gâh και Kâh στον ΤΚΚΕ δεν υπάρχουν. Η ετυμολογία [ΔΤ] μπορεί να μήν είναι απόλυτα πειστική αλλά καλύτερη δεν γνωρίζω.

Κιαχαγεδάκης

Κεχαγιαδάκης

Κιαχάκης

Κιαχάλλιος

Κιαχίδης

Κιαχόπουλος

Κιαχτύπης

Κιγιτζής ΤΚΑ=0, 0, 2 και ΤΚΘ=6, 1,0 (9/08). Στα Τρκ. η λέξη kıyıcı έχει δύο βασικές σημασίες. Η πρώτη έχει να κάνη με την ακτή (ψαράς στην ακτή, συλλέκτης του ότι ξεβράζει η θάλασσα, συχνάζων την ακτή, ακτοφύλακας) και η δεύτερη με κοψίματα και απονιά (1) αυτός που κόβει σε μικρά κομμάτια, κόπτης (π.χ. τον καπνό η το κρέας® kıyma=κιμάς) και (2) άπονος, απάνθρωπος, άσπλαχνος, τυραννικός.

Κυγιτζίδης

Κιγιτζιάν

Σημειωτέον ότι ένας Κιγιμτζής (τυραννικός;) είναι διαιτητής ποδοσφαίρου. Οι Κιγιci στον ΤΚΚΕ είναι 48.

Κιζάνης[ΤΝ] ΤΚΑ=1 (9/08). Ο [ΔΤ] το ετυμολογεί από το Τρκ. kızan= νεαρός. Σωστό μεν αλλά συμπληρώνουμε:

- kızan είναι η ενεστωτική μετοχή του ρήματος kızmak= (1) θυμάνω, νευριάζω, εξοργίζομαι (2) ανάβω, βράζω, κορώνω (λάδι, σίδερο) (3) (ζώα) γαυριάζω, είμαι σε σεξουαλική έκφραση και εμφανίζεται σε εκφράσεις του τύπου [çabuk/kolay] kızan= [γρήγορα/εύκολα] οργιζόμενος= ευέξαπτος, ευερέθιστος, οξύθυμος.
- kızan στα επαρχιακά της αυτοκρατορίας σήμαινε παιδι, νεαρό αγόρι/κορίτσι
- kızan στα επαρχιακά επίσης σήμαινε βαρβατίλα, σεξουαλική έξαρση (ζώου)

Ποιά από αυτές τις έννοιες αντικατοπτρίζει το επώνυμο του ενός και μόνου (στον ΤΚΚΕ) Κιζάνη που κατοικοεδρεύει στον Πειραιά δεν γνωρίζω αν και προτιμώ το kızan= οργισμένος, οργίλος, κ.τ.τ. από το kızan= νεαρός. Οι Kızan του ΤΚΚΕ είναι 7.

Κιζίλης
Κιζήλης
Κιζύλης
Κυζίλης

ΤΚΑ=5,1,1,1 (9/08). Στο διαδίκτυο βρίσκουμε και το Κιζίλης και το Κιζιλής. Στον ΤΚΚΕ όμως βρίσκουμε μόνο το επώνυμο Kızıl (183 εγγραφές) και θα αγνοήσουμε τη γραφή Κιζιλής. Στα Τρκ. kızıl= (1) κόκκινος (2) κόκκινος λόγω αρρώστιας (π.χ., σκαρλατίνα) (3) κομμουνιστής (4) (επαρχιακά) ευέξαπτος. Το πιθανώτερο βέβαια είναι το Κιζίλης να είναι η Τουρκογενής μορφή του επωνύμου Κόκκινος.

Κιζήλος
Κιζίλογλου

ΤΚΑ=(1,0), ΤΚΘ=(0,1) (03/09). Οπως και το Κιζίλης.

Κ[ι/υ]ζίρης[ΤΝ]
Κιζιριάν
Κ[ι/υ]ζ[ι/η]ρίδης
Κυζίρογλου

ΤΚΑ=4, 3, 65, 2 (9/08]. Ο [ΔΤ] παραπέμπει στον Δ.Η. Οικονομίδη και kizir=μουχτάρης (πρόεδρος κοινότητας). Ο [RT] γράφει ότι kizir=gizir= νάνος, κοντοστούπης. Στον [RT] υπάρχει όμως και άλλο ένα gizir (κατα τον [RT] άσχετο με το kizir) που σημαίνει βοηθός αρχηγού (εκτεταμένης οικογενείας, φυλής, κοινότητας κ.τ.τ.). Παράλληλα, σε ένα διαδικτυακό Οθ. λεξικό διαβάζουμε ότι kizir= βοηθός/ τσιράκι/ συμβουλάτορας του μουχτάρη. Στον ΤΚΚΕ βρίσκουμε 26 Kizir αλλά ούτε ένα Gizir. Με βάση τα παραπάνω θεωρώ ότι μάλλον ο [RT] κάπου τα μπέρδεψε και ότι kizir μάλλον σημαίνει βοηθός μουχτάρη, ερμηνεία που δεν απέχει πολύ από την του Οικονομίδη.

Κικίλιας ΤΚΕ=61 (1/15). Πιθανότατα μητρωνυμικό, από το όνομα σιομάρτυρας (Κιλικία στα Ελληνικά) της οποίας το όνομα ετυμολογείται από το Λατινικό caecus (τυφλός, από την ΙνδοΕυρωπαϊκή ρίζα kaiko

=μονόφθαλμος)◎ caecilius. Το όνομα Κεκιλία συνεχίζει να χρησιμοποιείται όπως και μια πλειάδα παραλλαγών του (π.χ., Cécile και Cissy).

Κιλέρης ΤΚΑ=2 (9/08). Το Τρκ. kiler= αποθήκη τροφίμων είναι παραλλαγή της λέξης κελλάρι και σήμαινε αποθήκη τροφίμων. Στον ΤΚΚΕ οι Kiler είναι 13.

Κιλιγκάκης **ΤΚΕ~1,21 (07/13). *****

Κιλιγκαρίδης

Κιλιτίδης[ΤΝ] ΤΚΕ~15 (06/13). Η Τρκ. χρησιμοποιεί την Ελληνογενή λέξη Τρκ. kilid=kilit= κλειδαριά και στον ΤΚΚΕ βρίσκουμε 3 Kilitoğlu.

Κιλετζής[ΤΝ] ΤΚΑ=1. Ο [ΔΤ] ετυμολογεί το επώνυμο από το Οθ. kile = μέτρο όγκου/χωρητικότητας (κάτι σαν το bushel για τους Αμερικανομαθείς) αλλά και μέτρο βάρους (36.5 κιλά). Στον ΤΚΚΕ βρίσκουμε 12 Kileci αλλά η έννοια της λέξεως kileci δεν είναι προφανής. Σύμφωνα με ένα Οθ. λεξικό kile=kilel=κουνουπιέρα από λεπτή μουσελίνα αλλά και kile=arpa=κριθάρι Ισως λοιπόν το επώνυμο να είναι επαγγελματικό (π.χ, κουνουπιερατζής η kileci=arpacı=κριθαράς).

Κιλίμης ΤΚΑ=3,1,2 (9/08). Τρκ. kilim=κιλίμι= είδος χαλιού και kilimci= κατασκευαστής/πωλητής κιλιμιών. Στον ΤΚΚΕ οι Kilim είναι 13 και οι Kilimci 24.

Κηλύμης

Κιλιμτζίδης

Κιλιμίρης[ΑΧΗ] ΤΚΑ=7. Παρά τις ομοιότητες με το Κιλίμης, μάλλον έχει άλλη ρίζα. Οσοι αγαπάνε τα ετυμολογικά salti mortali μπορούν να θεωρήσουν την πιθανότητα να είναι παραλλαγή του Καλημέρης δοθέντος ότι στα Ελληνικά του χωριού (πραγματικά η imitation) το καλημέρα ακούγεται, σχεδόν, κιλιμίρι!!!

Κιλιτ[ζ/σ]ιάν ΤΚΑ=4, 5, 7, 1, 8, 5, 8. (9/08). Τρκ. kilit (Οθ. kilid από το Ελλ. κλειδί)= κλειδαριά και σε μεταφορική χρήση εκφράζει εχεμύθεια και πιστότητα/αφοσίωση. Κατά συνέπεια, kilitçi=κλειδαράς. Παράλληλα, kılıç=σπαθί και kılıççı= (1) πωλητής σπαθιών (2) επιδέξιος χρήστης του σπαθιού. Στον ΤΚΚΕ οι Kilit είναι 15 και οι Kilitçi 1 ενώ οιΚılıç είναι (200+,196) και οι Kılıççı 8. Το Κιλιτζιράκης μάλλον είναι συνδυασμός της ρίζας του επωνύμου με το çırak (=τσιράκι) και σημαίνει μαθητευόμενος ξιφομάχος η μαθητευόμενος κλειδαράς. Ας σημειωθή ότι στο διαδίκτυο δεν βρήκα ούτε Κιλιτσή ούτε Κυλιτσή.

Κιλιτζιράκης

Κιλιτζόγλου

Κιλίτς

Κ[ι,υ]λίτσης

Κ[ι/υ]λιτ[ζ/σ]ίδης

Κ[οι/υ]λίτης

Κιλπάνης Βλέπε επώνυμο Κελπάνης.

Κιμουρτζής ΤΚΑ=3, 1 (04/09). Βλέπε επώνυμο Κιομουρτζής.

Κιμουρτζάκης

Κιμπεζής ΤΚΑ=6 (11/12). Βλέπε Κιμπιζής

Κ[ι,η,υ]μπάρης ΤΚΑ=15, 1 (9/08). Αραβογενές Τρκ. kibar= από μεγάλο/ αρχοντικό

Κυμπάρογλου /πλούσιο σόι και κατ' επέκταση άνθρωπος με καλούς/ευγενικούς τρόπους, η άνθρωπος αξιοπρεπής που αξίζει ανάλογημεταχείριση. Η λέξη έχει υιοθετηθεί στα Ελλ. της Βορείου Ελλάδος με την έννοια (1) άνθρωπος με φυσική ευγένεια, γενναιόδωρος, ντόμπρος και αξιοπρεπής, αρχοντάνθρωπος (2) καλοντυμένος με ρούχα καλόγουστα και καλής ποιότητας (βλέπε και [ΙΜΤ]). Οι Kibar του ΤΚΚΕ είναι 174.

Κιμπιζής ΤΚΑ=8. Στην ιστοσελίδα

[ΤΝ] http://greeksurnames.blogspot.com/2009/08/blog-post_24.html Διαβάζουμε «ΚΙΜΠΕΖΗΣ και ΚΙΜΠΙΖΗΣ ..... Το ονομα ειναι συνθετο και προερχεται απο τις αρβ.λεξεις kebe=ποδι και izi=ο μαυρος σημαινει δηλαδη τον μαυροποδαρο. Βασικά η ετυμολογία δείχνει σωστή. Η παρουσία του επωνύμου στα χωριά της Αττικής δείχνει Αλβ. προέλευση. Πλήν όμως στο [ΟΑ] izi=μαύρος δεν υπάρχει. Υπάρχουν όμως τα këmbëbardhë= αρνί/κατσικι με άσπρα πόδια këmbëz**e**zë =μαυροπόδαρος (πρόβλημα κυκλοφορίας αίματος), βλέπε και Μίκης Ζέζας=Παύλος Μελάς, këmbëz**i**= këmbëprapë=γρουσούζης, κατσικοπόδαρος και këmbës**i**=πεζικάριος. Με βάση όλα αυτά και τη θέση τρου τόνου (το επώνυμπ εμφανίζεται ως Κιμπιζής και σπάνια ως Κίμπιζης) εγώ θα μάντευα κατσικοπόδαρος.

Κιμπίρης ΤΚΑ=2, μάλλον αδέρφια (9/08). Τρκ. kibir=υπεροψία, αλαζονεία, ακαταδεξιά, ξιπασιά, περηφάνεια και kibirli=υπρεροπτης, αλαζών .... Στον ΤΚΚΕ βρίσκουμε ένα Kibir και ένα Kibirli.

Κιμπρίτης Βλέπε επώνυμο Κυμπρίτης

Κιναλής ΤΚΑ=15,2,1,1,2 (01/09). Το Αραβογενές Τρκ. kına είναι φυσική χρωστική
Κιναλίδης ουσία που σήμερα λέγεται χέννα και παληότερα λεγότανε κινάς [ΔΔ].
Κιναλίογλου Ως εκ τούτου kınalı= (1)με μαλλιά η νύχια βαμμένα με χέννα (2)
Κιναλόγλου πυρρόξανθος, πυρρόθριξ, πυρρός, ρούσος. Στον ΤΚΚΕ οι Kınalı είναι
Κιναλόγλους 34.

Κινάνης ΤΚΑ=1,1,1 (8/08). Ο [ΔΤ] θεωρεί το Κινάνογλου παραλλαγή του
Κινανλής Κενάνογλου και μάλλον έχει δίκηο. Στα Οθ. υπήρχε και η λέξη
Κυνάνογλου kinan=περντές, παραβάν, παραπέτασμα, σκέπασμα, κάλυμμα. Πλην όμως στον ΤΚΚΕ δεν υπάρχουν ούτε Kinan ούτε Kınan.

Κινήρης ΤΚΑ=1,1 (10/08).
Κινηρίδης

Κίνης[ΤΝ] ΤΚΑ=16, 1 (10/08). Ισως όπως και το Κίνιας, βλέπε επώνυμο. Πλήν
Κινάκης όμως, στα Τρκ. kın= (1) θήκη (2) (αρχαΐζον) μαρτύριο, πόνος, βασανισμός (3) (Αραβογενές) σκλάβος, παιδί σκλάβων του αφεντικού του. Παράλληλά στα Οθ. kınak=(1) νύχι πουλιού (2) άρθρωση δακτύλου (3) (επαρχιακά) ντροπή. Δοθέντος ότι στον ΤΚΚΕ οι Kın

είναι 13 και οι Kınak ανύπαρκτοι, ίσως το Κίνιας να είναι παραλλαγή του Κίνης και το Κινάκης μάλλον είναι υποκοριστικό.

Κίνιας *Κινιάκος* ΤΚΑ=12, 3 (10/08). Σύμφωνα με τους [ΜΤ, ΔΤ] από το Τρκ. kin= μνησικακία, άχτι, έχθρα, κακεντρέχεια, μίσος (βλέπε όμως και επώνυμο Κίνης). Στον ΤΚΚΕ βρίσκουμε 3 Kin, ένα Kinci (μνησίκακος, φιλέκδικος, εκδικητικός) και ένα Kine (kine=kin)

Κιντής Συμφωνα με τον [ΔΤ] απο το gidi=μαστρωπός. Συμφωνα με τον [RT] στα Τούρκικα τής επαρχίας gidi σήμαινε μαστρωπός, ρουφιάνος, κάποιος που διευκολύνει, επ'ανταλλάγματι, τα πάθη των αλλων. Μπορει επισης να χρησιμοποιηθη σε τυποποιημένες εκφράσεις νοσταλγίας (**hey gidi** günler hey= Τι μέρες/καιροί ηταν αυτές/αυτοί!) η περιπαικτικής μομφής (**seni gidi seni**=παληανθρωπάκο μου εσύ!). Τελικά υπαρχει και το gıdı=κατωσάγωνο, διπλοσάγωνο, προγούλι. Ατυχώς στον ΤΚΚΕ ούτε Gidi ούτε Gıdı υπάρχει και η ετυμολογία του ονόματος καταντάει θέμα γούστου.

Κιντώνης *****

Κιοϊλής Κιοϊλόγλου ΤΚΑ=1,6 (10/08). Στα Τρκ. köy=χωριό και köylü=χωρικός, χωριάτης. Στον ΤΚΚΕ οι Köylü ειίναι 84 και οι Köylüoğlu 15.

Κιόκας Κιωκάκης ΤΚΑ=7,3 (10/08). Τρκ. kök=ρίζα (κυριολεκτικά και μεταφορικά). Στον ΤΚΚΕ οι Kök είναι 200+ (8 Mehmet).

Κιολέκτσογλου [ΤΝ] ΤΚΑ=1 (10/08). Συμφωνα με ένα διδικτυακό λεξικό (εδώ) οι Τατάροι αποκαλούν kölek τη φανέλα οπότε kölekçi=φανελάς. Ενας και μόνο Kölekçi στον ΤΚΚΕ.

Κιολελίδης *Κιολέογλου* ΤΚΑ=1, 15 (10/08). Στά Οθ. köle=σκλάβος, δούλος. Κιολελής= αυτός που έχει σκλάβους, Κιολέογλου= ο γιός του σκλάβου. Στον ΤΚΚΕ οι Köle είναι 67 ο Köleli ένας και οι Köleoğlu 26.

Κιολεμένης ΤΚΑ=1 (10/08). Βλέπε επώνυμο Κελεμένης.

Κιομουρτζής *Κιομουρτζίδης* *Κιουμουρτζής* *Κιουμουρτζίδης* *Κιουμουρτζόγλου* ΤΚΑ=1,2,6,4,2 (10/08). Τρκ. kömür= κάρβουνο (και μεταφορικά μαύρος κατάμαυρος) και kömürcü=καρβουνιάρης. Στον ΤΚΚΕ οι Kömür είναι 70 και οι Kömürcü (200+, 6).

Κιοπεκτζής *Κιοπεκτζόγλου* *Κιοπεκτσής* *Κιοπεκτσόγλου* ΤΚΑ=7,1,1,7 (10/08). Στα Τρκ. köpek= (1) σκύλος (2) παληάνθρωπος και köpekçi= όποιος για λόγους επαγγελματικούς η άλλους έχει πολλά πάρε-δόσε με σκυλιά. Σημειωτέον ότι στον ΤΚΚΕ δεν βρίσκουμε ούτε ένα Köpekçi αλλά στην περιοχή της Κασταμονής υπάρχει πόλη ονομαζομένη Kopekci/Köpekçi οπότε δεν αποκλείεται τα Κιοπεκτζής/Κιοπεκτσής να δείχνουν προέλευση και όχι ενασχόληση.

Κιορκτσής ΤΚΑ=1 (10/08). Βλέπε Κιουρκτσής.

ΚιορΚωνσταντής ΤΚΑ=1 (10/08). Το πρώτο συνθετικό μάλλον είναι το Τρκ. kör=(1)

[ΤΝ] τυφλός, απερίσκεπτος (2) απρόσεκτος, αδέξιος, γκαφατζής (3) αμβλύς στομωμένος (π.χ., μαχαίρι).

Κιόρογλου ΤΚΑ=29 (10/08). Στην κυριολεξία το επώνυμο (kör+oğlu) σημαίνει ο γιός του τυφλού. Αλλά Köroğlu είναι και το όνομα ήρωα λαϊκών μύθων και köroğlu έχει αποκτήσει και την έννοια της γυναίκας/ συζύγου. Στον ΤΚΚΕ οι Köroğlu είναι (200+, 25).

Κιορπές ΤΚΑ=13 (10/08). Τρκ. körpe= νεαρός, τρυφερός, φρέσκος κι' όμορφος. Στον ΤΚΚΕ οι Körpe είναι 45.

Κιοσές ΤΚΑ=35, 11,1,19,1. Περσογενές Τρκ. köse=σπανός. Οι Köse του ΤΚΚΕ είναι (200+ ,83). Σημειώνουμε και το χωριό Κιοσέ (από το 1927 Γέφυρα) Μεγαλοπόλεως.

Κιοσεγιάν

Κιοσεδάκης

Κιοσέογλου

Κιοσίδης

Κιοτσέκογλου [ΤΝ] ΤΚΑ=5 (10/08). Οθ. köçek=(1) χορευτής, συχνά νεαρό αγόρι ντυμένο σαν γυναίκα που χόρευε ερωτικούς χορούς (2) άνθρωπος ελαφρόμυαλος, επιπόλαιος (3) πουλάρι καμήλας (4) (αρχαΐζον) πράγμα μικρό και ασήμαντο (4) πουλάρι, ανεξαρτήτως ζώου (5) είδος μακαμιού/ μουσικού δρόμου). Ο αναγνώστης ας διαλέξη πώς να ερμηνεύση το köçek των διαφόρων Κιοτσέκογλου. Στον ΤΚΚΕ οι Köçek είναι 13.

Κιούγκης ΤΚΑ=2 (10/08). Το Περσογενές Τρκ. künk, υιοθετημένο ως κιούγκι (qyng η qyngje στα Αλβ.), σημαίνει πήλινος σωλήνας, υδροφόρος η αποχετεύσεως. Είναι το όνομα διαφόρων τοποθεσιών (π.χ., το Κιούγκι όπου ορισμένοι Σουλιώτες αυτοανατινάχτηκαν το 1803) συχνά θέσεων με βρύση. Στον ΤΚΚΕ επώνυμο Künk η παρόμοιο δεν μπόρεσα να βρώ αλλά υπάρχει έναε διαδικτυακός Mehmet Künk. Δεν αποκλείεται βάβαια το επώνυμο απλά και μόνο να δείχνη καταγωγή.

Κιουλάφας ΤΚΑ=8, 17, 1, 2 (10/08). Ο [ΔΤ] προτείνει το Περσογενές Τρκ. külâh= κωνοειδές κάλυμμα κεφαλιού. Σωστό μεν αλλά αν πιστέψουμε τον [RT] η λέξη επίσης σήμαινε (2) οτιδηποτε είναι σαν κωνικό καπέλλο (π.χ., κάλυμμα για να σβύνη η φωτιά, κορυφή μιναρέ κ.τ.τ.) (3) τέχνασμα, απάτη ενώ külâhlı= (1) άνθρωπος με κωνικό καπέλλο (2) σπίτι με κωνική σκεπή. Στον ΤΚΚΕ οι Külâh είναι 15 και οι Külâhlı 29. Η μετάβαση απο το χ στο φ δέν είναι προφανής αλλά η λέξη είχε κάποτε Ελληνοποιηθεί ως κιουλάφι= είδος καλύμματος κεφαλής [ΔΔ] ενώ στα Αλβ. qyl**af**=φέσι, σξκούφια. Βλέπε και επώνυμα Καρακιουλάφης, Κοτζακιλάφης.

Κιουλάφης

Κιουλαφίδης

Κιουλαφλής

Κιουλάχιογλου ΤΚΑ=1 (10/08). Βλέπε επώνυμο Κιουλάφας.

Κιούλος ΤΚΑ=57, 9 (10/08). Ο [ΔΤ] γράφει kül=στάχτη αλλά η λέξη επίσης

Κιούλογλου σήμαινε και (2) σταχτής (3) κατεστραμμένος (4) το όλον, το σύνολο [RT] και σαν έννοια του επωνύμου προτιμώ μία των (2) η (3). Στον ΤΚΚΕ οι Kül είναι 18 και οι Küloğlu 5.

Κιουλχατζής[ΤΝ] ΤΚΑ=5 (02/09). Ο [ΑΚΛ] το ετυμολογεί από το külâhçı= κατασκευαστής/πωλητής κιουλαφιών. Μ' άλλα λόγια το Κιουλαχτσής με αλλαγαγή θέσεως των α και χ και και μετραβολή του τσ σε τζ έγινε Κιουλχατζής. Παρατηρούμε βέβαια ότι Κιουλαχτσής δεν υπάρχει στον ΤΚΑ αλλά και ότι külâhçı σήμαινε και απατεώνας, κάλπης [RT]. Ανάμεσα στα εν χρήσει Τρκ. επώνυμα όμως βλέπουμε και το Kulhacı κατά τα φαινόμενα συνδυασμό του kul=δούλος (με έμφαση στο δούλος του Θεού) και hacı=προσκυνητής.

Κιουμουρτζής ΤΚΑ=6 (10/08). Βλέπε επώνυμο Κιομουρτζής.

Κιουπάκης ΤΚΑ=4 (04/09). Βλέπε επώνυμο Κιούπης.

Κιουπεκτσής ΤΚΑ=0 αλλά υπάρχει ένας στον ΤΚ Ξάνθης (10/08). Βλέπε επώνυμο Κιοπεκτσής.

Κιούπης[ΑΧΗ] ΤΚΑ=44,2,1,1 (10/08). Τρκ. küp=(1) κιούπι πιθάρι (2) μεθυσμένος και küplü= (1) κρασάδικο, ταβέρνα (2) μέθυσος. Στον ΤΚΚΕ οι Küp είναι 31 και οι Küpçü 30.

Κιουπίδης

Κιουπτσής

Κιουπτσίδης

Κιουπκιολής ΤΚΑ=3 (04/09). Στα Τρκ. Küpköylü λέγεται ο καταγόμενος από το Küpköy (μάλλον πιθαροχώρι, δοθέντος ότι küp=κιούπι και köy=χωριό), εκτός κι αν προτιμάμε το küp köylü= μεθυσμένος χωριάτης. Υπάρχει χωριό Küpköy στην Τρκ. και υπήρχε χωριό Κιουπκιόι κοντά στις Σέρρες (Πρώτη από το 1927), γεννέτειρα του Κ. Καραμανλή.

Κιουπρουλής [ΑΧΗ] **[ΤΚΕ, 2020, 14]**. Στα Τρκ. köprü= (1) γέφυρα (2) κλέψιμο (σε τζόγο, χαρτιά κ.τ.τ.), köprücü=(1) γεφυροποιός (2) στρατιώτης μηχανικού, και köprülü=αυτός που έχει γέφυρα, γεφυρωμένος. Köprülü ήταν το όνομα οικογενείας επιφανών Οθωμανών αξιωματούχων και η περίοδος 1656-1703 είναι γνωστή ως η περίοδος των Köprülü. Τέλος, στην Τρκ. υπάρχουν 6 πόλεις γνωστές ως Köprü και άλλες 6 γνωστές ως Köprülü ενώ στον ΤΚΚΕ συναντάμε 13 Köprü, 18 Köprücü, και 131 Köprülü.

Κιουπρούτζογλου

Κιουράνας ΤΚΑ=1, 2, 18 (04/09). Το Κιουράνα εμφανίζεται σαν κύριο όνομα με δύο αναφορές από τον 19ο αιώνα (Σύρος, Αθήνα) και μία το 2008 (αγγελία γάμου, Σύρος) και ο Γιοχάλας το θεωρεί μορφή του ονόματος Ουρανία. Οπότε δεν αποκλείεται το Κιουράνης=Ουράνης (7 Ουράνηδες στον ΤΚΑ). Ο [ΑΚΛ] γράφει «Κιουράνης τ kiran θανάσιμος». Εννοεί βέβαια kıran, όνομα σύνηθες στην Τρκ. (βλέπε επώνυμο Κεράνης για λεπτομέρειες) αλλά κατά κανόνα το Τρκ. ı δεν αποδίδεται ως ιου. Στα Τρκ. υπάρχει και η λέξη küran= άλογο καφετί/καστανό/... ενώ στα Αλβ. qyr**a**n= άνθρωμος ενοχλητικός που παραπονιέται/ κλαψουρίζει/

Κιουρανάκης

Κιουράνης

μυξοκλαίει όλη την ώρα, μυξιάρης, χοντρομαλάκας. Το küran σαν επώνυμο είναι σπάνιο (μονο ένας στον ΤΚΑ) και επώνυμο Qyrran δεν πιστεύω να υπάρχη.

Κιουρκτσής, *Κιουρκτσίδης Κιουρκτσόγλου* ΤΚΑ=12, 5, 9. Τρκ. kürk= γούνα, kürkçü=γουναράς. Στον ΤΚΚΕ οι Kürkçü είναι 65.

Κιουρτζής *Κιουρτζιάν Κιουρτζίδης Κιουρτζιεβα Κιουρτζόγλου* ΤΚΑ=11,1,5,1,12 (10/08). Μάλλον παραλλαγή του Γκιουρτζής, βλέπε επώνυμο.

Κιούρτης *Κιουρτιδάκης Κιουρτίδης* ΤΚΑ=8,1,5 (10/08). Μάλλον από το Kürd=Kürt=Κούρδος. Παρά τις ομοιότητες μάλλον είναι ετυμολογικά άσχετα τα kürdî=κιουρ(ν)τί= ειδος μουσικού δρόμου (μακαμιού) και ο κιούρτος= καλάθι ψαρέματος, φκιαγμένο έτσι που να παγιδεύονται τα ψάρια (αρχ. κύρτος/ κύρτη). Στον ΤΚΚΕ οι Kürd δεν υπάρχουν και οι Kürt είναι 12.

Κιούσης *Κιούσογλου* ΤΚΑ=100+, 0 (10/08) αλλά υπάρχουν διάφοροι διαδικτυακοί Κιούσογλου, π.χ. στο Κάντσικο (σήμερα Δροσοπηγή) κοντά στην Κονίτσα. Σύμφωνα με την [ΜΜΔ, σελ. 69] Κιούσης ήταν παρωνύμι για τους κατοίκους της περιοχής Κορυτσάς που δεν ξεχωρίζανε στην προφορά το kush= ποιός; και το qysh= (1) πως (2) από (από τότε που). Τέλος επειδή οι διάφοροι Κιούσηδες έγιναν γνωστοί σαν χτίστες, το Εθνικό παρωνύμι έγινε επαγγελματικό (κιούσης=χτίστης). Αυτές τις πληροφορίες δεν μπόρεσα να τις διασταυρώσω. Σημειώνουμε πάντως ότι κάτι ανάλογο (Εθνικό όνομα που γίνεται επαγγελματικό) παρουσιάζεται από τον [ΧΣ, σελ. 98] ο οποίος γράφει βούλγαρης=βυρσοδέψης. Ο [ΔΤ] ετυμολογεί το ίδιο όνομα από το Τρκ. küş=θυμός. Πρόκαιται για ένα μικρό τυπογραφικό λάθος διότι στα Τρκ. küs=προσβεβλημένος, μουτρωμένος και kuş=πουλί (βλέπε και Κούσης) [RT]. Δοθέντος ότι στον ΤΚΚΕ υπάρχει ένας και μόνο Küs, πιθανολογώ την ετυμολογία του επωνύμου των πολυπληθών Κιούσηδων ως εξής: (1) ετυμολογία [ΜΜΔ] (2) παραλλαγή του Κούσης (βλέπε επώνυμο) (3) ετυμολογία [ΔΤ] οπότε μιάς και για κάθε Τούρκο Küs εμείς διαθέτουμε 100+ Κιούσηδες, είμαστε παγκόσμιοι πρωταθλητές στο να κάνουμε μούτρα!

Κιουτσούκ *Κιουτσούκης Κιουτσουκτσής* ΤΚΑ=1,9,1 (10/08). Τρκ. küçük=(1) μικρός(2) νέος, νεαρός νεώτερος (3) *ασήμαντος,* μηδαμινής αξίας, κακής ποιότητας (4) παιδί, μικρό ζώου (π.χ.,πουλάρι). Στον ΤΚΑ βρίσκουμε επίσης ένα ΚιουτσούκΑλτιντζίογλου (στα Τρκ. altın=χρυσός) και 8 ονόματα που συνδυάζουν το πρόθεμα Κιουτσούκ με άλλο επώνυμο. Παράδειγμα

τέτοιου επωνύμου είναι και το όνομα του θρυλικού Κωνσταντινουπολίτη ποδοσφαιριστή Lefter Küçük Andonyadıs (επαιξε στη ΦενερΜπαχτσέ και στην Εθνική Τουρκίας). Στον ΤΚΚΕ βρίσκουμε 200+ Küçük (60 Mehmet) αλλά ούτε ένα Küçükçü η Küçükçe.

Κιουφεντζής ΤΚΑ=1,3,1 (10/08). Τρκ. küfeci= (1) κατασκευσατής/πωλητής κοφινιών (2) αχθοφόρος που κουβαλάει αγαθά χρησιμοποιώντας ένα κοφίνι. Δύο Küfeci στον ΤΚΚΕ.

Κιοφεντζής

Κιοφεντζόγλου

Κιοφτετζής ΤΚΑ=ΤΚΘ=0 (10/08) αλλά υπάρχει ένας (και μόνο ένας) διαδικτυακός Κιοφτετζής. Τρκ. köfteci= παρασκευαστής/πωλητής κεφτέδων. Δύο Köfteci στον ΤΚΚΕ.

Κιρετσής ΤΚΑ=0. Βλέπε επώνυμο Κυρετσής.

Κιρίκης ΤΚΑ=1,1 (10/08). Βλέπε επώνυμο Κηρύκος.

Κιρικλίδης

Κιρκής ΤΚΑ=9 (04/09). Το χωριό Κίρκη (παληότερα Κιρκάς) μάλλον είναι ετυμολογικά άσχετο και το τι είναι ετυμολογικά σχετικό φανερό δεν είναι. Ο [ΑΚΛ] γράφει Κίρκης και το ετυμολογεί απο το Τρκ. kerki= τσεκούρι. Ολα καλά αλλά Kerki στον ΤΚΚΕ δεν υπάρχει και η φυσιολογική απόδοση του Kerki, αν υπήρχε, στα Ελλ. θα ήτανε Κερκής. Τα Τρκ. λεξικά έχουν διάφορες λέξεις με μεγάλες ομοιότητες προς το Κιρκής όπως τα kırkı= ψαλίδα για κούρεμα ζώων kırk=σαράντα (χρησιμοποιείται όμως και σαν ουσιαστικό (π.χ. kırkı çıkmak= σαραντίζω – περίοδοι σαράντα ημερών είναι σημαντικές στις Ιουδογενείς θρησκείες) kırgı= (1) ξερολιθιά, πλαγιά λόφου χωρίς βλάστηση (2) γεράκι και Kırgız=Κιργήσιος. Από όλα αυτά μόνο το Kırgız υπάρχει στον ΤΚΚΕ (18 συνδρομητές). Σε γενικές γραμμές υλικό για θεωρίες έχουμε αλλά πειστική ετυμολογια δεν βλέπω.

Κιρκιγιάννης ΤΚΑ=9 (04/09). Μάλλον χρειαζόμαστε το Κιρκής για να καταλάβουμε το Κιρκιγιάννης. Σημειώνουμε πάντως την Τρκ. έκφραση «Kırk yıllık Yani olur mu Kâni?» η οποία κυριολεκτικά σημαίνει «Ο Γιάννης στα σαράντα του γίνεται Kâni;» και μεταφορικά «ο άνθρωπος δεν αλλάζει!» (Kâni είναι Κουδρικό κύριο όνομα).

Κιρκιμπές **ΤΚΑ=1, 5, 6 (04/09).**

Κιρκιμπέσης

Κιρκιμπολάκης

Κιρκιμτζής ΤΚΑ=1 (10/08). Στα Τρκ. kırkı=ψαλλίδα για κούρεμα ζώων, kırkım= κούρεμα ζώων (2) εποχή κουρέματος (3) προϊόν κουρέματος. Εξ ών τα επαγγελματικά kırkıcı=κουρέας (πρόβατα) και kırkımcı κουρέας ζώων (κατσίκες, καμήλες, κ.τ.λ.). Στον ΤΚΚΕ βρίσκουμε 5 Kırkım, 2 Kırkımcı, και 5 Kırkıcı.

Κιρκιτζιώτης ΤΚΑ=1, 2 (10/08). Το πρώτο μέρος παραμέμπει στο kırkıcı (βλέπε

Κυρκιτζιώτης επώνυμο Κιρκιμτζής) το δεύτερο δείχνει εθνικό (καταγωγή). Πέρα από το χωριό Κίρκη (που δεν πολυδικαιολογεί το --τζιώτης) άλλη τοποθεσία που να κολλάει με το επώνυμο δεν μπόρεσα να βρώ.

Κιρκίνης ΤΚΑ=12 (04/09). Ο [ΑΚΛ] το ετυμολογεί από το Τρκ. girgin το οποίο αποδίδει ως τολμηρός. Στον ΤΚΚΕ οι Girgin είναι (200+, 11). Πλήν όμως:

1) Τα λεξικά λένε ότι το girgin είναι χαρακτηρισμός ανθρώπου καταφερτζή, γαλίφη, μαλαγάνα, με πειθώ και ικανότητα να γινεται ευχάριστος και αγαπητός.
2) Στα Οθ. υπήρχε το kırgın=απογοητευμένος, πικραμένος, πονεμένος, προσβεβλημένος, χολωμένος, καταβεβλημένος, εξουθενωμένος. Εννέα Kırgın στον ΤΚΚΕ.
3) Σε ανακοίνωση (εδώ) του Δασαρχειείου Ηρακλείου Κρήτης, 2006, το κιρκίνι είναι όνομα πουλιού (υδρόβιο η παρυδάτιο).

Σε τελική ανάλυση, κρατάμε την ετυμολογία [ΑΚΛ] με την ερμηνεία των λεξικών. Βλέπε και επώνυμο Γκιργκίνη.

Κίρκος ΤΚΑ=3 (04/09). Ο [ΜΤ] ετυμολογεί το Κίρκος από το κούρκος= γαλοπούλα. Ισως να έχη δίκηο αν και ο επεξεργαστής του βιβλίου κατά τα φαινόμενα δεν έχει πλήρη εμπιστοσύνη στο συγγραφέα και πληροφορεί τον αναγνώστη ότι αλλού το Κίρκος συνδέεται με το Κυριάκος (βλεπε Κύρκος). Σημειώνουμε και το κίρκος= είδος γερακιού, κιρκινέζι [ΔΤ].

Κιρλάγκίτσης [ΤΝ] ΤΚΑ=3. ΤΑ Οθ. kırlağıç και kırlağuç και το Τρκ. kırlangıç σημαίνουν (1) χελιδόνι (2) ψάρι της οικογένειας των Τριγλίδων (από την τρίγλα, τρίγλη (στα Αρχαία) και τριγλί=μπαρμπούνι)(3) είδος γρήγορου Οθ. πλοίου (4) (επαρχιακά) κομπογιαννιτης οφθαλμίατρος. Οι Kırlangıç στον ΤΚΚΕ είναι 37. Το αν θα πρέπει να ερμηνεύσουμε το επώνυμο ως Χελιδόνης (43 στον ΤΚΑ), ως Μπαρμπούνης η ισοδύναμο (ΤΚΑ=100+), η ως Κομπογιαννίτης (ΤΚΑ=5) το αφήνουμε στη κρίση του αναγνώστη.

Κιρλής ΤΚΑ=4, 2, 1, 1. Στα Οθ. υπήρχε το kırlı= (1) αναμεμειγμένος με το γκρίζο (2) ξένος, νομάδας και στα Τρκ. έχουμε το kirli= (1) βρόμικος, λερωμένος,ακάθαρτος (2) κηλιδωμένος, με ψεγάδια, κακόφημος, ανυπόληπτος, ελεεινός (3) ακάθαρτος (για θρησκευτικές τελετές). Στον ΤΚΚΕ οι Kırlı είναι 34, οι Kirli 5.

Κιρλίδης
Κιρλόγλου
Κιρλόπουλος

Κιρλιμπάς ΤΚΑ=3. Ο πειρασμός είναι μεγάλος να το ετυμολογήσουμε ως kırlı+baş (ψαρομάλλης;) η kirli+ baş (βρομοκέφαλος;). Πλην όμως τέτοια επώνυμα στον ΤΚΚΕ δεν υπάρχουν και στο διαδίκτυο τέτοια επώνυμα είναι μόνο τα Ελληνικά γραμμένα με Λατινικούς χαρακτήρες.

Κιρμιζής Στον ΤΚΑ οι Κιρμιζήδες και οι Κυρμιζήδες (η πιό κοινή γραφή) μαζί με τα παράγωγά τους (--άκης, --όγλου, --όπουλος είναι 35. Από τα Αραβογενή Τρκ. kırmız=κόκκινη βαφή και kırmızı=κόκκινος. Στον ΤΚΚΕ βρίσκουμε ένα Kırmız και 154 Kırmızı.

Κίρμπας Βλέπε επώνυμο Κύρμπας

Κίρμπασης

Κιρμπάκης ΤΚΑ=2. Το πιθανώτερο είναι βέβαια να υποθέσουμε ότι είναι υποκοριστικό του Κίρμπας=γκριζομάλλης (βλέπε επώνυμο Κύρμπας). Γιά όσους αρέσκονται σε εξωτικές ετυμολογίες παρατηρούμε ότι ο Γεώργιος Κιρμπάκης είναι ανταποκριτής Τρκ. εφημερίδων και το όνομά του στα Τρκ. γράφεται Yorgo KIRBAKİ. Αυτή η φαινομενικά αδικαιολόγητη γραφή (χρήση I και İ που παραβιάζει του κανόνες Τρκ. ευφωνίας) μας οδηγεί στα kır= (α) γή ακαλλιέργητη (β) γκρίζος και baki=(α1) μόνιμος, που διαρκεί για πάντα (α2) αυτό που συνεχίζει να υπάρχη, που διατηρεί την ισχύ του (α3) υπολοιπόμενο, περισσευούμενο, υπόλοιπο (β1)κλαυθμός, οδυρμός (β2) σύνεφο που φέρνει βροχή (γ) άλσος, δάσος. Θα μπορούσαμε λοιπόν να υποθέσουμε ότι ο Κιρμπάκης είναι ο γκριζοσυννεφάκιας (κυριολεκτικά η μεταφορικά) Επειδή όμως τέτοιο όνομα (Kırbaki) ούτε στους Τρκ. τηλεφωνικούς καταλόγους ουτε στο διαδίκτυο, του Γεωργίου εξαιρουμένου,συνάντησα, ας επανέλθουμε στους γκριζομάλληδες.

Κιρτσέλης ΤΚΑ=2,1,1,2,1 (04/09). *****

Κιρτσέλογλου

Κιρτσελίδης

Κιρτσελικλής

Κιρτσελίμπασης

Κίρτσος ΤΚΑ=2,1 (04/09)

Κιρτσάκης

Κισής[ΤΝ] ΤΚΑ=1,1,2 και η θέση του τόνου στο Κισης αβέβαια. Ο [ΔΤ] γράφει

Κισίδης Κεϊσίδης και το ετυμολογεί από το Τρκ. keis= ευφυΐα, εξυπνάδα (βλέπε

Κεισίδης λεπτομέρειες στο επώνυμο Κεΐσογλου). Στο διαδίκτυο επώνυμο Κεϊσίδης δεν συνάντησα και υποθέτω ότι το Κεισίδης είναι παραλλαγή του Κισίδης. Η ρίζα του Κισής και λοιπών επωνύμων ίσως είναι το γραμματιζούμενο Αραβογενές Οθ. kıssis=χριστιανός ιερωμένος [RT]. Βέβαια τέτοιο επώνυμο στον ΤΚΚΕ ούτε βρήκα ούτε περίμενα να βρώ δοθέντος ότι οι εν Τουρκία χριστιανοί ιερωμένοι και οι απόγονοί τους έχουν γίνει, ελέω Ατατούρκ και των περί αυτόν, σπάνιο είδος.

Κισιργιαννό- ΤΚΑ=1. Στα Τρκ. kısır= (1) στείρος (άνθρωπος, ζώο) (2) άγονος,

πουλος άκαρπος, στείρος (τόπος, δέντρο). Το Κισιργιαννόπουλος (όπως και το Χαδήμογλου=ευνουχίδης, βλέπε επώνυμο) είναι άλλο ένα ζων μνημείο της Μικρασιατικής σκωπτικότητας. Οι Κισιr του ΤΚΚΕ είναι 9.

Κισίρης ΤΚΑ=0, ΤΚΘ=4 (04/09). Τρκ. kısır=στείρος. Άγονος (βλέπε επώνυμο Κισιρδιαννόπουλος γιά λεπτομέρειες.

Κισκίνης ΤΚΑ=4 (04/09). Ισως παραλλαγή του Κεσκίνης, βλέπε επώνυμο.

Κίσογλου[ΤΝ] ΤΚΑ=1. Μάλλον η αρχική μορφή του Κισίδης, βλέπε επώνυμο Κισής.

Κιτσίκης ΤΚΑ=3, 2 (04/09). Βλέπε επώνυμο Γκιτζικλής.

Κιτσικίδης

Κίτσος ΤΚΑ=100+,100+ (02/09). Το Αρβανίτικο Κίτσ(ι)ος (Αλβ. Kiço) είναι

Κίτσιος υποκοριστικό του Χρήστος (βλέπε [ΜΜΔ] σελ. 154). Π.χ., ο ιδρυτής της Ελευθεροτυπίας είναι ο Χρήστος Τεγόπουλος, γιά τους οικείους Κίτσος (βλέπε εδώ).

Κλάβας ΤΚΑ=5, 3, 1 (02/09). Για τα Κλάβας και Κλαβάνης βλέπε τα Γκλάβας

Κλαβάνης και Γκλαβάνης, αντίστοιχα. Το Κλαβαριώτης μοιάζει εθνικό αλλά το

Κλαβαριώτης μόνο τοπωνύμιο που βρήκα είναι το ΚΛΑΒΑΡΙ στο χωριό Ακουρδάλια, επαρχία Πάφου, στην Κύπρο.

Κλούκας ΤΚ2,1,2,31 (05/11). Ας σημειωθή ότο το Κλουκέλλης εμφανίζεται ως

Κλούκαρης Κλουκέλλης Κλώκας. Το πιθανώτερο είναι το επώνυμο να είναι

Κλουκέλλης Αλβανογενές. Στα Αλβ. klloçit=klluk=klluket= απαρέμφατο του

Κλουκίνας κλωσσάω και kll**u**kë=(1) κλώσσα (2) φώλι (ψεύτικο αυγό που «πείθει» την κόττα να αφήση το πραγματικό αυγό δίπλα στο φώλι). Ας ληφθή όμως υπ' όψιν οτι ο οικισμός Κουλούκια η Κλούκα γίνεται μέρος της κοινότητας Μαραθέα το 1919, μετονομάζεται σε Κουλούκα το 1940, και ενωνεται με το δήμο Γυθείου το 1997. Οπως το Κουλούκια /Κλούκα και το Ηπειρώτικο κουλουκρέβου=κουρεύω τα πίσω πόδια και την κοιλιά στα πρόβατα (εδώ) δείχνουν, στη γλωσσα της επαρχίας τα φωνήεναt ενίοτε καταργούνται η αλλάζουν (π.χ. το ου και το υ γίνονται ου) και το «κώλο κουρεύω» γίνεται κουλκουρέβου. Θα μπορούσε λοιπόν, θεωρητικά, το Κλουκίνας κάποτε να ήτανε Κωλοκίνας (βλέπε και κίναιδος). Εν πάση περιπτώσει, το Κλούκας μπρεί να είναι και Εθνικό (από τον οικισμό Κλούκα), ετυμολογία που απλώς μεταθέτει το πρόβλημα. Ισως, τέλος, το Κούκλας να είναι μορφή του Κουλούκας (βλέπε Κουλούκης) με αποβολή του αρχικού ου.

Κλουκινιώτης ΤΚΑ=5 (11/11). Βλέπε Κλουτσινιώτης.

Κλουτσινιώτης ΤΚΑ=15 (11/11). Κλουκίνες, Κλουκινοχώρια, και Κλουτσίνες ήταν το συλλογικό όνομα όνομα χωριών περιοχής, σήμερα δστο δήμο Ακράτας. Οι Κλουτσίνες (μαζί με τα Κράκουρα, Γκράβαρα, η Κράβαρα) εμφανίζονται και στο «Ζητιάνος», διήγήμα του Καρκαβίτσα. Σύμφωνα με πληροφορία που δεν μπόρεσα να διασταυρώσω το

τοπωνύμιο το οφείλουμε στους Ενετούς δυνάστες. Το επώνυμο, είναι, προφανώς Εθνικό.

Κοβάνης[ΤΝ] *Κωβάνης* ΤΚΑ=56, 1 (10/08). Ο [ΔΤ] το ετυμολογεί από το Τρκ. kovan=κυψέλη και οι [ΤΕ, RT] προσθέτουν ότι kovan=κάλυκας σφαίρας. Τέλος κατά τον [RT] kovan =αυτό(ς) που διώχνει, καταδιώκει. Πράγματι, kovan είναι και η ενεστωτική μετοχή του ρήματος kovmak= (1) διώχνω, αποπέμπω, διαολοστέλνω (2) τρέπω σε φυγή, απωθώ (3) καταδιώκω, καταγγέλω, συκοφαντώ ενώ η λέξη kov=κουτσομπολιό, σκάνδαλο. Τέλος, στην Τρκ. αργκό kovan κάποτε σήμαινε ανήθικος, δεφθαρμένος, παθητικός ομοφυλόφιλος [FD2] Σε τελική ανάλυση το kovan με την έννοια του (κατα)διώκτη/συκοφάντη (η έστω διεφθαρμένου, Γανυμηδίζοντος) μου φαίνεται πιό πειστική από το kovan=κυψέλη αν και στον ΤΚΑ υπάρχει ένας (και μόνο ένας) Κυψέλης. Στον ΤΚΚΕ βρίσκουμε 28 Kovan. Σημειώνουμε επίσης και το Σερβ. kôvan και το Βλγ. Κοван που σημαίνουν σφυρηλατημένος, σφυρήλατος.

Κόβας *Κοβάκης* ΤΚΑ=12 (10/08). Ο [ΔΤ] γράφει Κοβάς και το ετυμολογεί από το Τρκ. kova= κουβάς (βλέπε και επ. Κουβάς). Πλήν όμως το επώνυμο στο διαδίκτυο τονίζεται στο ο (Κόβας). Η λέξη κόβα υπάρχει στη ναυτική ορολογία (αρτάνη, αλυσίδα που κρατάει κρεμασμένες τις κεραίες των ιστιοφόρων πλοίων) και την κομουνιστική (κομματική οργάνωση βάσης) και είναι μάλλον άσχετη με το επώνυμο. Στα Βλγ. κова= (1) σφυρί (2) σιδηρουργείο, πεταλωτήριο, γυφτάδικο και στα Ρωσ. ков**а**ть= σφυρηλατώ και к**о**вка=μεταλουργία, σιδηρουργία.

Κοβατζής[ΤΝ] ΤΚΑ=ΤΚΘ=0 αλλά πολλαπλες αναφορές στο διαδίκτυο. Ο [ΔΤ] το ετυμολογεί από το Τρκ. kova= κουβάς και ίσως να έχη δίκηο διότι το Κοβατζής είναι εν χρήσει Τρκ. επώνυμο. Ο [ΑΚΛ] προτιμάει το kovucu= διώκτης, καταγγέλων, συκοφάντης που και αυτό υπάρχει σαν Τρκ. επώνυμο αλλά είναι ιδιαίτερα σπάνιο. Τέλος, εγώ προτιμώ το kovancı = (1) μελισσοκόμος, μελισσάς (βλέπε και Κοβάνης). Το Κοβαντζής εμφανίζεται στο διαδίκτυο (μάλλον σπάνιο) και το Kovancı του διαδικτύου είναι πολύ πιό σύνηθες του Kovacı.

Κοβάτσης[ΤΝ] *Κοβάτσος* ΤΚΑ=17,6 (10/08). Ο [ΔΤ] γράφει Κοβατσής και το ετυμολογεί όπως και τα Κοβάς, Κοβατζής. Πλήν όμως, το επώνυμο εμφανίζεται ως Κοβάτσης/Κοβάτσος στο διαδίκτυο, kov**aç**=σιδεράς, σιδηρουργός στα Αλβ. (αλλά και Σερβικό kovač και Βουλγαρικό ковач με την ίδια έννοια) και με την κάθοδο των Αλβανών ο ΤΚΑ απέκτησε και μερικούς Κοβάτσι. Νομίζω λοιπόν ότι η Σλαβική η η Σλαβογενής αλλά Αλβ. προέλευση είναι η σωστή.

Κοβούσης[ΤΝ] ΤΚΑ=2,5 (10/08). Στα Οθ. kovuş= (1) θάλαμος, κοιτώνας/υπνωτήριο

Κοβούσογλου αλλά Τρκ. kovuş (από το kovmak, βλέπε Κοβάνης) που σημαίνει (1) εκδίωξη, αποπομπή (2) τροπή εις φυγήν, απώθηση (3) διωγμός, κατατρεγμός, καταδίωξη, συκοφάντηση. Ολα αυτά είναι καλά, ατυχώς όμως ούτε Kovuş, ούτε Kovuşoğlu, ούτε κάποιο άλλο συναφές επώνυμο δεν μπόρεσα να βρώ στον ΤΚΚΕ. Στο διαδίκτυο επώνυμο Kovuş δεν βρήκα και η αναζήτηση του Kovuşoğlu στο google δεν βρήκε ούτε ένα. Πράγμα που σημαίνει ότι οι παραπάνω ετυμολογίες δείχνουν ελαφρά ύποπτες. Βλέπε και Κουβούσης.

Κογιουμτζής ΤΚΑ=3 (10/08). Βλέπε επώνυμο Κουγιουμτζής.

Κοεμτζής ΤΚΑ=1, 3,7 (10/08). Βλέπε επώνυμο Κουγιουμτζής.

Κοεμτζίδης

Κοεμτζόπουλος

Κοζακ ΤΚΑ=1, 28, 2, 2, 12 (10/08). Ο [ΔΤ] ετυμολογεί αυτά τα επώνυμα από το

Κοζάκης Τρκ. kozak= στρόβιλος αλλά τέτοια λέξη δεν βρήκα ούτε στα Τρκ. ούτε

Κοζακίδης στα Οθ. λεξικά. Στα Τρκ. kozak=(1) κουκουνάρια η ότι έχει παρόμοιο

Κοζακόπουλος σχήμα (2) ξηρός καρπός (3) άγουρο φρούτο. Παράλληλα, στα Ελλ.

Κοζάκος Κοζάκος ήταν το όνομα κέλους μιάς των αυτονόμων κοινωνιών πολεμιστών που εμφανίστηκαν στα μέσα του 13ου αιώνα (βλέπε και τη νουβέλα Ταράς Μπούλμπα του Γκόγκολ). Στα Αλβ. η λέξη είναι koz**a**k, στα Ρωσ. Kазак, και στα Τρκ. kazak (σημαίνει, επίσης, και (2) δεσποτικός σύζυγος (3) από το Καζακστάν). Σύμφωνα με το [ΑΗ] η ονομασία είναι Τουρκικής προελεύσεως και σήμαινε άνθρωπος των περιπετειών, τυχοδιώκτης, άνθρωπος που γυρίζει εδώ και 'κεί, ανέστιος ενώ ο [GC] γράφει για τις Τρκ. διαλέκτους προ του 13ου αιώνος gezek=περίπολος και gezek= ταξειδεύω, πηγαίνω εδώ και 'κεί (και άλλα, φαινομενικά άσχετα με τους Κοζάκους). Στον ΤΚΚΕ οι Kozak είναι 16 και οι Kazak 78. Το αν το Κοζάκης προέρχεται από το Τρκ. kozak η μιάς από τος παραλλαγές του Κοζάκος δεν το ξέρω. Θεωρώ όμως πιό πιθανό τα τρία άλλα επώνυμα να προέρχονται από το Κοζάκος.

Κοζακλής ΤΚΑ=0,0 ΤΚΘ=0,1 διαδικτυακές αναφορές στο Κοζακλής (03/09). Στα

Κοζακλίδης Τρκ. kozak= κουκουνάρι και στην Τρκ. υπάρχουν δύο χωριά με το όνομα Kozak (επίσημες ονομασίες Yukaribey και Kurkcu) από τα οποία το πρώτο βρίσκεται στο νομό Σμύρνης. Ω του θαύματος, ενώ στον ΤΚΚΕ και στον ΤΚ Αγκύρας Kozaklı δεν υπάρχει, στον ΤΚ Σμύρνης βρίσκουμε 11! Μ' άλλα λόγια, το Kozaklı είναι ισοδύναμο του Κουκουναριώτης.

Κοζαμάνης ΤΚΑ=8 (10/08). Ελληνοποίηση του Κοτζαμάνης, βλέπε επώνυμο.

Κόζης[ΤΝ] ΤΚΑ=23 (10/08). Στα Τρκ. koz=(1) καρύδι (2) ατού (βλέπε και κοζί στον [ΔΔ]), ισχυρό χαρτί (κυριολεκτικά η μεταφορικά), άσσος στο μανίκι,

δυνατότητα άμυνας/(αντ)επίθεσης. Στον ΤΚΚΕ οι Koz είναι 65. Σημειώνουμε πάντως ότι στα Αλβ. Koz είναι μορφή του ονόματος Kozma (Κοσμάς) και ότι δεν αποκλείεται μερικοί τουλάχιστον από τους δικούς μας και τούς Τούρκους Κόζηδες να είναι απόγονοι Αρβανιτών Κοσμάδων.

Κοζιας[TN] ΤΚΑ=1 (1/09) και το επώνυμο εμφανίζεται στο διαδίκτυο ως Κόζιας, Κοζίας, και Κοζιάς. Σύμφωνα με διάφορες ιστοσελίδες (π.χ., εδώ) κοζιά=γιδόμαλλο (βλέπε και Κοζιάρης για γίδες και άλλα σχετικά) . Παράλληλα έχουμε το Τρκ. koz, κόζι στα Ελληνικά (βλέπε Κόζης) με το κόζι να χρησιμοποιείται στον πληθυντικό (π.χ., άλλαξαν τα κόζια=συσχετισμός δυνάμεων, ξέρει τα κόζια= ξέρει ποιά μέσα να χρησιμοποιήση, κ.τ.τ.). Χωριά Κόζια (Μάνη), Κόζι (Σπάρτη), Κοζίτσα (Ναυπακτία) και Κοζλάρ (Καβάλα). Με τα υπάρχοντα δεδομένα, ο αναγνώστης ότι γουστάρει διαλέγει.

Κόζιακας ΤΚΑ=4 (10/08). Κόζιακας είναι το όνομα βουνού (αρχαίο Κερκέτιον) και δήμου στην περιοχή Καλαμπάκας (επίσης ψευδώνυμο: Καπετάν Κόζιακας). Στο διαδίκτυο το Κόζιακας εμφανίζεται και ως Κότζιακας (μία και μόνο φορά)

Κοζιάκης ΤΚΑ=1 (10/08). Ισως παραλλαγή του Κοζάκης η υποκοριστικό του Κοζιάς.

Κόζιανης[TN] ΤΚΑ=1. Σύμφωνα με την ιστοσελίδα για την Κοζάνη (εδώ) η πόλη πήρε το όνομά της από την Κόζδιανη της Ηπείρου και αρχικά λεγότανε Κόσδιανη και εν συνεχεία Κόζιανη. Το Κοζάνη είναι εφεύρεση των λογίων. Κατά τα φαινόμενα λοιπόν, Κόζιανης= από την Κοζάνη (βλέπε και Κόζανης, [ΧΣ], σελ. 99). Σημειώνουμε πάντως και τα k**o**žan=δερμάτινος (Σερβ.) και к**о**жан=δεμάτινο παλτό, к**о**жаный=δερμάτινος (Ρωσ.). Βλέπε και Κόζιαρης.

Κόζιαρης[TN] ΤΚΑ=1(10/08). Στα Σέρβικα k**o**za=(1) γίδα, (2) αδέξιος, βλάκας k**o**zar= κοπάδι από γίδες, k**o**ža=δέρμα, γούνα, k**o**žar=γδάρτης, βυρσοδέψης και παρόμοια. Στα Βλγ. козар= γίδα козар=γιδοβοσκός, кожа=δέρμα και кожар=βυρσοδέψης. Στα Ρωσ. коз**а**=γίδα και к**о**жа=δέρμα. Το πιθανώτερο λοιπόν είναι το Κοζιάρης=βυρσοδέψης.

Κόης
Κώης ΤΚΑ=43, 21 (10/08). Ο [ΔΤ] προτείνει το Τρκ. koy=λιμανάκι, κόλπος (η κολπίσκος, όρμος, αραξοβόλι, ορμίσκος [ΤΕ]). Η κατανομή του ονόματος (εμφανίζεται κατά κύριο λόγο στις προσφυγικές συνοικίες) στηρίζει την εκ της Τουρκικής ετυμολογία αλλά στον ΤΚΚΕ βρίσκουμε ένα και μόνο Koy και 14 Köy (köy=χωριό, περιοχή μακρυά από τις πόλεις και προφέρεται κιόι). Οι μανιώδεις των αρχαιοΕλληνικών ετυμολογιών ας λάβουν υπ' όψιν ότι Κόης η Κοίης λεγότανε τύπος

ιερέα (Καβείρια μυστήρια στη Λήμνο), Κώης λεγότανε τύραννος της Μυτιλήνης ($6^{ος}$ -$5^{ος}$ π.Χ. αιώνας).

Κοϊμτζής ΤΚΑ=8, 4, 2 (10/08). Βλέπε επώνυμο Κουγιουμτζής
Κοϊμτζόγλου
Κοϊμτζόπουλος

Κοΐνης ΤΚΑ=20, 10. Μάλλον από το Τρκ. koyun= (1) πρόβατο (2) πρόβατο (μεταφορτικά), άνθρωπος άβουλος, χωρίς πρωτοβουλία, μυρόπιστος, αφελής, βλάκας. Στον ΤΚΚΕ οι Koyun είναι (200+, 12).
Κοϊνάκης

Κοκαβέσης ΤΚΑ=21,1
Κοκκαβέσης

Κόκκας ΤΚΑ=50+,23, 11, 13, 5. Σύμφωνα με τον [ΜΤ] όλα αυτά τα ονόματα προέρχονται απο το Αλβ. kokë=κεφάλι, σφαιρικό αντικείμενο, βολβός, κορυφή, το κύριο/πιο σημαντικό κομμάτι/ η καρδιά αντικειμένου. Η ετυμολογία όμως δεν εξηγεί το (μη προφερόμενο) διπλό κ του Κόκκας και του Κόκκιζας, την ανυπαρξία του Κόκιζας, τη σπανιότητα του Κίκκιζας (δύο αναφορές στο διαδίκτυο). Ισως να μήν έχουν όλα την ίδια ετυμολογία. Σημειώνουμε το Ελληνικό κόκκος, και τα Αλβ. kokës= αρχηγός μπροστάρης (ανθρωπος η ζώο), επίσημος koqe=κόκκος, σπυρί (σταριού, καλαμποκιού), αρχίδι, άνθραξ (ζώων), σπυρί (ανθρώπου), koqkë=μπιμπίκι, σπυρί (ανθρώπου), koqëz= koqe. Σημειώνουμε επίσης το τοπωνύμιο Κόκκα (Κέα), όπου πάλαι ποτέ λειτουργούσε σημαντικός σταθμός ανεφοδιασμού πλοίων σε κάρβουνο.
Κόκας
Κόκκιζας
Κίκιζας
Γκίκιζας

Κόκκοτας ΤΚΑ=59, 27 (02/09). Σύμφωνα με τον [ΔΔ] κόκκοτος=κόκκορας
Κόκκοτος

Κόκλας (ΤΚΑ=100+). Τοποθεσίες Κόκλα υπάρχουν στο Αργος, στην Τριφυλία, και στη Βοιωτία (αρχαίες Πλαταιές). Κόκλας είναι το επώνυμο Αλβανών στρατιωτών, συμπεριλαμβανομένου και του Μουρίκη Κόκλα (δες [ΚΜ]). Η [ΜΜΔ], σελίδα 154, αναφέρει ότι το Κόκλας είναι μορφή του Νικόλαος. Ο [ΣΚ] παρατηρεί ότι οι Πλαταιείς εθεωρούντο αλαζόνες και ο [ΑΚ] ετυμολογεί το Κόκλας από το kokë=κεφάλι + lart=ψηλά. Υπάρχουν βέβαια και τα το kokëlart=περήφανα και kokëlartë=περήφανος αλλα η μετάβαση απο το κοκ(α)λιαρτα στο Κόκλας δεν είναι προφανής και ο [ΑΚ] είναι ενδιαφέρων αλλά όχι πάντα αξιόπιστος. Υπάρχει βέβαια και το kokëlesh= μακρυμάλλης και το ηχητικά συγγενές kokël/kokla = (1) (σ)βώλος, σφαιροειδές αντικείμενο (2) κουκούτσι, πυρήνας (3) περιπλοκή, μπέρδεμα, μπερδεψοδουλειά, εμπόδιο (4) κόμπος και (5) αρχίδι αλλά είναι καλύτερα να μη μαντεύουμε χωρίς επαρκή στοιχεία.

Κοκλώνης

Κοκόζης
Κοκόζος
Κοκοζίδης

ΤΚΑ=2,1,3. Τρκ. kokoz=(1) απένταρος, αδέκαρος, μπατίρης, άφραγκος (2) γέρος ξεμωραμένος, στα κακά του τα χάλια, ερείπιο. Στον ΤΚΚΕ οι Kokoz είναι 7.

Κοκορός[ΤΝ]

ΤΚΑ=7 (10/08). Το Τρκ. kokoroz (γλωσσικό δάνειο από τα Γυφτικα [RT]) σημαίνει (1) καλαμποκιά, καλαμπόκι (κότσαλο και σπόρια μαζί) (2) κακόσχημο σάν το κότσαλο (3) (αργκό, άνθρωπος) άσχημος ενώ kokorozlanmak= είμαι εριστικός, επιθετικός απειλητικός kokorozlu=ντυμένος με ρούχα φανταχτερά. Σημειώνουμε ότι συχνά το ς στα Ελληνικά και το τελικό ζ στα Τρκ. συγχέονται (π.χ., παπάς◎◎papaz, αστακός◎◎astakoz). Στα Αλβ. kokorosh= (1) εύσωμος και γεροδεμένος (2) ντυμένος φανταχτερά και κορδωμένος σαν κόκκορας (3) λιμοκοντόρος. Οι δύο λέξεις εννοιολογικά τέμνονται και δοθέντος ότι στον ΤΚΚΕ υπάρχουν δύο Kokoroz, το τι ακριβώς σημαίνει το επώνυμο και απο πού μας ήρθε είναι αβέβαιο.

Κοκορόσκος

ΤΚΑ=17 (10/08)

Κοκόσης
Κοκώσης

ΤΚΑ=63,4. Μάλλον παραλλαγή του Κοκόζης, βλέπε επώνυμο.

Κόκοτας
Κόκοτος

ΤΚΑ=34, 33 (02/09). Παραλλαγές των Κόκκοτας/Κόκκοτος και σε ωρισμένες περιπτώσεις να συγχέωνται τα Κόκοτας και Κόκκοτας. Ας σημειωθή ότι το Κόκοτος εφανίζεται και ως Κοκοτός.

Κοκοτζής
Κοκότζης
Κοκότσης
Κοκοτσής

ΤΚΑ=7, 14 (02/09). Ο ΤΚΑ θέση τόνου δεν δείχνει αλλά στο διαδίκτυο υπερτερούν τα Κοκοτζής/Κοκότσης. Εκ πρώτης όψεως η ετυμολογία δείχνει να είναι (Γαλλογενές Τρκ. kokot=πόρνη)◎ kokotçu= πορνοβοσκός η πιστός πελάτης αυτής της κατηγορίας εργαζομένων γυναικών. Πλήν όμως δεν υπάρχει ούτε μία Τρκ. μνεία του kokotçu στο διαδίκτυο. Υπάρχει βέβαια το Τρκ. kokucu=αρωματοποιός, αρωματοπώλης με δύο Kokucu στον ΤΚΚΕ αλλά στα Ελλ. Κοκουτζής/Κοκουτσής δεν υπάρχει. Τοπωνύμιο Κοκότσι στη Λέσβο και μέσα απο όλα αυτά πειστική ετυμολογία δεν βλέπω.

Κολ(ι)(α)****

Γενική παρατήρηση: Πολλά Ελληνικά (και όχι μόνο) επώνυμα που αρχίζουν με ***Κολ*** προέρχονται από το Νικόλαος. Π.χ., Οι Ιταλοί θεωρούν ότι το πρώτο συνθετικό των επωνύμων
Cola, Colacicco, Colagiovanni, Colaiacovo, Colaianni, Colaiemma, Colaiocco, Colaiuda, Colajanni, Colalillo, Colandrea, Colangelo, Colantonio, Colantuoni, Colapietro, Colasanta, Colasante, Colasanti, Colasanto, Colaucci, Colaussi, Colavita, Colavito, Colella, Coletta, Coletti

Παρόμοια, [ΧΣ] παραθέτει τα Κολάκης, Κολούσης, Κολούσιας, Κολής, Κολιός, Κόλιας, Κολιάκης, Κολιότσας, Κόλτσος σαν παραλλαγές του Νικόλαος.

Κολάτος ΤΚΑ=3 (10/08).

Κολάτσας ΤΚΑ=1 (10/08)

Κολατσής ΤΚΑ=3 (10/08). Ο [ΔΤ] το ετυμολογεί όπως και το Κολατσιδάκης από το Τρκ. kolacı= σιδερωτής, κολαριστής. Ο {RT] γράφει βασικά τα ίδια: αυτός που πλένει, κολλαρίζει, σιδερώνει ρούχα. Ο τόνος πέφτει σωστά στο ήτα. Πλήν όμως η φυσιολογικη απόδοση θα ήτανε Κολα**τζ**ής (0 στον ΤΚΑ, δύο αναφορές στο διαδίκτυο), στον ΤΚΚΕ Kolacı δεν υπάρχει, και το Κολατσής εμφανίζεται σαν επώνυμο στη Σερβία και την Κροατία. Μ' άλλα λόγια, ετυμολογια από το kolacı δεν είναι αρκετά πειστική.

Κολατσιδάκης ΤΚΑ=2 (10/08). Βλέπε επώνυμο Κολατσής.

Κολάτσος ΤΚΑ=2 (10/08)

Κολιτζᾶς ΤΚΑ=1 (01/09). Ισως παραλλαγή του Κολτζής.

Κολοβάρης ΤΚΑ=4. Αλβ. kollovar= σώγαμπρος, λακές.

Κολοκοτρώνης ΤΚΑ=100+. Βλέπε επώνυμο Μπότσικας.

Κολομπάρης[ΤΝ] ΤΚΑ=6, ΤΚΘ=0 (02/09). Παρά τις επιφανειακές ομοιότητες με το κωλομπαράς (αοό το Περσογενές Τρκ. kulampara=αρσενοκοίτης) μπορούμε να ελπίζουμε ότι το όνομα είναι η Ελληνοποίηση του Ιτ. Colombari που είτε είναι επαγγελματικό (τρέφει περιστέρια) η Εθνικό (Τοπωνύμια Colombar/Colombara (1)Colombara (2), Colombari (1) καί Colombaro (3) στην Ιταλία).

Κολτούκης[ΤΝ] ΤΚΑ=15, 1, 4 (10/08). Οθ./Τρκ. koltuk= (1) μασχάλη (2) πολυθρόνα (3) παληατζής ρούχων (4) τόπος απόμερος, που δεν πολυσυχνάζεται, αδιέξοδο (5) μικρό καπηλειό (6) μέρος της γαμήλιας τελετής (όταν ο γαμπρός δίνει το χέρι του στη νύφη) (7) ερωτικός κρυψώνας, σπίτι όπου προσφέρονται «δωμάτια δι' οικογενείας» και koltukçu=(1) παληατζής ρούχων (2) επαγγελματίας της πολυθρόνας (3) ταβερνιάρης ταβέρνας απόμερης (4) γλύφτης, κόλακας, υποκριτής. Την ακριβή ερμηνεία του επωνύμου την αφήνουμε στους ενδιαφερομένους (ακόμα και η μασχάλη είναι αποδεκτή δοθέντος ότι στον ΤΚΑ υπάρχουν δύο Μασχάληδες). Στον ΤΚΚΕ οι Koltuk είναι 31 αλλά οι Koltukçu και οι Koltukçuoğlu δεν υπάρχουν.

Κολτουκτζόγλου
Κολτουκτσόγλου

Κολτζής ΤΚΑ=4. Τρκ. kolcu=φρουρός, φύλακας. Στον ΤΚΚΕ οι Kolcu είναι 85.

Κολτσάκης ΤΚΑ=4, 2, 7 (10/08). Ο [ΔΤ] το ετυμολογεί από το kolçak=γάντι, το [ΤΕ] γράφει kolçak=περιβραχιόνιο ο [RT] kolçak= (1) κομμάτι της πανοπλίας που προστατεύει το πήχυ και τον βραχίονα (2) γάντι χωρίς δάχτυλα (3) μέρος της πανοπλίας που προστάτευε τον καρπό (4) βραχιόλι με τις τρείς πρώτες έννοιες αρχαΐζουσες και την τέταρτη επαρχιακή. Τα διαδικτυακά λεξικά λένε ότι kolçak=(1) γάντι χωρίς δάχτυλα(2) δεύτερο εξωτερικό «μανίκι» προστασία για το μανίκι του

Κολτσακίδης
Κολτσακλής

ρούχου (3) οτιδήποτε φοριέται γύρω από το μπράτσο για λόγους προστασίας η σαν διακριτικό σήμα (4) βραχίονας πολυθρόνας. Στον ΤΚΚΕ οι Kolçak είναι 66 οι Kolçaklı 0 (περιέργως πώς το Κολτσακλής είναι μορφολογικά το πιό κοντινό στα Τρκ.). Σε τελική ανάλυση, ο [ΔΤ] δείχνει να έχει δίκηο χωρίς να αποκλείεται σε μερικές περιπτώσεις το Κολτσακης να είναι υποκοριστικό του Κολτσής (βλέπε επώνυμο).

Κολτσάρας ΤΚΑ=1 (10/08). Ισως να είναι υπερθετικό του Κολτσής.

Κολτσής

Κολόζης

Κολυμπάδης[ΤΝ] ΤΚΑ=2 (10/08). Κολυμπάδα η κολυμπάτη είναι το όνομα ποικιλίας ελιάς (μεγάλη σε μέγεθος, σφαιρική και με μεγάλο κουκούτσι) η οποία κατά κανόνα τρώγεται πράσινη. Κατά μία εκδοχή λέγεται κολυμπάδα γιατί κολυμπάει στην αρμύρα. Κολυμπάδα λέγεται και περιοχή/παραλία στη Σκύρο.

Κομβολίδης *****

Κόμηνος[ΤΝ] ΤΚΑ=24, 72, 10,8, 6, 1 ()8/10). Τα Ιτ. επώνυμα Comino και Comini

Κομίνης θεωρούνται υποκοριστικά του Giacomo και το Cominato ετυμολογείται

Κόμινος ως ο «γιός του Comino». Το ---ογλου και η κατανομή των επωνύμων

Κομινάκης στην Αθήνα δείχνουν ότι το επώνυμο ίσως είναι προσφυγικό. αλλά

Κομινάτος σχέση με τα Τρκ. δεν μπόρεσα να στοιχειοθετήσω, Σημειώνουμε και το

Κομινόζογλου Αλβ. kom**i**në= κατακάθι, ίζημα, μούργα, ντελβές και παρόμοια.

Κομούτσης ΤΚΑ=1,1 (03/09). Βλέπε Κουμούτσης και λάβε υπ' όψιν ότι η λέξη

Κομούτσος κομούτσα χρησιμοποιείται (σπάνια) σαν συνώνυμο της γκουμούτσα.

Κομπογιάννης [ΤΝ] ΤΚΑ=30. Κομπογιάννης είναι όνομα πουλιού (βασιλίσκος και στα Λατινικά Regulus).

Κομπογιαννίτης ΤΚΑ=5. Κομπογιαννίτης λέγεται ο (1) εμπειρικός γιατρός (2) ψευτογιατρός (3) ψευδεπιστήμων, αμαθής, αγύρτης, απατεώνας. Οι γνώμες γιά την ετυμολογία διχάζονται. Σε γενικές γραμμές το πρώτο συνθετικό είναι (1) κόμπος με βότανα (2) κομπώ= κομπάζω, καυχιέμαι η (3) κομπώνω= απατώ, εξαπατώ και το δεύτερο (υ)γιαίνω η Γιαννίτης= εμπειρικός γιατρός από τα Γιάννενα.

Κομπότης ΤΚΑ=37, 8 (06/09). Χωριό Κομπότι στην Αρτα την ετυμολογία του

Κομποτιάτης οποίου αγνοώ. Κομπότης λέγεται και ο ιδιοκτήτης του Λεβαδειακού)

Κομσούλας ΤΚΑ=0, ΤΚΘ=1 (10/08). Τρκ. komşu=γείτονας. Τρείς Komşu στον ΤΚΚΕ.

Κονάκας ΤΚΑ=9, 3, 1 (10/08). Στα Οθ./Τρκ. konak= (1) σημείο που σταματάει το

Κονάκης ταξείδι για διανυκτέρευση, χώρος κατάλυσης, καραβάνσεράι, χάνι

Κονακτσίογλου (2)α;πόσταση που διανύεται σε μιά μέρα (3) αρχοντόσπιτο, έπαυλη (4) κυβερνητικό μέγαρο (5) (αρχαΐζον) φιλοξενούμενος, επισκέπτης (6)

πιτυρίδα ενώ konakçı= υπεύθυνος για ανεύρεση καταλύματος. Στον ΤΚΚΕ οι Konak είναι 130 και οι Konakçı 28.

Κονακλής ΤΚΑ=0,0, ΤΚΘ=1,1 (01/09). Τρκ. konaklı=ο έχων κονάκι, άνθρωπος με
Κονακλίδης αρχοντόσπιτο, άρχοντας κ.τ.τ.. Οι Konaklı του ΤΚΚΕ είναι 20.

Κόναρης ΤΚΑ=5 (02/09). Στο διαδίκτυο ρο επώνυμο εμφανίζεται και ως Κονάρης, ενώ υπάρχουν και τα Κόναλης (το Κονάλης εμφανίζεται σαν λανθασμένος τονισμός του Κόναλης). Ισως να είναι παραλλαγή του Κόνιαρης/Κονιάρης, βλέπε επώνυμο.

Κόνιας ΤΚΑ=3,10,1 (01/09). Ισως από το Σλαβικό κον=άλογο. Χωριό Κόνιακος
Κονιάκος στο Λιδωρίκι, κοινότητα Κόνια στην Κύπρο (Πάφος).
Κονιακίδης

Κονιαβίτης ΤΚΑ=29 (1/09). Μάλλον Εθνικό, χωριό Κόνιαβη (σήμερα Λημέρι) στην Ευρυτανία. Ισως από τη Σλαβική λέξη για το άλογο (конь στα Ρωσ., кон στα Βλγ., και Σερβ. konj). Πόλεις konyavo/konyovo και Atlooglu/konyovo στη Βουλγαρία.

Κόνιαλης ΤΚΑ=1,2 (1/09). Το Ικόνιο στα Τρκ. λέγεται Κόνια και ο κάτοικός της
Κονιαλίδης Konyalı (41 στον ΤΚΚΕ). Κόνιαλης λέγεται επίσης ένας χορός της Καππαδοκίας και είναι και ο τίτλος Μικρασιατικού τραγουδιού (εδώ**).**

Κόνιαρης ΤΚΑ=100+ (01/09), το επώνυμο εμφανίζεται (σχετικά σπάνια) και ως Κονιάρης. Στα Βλγ. коняр= ιπποκόμος και στα Αλβ. konj**ar**= αχρείος, κατεργάρης, θεομπαίχτης, παληάνθρωπος, κάθαρμα [ΟΑ]. Πλήν όμως στα Ελλ. (βλέπε [ΔΔ] και εδώ) κονιάρης=κονιάρος= (1) Τούρκος από το Ικόνιο (2) φανατικός Τούρκος ενώ σε άλλες ιστοσελίδες Κονιάρος και Κονιάρης εμφανίζονται σαν χαρακτηρισμοί των Μουσουλμάνων της Θεσσαλίας και της Μακεδονίας οι οποίοι, λέγεται ότι, ήρθαν από το Ικόνιο. Με όλα αυτά υποθέτω ότι τα Κόνιαρης και Κονιάρης είναι η Ελλ. έκδοση του Κόνιαλης χωρίς να αποκλείεται, όταν η οικογενειακή ιστορία το επιτρέπει η Βλγ. (επάγγελμα) η η Αλβ. (χαρακτηριστκό) ρίζα.

Κοντάκης[ΤΝ] ΤΚΑ=58 (04/09). Κατά τα φαινόμενα από το κοντάκι και αυτό απο το αρχ. κοντός= κοντάρι, κονταρόξυλο.

Κοντέσης ΤΚΑ=13 (02/09). Στα Τρκ. kodeş=kodoş= προαγωγός, μαστρωπός, νταβατζής.

Κοντζαμάνης ΤΚΑ=5 (10/08). Βλέπε επώνυμο Κοτζαμάνης.
Κονδύλης

Κοντζάς[ΤΝ] ΤΚΑ=2,4 (10/08). Τα Κοντζάς και Κοντζαλής ίσως να είναι
Κοντζαλής παραλλαγή των Κοτζ(ι)άς/Κοτζαλής (βλέπε επώνυμα). Υπάρχει όμως και το Περσογενές Τρκ. gonca=konca= (1) μπουμπούκι, μπουμπούκι τριανταφυλλιάς (2) στόμα σαν μπουμπούκι τριανταφυλλιάς (3) καλής

ποιότητας χασίσι. η άλλο ναρκωτικό (βλέπε και Κοντζές).
Σημειώνουμε ότι:

- Η περσική λέξη προφέρεται γοντσές.
- Η λέξη κοντζάς/γοντζές εμφανίζεται στα μσν. με την έννοια του μπουμπουκιού και στο Διγ. Ακρίτα διαβάζουμε:
  κισσός ανέθαλε χλωρός, τριανταφυλλα και κοντζάδες.
- Δύο πόλεις με το όνομα Gonca η Konca. Η πρώτη στην Ασιατική ακτή του Μαρμαρά, τη δεύτερη λίγο ανατολικώτερα.

Στον ΤΚΚΕ οι Konca είναι 62, οι Gonca 27, οι Gonce 4, οι Gonçe 2, και ο Koncalı ένας και μόνο. Το αν είναι μπουμπουκιασμένος και έτοιμος να ανθίση, με στόμα σαν τριαντάφυλλο, από το χωριό Konca, η εφοδιασμένος με χασίσι, το αφήνουμε στην κρίση των ενδιαφερομένων.

Κοντζές
Κοντζεδάκης
Κοντσές

ΤΚΑ=2, 7, 3 (10/08). Το επώνυμο είναι παραλλαγή του Κοντζάς όπως δείχνει η χρήση του:

- Στο βιβλίο της Ευαγγελίας Λαμπιθιανάκη Παπαδάκη Λαογραφία Κρήτης, τόμος Γ', Ηράκλειο Κρήτης 1982, σελ. 284-293, μικρό θεατρικό έργο Ο ΚΛΗΔΟΝΑΣ διαβάζουμε

  Νίκο, άνοιξε τον κλήδονα να βγει η ροδιά με τ' άνθη,
  να βγει ο κοντζές μου ο μυριστός που μ' έβαλε στα πάθη.

- Τέλος στο μηνιαίο περιοδικό των Λασιθιωτών Ηρακλείου (Φεβρουάριος 2003 εδώ) και σε διήγημα του Μανόλη Τσικαλά διαβάζουμε:

  Ο Κόταγης, η μεγάλη της αγάπη, κοντζές και κατιφές στον καιρό του, την είχε απαρνηθεί

  (κατιφές, Τρκ. kadife/katife,=βελούδο)

Οπότε το Κοντζές είναι παραλλαγή του Κοντζάς και σημαίνει μπουμπούκι, του τριαντάφυλλοαντικείμενο ερωτικού πάθους.

Κοντόσης
Κοντώσης

ΤΚΑ=10, 23 (02/09). Παραλλαγή του Κοντέσης, βλέπε επώνυμο.

Κόπιτσας

ΤΚΑ=4 (03/09). Βλέπε Κόπτσας.

Κοπούκης

ΤΚΑ=3 (10/08). Τρκ. kopuk= κομμένος, σπασμένος, αποσπασμένος (2) άφραγκος, αλήτης, χαμένο κορμί [RT, ΤΕ] και άεργος, αργόσχολος,

τεμπελόσκυλο, κοπρόσκυλο, αλήτης, σερσέμης [FD2]. Στον ΤΚΚΕ οι Kopuk είναι 9.

Κόπτσας
Κόπτσης
Κόπτσιας
Κοπτσόπουλος
ΤΚΑ=3,1,1,2 (10/08). Τρκ. kopça=κόπιτσα, συνδυασμός μικρού γάντζου και κρίκου/θηλιάς με χρήση ανάλογη κουμπιού/κουμπότρυπας. Στον ΤΚΚΕ οι Kopça είναι 3. Σημειώνουμε και το Αλβ. k**o**pçë= k**o**psë= κουμπί.

Κορατζής
ΤΚΑ=0, ΤΚΘ=1 (03/09). Κατά τον ΑΚΛ από το Τρκ korucu (βλέπε λεπτομέρειες στο Κοροντζής). Ισως έχει δίκηο παρά το γεγονός ότι επώνυμα Koracı/Koranci δέν εμφανίζονται δτον ΤΚΚΕ.

Κορατζίνος
ΤΚΑ=2 (03/09). Κορατζίνα είναι άλλο όνομα της κουρούνας και κατά τα φαινόμενα χρησιμοποιείται και με την έννοια θηλυκός κόρακας. Υποθέτω λοιπόν ότι Κοραζίνος= αρσενική κουρούνα, κόρακας, η κάτι παρόμοιο.

Κορδάς
Κορδάτος
ΤΚΑ=100+, 47 (02/09). Το επώνυμο εμφανίδεται και με τη μορφή Κόρδας. Ελλ. κόρδα= (1) χορδή δοξαριού φκιαγμένη από έντερα (2) χορδή μουσικού οργάνου (3) έκφραση «κάνει κόρδες»=το γλυκό έχει δέσει (4) πτέρυγα μοναστηριού και κορδάτος= (γλυκό) που έχει δέσει [ΔΔ, ΙΜΤ]. Παρόμοιες λέξεις με παρόμοιες σημασίες υπάρχουν και στα Αλβ. (k**o**rdë= χορδή, τένοντας και k**o**rdhëz=(1) μαγειρεμένα εντόσθια πρόβατου/γίδας (2) δοξάρι) αλλά και k**o**rdhë=σπάθη ιππέα, σπαθί. Χωριό Κόρδα στην Καρδίτσα και Ορμος/Κόρθιον/Κόρδιον στην Ανδρο. Κωμόπολη Kordhe, Kordhë η Kordha κοντά στο Αργυρόκαστρο. Το Κόρδας ίσως είναι Αρβανίτικο όνομα, βλέπε και Κούβελας.

Κορδοπάτης
ΤΚΑ=26 (03/11). *****

Κορδ[ώ/ό]νης
Κορδώνιας
ΤΚΕ~490, 40 (09/13). Κατά τα φαινόμενα επαγγελματικό από το Ιταλογενές κορδόνι (cordone ⊚ corda ⊚ χορδή)

Κοριζής
ΤΚΑ=38 (01/09). Παραλλαγή η αρχική μορφή του Κορυζής (βλέπε επώνυμο).

Κορκίδης,
Κορκιδάκης
ΤΚΑ=16, 12 (03/09). Ισως από το Κόρκος, βλέπε επώνυμο. Σε μιά ιστοσελίδα πάντως (εδώ) διαβάζουμε ότι κ**ουρκίδ(ι),κουρκίθ(ι),** η **κορκίδι** είναι «υλικό κατάλληλο για βούλωμα, καννάβι» που χρησιμοποιείτα γύρω από την κάνουλα του βαρελιού. Ο συγγραφέας το συνδέει με το (γερμανικό) **kork=** φελλός, πώμα. Παρατηρούμε όμως ότι η λέξη kork είναι αρκετά κοινή (π.χ., Αγγλ. cork, Ολανδ. Kurk), θεωρείται ότι γεννήθηκε στην Ισπανία, μείγμα της Αραβικής και των Λατινικών, και ότι στο kork βρίσκουμε το Λατ. quercus= δρύς (βλέπε και Αγγλ. oak=δρύς, oakum=στουπί)

Κορκίζης[ΤΝ]
ΤΚΑ=1, 1 (01/09). Ισως, αλλά όχι πειστικό, απο το kör (τυφλός, αλλα

Κορκίζογλου καί απρόσεκτος, ξερό (πηγάδι), άγονος/άτεκνο ζευγάρι) καί kız= κορίτσι. Ακόμα λιγώτερο πειστικά εκ πρώτης όψεως τα korkmak=φοβάμαι καί korku=φόβος. Το σίγουρο είναι ότι στον ΤΚΚΕ συνδρομητής Körkız δεν υπάρχει αλλά υπάρχουν 18 Korkunç (τρομερός, τρομακτικός) και 90 Korkusuz (= (1) ατρόμητος, άφοβος (2) ασφαλής, μη διατρέχων κίνδυνο). Με τα υπάρχοντα στοιχεία η επιλογή είναι ανάμεσα στο Korkunç, στο Korkusuz, και στο «δέν ξέρω»

Κορκολής[ΤΝ] ΤΚΑ=56 (1/09). Τρκ. korkulu= επικίνδυνος, φοβερός. Οι Korkulu του ΤΚΚΕ είναι 17. Σύμφωνα με το www.slang.gr, στην Ελλ. αργκό κορκολής=παιδεραστής.

Κόρκος[ΤΝ] ΤΚΑ=16 (1/09). Στα Ελληνικά κόρκος= κρόκος και κατα τα φαινόμενα το Κόρκος ειναι παραλλαγή του Κρόκος (βλέπε επώνυμο) . Οι ενθουσιώδεις των Τρκ. ετυμολογιών μπορούν να λάβουν υπ' όψιν τα korku= φόβος και korkak= φοβιτσιάρης, άτολμος, δειλός, κιοτής. Στον ΤΚΚΕ οι Korku είναι 2 και οι Korkak 3, νούμερα μάλλον μεγάλα αν λάβη κανείς υπ' όψιν ότι στην παραδοσιακή Τουρκική κουλτούρα ο ανδρικός φόβος οφείλει να είναι στους Τούρκους άγνωστος.

Κορκοσούρας [ΤΝ] ΤΚΑ= 2 (1/09). Ο [ΔΤ] γράφει ότι κουσκουσούρης (και στη δημοτική κουρκουσούρης η κορκοσούρης λέγεται αυτός που κουσκουσουρεύει (=συστηματικά κακολογεί τους απόντες). Σε ένα blog δε, εδώ, διαβάζουμε το ακόλουθο σκωπτικό ποίημα που δημοσιευτηκε την πρωτοχρονιά του 1889 στη Ζάκυνθο(;):

Μωρή διαολεμένη κορκοσούρα/ Οπού στιγμή δεν κάθεσαι στο σπήτι σου/ Οπού ποτέ δεν παύεις τη μουρμούρα/ Και λες κακά για κάθε συντοπίτη σου,

Οπού σε κάθε ξένη ανακατούρα/ Χώνεις κι εσύ για το κακό τη μύτη σου/ Π' ανάβεις εις τ' αντρόγυνα φαούρα/ Κι' οπού μισείς κι αυτόν το φαμελίτη σου,

Οχιά, που σκρώνεις τ' άλλου τη χαρά/ Κ' είναι χαρά σου τ' αλλουνού το δάκρυ/ Που όλο σκοτούρες σπέρνεις, και μπερδέματα,

Σκάσε, βουβάσου στρίγγλα μια φορά/ Πριν σε πετάξουν σαν σκυλί στην άκρη/ Ανάμεσα στου κόσμου τ' αναθέματα.

Ας προσθέσουμε ότι η λέξη κόρακας έχει και την έννοια ανθρώπου κακού ο οποίος πάντα λέει η κάνει το κακό [ΔΔ, ΣΤ] και ότι σούρα= κακογλωσσιά, κακολογία [ΣΤ].

Κόρμπας[ΤΝ] ΤΚΑ=18, 44, 41 (02/09), το Κόρμπας εμφανίζεται και ως Κορμπάς. Κατά
Κορμπάκης τα φαινόμενα από το Αλβ. Korb=(1) κοράκι (Λατ. corvus, Γαλλ.
Κόρμπης corbeau) (2) με μαύρο τρίχωμα, μαύρα μαλλιά korb**a**sh=τράγος με μαύρο τρίχωμα k**o**rbë= (1) κοράκι (2) «μαύρος», δυστυχής, φουκαράς, αξιολύπητος (επίθετο αλλά και ουσιαστικό με την έννοια γυναίκα αξιολύπητη κ.τ.τ) και korba unë= γυναικαίος θρήνοε (~ τι έπαθα η μαύρη ....). Τοποθεσία Κόρμπι στην Αλβανο-ιδρυθείσα Βάρη. Βλέπε και Κόρπας/Κόρπης.

Κορμπέτης ΤΚΑ=2 (03/09). Παραλλαγή του Κουρμπέτης, βλέπε επώνυμο.

Κορμπίλας ΤΚΑ=7, 2 (02/09).
Κορμπύλας

Κορνιάζης ΤΚΑ=1 (01/09), θέση τόνου αβέβαιη. *****

Κοροβέζης ΤΚΑ=2 (03/11). Ισως παραλλαγή του Κορκοβέσης

Κοροβελώνης ΤΚΑ=1 (03/11). *****

Κοροβέσης ΤΚΑ=100+ (03/11) με την πεντηκοστή Κορκοβέση να λέγεται Αννα!!! Στα Αλβ. korkov**e**sh=κανάτα νερού.

Κοροβέτσης ΤΚΑ=0 (03/11) αλλά με αναφορές στο διαδίκτυο. Στα Αλβ. korov**e**c=πεπόνι.

Κορόζης ΤΚΑ=2 (01/09). Στα Αλβ. korroz**i**= μελαψός, μελαχροινός, μαυρειδερός, μαυρομάλλης αλλά ο τόνος είναι στο **i** και τα στοιχεία είναι λιγοστά,

Κοροντζής ΤΚΑ=39 (10/08). Ο [ΔΤ] το ετυμολογεί από το Τρκ. korucu= δασοφύλακας ενώ σύμφωνα με τον [RT] korucu= (1) αγροφύλακας/ δασοφύλακας (2) (Οθ.) γενίτσαρος που παρά την προχωρημένη ηλικία του και τα πολλά χρόνια υπηρεσίας παραμένει στο σώμα. Οι Korucu στον ΤΚΚΕ είναι 85.
Βλέπε όμως και τα Κουρουτζας/Κουρουτζής.

Κορόσης ΤΚΑ=2, 15, 22 (10/08). Μάλλον παραλλαγές του Κουρούσης, βλέπε
Κοροσίδης επώνυμο.
Κορώσης

Κορουτζίδης ΤΚΑ=1 (10/08). Βλέπε επώνυμο Κοροντζής.

Κόρπας[ΤΝ] ΤΚΑ=8 (02/09). Το πιθανώτερο είναι ότι είναι Ελληνοποίηση του Κόρμπας (βλέπε επώνυμο). Μιά δεύτερη δυνατότητα είναι τα Ιτ. Corpi, Corpo, η Corpus. Στο παρελθόν οι Ιταλοί συχνά βαφτίζανε τα παρατημένα μωρά Corpus Christi η Corpi Santi (κάτι ανάλογο με το επώνυμο Βρετάκος). Corpi λεγότανε και μία οικογένεια Ιταλών εφοπλιστών η οποία έχτισε το 1873 στην Πόλη (Tepe başı) ένα «παλάτι» γνωστό ως Korpı sarayı. Σημειώνουμε την τοποθεσία Κόρπι/Κόρπη στη Βάρη (ανάμεσα σε Βάρη και Κορωπί), το ότι σύμφωνα με ορισμένες πηγές η τοποθεσία όπου χτίστηκε το Κορωπί

λεγότανε Κόρπι, και την Ιαματική πηγή Κορπή (Μοναστηράκι, ΑιτωλοΑκαρνανία).

Κόρπης[ΤΝ] ΤΚΑ=9,1,1 (02/09). Βλέπε επώνυμο Κόρπας.

Κόρπι

Κορπίδης

Κορυζάς ΤΚΑ=1 (01/09). Στα αρχαία κόρυζα= (1) μίξα (2) βλακία, μωρία και στα νεώτερα (3) αρρώστεια των βοδιών (4) αρρώστεια της κόττας που την δυσκολεύει στο να καταπιή και στο κακάρισμα. Στα αρχ. επίσης κορυζάς=μυξιάρης. Το αν ο σύγχρονος Κορυζάς είναι (ετυμολογικά) μυξιάρης, άρρωστο βόδι η πουλερικό που δεν μπορεί να λαλήση, η παραλλαγή του Κορυζής δεν το ξέρω

Κορυζής ΤΚΑ=8 (01/09). Κορυζής/Κοριζής ήταν ο πρωθυπουργός της Ελλάδας μετά τον Μεταξά. Αυτοκτονησε (18/4/41) λίγο πριν την κατάληψη της Ελλάδας. Ο [ΑΚΛ] ετυμολογεί το Κορυζής όπως και το Κοροντζής. Πλην όμως ο Κορυζής/Κοριζής ήταν Αρβανίτης από τον Πόρο και η πιό κοινή μορφή του επωνύμου είναι Κοριζής.

Κορώνης[ΤΝ] ΤΚΑ=100+. Μιάς και έχουμε πληθώρα πιθανών ετυμολογιών, π.χ., από την Κορώνη, ας μνημονεύσουμε δύο κάπως λιγώτερο προφανείς: (φανός) Κορώνης= φανός ιστιοπολοΐας που τοποθετείται στη πρύμη (καλκάνι, κορώνη, βλέπε Καλκάνης για λεπτομέρειες) και Κορώνη= είδος πουλιού, η κουρούνα. Βλέπε και Κουρούνας

Κόσης[ΤΝ] ΤΚΑ=1, 7, 1, 6 (10/08). Ο [ΔΤ] ετυμολογεί το Κοσίδης από το Τρκ. kös= καβγάς. Πλην όμως, στα λεξικά που συμβουλεύτηκα το το kös δεν έχει την έννοια του καβγά, το ö φυσιολογικά στα Ελληνικά αποδίδεται ως «ιο», και αν υποθέσουμε ότι στη περιπτωσή μας το glide του «ιο» εξαφανίστηκε, είναι πολυ πιό πιθανό το Κοσίδης να προέρχεται από το Κιόσης = Σπανός. Αν το köse=σπανός δεν ενθουσιάζει, παρατηρούμε ότι ετον ΤΚΚΕ βρισκουμε 2 Kos , 31 Koş, 6 Kös , 3 Köş, και 22 Köşe. Αν οι αριθμοί μιλάνε το Köşe απορρίπτεται (οι Köse είναι (200+,83) και μας μένει το koş που στα επαρχιακά σήμαινε ζευγάρι (συνήθως ζώων) και εμφανίζεται και σε μορφές του koşmak= τρέχω (π.χ., koş=τρέξε, koşu= αγώνας δρόμου, κ.τ.τ.). Υπάρχει όμως και η Αλβ. οδός η οποία λέει ότι kos=γιαούρτι, kosë= μεγάλο δρεπάνι με στειλιάρι (ούτως ώστε να αποφεύγεται το σκύψιμο), από το Σερβ. kòsa=δρεπάνι και κόσσα η κόσσια στα Ελληνικά [ΣΤ], και kosh=κοφίνι, καλάθι, πανέρι, κάθισμα συνοδηγού σε τρίκυκλη μοτοσυκλέτα. Οποιος, μετά από όλα αυτά, γνωρίζει την σωστή ετυμολογία ας μας την πή!

Κοσίδης

Κοσιάδης

Κοσίδας

Κοσιάβελος ΤΚΑ=14 (10/08). Κατσίβελος;;;;;;;

Κόσιας{ΤΝ] ΤΚΑ=1 (10/08). Ισως από το kòsa/kosë/κόσσια (βλέπε λεπτομέρειες στο επώνυμο Κόσης)

Κοσιαράς[ΤΝ] ΤΚΑ= 5, 3 (10/08). Βασικά δεν ξέρω. Ισως μεγενθυντικά του Κόσιας
Κοσιάρης η ακόμα και επαγγελματικά αντίστοιχα του Σερβ. kòsār= κατασκευαστής δρεπανιών η το Αλβ. kosët**ar**=θεριστής. Υπάρχει επίσης το Αλβ. kosh**ar**= χώρος αποθηκεύσεως σιτηρών και το Τρκ. koşar (από τό koşmak=τρέχω) που σημαίνει τρέχει αλλά μπορεί να ερμηνευθή και ως αυτός που τρέχει, δρομέας όπως, π.χ., το yazar= γράφει αλλά και συγγραφέας. Στον ΤΚΚΕ οι Koşar είναι (200+,9) και μολονότι το koşar δεν είναι συμβατό με τον τόνο του Κοσιαράς, ίσως εξηγεί το Κοσιάρης.

Κόσιβας ΤΚΑ=6 (10/08).

Κόσκος Αλβ. koskë, παραλλαγή τού kockë=κόκκαλο (καί μεταφορικά
(Κοσκωτάς ;) (1) μικρή αμοιβή (2) βασικός χαρακτήρας).

Κοσκοσάς[ΤΝ] ΤΚΑ=0, ΤΚΘ=3 (02/09). Ο [ΑΚΛ] ετυμολογε΄ι το επώνυμο από τοι ΤΡκ. koskoca= πελώριος. Το πρόβλημα είναι ότι επώνυμο Κοσκοτζάς στην Ελλάδα δεν δείχνει να υπάρχη. Το όνομα ίσως συνδέεται με μιά μορφή Τρκ. λαικού θεάτρου, Kos-Kosa, που παίζεται στο τέλος του χρόνου με ηρωίγα την γηραλέα Kosa που πεθαίνει (παληός χρόνος) και εν συνεχεία αναστένεται (νέος χρόνος, λεπτομέρειες εδώ).

Κοσκόσης ΤΚΑ=1,0 ΤΚΘ=0, 12 (02/09). Τρκ. koskos= κορδωμένος και ξιπασμένος,
Κοσκοσίδης αλαζόνας, η φαντασμένος.

Κοτζάκης ΤΚΑ=4,1 (03/09). Υποκοριστικό το Κοτζάς η παραλλαγή του Κοτσάκης (βλέπε επώνυμα).

Κοτζαλίδης ΤΚΑ=1 (10/08). Ο [ΔΤ] το ετυμολογεί όπως και τα Κότζαλης/Κότσαλης από το Τρκ. kocalı=(έχουσα σύζυγο)= παντρεμένη γυναίκα. Τα προβλήματα με αυτή την ετυμολογία είναι τα εξής:

- Επώνυμο Kocalı στον ΤΚΚΕ δεν υπάρχει
- Επώνυμο Κότζαλης στον ΤΚΑ και ΤΚΘ δεν υπάρχει.
- Η φυσιολογική θέση του τόνου είναι στη λήγουσα (Κοτζαλής)
- Υπάρχουν δύο διαδικτυακές αναφορες στο Κότζαλης(δημοτικός σύμβουλος στη Βέροια το 1954 και πηγή Κότζαλη στην Ανδρο) και μία αναφορά στο Κοτζαλής (πανεπιστημιακός)
- Με βάση τους αριθμούς, βλέπε επώνυμο Κότσαλης, είναι απίθανο το Κότζαλης να γέννησε το Κότσαλης.

Το ατύχημα με όλα αυτά είναι ότι πειστική ετυμολογία δεν δείχνει να υπάρχη. Ισως το Κότζαλης να ετυμολογήθηκε σωστά από τον [ΔΤ], ίσως να είναι παραλλαγή του Κότσαλης.

Κοτζαμάνης ΤΚΑ=100+ (10/08). Στα Τρκ. kocaman= άνθρωπος μεγαλόσωμος πελώριος, γιγαντιαίος (koca=μεγάλος+ επιτατική κατάληξη man). Στον ΤΚΚΕ οι Kocaman είναι (200+, 14). Ας σημειωθή ότι Κοτζαμάνης λεγότανε ένας από τους δύο αυτουργούς της δολοφονίας του Λαμπράκη το 1963.

Κοτζάμπασης ΤΚΑ=100+. Kocabaşı επί Τουρκοκρατίας λεγότανε ο εκπρόσωπος της τοπικής κοινωνίας στο Τρκ. κράτος (η μάλλον το αντίθετο). Στην κυριολεξία σημαίνει κεφαλή (baş) μεγάλης ηλικίας(koca), μ' άλλα λόγια δημογέροντας, πρωτόγερος, προεστός, κ.τ.τ.. Δοθέντος όμως ότι εκπροσωπούσε τον καταπιεστικό μηχανισμό και κατά κανόνα φρόντιζε και για τα ίδια συμφέροντα, η λέξη κοτζάμπασης στα Ελληνικά απέκτησε τη δευτερογενή έννοια του αυταρχικού και του σατραπίσκου. Στον ΤΚΚΕ βρίσκουμε 5 Kocabaşı και (200+, 16) Kocabaş. Το Kocabaş όμως είναι μάλλον άσχετο με το κοτζάμπασης δοθέντος ότι στα Τρκ. kocabaş= (1) κοκκοθραύστης/γαιδουροσπίνα (όνομα πουλιού) (2) βόδια (3) μεγάλα πατζάρια.

Κοτζάς ΤΚΑ=6,100+. Τρκ. koca= (1) ο σύζυγος (2) μεγάλης ηλίκίας (3) μεγάλος
Κοτζιάς σε μέγεθος. Στον ΤΚΚΕ οι Koca είναι (200+ ,37). Ο Κώστας Κοτζιάς ήταν δήμαρχος Αθηναίων και υμνητής του φασισμού και το δάσος στις εκβολές του Νέστου λεγότανε (και ότι απέμεινε λέγεται) Koca Orman=μεγάλο δάσος. Βλέπε και επώνυμο Γκοτζ(ι)άς.

Κοταράς ΤΚΑ=7,1,32,7,9,3 (11/10). Το Κοτ(τ)ρης εμφανίζεται και με τον τόνο στο
Κόταρης άλφα. Το εοώνυμο έχει επιφανειακές ομοιότητες με πλήθος λέξεων
Κοτταράς το επώνυμο Κότης. Προσθέτουμε και άλλη μία, το Αλβ. kot**a**r= (1)
Κόττάρης περιφραγμένος χώρος=ζώων (π.χ., χοιροστάσιο, μαντρί, κοτέτσι) (2)
Κοταρίδης χώρος αποθηκεύσεως τροφίμων. Από όλα αυτά όμως πειστική
Κοταρίνος ετυμολογία δεν βλέπω.

Κότης ΤΚΑ=12, 92+, 47, 52. Το Κώττης εμφανίζεται και ως Κωττής. Το
Κόττης επώνυμο ίσως σε μερικές περιπτώσεις να είναι Εθνικό, η λαϊκή μορφή
Κώτης του Κώος. Π.χ., στην ιστοσελίδα για τα Κοντακέϊκα της Σάμου, εδώ,
Κώττης διαβάζουμε «Το όνομα Κοντακέϊκα από το εθνικό "Κώτης", ο κάτοικος της Κω...». Σε άλλες περιπτώσεις το επώνυμο μπορεί να είναι απόκρυψη άλλου επωνύμου (π.χ. Κιοτής◎Κωττής). Ας μείνω λοιπόν στο δεν ξέρω και ας προσθέσω μερικές σημειώσεις οι οποίες ίσως ο αναγνώστης να βρή χρήσιμες.

1. cotto= μεθυσμένος, ερωτευμένος (Ιτ.).
2. kotë= μάταιος, ανώφελος, άσκοπος (Αλβ.).
3. kotës= που φέρνει ύπνο
4. kot= βουβαλάκι (Αλβ.).

5. kot= μάταια, άσκοπα,χωρίς αιτία, στα χαμένα (Αλβ.).
6. kot= φωληά (Σερβ.).
7. kot= στροφή δρόμου (Βλάχικα, προέλευση;;;)
8. Κώστας --> Κότας, Κότιας, Κοτίνα=Κώσταινα (προέλευση;;)
9. ΑρχαιοΕλληνικό κωτίλος= (1) φλύαρος, βαρετός και βλάκας συνάμα (2) γλείφτης
10. ΑρχαιοΕλληνικό κοτέω= κρατέω έχθρα/ μνησικακία, φθονώ, μισώ και κότος=έχθρα, μνησικακία, φθόνος, μίσος.
11. Κότυς, όνομα βασιλέων (Θράκη) και Θεάς (Θράκη). Εμφανίζεται σε επιγραφές στην Αθήνα (2), Κυρήνη, Αίγινα, Εύβοια, Κω και Τήνο.
12. Ονομα Κότης στη Ρόδο και στη Σικελία (2)
13. Ονομα Κόσσυφος σε πόλη της σημερινής Ιταλίας και Κόττυφος (Στύρα Ευβοίας).
14. Ιταλικό επώνυμο Cottitto στη Νότια Ιταλία, ίσως από το Ελλ. κόσσυφος η κόττυφος= κότσυφας, μαυροπούλι.
15. ΑρχαιοΕλληνικό και μεσαιωνικό κόττος= (1) κόκκορας (2) άλογο (3) γένος ψαριών (4) ζάρι. Από το τελευταίο ετυμολογούνται οι λέξεις απόκο(τ)τος, αποκοτ(τ)ιά, και αποκο(τ)τώ.

Κοτονιάς

Κοτσάκης ΤΚΑ=10 (03/09). Είτε υποκοριστικό του Κότσης, είτε από το Τρκ. koçak= (επαρχιακά) (1) γενναίος (2) γενναιόδωρος. Οι Koçak στον ΤΚΚΕ είναι (200+,41). Βλέπε όμως και το ομόηχο Κωτσάκης.

Κοτσακιλάφης ΤΚΑ=1. Βλέπε Καρακιουλάφης.

Κότσαλης ΤΚΑ=63, 1 (10/08). Ο [ΔΤ] το ετυμολογεί όπως και το Κοτζαλίδης (βλέπε όνομα). Το πρόβλημα όμως είναι ότι στον ΤΚΚΕ βρίσκουμε 45 Koçali, 2 Koçalı, 1 Kocali, και 0 Kocalı. Το ερώτημα είναι γιατί να πάμε στο μάλλον μη υπάρχον Kocalı όταν υπάρχη το φαινομενικά και αριθμητικά καλύτερο Koçali. Το ερώτημα επίσης είναι γιατί το Koçali να γίνη Κότσαλης και όχι Κοτσαλής (υπάρχουν κάτι λίγοι Κοτσαλήδες στο διαδίκτυο αλλα η συντριπτική πλειοψηφία λέγεται Κότσαλης. Ισως το επώνυμο να προέρχεται από το Βλαχογενές κότσαλο [ΙΜΤ]= ότι απομένει από το καλαμπόκι/στάχυ όταν αφαιρεθή ο καρπός.

Κώτσαλης

Κοτσάνης ΤΚΑ=60, 3, 1, 7 (03/09). Από τη λέξη κοτσάνι που χρησιμοποιείται, λίγο πολύ,με την ίδια σημασία στα Ελλ., τα Αλβ., τις Σλαβικές γλώσσες, και τα Τρκ.. Π.χ., στα Τρκ. koçan= (1) το κότσαλο του καλαμποκιού (2) υπόλειμμα, απόκομμα (3) η καρδιά λαχανικού. Η λέξη θεωρείται Σλαβικής προελεύσεως. Οι Koçan του ΤΚΚΕ είναι 81 αλλά το ι του Κοτσιάνος δείχνει προς την Αλβ. και σε ορισμένες περιπτώσεις το Κοτσάνης στον ΤΚ συνοδεύεται με κύριο όνομα που δείχνει Αλβανία.

Κοτσιάνος

Κοτσιανούδης

Κωτσιάνος

Κότσης[ΑΧΗ] ΤΚΑ=58 (03/09). Τρκ. koç=(1) κριάρι (2) νέος δυνατός και γενναίος, λεβέντης. Επίσης Αλβ. koç=(1) βουβαλάκι (2) κριάρι η τράγος με ένα σπασμένο κέρατο (3) άνθρωμος γεροδεμένος, δυνατός Οι Κοç του ΤΚΚΕ είναι (200+, 130).

Κοτσόβολος ΤΚΑ=10 (03/09). Βλέπε Κωτσόβολος

Κοτσώλης

Κουβαβα **ΤΚΑ=2 (10/08)**

Κουβαρδάς **ΤΚΑ=11, 3 (03/09).** Τρκ. hovarda= (1) σπάταλος, ανοιχτοχέρης, γαλαντόμος, γενναιόδωρος (2) λεφτάς που τα ακουμπάει σε γυναίκες της νύχτας. Επώνυμο Hovarda στον ΤΚΚΕ δεν υποάρχει και το διαδίκτυο δείχνει ότι υπάρχει μεν αλλά είναι σπάνιο.

Κουβαρντάς

Κουβάς ΤΚΑ=45, 7, 1 (10/08). Κατά τα φαινόμενα από το Τρκ. kova=(1) κουβάς, κάδος (2) (αργκό) παθητικός ομοφυλόφιλος [FD2]. Η ετυμολογία του Κοβατλής από το kova είναι προβληματική (πού βρέθηκε αυτό το καταραμένο τ;). Μία υπόθεση, μάλλον τολμηρή, είναι να υποθέσουμε ότι προέρχεται από το Τρκ. kuvvetli= (1)δυνατός, γερός, ρωμαλέος (2) ισχυρός, κραταιός, σθεναρός. Στον ΤΚΚΕ Kova=1, Kovacı=3 Kovatlı=0 και Kuvvetli=(200, 1). Το πρόβλημα τώρα είναι το πλήθος των Κουβάδων και αν η ετυμολογία από το kuvvetli στέκει η σπανιότητα των Κοβατλήδων. Ισως σε μερικές περιπτώσεις το επώνυμο Κόβας (βλέπε επώνυμο) να μεταλλάχτηκε στο Ελληνοπρεπέστερο Κουβάς. Τέλος, ενώ Κουβατλήδες στην στον ΤΚΑ δέν υπάρχουν, υπάρχουν 4 στη Νάουσα. Το Αραβογενές kuvvetli δεν ακολουθεί τους κανόνες της Τρκ. ευφωνίας, και αν η ετυμολογία kuvvetli ⊚ Κουβατλής στέκει, εμείς το εκτουρκέψαμε!

Κοβατζής

Κοβατλής

Κουβατας **ΤΚΑ=2(10/08)**

Κουβατλής ΤΚ Νάουσας=4. Βλέπε επώνυμο Κουβάς.

Κουβελας ΤΚΑ=83+, 3. Το Κουβελας εμφανίζεται σε αναλογία 50-50 (χοντρικά) ως Κούβελας και Κουβελάς. Στα Ελλ. κουβέλ(λ)ι=(1) κυψέλη μελισσών (2) μέτρο χωρητικότητας δημητριακών [ΔΔ]. Ο [ΜΤ] θεωρεί το Κουβελάς επαγγελματικό (μελισσοκόμος) και το Κουβελογιάννης= Γιάννης ο Κουβελάς. Το Κούβελας είναι παραλλαγή του Κουβελάς; Ας συνοψίσουμε αυτά που ξέρουμε:

Κουβελογιάννης

- Οι [ΤΦ] ετυμολογούν το κουβέλι από το Σλαβικό kublu, πληροφορία την οποία δεν μπόρεσα να διασταυρώσω και στα λεξικά που συμβουλεύτηκα λέξεις που να μοιάζουν στο kublu δεν βρήκα. Το πιθανώτερο είναι ότι η λέξη είναι Λατινογενής διότι στα Λατινικά υπήρχε το cubo=ξαπλώνω⊚ cubile= χώρος για ξάπλωμα, κρεβάτι, φωλιά (τετραπόδου, πουλιού, εντόμων,

βλέπε και concubine)◎ Ιτ. covile= (1)φωλιά τετραπόδου (2) κυψέλη (3) φωλιά εντόμων (4) πατρίδα, σπίτι, καταφύγιο.

- Στην Ελλάδα έχουμε τα τοπωνύμια Κούβελας/Κοβέλα (Μεσσηνία), Κούβελος/Κουβέλα (Φθιώτιδα), Κούβελα/Κουβέλα (Φθιώτιδα), Κουβέλες/Κουβέλα (Εύβοια), Κουβέλλι/Κουβέλλιον (Αρτα), Κουβέλια (Αρκαδία), Κουβέλτσι (σήμερα Θεόπετρα, Τρίκαλα) και το τοπωνύμιο Κουβέλι στο Σαραντόπηχο Κορινθίας. Σημειώνουμε ότι σύμφωνα με την ιστοσελίδα του Μεσσηνιακού Κούβελα (εδώ) το χωριό ιδρύθηκε από τους Μπουαίους με το όνομα Λιόπεσι, έπειτα έγινε Κούβελας για λόγους αγνώστους, και εν συνεχεία οι ετεροθαλείς αδελφοί Ντέντε και Κόρδα ιδρύσανε τον σημερινό (κάτω) Κούβελα, κατά πάσα πιθανότητα μετά το 1715.
- Ο [VM] πιθανολογεί ότι το Κουβέλτσι προέρχεται από τα Σλαβικά και γράφει *Къbel* (Plĕven). Αν το къбел άφησε απογόνους στα Βλγ., δεν κατάφερα να τους βρώ. Οσο για το Plĕven, οι απόγονοί του στα Βλγ. σημαίνουν αγριόχορτο και ξεριζώνω.
- Τοπωνύμια ανάλογα του Κουβέλτσι στη Βλγ. δεν μπόρεσα να βρώ. Υπάρχει όμως ένα Kuvelići στη Σερβία όπως και τα Kovilj, Koviljača, και Kovilovo. Στα Σερβικά kòvil είναι όνομα κατηγορίας αγριόχορτων που λέγονται Stipa, στα Αγγλικά feather grass, και στα Ελληνικά αγριοβρώμη η ολκός (μαλλωτός και χλοώδης).
- Στα ΚουτσοΒλάχικα, [ΚΝ], κουβέλε= ξύλινο αγγείο, μέτρο χωρητικότητας (12 οκάδες) και την ίδια έννοια έχουν τα Ελλ. κουβέλι και κούβελος.

Μετά από όλα αυτά το Κουβελάς= Μελισσάς και το Κούβελας (παραλλαγή του Κουβελάς) είναι οι πιό πιθανές ετυμολογίες. Σε μερικές περιπτώσεις ίσως το Κούβελας να δείχνει καταγωγή.

Κούβελος ΤΚΑ=18 (01/09). Ο [ΑΚΛ] το ετυμολογεί από το Ιτ. covele= κουφάλα δέντρου. Στα λεξικά που συμβουλεύτηκα covele δεν υπάρχει, ίσως ο συγγραφέας να ήθελε να γράψη covile (βλέπε Κούβελας). Το πλησιέστερο Ιταλ. επώνυμο που γνωρίζω, Covello, ετυμολογείται από το Ιάκωβος (Jacovo◎ Covo ◎ Covello). Σε ένα Θρακιώτικο γλωσσάρι (εδώ, γραμμένο από απογόνους προσφύγων απο τη Βιζύη, Ανατολική Θράκη και με σύλλογο στη Βέροια!!) διαβάζουμε ότι Κούβελος σημαίνει «Χοντρός, κοντός άνθρωπος».

Κουβούσης ΤΚΑ=31 (03/09). Στα Τρκ. kovuş=θάλαμος, υπνωτήριο [ΑΚΛ] αλλά και kovuş(από το kovmak)=(1) διωγμός, απώθηση,αποπομπή (2)

καταδίωξη, κατηγορία, καταγγελία, συκοφαντία. Πλην όμως επειδή το Κοβούσης είναι σπάνιο και το Kovuş σπανιώτατο (αν πράγματι υπάρχη και δεν είναι, απλά, διαδικτυακό ψευδώνυμο) ίσως η ορθή ετυμολογία να βρίσκεται αλλού. Στον ΤΚΚΕ βέβαια Kovuş δεν υπάρχει.

Κουγέας ΤΚΑ=9 (10/08). Ισως όπως και το Κούγιας.

Κούγιας Συμφωνα με τον [ΜΤ] Σλαβικο πεταλωτής το οποίο δέν μπόρεσα να επαληθεύσω. Ο [ΜΤ] αναφέρει και το Σέρβικο kuja=σκύλα. Το Σρβ. λεξικό που συμβουλεύθηκα λέει ότι kuja =kučna= (1) σκύλα (κυριολεκτικά) (2) γυναίκα εύκολη (βλέπε και επώνυμο Ριάδης). Χωριό Κουγαίικα στην Βουπρασία (Ηλεία).

Κουγιαλης ΤΚΑ=6 (10/08). Το όνομα εμφανίζεται στο διαδίκτυο ως Κούγιαλης και ως Κουγιάλης. Ο [ΔΤ] γράφει Κουγιάλης και το ετυμολογεί από το Τρκ. kıyal=εγκληματικός. Η λέξη kıya= φόνος, ανθρωποκτονία εμφανίζεται στα λεξικά (όχι όλα). Λέξη kıyal στα λεξικά δεν βρήκα και στον ΤΚΚΕ συνδρομητής με τέτοιο η παρόμοιο όνομα δεν υπάρχει. Στις Τρκ. ιστοσελίδες υπάρχουν αναφορές στο Κιργιζικό kıyal= μοτίβο χαλιού το οποίο οι Τούρκοι αποδίδουν ως hayal (φαντασία, όραμα, όνειρο, ονειροπόληση, φαντασίωση, οπτασία, παραίσθηση) και στο Αραβικό al kiyal η al hiyal το οποίο κατά τα φαινόμενα σημαίνει τέχνασμα, κόλπο, απάτη (αλλά, επίσης, με μικρές αλλαγές –για τους μη Αραβόφωνους- και άλογο, καβαλάρης και παρόμοια

Κουγιούλης ΤΚΑ=10 (10/08). Ο [ΔΤ] γράφει Κουγιουλής και το ευτυμολογεί από το Τρκ. kıyılı=λιανισμένος. Το πρόβλημα είναι ότι στο διαδίκτυο το όνομα εμφανίζεται με τον τόνο στο δεύτερο ου, ότι στον ΤΚΚΕ επώνυμο Kıyılı δεν υπάρχει, στα λεξικά kıyılı δεν υπάρχει, και είναι δύσκολο να δή κανείς πως από το kıymak= κόβω σε μικρά κομμάτια (εξ ού και kıyma= κιμάς) φτάνει κανείς στο kıyılı (υπάρχει πάντως και το kıyı=όχθη, ακτή αλλά και πάλι Kıyılı γιόκ). Ισως το επώνυμο να προέρχεται από το kuyu= πηγάδι, kuyulu= (τόπος) με πηγάδια η από το χωριό Kuyu οπότε Kuyulu= από το Kuyu. Στον ΤΚΚΕ οι Kuyuluείναι 7. Βέβαια, για να πάμε από το Kuyulu στο Κουγιούλης πρέπει να ανεβάσουμε τον τόνο από τη λήγουσα (lu) στην παραλήγουσα.

Κουγιουμτζής ΤΚΑ=75 (10/08). Τρκ. kuyum=χρυσαφικά, κοσμήματα, kuyumcu= χρυσοχόος. Π.χ., το Σμυρναίικο: *Χτένισε τα ξανθά μαλλιά και βγάλε αποχτενίδια, και στείλε τα στον κουγιουμτζή να κάνει δαχτυλίδια.* Στον ΤΚΚΕ οι Kuyumcu είναι 94.

Κουγιουρούκας ΤΚΑ=2,1 (03/09). Παραλλαγή του Κουιρούκης, βλέπε επώνυμο *Κουγιουρούκης*

Κούδας[ΤΝ] ΤΚΑ=17 (04/09). Κούδαροι λεγότανε οι πάλαι ποτέ ονομαστοί Ηπειρώτες χτίστες και είχαν τη δική τους αργκό, τα κουδαρίτικα. Το Κούδας είναι παραλλαγή το Κούδαρος [ΣΤ] και για να αποδείξη του λόγου το αληθές, ο ποδοσφαιριστής Κούδας προσπάθησε να πάη από τον ΠΑΟΚ στον Ολυμπιακό στα τέλη της δεκαετίας '60 και θεμελίωσε την τεσσαρακονταετή (και βάλε) φιλία που ενώνει τους οπαδούς των δύο ομάδων.

Κουδουνάς[ΤΝ] ΤΚΕ=410, 17. Το Κουδουνάς είναι επασγγελματικό (της μονής Αγίου Κουδουνέλ(λ)ης Γεωργίου Κουδουνά, πάλαι ποτέ στα Πριγκηπονήσια, εξσιρουμένης). Το Κουδουνέλ(λη)ς είναι υποκοριστικό του Κουδουνάς

Κούζας[ΤΝ] ΤΚΑ=15 (3/09). Ο [ΑΚΛ] γράφει Κουζάς και το ετυμολογεί από το Τρκ. kuzu=πρόβατο αλλά το διαδίκτυο λέει Κούζας. Κούζα στα Κυπριακά λέγεται το σταμνί και υπάρχει ο χορός της κούζας (συνάντηση νέων στη βρύση του χωριού). Ποιτική συλλογη του Ομάρ Καγιάμ έχει τίτλο «Kuza Nama» η, Αγγλιστί, "«Book Of Pots». Στα Οθ. υπήρχε το Αραβογενές kûz=κανάτι, κούπα, κύπελο, το Περσογενές kûz= (1) καμπούρα, καμπούρης (2) ουρανός και το Αραβογενές kûze=(1) πήλινη κούπα (2) γλάστρα. Στα Τρκ. kuz= το απόσκιο, η πλευρά χώρου στη σκιά. Στον ΤΚΚΕ βρίσκουμε 27 Kuz και (200+, 11) Kuzu. Η θέση του τόνου όμως δείχνει Kuz.

Κούζης ΤΚΑ=40 (3/09). Ο [ΑΚΛ] γράφει Κουζής και το ετυμολογεί από το Τρκ. kuzu=πρόβατο αλλά το διαδίκτυο λέει Κούζης. Μάλλον όπως και το Κούζας (βλέπε επώνυμο), αλλά από το Kuz.

Κουζέλης ΤΚΑ=89 (3/09). Ο [ΑΚΛ] το ετυμολογεί από το Τρκ. kuzu=αρνί, οι [ΜΤ,ΧΣ] από το κουζουλός= τρελλός. Ισως έχουν όποι δίκηο διότι στο [ΙΜΤ] διαβάζουμε ότι το κουζουλός ίσως προέρχεται από τοΤρκ. kuzulu που σημαίνει και προβατίνα έγκυος η οποία λόγω εγκυμοσύνης, που και που, περπατάει περίεργα. Οι [ΤΦ] όμως ετυμολογούν το Κουζουλός από το κούζα=στάμνα χωρίς χερούλι και ο κύκλος (βλέπε Κούζας) έκλεισε. Ο αναγνώσρης ας διαλέξη!

Κούης/Κουής ΤΚΑ=18, 1, 4, 1, 1 (10/08). Μάλλον από το kuyu= πηγάδι [ΑΚΛ, ΔΤ]. Οι Kuyu στον ΤΚΚΕ είναι 32. Υπάρχει, κατά τη γνώμη μου, μιά κάποια πιθανότητα το Κούης να είναι παραλλαγή του Κούγιας.
Κουιδάκης
Κουϊδης
Κουιδουρμαζής
Κουιδουρματζίδης

Κουιμτζής ΤΚΑ=9, 11 (10/08). Βλέπε επώνυμο Κουγιουμτζής.
Κουιμτζίδης

Κουϊνέλης ΤΚΑ=1 (10/08). Ο [ΔΤ] το ετυμολογεί από το Τρκ. koyun=πρόβατο. Βέβαια, πέρα από πρόβατο η λέξη σημαίνει και (1) προβατο (μεταφορικά) βλάκας, χωρίς πρωτοβουλία (2) κόρφος (ανθρώπινος),

στήθος, τσέπη στο ύψος του στήθους. Μάλλον έχει δίκηο και στον ΤΚΚΕ οι Koyun είναι (200+, 13) και οι Koyunlu 13. Παρατηρούμε όμως ότι στα ψιλά της εφημείδας Μακεδονίας (24/2/96, εδώ) εμφανίζεται κάποιος Αθαν. Κουίνας. Ο όρος κουϊνα στα Ελληνικά σημαίνει «εν κραιπάλη» σύμφωνα με τον [ΔΔ] και ομοφυλόφιλος (διδικτυακό θαλασσινό γλωσσάρι, εδώ). Το αν ο εν λόγω Κουϊνας έχει σχέση με τα πρόβατα η με τη ναυτική αργκό το αφήνω στη κρίση του αναγνώστη. Οτι διαλέξει για τον Κουϊνα όμως θα έχει επιπτώσεις και για τον Κουϊνέλη.

Κουιρούκης ΤΚΑ=ΤΚΘ=ΤΚ Καβάλας=0 αλλά αναφορές στο διαδίκτυο. Βλέπε Κουϊρουκλής.

Κουϊρουκλής Κουϊρουκίδης ΤΚΑ=7, 8 (10/08). Στα Τρκ. kuyruk= ουρά (κυριολεκτικά και μεταφορικά). Σημαίνει ουρά αναμονής, ουρά φορέματος, ακόλουθος/ ακολουθία/ παρατρεχάμενοι κάποιου σπουδαίου προσώπου και άλλα παρόμοια. Στον ΤΚΚΕ οι Kuyruk και οιKuyruklu είναι 7 και 0 αντίστοιχα ενώ στον ΤΚ Σμύρνης είναι 2 και 2.

Κουκανόπουλος ΤΚΑ=2. Εδώ υπάρχει ένα παράδοξο διότι έχουμε ένα παράγωγο επώνυμο χωρίς το παράγων επώνυμο, Στο διαδίκτυο εμφανίζεται ένας και μόνο Κουκάνης, όνομα σε επιστολή της 2/12/1844 από τον Δημητρακόπουλο προς τον Κωλέττη (αρχείο Ακαδημίας Αθηνών). Στα Αλβ. kukan= καμπούρης [ΟΑ].

Κουκάς[ΤΝ] ΤΚΑ=100+ (10/08). Το επώνυμο έχει και την μορφή Κούκας. Ο [ΔΤ] προτείνει το Τρκ. kuka=κουβάρι. Ατυχώς στον ΤΚΑ επώνυμο Kuka δεν υπάρχει. Με 100+ Κουκάδες σρτην Αθήνα πρέπει να ψάξουμε αλλού.

- Ο οπλαρχηγός Μπούας Κούκης (kuq=κόκκινος) γύρω στο 1423 προσφέρει τις υπηρεσίες του στους Βενετούς.
- Πόλη Kukës στην Αλβανία.
- Κουκά είναι το όνομα χωριού στην Κύπρο (περιοχή Λεμεσού).
- Στα Αλβ. kuk**a**s είναι μορφή του ρήματος kuk**a**t=κλαίω, οδύρομαι, μοιρολογώ
- κούκα και κούκος είναι στα μσν. τύποι σκούφων. Ισως το Κουκάς να είναι επαγγελματικό όπως το σκούφος®Σκουφάς.

Σε τελική ανάλυση, αν μέσα από όλα αυτά κάποιος βλέπει πειστική ετυμολογία ας μας την πή!

Κουκιάς Κουκιάδης Κουκιαδάκης ΤΚΑ=34,5,3 (02/09). Στα Αλβ. kuq=κόκκινος και εμφανίζεται σαν συνθετικό διαφόρων λέξεων. Π.χ. kuq**a**sh= ζώο καστανόξανθο

Κουκιαλης ΤΚΑ=1 (02/09), θέση τόνου άγνωστη. Αλβ. kuq**a**l= ζώο καστανόξανθο, άνθρωπος κοκκινοτρίχης και κοκκινοπρόσωπος αλλά και k**u**këll= ζώα

καστανοκόκκινα αλλά και όνομα φυτών, πουλιών, και υγρών (π.χ. κατακάθι λαδιού) με κόκκινο προς το καστανό χρώμα.

Κουκιανάκης ΤΚΑ=9 (02/09). Βασικά δεν ξέρω. Κάποια επιφανειακή ομοιότητα με το kukën= κοκκινίσανε, γίνανε κόκκινα (από συστολή, θυμό, ...) αλλά αντίστοιχο επώνυμο (π.χ., Κουκιανης) δεν δείχνει να υπάρχη. Βλέπε πάντως και το επώνυμο Κουνανόπουλος (άλλο ένα ετυμολογικό σάλτο μορτάλε) όπως και την πιθανότητα το Κουκιανάκης να είναι υποκοριστικο του Κουκιάς με το «να» να παρεμβάλεται για να σπάση η ακολουθία Κου-κια-κης.

Κουκιαρης ΤΚΑ=12 (02/09). Αλβ. kuq**ar**= γή με κόκκινο χρώμα αλλά και k**u**kër= kukërr**e**më= κοκκινωπός, καστανοκόκκινος, με χρώμα σκουριάς.

Κουκιασας ΤΚΑ=11 (02/09), θέση τόνου άγνωστη. Πιθανόν από το Αλb. kuq**e**shë= καστανοκόκκινη γελάδα.

Κουκιο ΤΚΑ=2 (02/09). Μάλλον η Αλβ. μορφή του Κούκιος, οι δύο συνδρομήτριες λέγονται Λιλιάνα και Φροσύνα.

Κούκιος ΤΚΑ=46 (02/09). Αλβ. kuqo= ζώο με κόκκινο τρίχωμα, κόκκινο περιστέρι, άνθρωπος κοκκινοτρίχης και ροδοκόκκινος.

Κουκούλας ΤΚΑ=100+ (8/08). Το Ελληνικό ισοδύναμο το Κατσούλας, βλέπε όνομα.

Κουκουλο-γιάννης[ΤΝ] ΤΚΑ=14 (8/08). Κατσουλιάνος, κατσουλιέρης, και κατσουλογιάννης είναι ονόματα του κορυδαλλού [ΔΔ]. Το ερώτημα είναι αν οι Κουκουλογιάννηδες είναι Γιάννηδες με κουκούλες η αν είναι Ελληνοποιήσεις του κατσουλογιάννης. Ας σημειωθή επίσης ότι στα Αλβ. kaçular= καυχησιάρης, αλαζόνας και kaçurrel=κατσαρομάλλης και υπάρχουν σενάρια σύγχυσης (π.χ., τα kaçular και κατσουλιέρης είναι ηχητικά σχεδόν ταυτόσημα)και ίσως κατσουλιέρης® κατσουλογιάννης® κουκουλογιάννης.

Κουκούλογλου [ΤΝ] ΤΚΑ=4. Η Ελληνική λέξη κουκούλα υιοθετήθηκε από την Τουρκική του Πόντου ως gugula στην Τραπεζούντα και kukul στο Gümüşhane (πάλαι ποτέ Αργυρούπολις). Kukul στο τοπικό ιδίωμα λέγεται και το φέσι/καπέλο της νύφης (Βλέπε και Κατσούλας, Κεπέζης). Στον ΤΚΚΕ οι Kukul είναι 29.

Κουκουλο-μ(μ)άτης[ΤΝ] ΤΚΑ=25. Με τα μάτια χωμένα βατειά και τα φρύδια σε θέση κουκούλας.

Κουλαδούρος ΤΚΑ=4 (02/09). Ισπ. Culo duro= οπίσθια σφιχτά, μυώδη, κάτι ανάλογο του Κολοκοτρώνης. Στα Ισπ. Του διαδικτύου εμφανίζεται και το Culoduro, απαξιωτικά, με την έννοια ανθρώπου που μετέρχεται όλα τα μέσα για να κερδίση, του απατεώνα, του ζαβολιάρη.

Κουλάκης ΤΚΑ=28, 12,2,6,10 (10/08). Τρκ. kulak=αυτί αλλά και οτιδήποτε έχει σχήμα αυτιού (π.χ., λαβή κανάτας). Στον ΤΚΚΕ βρίσκουμε 106 Kulak. Δεκατρείς Αυτιάδες στον ΤΚΑ.

Κουλακάρης

Κουλακίδης

Κουλάκογλου
Κουλάκος

Κουλακτσής ΤΚΑ=2 (10/08). Στα ΤΡκ. kulakçı λέγεται ο ειδικός στις παθήσεις του αυτιού. Τρείς Kulakçı στον ΤΚΚΕ.

Κουλαμάς ΤΚΑ=9 (03/09). *****

Κουλαξής ΤΚΑ=9, 4(10/08). Το ερώτημα είναι αν το Κουλαξής είναι παραλλαγή Κουλακτσής η Ελληνοποίηση του kulaksız= ανθρωπος που του λείπει αυτί (η μέρος του), αυτιά (η μέρη τους). Στον ΤΚΚΕ οι Kulaksız είναι 125 και οι Kulakçı 3.
Κουλαξίδης

Κουλαξίζης ΤΚΑ=14, 2, 2, 5(10/08). Εδώ παύει να υπάρχη αμφιβολία, τα επώνυμα έχουν σαν ρίζα το kulaksız= κοψαύτης (12 Κοψαύτηδες στον ΤΚΑ).
Κουλαξιζέλλης
Κουλαξίζογλου
Κουλακσουζίδης

Κουλακιώτης (ΤΝ) ΤΚΑ=11 (9/08). Στην Τουρκία υπάρχουν πέντε χωριά με το όνομα Kulak και τρία με το όνομα Kulakköy. Το επώνυμο είναι εθνικό.

Κουλαουζίδης ΤΚΑ=8 (10/08). Τρκ. kılavuz/kılağuz=κολαούζος=(1) οδηγός, οδηγητής, σύμβουλος (2) λεπτό σκοινί που συνέδεε πλήρωμα πλοίου και τον δύτη. Ας προσθέσουμε ότι η έκφρασεις «χωριό που φαίνεται κολαούζο δεν θέλει» και «görünen köy kılavuz istemez» είναι ταυτόσημες και η μία πιστή και κατά λέξη μετάφραση της άλλης. Στον ΤΚΚΕ οι Kılavuz είναι 86, οι Kılağuz 0.

Κουλέ ΤΚΑ=3, 3, 14 (10/08). Στα Τρκ. kule=πύργος, πυργίσκος ακρόπυργος. Στα Οθ. υπήρχαν και τα kulle=(1) κορυφή (2) κορυφή κεφαλιού (3) «καρούμπαλο» μεταλλικής επιφάνειας (4) πύργος (5) μεγάλο βάζο, πιθάρι και kulel=πληθυντικός του kulle. Η λέξη έχει περάσει στα Ελληνικά με τηε μορφή κούλα/κουλές/κουλάς/γουλάς [ΔΔ,ΣΤ] και την έννοια (1) κορυφή, σκοπιά, πύργος, μικρό φρούριο (2) (οχυρωμένη) αγροτική κατοικία. Πανομοιότυπες λέξεις (k**u**llë, k**u**llez)βρίσκουμε και στα Αλβ. Οσον αφορά στα τοπωνύμια:
Κουλελές
Κουλελής

- Πολίχνεις Kule και Kuleli στην Τουρκία.
- Χωριό Κουλελί στο Κιλκίς, σήμερα Πυργωτός
- Χωριά Κούλα στην Ηλεία (σήμερα Πηγάδι), Κούλα η Κούλλα Περραβά στη Φλώρινα, και Κούλα στις Σέρρες (σήμερα Παλαιόκαστρον).
- Χωριό *Κουλέντια στη Μονεμβασία που (μετωνομάστηκε το 1955 σε Ελληνικόν). Λεγότανε και* Γουλάς, Γουλέντια και σήμερα στη Μονεμβασία υπάρχει ξενώνας ονόματι Γουλάς.

Στον ΤΚΚΕ βρίσκουμε 20 Kule και 20 Kuleli.

Κουλέντης ΤΚΑ=5, 4, 25. Πρόκει ται για εθνικά επώνυμα, βλέπε το επώνυμο

Κουλεντάκης Κουλέ με έμφαση στα Κουλέντια.
Κουλεντιανός

Κούλιας ΤΚΑ=22,18. Κούλια, παραφθορά του Τρκ.kule=πύργος, χρησιμοποιείται
Κουλιανός με την έννοια οποιουδήποτε κτίσματος με χαρακτηριστικά πύργου. Ητοι, στρατιωτικά φυλάκια, αρχοντόσπιτα με αμυντικές δυνατότητες, πύργους, ακόμα και κάστρα. Ηταν/είναι επίσης τοπωνύμιο. Τέλος, Κούλιας ήταν/είναι σχετικά σύνηθες Εβραϊκό επώνυμο (βλέπε εδώ).

Κουλούκης ΤΚΑ=33, 11, 4, 15, 1, 4, 6. Ο [ΔΤ] προτείνει το Τρκ. kılık=κουστούμι.
Κουλούκας Ο [RT] γράφει kılık= (1) εμφάνιση, θωριά (2) φόρεμα κουστούμι (3)
Κουλουκάκης (επαρχιακά) φωτογραφία, πορτραίτο (4) (αρχαϊκά) συμπεριφορά,
Κουλουκάκος στάση και kılıkçı= (επαρχ.) φωτογράφος. Στον [RT] διαβάζουμε
Κουλουκάτσης και τα kul=(1) δούλος (2) δούλος του Θεού (3) Γενίτσαρος, kulluk=(1)
Κουλουκέας δουλεία (2) αφοσίωση στο Θεό (3) «Γενιτσαρωσύνη» (4) (αρχ.) φυλάκιο,
Κουλουκτσής αστυνομικό τμήμα και kullukçu= (1) Γενίτσαρος που εκτελεί χρέη φρουράς, Γενίτσαρος υπαξιωματικός (2) (αρχ.) επίσημος, στρατιωτικός και τα ετυμολογικά μάλλον άσχετα kül/küllük=στάχτη/ τασάκι και παρόμοια. Στον ΤΚΚΕ Kılık=12, Kılıkçı=0, Kulluk=16, Kullukçu=17. Παράλληλα, στα Ελλ. κουλούκι=(1) σκυλάκι, κουτάβι (2) τυφλός, προσωρινά ανίκανος να δή (3) νόθο, έκθετο και κουλουκιάζω= ξαπλώνω με το σώμα κουλουριασμένο, σαν σκύλος [ΔΔ] (και κατά συνέπειαν κουλουκού, μάννα νόθου παιδιού). Τέλος χωριό Κουλούκα (η) στη Μάνη. Ολα αυτά ίσως εξηγούν το (φαινομενικά τουλάχιστον) Μανιάτικο Κουλουκέας δίπλα στο Μικρασιάτικο Κουλουκτσής. Με βάση τα υπάρχοντα δεδομένα προτιμώ το Κουλουκέας από την Κουλούκα/κουλούκι και το Κουλουκτσής από το kullukçu. Οσο για τα υπόλοιπα προτιμώ την ετυμολογία από το κουλούκι=νόθος (χωρίς να αποκλείω σκυλάκια, τυφλούς, και Γενίτσαρους) αλλά ο αναγνώστης ίσως έχει άλλες προτιμήσεις

Κουλούμπας ΤΚΑ=ΤΚΘ=0. Αλλά τον Μάιο του 1997 οι Τσιρλής και Κουλούμπας πουείχαν φυλακιστεί 15 μήνες, για άρνηση στράτευσης, έγιναν πασίγνωστοι (κερδίσαν στο Ευρωπαϊκό δικαστήριο). Βλέπε τη συζήτηση στο Κουλουμπαρίτσης.

Κουλουμπα- ΤΚΑ=14,1,1,2,1,1 (10/08). Ούτε την ετυμολογία γνωρίζω ούτε είμαι
ρίτσης σίγουρος ότι όλα αυτά τα επώνυμα έχουν την ίδια ρίζα. Σε γενικές
Κουλουμπάρης γραμμές, αρκετά συχνά στα τοπικά ιδιώματα, κα᾽όχι μόνο, το ου
Κουλουμπάρδης αντικαθιστά κάποιο άλλο φωνήεν (π.χ., **κουλυμπού=**κολυμπώ,
Κουλουμπάνης **κουλύμπου=**κολυμπώντας, **κουντουνού=** κουντουνίζου= κωδωνίζω
Κουλουμπάκος στη Μάνη, **κουλικουρίζω**= κουρεύω για λόγους υγιεινής τα οπίσθια

Κουλουμπάκης του προβάτου στην Κρήτη και κομμουνιστής◎κουμμουνιστής σε όλη την επικράτεια). Ελλείψει πειστικής ετυμολογίας θα παραθέσω μερικά στοιχεία που ίσως σχετίζονται με τα εν λόγω επώνυμα:

- Τοποθεσία Κουλούμπος η Κουλούμπα στη Θήρα (Ελληνιστικό νεκροταφείο).
- Κολουμβάριον= (1) περιστερώνας (2) (στα Ρωμαϊκά νεκροταφεία) τόπος όπου τοποθετούσαν τεφροδόχους με τη στάχτη των νεκρών.
- Κολούμπα, όνομα Χριστιανού αγίου
- Κολομπαράς/κουλουμπαράς= ο «αρσενικός» ομοφυλόφιλος από το ταυτόσημο Περσογενές Τρκ. kulampara.
- Κουλόμπαρους=γυμνός (Δαρνακοχωρίτικο γλωσσάρι, εδώ)
- Υπάρχει μιά ολόκληρη σειρά από Ιταλικά επώνυμα τα οποία αμέσως η εμμέσως σχετίζονται με τη λέξη colombo=περιστέρι (COLOMBANI/ COLOMBANO, COLOMBARI / COLOMBARINI, COLOMBELLA / COLOMBELLI/ COLOMBERA/ COLOMBI/ COLOMBINA/COLOMBINI / COLOMBINO/ COLOMBO/ COLUMBO/ COLOMBRINO για τα οποία λεγονται πολλά και διάφορα, όπως
  - επώνυμο νόθων παιδιών που συχνά τα παρατάγανε κάτω από την εικόνα του αγίου πνεύματος –περιστέρι- το οποίο παρίσταται στον ευαγγελισμό της Θεοτόκου ανάμεσα στην ενδιαφερομένη και τον αρχάγγελο Γαβριήλ.
  - Επώνυμο από το όνομα του μοναχού/αγίου San Colombano (540?- 615)
  - Επώνυμο επαγγελματικό (εκτροφεία περιστεριών)
  - Επώνυμο Εθνικό
  - Υποκοριστικό του Λατ. Columbus=περιστέρι, σύμβολο αθωότητας.

Από όλα αυτά αξίζει να σταθούμε στο Colombano σαν πιθανή ετυμολογία του Κουλουμπάνης και στο ότι τα –άκης/άκος είναι μάλλον θ=υποκοριστκά του Κουλουμπής, βλεπε επώνυμο.

Κουλουμπής[ΤΝ] ΤΚΑ=89+ (10/08). Ο [ΔΤ] το ετυμολογεί από το Τρκ. kulübe=αχυρώνα, καλύβα. Το [ΤΕ] γράφει kulübe= καλύβα, παράγκα, χαμόσπιτο Οι [RT, IZE] θεωρούν τη λέξη δάνειο από τα Ελληνικά (καλύβα) ενώ ο [HE] προτιμάει το Περσικό kulbe αλλά αναφέρει και την Ελληνική καλύβα οπως και το Σρβ. koliba και το Βλβ. Колиба (ίδια έννοια). Το πρόβλημα είναι ότι στην Αθήνα έχουμε 89 Κουλουμπήδες και στον ΤΚΚΕ δεν βρήκα ούτε ένα Kulübe, Kulbe, Kulube, η παρόμοιο. Υποθέτω λοιπόν ότι πρέπει να κοιτάξουμε αλλού. Ισως το επώνυμο να σχετίζεται με το

Λατ. Columbus (βλέπε και επώνυμο Κουλουμπάνης) αλλά και αυτή η απόπειρα ετυμολογίας δεν δείχνει αρκετά πειστική.

Κουλουριώτης — Κούλουρη=Σαλαμίνα

Κουλουφάκος — ΤΚΑ=20 (11/08). Ο [ΔΤ] το ετυμολογεί από το Τρκ. kılıf και πιθανώτατα έχει δίκηο αν και έχουμε το παράδοξο να υπάρχουν Κηλίφηδες χωρίς Κηλιφάκους και Κολουφάκους χωρίς Κουλούφηδες. Ας σημειώσουμε επίσης και τη λέξη κουλούφι= μεγάλο τσουβάλι για αποταμίευση σιταριού [ΔΔ,ΣΤ].

Κουλτούκης — ΤΚΑ=17 (10/08). Βλέπε επώνυμο Κολτούκης.

Κούμας — ΤΚΑ=15 (03/06). Ο [ΑΚΛ] το ετυμολογεί από το Τρκ. kümes=κοτέτσι (βλέπε και επώνυμο Κουμάσης). Κατ' αρχήν, το Τρκ. kümes είναι δάνειο από τα Ελληνικά. Εν συνεχεία αν η ρίζα ήταν Τρκ. (έστω και σάδ=νειο), θα ήταν πολύ λογικώτερο, νομίζω, να επικαλεστούμε το kumaş= άνθρωπος φαύλος, ευτελής. Πλήν όμως, οι ετυμολογίες από τα ΤΡκ. απαιτούν ανέβασμα τόνου. Νομίζω λοιπόν ότι η πιό πιθανή ετυμολογία προτάθηκε από τον [ΜΤ] ο οποίος γράφει ότι το Κούμας είναι εξελληνισμός του Γκούμας (βλέπε επώνυμο). Κούμας Κωνσταντίνος [1777 - 1836] ήταν το όνομα Ελληνα λογίου.

Κούμανης — ΤΚΑ=13,1,17,1,5,3. Ο [ΔΤ] ετυμολογεί τα Κουμανίδης/Κουμανούδης από το Τρκ. güman=(1) αμφιβολία, υποψία (αλλά και (2) γνώμη, αίσθηση, υπόθεση) και ίσως να έχη δίκηο. Το σίγουρο είναι ότι στον ΤΚΚΕ βρίσκουμε 19 Güman. Το Κουμανιώτης όμως δείχνει καταγωγή και το επώνυμο Κούμανης έχει τον τόνο σε συλλαβή που δεν ταιριάζει στην προφορα του güman. Παρατηρούμε λοιπόν ότι

Κουμανάκης
Κουμανάκος
Κουμανας
Κουμανδράκης
Κουμανέλης
Κουμανιάς
Κουμανίδης
Κουμανιος
Κουμανιώτης
Κουμάνο
Κουμανούδης

(1) Ο Στράβωνας γράφει για δυό πόλεις ονομαζόμενες Κόμανα αφιερωμένες στη λατρεία της Θεάς Μα. Μία στην Καππαδοκία και μία στον Πόντο, κοντά στην Τρκ. πόλη Tokat.

(2) Κούμανι είναι είδος δέντρου, είδος σφενδάμου, Acer γιά τους Αγγλομαθείς.

(3) Κούμανι είναι το όνομα χωριού της Ηλείας. Κουμανίτσα ήταν το όνομα χωριού, σήμερα Δασωτό, κοντά στο Ζύρνοβο (σήμερα κάτω Νευροκόπι)

(4) Κουμάνα είναι όνομα τοποθεσίας στην Πάτμο και χαρακτηρισμός της Παναγίας (Παναγία η Κουμάνα).

(5) Κούμα, αποικία των Χαλκιδαίων και των Κυμαίων (αν πιστέψουμε τον Στράβωνα) στην Ιταλία που ιδρύθηκε γύρω στο 750 π.χ. και Cumano/a το Αντίστοιχο Εθνικό.

(6) Πόλεις/χωριά Kuman η Kumani (Αλβανία), Kumanovo η Kumanovë (ΠΓΔΜ), Kumanovo, Kumanitsa, και Kumanovtsi (Βουλγαρία).

(7) Κουμάνοι ήταν το όνομα νομάδων που εμφανίστηκαν στα βόρεια βυζαντινά σύνορα προς το τέλος το τέλος του 11ου αιώνα.

Με βάση αυτά τα δεδομένα προτιμώ την ετυμολογία από το Κούμανι (δέντρο η χωριό). Αλλοι ίσως προτιμήσουν την ετυμολογία [ΔΤ], τους Κουμάνους, την Κουμάνα η τα Κόμανα.

Κουμαράς
Κουμαράκος
Κουμαραδιός
Κουμαραδέλης
Κούμαρης
Κουμαριανός
Κουμαρτσιώτης

ΤΚΑ=36, 3,7,3,8,94+, 5 (11/08). Κούμαρο είναι ο καρπός κουμαριάς (μσν. στα αρχαία κόμαρος). Ορισμένα τουλάχιστον από τα επώνυμα δείχνουν Εθνικά και πράγματι στην Ελλάδα έχουμε τα χωριά Κουμαραδαίοι (Σάμος), Κουμαριές (Χανιά), Κούμαρι (Αίγιο), Κουμάριον και Κούμαρος (Ανδρος), Κουμαριά (Γιάννενα, Τρίκαλα, Σέρρες, Βέρροια – η Κουμαριά της Βέρροιας παληά λεγότανε Δόλιανη), Κούμαρο (Καλαμάτα), Κουμαρούσα (Γιάννενα), Κουμαρίτσα (πάλαι ποτέ οικισμός της Ευρυτανίας, περιοχή Δομνίστας) Κουμαρίτσι (Λαμία). Επίσης, τοποθεσία Κουμαρές (Χανιά) και βουνό Κούμαρο (Γύθειο).

Κουμάρης
Κουμαρτζής
Κουμαρτζάκης
Κουμαρτσάκης

[ΤΚΕ, 2019, 60] ***αλλά στο διαδίκτυο η συντριπτική πλειοψηφία*** γράφει Κούμαρης και όχι Κουμάρης.

Πιστεύουμε ότι το πολύ σε 1-2 περιπτώσεις το επώνυμο είναί Κουμάρης. Στα Ελληνικά κουμάρι= (1) μαστραπάς, δοχείο η κανάτι με μικρό στόμιο (2) τυχερό παιχνίδι που παίζεται με λεφτά, τζόγος ενώ στα Τρκ. (το Αραβογενές) kumar= τζόγος και kumarcı= (1) αυτός που χαρτοπαίζει συχνά (2) επαγγελματίας χαρτοπαίχτης. G("Mehmet Kumar ")=440 καί G("Mehmet Kumarcı ")=353.

Κουμάσης
Κουμασίδης
Κουμασίτης

[ΤΚΕ, 2019, 70]. Ο [ΔΤ] γράφει kumaş=ύφασμα η kümes=κουμάσι, ορνιθώνας. Στον [ΔΔ] διαβάζουμε κούμος= ορνιθώνας, κουμάσι και κουμάσι= (1) ορνιθώνας, κοτέτσι, κατοικία ζώου (σκύλου, γουρουνιού κ.τ.τ) (2) μίμηση μεταξωτού υφάσματος (3) άνθρωπος φαύλος, ευτελής. Το Τρκ. kümes προέρχεται από το κουμάσι (1) ενώ τα κουμάσι (2) και (3) αντιστοιχούν στο Αραβογενές Τρκ. kumaş. G("Mehmet Kumaş ")=6240 καί G("Mehmet Kümes ")=6. Η ειρωνία τής κατάστασης είναι οτι:

1) Η λέξη κοτέτσι θεωρείται δώρο από τούς Σλάβους και
2) Σύμφωνα με τόν [RT], τό Τρκ. kümes= κοτέτσι, κάλυβα, υπόστεγο είναι δάνειο από τά Ελληνικά. θεωρείται (από τούς Σλάβους καί σύμφωνα [RT] t;o sşymfvnasşymfvnΣτον ΤΚΚΕ βρίσκουμε 71 Kumaş αλλά ούτε ένα Kümes. Η επιλογή είναι, νομίζω, προφανής. Το μόνο πρόβλημα είναι το Κουμασίτης που έχει μορφή Εθνικού επωνύμου αλλα τοποθεσία Κουμάσι δεν δείχνει να υπάρχη.

Κουμιτζέλης[ΤΝ] ΤΚΑ=ΤΚΘ=0 αλλά στο διαδίκτυο υπάρχουν αναφορές στο επώνυμο. Ο [ΔΤ] προτείνει το kuminci= σποροµαργαρίτης. Στα Τρκ υπάρχει η έκφραση «kum inci»= άμμος+μαργαριτάρι=μικρό έως μικροσκοπικό μαργαριτάρι, συχνά με ατέλειες. Εκείνο που δέν υπάρχει είναι συνδρομητής με επώνυμο Kuminci η Kuminci στιν ΤΚΚΕ. Πιστεύω ότι μια καλύτερη ετυμολογία είναιν η Κουμτζής◎Κουμτζέλης◎ Κουμιτζέλης. Παρατηρούμε ότι ο Αναστάσης Κουμτζέλης ήταν Θασίτης αγωνιστής (έγραψε αφήγηση για την εξέγερση του 1902 στη Θάσο, βάση βιβλίου του Φώτη Τριάρχη). Βλέπε και επώνυμο Κουμτζής.

Κούμλας
Κουμλής
Κουμλέλης
Κουμλίδης

ΤΚΑ=1,0,2,1 (10/08) αλλά το Κουμλής εμφανίζεται στο διαδίκτυο. Τρκ. kum=άμμος (βλέπε Κουμτζής για λεπτομέρειες), kumla=με άμμο (π.χ., kumla dolması=γέμισμα με άμμο=προσάμμωση), αμμώδης έκταση/ παραλία και kumlu=(1) αμμώδης (2) φρούτο του οποίου η σάρκα δίνει αίσθηση κόκκων άμμου (3) ύφασμα με κουκίδες. Χωριό Κουμλί, μετωνομάστηκε Αμμουδιά, στις Σέρρες. Στον ΤΚΚΕ οι Kumlu είναι 4 και οι Kumla 2.

Κουμούσης
Κουμουσέλης
Κουμουσίδης

ΤΚΑ=24,1,5. Τρκ. gümüş=(1) ασήμι, ασημένιος (2) καράφλας (3) γυναίκα [RT,FD2] και gümüşlü=με ασήμι, αργυρούχος, ασημοποίκιλτος. Στον ΤΚΚΕ οι Gümüş είναι (200+, 52) και οι Gümüşlü 23. Ισως, σε μερικές περιπτώσεις το επώνυμο να είναι μορφη του Οκουμούσης (βλέπε επώνυμο) με πτώση του αρχικού Ο ούτως ώστε να αποφεύγεται η χασμωδία του «ο Οκουμούσης»

Κουμούτσος[ΤΝ]
Κουμουτσάκος
Κουμουτσάρης
Κουμουτσέας
Κουμούτσογλου
Κουμουτσόπουλος

ΤΚΑ=(71,30,5,14,03), ΤΚΘ=(0,0,0,3,1, 2) (03/09). Στα γλωσσάρια της Νότιας Ελλάδας η λέξη κουμούτσι σημαίνει ξεροκόμματο (ψωμί) η και κομμάτι ψωμιού κομμένο με το χέρι. Στα γλωσσάρια Γιάνενα μερια σημαίνει ψαχνό (κρέας). Παράλληλα έχουμε το γκουμούτσα= μεγάλο, άχαρο αντικείμενο και το γκουμούτσι= γυναίκα μεγαλόσωμη, άχαρη, και ολίγον τι βραδύνους. Τέλος, όλες αυτές οι λέξεις επειδή στη μορφή μοιάζουν και έννοιες συγγενείς έχουν, συχνά χρησιμοποιούνται η μία αντί της άλλης. Ισως το επώνυμο να σημαίνη μεγαλόσωμος. Σημειώνουμε πάντως και το Ιτ. Comuzzo το οποίο ετυμολογείται από το κύριο όνομα Giacomo (Ιακώβ~ προστατευόμενος του Θεού στα Σημιτικά).

Κουμπαράς

ΤΚΑ=1, ΤΚΘ=0. Στα Τρκ. kumbara (Περσ. humbara)=κουμπαράς. Στα Οθ. σήμαινε και βόμβα, οβίδα, χειροβομβίδα ενώ kumbaracı (κουμπαρατζής στα Ελλ.) ήταν στρατιώτης στα αντίστοιχα σώματα του Οθ. στρατού. Στον ΤΚΚΕ οι Kumbara είναι 2, οι Kumbaracı 13.

Κουμπάτης

ΤΚΑ=7 (11/08). Ο [ΔΤ] γράφει kubat= αχρείος, αγροίκος και ο [RT] kubat=kubad=kobat= (επαρχ.) χυδαίος, αγενής, ανάγωγος, άξεστος,

αποκρουστικός (από το γραμματιζούμενο Αραβογενές kavvad= μαστροπός, προαγωγός). Στον ΤΚΚΕ βρισκουμε 60 Kubat, 5 Kubad, και 5 Kobat.

Κουμπέ
Κουμπές
Κουμπελής
Κουμπετλογλου

ΤΚΑ=3,1,1,1 (11/08). Στα Τρκ. kubbe=θόλος και kubbeli=με θόλο, θολωτός,κυρτός. Η λέξη έχει υιοθετηθεί με την ίδια σημασία στα Σέρβικα, τα Αλβανικά, και τα Ελληνικά ενώ σε ένα Κρητικό γλωσσάρι (**Σταύρου Γ. *Πλανάκη***) διαβάζουμε «κουμπές (kubbe) = θόλος, ωραίος άνθρωπος». Περιοχή Κουμπέ και Κουμπέλη στα Χανιά. Επώνυμα Kubbe Kubbeli δεν βρήκα ούτε στον ΤΚΚΕ, υπάρχουν όμως στο διαδίκτυο. Τέλος δεν γνωρίζω αν το *Κουμπετλογλου* είναι λάθος γραφής η αν απαιτή διαφορετική ετυμολογία.

Κουμπενάς
Κουμπενάκης

ΤΚΑ=10, 3 (11/08).

Κουμπέτσος

ΤΚΑ=4 (11/08).

Κουμπλής
Κουμπλιάδης
Κουμπλίδης

ΤΚΑ=14, 1, 2 (02/09). Ισως να είναι παραλλαγή του Κουμπελής, βλέπε επώνυμο.

Κουμπούρας

ΤΚΑ=7 (12/16). Από το Οθωμανικό kubur= (1) θηκάρι, θήκη πιστολιού (2) φαρέτρα (3) πιστόλι ιππικού (4) τρύπα (Οθωμανικού) αποχωρητηρίου. Στα Ελλληνικά κουμπούρας λέγεται ο κακός μαθητής. Ισως ειρωνικά, όπως το κουμπούρι που δεν πυροβολεί. Βλέπε όμως και το «έσκασε/έρριξε κανόνι» που λέγεται για έμπορο που πτώχευσε και μαθητή/υποψήφιο ο οποίος απερρίφθη. Στα Οθωμανικά και για εμπόρους/μαθητές η έκφραση top atmak (ρίπτειν κανονιά) σήμαινε αποτυχία. Στον ΤΚΚΕ οι Kubur είναι 14.

Κουμτζής

ΤΚΑ=2 (11/08). Στα Τρκ. kum=(1) άμμος, χαλίκι (2) εναπόθεση πέτρας στα νεφρά/ουροδόχο κύστη, πάθηση που προξενεί εναπόθεση..... και kumcu=έμπορος που πουλάει άμμο και/η χαλίκι. Οι Kumcu στον ΤΚΚΕ είναι 18.

Κουνάδης

ΤΚΑ=44 (12/16).

Κουνδουράς

ΤΚΑ=2 (03/09). Ελληνοποίηση του Ελληνικού Κουντουράς, βλέπε επώνυμο.

Κούνδουρος

ΤΚΑ=26,. Βλέπε Κουντούρης.

Κουνενάκης

ΤΚΑ=19 (03/09). Κουνενές= (1) βρέφος (2) μωρός, ανόητος, ξαναμωραμένος [ΔΔ]. Παράλληλα, η λέξη κουνενάκι εμφανίζεται σε μιά μελέτη κεραμεικών της Κρήτης και χρησιμοποιείται σαν τύπος κεραμεικού (κιούπι, κανάτι, αγγείο η κάτι παρόμοιο) αλλά ο συγγραφέας δεν προσδιορίζει τι ακριβώς είναι. Το αν οι Κουνενάκηδες είχανε σχέση με τα κεραμεικά η αν ήταν ξεμωραμένοι, δεν το ξέρω. Βρέφη πάντως όλοι κάποτε ήτανε!

Κούντας ΤΚΑ=0, ΤΚ Πάτρας=1 (04/09). Ισως από το κούντα η σταλίκι, μακρύ κοντάρι που χρησιμοποιείται αντί κουπιών με τις βάρκες σε αβαθή νερά (τυπικά λίμνες).

Κουντάκης[ΤΝ] ΤΚΑ=6 (04/09). Μάλλον παραλλάγή του Κοντάκης (βλέπε επώνυμο) χωρίς να αποκλείεται και το Κούντας◎Κουντάκης που τελικά είναι το ίδιο πράγμα δοθέντος ότι το κούντα μάλλον έχει την ίδια ρίζα όπως το κοντάκι. Παρατηρούμε ότι η λέξη κοντάκι έχει υιοθετηθεί στα Τρκ. (13 Kundak στον ΤΚΚΕ) και στα Σέρβικα (Kundak ήτανε το παρωνύμι του Zoran Todorović, στενού συνεργάτη του ζεύγους Milosević, πρώην μέλους της νεολαίας του κόμματος, κατά τα φαινόμενα γκάνγκστερ και μεγαλοαπατεώνα, ο οποίος δολοφονήθηκε στις 24/10/97). Σημειάνουμε ότι στα Τρκ. υπάρχουν δύο λέξεις kundak εκ των οποίων η δεύτερη σημαίνει (1) φασκιά, , σπάργανα (2) κουρέλια μαζεμένα όλα μαζί (3) μαλλιά μαζεμένα όλα μαζί σε κότσο (4) στουπιά ποτισμένα με εύφλεκτα υλικά και προορισμό τη δημιουργία φωτιάς/πυρκαγιάς. Δεν είναι λοιπόν σαφές τι είδους Kundak είναι οι 13 του ΤΚΚΕ.

Κουντάνης[ΤΝ] ΤΚΑ=15 (04/09). Ισως από το επτανησιακό κουντάνα=καταδίκη, τιμωρία, ποινή από το Ιτ. condanna.

Κουντούζης ΤΚΑ=0, ΤΚΘ=1 (03/09). Στα Τρκ. kuduz=(1) λύσσα(2) λυσσασμένος και kunduz= κάστορας. Κατά τον [ΜΤ] η ρίζα είναι kuduz. Λογικοφανές μεν, πλην όμως στον ΤΚΚΕ Kuduz δεν υπάρχουν ενώ οι Kunduz είναι 27. Παρά την παρουσία του επωνύμου Kuduz στο διαδίκτυο, νομίζω ότι η ρίζα είναι το πιό κοινό Kunduz. Ενδεικτικά, στην Αθήνα οι Κάστ(ο/ω)ρες είναι 22, ενω παράλληλα Λύσσας=1, Λυσσάρης=15, Λισάρης=1 και Λισαρίδης=1. Πράγμα που δείχνει ότι το επώνθυμο Κάστορας είναι ελαφρά πιό σύνηθες από το Λυσσασμένος και παρόμοια.

Κουντουράς ΤΚΑ=30 (03/09). Κουντούρα=κουντούρι= γυναικείο χωριάτικο παπούτσι, [ΔΔ], λέξη που υιοθετήθηκε και στα Οθ. (k**u**ndura [RT]). Κουντουράς λέγεται αυτός που φκιάχνει παπούτσια και παντόφλες.

Κουντούρης ΤΚΑ=100+, 1 (03/09). Κουντούρ[η/ο]ς λέγεται το ζώο με κοντή η
Κούντουρος κομμένη ουρά (κολοβό) και ο άνθρωπος που είναι κοντός [ΔΔ].

Κουντουριώτης ΤΚΑ=83+ (03/09). Το επώνυμο είναι Εθνικό, από τα Κούντουρα, Αρβανιτοχώρι κοντά στην Ελευσίνα. Σύμφωνα με τον Pouqueville το 1815 στα Κούντουρα ζούσαν 300 οικογένειες, στην Ελευσίνα 40. Οι Υδραίοι Κοντουριώτηδες ήταν απόγονοι μετοίκων από τα Κούντουρα σύμφωνα με τον [ΜΤ].

Κουντουρο-γιάννης ΤΚΑ=36 (03/09). Κούντουρος+Γιάννης, βλέπε επώνυμο Κούντουρης

Κουπούκης ΤΚΑ=0, ΤΚΘ=1 (11/08). Μάλλον παραλλαγή του Κοπούκης, βλέπε επώνυμο. Ας σημειωθή όμως ότι στην Ελληνική αργκό κουπούκι= άσχετος, ατζαμής, ανίδεος, συστηματικά εκτός τόπου και χρόνου.

Κουράκης ΤΚΑ=43, 34, 100+ (11/08). Οι [ΑΚΛ, ΔΤ] τα ετυμολογούν από το Τρκ. Κουρακλής kurak=(1) άνομβρος (καιρός) (2) ανυδρος ξηρός (3) ανομβρία, ξηρασία Κουράκος [ΤΕ, RT] και έχουν εν μέρει τουλάχιστον δίκηο δοθέντος ότι στον ΤΚΚΕ βρίσκουμε 21 Kurak. Πλην όμως είναι πιό πιθανό το Κουράκος και το Κουράκης να είναι υποκοριστικά του Κουρής. Ειρωνία της τύχης, το Κουρακλής δείχνει να έχη Τρκ. δομή και ρίζα αλλά στον ΤΚΚΕ δεν υπάρχει ούτε ένας Kuraklı και αν το επώνυμο Kuraklı υπάρχει στην Τρκ., είναι σπάνιο.

Κουραλής ΤΚΑ=1 (11/08). Στα Τρκ. kural= κανόνας, νόμος και kurallı=κανονικός, νόμιμος. Τέσσερεις Kurallı στον ΤΚΚΕ.

Κουραμάνης ΤΚΑ=2. Βλέπε Γκουραμάνης.

Κουράνος ΤΚΑ=11 (11/08). ο [ΔΤ] ετυμολογεί το όνομα από το Τρκ. kuran=ρεύμα (αέρα η ηλεκτρισμού, από το Γαλλ. courant) και ο ΤΚΚΕ στηρίζει την ετυμολογία του με 128 συνδρομητές με το επώνυμο Kuran. Βέβαια, υπάρχουν και τα σχεδόν ομόηχα Kur'an=κοράνι και kûran=τυφλοί. Τα Τρκ. προφέρουν (κατα κανόνα) αλλά δεν γράφουν λεπτές παραλλαγές προφοράς φωνηέντων και είναι αδύνατο από τον τηλεφωνικό κατάλογο να καθορίσουμε τι είδους Kuran είναι οι 128 του ΤΚΚΕ.

Κουραντζής ΤΚΑ=1 (03/09). Παραλλαγή του Κουρατζής, βλέπε επώνυμο.

Κουρατζής ΤΚΑ=2 (03/09). Στα Οθ. kuracı λεγότανε ο αξιωματικός υπεύθυνος για την επιλογή (μέσω κληρωτίδας) των νεοσυλλέκτων. Επώνυμο Kuracı στον ΤΚΚΕ δεν υπάρχει αλλά κάποιος Şakir Kuracı μνημονεύεται στις ιστοσελίδες που παρουσιάζουν την οικονομοκή πολιτική του Ατατούρκ.

Κούρβας[ΤΝ] ΤΚΑ=15, 3, 0 (01/12) αλλά το Κουρβάρης εμφανίζεται στο διαδίκτυο.
Κουρβαράς Στα Ελλ. κούρβα=πόρνη. Στα Αλβ. kurv**a**r=διευθύντρια πορνείου,
Κουρβάρης kurv**a**sh= προαγωγός και k**u**rvë= (1) γυναίκα εύκολη (2) πόρνη. Στα Σέρβικα (αλλά και στα Ρουμάνικα. Πολωνικά, Ρώσσικα, Ουγκρικά, ...) k**u**rva=πόρνη. Διάφορες ιστοσελίδες ισχυρίζινται οτι το curva είναι Λατινογενές και οτι στα Λατινικά σήμαινε, μεταξύ άλλων, σκύλα/πόρνη. Αυτή την πληροφορία δεν μπόρεσα να την επαληθεύσω. Υπάρχει βέβαια το Λατ. Curv[us/a] με τη βασική έννοια του κυρτός.

Κουρδουνάκης [ΤΝ] ΤΚΕ=20 (09/13). Το Κουρδουνάκης δείχνει να είναι υποκοριστικό του Κορδώνης και το γεγονός οτι το επώνυμο είναι ιδιαίτερα κοινό στα (πάλαι ποτέ Ιταλοκρατούμενα) Δωδενάνησα ενισχύει την μαντεψιά.

Κουρδουνούλης ΤΚΕ=13 (09/13). Σύμφωνα με τα Γλωσσικά Σημειώματα της εφημερίδας 7, και αυτό είναι υποκοριστικό του Κορδώνης. Αυτή η ετυμολογία ενισχύεται από το γεγονος οτι (αν πιστέψουμε τις αναρτήσεις του Λιθοξόου) το κορδόνι λεγότανε και κουρδούνι. Πλην όμως, το επώνυμο είναι αρκετά κοινό στον Τύρναβο και αναρωτιέμαι αν αποθανατίζει κορδόνια και παρόμοια η κουδούνια από γίδια.

Κουρεμπανάς ΤΚΕ=54 (08/13). Μάλλον παραλλαγή του Κουρμπανάς, βλέπε επώνυμο.

Κουρής[ΤΝ] ΤΚΑ=100+,32,6,7,1,13,1,1,2,2,8,2,2,18,5 (11/08). Ας σημειωθή ότι η πεντηκοστή Κουρή λέγεται Αντωνία και ο πεντηκοστός Κουρής Αθανάσιος. Ο [ΔΤ] ετυμολογεί τα Κουρής/ Κουρίδης/ Κουριδάκη/ Κουρόγλου/ Κουρόπουλος από το Τρκ. kuru=σκληρός, τραχύς. Εχει, τουλάχιστον εν μέρει, δίκηο και στον ΤΚΚΕ οι Kuru είναι (200+,20) και οι Kuruoglu 97. Ατυχώς, απόδοση της λέξης εγγίζει τα όρια του λάθους. Το [ΤΕ], π.χ. γράφει kuru= (1) ξερός, στεγνός, άνυδρος (2) λιγνός, ξαρακιανός, ισχνός (3) γυμνός (4) σκέτος (5) ανούσιος, μάταιος, (χωρίς αποτέλεσμα, που δεν καταλήγει πουθενά). Τι θα σήμαινε το η κουρο- σαν πρόθεμα; Π.χ., ΚουροΒασίλης=Βασίλης ο λιγνός; Ευτυχώς η ατυχώς οι πιθανές ετυμολογίες του επωνύμου δεν εξαντλούνται με το Τρκ. kuru, του Κουρόγλου εξαιρουμένου. Π.χ., Στα Αλβ. kurris= kurriz= (1) τα νώτα, η ράχη (2) (κατ επέκτασιν) το πίσω μέρος καρέκλας/ κτιρίου/ φορέματος, κορυφογραμμή, η ανάποδη της παλάμης (3)καμπούρα (4) καμπούρα/πλάτη σε εκφράσεις του τύπου «του γύρισε την πλάτη=τον εγκατέλειψε», «στην καμπούρα άλλων= σε βάρος άλλων» [ΟΑ,ΝΓ]. Ετσι λοιπόν το Κουρογιάννης και το Καμπουρογιάννης (ΤΚΑ=21) θα μπορούσαν να είναι συνώνυμα. Στις Μανιάτικες ιστοσελίδες (εδώ) διαβάζουμε τα εξής:

(1) Κούρος ή Κουρής ήταν το όνομα του δεύτερου γιού του Πέτρου η Πιέρρου Μέδικου Β' ο οποίος κατά μία εκδοχή συγγένευε με τους Μέδικους της Φλωρεντίας, κατ' άλλην το όνομα ήταν απλά επαγγελματικό (medico=γιατρός). Οι απόγονοι του Πέτρου Μέδικου είναι οι Γιατριανοί

(2) Κούρος στα αρχαία σήμαινε νεαρός άντρας και στα Μανιάτικα Κούρο λένε και τον κόκκορα

(3) Στη Μάνη κουρής είναι εκείνος που κατεβαίνει απότομες κατηφοριές με βουή, όπως όταν κατρακυλάνε πέτρες (βλέπε και κουρ(ρ)ώ παρακάτω) αλλά κουρή λέγανε και τον χαϊδεμένο γιο το κανακάρικο

(4) Στίς Μανιάτικες ιστοσελίδες εικάζεται ότι το Κουρής ήταν παρατσούκλι από το Γαλλ. curé =παπάς και το αντίστοιχο Λατ. curion.

Κουριδάκης
Κουριδάκος
Κουρίδης
ΚουροΒασίλης
Κουρογένης
Κουρογιαννάκος
Κουρογιαννάκης
Κουρογιαννόπουλος
Κουρόγιωργας
Κουρόγλου
Κουρομηνάς
Κουρομιχάλης
Κουρομιχελάκης
Κουρόπουλος

Γράφουν δε ότι οι όταν οι Μιχελιάνοι/Ντεκούλοι (κλάδος των Μέδικων) παραγκωνίστηκαν από την κοσμική εξουσία, αγκάλιασαν με πάθος την εκκλησιαστική.

Σημ. Τη σχέση της Γαλλικής λέξης curé σε σχέση με τους Ενετούς δεν την καταλαβαίνω αλλά ίσως να υπάρχη μιά κάποια αλήθεια αν οι ΚουροΜιχελάκηδες είναι κομμάτι των Μιχελιάνων πράγμα που δεν δείχνει απιθανο αν λάβουμε υπ' όψιν ότι οι κοινές καταλήξεις Μανιάτικων επιθέτων είναι έας, άκος, και για τα παλαιότερα άκης. Κουρίων στα Ελλ. λέγεται ο πολιτικο-θρησκευτικός ηγέτης της κουρίας, όπου κουρία=υποδιαίρεση του Ρωμαϊκού λαού (κάτι ανάλογο του δήμου/ φυλής/ φατριάς) [ΔΔ].

Τέλος:

- Κούρης είναι το όνομα ποταμού στην Κύπρο.
- Σε ορισμένες περιπτώσεις, βλέπε επώνυμο Κουροπαλάτης, το πρόθεμα κουρο βγαίνει από το Λατινογενές κουράτωρ από το Λατ. curare=φροντίζω, επιμελούμαι, από το Λατ. curator= διαχειριστής, διοικητής, ο του αντικειμένου επιμελούμενος, από το cura=φροντίδα αλλα και θεραπεία (κατά τρόπο περίεργο ξαναγυρίζουμε τούς Μέδικους, Γιατριανούς και στις ρίζες/λέξεις που σημαίνουν θεραπεία και πνευματική/ θρησκευτική αρχηγία όπως curé και curato= παπάς ενορίας στα Ιταλικά.
- Στα Ελλ.
    - κουρ(ρ)ώ= κάνω να κατρακυλήση [ΔΔ]
    - κουρώ=παστρεύω, καθαρίζω τις ελιές από τα περιττά (φύλλα, κλαδίσκους, κ.τ.τ.) [ΔΔ]
- Στα Ελλ.:
    - κούρης=φυγόπονος, άεργος, περιφερόμενος ασκόπως και
    - κουρογονία= τεκνοποιΐα, γέννηση γιών [ΔΔ].

Το τελικό συμπέρασμα από όλα αυτά είναι ότο μιάς και μου είναι αδύνατο να καταλήξω σε μία και μόνη ετυμολογία, ο αναγνώστης καλείται να διαλέξη και αν θέλη να επινοήση καινούργιες.

Κούρκαφας ΤΚΑ=2 (04/09). Ο [ΑΚΛ] γράφει Κουρκαφάς από το Τρκ. kuru kafa, ηλίθιος. Το διαδίκτυο όμως λέει Κούρκαφας και εδώ διαβάζουμε για τον εκ Τρικάλων εργολάβο Κούρκαφα ο οποίος το 1848 δημιούργησε αρδευτικό έργο στην Ακράτα (Αχαΐα). Τα Τρίκαλα βέβαια μάλλον ήτανε τα Τρίκαλα της Κορινθίας και από την ιστοσελίδα για τη Μέση συνοικία Τρικάλων, εδώ, μαθαίνουμε ότι Κουρκαφαίοι υπήρχαν στο

χωριό το 1939-40. Τέλος, στον ΤΚ για το Ξυλόκαστρο (τα Τρίκαλα είναι στο δήμο Ξυλοκάστρου) ΤΚΚΕ βρίσκουμε την Κ. Κούρκαφα. Οσον αφορά στο kuru kafa του [ΑΚΛ], μάλλον έχει δίκηο. Κυριολεκτικά το kuru kafa σημαίνει κρανίο, νεκροκεφαλή, μαζί με το ρήμα kalmak σημαίνει (έμεινα) χήρος/χήρα (κάτι ανάλογο του «απόμεινα ξερό δεντρί σε χιονισμένο κάμπο» του Γιάννη Ρίτσου) και μεταφορικά ανεγκέφαλος, άμυαλος, ανόητος.

Κούρκουλας ΤΚΕ~166 (07/13). Ο [ΜΤ] το ετυμολογεί από το κουρκουλώ=κυλιέμαι και προσθέτει οτι σε μερικές συνθηματικές γλώσσες κούρκουλας= παπάς. Ισως το τελευταίο να σχετίζεται με το κουκούλι/κουκούλα. Οσο για το κουρκουλώ, στο διαδίκτυο είναι άγνωστο αλλά υπάρχει μία αναφορά στο κουρκουλάω όταν κάποιος γράφει «Κουράστηκα να κουρκουλάω τόσα βαρέλια».

Κουρκούλης[ΤΝ] ΤΚΕ~405 (07/13). Δύο καλά "blogs" που πραγματεύονται ετυμολογίες επωνύμων (π..χ., του "kleftakos") το ετυμολογούν από το «διαλεκτ. (Ηπειρ.) κουρκούλι, η πέτρα, το λιθάρι» με αναφορά σε διδακτορικό του 1986 που πραγματεύεται τα τοπωνύμια στο Ζαγόρι (Τοπωνυμικό Ζαγορίου, Οικονόμου). Το εν λόγω διδακτορικό ετυμολογεί το τοπωνύμιο Κουκούρλι από το κουκούλι◎κουρκούλι◎ κουκούρλι κκαι το Κουκούρλι (όπως και τα τοπωνύμια Κουκούλα, Κουκούλι) να σημαίνη λιθάρι/πέτρα/βράχος (σελ. 441-442). Υπάρχει όμως και το χωριό Κουρκουλοί (Εύβοια) και ο τοπικός τύπος γράφει οτι σύμφωνα με την παράδοση η ονομασία (από τα Τουρκικά) σημαίνει τόπος δύσβατος, απόμερος, δασώδης, και απόκρημνος. Η παραδοσιακή ετυμολογία ίσως να είναι σωστή διότι ο [RT] γράφει οτι koruluk= άλσος, δασύλλιο, δασώδης περιοχή. Προσωπικά έχω μια δυσκολία να καταλάβω πως το ένα η το άλλο τοπωνύμιο (και τα δύο στου διαόλου τη μάνα) δημιούργησαν τους 405 Κουρούκληδες αλλά καλύτερη ετυμολογία δεν γνωρίζω.

Κούρκουλος [ΑΧΗ] [ΤΚΕ,2020, 36]. Μάλλον παραλλαγή του Κουρκούλας και του Κουρκούλης αλλά τώρα πρέπει να εξηγήσουμε τους 677 με το επώνυμο Κούρκουλος. Ισως τα επώνυμα να είναι παραλλαγές και Ελληνοποιήσεις του Κορουκλής και του Κορουκλής (βλέπε επώνυμα).

Κουρκουτας ΤΚΑ=60 (04/09). Το επώνυμο εμφανίζεται ως Κουρκούτας και Κουρκουτάς σε αναλογία 50-50 στο διαδίκτυο. Κουρκούτι=βρασμένο αλεύρι με νερό και μτφ. μυαλό που παροδικά η μόνιμα δεν δουλεύει (κουρκούτης=αποβλακωμένος [ΤΦ]). Επιπλέον:

- Ποταμός, μάλλον ποταμίσκος, Κουρκουτάς στο Ανω Κουδούνι (ΑιτωλοΑκαρνανία)

- Ονομα ερπετού (τύπος σαύρας) στην Κύπρο (Laudakia stellio cypriaca, φωτογραφία εδώ)

Κουρμπαλής
Κουρμπαλίδης
Κουρμπαλιώτης

ΤΚΑ=(0,1,1), ΤΚΘ=(0,2,0) (03/09) αλλά διάφοροι Κουρμπαλήδες στο διαδίκτυο. Ο [ΑΚΛ] γράφει , Κούρμπαλης και το ετυμολογεί από το Τρκ. kurbalik=σφαγείο. (Σχεδόν) σωστό μεν, έπρεπε να γράψη Κουρμπαλής από το Τρκ. kurbanlık=σφάγιο δε. Ας δούμε όμως πως εξαφανίστηκε το n και πώς προέκυψε το εθνικό Κουρμπαλιώτης. Στα Τρίκαλα υπάρχει το χωριό Φανερωμένη, πάλαι ποτέ Κουρμπαλί. Και στην τοπική εφημερίδα (εδώ) διαβάζουμε ότι:

- Ο οικισμός αναφέρεται στην τουρκική απογραφή του 1454/55, ως Kurbanlular και στην ίδια απογραφή αναφέρεται και ο οικισμός Korbora
- Αλλού ο Korbora αναφέρεται ως Κουρμπουρά και Κορπουρά
- Αλλού το Korbora εμφανίζεται ως άλλη ονομασία του Κουρμπαλή
- Σε άλλες πηγές τα Κορμπαλί, Κορμπαλή και Κορπαλή αναφέρονται ως ονομασιες του ίδιου οικισμού.

Το Kurbanlular είναι ο πληθυντικός του Kurbanlu το οποίο σήμαινε, όπως το σημερινό Kurbanlı= ο έχων σφάγια. Το αν το Κουρμπανλής σημαίνη, όπως και το Κουρμπανιώτης, από το Κουρμπαλί η αν σημαίνη ο έχων σφάγια το αφήνω στην κρίση του αναγνώστη. Το αξιοσημείωτο πάντως είναι ότι υπάρχουν 176 Kurban στον ΤΚΚΕ, αλλά Kurbanlı και Kurbanlık στην Πόλη γιόκ.

Κουρμπανᾶς
Κουρμπάνης

ΤΚΑ=9, 8 (11/08). Στα Τρκ. kurban= ζώο για θυσία/σφαγή, θύμα , το πρόβατο που σφάζουν γιορτάζοντας την παρ' ολίγον θυσία του Ισμαήλ (του Ισαάκ για τους Εβραίους). Στον ΤΚΚΕ οι Kurban είναι 176.

Κουρμπέτης
Κουρμπέτσος

ΤΚΑ=34,2 (03/09). Στα Τρκ. το Αραβογενές gurbet (και στα επαρχιακά kurbet)σημαίνει μακρυά απ' το σπίτι, ξενητειά, εξορία και gurbetçi=αυτός που φεύγει μακρυά απ' το σπίτι του, στα ξένα, μετανάστης, ξενητεμένος. Στα Ελλ. έχει υιοθετηθεί με τις έννοιες (1) πιάτσα, χώρος όπου πρέπει να παλαίψης για να επιβιώσης (2) εργασία, δουλειά, επάγγελμα (3) πείρα, γνώση του αντικειμένου. Οι δύο τελευταίες έννοιες (το τι ακριβώς λέγεται το καθορίζουν οι περιστάσεις) εμφανίζονται συχνά στην έκφραση «είναι χρόνια στο κουρμπέτι». Στα ρεμπέτικα πάντως διαβάζουμε:

- Τσιτσάνης. «Το κουρμπέτι»:

  Στο κουρμπέτι μια και θες να βγής
  πρόσεξε ρε βλάμη να μη τσαλακωθής

κι αν θα σε πάρουνε χαμπάρι οι μάγκες
και θα σου κάνουνε μεγάλες ματσαράγκες.

- Βαμβακάρης «Όλοι οι ρεμπέτες του ντουνιά»

Όλοι οι κουτσαβάκηδες
που ζούνε στο κουρμπέτι
κι αυτοί μες στην καρδούλα τους
έχουν μεγάλο ντέρτι

Στον ΤΚΚΕ οι Gurbet είναι 7, οι Gurbetçi 4 (ποιό κορόϊδο θα έφευγε με τη θέλησή του από την Πόλη;).

Κουρνάζης *Κουρνάζογλου* ΤΚΑ=1,1 (10/08). Τρκ. Kurnaz=πονηρός, πανούργος, κατεργάρης. Στον ΤΚΚΕ οι Kurnaz είναι (200+, 9).

Κουροπαλάτης ΤΚΑ=1. Κουροπαλάτης (από το κουράτωρ= διαχειριστής, διοικητής) λεγότανε ο ανώτατος βαθμούχος του Παλατιού [ΔΔ].

Κουρουκίδης ΤΚΑ=ΤΚΘ=0 αλλά το επώνυμο εμμφανίζεται στο διαδίκτυο και ο Μπάμπης Ξουρουκίδης ήταν γνωστός ποδισαφαιριστής (δεκαετία 50). Μάλλον παραλλαγή του Κουϊρουκίδης, βλέπε επώνυμο.

Κουρούκλης *Κουρουκλάτος* ΤΚΑ=100+, 1. Ο [ΜΤ] το ετυμολογεί από το κούρουκλος= είδος ελαιοδέντρου και παραπέμπει σε άρθρο του Δ. Καμπούρογλου γιά το Αθηναϊκό ιδίωμα. Το Κουρουκλάτος μάλλον έχει την ίδια ρίζα. Υπάρχει βέβαια το χωριό Κουρουκλάτα στην Κεφαλονιά αλλά έχω την εντύπωση ότι το Κουρουκλάτος γέννησε τα Κουρουκλάτα και όχι το αντίστροφο. Κουρουκλάτος λεγότανε τερματοφύλακας του Ολυμπιακου (1946-1955).

Κουρουμπλής [ΤΝ] ΤΚΑ=0 (01/12) αλλά εκατοντάδεςδιαδικτυακές αναφορές στον Κουρουμπλή (ΠΑΣΟΚ, Αιτωλοακαρνανία) και την αντιμνημονιακή του ψήφο. Η δομή του επωνύμου και η Ποντιακή καταγωγή του επωνύμου Κουρουμπλή γεννούν. Πλην όμως στο διαδίκτυο Τούρκους Kurublu (η με παρόμοια επώνυμα) δεν βρήκα. Ασχετο με το επώνυμο δείχνει το γραμματιζούμενο Οθ. kürub (=στενοχώριες, έγνοιες, μπελάδες) και το ελληνικό (αργκό) κουρύμπουλος= κουρούμπουλο= σκνίπα στο μεθύσι.

Κουρούνας *Κουρουνάκης* *Κουρουνάκος* *Κουρουνάρχης* ΤΚΑ=1,2,8,5. Μάλλον από το πουλί κουρούνα, και με έμφαση στο μαύρο χρώμα. Αλλά βλέπε επίσης το κουρούνης=δυστυχής, ταλαίπωρος, άθλιος [ΔΔ] και το κουρούνα= μικρός μοχλός, εξάρτημα του αργαλειού (λεπτομέρειες εδώ).

Κουρούνης ΤΚΑ=58 (02/09). Μάλλον από το κουρούνης=δυστυχής, ταλαίπωρος, άθλιος [ΔΔ].

Κουρούπης ΤΚΑ=90+ (02/09). Λέξη κουρούπι= (1) πήλινο δοχείο, μικρό κιούπι (2) το κάτω νέρος σπασμένης στάμνας που χρησιμεύει σαν ποτίστρα ζώων που προέρχεται από την αρχ. κορύπη. Τοποθεσίες Κουρούπι στα Μάταλα Κρήτης, στη Σκατζούρα, στην Βοιωτία, και στη Νάξο. Προσθέτουμε ότι σε λεξικά, γλωσσάρια, και στο μη αλαμπουρνέζικο διαδίκτυο βρίσκουμε τις ακόλουθες πληροφορίες:

- Έγινε κουρούπι= τύφλα στο μεθύσι
- Κουρούπης= φαλακρός
- Κορύπι= πήλινη κυψέλη στα κερκυραίικα.

Κουρούς[ΤΝ] ΤΚΑ=1, 68 (10/08). Η προφανής ετυμολογία είναι από το Τρκ. kuruş= guruş = γρόσι [ΜΤ, ΔΤ], εν ανάγκη και από το kuruş= ίδρυση (ρήμα kurmak). Στον ΤΚΚΕ πάντως οι Kuruş είναι 4, αριθμός μάλλον μικρός σε σχέση με τους δικούς μας Κουρούσηδες και Κορόσηδες βλέπε επώνυμο). Μιά δεύτερη πιθανότητα είναι το kuru=(1) ξερός, ξηρός, στεγνός, άνυδρος (2) ισχνός, αδύνατος, ξερακιανός, πετσί και κόκκαλο (3) γυμνός (4) σκετος (5) (αργκό) χασίσι. Οι Kuru στον ΤΚΚΕ είναι (200+, 20) και μολονότι το kuru μορφολογικά δεν θέλγει, έχει άλλα πλεονεκτήματα (αρκετά κοινό, περιγράφει ανθρώπινο χαρακτηριστικό, το σ ίσως προστέθηκε για να Ελληνοποιηθή το επώνυμο).

Κουρούσης

Κουρουτζας[ΤΝ] ΤΚΑ=3,1,1,8,1. Ο [ΔΤ] προτείνει το Τρκ. kuru= σκληρός, τραχύς. Υπάρχουν ενστάσεις για την ερμηνεία του kuru αλλά το πιό σημαντικό είναι ότι, η λέξη kurucu (ρήμα kurmak= (1) ιδρύω και άλλα πολλά) σημαίνει ιδρυτής, θεμελιωτής, οργανωτής. Στον ΤΚΚΕ οι Kurucu είναι 53 και οι Kuru (200+, 20).

Κουρουτζάκης
Κουρουτζής
Κουρουτζίδης
Κουρουτζόγλου

Κουρπανίδης [ΤΝ] ΤΚΑ=2 (11/08) και ένας διαδικτυακός Κουρπάνης. Μάλλον από το Κουρμπάνης [ΔΤ] αλλά υπάρχει μιά μικρή πιθανότητα να προέρχεται απο το Τρκ. ενεστωτική μετοχή του kırpmak= (1) κόβω, ψαλιδίζω (2) περικόπτω (π.χ., έξοδα) (3) κουρεύω (4) κλείνω μάτι, ανοιγοκλείνω τα μάτια. Τρείς Kırpan στον ΤΚΚΕ.

Κούρσος ΤΚΑ=1 (11/08). Η μάλλον Κούρσου, πρόκειται γιά συνδρομήτρια. Κούρσος για τους Βυζαντινούς ήταν η επιδρομή και λεηλασία γειτονικής χώρας και κουρσάτωρ/κουρσάτος ήταν έφιππος στρατιώτης που έκανε τέτοιες επιδρομές [ΔΔ] αλλά και κούρσος=πειρατεία. Κατά τη γνώμη μου το πιθανώτερο είναι το Κούρσου να είναι παραφθορά η Ελληνοποίηση του Κουρούς. Σημειωτέον ότι στον ΤΚΚΕ υπάρχει ένας (και μόνο) Kurşu ενώ τα Οθ. kürsü/kürsî= θρόνος (βασιλικός η Θεϊκός), πανεπιστημιακή έδρα κ.τ.τ. δείχνουν άσχετα με το επώνυμο.

Κουρσούμης ΤΚΑ=16,5 . Κουρσούμι στην Ελλ. αργκό σημαίνει μεταλλικό σφαιρίδιο

Κουρσούνης όπως π.χ., κάθε μπίλια του ρουλεμάν, σκάγι σφεντόνας, μεταλλικός βόλος. Κουρσούμι λέγεται επίσης οτιδήποτε είναι συμπαγές, βαρύ, και δυσκίνητο η δύσπεπτο (βλέπε εδώ). Οταν χρησιμοποιείται σαν χαρακτηρισμός ανθρώπου σημαίνει βλάκας, βραδύνους, κ.τ.τ.. Στα Τρκ. kurşun=(1) μολύβι (2) βόλι, σφαίρα (3) μολυβένιος. Οι Kurşun του ΤΚΚΕ είναι (200+,11).

Κουρσουμπάς ΤΚΑ=3, (11/08)

Κούρτακας ΤΚΑ=8 (11/08). Τοπωνύμιο Κουρτακάς στην Κύπρο (επαρχία Πάφου)

Κούρτης **[ΤΚΕ, 2020, 2100]. Στα Τρκ. [RT] kurt= (1) λύκος (2) σκουλήκι (3) σκουλήκι** στά έντερα **(4)** άνθρωπος έξυπνος, κάπατσος, πονηρός, δαιμόνιος. Ο [ΔΔ] γράφει κούρτη= (1) στρατιωτικό τάγμα, κόρτη *(2)* συμβούλιο ηγεμόνος (Φραγκοκρατία) *(3)* αυλή (κυριολεξία αλλά καί βασιλική)G("Mehmet Kurt ")=364000, G("Mehmet Kurtoğlu")=81300 καί G(Κούρτογλου)=160000.

Κούρτογλου

Κούρτουγλου

Κούρτουγλου

Κουρτάκης

Κουρτίδης

Στα Ιταλικά τα επίθετα Curti/Curto ετυμολογούνται από το corto= κοντός και το σπανιώτατο Curtis από το μεσαιωνικό curtis=della Corte=αυλικός. Στον ΤΚΚΕ οι Kurt είναι (200+,87) και το πόσοι Κούρτηδες ετυμολογούνται από τα Τρκ. και το πόσοι από τις Λατινογενείς γλώσσες το αφήνουμε στην κρίση του αναγνώστη.

Κουρτογιάννης **[ΤΚΕ, 2020, 28]**. Κατά τά φαινόμενα ο Γιάννης ο Κούρτης, πιθανώτατα *ο* πατέρας του Κοντογιαννόπουλου!

Κουρτουγιάννης

Κουρτουλμούς [ΑΧΗ] **[ΤΚΕ, 2020, 1]**. Μάλλον από την μετοχή αορίστου, kurtulmuş, του ρήματος kurtulmak=(1) αποδιδράσκω, απελευθερώνομαι (2) σώζομαι (3) ξεφεύγω (4) ξεγεννάω. G("Mehmet Kurtulmuş ")= 5730. Στό [ΤΕ] διαβάζουμε οτι kurtulmuş= διασωθείς, απαλλαγμένος. **Αυτές οι λέξεις περιγράφουν αυτό πού οι Ελληνες περιγράφούν ως τήν Μικρασιατική τραγωδία.**

Κουρτουμπελίδης **[ΤΚΕ, 2020, 2].**

Κουρτσούνης **[ΤΚΕ, 2020, 15]**

Κούσας **[ΤΚΕ, 2020, 384].**

Κουσελάς ΤΚΑ=5 (11/10). Κουσέλ(λ)ι= κακολογία, κουσκουσουριά, κουτσομπολιό και κουσελιάρης= κακολόγος, συκοφάντης, κουτσομπόλης [ΣΤ]. Μάλλον, κουσελάς=κουσελιάρης αλλά σημειώνουμε κοι το Κουσέλι, τοπωνύμιο στους Λειψούς.

Κούσης ΤΚΑ=100+,1 (10/08). Μάλλον από το Τρκ. kuş= (1)πουλί (2) γεράκι (3) χαρταετός και κατ' επέκτασιν (1) χαρτοπαίχτης βλάκας (2) ατζαμής (3) πέος. [FD2]. Στον ΤΚΚΕ οι Kuş είναι (200+,23) και οι Kuşoglu 43. Ο [ΔΤ] ετυμολογεί το όνομα από το kuş= πουλί η το küş=θυμός. Η δεύτερη εκδοχή ταιριάζει πιό πολύ στο επώνυμο Κιούσης και σύμφωνα με τον [RT] λέξη είναι küs= προσβεβλημένος, μουτρωμένος. Δοθέντος

Κούσογλου

ότι στον ΤΚΚΕ βρίσκουμε ένα και μόνο Küs (και κανένα Küş) είναι δύσκολο να πιστέψουμε ότι οι 100+ Κούσηδες προέρχονται από το küs και ότι στην Οθωμανική αυτοκρατορία οι (σχεδόν) μόνοι μουτρωμένοι ήταν οι Χριστιανοί.

Κουσκουλής ΤΚΑ=16 (04/09). Ο [ΑΚΛ] γράφει kusku=τρόμαγμα, φόβος αλλά στον [RT]διαβάζουμε ότι kuşku=υποψία και kuşkulu= ο έχων/γεννών υποψίες. Στον ΤΚΚΕ οι Kuşku είναι 20 και οι Kuşkulu 4.

Κουσκουνάς ΤΚΑ=11,3,10. Ο [ΔΤ] προτείνει τα Τρκ. kuskun= κουσκούνι, υπουρίδα
Κουσκουνέλ(λ)ος (λουρί που περνάει κάτω από την ουρά του αλόγου και δέν επιτρέπει
Κουσκούνης στη σέλλα να γλυστρήση προς τα μπρός στην κατηφόρα) και küşkün= θυμωμένος. Το kuskun σημαίνει και καλώδιο στη πρύμνη αλλά δοθέντος ότι στον ΤΚΚΕ Kuskun δεν υπάρχουν αλλά υπάρχουν 5 Küskün (το ş είναι τυπογραφικό λάθος) ας εξετάσουμε το δεύτερο. Στα Τρκ./Οθ. küşkün= (1) κακιωμένος, μουτρωμένος, προσβεβλημένος (2) νάνος, του οποίου έχει ανακοπεί η κανονική ανάπτυξη, κατσιασμένος, μπασμένος (φυτά και παρόμοια) [RT]. Νομίζω ότι το küskün είναι η ρίζα του Κουσκούνης, όχι υποχρεωτικά και του Κουσκουνάς (εκτός κι' αν υπήρχε ειδική ορολογία γι' αυτούς που κάκιωναν η μείωναν τους άλλους). Κουσκούνι ήταν το όνομα Μανιάτικου οικισμού κοντά στο Οίτυλο που αργότερα μετωνομάστηκε σε Σωτήρας. Αλλά και το επαγγελματικό Κουσκουνάς και το εθνικο Κουσκουνάς δείχνουν ετυμολογικά αδύναμα.

Κουσκούς[ΤΝ] ΤΚΑ=1,6 (11/08) . Ο [ΔΤ] προτείνει το Τρκ. kuskus=κουσκούσι (είδος
Κουσκούσης ζυμαρικού, σε κόκκους. Επειδή όμως στον ΤΚΚΕ Kuskus δεν υπάρχουν ενώ απεναντίας υπάρχουν 27 Kuşku, προτιμώ την ετυμολογία από το kuşku= (1) υποψία, καχυποψία, δυσπιστία , υπόνοια (2) αμφιβολία, επιφύλαξη, αμφισβήτηση.

Κουσούρης ΤΚΑ=60,4,2,1,1 (11/08). Τρκ. kusur= ελάττωμα, ατέλεια (2) μη εκτέλεση
Κουσουράκης καθήκοντος (3) κομμάτια, αποσπάσματα , θραύσματα (4) απομεινάρι
Κουσουράκος υπόλοιπο (π.χ., χρηματικού ποσού). Η λέξη υπάρχει στα Ελληνικά,
Κουσουρέλης κουσούρι και στα Αλβ., kus**u**r. Στον ΤΚΚΕ πάντως ούτε Kusur ούτε
Κουσουρλής Kusurlu υπάρχουν, οι Τούρκοι ίσως να είναι τέλειοι.

Κουστουρέας ΤΚΑ=1,1 (02/09). Ισως παραλλαγή του Κωστούρος (βλέπε επώνυμο) το
Κουστουράκης οποίο ο [ΜΤ] ετυμολογεί στη μορφφή Κουστούρος.

Κουτζούκης[ΤΝ] ΤΚΑ=6, 3 (04/09). Ο [ΑΚΛ] ετυμολογεί το Κουτζούκος από το Τρκ.
Κουτζούκος küçük=μικρός (βλέπε Κιουτσούκ για λεπτομέρειες). Προτιμώ το επαρχιακό Οθ. kıcık=gıcık= (1) νεαρό γίδι η πρόβατο (2) άνθρωπος κοντός, κοντοστούπης, νάνος και kıcık=εκνευρισμός, οργή, θυμός [RT]. Στον ΤΚΚΕ βρίσκουμε 17 Kıcık και 2 Gıcık.

Κούτλας ΤΚΑ=21, 0 αλλά το Κούτλες εμφανίζεται στο διαδίκτυο

Κούτλες (ποδοσφαριστής στη Δράμα, Μακεδονομάχος) (11/08). Κούτλες και Μπάρμπες ήταν δύο οικισμοί στο χώρο της σημερινής Βεργίνας. Το Κούτλες λεγότανε στα Τρκ. Kütleş και παρατηρούμε ότι küt=αμβλύς, kütle= όγκος, μάζα, μεγάλη ποσότητα, και kütleşmek=αμβλύνομαι κανένα από τα οποία δεν συνδέεται με τρόπο σαφή με το όνομα του χωριού. Το Κούτλας ετυμολογείται από τον [ΑΚΛ] όπως και το Κουτλής και ίσως να έχη δίκηο αν και νομίζω ότι τη σωστή ετυμολογία πρέπει να την ψάξουμε αλλού. Σε μία ιστοσελίδα για το Πλωμάρι πάντως, εδώ, διαβάζουμε «Στο κέντρο της πόλης είναι η Αγορά. Βόρειά της είναι ο Προφήτης Ηλίας (Προυφήκ' Ηλίας) ή Κούτλα (επειδή μοιάζει με κούτελο = μέτωπο)». Αν αυτή η εξήγηση στέκει η αν το κούτλα είναι παραφθορά του κούτρα, ίσως Κούτλας να είναι η ΝεοΕλληνική μορφή του ονόματος Πλάτων (με πλατυ μέτωπο). Βλέπε και επώνυμο Κούτρας

Κουτλής ΤΚΑ=62, 14,3,1,6,4,1. Το Κουτλάκης μπορεί να είναι υποκοριστικό και
Κουτλάκης τοτ Κούτλας. Στα Τρκ. kutlu=τυχερός, ευλογημένος, αίσιος, ευτυχής.
Κουτλέλος Στον ΤΚΚΕ οι Kutlu είναι (200+, 31). Το –μάνης είναι επιτατικό, το
Κουτλεμάνης --μπάσης συνδέεται με το baş=κεφαλή.
Κουτλίδης
Κουτλόγλου
Κουτλού
Κουτλούμπασης

Κουτούζης ΤΚΑ=43,2,31,1 ΤΚΘ=1,1,0,0. Ισως όπως το Κουντούζης (βλέπε επώνυμο)
Κουτουζίδης αλλά η γεωγραφική κατανομή του ονόματος με κανει να αμφιβάλλω.
Κουτούζος Το Κουτούζης εμφανίζεται και με τον τόνο στη λήγουσα,
Κουτούζας

Κουτούκης ΤΚΑ=21,2,17,3,1,1,1 (11/08). Στα Τρκ. kütük=(1) ότι απομένει όταν κοπή
Κουτούκας ένα δέντρο, όγκος, κούτσουρο (2) ρίζα αμπελιού (3) κατάλογος,
Κουτουκάκης μητρώον, πρωτόκολλο (4) (αρχαϊκά) ηλικιωμένος και με πείρα ζωής
Κουτουκιάδης [RT]. Παράλληλα έχουμε τις εκφράσεις kütük gibi=(σαν κούτσουρο)=
Κουτούκος =(1) τύφλα στο μεθύσι (2) τέζα, πρησμένος και kütük kafalı=
Κουτουκτσής χοντροκέφαλος, κουφιοκεφαλάκιας [RT, TE]. Σύμφωνα με το [ΙΜΤ] η λέξη κουτούκι=ταβερνείο έχει σαν ρίζα το kütük gibi ενώ ο {ΣΤ] γράφει κουτούκι=κορμός δέντρου, κούτσουρο / τυφλός, στραβός // κουτάβι // έγινε κουτούκι στο μεθύσι=έγινε τύφλα στο μεθύσι. Οι Kütük στον ΤΚΚΕ είναι (200+, 10).

Κουτούπης[ΤΝ] ΤΚΕ ~ 165, 2 (09/13). Στα Τρκ./Οθ. kutup (εμφανίζεται και ως kutb και
Κουτουπίδης kutub)= (1)πόλος (κυριολεκτικά και μεταφορικά) (2) άξονας περιστροφής (κυριολεκτικά και μεταφορικά) (3) αρχηγός, επικεφαλης, ο πιο σημαντικός, ο έχων την μεγαλύτερη επιρροή (4) ο επικεφαλής

των επι γής αγίων (5) πολικός αστέρας λαι (6) βασική ενασχόληση επιχειρήσεως. Στα Ελλ. κουτουπώνω= αρπάζω, αρπάζω γυναίκα με σκοπό να την καβαλήσω (ΣΤ). Ισως και αυτό από το Κουτούπης διότι στους αρχηγούς κανείς δεν επιτρέπετα να πή όχι. Στον ΤΚΚΕ επώνυμο Kutup δεν υπάρχει. Υπάρχουν όμως τρείς Kutup στον ΤΚ Αγκύρας αλλά και διάφοροι Kutup/Kutupoğlu στο διαδίκτυο.

Κουτουριάδης ΤΚΕ~1, 0 (09/13). Το Κουτουριάρης εμφανίζεται σαν παρατσούκλι
Κουτουριάρης του πλοιοκτήτη Σταθάκη (μελέτη Αλεξάκη, για τις αλευτικές δραστηριότητες στα Βάτικα Λακωνίας, ανάρτηση στο http://www.myrtidiotissa.gr/adobe/ με ημερομηνία 21/2/2007). Ο Κοραής (Ατακτα) δυνδέει το κουτουρού με τα κοττηρός, κουτουριάρης (χυδαίο), και απόκοττος (ευσημότερο). Στα αρχαία κόττος σ᾽μαονε (μεταξ᾽υ άλλων) και (1) κόκκορας (2) κύβος, ζάρι. Στα Αλβ. έχουμε τις λέξεις kutur**i**s=ριψοκινδυνεύω. kutur**i**sur=παράτολμος, kuturu=κουτουρού, kuturi**a**r=κουτουριάρης και kutur**i**=π ρόχειρη εκτίμηση, χοντρική τιμή (συμβολαίου, αγοράς -π.χ., μεταλεύματος-). Σημειώνουμε οτι τα λεξικά ετυμολογούν το κουτουρού από το Τρκ. götürü το οποίο εννοιολογικά δεν διαφέρει πολύ από το Αλβ. kutur**i.**

Κούτρας[ΑΧΗ] ΤΚΑ=100+ με τον πεντηκοστό Κούτρα να λέγεται Γεώργιος (01/09). Κούτρα (απο το Λατ. scutra= μέτωπο) σημαίνει (1) μέτωπο, κούτελο (2) κεφάλι. Οπότε μάλλον διαλέγουμε ανάμεσα στο πλατυμέτωπος και στο Κεφάλας. Βλέπε και επώνυμο Κούτλας.

Κούτρης ΤΚΑ=72+, 21 (04/09). Ο επεξεργαστής του κειμένου του [ΜΤ] γράφει
Κούτρος ότι κατά τον Κακουλέ «κούτρουλος η κούτρος η κουτρουλής˙ ο εν χρώ κεκραμένος», μ᾽ άλλα λόγια ο κουρεμένος γουλί. Υποθέτω ότι όπως και το κουτρούλης είχε και την έννοια του φαλακρός.

Κουτρο-- Αυτό το πρόθεμα εμφανίζεται σε διάφορα επώνυμα όπως τα Κουτρογιάννης (ΤΚΑ=3), Κουτροδήμος (ΤΚΑ=6), Κουτρολιας (ΤΚΑ=2) και Κουτρολιός (ΤΚΑ=2, αναφοσά στο διαδίκτυο). Μάλλον σημαίνει φαλακρός, ίσως σπανός (βλέπε Κούτρος και Κουτρούλας, και λάβε υπ᾽ όψιν ότι στον ΤΚΚΕ έχουμε 46 Σπανογιάννηδες, 5 Σπανοδήμους και 5 Σπανολιούς). Ισως όμως να αντιπροσωπεύη το κούτρα=κεφάλι δοθέντος ότι στον ΤΚΑ έχουμε και 33 Κεφαλογιάννηδες.

Κουτρολίκος ΤΚΑ=9 (04/09).

Κουτρομάνος ΤΚΑ=35, 2 (04/09). Βλέπε Κουτρουμάνος.
Κουτρομάνης

Κουτρούλας ΤΚΑ=6, 19, 3, 100+. Στο [ΙΜΤ] διαβάζουμε ότι στα Μεσαιωνικά Ελλ.
Κουτρουλάκης κουτρούλης=χωρίς κέρατα, φαλακρός, κουρεμένος και ότι το
Κουτρουλάρης κουτρούλης ετυμολογείται από το κούτρα+τρούλος= που είναι η

Κουτρούλης κούτρα του σαν τρούλος. Τέλος το κούτρα=κεφάλι ετυμολογείται [ΙΜΤ, ΤΦ] από το Λατ. scutra=πιάτο, δίσκος, καζάνι μαγειρεύματος. Ας σημειωθή ότι στα Αλβ. kutrul**i** λέγεται ποικιλία σταριού χωρίς άγανα (χωρίς βελονωτές αποφύσεις στο στάχυ, οι οποίες λέγονται μουστάκια στα Ελλ. και γενειάδα στα Αγγλικά)

Κουτρουμάνος *Κουτρουμάνης* ΤΚΑ=93+, 25 (04/09). Ο [ΑΚΛ] ετυμολογεί το μορφολογικά συγγενές αλλά δυσεύρετο (ίσως ανύπαρκτο) Κουντρουμάνης από το Τρκ. götürü, στη τύχη. Τα λεξικά λένε ότι στα Τρκ. götürü=κατ' αποκοπήν, εργολαβία και ότι είναι η ρίζα της λέξης κουτουρού στα Ελλ. και kutur**u** στα Αλβ. όπου έχει και την έννοια της ριψοκίνδυνης/ παράτολμης συμπεριφοράς. Η τελευταία έννοια είναι και η μόνη έννοια που διατηρείται στα διάφορα παράγωγα της λέξης. Από πλευράς Γεωγραφίας έχουμε το βουνό Κουτρουμάνα (φωτογραφία εδώ, κοντά στο χωριό Κανδήλα Αρκαδίας) και το χωριό Kutruman στην Αλβανία αν πιστέψουμε το blog ενός τύπου που πήγε στην Αλβανία και επισκέφτηκε τον τάφο του παππού του. Στις αξιόπιστες ιστοσελίδες χωριό Kutruman δεν βρήκα, ίσως μίλαγε για το Kuterman, γνωστό και ως Kutërmani, Kuturmani, Kuterman, Cutrman, Kutëman, Katurmani, Kuteman, Kutërman. Ατυχώς από όλα αυτά πειστική ετυμολογία δεν βλέπω διότι δεν βλέπω ετυμολογία συμβατή με τους 93+ Κουτρομάνους του ΤΚΑ.
Ας προσθέσουμε όμως ότι πέρα από το Αλβ. τοπωνύμιο Kuturman(i) εμφανίζεται και η λέξη κουτουρμάνι στο τραγούδι η Καλπαζανού (Λαογραφικό αρχείο Μέλπως Μερλιέ) του οποίου ο πρώτος στιχος είναι «Στου **κουτουρμάνι** πάενε...». Σε μιά άλλη ιστοσελίδα (εδώ), διαβάζουμε τα εξής:

Ένα από τα πιο αξιοκατάκριτα στις μικρές κοινωνίες των χωριών γεγονότα ήταν επίσης να κλεφτούν δυο νέοι άνθρωποι που αγαπιούνται…, να επιλέξουν να ζήσουν δηλαδή χωρίς τις ευλογίες των γονιών τους. Ένα τέτοιο περιστατικό συνέβη στην Θράκη με την Κατερίνα την Καλπαζάνου, όπου «καλαπαζάνω» στην τοπική ιδιόλεκτο σημαίνει τεμπέλα. Η Κατερίνα λοιπόν πήγε μια μέρα στου Κούκου το ρουμάνι -το βουνό δηλαδή- για να μαζέψει δήθεν ρέτσαλα -δηλαδή προσανάματα. Αντί γι' αυτό όμως εκεί, την περίμενε ο καλός της ο Θανάσης για να την κλέψει και να φύγουνε μαζί για την Ιντιρέ, δηλαδή την Ανδριανούπολη.

ΣΤΙΧΟΙ:
Στ' Κούκου του ρ'μαν' πααίνει

Ρέτσαλα παίν' να μάσει, Κατιρίνα μου
Ρέτσαλα παίν' να μάσει, Καλαπαζάνου μου
Να κι Θανάης την καρτηράει
Νερ μες του βυθού του ρέμα
Θανάης την καμει με του μάτ'
Κατιρίν' με του κιφάλ'
Άιντι Θανάσ' να φύγουμι
Νερ στην Ιντιρέ να πάμι)

(η εδώ)

Στ' Κούκου του ρ'μαν', στ' Κουκου του ρ'μάν πααίνει.
Ρέτσαλα πααίν' να μάσει, Κατιρίνα μου,
Ρέτσαλα πααίν' να μάσει, κλαπάζάνου μου.
Να κι Θανάης, να κι Θανάης την καρτιράει,
Νερ μες του βαθύ του ρέμα, Κατιρίνα μου,
Νερ μες του βαθύ του ρέμα, καλπαζάνου μου.
Θανάης την καμ', Θανάης την κάμει μι του ματ',
Κατιρίν' μι του κιφάλι, Κατιρίνα μου,
Κατιρίν' μι του κιφάλι, καλπαζάνου μου.
'Αιντι Θανάσ' άιντι Θανάσ' να φύγουμι,
νερ στην Ιντιρνέ να πάμι, Κατιρίνα μου,
νερ στην Ιντρινέ να πάμι, καλπαζάνου μου.

(ρουμάνι=βουνό, ρέτσαλα=προσανάματα, καλπαζάνω=τεμπέλα, Ίντερνε=Αδριανούπολη)

Ρουμάνι βέβαια, από το Τρκ. orman, σημαίνει «πυκνό δάσος, λόγγος» [ΤΦ] και Ιντερνέ προέρχεται από το Τρκ. Edirne=Αδριανούπολις).
Η Τρκ. ούτε άσχετη με το όνομα είναι αλλά ούτε και εξηγεί το επώνυμο. Στον ΤΚΚΕ βρίσκουμε 6 Kutur, 3 Kuturman, και ένα Kutru και στο διαδίκτυο βρίσκουμε κάτι λίγους Kutluman (kutlu= τυχερός, αίσιος ευλογημένος+ man με επιτατική σημασία).
Το Kutur ίσως να είναι Οθωμανικό (κάποτε σήμαινε τσιγκούνης σε βαθμό που η οικογενειά του ζη στη φτώχεια [OS]) και στη Θεσσαλονίκη υπάρχει τοποθεσία με το όνομα Κουτουρμάν-Καλαμαριά αλλά κανένα από αυτά τα στοιχεία δεν οδηγεί σε επαρκώς πειστική ετυμολογία.

Κουτρουμπας **ΤΚΕ~** 899, 700 (08/13) και με τον τόνο είτε στην λήγουσα είτε στην

Κουτρουμπης παραλήγουσα . Σε μερικές περιπτώσεις, π.χ. πρόσφατη μετεγγραφή στον ΠΑΟ, το ίδιο πρόσωπο εμφανίζεται στις εφημερίδες ως Κουτρουμπής *αλλά* και ως Κουτρούμπης. Στα γλωσσικά σημειώματα της εφημερίδας ΕΠΤΑ το Κουτρούμπας αποδίδεται ως καφάλας, μγενθυντικό της λέξεως κουτρούμπι=μέτωπο, κεφάλι. Η ετυμολογία ίσως να είναι σωστή (βλέπε και Κουτρούλης) αλλά δεν μπόρεσα να την διασταυρώσω (π.χ., δεν μπόρεσα να βρώ τη λέξη κουτρούμπι ούτε στα λεξικά και στο διαδίκτυο). Προσθέτω μερικά στοιχεία που ίσως να μην είναι άσχετα με το επώνυμο. Χωριό Κουτρουμπούχι ατην Αρκαδία (σήμερα Δάφνη, εμφανίζεται και ως Κουτσομπούχι σε αγγλόφωνη λίστα τοπωνυμίων) και χωριό Κουτρουμπέικα στην Αργολίδα. Σε ιστοσελίδα (http://www.antinews.gr/2010/07/13/53547/) διάβασα «...δεν διαθέτουμε ΠΟΡΣΕ ΚΑΙ ΜΕΡΣΕΝΤΕΣ, αλλά ένα κουτρουμπούχι 15 ετών...» και υποθέτω οτι για τον γράφοντα κουτρουμπούχι=σαραβαλάκι.

Κουτρούπης ΤΚΕ=80, 3, 12, 1, 1 (08/13). Κατά τα φαινόμενα, παραλλαγή του
Κουτρουπάνης Κουτρούμπας και παράγωγά του.
Κουτρουπάνος
Κουτρούπας
Κουτρούπος
Κουτρόπουλος

Κουτσαβίτης ΤΚΕ=24 (08/13). Μάλλον Εθνικό. Περιοχή Κουτσαβά *χωριά Λαδά και Καρβέλι) στο δήμο Αρτεμισίας (λεγότανε Τσερνίτσα) στη Μεσσηνία, Το Κουτσαβά μάλλον προέρχεται από το Σλαβικό kuca, υποκοριστικό του kučka = σκύλα (κυριολεκτικά η μειωτικός χαρακτηρισμός γυναίκας).

Κούτσοβίτης ΤΚΕ=1, 116 (08/13). Κατά τα φαινόμενα παραλλαγή του Κουτσαβίτης.
Κουτσοβήτης Υπάρχει ομως και η πόλη Κούτσοβο στην Αλβανία

Κουτσάλας ΤΚΑ=6,1,1 (11/08). Τρκ. kutsal=άγιος, θείος, ιερός, ευλογημένος. Οι
Κουτσαλάρας Kutsal στον ΤΚΚΕ είναι 61.
Κουτσαλιάρης

Κουτσαμάνης **ΤΚΕ~76 (07/13).** Στα γλωσσικά σημει.ωματα (Εφημερίδα 7) ετυμολογείται απί το Τρκ. kutsaman=ευλογημένος. Πλήν όμως στον ΤΚΚΕ τέτοιο επώνυμο δεν βρήκα και ενώ η λέξη kutsama=ευλογία υπάρχει, το kutsaman δεν φαίνεται να υπάρχη. Η κατανομή του επιθέτου στην Αττική δείχνει οτι το επώνυμο ίσως είναι Αρβανίτικο αλλά αντίστοιχη Αλβ. ρίζα δεν μπόρεσα να βρώ. Μένουμε στο «δεν ξέρω». *****

Κούτσης ΤΚΑ=100+ (11/08). Ο [ΔΤ] θεωρεί το επώνυμο Τουρκικής προελεύσεως και προτείνει σα ρίζα το kıç=οπίσθια η το kutsî=πανάγιος. Ατυχώς ανάλογα επώνυμα δεν υπάρχουν στον ΤΚΚΕ. Αντιστρόφως υπάρχουν

- Μνεία των Κούτσηδων στον πόλεμο των Ενετών και των Οθωμανών για την Πελοπόννησο το 1537 . Ηταν αρβανίτες πολεμιστές, βλέπε [ΚΜ, σελ. 152]
- Χωριά ονομαζόμενα Κούτσι στην Κέρκυρα και στη Σάμο, στην Κορινθία (έγινε Βρυσούλα και εν συνεχεία Κορφιώτισα), στην Αργολίδα (έγινε Αργολικόν), στη Θεσπρωτία (έγινε Πολυνέρι) και στην Ηλεία (έγινε Χελιδόνιον).
- Χείμαρος Νάλιφος (Κούτσης) στην περιοχή του Χελιδονίου.

Στην ιστοσελίδα της Κορφιώτισας διαβάζουμε ότι στην περιοχή υπάρχουν ίχνη παλαιού κάστρου και ότι

Κούτσι στα αρβανίτικα σημαίνει κουτάβι. Κούτσι λέγεται και ο ψηλός τόπος, η κορυφή. Κούτσι είναι και κυριώνυμο (του Κούτση). Οι Κούτσιοι ήταν μεγάλη φυλή, γειτονική των Κλεμέντι, στη βόρεια Αλβανία. Το σπουδαιότερο φρούριο των Κούτσι είναι το MEDUN στα βορειοανατολικά του Τιτογκράντ (Ποδογκορίτσα) εντός της κοιλάδας του ποταμού Μόραβα. Το MEDUN είναι το Μέτεον, ελληνική αποικία στην επίκαιρο θέση του δρόμου από την Αδριατική προς τη Σερβία και αποτέλεσε το μήλο της έριδος Βενετών και Τούρκων (κατελήφθη το 1456 από τους Τούρκους). Στα Αλβανικά Κούτσι σημαίνει και ο κατεξοχήν μεγάλος, ο ανυπέρβλητος. Οι Κούτσιοι περιλαμβάνουν οικογένειες Σερβικές και Αλβανικές. Οι Κλεμέντι ήταν εχθροί των Σλαβικών οικογενειών των Κούτσι. Ο βυζαντινός ιστορικός Κίνναμος ονομάζει τους Κούτσι Καντζίκιους. Οι Κούτσιδες ήταν από τους σπουδαιότερους μισθοφόρους του Νερίου και εγκαταστάθηκαν στην περιοχή μεταξύ 1367-1373 ως φρουρά αμύνης. Το Κούτσι Αργολίδας είναι πολύ πιθανόν να προήλθε από το ομώνυμο της Κορινθίας γύρω στα 1399.
Το έτος 1537-1540 οι Αλβανικές φυλές των Κούτσι, Παναρίτη, Μουζίκη, Κριεμπάρδη, πολέμησαν στο πλευρό των Ενετών εναντίον των Τούρκων στο Ναύπλιο.

Τα περί υψωμάτων και Κάστρων ίσως είναι σημαντικά διότι τα ίδια ισχύουν και γιά το Κούτσι Θεσπρωτίας. Τα λεξικά λένε kuçë= κουτάβι kuç=(1) πήλινο καζάνι (2) σκύλος (στη γλώσσα των παιδιών) kyç= (1) κλειδί (2) λουκέτο (3) άρθρωση αρμός του σώματος (4) κλειδί με τη μεταφορική έννοια, το πλεον σημαντικό το εκ των ων ουκ άνευ (5)

κλειδώνω και παρόμοια (π.χ. κλειδώνω το στόμα=κρατάω το μυστικό). Τέλος, σε μιά ιστοσελίδα που περγματεύεται την ετυμολογία Ιταλικών επωνύμων (εδώ) διαβάζουμε ότι τα επώνυμα Cucci, Cuccia, και Cuccio είναι Αλβανογενή από το kuq=κόκκινος (βλέπε και Κριεκούκης) με το δυσκολοπρόφερτο q (περίπου κ[ι] στα Ελληνικά) να γίνεται cc!

Σε τελική ανάλυση το Κούτσης δείχνει Αρβανίτικο αλλά το τι ακριβώς σημαίνει σε μένα φανερό δεν είναι.

Κουτσιλιέρης ΤΚΑ=20 (01/09). Ισως να συνδέεται ετυμολογικά με το χωριό Κατσιλιό στα Γιάννενα (σήμερα Κατσέλιον) αλλά με τα (μη) υπάρχοντα δσεδομένα αυτό θα εξηγούσε το άγνωστο δια του αγνώστου. *****

Κουτσιούκης ΤΚΑ=14, 14 (01/09). Παραλλαγγή του Κιουτσούκης, βλέπε επώνυμο.
Κουτσιούκος

Κουτσούκος ΤΚΑ=100+, 84 (11/08) με την πεντηκοστή Κουτσούκου να λέγεται
Κουτσούκης Δέσποινα και τον πεντηκοστό Κουτσούκο να λέγεται Γεώργιος. Παραλλαγή του Κιουτσούκης, βλέπε επώνυμο. Ισως και υποκοριστικό, βλέπε Κούτσης.

Κουτσουμάδης **ΤΚΑ=5**

Κουτσουμάλης **ΤΚΑ=9**

Κουτσουμάλλης ΤΚΑ=6

Κουτσουμάνης ΤΚΑ=31

Κουτσουμανιώτης ΤΚΑ=3

Κουτσούμπας [ΤΝ] ΤΚΑ=100+. Στην ιστοσελίδα εδώ διαβάζουμε ότι « *Κουτσούμπας στα Βλάχικα σημαίνει στρόγγυλη κορυφή από δέντρο [και] κατ' επέκταση στον άνθρωπο σημαίνει στρογγυλοκέφαλος*». Επειδή Βλάχικα δεν γνωρίζω, ουδέν σχόλιον. Ισως πάντως να είναι και παραλλαγή του Κουτσουμπός

Κουτσουμπλής ΤΚΑ=3,1.
Κουτσουμπλιάς

Κουτσουμπός ΤΚΑ=100+. Σύμφωνα με τος [ΣΤ, ΕΤ2]] κουτσουμπός=κουτσουμπλός= ο
[ΤΝ] μη έχων κορυφή η άκρα, κολοβός, ακρωτηριασμένος. Βασικά χρησιμοποιείται για δέντρα και για ανθρώπους σημαίνει κουρεμένος.

Κουτσούπας ΤΚΑ=36 (03/09). Κουτσούπα η σκιλλοκρέμιδο (scilla στα Λατ. και σκίλλα στα Αρχαία Ελλ.)) είναι φυτό που η ρίζα του χρησιμοποιείται σαν φάρμακο αλλά και σαν δηλητήριο. Βλέπε Μπότσικας γιά λεπτομέρειες.

Κουτσουπιάς ΤΚΑ=26 (02/09). Κουτσουπιά= καλλωπιστικό δέντρο γνωστό και ως χαρουπιά η δέντρο του Ιούδα ενώ κουτσούπι=κούτσουρο, ότι απομένει από ένα κομμένο δέντρο.

Κουφελής
Κουφελιούλιας
ΤΚΑ=4, 1 (11/08). Τρκ. küfeli=που κουβαλάει αντικείμενα μέσα σε κοφίνι. Δύο Küfeli στον ΤΚΚΕ, το επάγγελμα, προφανώς, περνάει κρίση.

Κοφινάς
ΤΚΑ=100+ (02/09). Επαγγελματικό, αυτός που φκιάχνει κοφίνια (το κοφίνι ετυμολογείται από το αρχαίο κόφινος)

Κράλης
Κραλίδης
ΤΚΑ=18, 1 (01/09). Σερβ. kralj και Βλγ. Краль= βασιληάς

Κρεμεζής
Κρεμεζίδης
ΤΚΑ=10,1 (01/09). Στα Ελλ. κρεμεζύς= κόκκινος και κερμεζικό οξύ= το βασικό συστατικό του βαφικού κόκκου [ΔΔ]. Από το Τρκ. kırmızı= κόκκινος το οποίο ετυμολογείται από το Αραβικό kırmıs [İZE]. Το επώνυμο εμφανίζεται και ως Κρεμέζης

Κρέστος
ΤΚΑ=21 (01/09). Μάλλον από το Σλαβ. крест (Ρωσ.) = krst (Σερβ.)= σταυρός (κυριολεκτικά η μεταφορικά).

Κρίγγος
*****

Κριεζης
Αλβ. krye=κεφάλι, και zi=μαύρος. Ο Αντώνης Κριεζής ήρωας του 1821 και πρωθυπουργός απο την Υδρα όπου η πλειοψηφία ήταν Αρβανίτες. Χωριό Κριεζά στην Εύβοια.

Κριεζώτης
Απο τα Κριεζά αλλά και Αλβ. krye=κεφάλι+zot= κύριος, αφέντης, ιδιοκτήτης, άρχοντας◎ kryezot= άρχοντας φεουδάρχης, αρχηγός. Στήν ισοσελίδα εδώ διαβάζουμε ότι το 1997 στην κεντρική πλατεία ΑΡΓΥΡΟΥ (Εύβοια) έγιναν από τον νομάρχη (Μπουραντά) τα αποκαλυπτήρια της του Νικολάου Χαραχλιάνη Βυριώτη Κριεζώτη

Κριεκουκης
krye=κεφάλι + kuq=κόκκινο ; χωριό Κριεκούκι (σήμερα όπως και στην αρχαιότητα) Ερυθραί. Λεπτομέρειες για το Κριεκούκι εδώ

Κριεμαδης
Αλβ. krye=κεφάλι καί madh=μεγάλος.

Κριμπάς
ΤΚΑ=34 (01/09). Σερβικό grba= (1) καμπούρα (2) καμπούρης και στα Βλγ. гръб=πλάτη και гърбав=καμπούρης.

Κρίμπαλης
ΤΚΑ=17 (01/09).

Κρίτσας
ΤΚΑ=17 (04/09). Χωριό Κριτσά (Λασίθι, Κρήτη).

Κρίτσαλης
Κρίτσαλος
Κρύτσαλης
ΤΚΑ=4,4,1 (04/09). Το Κρίτσαλης εμφανίζεται και ως Κριτσάλης.

Κριτσαντώνης
ΤΚΑ=6 (04/09).

Κρόκος
ΤΚΑ=100+ (1/09). Στα Ελληνικά κρόκος=(1) γένος φυτών (2) κίτρινη χρωστική ουσία, ζαφορά, σαφρανι, (3) το κίτρινο του αυγού.

Κυζίρης
Βλέπε επώνυμο Κιζίρης.

Κυλέκογλου
ΤΚΑ=1,1 (9/08). Στα Τρκ. külek=ξύλινος κουβάς, αβαθής κάδος, δοχείο

Κυλλεκίδης με λαβή/χερούλι πάνω από την κορυφή του. Στον ΤΚΚΕ οι Külek είναι 15.

Κυλερτζής ΤΚΑ=2 (9/08). Ο [ΔΤ] γράφει Κιλερτζής από το Τρκ. kilerci= αποθηκάριος. Τα περί kilerci είναι σωστά (βλέπε και επώνυμο Κιλέρης) και στον ΤΚΚΕ υπάρχουν 31 Kilerci. Πλην όμως, και για λόγους που δεν κατανοώ, ούτε στους ΤΚ ούτε στο διαδίκτυο δεν βρήκα το πιό φυσιολογικό Κιλερτζής. Σημειώνουμε ότι το Τρκ. kiler η kilâr (κελάρι) ετυμολογείται όπως και το κελάρι από το Λατ. cellarium

Κυμούρης ΤΚΑ=1, 5 (04/09). Ββλέπε επώνυμο Κιομουρτζής.
Κυμουρτζής

Κυμπρίτης ΤΚΑ=4 (10/08). Τρκ. kibrit=(1) θειάφι (2) σπίρτο και kibritçi= πωλητής σπίρτων (2) μικροπρεπής, τσιγκούνης. Στον ΤΚΚΕ Kibrit=4, Kibritçi=4. Σημειώνουμε ότι ο [ΔΤ] ετυμολογεί το Κιμπριτζόγλου από το kibritçi=σπιστοπώλης αλλά τέτοιο επώνυμο δεν βρήκα ούτε στους ΤΚ ούτε στο διαδίκτυο.

Κυραλής[ΤΝ] ΤΚΑ=2,1 (11/08). Ο [ΔΤ] γράφει kiralı=νοικιασμένος η kıralî=βασιλικός (επίθετο). Στον ΤΚΚΕ βρίσκουμε 10 Kıralı, 20 Kırali, 0 Kiralı, και 1 Kirali. Στα λεξικά λέξη kiralı δεν υπάρχει και στο διαδίκτυο δεν την βρήκα. Κατά τα φαινόμενα Kırali είναι η γραφή του kıralî στα μοντέρνα Τρκ. που γράφουν i στη θεση του î, το Kıralı είναι ανορθόγραφο αλλά πλήρως ευθυγραμμισμένο με τούς Τρκ. κανόνες σχηματισμού λέξεων, το Kirali είναι ανορθόγραφο και δεν ακολουθεί τους κανόνες σχηματισμού λέξεων. Νομίζω ότι η ετυμολογία του επωνύμου είναι από το kıralî=βασιλικός.
Κυραλίδης

Κυραντζής ΤΚΑ=1 (04/09). Βλέπε Κυρατζής.

Κυρατζής ΤΚΑ=27,2,2,4(11/08). Τρκ. kiracı=νοικάρης, μισθωτής. Κάποτε η η λέξη κυρατζής ήταν αρκετά κοινή και σήμαινε αγωγιάτης (βλέπε και επώνυμο Κερατζής). Στον ΤΚΚΕ οι Kiracı είναι 23.
Κυρατζόγλου
Κυρατζόπουλος
Κυρατζούλης

Κυρατλής[ΤΝ] **ΤΚ=7, 17** (02/16). Στα Τρκ. το Αραβογενές kırat= (1) καράτι (2) ποιότητα, αξία, χαρακτήρας. Παράλληλα υπάρχουν στην Τουρκία και 5 κωμοπόλεις με το όνομα Kırat. Από αυτές μία είναι στον νομό Σμύρνης και μία στην περιοχή Τραπεζούντας. Το επώνυμο μπορεί να να σημαίνη άνθρωπος (1) αξιόλογος, (2) με καλό χαρακτήρα η (3) από το Kırat. Στον ΤΚΚΕ οι Kıratlı είναι 34. Σημειώνουμε οτι ο πρεσβευτής της Τουρκίας στις ΗΠΑ (το Σωτήριον έτος 2016) λέγεται Cenap (=η υψηλότης, η εξοχότης) Kıratlı.
Κυρατλίδης

Κυρετσής ΤΚΑ=2 (10/08). Τρκ. kireç=ασβέστης και kireççi=ασβεστάς. Στον ΤΚΚΕ οι Kireççi είναι 9.

Κυρίκης ΤΚΑ=4,1,3,1,1 (10/08). Βλέπε επώνυμο Κηρύκος.

Κυρικάκης
Κυρικλάκης
Κυρικλίδης
Κυρίκος

Κυρίμης[ΤΝ] ΤΚΑ=47 (04/09). Ο [ΑΚΛ] το ετυμολογεί από το kerim=ευγενικός. Το [ΤΕ] λέει kerim= (1) ευγενής, επιφανής, ένδοξος, λαμπρός (2) ανοιχτοχέρης γενναιόδωρος, μεγαλόψυχος (εξ ου και Allah kerim!). Υπάρχουν όμως και το Τρκ. kırım= (1) σφαγή, μακελειό (2) πτυχή, δίπλα, ζάρα (3) έκπτωση (επαρχιακά), kırım kırım= με νάζια και με σκέρτσα, Kırım= (1) Κριμαία (2) Κριμαϊκός και Kırımlı=ο εκ Κριμαίας. Στον ΤΚΚΕ οι Kerim είναι 46, οι Kırım 73, και οι Kırımlı 57. Οι αριθμοί και η μορφολογία, κατά τη γνώμη μου, λένε Kırım και όχι Kerim.

Κυρίτσης ΤΚΑ=100+. Κυρίτσης ήταν Βυζαντινός τίτλος ευγενείας που δινότανε σε επιφανείς Κωνσταντινουπολίτες [ΜΤ].

Κυρκίνης ΤΚΑ=9 (04/09). Βλέπε επώνυμο Κιρκίνης.

Κύρκος ΤΚΑ=100+ (04/09). Το Κύρκος είναι υποκοριστικό του Κυριάκος.

Κύρκογλου **ΤΚΑ=2 (04/09).**

Κυρλαγκίτσης[ΤΝ] ΤΚΑ=2,1 (10/08). Παραλλαγές του Κιρλαγκίτσης, βλέπε επώνυμο.
Κυρλακίτσης

Κυρλής ΤΚΑ=34, 34, 1, 2, 1, 1 (10/08). Τα δύο πρώτα είναι παραλλαγές του Κιρλής. Για τα υπόλοιπα έχω αμφιβολίες,
Κυρλάκης
Κυρλανίδης
Κυρλάς
Κυρλέτσης
Κυρλέσης

Κυρματζίδης ΤΚΑ=0, ΤΚΘ=1 (10/08). Στα Τρκ. kırmacı= (1) βιβλιοδέτης (2) αυτός που κάνει πιέτες, δίπλες, πλισέδες (3) μυλωνάς που κάνει χοντροαλεσμένα δημητριακά (σιτάρι, βρώμη, αραποσίτι, κ.τ.λ.). Οι Kırmacı στον ΤΚΚΕ είναι 41.

Κύρμπας[ΤΝ] ΤΚΑ=2,0,4,1 και ΤΚΘ=0,4,1,0. Κατά τα φαινόμενα απο το Τρκ. kır =(γκρίζο)+baş (κεφάλι)=γκριζομάλλης. Στον ΤΚΚΕ οι Kırbaş είναι 111.
Κύρμπασης
Κίρμπας
Κίρμπασης

Κυρμπάτσος ΤΚΑ=6. Στα Τρκ. kırbaç= μαστίγιο. Στόν ΤΚΚΕ οι Kırbaç είναι 23.

Κύρτσας ΤΚΑ=1,1,10,3,2,7,3,3 (04/09).
Κυρτσέλης
Κυρτσής
Κύρτσιας,
Κύρτσογλου,
Κύρτσος

Κυρτσούδης,
Κυρτσώνης

Κωστούρος ΤΚΑ=100+, 2, 4, 9, 1 (02/09). Σερβικό kostūr=(1) σκελετός (ανθρώπινος, ζώου) (2) άνθρωπος υπερβολικά αδύνατος, αποσκελετωμένος, πετσί και κόκκαλο (3) σκελετός κατασκευής, πλαίσιο, περίγραμμα, σκιαγράφημα. Το ω είναι μάλλον προϊόν συγχυσης με το Κώστας.
Κωστούρας
Κωστούρης
Κωστουράκης
Κοστουράκης

Κωτσάκης ΤΚΑ=100+.

Κώτσο ΤΚΑ=4 (03/09)

Κώτσο(σ/ου) ΤΚΑ=100+(03/09).

Κωτσόβελος ΤΚΑ=8, 14, 2, 47 (03/09)
Κωτσοβίλης
Κωτσοβίνος
Κωτσόβολος

Κωφίδης

Καπουράνης

[Κ110] Οι υποδιαιρεσεις της Οθωμανικής αυτοκρατορίας ηταν (με σειρα σπουδαιότητας) vilâyet, sancak, kaza, nahiye με αντίστοιχους διοικητές/τιτλούχους, τους vali, mutasarrıf, kaymakam, müdür.

////////

Κουρέλης < υποκ. του Κουρής < Κούρος (βλ.λ.)ή < κουρέλι (το).

Κουρίλας < αρβ. kurrillë - a ο σταχτόχρωμος γερανός.
Κουρινιώτης < παραφθ. του Κορινιώτης < τοπων. Κορινός (Πιερία).
Κούρκουλας < ρ. κουρκουλώ (κυλιέμαι κάτω) ή < είδος κούκου, κοινώς κουρκουλιός.(Μεσσνία).
Κουρκουμέλης < επίρρ. κούρκουμα (ανακούκουρδα), αυτός που κάθεται ανακούκουρδα, οκλαδόν.
Κουρκουμπέτης < τουρκ. gurbet, η ξενιτιά , και στα ελληνικά: ο δρόμος, η παρανομία, «βγήκε στο κουρμπέτι…».
Κουρκουτάς < τουρκ. kükürt, ο παρασκευαστής χυλού, κουρκουτιού από καλαμποκάλευρο. Βλέπε και φράση: « το μυαλό μου έγινε κουρκούτι».,

Κουρνέτας < ιταλ. cornetta, πνευστό μουσικό όργανο, όμοιο με μικρό κέρατο, corno, κ. μτφ., φωνακλάς.
Κουρνούτης < ιταλ. cornuto, κερατάς, Κουρνούτης, Κουρνούτος.
Κούρος τουρκ. kuru < σκληρός, τραχύς ή < σύντμ. του Κουρεμένος.
Κουροτζίδης < Κουροτζής < τουρκ. kuru, σκηρός, τραχύς.
Κουρουκαφόπουλος < Κουρουκάφας < τουρκ. kurukafa, νεκροκεφαλή (Τζέμ. 131).
Κουρούκλης < κούρουκλος (ο), είδος ελαιόδεντρου.
Κουρουνιώτης < τοπων. Κουρούνια (Χίος).

Κουρπανίδης < Κουρμπανίδης <Κουρμπανάς < τουρκ. kurban , θυσία αρνιού σε μουσουλμάνικη θρησκευτική γιορτή.
Κουρούσης < λ.τ. γρόσι, παλιό οθωμαν. νόμισμα, Κουρουσίδης
Κουρουτζής <τουρκ. kuru, σκληρός,τραχύς.
Κουρσούμης < ελλην. κουρσούμι (το) < λ.τ. η σφαίρα, μολύβι(μέταλλο), Κουρσούνης.
Κουρτάκης < υποκ. του τουρκ. kurt, λύκος κ. μεγεθ. Κουρτάρας, Κούρταγας, Κουρτίδης, Κούρτογλου, Κούρτης.
Κουρτέσης < μεσν. κουρτέσης < κούρτη (η), βασιλική αυλή, αυλικός, ευγενής, Κουρτεσίδης.
Κούσης < λ. τ. πτηνό, πουλί ή οργη θυμός, Πουλής ή Οργισμένος, Κουσίδης, Κουσιόπουλος, Κουσόπουλος.
Κουσκούνας < λ. τ., οργισμένος ή παρατσούκλι < ιππουρίδα, πλεγμένη αλογοουρά με τρίχες αλόγων και ο αριθμος τους στα φέσια των πασάδων ήταν ενδεικτικός του βαθμού και σημαίνει σήμερα ξεχωριστός, επιφανής, Κουσκουνάς.
Κούσουλας < Κούσουλος < κούσουλο (το), φρύγανο, ξεροκλάδι..
Κουσούρης < τουρκ. kusur, μόνιμο ελάττωμα, κουσούρι.
Κουσουρλής < τουρκ. kusurlu, αυτός που έχει φανερό ελάττωμα.
Κουσταλούπης < Κούστας (Κώστας) + Αλούπης < αλούπι (το) δέρμα αλουπούς (αλεπούς), Κώστας Αλούπης(Θουρία Μεσσηνίας).
Κούστας < ιδιωμ. τύπ. του Κώστας.
Κούστουρος < σλαβ. kostur, σκελετός, «κοκκαλιάρης».
Κουταβάς < κουτάβι < μεσν. κουτάβιν, νεογνό σκύλας ή αλεπούς ή λύκου, αυτός που ανατρέφει και πουλάει κουτάβια σκύλας.
Κουτάκης, υποκ. του Κούτης < αρβ. kut-i, ο πήχυς (μέτρο μήκους),πιθανώς, «πολύ κοντός»,Κουτίδης, Κούτογλου.
Κουταλάς < κουτάλι < μεσν. κουτάλιν αρχ. κοτύλη, πωλητής κουταλιών, Κουταλίδης κ. τοπων. «Κουταλά» (του, Μεσσηνία), Κουταλίδης (Καλαμάτα, Αθήνα).
Κουτατζής < κουτί (το). Πιθανώς το επώνυμο δηλωνει τον κατασκευαστή ή πωλητής κουτιών.
Κουτατούλιας < Κούτας < Κούστας, Κώστας + Τούλιας < Τόλιας < Τόλης, Αποστόλης.

Κουτέλας < Κουτελάς < μεγεθ. του κούτελο (Μεσσηνία), αυτός που έχει μεγάλο κούτελο, Κουτελίδας < Κουτελίδης
Κουτζάς < τουρκ. koca ο μεγάλος, ο σπουδαίος (κοτζάμ) ή α' συνθ. λέξεων και επιτείνει τη σημασία του β' συνθετικου, - μπάσης, Κοτζάμπασης.
Κοτζιαμπάσης < λ. τ., μεγάλος αρχηγός, πρωτόγερος την εποχή της Τουρκοκρατίας.
Κουτζιούλης < ηχηροπ. του Κουτσιούλης, υποκ. του Κουτσιός/Κουτσός.
Κούτλος <τουρκ. kutlu, τυχερός, ευτυχισμένος, χαριτωμένος Κούτλας,
Κουτλουμπάσης < λ. τ. μεγάλος αρχηγός.
Κουτουκτσής < λ.τ. , κουτούκι, ταβέρνα, ταβερνιάρης ή ο ναύτης που προσδένει τα πλοία κατά τον κατάπλου τους σε λιμάνια. .
Κουτούλας < Κωτούλας < Κωστούλας < Κωστούλης, Κουτούλης < Κωστούλης ή <υποκ. του κουτός.
Κουτουμάνος < κούτα (το) < σλαβ. kuta (το), κουτάβι + επίθημ. –μάνος, όμοιος με κουτάβι (Μεσσηνία).

-Λ-

(Ιούλιος 2020)

Λάβδας **[ΤΚΕ, 2020, 489]**. Στα Αλβ. lavd=lëvd**a**të= (1) έπαινος, εξύμνηση (2) καύχηση, κομπασμός πλαισιώνονται από μία σειρά ρημάτων, ουσιαστικών και επιθέτων με παρόμοιες έννοιες. Βλέπε και τα laus (Λατ.) και laud (Αγγλ.) . Τοπωνύμιο Λάβδα(ς) στα Γρεβενά και Λάβδα (σήμερα Θεισόα) στην Ανδρίτσαινα. Ο [&ΚΛ1] ετυμολογεί το επώνυμο από το Βλάχικο lavda=έπαινος,<λατ. laus-udis, laude. Εκδοχή που ενισχύεται από το Λάβδα(ς) που θεωρείται Βλαχοχώρι (βλέπε http://www.lavda.gr/index.php?option=com_content&view=article&id=4&Itemid=21).

Λαβδός [ΤΚΕ, 2020, 8] καί γιά τό **Lavdosh** [ΤΚΕ, 2020, 110]. Στήν απογραφή του 1474 τών Οθωματών(βλέπε http://greek-lastnames.blogspot.com/2010/10/1474.html) το Λαβδός εμφανίζεται ως επώνυμο στο χωριό Μαντούδι (Εύβοια). Στό **http://greek_greek.enacademic.com/** η λέξη λαβδός αποδίδεται ως «αυτός που έχει τέτοια σκολίωση στα πόδια ώστε τα γόνατά του να εφάπτονται, ενώ οι κνήμες του να κλίνουν προς τα έξω» (βλέπε και χαβδός/χαυδός). Ο αναγνώστης ο οποίος αναρωτιέται αν το Λαβδός και το Lavdosh σχετίζονται μπορεί να λάβη υπ'όψιν οτι στα Αλβανικά το lavd και το lëvd εμφανίζονται σαν πρώτο συνθετικό λέξεων με την έννοια δόξα, φιλόδοξος, δοξασμένος, δοξάζω, επαινώ, κομπορρημονώ, και παρόμοια (βλέπε και Λαβδάς).

Λαγάρας[ΑΧΗ] **[**ΤΚΕ, 2020, 95]. Ισως από το λαγάρα= (1) υγρό απαλλαγμένο από ξένες ουσίες, διαυγές, πεντακάθαρο, λαμπίκος (2) (χρυσάφι) καθαρό αμειγές (3) πράγμα που είναι άριστης ποιότητας (4) (άνθρωπός) τίμιος, ειλικρινής, άψογος [ΔΔ]. Το επώνυμο εμφανίζεται (σπάνια) και με τη μορφή Λαγαράς και ίσως αυτή η μορφή να εχη παρόμοια ετυμολογία με το Λάγαρης (βλέπε επώνυμο). Μιά άλλη εκδοχή είναι το Λαγαράς να είναι παραλλαγή του Λογαράς (βλέπε επώνυμο).

Λάγαρης[ΑΧΗ] **[ΤΚΕ, 2020, 261]**. Ο [ΔΤ] γράφει Λαγάρης και το ετυμολογεί από το Τρκ. lağar=λεπτός, αδύναμος. Το πρόβλημα είναι ότι στο διαδίκτυο βρίσκουμε το Λάγαρης, σπάνια το Λαγαρής, και ποτέ το Λαγάρης! Επιπροσθέτως G("Mehmet Lağar ")=0. Στον [ΔΔ] διαβάζουμε τα εξής:

- λαγαρά= τα κάτωθι των πλευρών μαλακά μέρη του σώματος

- λάγαρος= γένος καραβιδών εντόμων τα οποία ανήκουν στα
- κολεόπτερα. Γνωστά κολεόπτερα είναι ο σκαραβαίος, τα σκαθάρια και ο κάραβος
- λαγαρός= (1) ο ευκόλως υποχωρών, χαλαρός, άτονος (2) νωχελής νωθρός (3) (κίων) λεπτός, ισχνός (4) (οδός) στενή (5) ελαφρός, ευκίνητος (6) ισχνός, ασθενής ...
- λαγαρός = (1) (υγρό) καθαρός διαυγής (2) (χρυσός, κερί) καθαρός, χωρίς ξένες ύλες

Σημειώνουμε επίσης και την τοποθεσία Λαγάρι/Λάκκοι, αρχαιολογικό χώρο στο νομό Λασιθίου.

Συμπερασματικά:

(1) Στα Αλβ. llagar= (α) καθαρός (β) υπερβολική αδυναμία, φθίση και llagaris=λαγαρίζω

(2) Το Τρκ. lağar έχει τόσα κοινά σημεία με το λαγαρός που δημιουργούν την υποψία ότι ίσως να είναι Ελληνογενές (Περσογενές βεβαιώνει πάντως ο [RT] και η λέξη υπάρχει στα Περσικά με την έννοια του λεπτός, ισχνός, αδύνατος).

(3) Τα παραπάνω δεδομένα δεν στοχειοθετούν, κατά τη γνώμη μας, προφανή ετυμολογία

(4) Οι τολμηροί στα θέματα ετυμολογίας μπορούν να λάβουν υπ᾽όψιν τις ομοιότητες με το λαγός, ιδιαίτερα στην υπερθετική του μορφή. Βλέπε και Λαγαρίας.

Λαγαρίας[ΑΧΗ] **[ΤΚΕ, 2020, 61]**. Ισως παραλλαγή του Λάγαρης/Λαγαρής. Η Λαγαρία ήταν Ελληνική αποικία στην Ιταλία η οποία κατά την παράδοση ιδρύθηκε από τον Επεό, τον κατασκευαστή του Δουρείου ίππου. Το Λαγαριά εμφανίζεται σαν όνομα τοπωνυμίων στοι διαδίκτυο αλλά χωρίς επαρκείς λεπτομέρειες και σε μιά συζήτηση για τα πλωμαρίτικα το λαγαριά εμφανίζεται με την έννοια λαγός.

Λάγιος[ΑΧΗ] **[ΤΚΕ, 2020, 490]**. Στα Ελλ. λάγιος=με μαύρο τρίχωμα (συνήθως αρνί). Οι επικρατέστερες ετυμολογίες είναι από τα Βλάχικα (laiu= μαύρος [IMT] και laitu=μαυρισμένος [KN]) η τα Αλβ. ll**aj**ë= κατάμαυρη προβατίνα/αγελάδα, laj**u**sh= μαύρο πρόβατο, και llaj**u**sh=κατάμαυρο κριάρι, δαμάλι, βόδι, ταύρος. Το Λαγιοκάπα ίσως σημαίνει μαυρομάλλης.

Λάγιο

Λαγιοκάπα

Λαγκώνας **[ΤΚΕ , 2020, 82].**. Στο Γλωσσάριον Κεφαλληνίας (ΝεοΕλληνικλά

Λαγκώνης ανάλεκτα, Παρνασσός, τόμος Β, 1874, εδώ) διαβάζουμε ότι λαγγώνια= λαγώνες (ήτοι τα πλάγια μέρη της κοιλιάς, τα μαλακά, τα ψαχνά, τα λαγαρά) και λαγγώνι=πλευρό και ο [ΣΤ] γράφει λαγγόνι=τα λαγαρά.

Λαγούμης[ΑΧΗ] **[ΤΚΕ, 2020, 1 καί *αυτός στήν Λέσβο*].** Τρκ. l**â**ğım=(1) αποχέτευση,
Λαγουμίδης υπόνομος (2) νάρκη (3) υπόγεια σήραγκα/τούνελ, λαγούμι και lağımcı= (1)

Λαγουμι(ν)τζής καθαριστής υπονόμων/βόθρων (2) λαγουμιτζής (έσκαβε λαγούμια για
Λαγουμτζής να υπονομεύση οχυρωματικά έργα). G("Mehmet Lağımcı ")=8. Σημειώνουμε όμως ότι

- στην Τρκ. αργκό lağımcı=κολομπαράς [FD2]
- Το Τρκ. lağım προέρχεται από το Ελλ. λάκκωμα σύμφωνα με τον [FD1].

Λαθούρας **[ΤΚΕ, 2020, 7]**. Μάλλον από το λαθούρι (αρχ. λάθυρος),
Λαθούρης αναρριχητικό φυτό που η ήμερη παραλλαγή του αποδίδει τη φάβα.

Λαΐδης **[ΤΚΕ, 2020, 18].** Ισως από το ΚουτσοΒλάχικο λάι(ου)= (1) μαύρος
Λαΐδογλου μαύρος (2) πονηρός, δυστυχής (βλέπε και λάγιο αρνί). Ετυμολογία λίγο τραβηγμένη αλλά καλύτερη δεν γνωρίζουμε.

Λαΐνάς **[ΤΚΕ, 2020, 15]**. Αν λάβουμε υπ' όψιν τα περί λαγηνιών και την κατάληξη
–άς το επώνυμο δείχνει επαγγελματικό και λαΐνάς= κανατάς. Σε Κοζανίτικο γλωσσάρι (εδώ) διαβάζουμε ότι λαϊνάς αυτός που κάνει λαγήνια και κεραμεικά (σε προσέγγιση, κανατάς, τσουκαλάς).

Λαΐνης[ΑΧΗ] **[ΤΚΕ, 2020, 114].** Μάλλον από το λαΐνι=λαγήνι=λεγένι. Σύμφωνα με
Λαϊνιώτης μιά εκδοχή (εδώ) το λεγένι ετυμολογείται από το Περσογενές Τρκ. leğen=λεκάνη σκαφίδι αλλά το λαγήνι ετυμολογείται από το αρχαιοΕλληνικό λάγυνος [ΙΜΤ]. Χωριό Λαγυνάς/Λαΐνάς στο Σουφλί (πάλαι ποτέ Τσεμλεκτσή=κανατάς, βλέπε και επώνυμο Τζουμελέκα), κωμόπολη Λαγυνά στη Θεσσαλονίκη. Ο Θρακικός Λαγινάς δείχνει να έχη άμεση σχέση με λαγήνια και παρόμοια αν λάβουμε υπ όψιν το Τρκ. όνομα αλλά και το ότι με την ανταλλαγή των πληθυσμών οι Ορθόδοξοι του γειτονικού Küplü (küp=κιούπι) «μετακόμισαν» στον Λαϊνά. Το Λαϊνιώτης είναι Εθνικό, το Λαΐνης μάλλον έχει την ίδια ετυμολογία με το Λαΐνάς. Σημειώνουμε και το αρχίο λάϊνος= (1) πέτρινος, μαρμαρένιος (2) σκληρόκαρδος, με πέτρινη καρδιά (εμφανίζεται στο Θεόκριτο, 3ος π.Χ. αιώνας).

Λακούτσης[ΑΧΗ] **[ΤΚΕ, 2020, 142]**. Στα Αλβ. llak**u**c=παρασιτικός, llakucë-παράσιτο, και llakuco=μολύνω, αρρωσταίνω (ανθρώπους, ζώα, φυτά).

Λαλαούνης **[ΤΚΕ, 2020, 114]**. Το τι σημαίνει το επώνυμο δεν γνωρίζουμε. Η πλειοψηφία των διαδικτυακών Lalaun βρίσκενται κάπου στην Ινδία,

ένας Lalaun στη Λουιζιάνα λεγότανε και Salaun, στα Αλβ. **y**në είναι το ισοδύναμε του Ελλ. «μας» (libri **y**në=το βιβλίο μας) αλλά Αλβ. l**a**la **y**në η παρόμοιο στις Αλβ. ιστοσελίδες δεν βρήκαμε.

Λάλας[ΑΧΗ] **[ΤΚΕ, 2020, 564].** Αλβ. ll**a**llë= (1) όνομα εντόμου (είδος σκόρου που βάζει τα αυγά του σε κυψέλες μελισσών καί τις καταστρέφει (2) (μεταφορικά) αιτία/αίτιος καυγάδων, φιλονικιών, προβλημάτων (3) παραμάνα, mëndeshë= παραμάνα, τροφός που θηλάζει ξένο βρέφος.

. Σημειώνουμε το τοπωνύμιο Llallë η Llalla στην Αλβανία (ΒΑ από το Berat) και τα χωριά Λάλας (Ηλεία, Εύβοια, και τα δύο Αρβανιτοχώρια), Λαλιώτη (Κορινθία), Λαλιωταίικα (Αχαΐα). Οι κάτοικοι του αρχικού Λάλα στην Πελοπόννησο (οι Λαλαίοι η Λαλιώτες) ήταν Τουρκαλβανοί (ένας απο τους αρχηγούς τους ο Αλή Φαρμάκης είχε στενές σχέσεις με τον Κολοκοτρώνη) και μετά την επανάσταση αναγκάστηκαν να εγκαταλείψουν το χωριό τους. Σημειώνουμε πάντως και τα

(1) Μσν. λαλά=λάλη= μάμμη, γιαγιά [ΔΔ]
(2) το Αλβ. lalë (το μονό l προφέρεται ~λι) με την έννοια (α) Μουζακιώτης, φτωχός Μουζακιώτης, Χριστιανός Μουζακιώτης (β) νεαρός πατέρας, μεγάλος αδερφός, θείος από το σόι του πατέρα (γ) έκφραση που δείχνει οικειότητα και σεβασμό (όπως το θείε... στα Ελληνικά). Βλέπε και επώνυμο Λιάλιος.
(3) Το Αλβ. llallë (το διπλόν l προφέρεται λ) = (1) ΚουτσοΒλάχικο λάλα= θείος (συγγένεια).
(4) Το Οθ. lâla (τόνος στο â) σήμαινε υπηρέτης στη φροντίδα παιδιού και από τα χείλη του Σουλτάνου ήταν ο τίτλος του Βεζίρη.
(5) Στα Οθ. το Περσογενές lâl σήμαινε άλαλος, άφωνος, βουβός.
(6) Στα Σερβ. lála=(1) τουλίπα (2) παρωνύμι για τους κατοίκους της Βοϊβοντίνας.
(7) Lalla στα Ιτ. είναι υποκοριστικό γυναικείων ονομάτων όπως τα Angela. Italia Gabriela, Laura) και τα Ιτ. επώνυμα Lalla, Lalli και Lallo ετυμολογούνται από το Lalla.

Λαλάς Στο διαδίκτυο εμφανίζεται, σπάνια, και το όνομα Λαλάς. Μάλλον από τα (1) η (3) της λίστας στο επώνυμο Λάλας.

Λαλαίος *Λαλαΐτας* *Λαλαΐτης* **[ΤΚΕ, 2020, 6].** Το Λαλαίος ίσως να είναι παραλλαγή του Λαλέας (Λαλέας◎Λαλαίοι◎Λαλαίος) αλλά θα μπορούσε επίσης, όπως και τα άλλα δύο επώνυμα και το Λαλιώτης (βλέπε επώνυμο) να είναι Εθνικό. Το πιό σωστό θα ήτανε να μιλήσουμε γιά ετυμολογικές υποψίες και ήδη παρεθέσαμε τις δικές μας.

Λαλέας **[ΤΚΕ, 2020, 19]**. Το –έας δείχνει καταγωγή από Μάνη και, πράγματι, (εδώ και εδώ) διαβάζουμε γιά την παρουσία του επωνύμου Λαλέα στα

Τσέρια (Μάνη). Σύμφωνα με την πρώτη πηγή οι Λαλαίοι είναι απόγονοι των Μεδίκων/Γιατριάνων.

Λαλεδάκης **[ΤΚΕ, 2020, 10].** Ομοιότητες με το Λαλέας, ίσως να έχουν την ίδια ρίζα.

Λάλεζας [**ΤΚΕ, 2020, 16**] . Στό Μητρώο Εθνοφυλακής Σπετσών έτους 1868 (κατάλογο
Λάλιζας τών ανδρών 18 έως 60 ετών). Σ' αυτόν τόν κατάλογο βρίσκουμε 5 άνδρες/ναύτες με τό διπλό επώνυμο Λάλεζας καί Λάλίζας.
Λάλιζα είναι είναι τό όνομα χωριού τής Ηπείρου. Εχει 49 κάτοικους.

Λαλέλ(λ)ης **[ΤΚΕ, 2020, 8] 5 Λαλέλης καί 3 Λαλέλλης.** Στα Τρκ. lâle=τουλίπα καί τό επίθετο lâleli= επίθετο πού σημαίνει που έχει τουλίπες και παρόμοια. G("Mehmet L**âleli** ")=942. Στά Τρκ. τό L**âleli τείνει να προφέρεται με τόν τόνο στό li τού** Στον ΤΚΚΕ οι Laleli είναι 9 αλλά η φυσιολογική απόδοση του lâleli θα ήτανε λαλελής και όχι λαλέλης. Πλήν όμως στην Πόλη υπάρχει η συνοικία Laleli την οποία ο Ελληνικός τύπος αποδίδει ως Λαλελί αλλά και ως Λαλέλι (χοντρικα 50%, 50%). Εκτός και αν προκύψουν άλλα στοιχεία, κρατάμε σαν ρίζα το lâle=τουλίπα.

Λαλές [ΤΚΕ**, 2020, 16**]. Περσογενές Τρκ. lâle=τουλίπα αλλά και Οθ. lâle=(1)
Λαλετσόγλου χαλκάς σε λαιμό καταδίκου (2) διχαλωτό ξύλο για το μάζεμα σύκων [RT]. G("Mehmet Lale ")=9880.

Λαλέχος **[ΤΚΕ, 2020, 15]**. Ο Λάζαρος Λαλέχος ήταν Υδραίος καπετάνιος, ηγέτης στην επανάσταση του 1821. Πέραν τούτου, εμείς ουδέν γνωρίζουμε.

Λαλιώτης **[ΤΚΕ, 2020, 499]** Εθνικό επώνυμο, βλέπε Λάλας.

Λαλούς **[ΤΚΕ, 2020, 363]**. Αλβ. lal**u**sh= άνθρωπες αγαπητός και συγγενής
Λαλούσης αλλά και ρήμα lal**u**sh=χαϊδεύω, χαϊδολογώ, κολακεύω.

Λάμας **[ΤΚΕ, 2020, 284].** Ομοιότητες με το Αλβ. lam**a**sh= ζήτουλας, παράσιτο, τρακαδόρος, τζαπατζής. Ατυχώς το lam**a**sh φυσιολογικά μεταγλωττίζεται σε Λιαμάςκαι η εκ του lam**a**sh ετυμολογία δείχνει να χωλαίνη. Βλέπε και Λιάμης/ Λιαμάκης

Λαμπαδάρης **[ΤΚΕ, 2020, 94].** Στην κυριολεξία αυτός που κρατάει (τη) λαμπάδα.
Λαμπαδάρτιος Ο [ΜΤ] γράφει «λαμπαδάριος= ο αριστερός ψάλτης (βαστούσε αναμμένη λαμπάδα μπρός στο δεσπότη)».

Λαναράς [**ΤΚΕ, 2020, 411**]. Λαναρίζω σημαίνει προετοιμάζω/ ξαίνω/ χτενίζω
Λαναρής μαλλί/βαμπάκι για το γνέσιμο. Λαναράς λέγεται αυτός που λαναρίζει και αυτός που πουλάει λανάρια/λανάρες (όνομα του εργαλείου που χρησιμοποιείται στο λανάρισμα). Το Λαναρής εμφανίζεται, που και που στο διαδίκτυο, και ως Λανάρης.

Λανές[ΑΧΗ] **[**ΤΚΕ, 2020, 5]. Το Περσογενές Τρκ. lâne σημαίνει φωλιά.
G("Mehmet Lâne ")=1 καί G("Mehmet Lane ")=24.

Προσθέτουμε πάντως και το Αλβ. l**ë**në= (1) τρελλός, ζουρλός, παλαβός (2) γυναίκα παρατημένη, χωρισμένη (3) παρατημένος, ξεχασμένος (4) παιδί παρατημένο (5) αφηρημένος.

Λανέτης[ΑΧΗ] **[ΤΚΕ, 2020, 0].** Σύμφωνα μέ τό [RT] lânet=nalet=κατάρα, ανάθεμα. Αντίστοιχο Τρκ. επώνυμο δεν μπορέσαμε να βρούμε. Βλέπε και επώνυμο Ναλέτης. Πλήν όμως υπάρχει και το Αλβ. lanet= (1) δαίμονας, διάολος (2) άνθρωπος κακός, κακόβουλος (3) άνθρωπος έξυπνος, εύστροφος, διαολάκος.

Λαπαθιώτης[ΑΧΗ] **[ΤΚΕ, 2020, 35]**. Δοθέντος ότι η κατάληξη δείχνει καταγωγή, μιά λογική μαντεψιά είναι «ο καταγόμενος από τα Λάπατα Αχαΐας, Λαπατιώτης® Λαπαθιώτης» (βλέπε εδώ). Παρατηρούμε όμως ότι ο πατέρας του ποιητή Ναπολέοντα Λαπαθιώτη (1988-1944) είναι Κυπριακής καταγωγής, ότι Λαπηθιώτες στην Κύπρο είναι οι «εκ Λαπήθου», δημου που σήμερα είναι στα κατεχόμενα, και ότι στο διαδίκτυο βρίσκουμε τα επώνυμα Λαπιθιώτης (συμμετέχει στον Ιστανικό εμφύλιο, αφιέρωμα της Καθημερινής (17/1/99, Εφτά ημέρες) στους Ελληνες στην Ισπανία) και Λαπηθιώτης (ηθοποιός στη Λευκωσία). Ισως το Λαπαθιώτης να είναι παραφθορά που Λαπιθιώτης. Σημειώνουμε και το Λάπιθος (χωριό στην Κρήτη) και παραπέμπουμε τον αναγνώστη και στο επώνυμο Λαπατάς που ίσως σχετίζεται με το Λαπαθιώτης.

Λάπας Βλέπε Λάππας.

Λαπάς [ΤΚΕ,2020, 127] lâpa=ρύζι νερόβραστο, χυλός, lâpacı= ανθρωπος στον οποιο αρέσει ο χυλος, εύσωμος αλλα πλαδαρος, νωθρός, αδύναμος χαρακτήρας

Λαπατάς **[ΤΚΕ,2020, 37]** . Το επώνυμο εμφανίζεται και ως Λάπατας.

Λαπατίνας Λάπατα/Λάπαθα λέγονται φυτά που τα φύλλα τους , κάπως ξυνά, έχουν γίνει τελευταία της μόδας με τους μανιώδεις της μαγειρικής (αρχαίο λάπαθον με κατα τα φαινομενα καθαρκτικες ιδιοτητες). Λάπατα η παραλλαγές αφθονούν σαν τοπωνύμια. Π.χ.,

Λαπατούρας

- Λάπατα, Λαπάτες, Λαπάτα (έγινε Λαπάθεια το 1955) Αχαΐα
- Χωριό Λάπας/Λάππα στην Αχαΐα
- Αρβανιτοχώρι Λάπι (σήμερα Ριζοχώρι) στη Μεσσηνία.
- Λάπατα, οικισμός στον Προυσσό Ευρυτανία)
- Τοποθεσία Λάπατα στο Παχτούρι (Τρίκαλα)
- Τοποθεσία λάπατος (Αγιος Βλάσης, Αγρίνιο)
- Τοποθεσία Λαπαθια στον Παρνασσό
- Συνοικία Λάπατος (Πύργος Ηλείας)
- Κορυφή Λάπατος (Γκαμήλα, Β. Πίνδος)

Αξιόπιστη ετυμολογία με τα υπάρχοντα στοιχεία δεν γνωρίζουμε αλλά παρατηρούμε ότι:

- Η γεωγραφική κατανομή των τοπωνυμίων δείχνει προς τα Αλβανικά και υπάρχουν επιφανειακές τουλάχιστον ομοιότητες με Αλβ. λέξεις. Συγκεκριμένα:
    - llapët**y**rë= (1) χυλος χωρίς γεύση (2) τρόπος ομιλίας που βρίθει από βρισιές και χυδαίες εκφράσεις [ΟΑ].
    - l**a**pë=λάπα=λαπάρα= το κομμάτι του σώματος ανάμεσα στα πλευρά και το ισχίον, η κοιλιακή χώρα [ΝΓ, ΔΔ] αλλά και l**a**pë= σκληρό κομμάτι κρέατος/δέρματος και lap**e**të=το flank steak των αγγλομαθών.
    - Llapëti=λάμπω, γυαλίζω, φέγγω, αστράφτω και llapëtimë=λάμψη.
    - llapëtor=φλύαρος γλωσσοκοπάνα
    - llapëtoj=λέω ανοησίες, αρλούμπες, ότι μου περνάει από το μυαλό χωρίς να το σκεφτώ,...

    Βέβαια, αν πάρουμε αυτό το δρόμο, τα επώνυμα μάλλον έχουν διαφορετικές έννοιες και ετυμολογίες
- Η συνοικία Λάπατος στον Πύργο πλημμύριζε κάθε χρόνο, η τοποθεσία Λάπατα στην Αχαΐα είναι στην περιοχή του χωριού Λακκώματα, λάπαθο σημαίνει καί λάκκος/παγίδα γιά ζώα (Σουίδας). Οπότε δεν αποκλείεται τα διάφορα Λάπατα να σχετίζονται με κοιλότητες του εδάφους (βλέπε γούπατα) και το Λάπατας να είναι Εθνικό. Αυτά καί περισσότερες μαντεψιές δεν τις αντέχουμε.

Λάπ(π)ας[ΑΧΗ] Ισως απο το Αλβ. ll**a**pë=γλώσσα, ll**a**pës= φλύαρος, πολυλογάς και ll**a**p=ρουφάω, καταπίνω χάβω (συγγενές με το λάπτω) αλλα καί φλυαρώ, μιλάω ανεύθυνα, κουτσομπολεύω. Απο ειρωνία της τύχης (αν η ετυμολογία είναι σωστή) τον Οκτώβρη του 2004 κατελήφθη το Γυμνάσιο στο χωριό Λάπ(π)ας η Λάπ(π)α Αχαΐας για να μη σηκώση τη σημαία Αλβανή μαθήτρια (κατά τα γραφόμενα πάντως το χωριό δημιουργήθηκε από πρόσφυγες). Την ίδια εποχή ο πρόεδρος της Ελλάδας ήθελε να επισκεφθή το χωριό Δόβριανη (στην Αλβανία) και οι Αλβανοί εθνικιστές» διαμαρτύρονταν.

Λάπας ήταν το όνομα κλεφταρματολού στον Ολυμπο αλλά και γνωστού γλύπτη .

Τέλος, υπήρχε και η αρχαία Λάππα (σήμερα Αργυρούπολη) στην Κρήτη της οποίας οι κάτοικοι ελέγοντο Λαππαίοι.

Λαπατσάνης
Λαπάτσης
Λαπατσιώρας

[ΤΚΕ, 2020, 30]. Ο [ΔΤ] ετυμολογεί το Λαπατσής από τό Τρκ. lapacı= πιλαφατζής. Πλήν όμως το Τρκ. c προφέρεται ως τζ καί κατά κανόνα το τελικό ci φέρει τόν τόνο. Στήν Ελληνική argot λαπατζής= μέλος ομάδας καί έχει συμπεριφορά τσιμπουριού πρός (1) τήν ομάδα καί (2) πρός τά μέλη τής ομάδας. G("Mehmet Lapacı")=59. Επειδή στά λεξικά η λέξη lapacı βρίσκεται καί η lapa**çı** ουχί, υποθέτουμε ότι τά παραπάνω τσ είναι τό αποτέλεσμα μανιακής Ελληνόποιήσεως. Ίσως νά **προφερούμε τά Σλαβικά τσ περισσότερο από τά Τούρκικα τζ.**

Λαπούσης

[ΤΚΕ, 2020, 23]. Αλβ. llap**u**sh= με μεγάλα, πλατιά, κρεμαστά αυτιά (άνθρωπος η ζώο), με μεγάλα φύλα (φυτό, π.χ. όπως το καλαμπόκι). Σύμφωνα με τον [VO] από τα Σλαβικά.

Λαρδάς
Λάρδης

[ΤΚΕ,2020, 160]. Ο [ΜΤ] ετυμολογεί το Λάρδης από το λαρδί (lardh στα Αλβ. και lard στα Αγγλικά/Γαλλικά από το Λατ. lardum)=χοιρινό λίπος. Τα ίδια ισχύουν και για το Λαρδάς που μάλλον είναι επαγγελματικό. Σημειώνουμε ότι Λαρδάς ήταν και όνομα οικισμού στον Κίσσαμο/Χανιά που μετωνομάστηκε Γραμβούσα.

Λασκαρέλιας

Λάσκαρης[ΑΧΗ]

[ΤΚΕ, 2020,1262]. =100+ (07/09). Λάσκαρις και αργότερα Λάσκαρης ήταν το επώνυμο οικογενείας της Κωνσταντινούπολης που βασίλευσε μετά το 1204 (αυτοκρατορία της Νίκαιας). Μία ιστοσελίδα, εδώ, αναπαράγει την ετυμολογία δάσκαλος◎ ράσκαλης◎ λάσκαρης και γράφει. «Οι παραπάνω τύποι απαντούν στο μικρασιατικό ιδίωμα της Σίλλης (περ.Ικονίου) όπου ο ρωτακισμός αποτελεί γενικό κανόνα(πβ.δεξί-ρεξί,δεσπότης-ρεσπότσης)». Ισως η ετυμολογία να είναι σωστή. Η αλλαγή θέσεως των λ και ρ δεν είναι άγνωστο φαινόμενο (π.χ., miracle που στα Ισπ. γίνεται milagro). Πλήν όμως ο ρωτακισμός δεν είναι η αλλαγή του δ σε ρ, τα περί ρεξί και ρεσπότη δεν μπόρεσα να τα επαληθεύσω και, δοθέντος ότι το οικογενειακό Λάσκαρης είναι εν χρήσει από τον 11ο αιώνα, ο «ρωτακισμός» της Σίλλης μετράει αν υπήρχε τότε και αν η οικογένεια προέρχεται από την Καππαδοκία. Το [ODB] γράφει ότι:

- Το όνομα της οικογενείας εμφανίζεται σε διαθήκη του 1059, εποχή που ήτανε χωρικοί
- Η οικογένεια ήταν γνωστή και με το επώνυμνο Τζαμαντούρος

- Το 1180 ο Μιχαήλ Λάσκαρης ανήκει στους προεστούς της Θεσσαλονίκης
- Το Λάσκαρις μάλλον προέρχεται από τα περσικά, και σημαίνει πολεμιστής.

Σημειώνουμε η Αγγλική και η Γαλλική χρησιμοποιούν τη λέξη lascar η οποία ετυμολογείται από το Περσικό lashkar από το Αραβ. al askar από το Λατ. exercitus=στρατός (εξ ου και το Τρκ. asker=στρατιώτης και το νεοΕλλ. ασκέρι). Ισως λοιπόν το Λάσκαρης απλώς να σήμαινε στρατιώτης η κάτι παρόμοιο.

Λαστίκης **[ΤΚΕ, 2020, 14]. Ι'σως μορφή τού Λαστιώτης.**

Λαστιώτης[ΑΧΗ] **[ΤΚΕ, 2020, 11].** Χωριά Λάστα (Αρκαδία) Λασταίικα (Ηλεία) και Λάστοβο (μετωνομάστηκε Χελιδόνα). Στα Σερβ. lasta=χελιδόνι (οπότε Λάστοβο~ χελιδονότοπος). Νησί Λάστοβο στην Κροατία.

Λάστρας **[ΤΚΕ, 2020, 2]. Στό Ιταλικό ετυμολογικό λεξικό GARZANTI διαβάζουμε πώς η ρίζα τής λέξη lastra είναι αμφίβολη. Σημειώνουμε ότι όταν η Βυζαντική αυτοκρατορία σιγαπέθαινε, κομμάτια της τά πήραν οι Καταλάνοι, οι Βενετσιάνοι καί οι Γενοάτες. Τό απότελμα**
ήταν να γεννηθούν λέξεις μέ ρίζες Λατινικές. Στά Ιταλικά lastra= (1) πλάκα μαρμάρινη (π.χ, σέ τράπεζα) καί (2) ατσάλινη πλάκα (π.χ. γιά πλοία). Τά παραπάνω δέν μάς επιτρέπουν νά προτείνουμε μιά πειστική ετυμολογία αλλά καλύτερη δέν ξέρουμε.

Λατίφης **[ΤΚΕ, 2020, 53].** Τρκ. lâtif= κομψός, αβρός, χαριτωμένος, αξιαγάπητος αρεστός και lâtife= ευφυολόγημα, χαριτολόγημα, αστείο, ανέκδοτο. Το Lâtife είναι γυναικείο όνομα και Lâtife λεγότανε η γυναίκα του Ατατούρκ. G("Mehmet Lâtif ")= 746.

Λάτσης[] [ΤΚΕ, 2020, 446]. Μάλλον από το Αλβ. llac=βοηθός χτίστη και τις συγγενείς λέξεις llaç=αμμοκονίαμα και llucë= λάσπη, λασπότοπος. Υπάρχει όμως και το Κουβλάχικο latsi, πληθυντικός του laku= τέλμα, βόθρος, λάκκος [ΚΝ].

Λαφαζάνης **[ΤΚΕ,2020, 312]**. Στα Τρκ. lâfazan (στα Οθ. και lâfzen)=
Λαφαζανίδης (1) φλύαρος, πολυλογάς (2) καυχησιάρης, άνθρωπος επιρρεπής στον
Λαφαζάνογλου κομπασμό, στους λεονταρισμούς, στις ψευτοπαλληκαριές.
Λαφαζάνος Οι Έλληνες της Μικρασίας είχαν συχνά επώνυμα/παρωνύματα ήταν ειρωνικά. Π.χ., κάποιος **Νακάσης** πού ήξερα πάντα έγραφε μέ ορνιθοσκαλίσματα. Στά Τρκ. nakkaş= καλλίγραφος, ζωγράφος, διακοσμητής, κομψοτέχνης.
Μ'άλλα λόγια
(α) τό Λαφαζάνης κάποτε να σήμαινε άνθρωπος αυτά πού γράψαμε παραπάνω η

(β) τό Λαφαζάνης ίσως νά σήμαινε το αντίθετο τών επιθέτων στό (α) παραπάνω.
(γ) Στά Αλβ. [ΟΑ] διαβάζουμε τά εξής
llafaza'n= φλύαρος, φαφλατάς, πολυλογάς,
llafaza'n=llapaza'n (τά β, π καί φ λέγονται χειλικά καί προφέρονται
μέ τόν σχεδόν ίδιο τρόπο)

G("Mehmet Lâfazan ")=1. Οι Μικρασιάτες Έλληνες συχνά είχαν παρώνυμα/επώνυμα ειρωνικά. Π.χ., κάποιοι πού λεγόταν Nakkaş στην Τουρκία Ελληνοποιήθηκαν, γιά λόγους πατριωτισμού, ως Νακάσης. Ενας Νακάσης πού ήξερα, πάντα έγραφε μέ ορνιθοσκαλίσματα. Μάλλον η ειρωνία τών Μικρασιατών μας έδωσε 312 Λαφαζάνηδες καί άφησε τούς Τούρκους με G("Mehmet Lafazan ")=1. Ας σημειωθή ότι ανάμεσα στους Ελληνες Λαφαζάνηδες βρίσκουμε και ένα κρασά/οινοποιό στη Νεμέα.

Λαφτσής **[ΤΚΕ, 2020, 79]**. Τρκ. lâf=(1) λέξη, λόγια, κουβέντα, συνομιλία (2) λόγια κενά περιεχομένου, κενολογία, φλυαρία, πολυλογία. G("Mehmet Falçı ")+G("Mehmet Falcı ")= 3390. Falçı= φλύαρος, κουτσομπόλης, εύγλωττος.

Λαφιάς **[ΤΚΕ, 2020, 36].** Υπάρχει ένα γένος μη δηλητηριωδών φιδιών γνωστό ως

Λαφιάτης Elaphe ένα από τα οποία ήταν το φίδι του Ασκληπιού το οποίο για μερικούς ήτανε η Elaphe longissima και για άλλους η Elaphe quatorlineata. Αυτής της οικογένειας τα φίδια είναι γνωστά και με τα ονόματα Λαφιάς, ποντικοφάγος, Λαφιάτης και Λαφίτης. Περιγραφές εδώ καιεδώ εικόνες longissima.jpg, pontikofagos.jpg, και quatuor.jpg

Λαφιώτης **[ΤΚΕ, 2020, 13]**. Το επώνυμο δείχνει Εθνικό αλλά το μόνο Ελλ., τοπωνύμιο

Λαφιωτάκης που γνωρίζουμε με τη λέξη (Ε)λάφι είναι το Πόρτο –Λάφια στα Στύρα (Εύβοια).

Λαφτσής[ΑΧΗ] **[ΤΚΕ, 2020, 79]**. Τρκ. lâf=(1) λέξη, λόγια, κουβέντα, συνομιλία (2) λόγια

Λαφτσίδης **κενά περιεχομένου, κενολογία, φλυαρία, πολυλογία. G("Mehmet Lafçı ")**

Λαφτσόγλου **+G("Mehmet Lafcı ")= 3390. Lafçı= φλύαρος, κουτσομπόλης, εύγλωττος.** Ο [ΔΤ] προτείνει το lâfzî=εγγράμματος. Η λέξη υπήρχε στα Οθ. και
σύμφωνα με τον [RT] σήμαινε προφορικός, κυριολεκτικός, λέξη προς λέξη (η βασική έννοια του lâf είναι λέξη). Στήν σύνχρονη Τουρκία η

η λέξη lafcı επίσης σημαίνει (1) ευφράδης, εύγλωττος (2) κουτσομπόλης, σκανδαλοθήρας (3) γυρολόγος, πραματευτής, «πλασιέ». Νομίζουμε ότι το lâfçî κατέλήξε να είναι lafcı.

Λαψάνας
Λαψάνης

[ΤΚΕ,2020, 26]. Λαψάνα και Λαψάνη είναι ονόματα φυτών [ΣΤ]. Η λαψάνα (charlock, white mustard και wild mustard για τους Αγγλομαθείς και Sinapis arvensis για τους σπουδαγμένους) λέγεται και βρούβα , σινάπι, η λαψανίδα. Η λαψάνη (hoary mustard για τους Αγγλομαθείς, Hirschfeldia incana για τους σπουδαγμένους) χρησιμοποιείται και σαν συνώνυμο της λαψάνας αλλά και σαν όνομα του γένους στο οποίο ανήκει η λαψάνα. Η πρώτη εικόνα δείχνει τη λαψάνα, οι άλλες δύο τη λαψάνη.

Λεβέντης

[ΤΚΕ, 2020, 130]. Περσογενές Οθ./Τρκ. levend= (1) ελεύθερος, ανεξάρτητος, τυχοδιώκτης, ανεύθυνος (2) υπηρέτης, εργάτης (3) νέος, ωραίος και γεροδεμένος (4) (Οθ.) στρατιωτικό σώμα ατάκτων. Η λέξη έχει πολιτογραφηθεί στα Ελληνικά και στα Αλβ. (levend=ζωηρός, τρελλούτσικος, ευκίνητος, κοτσονάτος). G("Mehmet Levend ")=821.

Λέζας
Λέζος

[ΤΚΕ. 2020, 17] . Ισως από το Αλβ. lez=le'ze=κρεατοελή. (Σημειώνουμε οτι στά Αλβανικά το l προφέρεται όπως τό λι καί τό ll όπως τό λ).

Λεζιζίδης

[ΤΚΕ, 2020,1] καί αυτός λέγεται Αβραάμ. Ισως από το Αραβογενές Τρκ. leziz=απολαυστικός, νόστιμος, νοστιμώτατος, γευστικώτατος. G("Mehmet Leziz ")=8. Νά υποθέσουμε οι Ελληνες έφυγαν από τήν Τουρκία καί οι Τούρκοι τώρα δέν τρώνε καλά;

Λεϊλεμίδης
Λεϊλετζόγλου
Λεϊλόγλου
Λεϊλόπουλος

[ΤΚΕ, 2020, 1]. Από τα Αραβογενή Τρκ. leyle=νύχτα, leyli= οικότροφος, εσωτερικός μαθητής (ζη στο χώρο του σχολείου) (2) νυχτερινός και Leylî=Leylâ= γυναικείο όνομα με την έννοια (χοντρικά) «νύχτα σκοτεινή και ατέλειωτη», νύχτα, η γεννημένη νύχτα, ανάλογα με τον συγγραφέα. Η νύχτα και το βράδυ είναι συχνά συνώνυμα ρομαντικών σκέψεων και περιπετειών, ιδιαίτερα στη Μέση Ανατολή. Με αποτέλεσμα στο τραγούδι η Μισιρλού (η Αιγυπτιώτισα) ο ερωτευμένος Ρωμηός να τραγουδάη στη Μουσουλμάνα του:

Αχ, για χαμπίμπι, αχ, για λελέλι=Ωχ αγάπη μου, Ωχ, νύχτα μου

(βλέπε και επώνυμο Χαμπίμπης).

Λέκας **[ΤΚΕ, 2020,846].** Κατά τεκμήριο από τό Αλβ. Leka= **Αλέκος, Αλέξανδρος**.

Λέκκας

Λεκέας **[ΤΚΕ, 2020, 19]**. Η Μανιατοποίηση του Λέκας/Λεκιάνοι, επώνυμο που εμφανίζεται στη Μάνη τον 17ο αιώνα.

Λελέκης **[ΤΚΕ, 2020, 95]** . Τρκ. leylek= λελέκι, πελαργος, και μεταφορικά πολύ ψηλός άνθρωπος. G("Mehmet Leylek ")= 4150. Λελέκος ήταν το επώνυμο λαογράφου, γνωστού τύπου της Αθήνας, του 19ου αιώνα (βλέπε λεπτομέρειες εδώ).

Λελεκάκης

Λελεκίδης

Λελεκόπουλος

Λελέκος

Λεμπέσης [ΤΚΕ, **2020, 1063**] Στά Αλβ. lë= φεύγω, εγκαταλείπω καί besë = λόγος τιμής, μπέσα; σέ γενικές γραμμές σημαίνει αποστάτης, παραβάτης, κάποιος πού δέν τήρησε τόν λόγο του, τίς υποχρεώσεις του.

Σημείωση: Ενας από τούς αρχηγούς στήν Αττική τής Ορλωφικής επανάστασης (1769-1774) λεγόταν Δημήτρης Λέκας, παρατσούκλι Μητρομάρας (ΤρελλοΔημήτρης) από το marrë= (1) τρελλός, (2) παράτολμος, (3) μανιασμένος . Οι οπαδοί του ήταν γνωστοί ως Λεμπέσηδες

Λέντας **[**ΤΚΕ, 2020,192]. Ισως από το Ηλίας (βλέπε Λεντούδης). Ο [ΑΚΛ] το ετυμολογεί από το Ιτ. lento= αργός (αλλά και καθυστερημένος, αδρανής, τεμπέλης, νωθρός, χαρακτηρισμός βίδας/ιμάντα κ.τ.τ. που έχει λασκάρει). Χωριό **Λέντας στην Κρήτη**, στο Λιβυκό πέλαγος.

Λεντάκης

Λεντούδης **[ΤΚΕ, 2020, 54]**. Ο [ΜΤ] γράφει ότι τα Λέντος, Λεντούδης, και Λεούσης είναι πατρωνυμικά από το Ηλίας. Το Λέντος σαν επώνυμο δεν δείχνει να υπάρχη, υπάρχει σαν τοπωνύμιο (περιοχή κοντά στο Ελαφονήσι/ Χανιά και παραλία στους Λειψούς).

Λεούσης **[ΤΚΕ, 2020, 358]** . Βλέπε Λεντούδης.

Λεπέτσος **[ΤΚΕ, 2020, 18].** Στα Αλβ. lepec=(1) βόδι γέρικο, ανίκανο να δουλέψη (2) άνθρωπος ηλικιωμένος και αρρωστιάρης

Λέπουρας [ΤΚΕ, 2020, 144]. Στά Αλβ. lepur=λαγός /φοβιτσιάρης (όπως, π.χ., το έγινε

Λέπουρης λαγός), άνθρωπος που περπατάει γρήγορα. Επίρημα lepuras.

Λέσης **[ΤΚΕ, 2020, 14].** Το τουρκογενές λέσι σήμαινε ψοφήμι (ζώου), πτώμα Χριστιανού (υποτιμητικός χαρακτηρισμός από Μουσουλμάνους) [ΔΔ], αλλά και άνθρωπος υπερβολικά νωθρός, αδύναμος, κουρασμένος [ΙΜΤ]. Στα Τρκ. leş=(1) ψοφήμι (2) οτιδήποτε έχει τα εξωτερικά χαρακτηριστικά πτώματος (π.χ., leş gibi sarhoş=τέζα στο μεθύσι).

Λέσιος

Λεσιώτης

Παρόμοια με το Τρκ. leş είναι τα Σερβ. leš=πτώμα και lešina=πτώμα, ψοφήμι και το ΚουτσοΒλάχικο λέσε= πτώμα σεσηπός. Το Λεσιώτης βέβαια φωνάζει ότι είναι Εθνικό. Πράγματι, είχαμε τα χωριά Λεσιά (Καλλονή από το 1954, Τροιζηνία) και Λεσιανά (Φιλύρα από το 1963, Τρίκαλα). Ο [VM] θεωρεί το Λεσιανά Σλαβικό από τη ρίζα *lěsъ*=δάσος (στα Ρωσ. Και τα Βλγ. Лес=δάσος). Τέλος, στα Αλβανικά έχουμε το κύριο όνομα Lesh=Lezhë= παραφθορά του Αλέξιος και τη ρίζα lesh= μαλλί και κατ επέκταση (1) βγάζω γένεια/ γίνομαι άντρας, βγάζω χνούδι (δέντρο), προσπαθώ να συγκαλύψω, να κουκουλώσω. Το μόνο σχεδόν σίγουρο από όλα αυτά είναι ότι κατά τα φαινόμενα Λεσιώτης= από τα Λεσιά.

Λέσκος[ΑΧΗ] **[ΤΚΕ, 2020, 16]**. Στα Αλβ. l**e**'shko=αφελής, υπερβολικά εύπιστος, χαζοβιόλης.

Λέτσιος[ΑΧΗ] **[ΤΚΕ, 2020, 490]** . Το Λέτσιος είναι υποκοριστικό του Αλέξιος

Λέτσος **[ΤΚΕ, 2020,108]**. Η Ελληνική υιοθέτησε το Ιτ. lezzo= δυσοσμία, δυσωδία, μπόχα και το μετέβαλε σε χαρακτηρισμό ανθρώπου: λέτσος= (1) βρώμικος, κακοντυμένος, κουρελής (2) άνθρωπος αναξιοπρεπής, άξιος καταφρόνησης.

Λέφας **[ΤΚΕ, 2020, 82].** Ο [ΑΚΛ] προτείνει το Ελέφας (με αποκοπή του Ε) αλλά και το γραμματιζούμενο Αραβογενές Τρκ. lef το οποίο ο [ΑΚΛ] αποδίδει ως εσωκλείω και το [ΤΕ] ως σύναψη, σύνδεση, συνένωση. Τ'ό [RT, 1991] το μνημονεύει και σαν ρητορικό σχήμα lef=κλουβί + kuş= πουλί, γεράκι). Στό [RT,1999] kuş= (1) βλάκας, χαρτοπαίχτης πού δέν ξέρει τι κάνει (2) ατζαμής (3) πέος. G("Mehmet Lef")= 37. Τό Λέφας εμφανίζεται σε Ελλ. τοπωνύμια και σε μιά Σαρακατσάνικη ιστοσελίδα οι Λεφαίοι χαρακτηρίζονται Σαρακατσάνοι. Από τοπωνύμια έχουμε τα Λεφαίικα (Τρίκαλα), το Λεφόκαστρο (Αργαλαστή Μαγνησίας) και το κάστρο του Λέφα (Ικαρία). Το Λέφος χρησιμοπειείται, μάλλον σπάνια, σαν υποκοριστικό του Λευτέρης και στα Ισπανικά lefa=σπέρμα. Σε τελική ανάλυση, αληθοφανή ετυμολογία δεν γνωρίζουμε.

Λεφάκης

Λεφές

Λέχος[ΑΧΗ] **[ΤΚΕ, 2020, 32].** Ο [ΔΤ] ετυμολογεί τα δύο πρώτα από το Τρκ. leh=ευνοϊκός η Leh= Πολωνός. G("Mehmet Leh ")=79. Προσθέτουμε τά εξής:

Λεχούδης

Λεχούρης

Λεχουρίτας

(1) Λεχούρι είναι το όνομα χωριού της Αχαΐας.

(2) Λέχωβα η Λέχοβο είναι τοπωνύμιο (π.χ., μοναστήρι Λέχοβας στο Κιάτο

Λεχουρίτης

Λεχωβίτης

Λεχωνίτης

(π.χ., μοναστήρι Λέχοβας στο Κιάτο, χωριό Λέχοβο στη Φλώρινα που μετωνομάστηκε δίς (Λέχοβο◎ Ηρωικό◎ Λέχοβο), και Λέχοβο στο Σιδηρόκαστρο (σήμερα Κρασοχώρι). Τέλος Λεχώνια είναι όνομα χωριού/προαστείου του Βόλου. Οι Λεχωνιάτες προτείνουν σαν πιθανή ετυμολογια το Σλαβικό λεχ=πεδινός, καμπίσιος η ιστοσελίδα γιά το μοναστήρι γράφει «Στην σλαβική γλώσσα η λέξη "λέχα" σημαίνει λιβάδι, αγρός, πρασιά. Άρα Λέχοβα=λιβαδότοπος.». Τα λεξικά λένε τα εξής:

- leha= παρτέρι, πρασιά, κηπάριο, χωραφάκι, αγροτεμάχιο, μποστάνι στα Σέρβικα
- **l**ehe= (1) χωράφι, παρτέρι, κήπος (2) αυλάκι
- lehje= γαύγισμα, αλύχτημα.
- lehur= (1) γαύγισμα, αλύχτημα (2) προσβολή/ βρισιά φωναχτή, με μορφή γαβγίσματος.

Τα παραπάνω μάλλον εξηγούν τα δύο τελειταία επώνυμα, ίσως και το Λεχούρι και τα εθνικά που παράγει (σημειωτέον ότι Λεχουρίτης ήταν το επώνυμο αγωνιστή του 1821). Μας απομένει ο Λέχος και ο Λεχούδης. Τα λεξικά λένε τα εξής:

- Στα αρχαία λέχος= (1) στρώμα, κρεβάτι, ανάκλιντρο (2) νεκρικό κρεβάτι (3) σύζυγος. Από το λέχος έχουμε το λεχώνα, και το λεχούδι= αρτιγέννητον, νεογνόν [ΔΔ].
- Αλβ. leh= (1) γαυγίζω (2) κουτσομπολεύω κακόβουλα, ξεδιάντροπα, και αισχρολογόντας [ΟΑ].

Με τα υπάρχοντα στοιχεία πειστική ετυμολογία δεν βλέπουμε αλλά εμείς θα διαλέγαμε το κακόβουλος, αισχρολόγος κουτσομπόλης.

Λεώνης
Λιάγκας
Λιάγκης
Λιαγκόζης
Λιάγκος
Λιάνγκος

[ΤΚΕ, 2020, 334]. Τό Λεώνης καί τό Λεωνής είναι μορφές τού "λέων".
[ΤΚΕ, 2020, 350]. Στα Αλβ. lag= βρέχω, ποτίζω/βρέχομαι lagë=(1) σταγόνα υγρού, υγρασία (2) το τμήμα της γής που καλύπτεται από νερά και lagës= (1) οτιδήποτε χρησιμοποιείται για πότισμα και διατήρηση υγρασίας (δοχείο νερού, σφουγάρι) (2) νεροπίστολο (3) εργάτης φούρνου που ρίχνει νερό για να γίνη το ζυμάρι [ΟΑ]. Η παρουσία του σχεδόν μη προφερομένου ν στο Λιάνγκος γεννά την υποψία ότι ίσως είναι το αρχικό επώνυμο και τα άλλα παραλλαγές του. Ισως από τα Αλβ. όπου llang**o**s=(1) σκυλί αδέσποτο (2) άεργος, που περιφέρεται στους δρόμους, φλύαρος, κουτσομπόλης. Το Λιάγκας επίσης ετυμολογείται, εδώ, από το Βλάχικο leanga= ο μωρός, ο ανόητος, ο χάχας. Στο διαδίκτυο διαβάζουμε την έκφραση
Μπόουλου σ' λεάγκα ντι κοάρνι σ' όμλου ντι λίμπα=
Το βόδι δένεται από τα κέρατα και ο άνθρωπος από την γλώσσα
Όπου το σ' λεάγκα=δένεται. Παράλληλα ο [ΚΝ] γράφει:

- λεαγκάν(ου)=κούνια
- λεαγκάν(ου)= αιωρώ, κουνάω
- leangu (θηλ. Leanga)= υπερύψηλος (Ρουμ. lungan).
- λέγκου/λιγκάι = δένω (Λατ. ligo)

και από όλα αυτά το μόνο που συμπεραίνω είναι ότι εγώ και ο γράψας «leanga= ο μωρός....» έχουμε διαφορετικές και ασυμβίβαστες πηγές. Εκτός κι' αν λάβουμε υπ' όψιν τη γνώμη των παλαιοτέρων ότι οι Ελληνες δεν είναι δυνατόν να είναι ταυτόχρονα ψηλοί και έξυπνοι οπότε τα πανύψηλος και βλάκας είναι συνώνυμα.

Λιαγκούμης
Λιάγκουρας
Λιαγκουρδής
Λιαγκούρης
Λιαγκουρόπουλος

[ΤΚΕ, 2020, 14]. Ο [ΔΤ] ετυμολογεί το Λιαγκούμης όπως καί τό το Λαγούμης. Ισως να έχη δίκηο αλλά επαρκή στοιχεία που να στηρίζουν αυτή την ετυμολογία δεν γνωρίζουμε. Λαγκούμι είναι τοπωνύμιο, κάπου ανάμεσα στα χωριά Κοπανός και Λευκάδια (Νάουσα), οι διαφορές ανάμεσα στα Λα/Λια μαι κ/γκ/νγκ λεπτές και εύθραυστες (π.χ., ο οικισμός Λιανγκαίικα της ΑιτωλοΑκαρνανίας εμφανίζεται και ως Λαγκαίικα) και για κάθε ετυμολογική μαντεψιά δείχνει να υπάρχουν κάποιες άλλες εξ ίσου πιθανοφανείς.

Λιάκουρας

[ΤΚΕ, 2020, 104]. Λιάκουρα λέγεται η κορυφή του Παρνασσού και Λιάκουρα κάποτε λεγότανε ολόκληρος ο Παρνασσός. Το Λιάκουρα συνήθως ετυμολογείται από το λύκος+ωρυγή=λύκου ουρλιαχτό με βάση τον Παυσανία που γράφει ότι την εποχή του κατακλυσμού του Δευκαλίωνα οι κάτοικοι της περιοχής ωδηγήθηκαν σε μέρος ασφαλές από λύκους και τα ουρλιαχτά τους (...λύκων ωρυγαίς απεσώθησαν....) και χτίσανε πόλη την οποία ωνομάσανε Λυκωρεία. Σε άλλες εκδοχές η Λυκωρεία ήταν η πόλη του μυθικού Λυκωρέα, γιού του Απόλλωνα και της νύμφης Κωρυκίας. Το Λιάκουρας μάλλον είναι Εθνικό, βλέπε όμως και Λιάκουρης.

Λιάκουρης
Λιακουρίκης
Λιακουρίσιος

[ΤΚΕ**, 2020, 64**]. Αλβ. lakuriq = γυμνός, ξυπόλυτος, φαλακρός (αλλά και νυχτερίδα). Ισως και από τό τοπωνύμιο Λιάκουρα (Παρνασσός) η τα Αλβ. lak**ur**=γυμνός, lëk**ur**= γίνομαι πετσί και κόκκαλο, lëk**ur**ë= εξωτερικό περίβλημα, πετσί, δέρμα, lëk**ur**ës=εκδορέας. Το Λιακουρίκης και το lakuriq αν εξαιρέσουμε το τελικό σίγμα είναι ηχητικά ταυτόσημα. Ας σημειωθή ότι το Ιτ. επώνυμο Licursi ετυμολογείται από το Αλβ. "licures" = βυρσοδέψης.

Λιακώνης

[ΤΚΕ, 2020, 10]. Ο [ΑΚΛ] γράφει Λιακόνης και το ετυμολογεί από το λιακόνι<λαδωμ. ακόνι. Το διαδίκτυο λέει λιακόνι(Chalcides ocellatus)= σαύρα, η οποία αναληθώς πιστεύεται δηλητηριώδης (λεπτομέρειες εδώ, φωτογραφία εδώ) και οι Κρητικοί έχουν μιά μαντινάδα που λέει «Την πεθερά μου εδάγκασε στον πόδα ένα **λιακόνι** και το **λιακόνι** εψόφησε μα εκείνη ζή ακόμη». Το λιακόνι γράφεται, σπάνια, και

λιακώνι. Αντιθέτως, όλα τα επώνυμα γράφονται Λιακώνης με μοναδική εξαίρεση μία διαδικτυακή αναφορά σε διαιτητή Δ' Εθνικής.

Λιαλιάμος
Λιαλιάμπης
Λιαλιάος
Λιαλιάρης
Λιάλιας
Λιαλιάτης

[ΤΚΕ, 2020,4]. Ο [ΔΤ] ετυμολογεί το Λιάλιας από το Περσογενές Τρκ. lâl= μουγκός, άλαλος. G("Mehmet Lâl ")=748.
Παράλληλα, από ειρωνεία της τύχης, οι μαθητές του Δημοτικού Ανατολικού Θεσσαλονίκης (πάλαι ποτέ Βαλμάδα) το 2000-01 αναρτήσανε μιά ιστοσελίδα (ετυμολογημένα επώνυμα του χωριού τους) και γράψανε Λιάλιας= (από το ρήμα λαλώ) παρατσούκλι γι' αυτόν που μιλάει πολύ. Ισως να έχουνε και αυτοί δίκηο δοθέντος ότι συχνά το λιαλιά εμφανίζεται στη θέση του λαλιά. Ανάμεσα στο Λιαλιάς/πολυλογάς και το Λιαλιάς/μουγκός εμείς προτιμούμε το Λιάλιας όπως το Λιάλιος (βλέπε επώνυμο) δοθέντος ότι Λιάλια είναι ηχητικά η σωστή απόδοση του l**a**la. Ο αναγνώστης ας διαλέξη η ας επινοήση.

Λιάλιος

[ΤΚΕ,2020, 137]. Από το Αλβ. l**a**lë/ l**a**la, προσφώνηση πρός μεγαλύτερο αδερφό, θείο κ.τ.λ. (π.χ., όπως τό Τούρκικο a**ğ**a bey η abı). Σύμφωνα μέ τό [ΟΑ] χρησιμοποιείται σά βρισιά στά Μουζακιά. Βλέπε και Λάλας, Λαλάς, Λιάλιας.

Λιάμης[ΑΧΗ]
Λιαμάκης
Λιαμέτης
Λιαμέτσας
Λιαμίδης
Λιαμίρας
Λιάμος

[ΤΚΕ, 2020, 211] Το Λιάμης εμφανίζεται και ως Λιαμής καί ο [ΔΤ] ετυμολογεί το Λιαμής απόι το Τρκ. lâmi= λαμπρός και πράγματι το γραμματιζούμενο Αραβογενές lâmi σήμαινε λαμπρός, απαστράπτων. Παράλληλα υπήρχε και το επίσης γραμματιζούμενο lâmi= ο αγγίζων, εγγίζων με τα ακροδάκτυλα, που πασπατεύει, ψαχουλεύει, ψηλαφάει, ψηλαφητής και παρόμοια. Πιθανόν , εν μέρει τουλάχιστον, ο [ΔΤ] να έχη δίκηο, δοθέντος ότι G("Mehmet Lâmi")= 34600.

Λιαμύρας

Ανάμεσα στις παληές φωτογραφίες από το χωριό Αγιος Θωμάς (εδώ) διακρίνουμε κάποιον Λιάμη Σαμπάνη σκαρφαλωμμενο πάνω σε μιά αλωνιστική μηχανή. Η τοποθεσία του χωριού (επαρχία Θήβας), το παληό του όνομα (Λιάτανη) και τα γύρω τοπωνύμια, τα επώνυμα των κατοίκων στις φωτογραφίες και το επώνυμο Σαμπάνης (βλέπε επώνυμο) δημιουργούν την υποψία ότι ίσως το Λιάμης να είναι Αρβανίτικο. Και πράγματι, σύμφωνα με τους [ΜΜΔ και ΑΚΛ] Λιάμης είναι το Αρβανίτικο υποκοριστικό του Χαράλαμπος. Επιφανειακές ομοιότητες με το Λιάμης έχουν και διάφορες Αλβ. λέξεις όπως οι l**ë**ma**k**= νήμα τυλιγμένο σε κουβάρι, l**ë**ma**r**=αλωνιστής [όπως κατα Σατανική σύμπτωση και ο Λιάμης της φωτογραφίας], l**ë**m**ë**s=χαϊδεύω, χαϊδολογάω, κολακεύω, l**ë**m**ë**=αλώνι, αλώνισμα, πεδίο δράσης, l**ë**msh= σφαίρα κουβάρι αλλά και ακαταστασία, εσωτερική συναισθηματική σύγκρουση, πτώμα κουβαριασμένο, αρχίδια. Από όλα αυτά το μόνο

που βλέπω είναι ότι ίσως ο [ΔΤ] να έχη εν μέρει δίκηο αλλά το Τρκ. Lami μάλλον δεν εξηγεί το «Λιάμης» στον Αγιο Θωμά. Η Αλβ. ετυμολογία το εξηγεί.

Λιαμπότης **[ΤΚΕ, 2020, 83].** Στα Αλβ. labot είναι το όνομα φυτού που τα φύλλα του μοιάζουν στο στανάκι. Στα Αγγλικά αποκαλείται orach, στα νέα Ελλ. λομπότι η λομπότη [ΣΤ] και στα αρχαία ατράφαξυς. Το Λια... του επωνύμου ονόματος δείχνει Αρβανίτικη ρίζα.

Λιανέτης **[ΤΚΕ, 2020, 2].** Βλέπε επώνυμο Λανέτης.

Λιάνης[ΑΧΗ] **[ΤΚΕ, 2020, 28]**. Ισως από το lânë (Γκέκικα)= lënë (Αλβ.) = (1) παρατημένο (πράγμα), παρατημένη γυναίκα (από το συζυγό της), παρατημένο/ορφανεμένο παιδί (2) ότι ξεβράζει το ποτάμι, η θάλασσα (3) κληρονομημένο, κληρονομιά (4) ανθρωπος που τά'χει παρατήσει και δεν φροντιζει την εμφάνισή του (5) εξασθενημένος από αρώστεια η ηλικία (6) τρελλός, ζουρλός, φρενοβλαβής

Λιανός **[**ΤΚΕ,2020,950]. Μάλλον από το λιανός= λεπτός, αδύνατος.

Λιάπης Από τούς Λιάπηδες, υποομάδα τών Τόσκηδων. Λιάπης ήταν ο γνωστός Αλή πασάς με αποτέλεσμα η Σουλιώτισα Δέσπω του αντιστοίχου δημοτικού τραγουδιού να δηλώση « Η Δέσπω αφέντες Λιάπηδες δεν έκαμε, δεν κάνει!»

Λιάρας **[ΤΚΕ, 2020, 2414].** Στα Αλβ. υπάρχει μια κατηγορία λέξεων με βασική σημασία παρδαλός, ποικιλόχρωμος, κατάστικτος και μεταφορικά ο διπρόσωπος και άλλη μια κατηγορία που έχει να κάνη με πλυσίματα και παρόμοια. Συγκεκριμμένα και από τον [ΝΓ]

- l**a**ra = (1) αποπλύματα/ξεπλύματα ρούχων/πιάτων (2) ασπρόρουχα (3) περίοδος γυναικών, εμμηνόροια
- l**a**ra-l**a**ra= (1) παρδαλός, ποικιλόχρωμος, κατάστικτος (2) διπρόσωπος, ανειλικρινής, δόλιος
- lar**a**sh= (1) όνομα διαφόρων πουλιών (γύπας, είδος πάπιας) (2) είδος λαχανόπιτας (3) παρδαλός, πολύχρωμος
- l**a**rë = κηλίδα, στίγμα
- l**a**rë = (1) πλυμένος (2) καθαρός, αίθριος, χωρίς σύννεφα (3) πλύσιμο (4) εξόφληση χρέους, εκπλήρωση υποχρεώσεως, εκτέλεση καθήκοντος (5) ποικιλόχρωμος κ.τ.τ.
- l**a**rës = (1) πλύντης, πλύστρα (2) κόπανος για το πλύσιμο ρούχων (3) είδος πλάνης ξυλουργού

Παράλληλα, λιαράς στην Κυπαρισσία λέγεται το πουλί σπίνος.
Το πιθανώτερο είναι το Λιάρας να αναφέρεται σε χαρακτηριστικό (με στίγματα), χαρακτήρα (καλό η κακό, διπρόσωπος η με το κούτελο καθαρό), επάγγελμα (πλύντης, πλύστρα, κ.τ.τ.) η σε πουλί.

Λιαροδήμος[ΑΧΗ] [ΤΚΕ, 2020, 6]. Ισως ο Δήμος με τα στίγματα

Λιαροκάπης[ΑΧΗ] [ΤΚΕ, 2020, 76]. Ο έχων κάπ(π)α παρδαλή η ασπρόμαυρη η με μαλλιά ασπρόμαυρα [δοθέντος ότι kapu (Κουτσοβλάχικα)= capo (Ιτ.)=κεφαλή];

Λιαρομάτης[ΑΧΗ] [ΤΚΕ, 2020,52]. Παρδαλομάτης;

Λιαρομμάτης **[ΤΚΕ, 2020, 63]**. Παραλλαγή του Λιαρομάτης;

Λιάρος **[ΤΚΕ, 2020, 408].** Ισως τό Λιάρος νά είναι παραλλαγή του Λιάρας. Το Ελληνικό λιαρός= (1) θερμός, χλιαρός (2) ήσυχος, ήρεμος που εμφανίζεται στον Ομηρο μάλλον είναι άσχετο με το επώνυμο του οποίου η κατανομή στην Αττική δείχνει Αλβ. προέλευση. Ο [ΧΣ] γράφει «λιαρός=απρόμαυρος, για ζώα» ενώ στα Αλβ.

- Lar**a**'**sh = χρυσαετός, παρδαλό ζώο**
- l**a**ro= παρδαλός σκύλος, σκύλος (2) κόλακας, τσακακογλύφτης, δουλοπρεπής, απατεώνας, άπιστος, προδότης, παληάνθρωπος
- lar**o**'sh = οπως και το lar**a**sh/όνομα πουλιών
- lar**o**sh = παρδαλός, ποικιλόχρωμος, κατάστικτος
- lar**u**sh = παρδαλός, ποικιλόχρωμος, κατάστικτος

Σε τελική ανάλυση το όνομα προέρχεται από το l**a**'ro (χαρακτήρας ανθρώπου) η τό lar**o**'sh/lar**u**'sh (μορφή ανθρώπου).

Λιάρτης[ΑΧΗ] **[ΤΚΕ, 2020, 18]**. Αλβ. lartë= (1) μεγάλος, (υ) ψηλός (άνθρωπος, επίπεδο, θέση, θερμοκρασία, τάση ρεύματος, τιμή, μισθός, υπάλληλος, κρατικό όργανο) (2) σπουδαίος, σημαντικός, εξέχων.

Λιάσκας **[ΤΚΕ, 2020, 17]**. Σύμφωνα με το [ΟΑ] στα Αλβ. l**a**skë=lar**a**skë= (1) καρακάξα (πουλί) (2) καρακάξα (γυναίκα), ήτοι άσχημη, κακόχυμη, ενοχλητική, δυσάρεστη, φλύαρη και γλωσσού.

Λιατσαμής **[ΤΚΕ, 2020, 2]**. Το επώνυμο είναι σπάνιο. Βρίσκεται στά " επώνυμα Γορτυνίων 1865" καί στό "Εμφύλιες συγκρούσεις 1941-1944".

Λιάτσης[ΑΧΗ] **[ΤΚΕ, 2020, 110**] Στά Αλβ. lac= (1) ληστής (2) ασπρόμαυρος τράγος αλλά και laç=υγρότοπος. (Βλέπε και βάλτος, Βαλτινός). Σημειώνουμε τον έφηβο ποδοσφαιριστή του Ολυμπιακού Γιάννη Λιάτσι, το Αλβ. επώνυμο Laci, και την Αλβ. πόλη Laç η Laçi.

Λιάτσικας **[ΤΚΕ, 2020, 25**]. Βλέπε Λιάτσης

Λιάτσικος

Λιατσίου **[ΤΚΕ, 2020, 110]**. Μάλλον όπως και το Λιάτσης.

Λιάτσος **[ΤΚΕ, 2020, 219].** Βλέπε Λιάτσης.

Λιβαθηνός **[ΤΚΕ, 2020, 22].** Ενετικό έγγραφο του 1264, εδώ και εδώ, αναφέρεται στο τοπωνύμιο Λειβαθώ, Λιβαθώ η Λεβανθώ (ίσως από το λειβάδι=λειμών= τόπος υγρός, χλοερός, κατάλληλος για βοσκή) και το ανθρωπονύμιο Λιβανθηνός που θεωρείται Εθνικό (από τη Λειβαθώ). Η οικογένεια Λιβαθηνού (επίσης γνωστή ως Λειβαθηνού, Λιβαθινού

Λιβαθυνού και Ληβαθηνού παραμένει ισχυρή και πλούσια μέχρι και τις αρχές του 20ου αιώνα). Στην Κεφαλονιά υπάρχει ο δήμος Λειβαθούς (βλέπει πρός Ζάκυνθο) και κάποτε υπήρχε και το χωριό Λιβαθινάτα (απορροφήθηκε στο δήμο Σάμης, βλέπει προς Ιθάκη).

Λιβανός *Λιβάνης*
[ΤΚΕ, 2020, 953]. Ο [ΜΤ] αναφέρεται στο Λιβανός, που στα Χιώτικα σημαίνει λιβανωτός άλλα είναι δύσκολο να πιστέψουμε ότι οι 900+ Λιβανοί είναι όλοι Χιώτες στην καταγωγή (σημειώνουμε πάντως ότι ο εφοπλιστής Σταύρος Λιβανός –πασίγνωστος από τα καμώματα των γαμπρών του, Ωνάση και Νιάρχου,- ήταν Χιώτης). Στο διαδίκτυο επίσης διαβάζουμε τα εξής:

- αυτός που εμπορεύεται λιβάνι, ή από την ονομασία που δίνεται στις μαυρο-κόκκινες κατσίκες (εδώ).
- Σε Κερκυραίικο γλωσσάρι, εδώ , διαβάζουμε «Λίβανο (το): Ράτσα μαυροκόκκινου σύκου»

Και επειδή το μόνο κοινό χαρακτηριστικό των παραπάνω πληροφοριών είναι η σχέση με το λιβάνι και το μαυροκόκκινο χρώμα, ας μείνουμε προς
το παρόν στο δεν ξέρω.

Λίβας
[ΤΚΕ, 2020, 379] καί γιά τό Λίβα [ΤΚΕ, 2020, 3076]. Λίβας= άνεμος από τη Λιβύη και κατ' επέκτασιν άνεμος θερμός, καυστικός, καταθλιπτικός. Οπότε το Λίβας είναι παρόμοιο του Νοτιάς.

Λιβέρης *Λιβεράκος Λιβέριος*
[ΤΚΕ, 2020, 425] καί γιά τό Λιβέρη [ΤΚΕ, 2020, 676].
Βλέπε καί τό επώνυμο Λυμπέρης.

Λίλας *Λύλας*
[ΤΚΕ, 2020, 21]. Λίλα είναι το υποκοριστικό διαφόρων γυναικείων ονομάτων, κατά κανόνα ονομάτων που τελειώνουν σε –λία. Ετσι, η Ευθαλία Καφαντάρη γίνεται Λίλα, το ίδιο και η Ευαγγελία Χρονοπούλου. Κατά πάσαν πιθανότητα τα επώνυμα είναι μητρωνυμικά (προσθέτουμε και το Αμαλία). Λίλας είναι το επώνυμο αγωνιστή του 1821 (ναυτικού και μπουρλοτιέρη).

Λιμπεράτος
[ΤΚΕ, 2020, 8] Σημαίνει απελευθερωμένος, ίδια ρίζα με το Λυμπέρης, βλέπε επώνυμο.

Λιμπέρης *Λιμπερόπουλος*
[ΤΚΕ, 2020, 34]. Βλέπε επώνυμο Λυμπέρης.

Λιναράς
[ΤΚΕ, 2020, 204]. Επαγγελματικό όνομα, λινάρι= φυτό που οι ίνες του χρησιμοποιούνται στην υφαντουργία, υποκοριστικό του αρχ. λίνον.

Λινάρδης *Λινάρδος*
[ΤΚΕ, 2020, 72]. Από το φράγκικο Leonardo [ΜΤ] που σήμαινε γενναίος σα λιοντάρι

Λιόκης *Λιώκης*
[ΤΚΕ, 2020, 23]. Ο [ΔΤ] γράφει Τρκ. lök=βαρύς χοντρός, ο [RT]. γράφει lök= (1) αδέξιος, άγαρμπος, άχαρος, βραδυκίνητος (2) αρσενική

Λιόκας
Λιόκος
καμήλα και το [ΤΕ] lök= (1) βαρύς και δυσκίνητοε, μεγαλόσωμος και αδέξιος (2) είδος αρσενικής καμήλας. Σε τελική ανάλυση η απόδοση του [ΔΤ] είναι βασικά σωστή αν αντιληφθούμε το βαρύς/χοντρός περισσότερο σαν σχόλιο στον τρόπο κίνησης παρά στο μέγεθος/βάρος. G("Mehmet Lök ")=3900.

Λιόλιος
[ΤΚΕ, 2020, 247]. Στην Ελληνική Αργκό, βλέπε εδώ, λιόλιος= άτομο χωρίς καμιά ηθική αξία, κοροϊδεύει, εξαπατά, άλλα λέει κι άλλα κάνει, τελείως αναξιόπιστο. Στα Αλβ. l**o**lo= (1) αφελής, ανόητος, κουτός, βλάκας (2) παληάτσος, γελωτοποιός, αντικείμενο κοινωνικής κοροϊδίας, καραγκιόζης. Σύμφωνα με την [ΜΜΔ] ανάμεσα στα Αρβ. υποκοριστικά του Γιώργος συναντάμε και το Λιόλι. Τέλος ο [&ΚΛ1] και ο Δημ. Νίνας (Κοζανίτικα επώνυμα) γράφουν οτι το Λιόλιος είναι και υποκοριστικό του Θεόδωρος.

Λιόντος
[ΤΚΕ, 2020, 599]. Ο [ΑΚΛ] επικαλείται το Τρκ. lodos= νότιος άνεμος. Νοτιοδυτικός, γράφει ο [RT] ο οποίος το ετυμολογεί από τα Ελληνικά. Τα ίδια βασικά γράφουν και οι [IZE,HE] που το ετυμολογούν από το νότος !!!!! G("Mehmet Lodos ")=290. Στον ΤΚΚΕ οι Lodos είναι 3. Πλήν όμως οι αριθμοί (100+ προς 3)=, η προφορά (Λιό...), και η θέση του τόνου γεννούν αμφιβολίες. Πολύ πιό πιθανή δείχνει η ετυμολογία από το Λεόντιος (βλέπε εδώ)

Λιόπεσης
[ΤΚΕ, 2020, 0]. Πλήν όμως τό Λιόπεση(ς) είναι όνομα περιοχών καί δρόμων. Το επώνυμο Λόπεσης εμφανίζεται όμως στα Βενετικά αρχεία (βλέπε [ΚΜ]) και πέρα από το Λιόπεσι της Αττικής (σήμερα Παιανία) υπήρχαν και το Λόπεσι Πατρών (σήμερα Καταρράχτης), το Λόπεσι Ηλείας (σήμερα Κρυονέρι) και το Λόπεσι Καλαβρύτων (σήμερα Αγιοι Θεόδωροι). Το όνομα ετυμολογείται από το lopë=αγελάδα, και κατά μία εκδοχή σημαίνει «μέ γελαδίσια (μαύρα καί μεγάλα) μάτια». Σημειώνουμε όμως και το llopës= ποικιλία σύκων.

Λιοσάτος[ΑΧΗ]
[ΤΚΕ, 2020, 136]. Οι Λιωσαίοι ήταν Αρβανίτικη φάρα που «γέννησε» τα τοπωνύμια Λιόσια και Λιοσάτι (από το 1927 Κοκκινόβραχος) στην Αττική. Το τοπωνύμιο Λιόσια συνήθως ετυμολογείται από το llosh= χόρτο (ζωοτροφή) και λιβάδι με τέτοια χόρτα. Σημειώνουμε ότι το llo* προφερεται λο* και όχι λιο* αλλά το ι/glide φυτρώνει και εκεί που δεν ανήκει (π.χ., πλένομαι◎πλιένομαι σε ντοπιολαλιές του παρελθόνος). Σημειώνουμε επίσης οτι πριν τις μετονομασίες, στην Πελοπόννησο υπήρχε ένα Λιόπεσι στην =Κορινθία και 5 Λόπεσι (Κορινθία, Αχαΐα, Ηλεία, βλέπε Λιόπεσης), οπότε η διαφορά ανάμεσα στο Λο και στο Λιο δεν είναι υποχρεωτικά σημαντική. Μικρό το κακό λοιπόν αλλά θα πρέπει να διαλέξουμε ανάμεσα στους Λιωσσαίους, στα Λιόσια, και στο Λιοσάτι. Προσωπικά προτιμάμε το Λιοσάτι.

Λι[ό/ώ]σης **[ΤΚΕ, 2020, 158].** Πέρα από τους Λιωσσαίουςκαι τα όσα γράψαμε για το llosh (βλέπε Λιοσάτος) στα Αλβ. υπάρχει το losh= (1) κλαψιάρης (2) θλιμμένος, περίλυπος αλλά και οι συμπληρωματικές έννοιες του llosh όταν χαρακτηρίζει άνθρωπο. Ητοι, llosh= (1) κακοχτενισμένος, ατημέλητος, τσαπατσούλης (2) βλάκας, παλαβιάρης

Λιότσης[ΑΧΗ] [ΤΚΕ, 2020, 22]. Σύμφωνα με τον [ΜΤ] «loci φίλος<ανόητος, βλάκας». Πολύ φοβούμε όμως ότι υπάρχει σύγχυση ανάμεσα στο loc=μικρός αδερφός, φίλος, σύντροφος και το loço=αφελής, βλάκας, χοντρόμυαλος. Μάλλον τα Λι[ό/ώ]τσης έχουν ρίζα το loc και το Λιότσιος το loço.

Λιότσιος

Λιώτσης

Λιότσικας[ΑΧΗ] **[ΤΚΕ, 2020, 14].** Αλβ. l**oç**kë= (1) κουκουνάρι (2) οτιδήποτε είναι στρογγυλό, βολβός, βολβός ματιού (3) (έκφραση αγάπης) αγαπητός, προσφιλής,(κάτι ανάλογο του μάτια μου, χρυσέ μου). Βλέπε και Λίτσικας

Λιούγκας **[ΤΚΕ, 2020, 44]. Στά** Αλβ. lugë=κουτάλι και lugës=εργαλείο κοίλο, σαν το κουτάλι (δές και Κουταλάς, Κουτάλας κ.τ.λ.) αλλά και Λιούγκα υποκοριστικό της Ελένης [ΧΣ] και γιά τό μητρωνυμικό «Ελένης» **[ΤΚΕ, 2020, 177].**

Λιούμης[ΑΧΗ] Ο [ΜΤ] αναφέρει ως βασική ετυμολογία το lumë=ποτάμι αλλά αναφέρει και το lum(i,e)= μακάριος, καλότυχος. Συμπληρώνουμε ότι το lum=χαρά και το lum(e) = ευλογιά (αρρώστεια, κατ᾽ευφημισμό). Η δική μάς μαντεψιά ήταν να αγνοήσουμε τα ποτάμια και να σκεφτούμε παρατσούκλια (π.χ., βλογιοκομμένος) η άλλα χαρακτηριστικά (π.χ., ευτυχής, καλότυχος). Εν πάση περιπτώσει, το lumë είναι μορφολογικά και εννοιολογικά σχεδόν ταυτόσημο με το μσν. Ελλ. λούμα (βλέπε λεπτομέρειες στο Λούμης) και πιθανώτατα είναι αντιδάνειο (βλέπε και [VO]).

Λιούμπης **[**ΤΚΕ**, 2020, 7**]. Σέ γενικές γραμμές ετυμολογείται από τα Σλαβικά όπου (π.χ., στα Ρώσσικα) "он любит="αυτός αγαπάει, θέλει, απαιτεί,.....".

Υπάρχει βέβαια και το Αλβ. lub**i'=** (1) δαίμονας, δράκος, μυθικό τέρας (2) άνθρωπος αχόρταγος, αδηφάγος,λαίμαργος, φαγάς αλλά επώνυμο Λιουμπή(ς) στο διαδίκτυο δεν βρήκαμε. Κανονικά η Ελληνοποίηση τού lub**i' θά μάς έδινε τό Λιουμπής.**

Λιούπας[ΑΧΗ] **[ΤΚΕ, 2020, 50].** Στα Αλβ. lyp= ζητιανεύω και lypës=ζητιάνος.

Λισγαράς **[ΤΚΕ, 2020, 170]**. Σύμφωνα με τους [ΔΔ,ΣΤ] λίσγος= λισγάρι(ον)=σιδερένιο σκαπτικό εργαλείο κηπουρών/γεωργών, είδος σκαπάνης**.**

Λυσγαράς

Λίσγος **[ΤΚΕ, 2020, 7]**. Βλέπε επώνυμο Λισγαράς. Ολοι όι 7 Λίσγοι είναι στά

Δωδεκάνησα.

Λιτζέρης **[ΤΚΕ, 2020, 2]**. Στό διαδίκτυο διαβάζουμε οτι στήν τοπολαλιά τής Σάμου

Λιτζεράκος ***Λιτζέρης*=**λιπόσαρκος.

Λυτζεράκος

Λίτσας **[ΤΚΕ, 2020, 1096]**. Ο [ΜΤ] με αναφορά στη βιβλιογραφία (Μιχαήλ Μιχαηλίδης) το ετυμολογεί από το Χαρίσιος. Το επώνυμο όμως είναι τόσο κοινό που δείχνει δύσκολο όλοι αυτοί να ήρθαν από την Κάρπαθο/Κάσσο, νησιά που καλύπτει το λαογραφικό έργο του Μιχαηλίδη. Γ'σως το όνομα να προέρχεται και από κύρια ονόματα όπως Ηλίας, Βαγκελίτσα, και παρόμοια. Σημειώνουμε επίσης ότι στην Ελλάδα υπήρχαν διάφορα τοπωνύμια λίτζα (στη Λήμνο, Ικαρία, Ξάνθη -τρία πομάκικα χωριά- και Σέρρες από το Τρκ. **ılıca=lıca=** ιαματική πηγή, πηγή θερμού νερού), σχεδον όλα εξελληνισμένα σε Θέρμες, Θερμά και παρόμοια.

Λίτσης **[**ΤΚΕ, 2020, 154]. Ισως παραλλαγές των Λίτσας/Λίτσος.

Λίτσικας Σημειώνουμε πάντως το Βλγ. *Лице*= πρόσωπο, άνθρωπος,

Λίτσιος χαρακτήρας και τα Ρωσ. *лиц***о**=πρόσωπο, άνθρωπος και *л***и**чικο

Λύτσικας υποκοριστικό του *лиц***о**. Βλέπε και Λιότσικας.

Λίτσος **[**ΤΚΕ, 2020, 90]. Σε γενικές γραμμές θεωρείται υποκοριστικό του Ηλίας [ΧΣ]. Βλέπε όμως λαι τα άλλα Λιτσ** επώνυμα των οποίων ίσως είναι παραλλαγή.

Λοβέρδος[ΑΧΗ] **[ΤΚΕ, 2020, 117]**. Παρατηρούμε τα εξής:

Λομβέρδος

(1) ο [ΜΤ] το θεωρεί Ισπανικό επώνυμο.

(2)Τό Loverde ήταν επίθετο ευγενών στήν Ιταλία

(3) Τό έπωνυμο Loverdo βρισκέται στήν Ισπανία καί συχνά στήν Νότια

(4)Το επώνυμο Loverdo ενφανίζεται αρκετά συχνά στη στη Γαλλία και υπήρξε/υπάρχει; τοπωνύμιο Loverdo στην Αλγερία.

(5) Η ετυμολογία τού "Λοβέρδος" δείχνει να είναι η παρακάτω¨

(α) Λογγοβάρδος= μέλος ενός Γερμανικού έθνους.

(β) Λογγοβάρδος-->Lombardo--> Loverdo--> Λοβέρδος

(γ) Το επώνυμο Loverdo εμφανίζεται αρκετά συχνά στη στη Γαλλία και το τοπωνύμιο Loverdo στην Αλγερία

(6) Σε ένα από τα πολυάριθμα Ιτ. γενεαλικά στέκια, εδώ, βρίσκουμε ότι διάφοροι Ιταλοί μετανάστες λεγότανε Loverdo η LoVerde. Οι LoVerde κατάγονται από τη Cerda (Παλέρμο, Σικελία) και σύμφωνα με την παραπάνω ιστοσελίδα στη Cerda του 2007 ζούσαν καμμιά εικοσαριά Lo Verde ενώ το 2009 στον ΤΚ Ρώμης βρίσκουμε 3 LoVerde και 12 Lo Verde.

(7) Οι Λοβέρδοι ήτανε/είναι παληά Κεφαλλονίτικη/Εφτανησιώτικη οικογένεια. Βλέπε, π.χ., εδώ, τα κατορθώματα των Λοβέρδων και των Δελαπορτάδων.
(8) Τό επώνυμο Λοβέρδος σύσχετίζεται καί μέ τήν νήσο Κύθνο.
Από όλα αυτά το μόνο συμπέρασμα που μπορούμε να βγάλουμ είναι ότι το Λοβέρδος μάλλον είναι Ιτ. προελεύσεως και ότι μάλλον είναι άσχετο με το Ιτ. επώνυμο Lombardo/Lombardi. Σε γενικές γραμμές verde= (1) πράσινος (2) χρησιμοποιείται σε εκφράσεις που δηλώνουν ζήλεια, έλλειψη ειλικρίνειας και έλλειψη χρημάτων (3) χρησιμοποιείται ως σύμβολο τής νεότητας και δυναμισμού. Πιστεύουμε λοιπόν ότι οι διάφοροι Loverdo καί LoVerde ίσως νά προέρχονται από το verde με έμφαση στην ιδέα της νεότητας.

Λογαράς [ΤΚΕ, 2020, 208]). Η λέξη λογάριον σήμαινε (1) υποκοριστικό του λόγος (2) λογαριασμός (3) χρηματικό ποσό, θησαυρός [ΔΔ] και η τελευταία έννοια έχει διατηρηθεί μέχρι και σήμερα. Π.χ., στις 21/12/2008 στον Εθνικό Κήρυκα, εδώ, διαβάζουμε τα εξής για το τοπωνύμιο Λογάρι στους Δελφούς: «(Το τοπωνύμιο Λογάρι .... παρετυμολογείται ... η λέξη σημαίνει θησαυρό[ς]». Τοπωνύμια Λογαράτα (Κεφαλονιά), Λογαρού (Αρτα), Λογαράς (Χειμάρα) και Λογάρι (Λασίθι, Κρήτη, μοναστήρι ΠΑΝΑΓΙΑ ΚΕΡΑ).

Λογοθέτης **[ΤΚΕ, 2020, 1617].** Λογοθέτης στο μεσαίωνα λεγότανε ο ελεγκτής των λογαριασμών γενικά και ο αρχιγραμματέας του Βυζαντινού κράτους ειδικά. Εν συνεχεία έγινε και πατριαρχικό αξίωμα και τιμητικός τίτλος (βλέπε [ΔΔ]).

Λοΐζος **[ΤΚΕ, 2020, 476].** Από το Ιτ. Luigi η το Γαλλ. Louis που είναι εκλατισμένες

Λουΐζος μορφές του Γερμ. Ludwig. Το Ludwig ετυμολογείται από τις ΙνδοΕυρωπαϊκές ρίζες

- kleu=ακούω με παράγωγα στα Ελλ. το κλείω (επαινώ, εγκωμιάζω) και Κλειώ (Μούσα ποιήσεως και Ιστορίας). Ενα από τα Γερμανικά παράγωγά του kleu, hluth, σήμαινε ξακουστός, πασίγνωστος, ένδοξος.
- weik= κατακτώ και Γερμ. παράγωγο wik= ικανός στη μάχη και παράγωγα του τύπου vanquish, victor, (in)vincible, convict, evict και παρόμοια.

Οπότε Ludwig = ξακουστός/ένδοξος πολεμιστής. Βλέπε και επώνυμο Αλοΐζος.

Λομβαρδάς **[ΤΚΕ, 2020, 50].** Ο [ΣΤ] γράφει λουμπάρδα η λοβάρδα=βομβάρδα η

Λομβαρδέας μπομπάρδα= (1) μεσαιωνικό λιθοβόλο πλοίο (2) είδος ιστιοφόρου

Λομβαρδίας μεγάλο κεντρικό πανί. Σύμφωνα με το [DC] η lombarda ήταν τύπος ««πρωτόγονου κανονιού (bombarda) και lombardero λεγότανε ο κανονιοβολιστής της εποχής.

Λομβάρδος [**ΤΚΕ, 2020, 59**]. Οι Λογγοβάρδοι/Λομβάρδοι ήταν Γερμανικό
Λομπάρδος *φύλο* που τελικά εγκαταστάθηκε στη Βόρεια Ιταλία (Λομβαρδία).

Λομποτέσης **[ΤΚΕ, 2020, 17**]. Επιφανειακές τουλάχιστον ομοιότητες με το Λιαμπότης (βλέπε επώνυμο) αλλά μέχρι εκεί.

Λόντος **[ΤΚΕ, 2020, 255].** Μάλλον όπως και το Λιόντος (βλέπε επώνυμο) το Λεόντιος. Οι Λόντοι ήταν επιφανής οικογένεια της Πελοποννήσου. Αρχικά από το Φανάρι πήγαν στην Πελοπόννησο μετά την πτώση της Πόλης και συνεργάστηκαν με τους Ενετούς και εν συνεχεία με τους Τούρκους. Πήραν μέρος στην επανάσταση με αποτέλεσμα μετά την απελευθέρωση να χάσουν τα πολιτικο-οικονομικά ερείσματα που είχαν επί Τουρκοκρατίας.

Λοπάρνος **[ΤΚΕ, 2020, 8].** ***Στά Αλβανικά***
1*) lopë καί lopa προφέρονται περίπου λιόπα καί σημαίνουν*
(α) αγελάδα καί
***(β)* γυναίκα, μεγαλόσωμη, χοντρή, νωθρή (σάν αγελάδα).**
***2)* lopa'r=** γελαβάρης

Λόσης **[ΤΚΕ, 2020, 4].** Στά Αλβ. losh=quarës=θλιμμένος, περίλυπος, άνθρωπος
Λώσης πού συχνά καί εύκολα κλαίει. **Το Αλβ. lo προφέρεται λιό (βλέπε καί τά**
Λιόσια στήν Αττική). Στά Αλβ. έχουμε καί τό llosh (τό llo προφέρεται λο) καί llosh= αναμαλλιασμένος, ατημέλητος.

Λοσίδης **[ΤΚΕ, 2020, 1**] . Ο γιός τού Λόση.

Λουβάρης **[ΤΚΕ, 2020, 306**] καί γιά τό επώνυμο Λουβιάρης [ΤΚΕ, 2020, 0]. Τό 0 είναι
λογικό διότι **Λουβιάρη είναι όνομα όρμου** (στήν **Πειραιική)** .

Στά λεξικά [ΔΔ, ΣΤ] διαβάζουμε τά εξής:
1) λούβα=λώβα= λώβια= λέπρα
2) λουβάρης=λεπρός.
3) λουβιάρης= λεπρός
4) λωβός= λεπρός, ελλειματικός

Προσθέτουμε καί τά εξής:
1) Στά Αλβ. luvar**i**= δάφνη καί
2) Στα Αλβ. l**u**vër= λυκίσκος (humulus lupulus). Ο λυκίσκος χρησιμοποιείται στην παραγωγή της μπίρας (δίνει την πικρίλα)

αλλά και σαν γιατρικό (εναντίον της καχεξίας, της ραχίτιδας και της διάρροιας αλλά και στη θεραπεία των εγκαυμάτων και των πληγών).

Λουγκάνης
Λούγκας **[ΤΚΕ, 2020, 7]** Στήν Λευκαδία λούγκα=φλεγμονή στή μασχάλη. **[ΤΚΕ, 2020, 17]**. Συμφωνα με την ιστοσελίδα της οικογενείας Λούγκα απο το Αργυρό Ευβοίας, εδώ, απο το αρχαιοΕλληνικό Λυγκεύς με το υ προφερόμενο ου στο τοπικό ιδίωμα. Επειδή όμως τα αντίγραφα παλαιών χειρογράφων δείχνουν το όνομα να γράφεται Λιούγκας, **υποπτευόμαστε πως** οτι ίσως το όνομα να ήταν Λιούγκας (βλέπε επώνυμο) και τά περί Λυγκέως αποτελούν ευσεβή πόθο. Παρατηρούμε επίσης ότι το Αργυρό μέχρι το 1955 λεγότανε Βίρα (Βήρα και Βύρα) και ήταν Αρβανιτοχώρι. Ενα παληό Αρβ. τραγούδι, σύμφωνα με τον συγγραφέα της ιστοσελίδας (εδώ), έλεγε:

Ζούρα δρόμενε ε βάιτα βάιτα,	Έπιασα το δρόμο και πήγα, πήγα
Τε κλιτόβα, ε ντίνια ε κλάιτα.	σε θυμήθηκα και κάθισα και έκλαψα
Ζούρα δρόμεν' ε Βύρεσε	Έπιασα το δρόμο για τα Βίρα
Τουκαράτ λύρεσε.	χτυπώντας τη λύρα.

Λούκας[ΑΧΗ] **[ΤΚΕ, 2020, 8591]**. Σε ορισμένες γλώσσες το Λούκα είναι παραλλαγή του Λουκάς (=από την Λουκανία) περιοχή που αργότερα μετωνομάστηκε Βασιλικάτα. Είναι ακριβώς βόρεια της Καλαβρίας. Λουκανία ήταν η περιοχή των Λουκάνων. Παρά το γεγονός ότι το Λατ. lucana σημαίνει λουκάνικο και Λουκάνος/α στα μοντέρνα Ελληνικά σημαίνει λουκανοφάγος Γερμαν[ός,ίδα], το Λουκάνοι προέρχεται από Λατ. lucus=δάσος. Εν πάση περιπτώσει το Ελλ. Λούκας είναι παράγωγο του Αλβ. llukë= (1) αυγό μπαγιάτικο, κλούβιο (2) βλάκας, μπουνταλάς, ανόητος, χοντροκέφαλος, μπουμπούνας, «τούβλο».

Λουκούμης **[ΤΚΕ, 2020, 111]**. Λουκούμι απο το Τρκ. lokum από τα Αραβικά (rahatühulkum). Στα Τρκ. lokum λεγότανε και τα καρό της τράπουλας. Πέρα από αυτά το lokum στη μαθητική αργκό σημαίνει δάσκαλος επιεικής, που δίνει καλούς βαθμούς και είναι γενικά αγαπητός. Σαν εικόνα το lokum σημαίνει γλυκός, όμορφος και παρόμοια. G("Mehmet Lokum ")= 1390.

Λουλές
Λουλέλης
Λουλετζόγλου **[ΤΚΕ, 2020, 63]**. Το Τρκ. lüle σημαίνει (1) μπούκλα (μαλλιών) (2) λουλάς= ((α) πήλινη εστία ναργιλέ όπου τοποθετείται ο καπνός και το αναμμένο κάρβουμο (β) εστία πίπας χασίς/οπίου) (3) στόμιο εκροής βρύσης, μάνικας κ.τ.τ., «μπέκ» και lüleci= κατασκευαστής/πωλητής ναργιλέδων . G("Mehmet Lüleci ")= 390. Τό Λουλέλης μάλλον είναι

υποκοριστικό του Λουλές. Σημειώνουμε και το Αλβ. ll**u**llë με σημασία παρόμοια του lüle.

Λουμάκης
Λουμάκος

[ΤΚΕ, 2020, 63]. Η μορφή Λούμακος στο διαδίκτυο είναι σπάνια. Στα ΝεοΕλληνικά ανάλεκτα (εδώ) διαβάζουμε ότι στα Κεφαλωνίτικα λουμάκι=παχύς μεγαλόσωμος και λούμακος είναι μεγενθυντικό του λουμάκι. Στα Αλβ. lum**a**'k=lum**a**qe= (1) βλαστάρι δέντρου (2) κλαρί (3) άνθρωπος ψηλός και αδύνατος [ΟΑ,VO]. Στα διάφορα διαδικτυακά γλωσσάρια διαβάζουμε λουμάκι=νεαρό, ευθυτενές βλαστάρι δέντρου. Στο γλωσσάρι για το χωριό Κομπότι (νομός Αρτας) προσθέτουν λουμάκι= ίσιο ραβδί και στο Στεφάνι Κορινθίας γράφουν λουμάκι=λακκούβα με σκοτεινό/θολό νερό. Τέλος οι [ΔΔ,ΣΤ] γράφουν λούμακας= νέος με συμμετρική σωματική διάπλαση, καλοκαμωμένος, λεβέντης. Παρά τις ομοιότητες με το λουμάκι/λούμακος η δική μας μαντεψιά είναι ότι είτε είναι παράγωγα του Αλβ. lum**a**k είτε είναι είναι υποκοριστικά του Λούμης, βλέπε επώνυμο.

Λούμης
Λουμίδης

[ΤΚΕ, 2020, 60] (επίσης, Λουμής). Ο [ΝΓ] γράφει ότι στα Αλβ. llum= λάσπη, βούρκος ποταμιού, χειμάρρου (2) κατακάθι, μούργα, ίζημα (3) λέρα, λίγδα, λίπος (σε μαλλιά, σώμα, ρούχα) (4) (μεταφορικά) το κατακάθι της κοινωνίας και llumë=γούρνα, τέλμα με νερό. Τό [ΟΑ] προσθέτει ότι llumë= λάκκος με νερό όπου βουτούσανε τα πρόβατα πριν να τα κουρέψουν ενώ ο [ΔΔ] γράφει λούμα= (1) (αρχ. και μσν.) ρεύμα, ροή, ρυάκι (2) (μσν) λουτρόν, βαλανείον. Παράλληλα, στα Βλάχικα (βλέπε εδώ) λούμι= κόσμος, άνθρωποι, ντουνιάς (στίχος τραγουδιού: λάι ντι λα λούμι ξακουσίτ= και στον κόσμο ξακουσμένη). Χωριό Λούμι στη Μεσσήνη (σήμερα Ρεμματιά- μετάφραση;), και διάφοροι διαδικτυακοί Αλβανοί Λούμι. Σε τελική ανάλυση το Λούμης μάλλον δείχνει Αρβανίτικο. Βλέπε και επώνυμο Λιούμης.

Λουμιώτης

[ΤΚΕ, 2020, 86]. Ο καταγόμενος από το Λούμι. Βλέπε καί επώνυμο Λούμης

Λουμπούνης

[ΤΚΕ, 2020, 8]. Στήν Τουρκική lubun= παθητικός ομοφυλόφιλος (βλέπε [RT], έτος 1999). Στό διαδίκτυο καί στό slang.gr διαβάζουμε πώς **λουμπίνα=**

πονηρός και ύπουλος άνθρωπος, πούστης, πουτάνα. Στά Ιταλικά lupa=lupina=(λύκαινα, σκύλα, πόρνη). Στήν Ελληνική slang λουμπίνα= πονηρός, ύπουλος άνθρωπος, πούστης. Η σωστή ετυμολογία ίσως να είναι μίγμα τής Ιταλικής καί τής Τουρκικής. Ο [ΣΤ] γράφει λούμπουνας= λουμπούνι=κρεατελιά=μαύρο σπυρί. [ML] τό οποίο, μέ τή σειρά του, ακούγεται συγγενές με τήν αγνώστου ετυμολογίας, ιδίου νοήματος, Ελληνική λέξη λουμπίνα! Μάλλον όμως το επώνυμο προέρχεται από το λούπούνας=λουμπούνι το οποίο ο [ΣΤ]

αποδίδει ως κρεατοελή (αλλά γράφει και κρεατοελές=σπυριά μαύρα!!!) ενώ εδώ (άρθρο για τα παληά ονόματα στα Κρητικά για τις αρρώστειες) διαβάζουμε «*Λούμπουνας* = το μικρό οίδημα από τσίμπημα εντόμων ή άλλων ζωυφίων. Από το λουμπούνι < λούπινο < ιταλ. Lupino»

Λουμπρούκος **[ΤΚΕ,2020, 23]. Μία ιδέα είναι οτι τό Λαμπρούκος (γιός τού Λάμπρου) έγινε Λουμπρούκος.**

Λούπας[ΑΧΗ] **[ΤΚΕ, 2020, 528]**. Στα Ελλ. έχουμε το λατινογενές λούπα= (1) λύκαινα (2) εταίρα, πόρνη (βλέπε και το Γαλλ. lupanar= μπουρδέλο) (3) μεγενθυντικός φακός. Και τα τρία είναι, νομίζουμε, ετυμολογικά άσχετα.

Λουπάκης
Λουπάκος

Λουπασάκης Ισως μερικά από αυτά τα επώνυμα να είναι παραλλαγές του Λιούπας (βλέπε επώνυμο). Το πιθανώτερο είναι να προέρχονται από τα Αλβ. llyp= (1) καταβροχθίζω (2) βουτράω, αρπάζω, κλέβω και ll**y**pës= λαίμαργος, αδηφάγος, αχόρταγος (βλέπε και Λουπάσης)

Λουπάσης[ΑΧΗ] **[ΤΚΕ, 2020, 76].** Αλβ. llup**a**sh= λαίμαργος, αδηφάγος, αχόρταγος, άπληστος, πλεονέκτης.

Λούπης **[ΤΚΕ, 2020, 245]**. Μάλλον από το λούπης=ικτίνος, είδος γερακιού χωρίς να αποκλείεται και το Λατ. lupus=λύκος.

Λουράντος **[ΤΚΕ, 2020, 145].** Οταν τό Βυζάντιο πέθαινε καί μετά, διάφορα παραθαλάσια μέρη τά πήραν οι Ιταλοί καί οι Ι᾽βηρες. Τό επώνυμο **Leonardo τών Ιταλο-Ιβήρων, όπως καί το Λεωνίδας, σημαίνουν "γιός λεαίνας". Τό Λουράντος** είναι η Ελληνοποίηση τού **Leonardo. Στα Κύθηρα G(Λουράντος)=6150 καί στήν Κρήτη G(Λουράντος)=38100.**

Λουραντάκης

Λούτσης **[ΤΚΕ, 2020, 136]**. Στα Αλβ. lucë= llucë=λάσπη, λασπότοπος, βούρκος, έκφραση «e la në llucë»= τον άφησε στη λάσπη, τον παράτησε και lucët= γεμάτος λάσπες, βρώμικος. Παρόμοια επώνυμα όμως εμφανίζονται και στην Ιταλία και ετυμολογούνται στις Ιταλικές ιστοσελίδες ως εξής: Το Lucetti υποκοριστικό του Luca και αυτό από το Λουκάς (το Luca είναι κοινό σε περιοχές με Ελληνες και Ελληνες Αρβανίτες εποίκους). Το Lucini από το Lucino και αυτό από το Λατ. lucus=δασύλλιο. Ορισμένοι Luci είναι απόγονοι των Luchi και αυτοί απόγονοι των Luca. Οι υπόλοιποι Luci μαζί με τους Lucia και Lucio ετυμολογούνται απο το κύριο όνομα Lucio και αυτό από το Λατινικό lux (βλέπε κύριο όνομα Φωτεινή στα Ελλ.). Σημειώνουμε ότι ο [MT] γραφει«Λούτσης(;) σλ. luč=δαδί» πληροφορία που αναπαράδειο [ΑΚΛ]. Σ᾽υμφωνα με τον [MS] όμως luč= (1) ξύλο πεύλου (2) προσάναμμα και luča= (1) ακτίδα φωτός (2) δαδί. Μικρό το κακό καί παρατηρούμε ότι τα

Λουτσέτης
Λούτσιας
Λουτσίδης
Λουτσίνι
Λούτσιος

luč και luča είναι μορφολογικά και εννοιολογικά αρκετά κοντά στο Λατινικό lux.

Λυμπέρης
Λυμπερόπουλος
Λυμπεράκος

[ΤΚΕ, 2020, 833]. Το Λιμπέρης και το Βυζαντινό Λιβέριος θεωρούνται παραλλαγές του Λατ. Liberius από το liber=ελεύθερος (αλλά και liber βιβλίο (βλέπε library), liber =παιδί/τέκνο και Liber Ρωμαϊκός θεός ανάλογος του Διονύσου). Για λόγους που δεν κατανοούμε υπάρχει σύγχυση ανάμεσα στο Λιμπέρης και το Λυμπέρης. Π.χ., όταν ένα ψαροκάραβο βυθίστηκε ο τύπος έγραψε το όνομα του Λιμπέριος και Λυμπέριος συμπεριλαμβανομένης και της Ναυτεμπορικής που χρησιμοποίησε και τα δύο ονόματα. Υπήρξε πάπας Liberius (352-366), λεπτομέρειες εδώ) και οι Ορθόδοξοι εορτάζουν τον άγιο λιβέριο στις 27 Αυγούστου. Ο Λιβέριος η Λιμπεράκης Γερακάρης ήταν μανιάτης πειρατής/τυχοδιώκτης στα τέλη του 17ου αιώνα (που πότε συνέπλεε με τους Βενετούς και πότε με τους Τούρκους), ο Αθανασάκης Λυμπέρης από τη Σπάρτη ήταν μέλος της Φιλικής Εταιρείας (Τσαρικά αρχεία) και ο Βασίλης Λυμπέρης είναι ο τελευταίος νομίμως εκτελεσθείς εν Ελλάδι (25 Αυγούστου 1972). Το πώς και γιατί το Λιβέρης έγινε Λυμπέρης για μάς είναι ένα μικρό μυστήριο.

Λυρατζής
Λυριτζής

[ΤΚΕ**, 2020, 78**]. Λυριτζής η Λυρατζής λέγεται αυτός που παίζει τη λύρα.

Λώλος

[ΤΚΕ, 2020, 671]. Μία θεωρία, εδώ, ετυμολογεί από το λωλός (=(1) τρελλός (2) αστόχαστος, (3) απόκοτος). Δύο άλλες, εδώ και εκεί, το παρουσιάζουν ως Ηπειρωτικό υποκοριστικό του Θόδωρος, πληροφορία που δεν μπορέσαμε να επαληθεύσουμε (όσον αφορά στα Ηπειρώτικα ονόματα οι λίστες έχουν ακριβώς τα ίδια περιεχόμενα). Τέλος υπάρχει μιά μικρή πιθανότητα το Λώλος να είναι παραλλαγή του Λιόλιος (βλέπε επώνυμο). Εμείς θα ψηφίζαμε Θόδωρος αν υπήρχε πραγματική διασταύρωση της σχετικής πληροφορίας.

Σύμφωνα μέ τό [ΔΔ] λαβδός= ο έχων στραβά πόδια έτσι ώστε (α) να ενώνονται τα γόνατα καί (β) οι κνήμες νά έχουν τό σχήμα Λ.

Τά παρακάτω είναι πληροφορίες από το δισδίκτυο.

Στό διαδίκτυο τό διαβάζουμε οτι τό επώνυμο Λαβδός έχει ρίζα στΑπό το δημωδ. λαβδός,
αυτός που έχει στραβά πόδια έτσι ώστε να ενώνονται τα γόνατα, έχοντας σχήμα Λ, σχετική λέξη χαυδώνω. (ΛΔΗΜ)

Λαγάρας- Από το δημ. λαγάρα, υγρό απαλλαγμένο από κάθε ξένη ουσία, μτφ. ο

καθαρός, και ο ειλικρινής, τίμιος, άψογος. Και λαγαρίζω : κάνω διαυγές ένα υγρό. Από το αρχαίο λαγαρός ?ο χαλαρός, λεπτός, ευκίνητος?, η σημερινή σημασία μεσαιωνική. (ΛΔΗΜ)

Λαγκώνης- Από την κεφαλλ. ιδιωμ. λέξη λαγγώνι, πλευρό.{ΓΚΕ}

Λαζούρης/Λαζούρας- Από το μεσν(τουλαχ.7ος αιων.) και δημ. λαζούρι(ον), πέτρα γαλάζια, μτφ. ίσως ο γαλανομάτης, γαλάνης,< μεσν. λατ. lazur. (ΛΔΗΜ)

Λαθούρης- Από το ν.ε. λαθούρι, ποώδες φυτό της οικογένειας των ψυχανθών,lathirus sativus,< μσν. λαθούριν υποκορ. του αρχ. λάθ(υρος) ?ούριν.{ΔΟΦ}

Λάλος- Από το μεσν. και δημωδ. λάλος, ο πολύ φλύαρος, αυτός που λαλεί(μιλάει) πολύ,συνεχώς. (ΛΔΗΜ)

Λαμπαδάριος- Ο επικεφαλής του αριστερού χορού στον πατριαρχικό ναό.{ΜΣΚ}

Λαμπέτης- Από το μεσν. λαμπέτης, ο λαμπρός, ο λάμπων. Σαν επώνυμο αναφέρεται για πρώτη φορά το 1320 ως επώνυμο κατοίκου της Χαλκιδικής,Λαμπέτης. Καλλιτεχνικό ψευδώνυμο της ηθοποιού Έλλης Λαμπέτη, γεννημένη Έλλη Λούκου. (ΒΖΡ) (ΛΔΗΜ)

Λαμπίρης- Ίσως από το δημωδ. λαμπύρι, το φυτό λαμπύρι, το αρχαίο ‘λάθυρος’.πρβλ. επών. Σχετικά με φυτά Κολτσίδας, Λαθούρης, Λιναράς, Μελικόκης(βλ.επων.). (ΛΔΗΜ)

Λανάρης/Λαναράς- ο εριουργός,λανάρης< μεσ.λανάριος< λατ.lanarius.{ΤΟΖ}

Λαπαθιώτης-Ίσως σχετίζεται με τον οικισμό Λάπατα (σημ.Λαπάθεια) ,δημ.Καλαβρύτων. Λαπατιώτης<Λαπαθιώτης με λόγιο εξελλην.πρβ. Μπακάλης<Βακάλης.{ΤΠΝΜ}

Λάπας- Από το ηπειρωτ.διαλεκτ. λάπα-λαπάς=η προβατίνα με τα αυτιά προς τα κάτω», <αλβ.lape-a=το δέρμα των σφαζομένων ζώων.{ΗΠΟΙΚ}

Λαπατάς- Από το ν.ε. λάπατον< είδος ποώδους φυτού που τρώγεται. [αρχ. λάπαθον, *λάπατον](Τριαντ.}.{ΤΟΖ}

Λαρδάς- Από το ουσ. λαρδί ,λίπος, κυρίως χοιρινό, που διατηρείται και καταναλώνεται παστό ή καπνιστό. μσν. λαρδί(ο)ν, υποκορ. του ελνστ. λάρδ(ος) (< λατ. lard(um) -ος `αλατισμένο κρέας') ?ίον{Λ.Τ.}

Λάσκαρης- Επώνυμο σημαντικής βυζαντινής οικογένειας. Χρησιμοποιείται και ως κύριο όνομα. Λάσκαρης<λάσκαρης «δάσκαλος»<ράσκαλης με αντιμετάθεση r-l<>r< δάσκαλος. Οι παραπάνω τύποι απαντούν στο μικρασιατικό ιδίωμα της Σίλλης(περ.Ικονίου) όπου ο ρωτακισμός αποτελεί γενικό κανόνα(πβ.δεξί-ρεξί,δεσπότης-ρεσπότσης){ΑΝΧ}

Λαφαζάνης- Από το τουρκ.περσ. lafazan, ο φλύαρος, καυχηματίας.{ΣΗΤΡ}

Λαψάνης- Από το ν.ε. ιδιωμ. λάψανα, είδος χόρτου, η λέξη και στον Ησύχιο(6ος μ.Χ.)< «λαψάνη>· τ?ν ?γρίων λαχάνων?σθιομένη».{GLOBG}

Λέκας- Αρβανίτικη εκδοχή του βαφτ. ?Αλέξανδρος?.{ΤΟΖ}

Λεκκός/Λεκός- Από το ιδιωμ.(Τσακώνικό) λεκός(ο),λεκό(το), ο λευκός, και Λεκκάκος. Το τελευταίο μπορεί να συνδέεται με το αρβαν. Λέκας, υποκορ. του Αλέξανδρος. (ΛΞΤΣ)

Λεμόνης-ν.ε. λεμόνι<μσν.λεμόνι<λιμόνι ([i > e] από επίδρ. του [l] < ιταλ. limon(e) -ι < αραβ., περσ. laym?n{Λ.Τ.}

Λέπουρας- Από το αρβαν. λjεπούρι, ο λαγός.{ΣΗΤΡ}

Λέτσος- Από το ιδιωμ. λέτσος, ο βρωμιάρης,ο κακοντυμένος, <ιταλ. lezzo `βρόμα'. Ίσως και από υποκορ. μορφή του Νικόλαος>Νικολέτσος>Λέτσος. (ΛΔΗΜ)(Λ.Τ)

Λέχος- Μητρωνυμικό, από το λεχώ-λεχώνα, 1) γυναίκα που γέννησε πρόσφατα και 2) (μτφ.) για άνθρωπο τεμπέλη και φυγόπονο,3) Από το ιδιωμ.(Αρκαδ.) λέχος, «η εν ύδατι αναλυομένη κόπρος των βοών, εν η εμβάλλουσι τα βαμβακερά υφάσματα άμα υφανθέντα. Μένουσιν δ'εν αυτή 3-4 ημέρας ταύτα, είτα εξάγουσιν αυτά(ξελεχώνουσι) και τα λευκαίνουσιν». Ίσως λέχος,παρατσούκλι, αυτού που έκανε αυτή τη δουλειά. (Λ.Τ.)(ΛΔΗΜ){ΠΠΠ}

Λεχούδης- Από το δημωδ. λεχούδι, το νεογέννητο, το νεογνός, <λέχώ +-ούδι, μσν. λεχώνα < ελνστ. *λεχών.(Λ.Τ.) (ΛΔΗΜ)

Ληξούρης- Από το μεσν. λίξουρος, λιξουριάρης,λήξουρος, ο άπληστος,πλεονέκτης και ο λαίμαρχος, λιχούδης, λιγούρας. Το τοπωνύμιο Λιξούρι, προφανώς σχετίζεται ετυμολογικά.(ΜΣΚ) (ΛΔΗΜ)

Λιάγκας- Μητρων. από το βαφτ. Λιάγκα, ιδιωμ. μορφή του Αλέκα< Αλεξάνδρα . Ή από το ιδιωμ.(Αιτ/νια) λιάγκας, ο πολύ αδύνατος(ΚΖΛ) {ΓΛΑΙΤ}

Λιάλιας- Από την καταγεγραμμένη μορφή του βαφτ. Λάζαρος στα βορειοελλαδικά ιδιώματα(π.χ. Σιάτιστα). Ο διπλασιασμός μια συλλαβής του βαφτιστικού έχει δώσει αρκετές παραλλαγές σε πολλά ονόματα, π.χ. Κοκός<Κώστας, Μπάμπης<Χαράλαμπης, Κική<Αγγελική, Μίμης<Δημήτρης. (ΒΕΛΒ)
Λιάλιος- Από το αρβαν. λjαλjε, ο μικρότερος αδερφός αποκαλεί έτσι τον μεγαλύτερο.{ΣΗΤΡ}.

Μαγκριώτης [ΤΚΕ, 2020, 62]. Τό επώνυμο δείχνει Εθνικό αλλά το μόνο σχετικό τοπωνύμιο που γνωρίζουμε είναι τό ακρωτήρι της Νάξου (Μαγκρί). καί δεν νομίζουμε ότι δέν μπορεί από μόνο του να στηρίξη ετυμολογία.

Το 12/12/ 2017 διαβάζουμε στά ΝΕΑ διαβάζουμε τά εξής:

Έξω από την Γένοβα, κοντά στην πόλη Λα Σπέτσια, η στάθμη των **ποταμών** Βάρα
Έξω από την Γένοβα, κοντά στην πόλη Λα Σπέτσια, η στάθμη τών**ν ποταμών** Βάρα και **Μάγκρα** παρακολουθείται συνεχώς από την Υπηρεσία ...Στά Ιταλικά

Τόκαι **Μάγκρα** παρακολουθείται συνεχώς από την Υπηρεσία ...

Τά περί Νάξου ίσως νά έχουν κάποια σημασία διότι:

(α) Τό Δουκάτο τού Αιγαίου ιδρύθηκε τό 1207 από τόν Μάρκο Σανούντο.

(β) Το Δουκάτο ήταν υποτελές στήν Δημοκρατία τής Βενετίας.

(γ) Οσον υπήρχε Λατίνος αυτοκράτορας στήν Πόλη, η Βενετία καί ο Δούκας μέσω του Λατινού αυτοκράτορα.

(δ) Το Δουκάτο είχε έδρα τη Νάξο και περιελάμβανε επίσης τα νησιά Σύρο, Σαντορίνη, Πάρο, Αντίπαρο, Μήλο, Ίο, Κύθνο, Αμοργό, Κίμωλο, Σίφνο, Σίκινο, και Φολέγανδρο. Η Μύκονος και η Τήνος κατακτήθηκαν επίσης από Βενετούς, τους αδελφούς Γκύζη (Ghisi), οι οποίοι όμως δεν αναγνώριζαν την επικυριαρχία του Σανούδο, αλλά έδιναν λόγο απευθείας στον Λατίνο Αυτοκράτορα της Κωνσταντινούπολης και αργότερα στη Βενετία

Μαζανάκος[ΑΧΗ] ΤΚΑ=5 (12/10). Ισως υποκοριστικό του Μάζης.

Μαζανίτης[ΑΧΗ] ΤΚΑ=4 (12/10). Κοντά στο Αργυρόκαστρο (Αλβανία) υπάρχει το χωριό Mazhan η Mazani. Το επώνυμο δείχνει να είναι Εθνικό.

Μαζαράκης Οι Μαζαρακαίοι ηταν φύλο Αλβανών υπο την αρχηγία των Λιόσηδων [ΚΜ]. Τοπωνύμια ονομαζόμενα Μαζαράκι βρισκονται στην Ηπειρο (χωριό), στην Αχαΐα (χωριό, βουνό), στη Γορτυνία (οροπέδιο), και στο Περιστέρι (περιοχή). Σύμφωνα με τον [ΧΣ] απο το Αλβανικό maz**i** = χωράφι οργωμένο, έτοιμο να σπαρθή→ τόπος πρόσφορος για καλλιέργεια και ετυμολογεί το Μαζαράκης ως mazëra (πληθυντικός τού maz**i**)+ak. Το maz**i** επαληθεύεται στα λεξικά (σημαίνει επίσης χρωστική ουσία από τη βαλανιδιά) αλλά τα υπόλοιπα δεν μπόρεσα να

τα διασταυρώσω και το mazëra δεν δείχνει να υπάρχη. Η κατάληξη ak πάντως εμφανίζεται σαν κατάληξη επιθέτων (π.χ., luftar=luftëtar= αγωνιστής, πολεμιστής, μαχητής και luftarak=μαχητικός, αγωνιστικός, πολεμικός).

Μαζέρας ΤΚΑ=2 (01/11).

Μάζης[ΑΧΗ] ΤΚΑ=88 (12/10). Στην Ελλάδα υπάρχει το χωριό Μάζι (κοντά στο Μούλκι (σήμερα Αλίαρτος της Βοιωτίας) και το Μάζι Ιωαννίνων. Επιπροσθέτως, πριν της μετονομασίες είχαμε τα εξής χωριά:

- Μαζαίικα, ενσωματώθηκε στο Πίολο, Ηλεία
- Μαζέικα/Ελατόφυτο, Καλάβρυτα
- Μάζια/Πολύδωρο Γιάνενα
- Μάζι/Αριά, Αργος
- Μάζι/Κουρτέσι, Ηλεία
- Μάζι/Σκυλολουντία, Ολυμπία
- Μάζι Νεμέας/Καστράκι, Κορινθία
- Μάζι Τρικκάλων/Ξανθοχώρι, Κορινθία
- Μάζι/Οινόη, Μεγαρίδα
- Μάζι/Πευκοχώρι, Λοκρίδα
- Μάζι/Πολυδένδριον, Αττική
- Μάζι/Σπάρτα, Μεγαρίδα
- Μάζι/Τριποδίσκος, Μεγαρίδα.

Επειδή όμως στα Αρβανιτοχώρια συχνά ο έποικος δίνει το όνομάτου στο χωριό, δέν είναι προφανές αν οι Μάζηδες ωνομάσανε τα Μάζια (όπως π.χ., στα Μαζέικα) η το αντίστροφο. Με τα στοιχεία πθυ γνωρίζω οι δυνατότητες είναι οι εξής:

- Από το maz**i**, βλέπε και Μαζαράκης
- Από το mazë=(1) ανθόγαλα, καϊμάκι, είδος τυριού (2) επικαλύπτουσα μεμβράνη (κρεμμυδιού, αυγού)
- mazhë= (επίθετο) για αρνί με σκούρο καφετί κεφάλι [ΟΑ], μάλλον το ισοδύναμο του καραμπάσα.
- mëz= πουλάρι

Από όλα αυτά κανένα δεν μου φαίνεται καλύτερο από τα υπόλοιπα και ίσως όλα να είναι λάθος. Μία εκδοχή βέβαια είναι οτι ο Μάζης είναι, όπως το ανθογαλα, ότι το καλύτερο, la crème de la crème όπως θα λέγανε οι Γάλλοι. Βλέπε και [&ΚΛ2, &surnames].

Μαϊλης[ΑΧΗ] ΤΚΑ=16 (03/11). Στις 17 Ιουνίου εορτάζεται ο Ισμαήλ. Το Ισμαήλ εμφανίζεται και ως Ισμαήλης, Σμαήλης η Μαήλης

Μακαντάνης ΤΚΑ=3.

Μακαντασης [ΑΧΗ] ΤΚΑ=55. Ο [ΔΤ] το ετυμολογεί από το Τρκ. makadaş= φίλος, σύντροφος. Παρατηρούμε ότι:

- Η Ελληνική έχει υιοθετήσει τη λέξη μακαντάσης= φίλος, σύντροφος, σύμφωνα με το [ΙΜΤ] από το Τρκ. mankadaş
- Στα Οθ. manka ήταν παραλλαγή του manga= (1)στρατιωτικό απόσπασμα (2) μικρό πλήθος, η κατάληξη daş σημαίνει σύντροφος, και το αρχαΐζον mankadaş σύντροφος.
- Οι Τούρκοι επαναλαμβάνουν μερικές φορές μιά λέξη με το γράμμα m μπροστά της. Π.χ., « oğretmen (δασκαλος) moğretmen umurumda değil! » το οποίο χοντρικά σημαίνει Τι κι' αν είναι δάσκαλος (η δάσκαλος-ξεδάσκαλος) σκασίλα μου. Παρόμοια ο Μεντερές κάποτε δήλωσε « Stassen giderse, yerine Mtassen delir. Yardımı ondan alırız»= Και να φύγη ο Στάσσεν θα έρθει ο Μτάσσεν και θα μας δόσει βοήθεια» ενώ ένας εργάτης παντρεμένος στη Γερμανία με Γερμανίδα εξήγησε πως συνεννοούνται λέγοντας «Tarzanca Marzanca …..» όπως ο Ταρζάν (με τήν Τζέην η, ισως, τη τσίτα). Παρόμοια χρησιμοποιείται και το «arkadaş markadaş».

Σε τελική ανάλυση η επιλογή είναι ανάμεσα στο markadaş με πτώση του r και στο mankadaş με πτώση του n και, προφανώς, ότι και να επιλέξουμε, η σημασία είναι η ίδια.

Μακαρᾶς, *Μακαρατζῆς, Μακαρέζος*

makara=τροχαλια, μπομπίνα, μασούρι, ράουλο, κουβαρίστρα, καρούλι (βαμβακοκλωστής), μακαράς. Μεταφορικα αναφέρεται σε κατι ακατάπαυστο η ακατάσχετο (γέλια, τραγούδι, ομιλία) η σε κοροϊδία, δούλεμα. Makaracı ειναι και το όνομα πόλης της Τουρκίας στη μαύρη θάλασσα

Μαλατάκης Μαλιατάκης

GGL= 635/5 (9/2018). Στα Αλβανικά mal=βουνό και malatak=άξεστος, αγροίκος, βλάχος. Το Αλβανικό l προφέρεται λι (και το ll λ). Αλλά το ημιπροφερομένο το "λι" των χωριών (π.χ., πλιένω) σιγά-σιγά εξαφανίστηκε και τώρα λέμε πλένω. Ισως με τον ίδιο τρόπο ο Μαλιατάκης να έγινε Ελληνοπρεπής και Μαλατάκης.

Μαμαλάκης

*****

Μαματζής[ΑΧΗ]

ΤΚΑ=4 (11/08). Στα Τρκ. m**a**ma= (1) μητέρα (στη γλώσσα των νηπίων) (2) τσατσά, ιδιοκτήτρια/διευθύντρια μπουρδέλου ενώ mam**a**= (1) φαγητό μωρού (2) φαγητό στη γλώσσα των νηπίων, μάμ. Στον ΤΚΚΕ Mamacı δεν υπάρχουν αλλά υπάρχει ένας, και μόνο, στον ΤΚ Σμύρνης. Η έννοια της λέξης mamacı εξαρτάται από τις συμπληρωματικές πληροφορίες της φράσεως. Στο διαδίκτυο η λέξη συνήθως δηλώνει άνθρωπο ο οποίος επι πληρωμή δέχεται να αγνοήση την ηθική η τον νόμο (κάτι ανάλογο της εκφράσεως «τρωκτικά του Δημοσίου» η οποία δεν μιλάει για ποντικούς στην κυριολεξία). Θα μπορούσε όμως να

χρησιμοποιηθή και για όποιον ασχολείται με την τροφή νηπίου η νηπίων.

Μαμελετζής[ΑΧΗ] ΤΚΑ=7 (11/08). Η λέξη μαμελετζής χρησιμοποιήθηκε στα Ελληνικά με την έννοια δανειστης, τοκιστής, τοκογλύφος [ΔΔ]. Την ετυμολογία της λέξης δεν την γνωρίζω και παρά τα φαινόμενα Τρκ. επώνυμο η λέξη τύπου mamele(ci) δεν βρήκα ούτε στους Τρκ. ΤΚ, ούτε στα Τρκ./Οθ. λεξικά. Βρήκα όμως τη λέξη Mamele (=μητερούλα) στο γλωσσικό ιδίωμα των Εβραίων της ΒορειοΑνατολικής Ευρώπης (το λεγόμενο Γίντις). Το αν και πως το ένα σχετίζεται με το άλλο δεν το ξέρω.

Μανδραλής ΤΚΑ=2,0 (08/12) αλλά το Μαντραλής εμφανίζεται στο διαδίντυο. Ιαως
Μαντραλής από το μάν[δ,τ]ρα με την έννοια «ο έχων μάντρα/μαντρί.

Μανδρέκας ΤΚΑ=47. *****

Μανίκας *****

Μανιώτης ΤΚΑ=66 (3/11). Μανιώτες λέγονται οι καταγόμενοι από τη Μάνη Εβρου (παλαιότερα Kadıköy). Επειδή όμως οι 66 της Αθήνας πέφτουν πολλοί, ίσως ν Μάνη να μην εξηγεί όλους τους Μανιώτες.

Μαντάς Κατά τόν [ΔΤ] βούβαλος/μαντάτο (από το Τρκ. manda). Σημειώνουμε οτι το μαντάτο εν προκειμένω είναι η διεθνής εντολή η οποία παραδοσιακα ωδηγούσε σε προτεκτοράτα και συχνά σε καταστροφές (π.χ., την Μικρασιατική). Τά λεξικά [RT,TE] προσθετουν τίς έννοιες υπερβολικά χοντρός καί παλαιό υπερμεγέθες νόμισμα. Μ'αλλα λογια, Μαντάς=βουβάλι.

Μανταρλής ΤΚΑ=0, ΤΚΘ=4 (08/12). Ισως από το Ελληνογενές Τρκ. mantar=μανιτάρι και mantarlı= ο έχων μανιτάρια που χρησιμοποιείται αν χαρακτηρισμός φαγητών!

Μάντζιος ΤΚΑ=86+ (12/11). Ετυμολογείται από το Ιτ. manzo= νεαρός ταύρος, μονουχισμένος ταύρος. Η ρίζα της λέξης θεωρείται προ-Ρωμαϊκή.

Μα(ν)τζουράνης μαντζουράνα (ποώδες αρωματικό φυτο) τό οποίο οι [ΤΦ] ετυμολογούν αμάρακος→amaracus→ maioracus→ (origanum) maiorana→ mazorana (αντιδανεισμός).

Μαντζούνης macun=ματζουνι, υγρο με ζαχαρη και αρωματικες ουσιες. Χρησιμοποιειται σα δυναμωτικο (γιατροσοφι)

Μαντούβαλος Ισως Μαντάς+βούβαλος= Βουβαλοβούβαλος. Παρά τίς
[TN] επιφανειακές ομοιότητες, άσχετο με το «Μαντουβάλα, αγάπη γλυκειά μου» τού Καζαντζίδη (δές [M10]). Ονομα Μανιατών Μακεδονομάχων (Δές http://www.mani.org.gr/istor/mak/taigetos_th_mantouvalos.htm καί http://www.mani.org.gr/istor/mak/nikos_mantouvalos.htm)

Μαντουλίδης

Μάος[ΤΝ] ΤΚΑ=4 (10/08). Μάλλον από το Μάγος (ΤΚΑ=27) με αποβολή του γ. Στα Ελληνικά Ανάλεκτα (Παρνασσός, 1874, βιβλίο σε ψηφιακή μορφή στο google, σελ. 72) τα σχόλια μιλάνε για την αποβολή του γ και αναφέρουν ανάμεσα σε άλλα και τα ζεύγη πράγμα-πράμα, φαγί-φαϊ, και μάγος-μάος.

Μαραντζής ΤΚΑ=3, 1 (08/12). Στον ΤΚΚΕ βρίσκουμε 9 Maranci και λεξικά στο
Μαραντζίδης διαδίκτυο βεβαιώνουν ότι maranci= κατασκευαστής δίτροχων κάρων, μαραγκός. Βλέπε όμως και Μαρατζίδης.

Μαρασλής ΤΚΑ=34 (02/13). Η καταγωγή του επωνύμου/ευεργέτη Μαρασλή ήταν από το χωριό Μαράζ/Μαράς στην περιοχή της Φιλιππούπολης. Το επώνυμο δείχνει καταγωγή και η κατάληξη –λής είναι η Τρκ. κατάληξη εθνικών ομομάτων (--lı) ελληνοποιημένη με το τελικό –ς.

Μαρατζίδης ΤΚΑ=1 (08/12). Η λέξη ματρατζής εμφανίζεται σε ιστοσελίδες της Κρήτης (π.χ., http://www.patris.gr/archive/2003/1/23/17th.html) που περιγράφουν την παραδοσιακή τυροκομική και τυπικά γράφουν «Ο ταράχτης ή τυροκόφτης..... Χρησιμεύει για να αναδεύει ο ματρατζής το γάλα...». Παράλληλα, σε Κρητικά τραγούδια ακούμε το «Ωρα *που βγαίνει ο* μα(τ)ρατζής,...». Η δική μου μαντεψιά είναι οτι το Μαρατζίδης προέρχεται από το Μαραντζίδης.

Μαρδάς[ΑΧΗ] ΤΚΑ=31 (08/12). Το επώνυμο εμφανίζεται και ως Μάρδας αλλά η αναλογία στο διαδίθκτυο είναι 930.000/160.000 υπέρ του Μαρδάς. Στα Αλβ. mard**h**a= (1) κρυφό ελάττωμα (2) μη εμφανές σημείο αρρώστιας (3) απάτη, δόλος, πονηριά, κατεργαριά εν'ω m**a**rdhë=ψοφόκρυο, παγωνιά

Μαρούδας Μάλλον μητρωνυμικό από τό Μαρουδιά=Μαρία
[ΑΧΗ]
Μασμανίδης

Μασούρος masura=καρουλι (οπου περυτυλιγεται νημα), θηκη

Μασσαβέτας **(Αθανάσιος Διάκος)**

Μαστραπᾱς maşrapa=κουπα (πηλινη, μεταλλικη, κ.τ.λ.). Π.χ., *τον*
[ΤΝ] *μαστραπα τον εσπασες, κρασι τι μου γυρευεις* καί *Γιαλένιος είσαι μαστραπάς κι όποιον κι αν δεις τον αγαπάς.*

Ματάλας ΤΚΑ=6 (08/12). #####

Ματαράγκας[ΑΧΗ] ΤΚΑ=47 (08/12). Ο [ΜΤ] το θεωρεί Εθνικό (από το χωριό Ματαράγκα Μακρυνείας/ΑιτωλοΑκαρνανίας). Τα ίδια και ο [ΧΣ] ο οποίος προτιμάει την Ματαράγκα Μαντινείας. Σημειώνουμε οτι το τοπωνύμιο ενφανίζεται και σε χωριά στην Καλαμάτα, στην Αχαΐα και στην Καρδίτσα. Η ετυμολογική φάβα δείχνει να έχη κάποιον λάκκο! Σύμφωνα με την en.wikipedia,

Mataranga (αλλά και Matranga, Matrënga, Matarango,[1] Matarangos, Matarangoi, **και** Mataringides) ήταν το όνομα επιφανούς Αλβανικής οικογενείας στο Βυζάντιο (13ος και 14ος αιώνας). Ενα κομμάτι της κατέφυγε εν συνεχεία στην Ιταλία. Επιπροσθέτως ο Luca Matranga (Lekë Matrënga; 1567–1619) ήταν Αλβανός συγγραφέας και ιερωμένος στην Piana degli Albanesi, Σικελία.

Θα τολμήσω λοιπόν να διαφωνήσω με τους σεβαστούς ΜΤ και ΧΣ και θα γράψω ότι το επώνυμο γέννησε το τοπωνύμιο και όχι το αντίθετο. Θεού θέλοντος, ίσως κάποτε καταφέρω να βρώ και κάποια αληθοφανή ετυμολογία για το επώνυμο.

Ματράγκας ΤΚΑ=7,2,9,4,1 (08/12). Παραλλαγές του Ματαράγκας.
Ματράγκος
Ματράκας
Ματράκης
Ματρακίδης

Ματρακούκας ΤΚΑ=1 (08/12). Ο [&ΚΛ2] γράφει οτι σύμφωνα με τον [ΔΔ] ματρακούκα= μανδραγόρας. Στον [ΣΤ] διαβάζουμε ότι μανδρακούτα= μανδραγόρας (τυπογραφικό λάθος;). Στο διαδίκτυο ούτε το μανδρακούκα ούτε το μανδρακούτα εμφανίζονται μαζί με τη λέξη μανδραγόρας (της ιστοσελίδας [&ΚΛ2] εξαιρουμένης). Εμφανίζεται όμως το μανδραγούρα σαν παραλλαγή του μανδραγόρας. Ο [RT] γράφει matrak=ρόπαλο, matraka=σφυρί λατόμου και matrakuka (από το matrak)=πέος (στην Οθ. αργκό του 1860). Η δική μου και αυθαίρετη επιλογή είναι το Ματρακούκας=ψωλαράς.

Ματραλής ΤΚΑ=4 (08/12). Ισως παραλλαγή του Μανδραλής αλλά αυτό το ίσως παραείναι μεγάλο.

Ματραπάζης ΤΚΑ=1,1 (08/12). Στα Αλβ. matrapaz=μαυραγορίτης, , κερδοσκόπος, πλανόδιος αγοραπωλητής, γυρολόγος και παρόμοια. Είναι όμως και χαρακτηρισμός ανθρώπου χωρίς ηθικές αρχές, παραδόπιστου
Ματραπαζίδης

Ματσούκας

Μαφίτης ΤΚΑ=44.

Μαχλάς ΤΚΑ=6. Τρκ. mahlâs= (1) ψευδώνυμο (2) δεύτερο όνομα, π.χ., Mehmed Tarik η Hasan Alı.

Μαχλελής[ΑΧΗ] ΤΚΑ=0, ΤΚΘ=1 (07/09) και όνομα ποδοσφαιριστή. Ισως από το Τρκ. mahalleli= κάτοικος συγκεκριμένης γειτονιάς/συνοικίας αλλά αντίστοιχο Τρκ. επώνυμο δεν δείχνει να υπάρχη.

Μέγκουλης Οι [ΔΤ,ΜΤ] ετυμολογούν τό Μεγγούλης/Μεγγούλας από τό ΑραβοΤουρκικό menkul= κινητός, μεταφερόμενος (π.χ., κινητή

περιουσία). Η λέξη είχε καί τήν έννοια τού παραδοσιακός, προφορικός, στόμα μέ στόμα, από γενιά σε γενιά (όπως, π.χ., ο Ομηρος). Στό διαδίκτυο, τό μόνο όνομα πού βρήκα είναι το Μέγκουλης καί σέ γενικές γραμμές η ετυμολογία από τό κινητός δέν δείχνει απόλυτα πειστική. Επίσης στό διδίκτυο βρήκα ενα Πακιστανικο τραγούδι με στίχους «**Sahara Men Gul** Na Khilega/ Dariya Men Diya Na Jalega/ Deewaane Vaadiyon Men Dil Na Milega» οπου Men=εγώ, δικό μου καί Gul=τριαντάφυλλο. Η χρήση τής Ινδικής γιά νά εξηγηθούν Ελληνικά ονόματα είναι ολίγον τι τραβηγμένη. Πλήν όμως, έχουμε ονόματα Περσικής προελεύσεως (Βέγγος), η λέξη Gul, μέ μικρές παραλλαγές, χρησιμοποιείται από τό Νέο Δελχί έως τήν Πόλη, και τό αγαπημένος/χρυσούλης μού φαίνεται πιο πιθανό όνομα απο τό κινητός/μεταφερόμενος.

Αν συμβουλευθούμε ένα αλβανικό λεξικό θά δούμε τή λέξη mj**e**gull= (1)ομίχλη, καταχνιά, αντάρα (2) αρρώστια φυτών (άνθραξ) (3) πάθηση/θολερότητα τού κερατοειδούς (νεφέλιο). Το mj**e**gull δείχνει πιό πειστικό από τό menkul αλλά ο ΤΚΑ δεν εχει ονόματα πού νά αρχίζουν με ΜΙΕΓΚ (mj**e**~μιέ). Τά πράγματα περιπλέκονται αν προσέξουμε οτι ο ΤΚΑ εχει τά εξής ονόματα¨

ΜΕΓΚΟΣ=23, ΜΕΓΚΟΥΛΑΣ=19, ΜΕΓΚΟΥΛΗΣ=2, ΜΕΓΚΟΥΣΙΔΗΣ=3, ΜΕΓΚΟΥΣΟΓΛΟΥ=4, ΜΕΝΚΟΥΣΟΓΛΟΥ=1.

Εχουν όλα αυτά τα ονόματα την ίδια ρίζα; Ο [ΔΤ] σαφώς πιστεύει οτι όχι καί ετυμολογεί τά Μεγκούσης/Μεγκούσογλου από το Τρκ. menkuş=στολισμένος. Αυτή η λέξη πράγματι υπήρχε αλλά ο ορισμός της δείχνει οτι μάλλον δεν χρησιμοποιείται για ανθρώπους. Πράγματι, [RT] το ορίζει ως εξης (1) drawn as a picture (2) ornamented, colored, painted (3) impressed on the memory. Τό [RT] επίσης περιέχει τίς λέξεις menkûs= (1) ανεστραμμένος, διαβασμένος ανάποδα (2) με το κεφάλι κάτω, άνω-κάτω (3) θύμα υποτροπής (επανεμφάνιση της ίδιας αρρώστιας, επανάληψη τού ίδιου αδικήματος), menkuz=διαλελυμένος, κατεστραμμένος, άκυρος, και meşgul=απασχολημένος. Παρά τό γεγονός οτι το menkuş του [ΔΤ] και το menkûs (καί τα δύο προφέρονται ίδια στα Ελληνικά) είναι λέξεις γραμματιζούμενες, το ΜΕΝΚΟΥΣΟΓΛΟΥ μάς αναγκάζει να στραφούμε προς τα Τρκ. (εκτός κι' αν βρούμε μιά καλυτερη θεωρία) και να δεχτούμε μία απ'αυτές τις δύο λέξεις σάν ρίζα τών ΜΕΝΚΟΥ*****. Οσο γιά τά αλλα ονόματα, μέχρι να βρεθή πιό

	πειστική εξήγηση προτιμώ το **mjegull** αλλά ο αναγνώστης μπορεί νά διαλέξη.
Μεζεβίρης	
Μέζης	**ΤΚΑ=1, 6, 1, 6, 8 (01/11).**
Μεζίλης	
Μεζιλτζόπουλος	
Μεζίνης	
Μεζίτης	
Μεϊμάρης	ΤΚΕ=99, 22 (07/13). Ετυμολογείται από το Αραβογενές Τρκ. mimar=
Μεϊμαράκης	arxıtşektonawç Ston ΤΚΚΕ οι Mimar είναι 5 και οι Mimaroğlu 30.
Μεκλής	ΤΚΑ=5 (03/11). Πόλη Meklis (Dolusaklım) στην Τρκ., στις διαδικτυακές Λιβανέζικες συνταγές mekli=τηγανητός, σύμφωνα με Λιβανέζο φίλο μου meklis=χέλι, και στα Βλγ. мек=μαλακός και κατ' επέκτασιν εύκολος, επιεικής, καλόκαρδος, αδύναμος κ.τ.τ.. Κανένα από όλα αυτά δεν πείθει οτι είναι η ρίζα του επωνύμου.
Μέλκας	
Μενδρής	ΤΚΑ=4, 1 (01/11). Βλέπε Μενδρινός.
Μενδρηνός	
Μενδρινός	ΤΚΑ=100+ (01/11).
Μενούνος[ΑΧΗ]	ΤΚΑ=ΤΚΘ=0 (11/10) αλλά υπάρχει ο Περικλής Μενούνος (πολιτεύται στο Ξυλόκαστρο) και η Μαρία Μενούνου (ΕλληνοΑμερικανίδα τηλεπαρουσιάστρια και ηθοποιός]. Το Αραβογενές Οθ. menun = η ώρα του θανάτου παρά τις ομοιότητες δείχνει άσχετο, ίσως το όνομα να προέρχεται από το Τρκ. memnun=ευχαριστημένος, ικανοποιημένος λέξη που χρησιμοποιείται κατά κόρον στο εθιμοτυπικό χάρηκα! (memnun oldum). Στον ΤΚΚΕ οι Memnun είναι 17 και ίσως το Μενούνος να είναι παραφθορά του memnun.
Μεντερτζής	ΤΚΑ=1 (01/11).
Μεντρέκας	ΤΚΑ=2 (01/11). Μανδρέκας;
Μέξης	Ονομα επιφανών Σπετσιωτών με συμβολή στην επανάσταση του 1821. Παρατηρούμε τα εξής • Οι Σπέτσες εποικίσθηκαν απο Αρβανίτες • Στις αρχές των ετών 1990, ο πρωθυπουργός της Αλβανίας έφερε το όνομα Aleksander Meksi. • Τα αρχεία της Βενετίας και το ποίημα του Μανόλη Μπλέση για την άλωση της Λευκωσίας αναφέρονται στο μισθοφόρο Μέξα • Συμφωνα με τους καταλόγους ΟΤΕ, η διανομή του ονόματος είναι (ΤΚΑ: Μέξας=47, Μεξάκης=14, Μέξης=50+, ΤΚΘ: Μέξης=8, ΤΚΓ: Μέξης=2, ΤΚΣΠ: Μέξης=12)

- Στα Σερβικά και τα Βουλγάρικα mek=мек=ήπιος (καιρός) λείος, μαλακός (π.χ., ύφασμα όπως το βελούδο) και мекši είναι η συγκριτική μορφή του mek
- Ο [&ΚΛ2] ετυμολογει τα **Μεξιάς/Μεξάς** από το Αλβ. meksh(πληθ.meksha)= μοσχάρι και παραθέτει τον [VO] και εμμέσως τον Μπλέση και εμμέσως τον Σάθα (βλέπε [ΚΜ]). Στο [ΟΑ] διαβάζουμε meksh=mushk**o**r=kot**o**rr= βουβαλάκι εξημερωμένης βουβαλίνας. Ανάμεσα στα βουβάλια και στα γελάδια η διαφορά είναι μικρή και το γεγονός ότι ο [ΚΜ] γράφει το συμβατό με τον τονισμό του meksh Μέξας και όχι Μεξάς ήσσονος σημασίας. Τέλος, σε μιά από τις ατέρμονες διαδικτυακές ΕλληνοΑλβανικές συζητήσεις η Αλβανική πλευρά αναφέρεται στα επώνυμα Mekshe και Meksha (χωριό Flambur, Φλάμουρο;) και δείχνει τη σωστή ορθογραφία (ksh και όχι ks).

Με τα υπάρχοντα δεδομένα ψηφίζω [&ΚΛ2]. Βλέπε και Μαντάς.

Μεσελίδης Συμφωνα με τον [ΔΤ] απο το mesel =μύθος. Παρατηρούμε οτι η λέξη mesel εχει μάλλον την έννοια γνωμικό/παραβολή και οτι υπάρχει το ηχητικά συγγενές mesele= πρόβλημα, θέμα, ερώτημα, υπόθεση, αντιδικία

Μιαούλης [ΑΧΗ] ΤΚΑ= ~100 (12/12). Ο Samuel S. Wilson (Narrative of the Greek mission, 1830) μνημονεύει συζήτηση με τον ναύαρχο και ήρωα του '21 Μιαούλη ο οποίος του είπε οτι το οικογενειακό του όνομα ήταν Βώκος και το Μιαούλης ήταν παρατσούκλι από το όνομα πλοίου του. Σύμφωνα με την αφήγηση το όνομα του πλοίου (Μιαούλης) σήμαινε «the Mewler». Το mewler σημαίνει κλαψιάρης, παραπονιάρης, γατί που νιαουρίζει, μωρό που κλαψουρίζει και παρόμοια. Θα ήταν ίσως πιό πολεμοχαρές να λεγότανε το πλοίο «the Mauler» (maul= σφυροκοπώ, κοπανάω, κακοποιώ, ξεσκόζω, λυμαίνομαι). Στα Αλβ. πάντως mjaullin= νιαουρίζω (και μεταφορικά παραπονιέμαι, φλυαρώ) και ο Μιαούλης ήταν Αρβανίτης.

Μιμαρίδης ΤΚΕ=5,2 (07/13). Βλέπε Μεϊμάρης.

Μιμαράκης

Μιρασγεζῆς ΤΚΑ=4,2. Τρκ. miras=κληρονομιά+yedi=έφαγε→ mirasyedi= κληρονομοφάγος, σπαταλόμουτρο, τεμπελόσκυκο που ζή από την κληρονομιά.
Μιρασγετζής

Μίρας Αλβ. mire καλωσύνη/αγαθότητα, καλός/αγαθός, καλώς/αγαθώς και παρόμοια

Μουζακίτης Ο Θεόδωρος Μουζακάς ήταν Αλβανός φεουδάρχης του 15-ου μ.Χ. αιώνα στο Μπεράτι (αρχαία Αντιπάτειρα την οποία κατέστρεψαν οι Ρωμαίοι τον δεύτερο προ Χριστού αιώνα) και Μουζακιά είναι το όνομα

περιοχής της νοτίου Αλβανίας. Χωριά Μουζάκι (Ηπειρος, Θεσσαλία, Πελοπόννησος(2)), Μουζακάτα (Κεφαλονιά), Μουζακαίοι (Ηπειρος), ισως και άλλα. Το όνομα χρησιμοποιείται και στην Ιταλία (**MUSACCHIO, MUSCHIACCHIO, MUSACCHI, MUSACCHIA**).

Μουζάλας ΤΚΕ=61, 2, 30 (12/16). Το ***ιώτης δείχνει κατά κανόνα καταγωγή, ίσως και τα τρία επώνυμα να έχουν την ίδια ρίζα. Η Αίγειρος είναι ένα χωριό κοντά στην Κομοτηνή που ιδρύθηκε το 1923 και κατοικήθηκε από πρόσφυγες. Μέρος των προσφύγων ήταν πρόσφυγες από τη Μούζαλη της Ανατολικής Θράκης (σήμερα λέγεται Τσομπάν τσεσμέ= η βρύση του Τσομπάνου). Στην Ασιατική Τουρκία βρίσκουμε τη Muza (3185 κάτοικοι) και την Muzal (4619). Στα Τουρκικά, οι καταγόμενοι από αυτές τις πολίχνες λέγονται Muzalı και Muzallı (τόνος στη λήγουσα).

Μουζάλης
Μουζαλιώτης

Μουζεβίρης, müzevvir= δόλιος, στρεψόδικος, ψεύτης, απατεώνας

Μουλκιώτης[ΑΝ] [ΤΚΑ=18]. Υπάρχουν 6 χωριά με το όνομα Μούλκι, οπότε Μουλκιώτης=απο το Μούλκι. Παρατηρούμε οτι στα Τρκ mülk=κτήμα, περιουσιακό στοιχείο, τσιφλίκι=μούλκι. Στην Οθωμανική αυτοκρατορία υπήρκαν κτήματα γνωστα ως βακούφικα (Τρκ. vakıf) τη χρήση των οποίων ο Σουλτάνος παραχωρούσε σε ιδιώτες έναντι ενοικίου και μούλκια, τα οποία ο Σουλτάνος παραχωρουσε με απόλυτα και κληρονομικά δικαίωματα

Μουνδρέας ******

Μουντρης **ΤΚΑ=2**

Μουντράκης **ΤΚΑ=18**

Μουντριζας **ΤΚΑ=4**

Μουντριχας **ΤΚΑ=37**

Μουράτης Απο το Murat, και αυτο από το murat=επιθυμια, στόχος

Μουρίκας[ΤΝ] Στόν ΤΚΑ βρίσκουμε 7 με το όνομα Μουρίκας, 100+ με το όνομα Μουρίκης. Παρατηρούμε ότι υπάρχουν διάφορα τοπωνύμια με το όνομα Μουρίκι (τουλάχιστον τρία χωριά και ένα ρέμα) και ότι Μουρίκης ήταν το όνομα Αλβανού στρατιώτη (Κόκλας, δές όνομα). Το [ΟΑ] αναφέρει murrik=σκούρο καστανό/καφετί, μαυρειδερό καί murrikë=murrë=αγελάδα με σκούρο χρώμα. Παρατηρούμε ότι το murrik και το Μαυρίκιος (Maurus (μελαψός), Mauricius, Maurice) έχουν ηχητικές και εννοιολογικές ομοιότητες.

Μουρίκης

Ο [ΑΚΛ] ετυμολογει το Μουρίκης απο το Αραβικό muhrik= θλιβερός. Το [RT] γράφει ότι το muhrik (απο τα Αραβικά, γραμματιζούμενο) σημαίνει (1) καίων, καταστροφικός και (2) συγκινητικός. Υποθέτω ότι

συγκινητικός και θλιβερός μπορούν να θεωρηθούν συνώνυμα αλλά δεν βρίσκω την ετυμολογία πολύ πειστική.

Μούτας *****

Μουτάφης ΤΚΑ= 100+ (12/09). Κατά τον [ΜΤ] από το Τρκ. mutaf= αυτός που φκιάχνει σχοινιά η υφαίνει χοντρά τρίχινα υφάσματα. Κατά τον [RT] αυτός που κατασκευάζει κλωστή η ύφασμα από μαλλί γίδας. Στον ΤΚΚΕ οι Mutaf είναι 36.

Μπαζάρας ΤΚΑ=5,1.

Μπαζαρίδης

Μπαζιάνας ΤΚΑ=7 (12/12). Στην Λατινοκρατούμενη Ελλάδα *1204-1566) και στα Ενετοκρατούμενο Ιόνιο (έφυγαν το 1797) υπήρχαν οικογένειες με οικόσημα, τίτλους ευγενείας, και κτήματα. Μία τέτοια οικογένεια ήταν και η Μπαζιάνι-Μπαζιάνας και κατα τά φαινόμενα η ετυμολογία του επωνύμου πρέπει να αναζητηθή στα Ιταλικά και παρόμοια. Βλέπε Μπατζιάνας.

Μπαϊκούσης ΤΚΑ=9. Τρκ baykuş=κουκουβάγια. Στον ΤΚΚΕ Baykuş=60.

Μπαΐλής

Μπάιλος ΤΚΑ=15 (11/08). Στον [ΔΔ] διαβάζουμε: μπάιλος=Ενετός αξιωματούχος με διοκητική εξουσία.

Μπάιμπας *****

Μπαϊρακτάρης Τούρκικο bayrak=σημαία, παντιέρα καί barayktar (αρχαΐζον bayrakdar)=σημαιοφόρος

Μπαιράμης ΤΚΑ=32. Η λέξη bayram βασικά σημαίνει γιορτή (θρησκευτική η εθνική) και κατ' επέκταση αργία, μεγάλη χαρα, εορτασμός, πανηγύρι. Η λέξη bayramî σημαίνει (1) σχετικός με το bayram (2) μέλος δερβισικου τάγματος ονομαζομένου Bayramiye.

Μπαΐρης[ΑΧΗ] ΤΚΑ=1. Ο [ΔΤ] ετυμολογεί το όνομα από το Τρκ. bayır=πλαγιά (αλλά και ανηφοριά, λόφος σύμφωνα με τα λεξικά). Σε συνδυασμούς το bayır αποκτά απρόσμενες προεκτάσεις. Π.χ., στα Τρκ. turp= ραπανάκι και bayır turpu= καρύκευμα (όμως π.χ., η μουστάρδα) με βάση το ραπανάκι (horseradish για τους Αμερικανομαθείς, μορφή wasabi γιά τους μανιακούς του Σούσι, και όσοι το έχουν δοκιμάσει ξέρουν ότι καμιά φορά ανηφορίζει στη μύτη). Παράλληλα το bayır είναι μορφή του bayımak και σήμαινε πλουτίζει/πλούτισε. Στον ΤΚΚΕ βρίσκουμε 200+ Bayır από τούς οποίους 9 λέγονται Mehmet. Το αν ο ένας Μπαΐρης μας και οι 200+ της Κωνσταντινούπολης έχουν πάρε δόσε με ανηφόρες η πλούτη, το αφήνω στη κρίση του αναγνώστη.

Μπακάρας ΤΚΑ=7 (03/11). Υπάρχοθν δυό πιθανοφανείς ετυμολογίες:

(1) Μεγενθυντικό του Μπάκας

(2) Από το Τρκ. bakar. Στον ΤΚΚΕ οι Bakar είναι 200 και στα Τρκ.

- Το Αραβογενές bakar σήμαινε (α) βόδι (β) δοοειδές (γ) βλάκας. Αντίστοιχες έννοιες είχαν τα bakara, bakare.
- Το bakar είναι και μορφή του ρήματος bakmak και σημαίνει κοιτάζει, εξετάζει, ατενίζει και κατ' επέκταση εκείνον που συχνά, ίσως για λόγους σπαγγελματικούς, κοιτάζει κ.τ.τ..

Κατά τα φαινόμενα το γνωστό παιχνίδι (baccara) είναι άσχετο με το επώνυμο.

Μπάκας[ΑΧΗ] ΤΚΑ=100+, 8, 23, 1 . Η λέξη μπάκα σημαίνει (1) κοιλιά, στομάχι (2) διόγκωση της κοιλιάς λόγω υπερτροφίας της σπλήνας. Μπάκας και μπακανιάρης αναφέρονται στον κοιλαρά αλλά και σε εκεινον που έχει την κοιλιά πρησμένη και σημαίνουν επίσης (3) κιτρινιάρης, αρρωστιάρικος [ΣΤ]. Ο [ΤΦ] ετυμολογεί το μπάκα απο το Λατινικό (και Ιταλικό) bac(c)a= μικρός σφαιροειδής καρπός, π.χ., μούρο) αλλά το [ΙΜΦ] απο το Αλβανικό baka = η κοιλιά. Τα λεξικά μου αγνοούν τη λέξη baka, παραδόξως επιμένοντας οτι στα Αλβ. κοιλιά=bark. Σημειώνουμε επίσης οτι στα Οθ. baka=bağa= τα βατραχο-χελωνο-ειδή και baka=beka= (1) αιώνιο, αιωνιότητα, αθανασία (2) η εξάλειψη του εγώ και η ένωση με τον Θεό. Το Βάκας και το Βακάκος ίσως να μήν είναι αποτέλεσμα εξελληνισμών αλλά μορφές του Βάκκας (βλέπε όνομα).

Βάκας
Μπακάκος
Βακάκος

Μπακαγιάννης ΤΚΑ=24.

Μπακαγιάς[ΑΧΗ] ΤΚΑ=5. Τρκ. bakaya=(1) υπόλοιπα (2) ποσά που δεν έχουν πληρωθεί, χρεωστούμενα, απλήρωτοι φόροι (3) ανυπότακτος (όσον αφορά στη στρατιωτική θητεία), ο στρατευμένος που δεν εμφανίζεται στο στρατό. Ενας και μόνο Bakaya στον ΤΚΚΕ.

Μπακαΐμης[ΑΧΗ] ΤΚΑ=2. Στα Τρκ. bakayım (~να δώ) είναι μορφή του bakmak και το ανορθόγραφο bakaım (~θα κοιτάξω=bakacağım) εμφανίζεται ~1500 φορές στο διαδίκτυο, σχεδόν αποκλειστικά σε Τρκ. ιστοσελίδες. Στον ΤΚΚΕ επώνυμο Bakayım, Bakaım, η Bakacağım δεν υπάρχει. Υπάρχουν όμως 39 Bakacak (=θα κοιτάξει, αλλά και μετοχή με την έννοια «~ ο μελλοντικά κοιτάζων». Σε τελικη ανάλυση, πιθανή ρίζα πέρα απο το ρήμα bakmak (κοιτάζω, παρακολουθώ, περιποιούμαι, γηροκομώ και παρόμοια) η εν ανάγκη το baka (βλέπε Μπάκας) δεν γνωρίζω.

Μπακακέας[ΑΧΗ] ΤΚΑ=3. Ισως απο τον μπάκακα=βάτραχος. Υπάρχει όμως και το Αλβ. bakeqës=bakeq=κακοποιός, εγκληματίας, αλήτης, κάθαρμα, παληάνθρωπος, κατεργάρης κ.τ.τ.. Βλέπε όμως και Μπακάκης

Μπακάκης [ΑΧΗ] ΤΚΑ=10, 40. Η κατάληξη σε –ης και ο μανιώδης εξελληνισμός του

Βακάκης (Μπ→Β) δείχνουν Μικρασιατική προέλευση. Ισως απο το Bakak=Bakbak=πολυλογάς, φλύαρος, ποτάμι ασταμάτητο, χειμαρρώδης. Ενας Bakak και 15 Bakbak στον ΤΚΚΕ (03/10).

Μπακάκος[ΑΧΗ] ΤΚΑ=22 (03/10). Βλέπε Μπακάκης.

Μπακάλης

Μπακίρης[ΑΧΗ] ΤΚΑ=11,22,95, 1. Τρκ. bakır=(1)χαλκός, χαλκωματένιος, χάλκινο νόμισμα, χάλκινο κουζινικό bakırlı=χαλκούχος, bakırcı= ο χαλκιάς, χαλκωματάς. Το Μπακίρης μπορεί να προέρχεται και απο το Αραβογενές bakir= (1) παρθένος, παρθενικός, ανέγγιχτος (π.χ., bakir orman= παρθένο δάσος (2) νωρίς (3) γελάδια (γραμματιζούμενος πληθυντικός του bakara). Τη λέξη bakir τη βρίσκουμε και στο όνομα του Abu Bakr [=ο πατέρας της παρθένας, ήτοι της Ayşe την οποία ο προφήτης παντρεύτηκε όταν η Ayşe ήταν ακόμη κοριτσάκι]). Τέλος, οι μανιώδεις των εξωτικών ετυμολογιών μπορουν να λάβουν υπ' όψιν το Οθ. bâkır= (1) οτιδήποτε κόβει, ανοίγει στα δυό (π.χ., μπαλντάς χασάπη) (2) όποιος ερευνά σχολαστικά και σε βάθος (3) όνομα ενός από τους 12 Ιμάμηδες.

Μπακιρλής
Μπακιρτζή
Μπακιρτζίογλου

Μπακλαβάς ΤΚΑ=96+. Μάλλον από το γλυκό μπακλαβά. Στον ΤΚΚΕ Baklava=1, Baklavacı=3. Το μπακλαβάς χρησιμοποιείται και σαν συνώνυμο του χαλβάς με την έννοια του θηλυπρεπής, μαμόθρεφτος, ήσσονος ανδρισμού.

Μπάκουρας[ΑΧΗ] ΤΚΑ=3,36,42. Στά Αλβ. mpakur= (1) εξαντλημένος, ζαλισμένος, στα πρόθυρα της λιποθυμίας (2) πάρα πολύ αδύναμος ενώ στα Τρκ bakur= bakure= πρώτα φρούτα της εποχής (παρόμοιο με το bakir=bakire= παρθένα) και bakur=ζώο με κέρατα. Ενας και μόνο Bakur στον ΤΚΚΕ. Με βάση αυτά τα δεδομένα η Αλβ. προέλευση δείχνει πιο πειστική αν και το Μπακούρης θα μπορούσε να είναι Τουρκογενές. Γιά λόγους που αγνοώ η λέξη μπάκουρος χρησιμοποιείται στα σύγχρονα Ελληνικά σαν χαρακτηρισμός άντρα ο οποίος δεν μπορεί να σταυρώση γυναίκα

Μπακούρης
Μπάκουρος

Μπακλάς ΤΚΑ=1,15,2 και στον ΤΚΚΕ Bakla=10, Baklacı=18. Στα Τρκ bakla=(1) κουκί (2) κρίκος (3) σημάδι στην προβειά ζώου. Τα κουκιά χρησιμοποιούνταν (όπως το κατακάθι του καφέ) στην προβλεψη του μέλλοντος και εμφανίζονται και σε εκφράσεις του τύπου τα λέω χύμα και σταράτα, τα ξερνάω όλα (ομολογώ) και παρόμοια.

Μπακλατζής
Μπακλατζίογλου

Μπακρατσάς ΤΚΑ=32. Τρκ. Bakraç= (1) χάλκινος κουβάς (2) χάλκινο δοχείο που χρησιμοποιείται στον αγιασμό (3) έμβολο αντλίας. Το τι είδους μπακράτσι διέθετε ο μπακρατσάς το αφήνουμε στη κρίση και τη φαντασία του αναγνώστη.

Μπαλαμπάνης ΤΚΑ=100+, 1. Τρκ. balaban= γιγαντόσωμος, χειροδύναμος (2)

Μπαλαβάνης εξημερωμένη αρκούδα (3) (σε αρχαΐζοντα Τρκ.) μεγάλο τύμπανο η χοντρή μπαγκέτα. Η τελευταία σημασία χρησιμοποιήθηκε στα Ελληνικά και στο διαδίκτυο διαβάζουμε:.... πριν ακόμη το "μπαλαμπάνι" το νταουλάκι του "Ντελάλη" εσήμανε την συγκέντρωση στα σπίτια μας.... (Δημήτριος Αραμπατζής, Παιδικές Εμπαιρίες, http://arampatzis.sakisp.gr/). Η λέξη Μπαλαμπάνι εμφανίζεται και σαν τοπωνύμιο (Μπαλαμπάνι στο δήμο Ερμιόνης, απογραφή 1845, όρμος Μπαλαμπάνι – σήμερα νέος Μαρμαράς στη Χαλκιδική, χάνι Μπαλαμπάνι κοντά στη Κλεισούρα Στον ΤΚΚΕ οι Balaban είναι 200+.

Μπαλαής[ΑΧΗ] ΤΚΑ=6 και 44 Bala στον ΤΚΚΕ. Μάλλον από το Balâ= ανώτερος, ανώτατος, διακεκριμένος, ψηλός (2) το πάνω μέρος ενός αντικειμένου, στέμμα/κορυφή κεφαλής/λόφου/βουνού (3) ύψος, μήκος, θέση. Υπάρχει βέβαια και το balayı=bal+ayı= μήνας του μέλιτος το οποίο είναι ηχητικά σχεδόν ταυτόσημο αλλά τέτοιο Τρκ. όνομα δεν δείχνει να υπάρχη.

Μπαλάσκας ΤΚΑ=100+. Παραφθορά του Παλάσκας, βλέπε επώνυμο.

Μπαλάσης **(διαδίκτυο**

Μπαλάφας ΤΚ= 866, 201 (12/14). Στη ιστοσελίδα

Μπαλαφούτης http://greeklastnames.blogspot.gr/2009/05/blog-post_7669.html διαβάζουμε «**Μπαλάφας/Μπαλαφούτης-** Από το ν.ε. μπαλάφα, η ανοησία, σαχλαμάρα,<άγν.ετύμου>» με αναφορά στο λεξικό Μπαμπινιώτη. Από την άλλη μεριά στην ιστοσελίδα http://www.slang.gr/lemma/show/mpalafara_17368 διαβάζουμε οτι η λέξεις μπαλάφα, μπαλαφάρα, και μπαλαφαρία προέρχονται από τον κόσμο του λαϊκού θεάτρου και ετυμολογούνται από τον μπολουξή Μπαλαφάρα και η λέξη έχει την έννοια παραστάσεως όπου κυριαρχεί η υπερβολή, η χιντράδα, ακόμη και η χυδαιότητα. Εχει συνώνυμα την κιτσάτη χοντροκοπιά, την μπαρούφα, τηε μπούρδα την σαχλαμάρα, και την αρλούμπα. Με βάση όλα αυτά δεν είναι προφανές ποιά ήταν η κότα και ποιό το αυγό και κατά μείζονα λόγο ποιά λέξη έιναι το θεμέλιο της αληθινής ετυμολογίας. Σημειώνουμε οτι επίθετο Μπαλαφάρας δεν εμφανίζεται στους τηλεφωνικούς καταλόγους.

Μπαλικτσής ΤΚΑ=1,1,4,2,1. Τρκ. balık=ψάρι kαι balıkçı=(1) ψαράς (2) πωλητής

Μπαλικτζής ψαριών. Στον ΤΚΚΕ οι Balıkçı είναι 131, οι Balıkçıoğlu 22.

Μπαλιξής

Μπαλουξής

Μπαλούξογλου

Μπαλκανάς ΤΚΑ=10. Τρκ. Balkan= οροσειρά με πυκνά δάση, εξ ου και Balkan=Βαλκάνια. Στον ΤΚΚΕ βρίσκουμε 200+ Balkan εκ των οποίων οι Mehmet είναι 23.

Μπαλογιάννης ΤΚΑ=46 (11/08). Οπως καί τό Μπαλόκας.
[ΑΧΗ]

Μπαλ[ό/ώ]κας ΤΚΑ=38,1. Στα Αλβ. bal σημαίνει λευκή κηλίδα και μεταφορικά κηλίδα
Μπαλοκοιλιάς στό χαρακτήρα, τιμή, όνομα, προσωπικότητα, κάτι πού ντροπιάζει.
[ΑΧΗ] Από τό bal προέχονται διάφορες λέξεις, π.χ., bálo= (1) ζώο μέ άσπρα στίγματα, (2) ασπρομάλλης η μέ άσπρη γενειάδα, (3) αλμπίνος (4) άνθρωπος δακτυλοδεικτούμενος, ξεδιάντροπος, τον οποίο η κοινωνία θεωρεί αποβλητέο καί balók= ζώο μέ άσπρα στίγματα

Μπαλτάς ΤΚΑ=100+, 6, 67. Μπαλτάς= τσεκούρι, μπαλτατζής=ξυλοκόπος από τα
Μπαλτάκος Τρκ. balta=τσεκουρι, πελεκυς, μπαλτας και baltacı= 1. κατασκευαστης,
Μπαλτατζῆς πωλητης μπαλταδων 2. ξυλοκοπος 3. πυροσβεστης, στρατιωτης μηχανικου (sapeur) χρηστης μπαλτα 4. (πάλαι ποτέ) τσεκουροφόροι φρουροί του παλατιού. Σε ωρισμένες Τρκ. εκφράσεις η λέξη balta έχει την έννοια του έπιμόνως ενοχλητικού και του χοντροκομένου. Στον ΤΚΚΕ οι Balta είναι 200+ (από τους οποίους 10 λέγονται Mehmet) και οι Baltacı 17.

Μπαλτζής ΤΚΑ=45,1,1. Στα Τρκ. bal=μέλι, balcı= παραγωγός/ˈεμπορας μελιού.
Μπαλτζίδης Στον ΤΚΚΕ οι Balcı είναι 55.
Μπαλτζίλογλου

Μπαλτιμάς

Μπάμιας bamya=μπαμια

Μπαμπαγενές ΤΚΑ=2,1,1. Τρκ. babayane= πατρικός (τρόπος, συμπεριφορά) καί
Μπαμπαγιάν, babayani=άνδρας απλός, προσιτός. Σημειώνουμε και το Τρκ. babacan=
Μπαμπαιοαννα ανοιχτόκαρδος και τό Αλβ. babaxhan= αθώος, ειλικρινής, αγαπητός
[ΑΧΗ] σχεδόν ταυτόσημα μέ τό babayani.

Μπαμπαλής[ΑΧΗ] ΤΚΑ=100+. Επίσης εμφανίζεται και ως Μπάμπαλης. Η λέξη μπάμπαλης στα Ελληνικά σημαίνει γέρος και το [ΙΜΤ] πιθανολογεί ότι ίσως προέρχεται από το παμπάλαιος. Ο [ΔΤ] το ετυμολογεί από το baba=μπαπάς και ευμολογεί το Τρκ babalı από το παμπάλαιος. Ο [ΑΚΛ] ετυμολογεί το Βάβαλης από το baba=πατέρας. Κατά τη γνώμη μου ίσως το μπάμπαλης να προέρχεται από το παμπάλαιος αλλά είναι πολύ απλούστερο μα υποθέσουμε οτι το Τρκ. babalı = baba+lı εκδοχή που ενισχύεται και από την απόδοση της λέξης babalı =(1) ο έχων πατέρα (σε αντίθεση με τον babasız=ορφανό από πατέρα) (2) άκρως εκνευρισμένος, σε κατάσταση αμόκ (3) οξύθυμος. Τέλος η λέξη babalı, όπως όλες οι λέξεις, αποκτά απο τα συμφραζόμενα ασυνήθεις ερμηνείες. Π.χ., στην Τρκ. αργκό babalı όταν αναφέρεται σε τράπουλα σημαίνει σημαδεμένη. Σε τελική ανάλυση η δική μου προτίμηση εί Μπάμπαλης από το μπάμπαλης και Μπαμπαλής από το Τρκ. babalı με έμφαση στο οξύθυμος, χωρίς να αποκλείωνται και άλλες εκδοχές

Μπαμπατζάνης ΤΚΑ=19. Ο [ΔΤ] το ετυμολογεί από το baba (μπαμπάς)+can (ζωή, καρδιά). Αλλά πρέπει να προσθέσουμε οτι babacan= ανοχτόκαρδος [ΤΕ], καλοκάγαθος, καλόκαρδος ηλικιωμένος [RT]. Σωρεία από Babacan στον ΤΚΚΕ (οι Mehmet είναι 7). Αλβανικό babaxhan με την ίδια σχεδόν σημασία (αθώος, αγαπητός, ειλικρινής)

Μπαμπάτς[ΑΧΗ] ΤΚΑ=1,0,13,5,63 και 30 αναφορές στο Μπαμπάτσης στο διαδίκτυο. Στα Οθ. babaç=(1) μεγάλο πουλερικό (2) μεγάλος, κορδωμένος [RT], βαρβάτος, νταβραντισμενος[ΤΕ] και babaçko=νταρντάνα [RT], παίδαρος[ΤΕ]. Παράλληλα, στα Αλβ. bab**a**ckë=πατερούλης, μπαμπάκας. Στον ΤΚΚΕ βρίσκουμε 12 Babaç και κανένα Babaçko.

Μπαμπάτσης
Μπαμπατσιάς
Μπαμπατσίκας
Μπαμπατσίκος

Μπαμπινιώτης ΤΚΑ=7 (08/12). Εθνικό, από τη Μπαμπίνη (χωριό στο Ξηρόμερο, στην ΑιτωλοΑκαρνανία). Ο [MV] θεωρεί το τοπωνύμιο Σλαβογενές, το γράφει Μπαμπίνι, και το αποδίδει ως «τόπος/χωριό της γρηάς/γιαγιάς».

Μπαμπλέκος **Ιντερνετ**

Μπαντής ΤΚΑ=70, ΤΚΘ=78+, ΤΚ Καβάλας 4. Ο γνωστός άνθρωπος του θεάτρου Τάσος Μπαντής γεννήθηκε στην Πόλη και στον ΤΚΚΕ βρίσκουμε δύο Badı και δύο Badi. Στα Τρκ. badi= πάπια αλλά στα Οθ. σήμαινε επίσης (1) κάποιος που κατοικεί στην ερημιά (2) χωριάτης (3) οτιδήποτε σχετικό με τον άνεμο (4) ευμετάβλητος. Στις Ελληνικές ιστοσελίδες διαβάζουμε ότι Μπαντής προέρχεται από το bandido= ληστής (Γελάνθη Καρδίτσας) και ότι είναι Βλάχικο όνομα (ιστοσελίδα για τους Βλάχους Αλμυρού). Στην τελική ανάλυση, πειστική ετυμολογία δεν γνωρίζω.

Μπαξεβάνης ΤΚΑ=100+, 50. Παραλλαγή του Μπαχτσεβάνης, βλεπε επώνυμο.

Μπαξεβανάκης

Μπαράκης ΤΚΑ=5,6,6,4,6,6,10. Παρά το γεγονός ότι στον ΤΚΚΕ βρίσκουμε 39 Barak και ένα Barakl1=1, και στο διαδίκτυο διαβάζουμε «drug-store Mehmet Barakçı» (στην Κωνσταντινούπολη) η ετυμολογία από τα Τρκ. κάθε άλλο παρά προφανής είναι. Στα Οθ. barak λεγότανε είδος υφάσματος (παρόμοιο με το βελούδο) αλλά και είδος ιδιαίτερα τριχωτού σκύλου. Στην Εβραϊκή b**a**rak=αστραπή και εν χρήσει όνομα (αναφέρεται και στη Βίβλο, όνομα στρατιωτικού ηγέτη) που στα Τρκ. αντιστοιχεί στο Αραβογενές berk=αστραπή (βλέπε και Μπάρκογλου). Στα Αραβ. barakah= ευλογία, χρησιμοποιείται σαν κύριο όνομα και υιοθετήθηκε από τους Γάλλους (έκφραση avoir la baraka που δηλώνει υπερβολική τύχη, λες και σε βοηθάη ο Θεός). Στην Ηλεία υπάρχει οικισμός ονομαζόμενος Μπαρακίτικα και στην Μακεδονία υπήρχαν χωριά ονομαζόμενα Μπαρακλί (σήμερα Εξοχή, Νέα Κερασέα, Βαλερό,

Μπαρακίτης
Μπαρακλής
Μπαράκας
Μπαρακάκης
Μπαρακάκος
Μπαρακάρης

Στενωπός).. Τέλος, στα Τρκ. έχουμε την Ιταλογενή λέξη bar**a**ka=παράγκα. Βλέπε και Μπάρκογλου.

Μπαρδάκας

Μπαρδάκης #####

Μπάρδας ΤΚΑ=29. Το όνομα συνδέεται με φάρα ΑρβανιτοΒλάχων. Οι Αρβανιτοβλάχοι γιά λόγους αγνώστους μετώκησαν στον Τύρναβο. Δοθέντος ότι στα Αλβ. bardhë βασικά σημαίνει λευκός και κατ᾽επέκταση τυχερός/ αρρώστια ελαφριά/ άσπιλος, αγνός, καθαρός/ άσπρο γιδοπρόβατο/ κορίτσι με άσπρο δέρμα/καλή πράξη, μπορούμε να υποθέσουμε ότι η ρίζα είναι bardhë και η έννοια παίζει ανάμεσα στις εννοιολογικές αποχρώσεις του λευκού.

Μπάρδης Απο το πρόθεμα bardh που χρησιμοποιείται σε ~40 Αλβ. λέξεις με την έννοια του λευκός, άσπρος, χλωμός και μεταφορικά τυχερός, αγνός, καθαρός κ.τ.λ.

Μπαρής[ΑΧΗ] ΤΚΑ=29,0 (αναφορές στο διαδίκτυο) ,23. Στα Αλβ. bari=βοσκός, γιδοβοσκός, ποιμένας, ποιμένας (παπάς). Αλλά στον ΤΚΚΕ βρίσκουμε 3 Bari, 3 Barı, 5 Barik, και 16 Barık. Στα Τρκ. Bari= (1) Θεός (2) εξέχων, εξαιρετικός, όμορφος, (3) όμορφος (4) έξυπνος, πνευματώδης, (5) νικητής (6) καλός, σωστός, καθως πρέπει, ενδεδειγμένος Barı=φράχτης, Barik= (1) φωτεινός, αστραφτερός,μ (με αστραπές (σύννεφο) (2) λεπτός (3) λεπτοδουλειά (4) έξυπνος, οξύς, διορατικός, Barika= (1) λάμψη σπαθιού (2) λάμψη αστραπής (3) λάμψη/ έμπνευση που φωτίζει το μυαλό. Το τι σημαίνει το Barık το αγνοώ, ίσως να είναι προϊόν σύγχισης που Τουρκοποίησε το Barik (εν μέρει Αραβογενές και εν μέρει Περσογενές). Χωρίς να θέλω να αδικήσω όσους προτιμούν να ετυμολογήσουν τα ονόματα από το έξυπνος και παρόμοια, εγώ τείνω πρός το Βοσκός/Βοσκόπουλος.

Μπαρίκας

Μπαρίκος

Μπαρίτας ΤΚΑ=4,29,3,0 αλλά αναφορές στο διαδίκτυο. Ο [ΔΤ] ετυμολογεί το Μπαρίτ[α/η]ς από το Τρκ. bârit=ψυχρός. Πράγματι, barit είναι μορφή του Αραβογενούς barid το οποίο σημαίνει (1) κρύος/ψυχρός και δυσάρεστος (2) δροσερός και ευχάριστος (3) κοφτερός (σπαθί) (4) αμβλύ, που χρειάζεται τρόχισμα (σπαθί). Τα πράγματα περιπλέκονται διότι στον ΤΚΚΕ Βρίσκουμε τρείς Barıt, τρείς Bari αλλά ούτε ένα Barid η Barit. Οπότε η θα υποθέσουμε ότι οι Τούρκοι μπέρδεψαν το Barit και το Barıt (ισως) η ότι η υπάρχουσα ετυμολογία είναι ύποπτη. Ο αναγνώστης ας διαλέξη. Ας σημειωθή ότι Μπαρίτης είναι όνομα ποταμιού στην Κρήτη.

Μπαριταντωνάκης

Μπαρίτης

Μπαρμπέρης *****

Μπάρκογλου Η λέξη bark στα Τρκ. έχει πέσει σε αχρηστεία και τη συναντάμε σε

[ΑΧΗ] εκφράσεις τυποποιημένες (ev bark=σπιτικό και ev bark sahibi=οικογενειάρχης). Σημειώνουμε επίσης τα barak= μακρυμάλλης στην αρχαΐζουσα Τρκ. και ράτσα σκύλων στη σύγχρονη και berk= (1) σταθερός, στερεός, σκληρός, δυνατός και (2) αστραπή. Η δεύτερη ερμηνεία σχετίζεται με το Εβραϊκό barak/berak= αστραπή (το όνομα απαντάται και στη Βίβλο). Στον ΤΚΚΕ βρίσκουμε σωρεία Berk (13 Mehmet), 39 Barak, 1 Barakoğlu, 2 Bark, 3 Berak

Μπάρλος *****

Μπαρμπάτσης Κατα τον [ΔΤ] απο το bar=μπάρ και το Τρκ. baç. Επειδή όμως η Τρκ.
[ΑΧΗ] λέξη bar εχει 10 διαφορετικές έννοιες, επειδή η βασικη μορφή τού baç είναι bac (προφέρεται μπάτζ) και οι πλαγιες πτώσεις του baç σχηματίζονται απο το bac, επειδή η παραθεση ουσιαστικών σε δομή που οι Τούρκοι αποκαλοούν izafet κατα κανόνα βαζει το δευτερο ουσιαστικό σε μορφή κτήσεως (bac→ bacı με προφορά τζ) και, τελικά, επειδή ο πυρπολητής (και όχι μπαρόβιος) Κοσμάς Μπαρμπάτσης ήταν Υδραίος, η Υδρα εποικιστηκε απο ΕλληνοΑλβανούς, και η λεξη barbaç στα Αλβανικα σημαίνει Αλβανός της Ελλάδας, προτιμώ το Μπαρμπάτσης=ΕλληνοΑλβανός.

Μπαρμπής

Μπαρμπιτσιώτης

Μπαρμπούτης ΤΚΑ=46,19,1. Στα Τρκ. barbut=μπαρμπούτι= τυχερό παιχνίδι που
Μπαρμπουτσής παίζεται με ζάρια και bartbutçu= ο παίζων μπαρμπούτι. Στον ΤΚΚΕ
Μπαρμπουτσιώτης βρίσκουμε 4 Barbut και 0 Barbutçu (0 επίσης και στην Ασιατική Κωνσταντινούπολη και στην Αγκυρα, το επώνυμο είτε είναι σπάνιο είτε δεν υπάρχει). Σημειώνουμε και το Κεφαλονίτικο μπαρμπούτσι= κακόφημο στέκι.

Μπαρούκα *****

Μπαρουξής ΤΚΑ=23, μερική Ελληνοποίηση του Μπαρουτσής, βλέπε επώνυμο.

Μπαρούτης ΤΚΑ=34,7,40,19 και στον ΤΚΚΕ 200+ Barut εκ των οποίων 2 μόνο
Μπαρουτίδης Mehmet (ίσως επειδή ο Ατατούρκ ηρωοποίησε τον μυθικό(;) στρατιώτη
Μπαρουτάκης Mehmet ο οποίος επιτέθηκε στους Αυστραλούς με τις πέτρες όταν διαπίστωσε οτι το τουφέκι του δεν δούλευε). Αντιδάνειο από το πυρίτις→barut=μπαρούτι.

Μπαρουτσής ΤΚΑ=9,3,5, 15. Πρόκειται για αντιδάνειο: πυρίτις→ barut→barutçu=
Μπαρουτσάκης πυριτιδοποιός. Στον ΤΚΚΕ βρίσκουμε 104 με το όνομα Barutçu.
Μπαρούτσας
Μπαρούτσος

Μπαρούχ ΤΚΑ=1, 7, 14 (04/12). Από το Εβραϊκό Baruch=ευλογημένος. Στο
Μπαρούχας ευρετήριο Εβραϊκών ονομάτων [ΙΣΙ] βρίσκουμε Μπαρούχ=15,

Μπαρούχος Βαρούχ=30, Βαρούχας=1, Βαρούχος=2.

Μπασαδήμας ΤΚΑ=3 (12/08). Μάλλον Ελληνοποίηση του Μπασάντ(ης), βλέπε επώνυμο.

Μπασάντ ΤΚΑ=1, 6 (12/08). Το Μπασαντής εμφανίζεται και ως Μπασάντης.

Μπασαντής

Μπασαρής[ΑΧΗ] ΤΚΑ=15, 4 (επίσης Μπασάρης). Ο [ΔΤ] το ετυμολογεί από το

Μπασαράς basarî=οπτικός. Επειδή όμως αντίστοιχα τουρκικά επώνυμα δεν βρήκα ενώ στον ΤΚΚΕ υπάρχουν (200+, 14) Başar, προτιμώ την ετυμολογία από το başar=πετυχαίνει, κατορθώνει και κατ επέκταση πετυχημένος όπως το yazar=γράφει→ συγγραφέας. Παρατηρούμε ότι μπασαράς λέγεται αρρώστεια/παράσιτο που προσβάλλει το αμπέλι (επίσης αλευράς, χολέρα,..... και επισήμως ωίδιο). Επειδή όμως αυτή η αρρώστεια γιά πρώτη φορά περιγράφεται στην Ευρώπη το 1845 ενώ το 1821 ο Χασάν Μπασαρής από την Αμφισσα γίνεται Χριστιανός (προς αποφυγήν θανάτου), υπηρετεί την επανάσταση (1821-28, στρατιώτης του Πανουριά) φεύγει το 1830 για τη Λάρισσα όπου ξανατουρκεύει και το 1865 ζητάει να αναγνωρισθούν οι υπηρεσίες του και να τύχη των αναλόγων ευεργετημάτων (βλέπε http://lidoriki.blogspot.com/2007_04_01_archive.html), η αρρώστεια δεν δείχνει να έχη ετυμολογική σημασία.

Μπασάτης[ΑΧΗ] ΤΚΑ=2. Μάλλον από το Τρκ. başat=επικρατέστερος, κυριαρχών, δεσπόζων. Στον ΤΚΚΕ βρίσκουμε 27 Başat και 7 Basat.

Μπάσης[ΑΧΗ] ΤΚΑ=31. Μάλλον από το Τρκ baş=κεφάλι και, κατ επέκτασιν, αρχή, άκρη, αρχηγός επικεφαλής, συχνά στην μορφή κτήσεως, başı (π.χ., başıbozuk= (κυριολεκτικά) το κεφάλι του είναι σάπιο, δεν δουλεύει = βασιβουζούκος και kocabaşı= (κυριολεκτικά) κεφαλή γέροντα/μεγάλου (σε θέση, χρήμα, εξουσία)= δημογέροντας, εκπρόσωπος της κοινότητας, κοτζάμπασης). Πανω απο 200 Baş στον ΤΚΚΕ (οι Mehmet είναι 57) και 4 Başı.

Μπασιάκος

Μπασινάς[ΑΧΗ] baş=κεφάλι (κυριολετικά και μεταφορικά) και başına είναι (μεταξύ άλλων) και η δοτική του τριτου προσώπου κτητικης μορφής. Μ' αλλα λόγια, χοντρικά σημαίνει στό κεφάλι του και η ακριβης σημασία απορρέει απο τα συμφραζόμενα. Π.χ., başına buyruk (=διαταγή)= αυτεξούσιος. Υπαρχει πάντως και το basın= τύπος, εφημερίδες, μια σχετικά καινούργια λέξη.

Μπασκιώτης ΤΚΑ=1, Η κατάληξη δείχνει καταγωγή, τό πρόθεμα μή Ελληνική λέξη, πιθανώτατα ένα από τά Ελληνοποιημένα προσφυγικά επώνυμα. Σύμφωνα με ένα Μπασκιώτη πού γνωρίζω, από τό όνομα ενός βουνού, άγνωστο πού. Το διαδίκτυο αναφέρεται σέ ένα χωριό τής

Καππαδοκίας, başköy (baş=κεφάλι, köy=χωριό, κεφαλοχώρι), πάλαι ποτέ, Ελληνικό. Το διαδίκτυο επίσης αναφέρεται σέ είκοσι Τρκ. τοπωνύμια başköy, οπότε τά πράγματα μπλέκονται, εκτός κι' άν ξέρουμε τήν προέλευση τής οικογενείας. Στον ΤΚΚΕ υπάρχουν 11 Başköylü.

Μπασλής ΤΚΑ=5. Απο το Τρκ başlı το οποίο ο [ΔΤ] μεταφράζει κορυφαίος αλλα ο [RT] ορίζει ως (1) έχων κεφαλή η εξόγκωμα εν είδη κεφαλής (2) πληγωμένος (το αντίθετό του başlı, başsız, σημαίνει (1) χωρίς κεφαλή (2) χωρίς ηγεσία). Κατά συνέπεια, başlı değnek=σκήπτρο με εξόγκωμα στο άκρο και kelebek başlı vida= βίδα με κεφαλή πεταλούδα. Στον ΤΚΚΕ οι Başlı είναι 31.

Μπασμάς ΤΚΑ=7, 3, 6. Τρκ. basma= (1)στάμπα\ (2) μπασμάς, εμπριμέ μπαμπακερό ύφασμα, τσίτι. Στον ΤΚΚΕ οι Basma είναι 5, οι Basmacı 50. Στα Ελληνικά μπασμάς είναι και τρόπος συσκευασίας καπνού.
Μπασματζής
Μπασματζόγλου

Μπασούρης ΤΚΑ=16. Σύμφωνα μέ τόν [ΔΤ] από τό Τρκ. basur= αιμορροΐδες (αλλά καί έλκος η όγκος πού αιμορροούν). Μιά Σαρακατσαναίικη ιστοσελίδα ετυμολογεί τό Μπασούρας [ΤΚΑ=0] από το μπασούρα=προβατίνα μέ μαύρα σημάδια στο πρόσωπο ενώ μιά άλλη ισχυρίζεται ότι μπασούρα/μπασούρκο= αρνί μέ ασπρο κεφάλι καί άσπρη ουρά η μέ μαύρες βούλες στο λαιμό. Ισως όλοι νά έχουν δίκηο αλλά ο [ΔΤ] μού φαίνεται ο πιό πειστικός. Στον ΤΚΚΕ και στον ΤΚ Αγκύρας Basur δεν υπάρχει αλλά υπάρχει ένας και μοναδικός στον ΤΚ Σμύρνης.
Μπασουρίδης,
Μπασουράκος

Μπατάκης, ΤΚΑ=19, 6. Τρκ. batak= τελματώδης, βαλτώδης, ελώδης αλλά καί ασταθής,επισφαλής (επιχείρηση), πού δέν καλοστέκεται στά πόδια του. Εξ ού και μπατακτσής (Οθ. batakçı)= αφερέγγυος, κακοπληρωτής. Η ίδια λέξη, batak, μέ ανάλογους ορισμούς καί στά Αλβανικά. Στον ΤΚΚΕ οι Batak είναι 29.
Μπατάκας

Μπατάλας, ΤΚΑ=14, 21. Τρκ. battal= αχρηστος, χονδροειδης, δυσκίνητος. Επίσης γενναίος, ηρωικός, ήρωας (π.χ., Battal Gazi). Αλλά καί Αλβ. batall= (1) άχρηστος, χωρίς αξία (2) άγαρμπος, αδέξιος. Στον ΤΚΚΕ οι Battal είναι 181.
Μπατάλης

Μπατζάς ΤΚΑ=3. Στην Τρκ. baca= καμινάδα, φουγάρο καπνοδόχος, φεγγίτης, φωταγωγός και παρόμοια, λέξη που βρίσκουμε και στο Τουρκοκρητικό ποίημα Το τραγούδι του Μαζλούμ Αγά η Μπαλουξή (Διατριβή Πλανάκη, Πανεπιστήμιο Κρήτης)

Στον Κούλε πίσω φέρανε μπουρμπάδα και στελιώσαν
για να ανοίξουν τον μπατζά να τονε θανατώσουν
.....
και τρεις μπατζάδες 'νοίξανε ωσάν τα παραθύρια

από 'κεί δα του βάλανε του θάνατου τα φίδια.

(βασικά χρησιμοποίησαν κανόνι –μπουρμπάδα-, και άνοιξαν τρύπες –μπατζάδες-). Η ίδια λέξη υπάρχει και στα Αλβ baxha/baxhë με την ίδια σημασία

Μπατζάκας
Μπατζάκης
Μπατζακλής

ΤΚΑ=65, 53,1. Τρκ. bacak=(1) κνήμη, μπατζάκι (2) φάντης, βαλές (τράπουλας) και bacaklı=μακρυκάνης, μακροπόδαρος. Στον ΤΚΚΕ βρίσκουμε 47 Bacak, ένα Bacaklı, και 3 Bacakoğlu.

Μπατζάνας

ΤΚΑ=2 (12/12). Ισως παραλλαγή των Μαζιάνας η Μπατζιάνας.

Μπατζής
Μπατζόγλου

ΤΚΑ=15, 15. Στον ΤΚΚΕ βρίσκουμε ένα Bac, 13 Bacı, και 29 Bacıoğlu. Η Περσογενής λεξη bac πάλαι ποτέ σήμαινε φόρος, διόδια, τέλος και συχνά εμφανιζότανε σε μορφή κτήσεως (π.χ., bacı bazar=τέλος συμμετοχής στο παζάρι, bacı tamga ~ φόρος πωλήσεως, κάτι σαν το ΦΠΑ). Η λέξη bacı σήμαινε (1) νέγρα τροφός (2) μεγάλη αδερφή, αδερφή (3) σύζυγος/γυναίκα. Η προτίμησή μου είναι η λέξη εισπράκτορας (φόρων, τελών, διοδίων), φορατζής αλλά όποιος προτιμάει το bacı= αδερφή/ υπηρετικό προσωπικό έχει δικαίωμα στη γνώμη του. Συμπληρώνω ότι πάλαι ποτέ στα Αλβανικά b**a**xhë= δημοτικός φόρος, φόρος πωλήσεων (baxhaxhi λεγόταν ο εισπράκτορας τέτοιων φόρων) και baxhi=(1) τιμητικός τίτλος ηλικιωμένης γυναικας (2) ηλικιωμένη γυναίκα που πλένει πτώματα πριν την ταφή

Μπατζιάς

ΤΚΑ=14. Ισως παραλλαγή του Μπατζάς (βλέπε επώνυμο) όπως το Μπατζιάκας (ΤΚΑ=5) είναι παραλλαγή του Μπατζάκας. Παρατηρούμε όμως ότι το baxhi εμφανίζεται ως baxhia στην έκφραση Laftë baxhia= (να τον πλύνη η γρηά)=μακάρι να πεθάνη! Ισως λοιπόν το μπατζιάς να απεικονίζη επάγγελμα. Τέλος, η λέξη μπατζιά χρησιμοποιείται στα Ελληνικά σαν συνώνυμη του τζακιού (το τζάκι προέρχεται από το Τρκ. ocak= (1)τζάκι (2) καμινάδα (3)…..). Ετσι στην ιστοσελίδα του νέου Μοναστηριού (κάπου ανάμεσα στη Φθιώτιδα και το Θεσσαλικό κάμπο διαβάζουμε (η μάλλον διαβάζαμε):

Η παρασκευή του φαγητού γινόταν μέσα στον τέντζιρι ,μια μεγάλη κατσαρόλα, πάνω σε πυροστιά (φωτιά) ή σε μπατζιά– τζάκι , όταν υπήρχε κάποια οικονομική άνεση και ευχέρεια .

Από τα παραπάνω προτιμώ την ετυμολογία από την μπατζιά αλλά αυτό είναι θέμα γούστου.

Μπατζιάνας

ΤΚΑ=2 (12/12). Το επώνυμο δείχνει να είναι παραλλαγή του Μπαζιάνας (βλέπε επώνυμο) και ισως να προέρχεται από τα Ιταλικά. Ηχητικά παρόμοια είναι τα επώνυμα BAGGI, BAGGINI, BAGGIO, και BAGINI τα οποία μάλλον είναι Εθνικά (τοπωνύμιο BAGGIO) αλλά και τα Bazzan, Bazzanella, kai Bazzanelli. Το πρώτο θεωρείται Εθνικό (από

το Bassano), τα δύο άλλα ετυμολογούνται από τη bazana= το χλωρό φασολάκι με τα σπόρια μέσα (διάλεκτος Τρεντίνο). Υπάρχει επίσης και η bazzana= προβιά, δέρμα προβάτου. Μ'άλλα λόγια, πειστική ετυμολογια δεν γνωρίζω!

Μπατής ΤΚΑ=100+. Τρκ. batı=δύση, Δύση/Φραγκιά, δυτικός. Στον ΤΚΚΕ οι Batı είναι 57. Υπάρχει όμως και το όνομα Μπάτης, σύντμηση του Αμπάτης (βλέπε επώνυμο).

Μπατίκας ΤΚΑ=7,2. Κατά τα φαινόμενα από το Τρκ. batık=(1) βουλιαγμένος, *Μπατίκης* βυθισμένος, ναυαγισμένος (2) κατεστραμμένος (3) χρεωκοπημένος αλλά δεν αποκλείεται και το batik (λέξη της Ιάβας που υιοθέτησαν οι Γάλλοι και απ αυτούς οι Οθωμανοί) = τύπος μεταξωτού υφάσματος η το Αραβογενές batik= κοφτερό (σπαθί) δοθέντος ότι στον ΤΚΚΕ βρίσκουμε ένα Batık αλλά και ένα Batik.

Μπατμανίδης ΤΚΑ=2,3. Batman ήταν μοναδα βάρους εν χρήσει στην Τουρκία μέχρι *Μπατμάνογλου* το 1931 και ζύγιζε απο 2 έως 8 οκάδες. Η οκά, εν χρήσει στην Ελλάδα μέχρι το 1959 ζύγιζε 400 δράμια η ~1282 γραμμάρια. Στον ΤΚΚΕ οι Batman είναι 49 οι Batmanoğlu 2.

Μπάφας[ΑΧΗ] ΤΚΑ=71, 9,16,5,11,1,44,14,52. Μπάφα στα Ελληνικά είναι ο θηλυκός *Μπαφάκης* κέφαλος από τον οποίο βγαινει το αυγοτάραχο ενώ bafë στα Αλβ. *Μπάφης,* είναι το θηλυκό λαβράκι. Σημειώνουμε επίσης τα Ιταλικά *Μπάφαλης* baffi= μουστάκια καί baffuto=μουστακαλής, το Αλβ. *Μπάφης* pafillë= λευκοσίδηρος, τενεκές και τις Ελληνικές λέξεις (μ)πάφιλας *Μπαφίλιας* =ορείχαλκος, μπρούτζος, μπρούτζινο έλασμα και (μ)παφίλι= λάμα *Μπαφινάς* μπρούτζου που καλύπτει το κοντάκι και μπρούτζινο δοχείο που *Μπαφίτης* χωρούσε 100 δράμια, το λεγόμενο κατοσταράκι. Σε γενικές γραμμές *Μπαφαλούκας* και παρά τις ομοιότητες αυτά τα ονόματα μάλλον δεν έχουν κοινή *Μπαφαλούκος* ρίζα, οι λέξεις που παραθέσαμε μάλλον δέν εξηγούν όλα τα ονόματα και οι ετυμολογίες δεν είναι αρκετά πειστικές. Τείνω να ετυμολογήσω το Μπάφας/Μπαφάκης από το μπάφα, το Μπαφίλιας από το pafillë η το μπαφίλι, και με φόβο Θεού τα Μπάφης/Μπαφινάς/Μπαφίτης από το baffi. Τα υπόλοιπα με ετυμολογικό salto mortale σαν παράγωγα του Μπάφας. Προσθέτουμε πάντως ότι το 1845 υπήρχε χωριό Μπάφι στο δήμο Δωρίου, Μεσσηνία.

Μπαχάρης ΤΚΑ=12. Η βασική έννοια του bahar στην Τρκ. είναι άνοιξη/ανοιξιάτικος και κατ' επέκταση άνθηση, νιότη. Στα Οθ. επίσης σήμαινε μυρωδικά, μπαχάρια, πιπέρια και παρόμοια αλλά για τα μυρωδικά η Τρκ. χρησιμοποιεί τη λέξη baharat. Πάνω απο 200 Bahar στον ΤΚΚΕ (οι Mehmet είναι 7) και ένας Baharlı.

Μπαχράμης ΤΚΑ=5. Στο διαδίκτυο εμφανίζεται σαν παραλλαγή του Μπραχάμης. Π.χ., ένας αθλητής βόλεϋ του ΠΑΟ εμφανίζεται ως Δημήτρης Μπραχάμης/Μπαχράμης. Πιθανώτατα, παραλλαγή του Μπραχάμης.

Μπαχτσεβάν ΤΚΑ=1,2,9,1,5. Τρκ bahçıvan=bağçevan=κηπουρός. Στον ΤΚΚΕ οι Bahçıvan είναι 66, οι Bağçevan ανύπαρκτοι. Στα Αλβ. η λέξη είναι bahçevan.
Μπαχτσεβανέλης
Μπαχτσεβάνης
Μπαχτσεβανίδης
Μπαχτσεβάνος

Μπεγλέρης ΤΚΑ=9 (01/11). Στα Ελλ. μπργλέρι=κομπολόι και παλαιότερα ζάρι. Το [ΙΜΤ] πιθανολογεί ότι προέρχεται από το beğler, πληθυντικό του beğ, αρχαϊζούσης μορφής του bey=μπέης. Ενώ το πέρασμα από το μπέης στα ζάρια και στα κομπολόγια δεν είναι απόλυτα προφανές, είναι βέβαιο οτι στον ΤΚΚΕ βρίσκονται 24 Beğler και 2 Beyler. Αλλά πέρα από το beyler πληθυντικό του bey υπάρχει το beyler= διορίζει ως μπέη από το παρελθούσης χρήσεως beylemek. Πλήν όμως στα Τρκ. ο διαχωρισμός ρημάτων/ουσιαστικών δεν πολυείναι στεγανός (π.χ., από το ρήμα yazmak=γράφειν αποκτούμε το yazar=γράφει αλλά και το yazar=συγγραφέας. Διαλέγω λοιπόν την ετυμολογία beğler= ο διορίζων μπέηδες αν και δεν είναι η μόνη αληθοφανής ετυμολογία. Σημείωση: Σε **ιστοσελίδα** για τις Στενιές Ανδρου βρίσκουμε πληροφορίες για την οικογένεια Μπεγλέρη, ο προπάτορας της οποίας πήγε στις Στενιές από την Πόλη.

Μπεγλής
Μπεγλικίδης
Μπεγλίτης
Μπεγλίογλου
Μπέγλογλου

Μπεζεντάκου *****

Μπεζέρης[ΑΧΗ] ΤΚΑ=1,1,3,28,2 (στο διαδίκτυο βρίσκουμε ένα Μπεζέρη και ένα Μπεζερή). Υπάρχει το Αραβογενές Οθ. bezer= φλυαρία, πολυλογία, λογοδιάρροια. Υπάρχει όμως και το Οθ. bezer με την έννοια «είναι μπουχτισμένος/αηδιασμένος» (ρήμα bezmek και στα Ελλ. μπεζερίζω) και το Τρκ. bezer με την έννοια «στολίζει, καλλωπίζει, εξωραϊζει, διακοσμεί» (ρήμα bezemek). Εφτά Bezer στον ΤΚΚΕ. Για τα άλλα ονόματα τα πράγματα γίνονται ακόμα πιο μπερδεμένα. Στις Τρκ., ιστοσελίδες υπάρχει ένας και μόνο Bezerian, ενώ στις Ελληνικές
Μπεζεργιανίδης
Μπεζεργιάνος
Μπεζεριάνος
Μπεζερμελής

ένας και μόνο Μπεζεριάν, πομάκος, που ζούσε το 1920 στις Σάπες (Ροδόπη). Παρατηρούμε λοιπόν τα εξής:

- Το Περσογενές Οθ. yân σήμαινε ασυνάρτητος, χωρίς ειρμό η λογική (με έμφαση στις ασυναρτησίες φανατικών σε θέματα θρησκείας η ιδεολογίας). Κολλαει όμορφα με το bezer= φλυαρία αλλά τέτοια λέξη/όνομα δεν βρήκα πουθενά.
- Το bezemeli (~ πρέπει να διακοσμή) είναι μεν μορφη του ρήματος bezemek αλλά στην πράξη εμφανίζεται σαν επίθετο. Π.χ., boya bezemeli çanak çömlek = αγγεία διακεκοσμημένα με μπογιά, girland bezemeli friz=ζωφόρος (διακεκοσμημένη) με γκιρλάντες, gümüş bezemeli şekerlik= ζαχαριέρα με διακόσμηση από ασήμι.
- Η Τουρκική έχει τις λέξεις bezeyen=διακοσμών, bezir/bezîr = (1) πολυλογάς (2) ανικανός να κρατήση ένα μυστικό (3) συκοφάντης (2 Bezir στον ΤΚΚΕ και bezirgân= (1) έμπορος (2) έμπορος άπληστος, ιδιαίτερα φιλόκερδος (3) έμπορος Εβραίος (βλεπε και το gemici/γεμιτζής όπου το γκ+[ι] γίνεται γ[ι])με 17 Bezirgan στον ΤΚΚΕ.

Με βάση όλα αυτά η δική μου μαντεψιά είναι το Μπεζέρης σημαίνει είτε πολυλογάς (bezer, bezir) είτε αυτός που στολίζει (bezemek), το Μπεζεμελής ~ στολισμένος, και τα υπόλοιπα άπληστος/ φιλόκερδος (Bezirgan).

Μπέζης[ΑΧΗ] ΤΚΑ=6. Μάλλον από το Οθ. bez το οποίο ανάμεσα σε άλλες έννοιες σχετικές με υφάσματα, πάνες/σερβιέτες και έπιπλα σημαίνει και άνθρωπος τεμπέλης, άχρηστος. ΤΚΚΕ=0 αλλά τρείς Bez στον ΤΚ Αγκυρας. Το επώνυμο εμφανίζεται και με τη μορφή Μπεζής. Το αν είναι απλή μετάθεση τόνου η το αν προέρχεται απο το Οθ. bezî= βωμολόχος, το Οθ. bezi= νέος έξυπνος και ωραίος η το Οθ. beziş= μπούχτισμα, αηδία (απο το bezmek= έχω βαρεθεί, μπουχτίσει, αηδιάσει) το αφήνω στην κρίση του αναγνώστη.

Μπεζιρ***

Μπέης **ΤΚΑ**=100+. Οθ. bay=beğ=bey=μπέης= πρίγκηπας, αξιωματούχος, μπέης, άρχοντας, ευγενής, πλούσιος, άσσος (στην τράπουλα) κ.τ.τ. Σήμερα χρησιμοποιείται σαν προσφώνηση με την έννοια του κύριος.

Μπεϊνάς ΤΚΑ=3

Μπεϊνης[ΤΝ] ΤΚΑ=10. Ισως από το beyin= εγκέφαλος, μυαλό, νούς. Βλέπε και Βεϊνής.

Μπεκατώρος ΤΚΑ=37. Το επώνυμο δείχνει να είναι κοινό στην Κεφαλονιά. Ισως το να σχετίζεται με τη λέξη beca (Ισπ.) που κάποτε σήμαινε (1) τύπος (εκκλησιαστικός η μαθητικός) ενδύματος (2) υποτροφία. Η τελευταία έννοια υπάρχει και σήμερα και ο υπότροφος λέγεται becado η becario

αλλά και becatorio (σπάνιο, μόνο στο διαδίκτυο). Ανάλογες λέξεις εμφανίζονται και στα Ιταλ. όπου becco=ράμφος/τράγος/απατημένος σύζυγος και μύτη σε Ιταλικές εκφράσεις του τύπου χώνω τη μύτη μου ανακατεύομαι, κ.τ.λ. . Το ρήμα beccare σημαίνει (1) ραμφίζω (2) τρώω (3) πειράζω (αστειολογώ σε βάρος ,...) (4) κερδίζω/παίρνω/τρώω (τίτλο, βραβείο, πρόστιμο, είκοσι χρόνια φυλακή) (5)τσιμπάω, πιάνω στα πράσσα (6) αποδοκιμάζω έντονα (τραγουδιστή, ηθοποιό,...)/ υφίσταμαι (απογοήτευση, ήττα, ζημιά) (7) διαφωνώ με κάποιον επί παντός επιστητού. Την λέξη beccatore δεν την βρήκα στα λεξικά τη βρήκα όμως στο διαδίκτυο. Το τι ακριβώς σημαίνει δεν είναι προφανές αν και σε μερικές περιπτώσεις δείχνει να σημαίνη εύπιστος, χάχας αλλά σε γενικές γραμμές beccatore είναι αυτός που κάνει αυτό που εκφράζει το beccare. Σημειώνουμε και το peccatore=αμαρτωλός, μάλλον άσχετο με το επώνυμο.

Μπεκιάρης ΤΚΑ=100+. Τρκ. bekâr=ανύπαντρος (bekâret= παρθενιά και ο σχετικός υμένας). Στον ΤΚΚΕ οι Bekar είναι 200+ (εκ των οποίων οι 5 Mehmet). Η λέξη έχει υιοθετηθεί στα Αλβ., beq**a**r, και στα Ελληνικά, μπεκιάρης, με έμφαση στα Ελληνικά τον εργένη που ζή μόνος του.

Μπέκιος ΤΚΑ=47. Στην ιστορία του χωριού Νικολίτσι στην Πρέβεζα υπάρχει αναφορά στον Βέικο η Μπέκιο (εδώ). Παράλληλα, σε ιστοσελίδα που πραγματεύεται το ιστορικό του κτήματος Βεΐκου (εδώ) διαβάζουμε τα εξής απο τη διαθήκη του Ανδρέα Κομπατή το 1862:
«Καταλείπω και παραχωρώ της Αικατερίνης Λαμπρομπέκιαινας, συμβίας του ποτέ Λάμπρου Φώτη Μπέκιου εκ Σουλίου της Ηπείρου, πρώτου εξαδέλφου μου .....».
Ο Λάμπρος Βέϊκος ήταν Σουλιώτης οπλαρχηγός, αγωνιστής του 1821, ο οποίος σκοτώθηκε το 1827 (μάχη Αναλάτου). Αυτά μάλλον δείχνει το Μπέκιος (όπως και το Βέικος) να είναι παραλλαγή του Μπέικος από το Τρκ. bey=μπέης.

Μπεκίρης ΤΚΑ=26. Κατά τα φαινόμενα από το Τρκ. bekir= αυτός που κατά κανόνα ξυπνάει νωρίς. Στον ΤΚΚΕ οι Bekir είναι 32.

Μπεκρής ΤΚΑ=100+. Τρκ. bekri=μέθυσσος. Τέσσερεις Bekri στον ΤΚΚΕ.

Μπεκτάς[ΑΧΗ] ΤΚΑ=1,1 αλλά και 3 εγγραφές (1 Μπεκτασή, 2 Bektashi) κατά τα φαινόμενα Αλβανών. Οι Μπεκτασήδες ήταν ένα τάγμα μυστικιστών Μωαμεθανών που ιδρύθηκε τον 13ο αιώνα από τον Hacı Bektaş Veli. Είχε κοινά σημεία με τούς Σιίτες και τους Αλεβίτες, στενούς δεσμούς με τούς γενίτσαρους και γενικά την πολεμική τάξη, και αντιπροσώπευε μια φιλελεύθερη, μασωνική (κατά κάποιο τρόπο) σκέψη. Είχαν διαφόρους βαθμούς μυήσεως (*aşık, nasip, mühip, dervish, baba (επι κεφαλής τεκέ)), και κατά σύμβαση 12 halife-baba* η *dede* από τους

Μπεκτασής

οποίους ο γεροντότεροςείχε τον τίτλο *dedebaba και έμενε στο* Pir Evi (το σπίτι του *αγίου*) στην πόλη Hacıbektaş η Solucakarahüyük. Το 1826 οι Γενίτσαροι διαλύθηκαν και οι Μπεκτασήδες μαζί μ' αυτούς. Οι μπεκτασήδες σιγά-σιγά ξαναοργανώθηκαν αλλά το 1925 ο Ατατούρκ διέλυσε όλους τους Σουφήδες ως αντιδραστικούς και οι μπεκτασήδες «μετακόμισαν» την ηγεσία τους στα Τίρανα . Το 1967 ξανάγιναν παράνομοι χάρη στον Ενβερ Χότζα και το 1990 επανήλθαν στη νομιμότητα αλλά συνεχίζουν να είναι παράνομοι στην Τουρκία. Επιφανείς Ελληνες μπεκτασήδες ήταν πολλοί Ελληνες οπλαρχηγοί στην αυλή του Αλή Πασά, με τον πιό γνωστό τον Οδυσσέα Αντρούτσο. Σημειωτέον ότι ένας γνώριμος του Ανδρούτσου από τα Γιάνενα, ο Χρήστος Παλάσκας (μπετακσής πιθανώτατα κι᾽αυτός) βγαίνει και «απειλεί» τον κλεισμένο στο χάνι της Γραβιάς Ανδρούτσο με τα κανόνια που έρχονται από το Ζητούνι (=Λαμία) καί μετά αρχίζει να τραγουδάη για πουλιά που ξυπνάνε πριν χαράξη (ουσιαστικά πληροφορώντας τον Ανδρούτσο ότι είναι ώρα να τα μαζεύη). Πάνω από 200 Bektaş στον ΤΚΚΕ από τους οποίους οι 45 Mehmet.

Μπεκτσής ΤΚΑ=1. Τρκ bekçi=φύλακας, νυχτοφύλακας, τσιλιαδόρος αλλά και Αλβ. bekçi= αγροφύλακας και Ελλ. μπεκτζής (νυχτοφύλακας, αγροφύλακας) [ΔΔ].

Μπελαλής ΤΚΑ=19, 9. Τρκ. bela= πρόβλημα, φασαρία σκοτούρα (2) βάσανο,
Μπελάς δυσκολία και belalı= δύστροπος, καβγατζής, δημιουργός προβλημάτων. Ενας και μόνο Bela στον ΤΚΚΕ (0 Belalı). Σε γενικές γραμμές το επώνυμο Belalı δεν δείχνει να είναι εν χρήσει.

Μπελεβώνης *****

Μπελέρης ΤΚΑ=14 (01/11). Το επώνυμο εμφανίζεται και ως Μπελερής ενώ στον κατάλογο βρίσκουμε και έναν Panajot Beleri. Στο διαδίκτυο το Μπελέρης/ Beleri εμφανίζεται συχνά ως ΒορειοΗπειρωτικό/Αλβανικό. Στο διαδίκτυο βρίσκουμε και το Bejleri (π.χ., την Dhurata Lazo Bejleri, πιάνο, από το Αργυρόκαστρο και τον (σύζυγο;) Zila Bushi Bejleri, σαξόφωνο και άλλα πνευστά, από τα Τίρανα). Παρά το οτι Αλβ. δεν γνωρίζω, θα τολμήσω να υποθέσω οτι το Μπελέρης και τα Αλβ. ισοδύναμά του έχουν την ίδια ρίζα με το Μπεγλέρης (βλέπε επώνυμο).

Μπέλεχας **(διαδίκτυο)**

Μπελιμεζάκης ΤΚΑ=1. Μάλλον υποκοριστικό του Μπιλμέζης, βλέπε επώνυμο.

Μπελντέκης ΤΚΑ=1,9, 6, 12. Παραλλαγές του Πελτέκης, βλέπε επώνυμο.
Μπελντέκος
Μπελδέκας
Μπελδέκος

Μπελντερτζής ****

Μπέλοβας ΤΚΑ=2,1 (11/08). Οπως και το Μπέλος μρε την κατάληξη –οβα= τόπος.
Μπελοβίδης Τοπωνύμια Μπελοβίτσα και Μπέλοβο (3) στη Βουλγαρία.
Μπελογιάννης ΤΚΑ=26. Μάλλον παραφθορά του Μπαλογιάννης (βλέπε επώνυμο) χωρίς να αποκλείεται και το Μπέλο (βλέπε επώνυμο Μπέλος)+Γιάννης. Επώνυμο γνωστού μέλους του ΚΚΕ που εκτελέστηκε το 1952.
Μπέλογλου
Μπελόκας ΤΚΑ=19 (11/08). Στα Σέρβικα bèlōjka= ξανθή γαλανομάτα και belòkos=(1) γκριζομάλης (2) ξανθός. Βλέπε και επώνυμο Μπαλόκας.
Μπέλος ΤΚΑ=25, 4 (11/08). Στα Σέρβικα beo η bijel= λευκός, φωτεινός,
Μπελίδης απατράπτων και γενικα στις Σλαβικές γλώσσες бел=λευκός.
Μπελτσεμίδης [ΑΧΗ] ΤΚΑ=2,1,1. Ισως όπως και το Μπέλτσης, βλέπε επώνυμο.
Μπελτσενίτης
Μπελτσένκο
Μπέλτσης[ΑΧΗ] ΤΚΑ=3, 12, 1, 10, 3. Χωριό Μπελτσίστα (Αρτα, μετωνομάστηκε Αγιος
Μπέλτσιος Γεώργιος), Μπελοτίντσα (κοντά στο Νευρικόπι, μετωνομάστηκε
Μπέλτσοβα Λευκόγια), και Μπελτσίστα η Βελτσίστα (Ευρυτανία, μετωνομάστηκε
Μπέλτσος Λιθοχώρι). Σέ γενικές γραμμές το πρόθεμα σλαβικό πρόθεμα бел
Μπελτσωνιας σημαίνει λευκός (π.χ. στα Σερβ. beo= άσπρος, λευκός και μία από τις μορφές το είναι bijel) και κατά πάσα πιθανότητα αυτά τα ονόματα προέρχονται αμέσως η εμμέσως (από όνομα τόπου) με την έννοια του λευκού. Βλέπε και Βέλτσης.
Μπένος *****
Μπενίσκος ******
Μπενίσης[ΑΧΗ] ΤΚΑ=1. Μάλλον από το Ιταλικό **Benizzi**, λεπτομέρειες στο Μπενίτσης (σημείωση: Το z/zz στα Ιταλικά προφέρεται, σχεδόν, σ).
Μπενίτσης[ΑΧΗ] **ΤΚΑ=1.** Τοποθεσία Μπενίτσα/Μπενίτσες στην Κέρκυρα. Αλλά και λέξη μπενίτσα=ξινόγαλο στο διαδίκτυο (εδώ), πληροφορία την οποία δεν μπόρεσα να διασταυρώσω. Ιταλικό όνομα Benizzi (~14000 αναφορές στο διαδίκτυο, μερικές σε ένα καθολικό άγιο του 13-ου αιώνα) και ισπανικό κύριο όνομα Benicio (~3170000 αναφορές στο διαδίκτυο, πολλές για ένα ηθοποιό). Κατά τα φαινόμενα τα Ιταλικά ονόματα Izzi/Izzo προέρχονται από το **jizzu αρχαίας Σικελικής διαλέκτου και αυτό από το aegyptius = σκλάβος (αλλά και μελαχροινός, μαυρειδερός,σαρακηνός). Επίσης, συμφωνα με το [OC] τα ονόματα Benizi και Benizzi εμφανίζονται στη Φλωρεντία του 13ου αιώνα (**San Filippo Benizzi 1233-1285**) και προέχονται από το Bonizzone, όνομα Λομβάρδων το οποίο εμφανίζεται τον όγδοο αιώνα (Cremona, 753) και αυτό από το Bono . Αν τα δεχτούμε όλα**

αυτά, τότε ίσως Μπενίτσης= καλός σκλάβος/ υπηρέτης/ υποτακτικός.
Ολη αυτή τη φασαρία δεν την κάναμε για τον ενα και μοναδικό Μπενίτση μόνο. Το όνομα Βενιζέλος είναι παραφθορά του κυρίου ονόματος Μπενιτζέλος η Μπενιτσέλος και αυτό ίσως να σχηματίστηκε απο τα Ιταλικά κατ ευθείαν η απο το Μπενίτσης (βλέπε και Κωσταντής/Κωσταντέλος για παράλληλη εξέλιξη).

Μπεντενίδης{TN] ΤΚΑ=2 (01/12). Μάλλον παραλλαγή του Μπεντενιώτης. Οι φίλοι των εξωτικών ετυμολογιών ας λάβουν υπ' όψιν και το Περσογενές Τρκ. bende=σκλάβος, υπηρέτης που χρησιμοποιούταν σε εκφράσεις του τύπου «διατάξτε κύριε!».

Μπεντενιώτης [ΑΧΗ] ΤΚΑ=3 (01/12). Η μορφή του επωνύμου δείχνει καταγωγή και, πράγματι, στην Πελοπόννησο υπάρχουν 4 χωριά (Διακόπι, Νεάπολις, Πεύκη, Σκοπή) που παληότερα λεγότανε Μπεντένι ενώ στο Ηράκλειο (Κρήτη) υπάρχει μαχαλάς που λέγεται Κομμένο μπεντένι). Στα Τρκ. beden=(1) σώμα, κορμός (2) τείχη κάστρου και η λέξη χρησιμοποιήθηκε στα Ελλ. ως μπε(ν)τένι=επάλξεις, ιδίως στην Κρήτη. Π.χ., «Ας ελθουσι κϊ οί Μπέηδες να δοϋμεν τι θα ποϋμεν, πότε θ' άποφασίσωμεν σέ πόλεμον να βγοϋμεν. Καί στο *Μπετένι* βγήκασιν οί Τουρκοι καί φωνάζουν.....». Στην Ελλ. αρκό μπεντένι=γεροδεμένος, παιδαράς (χρήση κυρίως ειρωνική) αλλά και μπεντένι= χαμηλός τοίχος/φράχτης με επίπεδη τσιμεντένια κάλυψη.

Μπεντινίδης [ΑΧΗ] ΤΚΑ=0 (01/12) αλλά ο Εμζάριος Μεντινίδης εκπροσώπησε την Ελλάδα στους Ολυμπιακούς του Πεκίνου. Ο εν λόγω παλαιστής γεννήθηκε Γεωργιανός (16/8/75) και λεγότανε Emzar Bedinei. Γεωργιανά η αφεντιά μου δεν ξέρει και δεν θα προσπαθήσω να ετυμολογήσω το Γεωργιανό ονοματεπώνυμο. Σημειώνω όμως τα εξής:

- Το Μεντιν είναι ηχητιά παρόμοιο του Bedinei το οποίο εμφανίζεται συχνά σε κείμενα σχετικά με την Ιουδαϊκή ηθική.
- Το –ίδης (γιός του ...) είναι η μετάφραση του shvili (βλέπε και το Djugashvilli)
- Ezmara λεγότανε η γυναίκα του Νώε.

Μπερ(ε)κέτης *Μπερεκετίδης* *Μπερεκετλής* *Μπερικέτης* ΤΚΑ=8,1,1,5. Αραβογενές Τρκ. bereket= (1)αφθονία (2) ευλογία Θεού (3) ευτυχώς, δοξα τω Θεώ και bereketli= ευλογημένος, παραγωγικός, εύφορος, άφθονος. Επίσης Αλβ. bereqet= (1) καρπός, σοδειά (2) ευλογία αφθονία, Σερβικό berìćet και Ελλ. Μπερεκέτι, μπερικέτι, μπερκέτι με ανάλογες σημασίες (σοδειά, αγαθά, επιτυχία, πλούτος). Στον ΤΚΚΕ οι Bereket είναι 55, οι Bereketli 8 και οι Beriket 0.

Μπερέκος ΤΚΑ=19,1 και τρείς Berek στον ΤΚΚΕ. Λέξη berek στα Τρκ. δεν βρήκα

Μπερέκης αλλά οι Λάζοι (χοντρικά εξισλαμισθέντες Γεωργιανοί) χρησιμοποιούν τη λέξη berek με την έννοια παιδί, μωρό, κουτσούβελο ([ΛΖ}, παραδείγματα, γράμμα Ο).

Μπερής[ΑΧΗ] ΤΚΑ=62,1. Ο [ΔΤ} ετυμολογεί το όνομα από το Τρκ berî= *Μπεράκης* απελευθερωμένος η berrî=γήινος. Δοθέντος ότι στον ΤΚΚΕ βρίσκουμε 8 Beri αλλά ούτε ένα Berri, αγνοούμε την λεπτομερή εξήγηση του berrî και παρατηρούμε ότι το berî βασικά σήμαινε αθώος, ελεύθερος αμαρτιών, ενοχής, κακών συνηθειών, ψευδούς πίστεως. Παράλληλα υπήρχε και η λέξη beri= κομμένο, ξυσμένο, πελεκυμένο και χοντροφκιαγμένο αντικείμενο (π.χ., βέλος, ακόντιο, σούβλα). Στα Αλβ. έχουμε τα ber= τόξο γέφυρας/πόρτας berr= γίδα/πρόβατο berrak=bërrakë= λιμνούλα, βάλτος και bërës=δημιουργός, συγγραφέας. Σε τελική η ετυμολογία του [ΔΤ] είναι η πιό πειστική αλλά όχι η μόνη δυνατή και είναι πιθανό το Μπεράκης να μην είναι υποκοριστικό του Μπερής.

Μπερίκος[ΑΧΗ] ΤΚΑ=12,4. Αν το Μπερεκέτης μεταβάλλεται σε Μπερικέτης, ίσως το *Μπερικάκης* Μπερίκος κα είναι μορφή του Μπερέκος. Δοθέντος όμως οτι ο ΤΚΚΕ έχει 15 Berik και ότι η Οθ. είχε δύο Αραβογενή berik εκ των οποίων το πρώτο σήμανε «σπίθα, λάμψη» και το δεύτερο «ευλογημένος, πράξη που συνεπάγεται θεϊκή ευλογία», το πιθανώτερο είναι η ρίζα να είναι berik και η έννοια παραλλαγή του Μπερεκέτης.

Μπερμπάντης ΤΚΑ=6. Η λέξη μπερμπάντης=(1) φαύλος, γυναικάς, γλεντζές (2) αχρείος, κακοήθης, παληάνθρωπος (3) πονηρός ετυμολογείται από το Ιταλ. birbante= κατεργάρης, αλιτήριος, μασκαράς, παληοχαρακτήρας. Τα ίδια και για το επώνυμο

Μπερμπάτης ΤΚΑ=3. Περσογενές Οθ. berbad=κατεστραμμένος, διαλυμένος, χαλασμένος και Τρκ. berbat=(1) βρωμικος, βρωμιάρης, αηδιαστικός (2) απαίσιος, άθλιος (3) berbad

Μπερμπατιώτης ΤΚΑ=3. Χωριό Μπερμπάτι ~12 χλμ από το Αργος που το 1927 μετωνομάστηκε Πρόσυμνα. Το Μπερμπάτι σύμφωνα με μιά εκδοχή είναι παραλλαγη του Barbati, όνομα Αλβανών μισθοφόρων της Βενετίας. Διάφοροι Barbati μνημονεύονταο το πρώτο μισο του 16ου αιώνα και ένας Μπαρμπάτης (Barbatti) αναφέρεται στο ποίημα του Μανόλη Μπλέση. Μιά άλλη εκδοχή είναι οτι Μπερμπάτι ωνομάστηκε το χωριό από Τούρκους που δεν επικροτούσαν τη συμπεριφορά των κατοίκων του (βλέπε Μπερμπάτης)

Μπερμπέρ ΤΚΑ=1,6, 16, 14,1,8,3 (12/08) 12, αλλά και πολυάριθμοι Αλβανοί(;) με το *Μπερμπεράκης* όνομα Μπερμπέρη/Μπερμπέρι. Το όνομα χρησιμοποιείται από *Μπερμπέρης* Αλβανούς (Αδριάνα Μπερμπέρι, υφυπουργός οικονομικών) και *Μπερμπεριάν* Αραβες (Σουλειμάν Μπερμπέρι, καθηγητής Αραβικής στη Γάζα) Το

Μπερμπεριάς
Μπερμπερίδης
Μπερμπέρογλου
μπαρμπέρης κουρέας κομμωτής δοθεντος ότι Berber= βερβέρος (μέλος γηγενούς πληθυσμού της Βορείου Αφρικής –κυρίως Αλγερία- με τη δική του γλώσσα) δείχνει ετυμολογικά άσχετο. Στον ΤΚΚΕ οι Berber είναι (200+, 19).

Μπερντζελέτος

Μπερσής

Μπέσης ΤΚΑ=94+ (04/09).

Μπεσλεμές ΤΚΑ=8. Ο [ΔΤ] προτείνει το Τρκ. besleme=διατροφή, ανατροφή. Βασικά σωστό αλλα προτιμώ τηην απόδοση [RT] besleme= (1) ταϊσμένος, μεγαλωμένος, σιτεμένος (το τελευταίο για ζώα τα οποία προορίζονται για σφαγή) (2) υπηρέτρια γεννημένη και μεγαλωμένη μέσα στο σπιτικό, κατι ανάλογο του Ισπ. criado. Οπότε μάλλον μιλάμε για υπηρετικό προσωπικό, σχεδόν σκλαβάκι. Ενας και μόνο Besleme στον ΤΚ Σμύρνης (κανένας στον ΤΚ Αγκυρας, κανένας στον ΤΚΚΕ.

Μπετένιος[ΑΧΗ] ΤΚΑ=1,0 (01/12). Το επίθετο μπετένιος σημαίνει «από μπετόν». Το επώνυμο όμως δεν ξέρω πως ετυμολογείυαι. Ισως παραλλαγή του μπεντένι, βλέπε Μεντενιώτης

Μπετενιώτης ΤΚΑ=0 (01/12) αλλά πολλαπλές διαδικτυαλές αναφορές στον Μανώλη Μπε(ν)τενιώτη, βουλευτή του ΠΑΣΟΚ στον Πειραιά. Παραλλαγή η λάθος γραφφή του Μπεντενιώτης

Μπετίνης [ΑΧΗ] ΤΚΑ=7 (01/12). Σε Ιταλ. Ιστοσελίδα που ετυμολογεί επώνυμα πιθανολογείται ότι τα Bett[i,in,ini,ino,o,on,oni] προέρχονται από το όνομα Bettus που εμφανίζεται σε έγγραφο του 1180. Για το Bettus δε, προτείνονται τρείς πιθανές ετυμολογίες

- Από το Γερμανικό Bertha (ΙνδοΕυρωπαϊκη ρίζα behreg με την έννοα του λαμπρού, του φωτεινού)
- Κελτική ρίζα ber (ΙνδοΕυρωπαϊκή ρίζα behr=φέρω) που βρίσκουμε σε τοπωνύμια όπως τα Inverness και Aberdeen
- Benedetto=Benedictus= ευλογημένος

Σημειώνουμε ότι το κύριο όνομα Bettino είναι υποκοριστικό του Benedetto και ότι υτο Μπετίνης μπορει να είναι μητρωνυμικό (γιός της Μπετίνας) με το Μπετίνα να είναι υποκοριστικό του Εβραϊκού Ελισσάβετ το οποίο συνδυάζει με αμφιλεγόμενο τρόπθ τηε λέξη Θεός (Ελ) και ορκίζομαι. Δοθέντος ότι καμία από τις πιθανολογούμενες ετυμολογίες δεν δείχνει ιδιαίτερα πειστική, ο αναγνώστης υιοθετεί όποια του αρέσει η τις απορρίπτει όλες.

Μπέτσικας ΤΚΑ=7. Μάλλον παραλλαγή του Πέτσικας, βλεπε επώνυμο.

Μπέτσος *****

Μπέτας ΤΚΕ~250, 6 (09/13). Το Μπέτα ενφανίζεται σαν υποκοριστικό του

Μπετάκης ονόματος Ελισάβετ και το Μπέτας ίσως να είναι μητρωνυμικό. Οι 250 με το επώνυμο Μπέτας δείχνουν πολλπόι αλλά πιο πειστική ετυμολογία δεν γνωρίζω.

Μπεχάρ[ΑΧΗ] ΤΚΑ=4, 2. Στα Αλβ. behar=(1) καλοκαίρι (2) χαμογελαστός, σε καλή
Μπεχάρης διάθεση, ευχαριστημένος, ευτυχισμένος. Σημειώνουμε και το Τρκ. bahar= (Οθ.) μπαχάρι (Τρκ.) Ανοιξη.

Μπεχλής
Μπεχλιβάνης

Μπεχράκης ΤΚΑ=86. Ο [ΔΤ] το ετυμολογεί από το Οθ. behre= μοίρα μερίδιο. Ατυχώς στον ΤΚΚΕ δεν βρίσκουμε ούτε ένα Behre η Behrak. Πειστική ετυμολογία δεν γνωρίζω αλλά ακολουθούν μερικές ιδέες που ίσως δεν είναι παντελώς άσχετες:

- Beh με την έννοια του καλός εμφανίζεται σαν πρόθεμα σε διάφορα Περσικά κύρια ονόματα. Π.χ., ΜπεχΡοχ=όμορφη φάτσα και η Ρωξάνα του Μογαλέξαντρου λεγότανε Ροχσάνα.
- Σύμφωνα με ένα διαδικτυακό γλωσσάρι της Καστοριάς ο **μπεχρής** είναι υδρόβιο πτηνό άσπρου χρώματος με ψηλό λαιμό.
- Στα Τρκ. bahr δημσίνει μεγάλη υδάπινη επιφάνεια (από φαρδύ ποτάμι μέχρι ωκεανό, π.χ., Bahri Rum=Μεσόγειος) Bahri=ναυτικός, ναύτης, το πουλί αλκυών (Kingfisher γιά τους Αγγλομαθείς και alcedo atthis για τους σπουδαγμένους).

Μπιζάκης

Μπιλμέζης ΤΚΑ=1. Τρκ. bilmez= δέν ξέρει, δεν γνωρίζει → ανήξερος, ανίδεος, αδαής, άσχετος. Στον ΤΚΚΕ οι Bilmez είναι 66.

Μπίρδας ΤΚΑ=2, 3 (04/11). Στη Χίο μπίρδα κάποτε σήμαινε πάλι και ο Δ.
Μπιρδ[η/ι]μήρης Φρεζούλης έγραψε στην εφημερίδα Αλήθεια Χίου «Και επειδή κάπου μπερδευόμασταν, ξανά μπίρδα από την αρχή». Ισως το μπίρδα να είναι η Ελληνοποίηση του Τρκ. bir daha= άλλη μιά φορά. Μερικές ιστοσελίδες στα Ελλ. χρησιμοποιούν τη λέξη μπίρδι την οποία αδυνατώ να κατανοήσω, ίσως να είναι δημιούργημα μπιρδιμένης ντοπιολαλιάς. Οπως και να 'χη το πράγμα η ετυμολογια του Μπίρδας από το μπίρδα, πολλώ δε μάλλον του Μπιρδιμήρης από το μπίρδα η μπίρδι, δεν δείχνει προφανής. Παρά το γεγονός οτι κάποιος Μπιρδιμήρης, παληότερα πρόεδρος της ΔΕΗ, βρέθηκε μπιρδιμένος με κατηγορία απιστίας. Βλέπε πάντως και το επώνυμο Παλ[ι/η]μέρης.

Μπίρης Αλβ. bir=γιός

Μπιρμπίλης ΤΚΑ=100+. Ετυμολογείται από το Τρκ bülbül = Αλβ.bilbil= αηδόνι. Στόν ΤΚΚΕ οι Bülbül είναι 200+ (17 λέγονται Mehmet) αλλά υπάρχουν και 2 Birbil είτε, πιθανώτατα, από ορθογραφικό σφάλμα είτε, ίσως,

από το bir=ενας + bil= φκιάρι, κουπί. Βλέπε και λέξεις μπιρμπίλι=αηδόνι, μπιρμπίλω, μπιρμπιλωτός.

Μπίρμπος ΤΚΑ=15. Αλβ. birbo= άνθρωπος επιπόλαιος, χωρίς περιουσιακά στοιχεία η τάξη στη ζωή του, κοινωνικό παράσιτο

Μπίσιας ΤΚΑ=31, 12 (11/10). Το Μπισιώτης δείχνει Εθνικό και πράγματι, στο *Μπισιώτης* Δήμο Λουτρακίου (Κορινθία) βρίσκουμε το αρβανιτοχώρι Πίσια που παληότερα λεγότανε Μπίσια (τα). Την καταγωγή του Μπίσιθα την αγνοω. Ισως να συνδέεται με το Αλβ. b**ı**shë= (1) αγρίμι, θηρίο, λύκος (2) άνθρωπος σκληρόκαρδος, ανηλεής εξαγριωμένος, κτηνώδης, αιμοχαρής. Επειδή όμως το μπ και το π συχνά συγχέονται, ο αναγνώστης ας λάβη υπ' όψιν και το **p**ishë=Πεύκο. Τέλος σημειώμουμε και τη (Νέα) Βύσσα στη Θράκη στην ιστοσελίδα της οποίας διαβάζουμε οτο το μπίσι είναι εργαλείο κατασκευής σκούπας (χωρίς άλλες λεπτομέρειες, βλέπε όμως και Μπίστης).

Μπισίλας ΤΚΑ=4 (12/10) *****

Μπισίλκας ΤΚΑ=4 (12/10) *****

Μπίστης[ΑΧΗ] ΤΚΑ=32 (08/12). Ισως από το Αλβ. bisht= ουρά, οπίσθια που χρησιμοποιείται και κυριολεκτικά και μεταφορικά. Σαν χαρακτηρισμός ανθρώπου είναι κατά κανόνα μειωτικός και σήμαινε «άνθρωπος χαμηλής κοινωνικ'ς τάξης, άνθρωπος άχρηστος». Σημαίνει επίσης άνθρωπος πουγίνεται τσιμπούρι σε άλλον» και στη φράση «bishti i fseshës»=λαβή/κοντάρι σκούπας= (μεταφορικά)= άνθρωπος ανυπόληπτος, με γνώμες χωρίς αξία.

Μπίστικας[ΑΧΗ] ΤΚΑ=6, 3, 1, 4, 3, 1, 8, 1 (08/12). Μάλλον και αυτά τα επωνυμα
Μπιστικέας ετυμολογούνται όπως και το Μπίστης. Μπίστι λέγεται ο νοτιώτερος
Μπιστίλογλου όρμος της Υδρας και επώνυμα όπως, π.χ., το Μπιστίνας αμφανίζονται
Μπιστίνας συχνά-πυκνά στον (Αρβανίτικο) Πόρο.
Μπιστιντζάνος
Μπιστιντζιάνος
Μπιστιόλας
Μιστιτζάνος

Μπιστίχας ΤΚΑ=1 (08/12) #####

Μπιτσάκης ΤΚΑ=46,17, 12. **Ο** [ΔΤ] ετυμολογεί και τα τρία από το Τρκ.
Μπιτσακάκης bıçak=μαχαίρι. Κατα τη γνώμη μου όμως είναι πιο πιθανό
Μπιτσακτσής τα δύο πρώτα να είναι παραλλαγές του Πιτσάκης (βλέπε επώνυμο) και το τρίτο μονο να είναι επαγγελματικό (κατασκευαστής/πωλητής μαχαιριών)

Μπιτσαξής ΤΚΑ=7, 1 (11/09). Το Μπιτσαξής είναι παραλλαγή του Μπιτσακτσής,
Μπιτσαξάκης το Μπιτσαξάκης υποκοριστικό.

Μπίτσος
Μπίτσιος
ΤΚΑ=8, 15. Σύμφωνα με τον [ΜΤ] Μπίτσος είναι παρατσούκλι που. σημαίνει μικρόσωμος, μπίτσιο είναι Ηπειρώτικο παιχνίδι, και Μπίτσιος είναι και βαφτιστικό. Από τις πηγές στις οποίες έχω πρόσβαση αυτά δεν μπόρεσα να τα επαληθεύσω. Στα Αλβ. bic= (1) γουρουνάκι (2)σκυλί η αλλο μικρόσωμο ζώο (3) στρουμπουλός, εύρωστος, biçës= (Τόσκικα) γύφτος που έπαψε να ζή νομαδικά. Παράλληλα picë= κοριτσάκι και το επίθετο picërr= μικρός/κοντός/μικρόσωμος εμφανίζεται σαν πρώτο συνθετικό διαφόρων λέξεων (π.χ., picirruk= πιτσιρίκος). Τέλος piç= piçkë=αιδοίον, κοινώς μου*ί. Σε τι βαθμό όλα αυτά ενισχύουν η αποδυναμώνουν την ετυμολογία του [ΜΤ] ας το κρίνη ο αναγνώστης.

Μπλάθρας

Μπλούνας

Μπογδάνης
Μπογδάνος
ΤΚΑ=32, 100+. Ονομα Bogdan, ισοδύναμο του Ελληνικού Θεοδόσιος (*bog=θεός, dan* απο το dati=δίνω). Bogdania ήταν το αρχικό όνομα της Μολδαβίας (πριγκηπάτο με ιδρυτή ονομαζόμενο Bogdan) και το Οθ. όνομα της Μολδαβίας ήταν Boğdan. Το επίθετο θεωρείται ισοδύναμο του Ρουμάνος.

Μπογιατζής
Μπογιατζόγλου
ΤΚΑ=100+, 36. Τρκ boyacı= βαφέας (ρούχα), ελαιοχρωματιστής (σπίτια) λούστρος (παπούτσια), έμπορος που πουλάει ελαιοχρώματα και συναφή. Στον ΤΚΚΕ Boyacı=160, Boyacıoğlu=48.

Μπογράκος
*****

Μποδοσάκης
Μποζατζίδης
Σύμφωνα με τους [ΜΤ,ΧΣ], Μπόδος=Πρόδρομος για τους Καππαδόκες **(επόπτης)**

Μπόζης,
Μποζίκας
Μποζίκης
Μπόζογλου
ΤΚΑ=5, 55, 83, 3. boz=γκρίζος, σταχτής, ψαρός (μαλλιά), φαιός (π.χ. αρκούδα, φαιά ουσία). Στον ΤΚΚΕ οι Boz είναι 200+ εκ των οποίων 20 Mehmet.

Μποϊκογλου
ΤΚΑ=0, αλλά ΤΚΘ=1. ο [ΔΤ] προτείνει σαν ρίζες το bıyık=μουστάκι η το büyük= μεγάλος. Στα Ελληνικά οι δύο λέξεις είναι ηχητικά ίδιες και στην Τρκ. είναι κοινά επώνυμα. Πράγματι, στον ΤΚΚΕ βρισκουμε 200+ Bıyık, 200+ Büyük, 12 Mehmet Bıyık, 15 Mehmet Büyük, 26 Bıyıkoğlu και 17 Büyükoğlu. Μ' αυτά τα δεδομένα η επιλογή ανάμεσα στο bıyık και το büyük δείχνει αδύνατη.

Μποϊλές[ΑΧΗ]
ΤΚΑ=14. Ισως παραλλαγή του Μποϊλής ([ΔΤ]). Αλλά υπάρχει και το Τρκ. böyle=(1) έτσι, μ'αυτόν τον τρόπο, ως εξής (2) τέτοιος, το σχεδόν ταυτόσημο şöyle και η έκφραση şöyle böyle=έτσι κι έτσι, μέτριος. Στα θετικά αυτής της ετυμολογίας είναι το όνομα Σοϊλές (28 στον ΤΚΑ). Στα αρνητικα ότι Böyle στον ΤΚΚΕ δεν υπάρχει και ότι υπάρχουν

άλλες εναλλακτικές ετυμολογίες για το Σοϊλές (π.χ., παραλλαγή του Σοϊλής.

Μποϊλής ΤΚΑ=0 αλλά υπάρχει ένας πτηνοτρόφος ονόματι Μποϊλής στην Κώ και ένας ποδοσφαιριστής Μποϊλής που ξεκίνησε τη σταδιοδρομία του στο ίδιο νησί. Τρκ. boy (υψος, μπόι, μήκος, μέγεθος, όχθη[κατα μήκος;], ποιότητα)→ boylu=ψηλός. Στον ΤΚΚΕ οι Boylu είναι 68. Προσθέτουμε ότι στα Αλβ boj= μπόι αλλά boj**li**= χοντρόσαρκο βαθυκόκκινο κεράσι.

Μποϊντάς[ΑΧΗ] ΤΚΑ=25. Στα Τρκ. boydaş κυριολεκτικά αναφέρεται σ᾽αυτόν που έχει το ίδιο μπόϊ/ύψος και μεταφορικά σ' αυτόν που κατέχει παρόμοια θέση και γενικά στον κοινωνικά/ιεραρχικά/κ.τ.τ. ίσο. Στον ΤΚΚΕ οι Boydaş είναι 10.

Μπόκαρης

Μπόλιας ΤΚΑ=14.

Μπόμπης[ΑΧΗ] ΤΚΑ=4 (08/12). Μιά μικρή πιθανότητα είναι μα προέρχεται από το ιδιωματικό Αλβ. bomp= άνευ αξίας, ανάξιος, άχρηστος

Μπόμπολας[ΑΧΗ] ΤΚΑ=14, 10 (11/11). Σύμφωνα με τα Κεφαλονίτικο γλωσσάρια
Μπομπολάκης (π.χ., http://spartia.gr/download/KefalonianDictionary.pdf) μπόμπολας=σαλίγκαρος. Στα Αλβ. b**o**bël= σαλιγκάρι.

Μποσταντζής
Μποσταντζόγλου

Μπότης[ΑΧΗ] ΤΚΑ= ~180 (12/12). Ο [ΜΤ] το ετυμολογεί από το μπότης= πήλινο κανάτι με στενό λαιμό και χερούλια, λέξη κοινή στο Κερκυραίικο ιδίωμα αλλά και σαν μορφή του Παναγιώτης. Προσθέτουμε οτι στα Αλβ. bote= πήλινο κανάτι με στενό λαιμό. Στα Αλβ. βρίσκουμε και τη λέξη botë= κόσμος με την έννοια του κόσμος (σύμπαν, γεωγραφικός προσδιορισμός, κοινωνία, ανθρωπότητα, ζωικό/φυτικο βασίλειο, ο άλλος κόσμος) να καθορίζεται από τα συνφραζόμενα. Η λέξη εμφανίζεται και με τη μορφή botës με την έννοια του «ξένος, άσχετος με τον ομιλητή». Οπως π.χ., qeni i botës= ξένο σκυλί και gruaja e botës= (1) γυναίκα ξένη, που δέν έχει σχέση με τον ομιλητή (2) (υποτιμητικό) αύτή η γυναίκα (που να την πάρη ο διάολος). Επειδή οι Μπότηδες στην Αηήνα είναι πολυπληθείς στην Αθήνα και το μήκος του επωνύμου (δισύλλαβο) είναι συμβατό με τα Αλβανικά επώνυμα, θα τολμήσω να διαφβνήσω με την ετυμολογία του καθηγητή [ΜΤ].

Μπότσαρης ΤΚΑ=100+, 100+.Ο [ΜΤ] γράφει «Βότσης voc-i μικρό παιδί,
Μπότσης μούτσος < bocë bozë Πβ. Μπότσαρης=βαρελοποιός». Τα λεξικά που συμβουλεύθηκα λένε τα εξής: bocë=μπουκάλα, boc**ar**= κατασκευαστής φιαλών, bozë=είδος ποτού, voc =αγοράκι.

Το νοc =μούτσος δεν μπόρεσα να το επαληθεύσω, βρηκα όμως τα bocman=λοστρόμος, v**o**ckë=μπουκάλι, v**o**zë= v**o**zgë=βαρέλι, v**o**zëtar=vozg**a**r=βαρελοποιός, vocërr=μικρούτσικος. Σύμφωνα με τον [VO], το νοc προέρχεται απο τα vogël=μικρός και vogërr=πολύ μικρος, νάνος.

Στα Ρώσσικα б**о**цман=λοστρόμος, боч**а**р= βαρελάς, б**о**чка=βαρέλι. Σε τελική ανάλυση αν το όνομα Μπότσαρης σημαίνη βαρελάς, είναι Σλαβικό και απαιτείται ανέβασμα τόνου. Ισως βέβαια να σήμαινε μικρόσωμος και να προέρχεται από το vocërr

Μπότσικας[TN] ΤΚΑ=11. Αλβ. boçkë= (1) μικρό σφαιροειδές φρούτο (2) δηλητηριώδες φυτο με ιατρικές εφαρμογές, σκύλα η παράλιος και σκυλοκρόμυδο (3) χοντρούλης. Το ενδιαφέρον με αυτο το όνομα είναι τα όσα γραφουν οι Μανιάτες στην ιστοσελίδα http://www.mani.org.gr/horia/dlefktrou/milia/milia.htm :

«Ενα άλλο σημαντικό ιστορικό γεγονός, στο οποίο αξίζει να αναφερθούμε, είναι η φιλοξενία στη Μηλιά, για τρία ολόκληρα χρόνια, του Θεόδ. Κολοκοτρώνη και της οικογένειάς του.

Εντελώς παρενθετικά, αναφέρουμε ότι το όνομα Κολοκοτρώνης χρησιμοποιήθηκε για πρώτη φορά από τον παππού του Θεόδωρου Κολοκοτρώνη, Γιάννη Μπότσικα ή Μπιθεγκούρα, που αποτελεί μετάφραση του χαρακτηρισμού που του είχαν δώσει οι Αλβανοί (Μπιθεγκούρας).»

Πράγματι, ο [MT] αναφέρεται στο συνθετικό Μπιθι (με αναφορά στα ονόματα Μιθικότ[ζ|σ]ης. Το Αλβ. byth σημαίνει βάση, πάτος, πισινός και διάφορες Αλβ. λέξεις που αρχίζουν με vith σημαίνουν καπούλια, γλουτοί, κωλομέρια, βυθίζω, βυθίζομαι, βύθισμα/κατολίσθηση, γκρεμός, πάτος ρωγμής (εδάφους, παγετώνα) και όλες τους συγγενεύουν μορφολογικά και εννοιολογικά με τη λέξη βυθός.

Στά Αλβ. έχουμε τις λέξεις gur[ë]= πέτρα, βράχος και παρόμοια, gurës= (1) σφιχτός σα βράχος, μυώδης, πολύ δυνατός (2) σφιχτοχέρης τσιγκούνης και gurrë=πηγή που αναβλύζει μέσα απο βράχο.

Οπότε το Κολοκοτρώνης είναι κατα λέξη μετάφραση του Μπιθεγκούρας, ισως μεταφορικά Σφιχτόκολος η Χοντρόκολος με το Χοντρόκολος να συμφωνή και με το Μπότσικας= χοντρούλης.

Διάφορες ιστοσελίδες βεβαιώνουν ότι το Μπότσικας δόθηκε σαν παρωνύμι διότι ο πρώτος Μπότσικας ήταν μικροκαμωμένος και μαυριδερός Και σε μερικές διαβάζουμε:

1) ... μπότσικας σημαίνει μαυριδερός
2) .... **Μπότσικας**, που στα αρβανίτικα σημαίνει **μαυριδερός**
3) ...ήταν *Μπότσικας*, επειδή ήταν *μαυριδερός* και το χρώμα του θύμιζε σκυλοκρεμμύδα .....

Από όλα αυτά μόνο το τελευταίο συνάδει με τα όσα διάβασα στα Αλβανικά λεξικά αλλά και το Μπότσικας από την σκυλοκρεμμύδα είναι ελαφρά προβληματικό διότι εδώ μεν διαβάζουμε ότι

Το squill των κήπων έχει συνήθως σκούρα μπλέ φύλλα (αλλά και άσπρα, ροζ, η πορφυρά. Το squill των φαρμακοποιών έχει άσπρα φύλλα και το κρομμύδι του χρησιμοποείται σαν φάρμακο η κοκκινωπά φύλλα και το κρεμμύδι του γίνεται ποντικοφάρμακο

Εκεί δε αναγιγνώσκουμε ότι

Scilla autumnalis: Τα μικρά μοβ άνθη του ξεφυτρώνουν ανάμεσα στους βράχους, αλλά και σε ανοιχτές περιοχές. Η «λατινική» scilla στα Ελληνικά λέγεται και σκιλλοκρόμμυδο ή κουτσούπα. Θεωρείται δηλητηριώδες και γι' αυτό δεν χρησιμοποιείται ούτε στην Ιατρική ούτε στη μαγειρική.

Αυτές οι περιγραφές είναι αλληλοσυγκρουόμενες αλλά ετυμολογικά αυτό δεν έχει σημασία. Αν οι Πελοποννήσιοι της εποχής θεωρούσαν το σκιλλοκρόμμυδο ή κουτσούπα (squill)σαν συνώνυμο του σκούρου, το μπότσικας ίσως, αλλά όχι υποχρεωτικά, σημαίνει μαυριδερός. Η ετυμολογία από το boçkë= σκύλα η παράλιος, σκυλοκρόμυδο ενισχύεται πάντως από το σχετικά κοινό επώνυμο Κουτσούπας (βλέπε επώνυμο).

Μπουγάς [ΑΧΗ] Σύμφωνα με τους [ΤΜ,ΤΔ] απο το Τούρκικο boğa= ταύρος (σημείωση: η λέξη είχε και τη μορφή buğa, στά Χιώτικα υπάρχει η λέξη μπουγάς μέ τήν ίδια σημασία). Ισως, αλλά μάλλον απίθανο, και απο το αρχαΐζον buğ= αρχηγός [RT]. Στον ΤΚΚΕ οι Boğa είναι 63, οι Buğa 29, Buğ δεν υπάρχει και οι Buğu είναι 3 (από το buğ= buğu=ατμός, αχνός, ομίχλη, ατμός πάνω σε γυαλί, καθρέφτη, κ.τ.τ.).

Μπουγατσάς ΤΚΑ=17,4,2,18. Ιταλικό foccacia Τρκ. poğaça μπουγάτσα= γλύκισμα,

Μπουγατσατζής φύλλο ζύμης απέξω και γέμισμα (συνήθως κρέμα) μέσα. Το poğ**a**ça
Μπουγατσιάς εμφανίζεται στα Οθ. και ως boğ**a**ça, buğ**a**ça
Μπουγάτσος

Μπούγιας[ΑΧΗ] ΤΚΑ=57. Μάλλον από το Αλβ. b**u**ja= (1) θόρυβος, πάταγος (2) αίσθηση, ντόρος, εντύπωση, φημη (κακή) (3) φασαρία, πήγαινε-έλα. Ισως να σχετίζεται με τη λέξη μπούγιο η οποία, καλώς η κακώς, ετυμολογείται με μεταβλητούς βαθμούς βεβαιότητος από το Ιταλ. b**ui**o=σκοτεινιά.

Μπούζας[ΑΧΗ] ΤΚΑ=100+, 51. Σύμφωνα με τους [ΑΚΛ,ΔΤ] από το Τρκ. buz= πάγος
Μπούζης (κυριολεκτικά και μεταφορικά). Στον ΤΚΚΕ οι Buz είναι 42. Παρατηρούμε όμως ότι στα Αλβ. b**u**zas= στενοχωρημένος, πικραμένος, δυσαρεστημένος, οργισμένος (buzë= χείλι, χείλος, μουσούδα) και buzëz= (1) αρρώστεια (κυρίως γιδοπρόβατα) που προξενεί φουσκάλες στο στόμα (2) σκοινί/χαλινάρι γιά γαϊδούρια, μουλάρια, άλογα. Δεν είναι υποχρεωτικό βέβαια όλα τα ονόματα να έχουν την ίδια ρίζα. Ελαφρά προτιμώ την Αλβ. ρίζα γιά το Μπούζας, την Τρκ. γιά το Μπούζης.

Μπουζίκας[ΑΧΗ] ΤΚΑ=10. Ισως από το Αλβ. buz**i**k= σκύλος μαυρομούσουδος.

Μπουζούκας ΤΚΑ=26. Ο [ΔΤ] γράφει από το büzük=μπουζούκι η το bozuk=χαλασμένος. Απ᾽ότι ξέρω, το büzük=μπουζούκι είναι ενα κοινό, επαναλαμβανόμενο, διαχρονικό λάθος. Π.χ., ο [ΤΦ] και η πρώτη έκδοση του λεξικού Μπαμπινιώτη ετυμολογούν το μπουζούκι από το büzük ενώ αντιθέτως το [ΙΜΤ] επικαλείται το σωστό bozuk. Η λέξη büzük=bızık υπάρχει και σημαίνει (1) ζαρωμένος, σουρωμένος (2) κώλος, πρωκτός, κωλουρυπίδα (3) θάρρος, θράσος, κότσια, τσαμπουκάς. Παράλληλα bozuk= χαλασμένος, κατεστραμμένος, σάπιος, σαθρός, κακός (καιρός) (2) είδος εγχόρδου μουσικού οργάνου. Το bozuk εμφανίζεται και σα δεύτερο συνθετικό στη λέξη βασιβουζούκος (Τρκ. başıbozuk, στη κυριολεξία το κεφάλι του σάπιο, δεν δουλεύει)= άτακτος στρατιώτης του Τρκ. στρατού. Οι Bozuk του ΤΚΚΕ είναι 18. Στον ΤΚΚΕ Büzük δέν υπάρχει αλλά υπάρχουν δύο διαδικτυακοί Büzük.

Μπούκουρας ΤΚΑ=42, 24. Αλβ. bukur= όμορφος
Μπούκουρης

Μπούλας ΤΚΑ=6, 2 (12/12). Ισως από το Αλβ. bulë=σταγόνα, λοβός (αυτιού,
Μπουλασίδης πνεύμονα, εγκεφάλου), μπουμπούκι δέντρου, σπυρί (ανθρώπου), σπόρι (π.χ., μπιζέλι, δασόλι). Το –ίδης ‘ομως γεννά την υποψία οτι το επώνυμο ίσως να σχετ᾽᾽ιζεται με τον Π¨οντο.

Μπουλασίκης ΤΚΑ=18. Σύμφωνα με τον [ΔΤ] από το Τρκ. bulaşık=μεταδοτικός. Σύμφωνα με τον [RT] bulaşık= (1) μολυσμένος, βρώμικος (2) μεταδοτικός (αρρώστεια κ.τ.τ.) (3) αυτός που εκθέτει, δημιουργεί

προβλήματα (4) λέρα, βρωμιά, μουτζούρα, κηλίδα (5) άπλυτα πιάτα, λάντζα και το [ΤΕ] γράφει bulaşık adam= άνθρωπος φορτικός, κολλιτσίδα. Ενας και μόνο Bulaşık στον ΤΚΚΕ.

Μπουλμέτης[ΑΧΗ] ΤΚΑ=22. Μπουλμές στη γλώσσα των ναυτικών σημαίνει διάφραγμα, διαχωριστικό [ΔΔ] και στο ναυτικό γλωσσάρι διαβάζουμε:

μπουλμές, *ο: τουρκ. bölme: ξύλινο εσωτερικό χώρισμα του πλοίου, μή μόνιμο, γιά ειδικές φορτώσεις.*

Πράγματι στα Τρκ. bölme= (1) διαίρεση (μαθηματικά) (2) διαχωριστικός τοίχος (3) διαμέρισμα,χώρισμα (4) διαχωριστικό πλοίου (στα Αγγλικά bulkhead). Περιέργως πως, στις χρυσές ιστοσελίδες του ΤΚΚΕ βρίσκουμε μιά εταιρία θαλασσίων μεταφορών ονόματι Bulmet. Στον ΤΚΚΕ βρίσκουμε 3 Bölme, 3 Bölücü (bölücü= διασπαστικός, σχισματικός, διαιρετικός) και δύο Bölüm (bölüm= (1) μέρος, μέρισμα, υποδιαίρεση (2) πηλίκο (3) μέρος ενός όλου όπως, π.χ., κεφάλαιο βιβλίου, δόση πληρωμής, ένα επεισόδιο σαπουνόπερας, επιστημονικός κλάδος (4) η ανάπτυξη/διαμερισμός στρατιωτικών δυνάμεων. Σημειώνουμε και την έκφραση bölüm etti που έχει ηχητικά συγγένεια με το όνομα). Μπουλμέτης λέγεται και ο συγγραφέας/σκηνοθέτης της ταινίας «Πολίτικη Κουζίνα» ο οποίος γεννήθηκε στην Πόλη. Στις χρυσές σελίδες όμως υπάρχει μία εταιρία μεταφορών ονόματι Bulmet. Αυτό το στοιχείο όμως δεν θεμελιώνει ετυμολογία. Τέλος αημειώνουμε ότι στα Αλβ. bulmet=(1) γαλακτοκομικό προϊόν (2) οτιδήποτε είναι καλό και χρήσιμο (φρούτο, σοδιά, καλό αποτέλεσμα αλλά και bulmet= (1) τρώω μικρή ποσότητα, μιά χαψιά, ίσα ίσα για μιά γεύση.

Μπουλμπούλης ΤΚΑ=3,5 . Τρκ. bülbül= (Αλβ.) bilbil =μπιρμπίλι, αηδόνι. Βλέπε και *Μπουλμπούλογλου* επώνυμο Μπιρμπίλης.

Μπουλούκης ΤΚΑ=9. Η από το Τρκ bölük=ομαδα ατακτων στρατιωτων (μπουλουκι) η παραλλαγή του Μπουλούκος.

Μπουλούκος ΤΚΑ=85. Η λέξη μπουλούκος=ευτραφής, χοντρούλης ετυμολογείται από το Τρκ. = ευρυχωρία, αφθονία χώρου, αφθονία αγαθών, Βλέπε και Μπουλουξής.

Μπουλουξής[ΑΧΗ] ΤΚΑ=5,2,2,5. Ο [ΔΤ] τα ετυμολογεί (όπως και το Βουλουξής) σαν *Μπουλούτσης* *Μπουλούτσικος* *Μπουλούτσος* παραλλαγές του Πουλουκτσής (βλέπε επώνυμο). Το πρόβλημα είναι ότι αυτά τα ονόματα έχουν επιφανειακές τουλάχιστον ομοιότητες με ονόματα τα οποία ευτυμολογούνται από το Τρκ. bölük η bolluk. Στα Τρκ. η ρίζα böl έχει την έννοια της διαιρέσεως οπότε bölük είναι στρατιωτική υποδιαίρεση 100-250 ανδρών γνωστή στα Αλβ. ως bylyk

και στα Ελληνικά ως μπουλούκι. Στον ΤΚΚΕ οι Bölük είναι 109 και οι Bölükçü 3. Παράλληλα έχουμε και τη λέξη bolluk= ευρυχωρία, αφθονία χώρου, αφθονία αγαθών με τους Bolluk στον ΤΚΚΕ να είναι 26. Τέλος, στα Ελληνικά μπουλουξής=διοικητής η μέλος μπουλουκιού, θιασάρχης. Νομίζω ότι το Μπουλουξής προέρχεται από το bölük ενώ για τα άλλα ο αναγνώστης μπορεί να διαλέξη ανάμεσα στο bölük και στο bolluk.

Μπούμπουλης (ΤΝ) ΤΚΑ=69. Ισως απο το Αλβανικό bubullin (αστραποβροντάει) η το bubulesh= μάλλινος αλλα και αργόστροφος, βλάκας.

Μπουνάκης[ΑΧΗ] *Μπουνάκος* ΤΚΑ=5, 12. ο [ΔΤ] το ετυμοπλογεί, σωστά, από τι Τρκ, bunak. Ατυχώς όμως το αποδίδει ως υπέργηρος ενώ τα δικά μου λεξικά το αποδίδουν ως ξεμωραμένος, (γερο)ξεκούτης, ραμολιμέντο

Μπουραντάς [ΑΧΗ] Ισως όπως και το Μπούρας. Σημειώνουμε και το burran=άντρας μεγαλόσωμος).

Μπούρας Αλβ. b**u**rrë= άντρας, σύζυγος, παλληκάρι, τίμιος, επιφανής (αλλά και b**u**rras= **.** Ο [ΜΤ] αναφέρεται και στο Σλβ. bura=καταιγίδα. Παρόμοιες λέξεις υπάρχουν και στα Ελληνικά (μπόρα, μπουρίνι) και ετυμολογία (βορεινός --> Latin borinus --> μπουρίνι). Σημειώνουμε και τα burras[h]= ανδροπρεπής, αντρίκειος και επίρημα (αντρίκεια, γενναία, ανδροπρεπώς)

Μπουρατσιάς [ΑΧΗ] Ισως απο το Αλβ. burrac= (1)κοντός, άσχημος, νάνος (2) συνεσταλμένος, δειλός

Μπουρέκας ΤΚΑ=18, βλέπε Μπουρεξής

Μπουρεξής *Μπουρεξάκης* ΤΚΑ=2,6**.** Τρκ börek=μπουρέκι πίττα, τυρόπιττα, και börekçi=τυροπιττάς

Μπουρζίκος ΤΚΑ=7

Μπουρκουτσόγλου

Μπουρμάς ΤΚΑ=25. Στα Τρκ. burmak= στρίβω, περιστρέφω, βιδώνω (2) μουνουχίζω με περιστροφή του κατάλληλου ανατομικού μέλους (3) δίνω στυφή γεύση (4) ενοχλώ (στομάχι και παρόμοια) στενοχωρώ (5) περιτυλίγω και μπουρμάς ήταν υποτιμητικός όρος των Τούρκων για τους πρώτους Κρήτες εξωμότες οι οποίοι συνέχιζαν να στρίβουν το μουστάκι αντί να ακολουθήσουν τα ΟΘ. έθιμα [ΔΔ].

Μπούρμπουλας

Μπουρμπούλης Μπούρμπος ΤΚΑ=66. Οπως και το Μπιρμπίλης.

Μπουρνάζης *Μπουρνάζος* ΤΚΑ=2,65. Οθ. burnaz= μυταράς, γαμψομύτης. Στον ΤΚΚΕ οι Burnaz είναι 26.

Μπουρνάς Μπουρνοβαλάκης ΤΚΑ=74. Οπως και το Μπουρνάζης

Μπουρνόζος
Μπουρνούς
Μπουρνουσούζης

Μπουρνοβαλής ΤΚΕ=18, 54. Το Μουρνοβαλής από το ΤΡΚ. Burnovalı= καταγόμενος
Μπουρνόβας από την Bornova, (πάλαι ποτέ) προάστιο της Σμύρνης (Μπούρνοβας και Bornova στα Τουρκικά. Σήμερα ο πληθυσμός της Bornova υπερβαίνει τις 400.000) Στην περίοδο της Οθωμανοκρατίας Bornova λεγότανε Birunabad και στην καθομιλουμένη Bournabat. Ισως από το Οθωμανικό Birun= (1)πρόσοψη και 2)κρατικό κτήριο) και την Περσογενή κατάληξη abad (όπως, π.χ., το Islamabad) που σημαίνει ευτυχής, ευδοκιμών. Δύο Bornovalı στον ΤΚΚΕ.

Μπουρούς ΤΚΑ=1,7,14,2. Οθ. buruş= (1) ζαρωματιά, ρυτίδα, αυλακωτή επιφάνεια
Μπουρούσας (π.χ., υλικού προχειρης σκεπής) (2) η πράξη που προξενεί ζαρωματιές
Μπουρούσης κ.τ.τ. (3) ξηρός καρπός. Στον ΤΚΚΕ οι Buruş είναι 14.
Μπουρούσος

Μπουρσούκης ΤΚΑ=1. Τρκ. buruşuk=τσαλακωμένος, ζαρωμένος, σουρωμένος, ρυτιδωμένος. Στον ΤΚΚΕ Buruşuk=7.

Μπουρουτζίκας

Μπουρσούκης ΤΚΑ=1. Τρκ. buruşuk=τσαλακωμένος, ζαρωμένος, σουρωμένος, ρυτιδωμένος. Στον ΤΚΚΕ Buruşuk=7.

Μπούσης ΤΚΑ=29,1,5,70,8,4,1 (03/11). Στην ιστοσελίδα [&ΖΥΖ] το Μπούσιος
Μπούσι ετυμολογείται από το Τρκ. bouse η το Χαράλαμπος→Χαραλαμπούσης
Μπούσιας → Μπούσιος. Το bouse είναι ελαφρά λάθος, η σωστή γραφή είναι bus
Μπούσιος η buse. Το bus σαν ρίζα δεν δείχνει πολύ πειστικό και το
Μπούσιος Χαραλαμπούσης δεν μπόρεσα να το διασταυρώσω, Στην Ελλάδα
Μπουσιούτας πάντως κάποτε έπαιζε ποδόσφαιρο ο Αλμπάν Μπούσι που το
Μπουσιούτης επώνυμό του στα Αγγλικά μετταγλωττίστηκε σε Bushi και στα Αλβ.
Μπούσιους γράφεται Bushaj, επώνυμο αρκετά σύνηθες στους Αλβανούς. Πιστεύω λοιπόν οτι αυτά τα επώνυμα είναι Αλβανογενή. Δεν έχω την παραμικρή ιδέα απο πού προήλθε το Bushaj. Πάντως, σε μιά μελέτη του Πανεπιστημίου Τιράνων σχετικά με το γάλα των αγελάδων, εδώ, το Bushaj είναι το όνομα αυτόχθονης ράτσας αγελάδων (περιοχή Tropoje).

Μπουτεράκος ΤΚΑ=18. (Ιταλ μπούττερο;;;;)
Μπουτζίκος

Μπουτζούρης ΤΚΑ=6. Ισως απο το Τρκ. bücür=κοντός, κοντόχοντρος, μικροκαμωμένος. Στον ΤΚΚΕ δεν υπάρχει ούτε ένας Bücür και κατ᾽πα τα φαινόμενα δεν υπάρχει επώνυμο ούτε στο διαδίκτυο.

Μπουτούν[ας,ης, ΤΚΑ=4. Τρκ. bütün= όλος, ολόκληρος, ακέραιος, αμέριστος,

ος] μονοκόμματος κ.τ.τ.. Στον ΤΚΚΕ οι Bütün είναι 109.

Μποχόρας ΤΚΑ=0,0,1,0 και ΤΚΘ=1,1,9,24 (04/12).Η λέξη bohor στα Σεφαρδικά
Μποχορίδης χρησιμοποιήθηκε με την έννοια «πρωτότοκος». Βλέπε, π.χ., εδώ.
Μποχώρης
Μποχωρίδης

Μπαρτσιώτης ΤΚ=83 (1/15) με ασυνήθη υψηλα ποσοστά στη Βοιωτία και Χαλκίδα. Παληότερα η Τανάγρα (αρβανιτοχώρι) λεγότανε Μπράτσι και Βράτσι. Το επώνυμο μάλλον δείχνει καταγωγή. Το τοπωνύμιο Μπράτσι ίσως να προέρχεται από το σλαβικό bratъ = αδερφός (βλέπε και τη λέξη μπράτιμος~ στενός φίλος και μπράτιμοι= οι συγγενείς που συνοδεύουν το γαμπρο στην εκκλησιά. Σημειώνουμε όμως οτι στα Αλβανικά τοπρόθεμα brac (προφέρεται μπρατς) εμφανίζεται σε λέξεις που σημαίνουν κλεφτάκος/ μικροαπατεώνας, κλεψιά/απάτη και εξαπατώ).

Μπραχάμης ΤΚΑ=ΤΚΘ=0 αλλά αναφορές στο διαδίκτυο. Σε γενικές γραμμές από το Αραβικό İbrahim μορφή του Abraham= πατέρας/πρόγονος πολλών/πλήθους. Αναλογη ετυμολογία έχει προταθεί και γιά την τοποθεσία Μπραχάμι

Μπρεδήμας Αλβ. bredh= (1) περιφέρομαι, περιπλανώμαι, τριγυρίζω σουλατσάρω (2) τρέχω, πηδάω (3) σπαταλάω το χρόνο μου, τρέχω πίσω απο τον ποδόγυρο (bredh• lule me lule= πηγαίν• απο λουλούδι/γυναίκα σε λουλούδι/..., το • αντιπροσωπεύει ρηματική κατάληξη) και bredhës=(1) πλανόδιος, νομαδικός, περιφερώμενος (2) ξεκάρφωτος, χωρίς σύστημα, άστατος (3) πλανόδιος, αλήτης, μπαγαμπόντης

Μπρέντας ΤΚΑ=34 . Στα Αλβ. brenda=μέσα, εντός και χρησιμοποιείται σαν πρώτο συνθετικό σε λέξεις οπως ο σώγαμπρος (ζη με τα πεθερικά του) η φυλακισμένος.

Μπρέσκας

Μπριάκος Λατινικό ebrio→ebriácus→(Ιταλικά) ubriáco, ebriáco, briáco. Η αρχική εννοια μεθυσμένος και εν συνεχεία μέθυσσος. ΙνδοΕυρωπαϊκή ρίζα egw→ ebrius, inebriate, (και με το (σε=χωρίς) sobrius, sober αλλά καί νήφω=δέν πίνω κρασί, νηφάλιος.

Μπρίγγος(ΤΝ) ΤΚΑ=10. Μάλλον απο το Αλβ. brigo =επικρίνω, παρατηρώ, επιτιμώ η το brigjo=ανησυχώ, στενοχωρώ, ενοχλώ.

Μπρισιμτζής ΤΚΑ=4, 3, 14. Τρκ. ibrişim=ebrişem=μεταξωτή κλωστή και ibrişimci=
Μπρισιμτζάκης κατασκευαστής/έμπορος μεταξωτών κλωστών. Στον ΤΚΚΕ İbrişim=4,
Μπρισίμης İbrişimci=0.

Μπρουσαλής απο τα Προυσσα

Μυράτ

Καλλιτεχνική έκδοση του Μουράτη.

Μώραλης
Μωραλόγλου

Σύμφωνα με τον [ΒΒ] Μωραλόγλου είναι Πισιδικό επώνυμο από το. Τρκ mor= πορφυρός, βαθυκόκκινος, μαβής, μενεξεδένιος (χρώμα). Η λέξη επίσης χρησιμοποιείται σε τυποποιημένες εκφράσεις τού τύπου mor etmek =ντροπιάζω, ταπεινώνω καί mor olmak=αισθάνομαι ντροπή αλλά καί «μέ μαύρισαν στό ξύλο».
Ο {ΑΚΛ], και όχι μόνο, το ετυμολογεί απο το Ελληνικό Μοριάς, Mora στα Τρκ., εξ ουMoralı=Μοραΐτης το οποίο εν συνεχεία ελληνοποιήθηκε ως Μ[ό|ώ]ραλης. Κατασκευή ανάλογη των
Δράμα→Dramalı→Δράμαλης
Σμύρνη→Izmir→Izmirli→Ισμιρλής=Σμυρνιός (δές Ισμιρλής, Ισμιρλίδης, Ισμιρλόγλου, ΤΚΘ=5). Ισως να έχουν και οι δύο δίκηο αλλά η εκδοχή του [ΑΚΛ] φαίνεται πιό πειστική και το [ΕΤ] αποδίδει το Μοραΐτης ως Moralı στα Τρκ.

[M10]

Οι Ελένη Αμπατζή και Μανουήλ Τασούλας («Ινδοπρεπών Αποκάλυψη. Από την Ινδία του εξωτισμού στη λαϊκή μούσα των Ελλήνων» , εκδόσεις Ατραπός, 1998) μελετούν το θέμα της μεταλλαγής Ινδικών μελωδιών σε ελληνικά λαϊκά τραγούδια. Ενα από αυτά είναι καί τό γνωστό «**Μαντουβάλα**». Τό όνομα Madhubala είναι πράγματι Ινδικό (καί όνομα στάρ του κινηματογράφου). Κατά τά φαινόμενα από τά madhu=γλυκός, μέλι καί bala= νέος, νεαρός (Σανσκριτικά) τα οποία είναι καί από μόνα τους Ινδικά ονόματα.

- Ν –

(Δεκέμβριος 2020)

Ναβρατζόγλου **[ΤΚΕ, 2020,6]. *Τά επώνυμα τύπου Ναβρατζήδης καί Ναβρατζίδης δέν βρέβονται με τό Google ούτε στούς καταλόγους τής Τηλεφωνίας. Πειστική ετυμολογία δέν βρήκαμε αλλά οι σχεδόν ρίζες γιά τό Ναβρατζόγλου δείχνουν σε κάποια γλώσσα τής Μέσης Ασίας.***

Ναδίρης **[ΤΚΕ, 2020, 0] αλλά υπήρξε κάποιος Ναδίρης, άξιος προσοχής.** Στο διαδίκτυο το όνομα Ναδίρης εμφανίζεται άπαξ! Ηταν καθηγητής της Γαλλικής και τα βιβλία του εξεδόθησαν το 1858, 1862, και 1878! Σύμφωνα με τον [ΜΤ] από το Αραβογενές Τρκ. nadir (Οθ. nâdir)=σπάνιος, δυσεύρετος. Τα Οθωμανικά είχαν όμως και τη λεξη nadir=nazir [FD, ΜΝÖ], οπότε, ίσως, το Ναδίρης να είναι παραλλαγή του Ναζίρης (βλέπε όνομα).

Ναϊντός [ΤΚΕ, 2020, 3]. Όλοιτρείς στήν Θεσσαλονίκη.
Νάιντος

Ναζαρής ΤΚΑ=6,2. Ο [ΔΤ] το ετυμολογεί απο το Τρκ. nazar=παρατήρηση,
Ναζαρλής βλέμμα. Πέρα απο αυτή την έννοια το nazar σημαινει και (1) κακό μάτι, μάτιασμα, βασκανία (2) γνώμη, θεώρηση, άποψη (3) εκτίμηση, εύνοια (4) εύνοια κάποιου σημαντικού προσώπου (5) απέναντι (λίγο πολύ, όπως το κοιτάζει, βλέπει, όπως π.χ. σπίτι που βλέπει στη θάλασσα). Επίσης, η Τουρκική έχει τις λέξεις nazarı= (1) υποθετικός, θεωρητικός (2) οπτικός και nazarlık=φυλαχτό, χαϊμαλί. Υποθέτω ότι η ετυμολογία του ονόματος σχετίζεται μάλλον με την βασκανία κ.τ.λ. παρά με τις ματιές και τα βλέμματα γενικώς. Το όνομα Nazar χρησιμοποιείται στη Μέση Ανατολή και ίσως σχετίζεται με το Εβραϊκό nazar= (αυτο)αφιερωμένος στο Θεό και κατά συνέπεια ξεκομμένος απο την κοινωνία, (δες και Ναζαρέτ, Ναζωραίος).

Ναζίρης ΤΚΑ=22. Ο [ΔΤ] γράφει «nazir όμοιος η nâzır υπουργός, λειτουργός». Βασικά έχει δίκηο αλλα προσθέτουμε:

- nazır= (1) θεατής (2) υπουργός/αντιπρόσωπος του κράτους (3) επιστάτης, επιβλέπων, επιθεωρητής (4) (δοτική)+ nazır= βλεπει προς (τη θάλασσα, το βουνό, ...).

- Η λέξη nazir, θύμα του Ατατούρκ, σήμαινε (1) αντίστοιχο, απέναντι, παράλληλο (2) ταίρι (3) σημείο διαμετρικά αντίθετο στον κύκλο, εξ ού και ναδίρ (το nazir του ζενίθ) (4) χρυσός, ασήμι (5) οτιδήποτε λάμπει, αστράφτει
- nazire= απομίμηση, μίμηση (αρχικά ποίημα που μιμείται η έχει παράλληλη δομή με άλλο, προ-υπάρχον ποίημα)
- Μουσουλμανικά ονόματα Nazir= παρατηρητής, επιστάτης, επιβλέπων και Nasir = προστάτης, βοηθός, υποστηρικτής
- Απο τα ιστορικά της Υδρας: *Ο Βούλγαρης τοποθετήθηκε από το Σουλτάνο ως Μιτάς Κοτζαμπάσης (Διοικητής) και Ναζίρης (επόπτης) της Ύδρας και για κάποιο χρονικό διάστημα και του Πόρου και των Σπετσών, με σκοπό να επιβάλει την - ιδιαίτερα στην Ύδρα - διασαλευμένη τάξη.*

Νάζλας[ΑΧΗ] [ΤΚΕ, 2020, 8], Ισως όπως και το Ναζλής. Σημειώνουμε πάντως και το Αραβικό nazl=διεφθαρμένος, αισχρός, περιφρονητέος το οποίο η Ιρακινή τηλεόραση κάποτε χειριζόταν ως προσωνύμιο του προέδρου Μπούς (υιού).

Ναζλής
Ναζλίδης
Ναζλόγλου {ΤΚΑ=6,28,1 αντίστοιχα] Ο [ΔΤ] ετυμολογεί το Ναζλής απο το Τρκ.nazlı=καλοαναθρεμμένος, ο [ΒΒ] το Ναζλόγλου απο την πόλη Nazli. Στη σημερινή Τουρκία βρήκα τα τοπωνύμια Nazıllı, Nazlıca, Nazlıcayır και κανένα Nazli. Ετσι κι' αλλοιώς η ετυμολογία απο το naz/nazlı είναι πιό πειστική. Στα Τρκ naz=(1) νάζι, κάμωμα,σκέρτσο, τσαλίμι, προσποίηση (2) όνομα μουσικού δρόμου, μακαμιού ενώ nazlı=ναζιάρης, τσαχπίνης, μαργιόλης (2) καλομαθημένος, βουτυρόπαιδο, μαμμόθρεφτος, κακομαθημένος (3) απρόθυμος (4) κατάσταση που απαιτεί λεπτούς χειρισμούς. Σημειώνουμε οτι το naz είναι Περσικής προελεύσεως και στα Περσικά σημαίνει καμάρι και τα Αλβ. χρησιμοποιούν τα naze=νάζι και nazeli=ναζιάρης, ιδιότροπος, δύσκολος, κάποιος πού δύσκολα ικανοποιείται. Τέλος, το (γυναικείο) όνομα Nazli χρησιμοποιείται από τούς Αραβες με την έννοια ντελικάτη, λεπτεπίλεπτη, όμορφη.

Ναζμής
Ναζμιε [ΤΚ~197, 02/13).Στα Τρκ. και τα Αλβανικά Nazmi και Nazmiye είναι κύρια ονόματα και συνδέονται με τα Αραβογενή Οθ. nâzım= (1) αυτός που τοποθετεί αντικείμενα στη θέση τους (2) στιχουργός, ποιητής, nazım=ποίηση, nazm=ποίηση (2) σωστή τοποθέτηση αντικειμένων και nazmi=σχετικός με τη στιχουργία και την ποίηση. Για όσους προτιμούν πιό ποιητικές ετυμολογίες

προσθέτω τα μάλλον άσχετα Αραβογενή Οθ. nesim= αύρα, ζέφυρος, αεράκι και nesm=αεράκι.

Νάζος [ΤΚΑ=100+]. Σύμφωνα με τον [ΑΚΛ] όπως και το Ναζλής απο το Τρκ, naz. Προσωπικά βρίσκω αυτή την ετυμολογία ύποπτη αλλά άλλη καλύτερη δεν γνωρίζω.

Νάκας, *Νακκάς* *Νακάσης* nakkaş= ζωγράφος, τοιχογράφος, καλλιτέχνης. Η λέξη καί το όνομα χρησιμοποιούνται στα Περσικά (Ναγκάς) και στά, Αραβικά συχνά απο Χριστιανούς (π.χ., εκδότης εφημερίδας στή Βηρυττό) καιΕβραίους (έμποροι από τή Βόρεια Αφρική στο Παρίσι, Naccache). Ο Σουλεϊμάν ο μεγαλοπρεπής είχε εργαστήριο καλών τεχνών στο παλάτι ονομαζομενο nakkaşhane (hane=σπίτι). Ο [ΧΣ] αναφέρει το Νάκας ως παράγωγο του Αθανάσιος, ο [ΑΚΛ] ετυμολογεί το Νάκας από το nakkas=ελαιογράφος (βασικά σωστός αλλά με εχθρική στάση στο γράμμα ş και τα Τουρκικά λεξικά). Το nakkaş εμφανίζεται και στα Αραβικά μαι σημαίνει μπογιατζής,ζωγράφος, γλύπτης, καλλιτέχνης.

Νακρατζάς *****

Ναλέτης *Ναλετάκης* ΤΚΑ=3,3. Τρκ nalet=la'net=lânet=(1) κατάρα, ανάθεμα (2) άγος (3) γουρσούζης, γκρινιάρης (π.χ., lânet ihtiyar γερογουρσούζης, γεροξούρας,...). Σημειώνουμε οτι ο ΤΚΑ έχει μία και μόνο Λανέτη.

Ναλιντζῆς [ΤΝ] nal=πεταλο nalın=ξυλινα παπουτσια μπανιου/χαμαμ nalıncı= κατασκευαστης/πωλητης ξυλινων παπουτσιων αλλά, επίσης, εγωιστής, εγωκεντρικός, συμφεροντολόγος, υπερβολικα οππορτουνιστης στις συναλλαγες του

Ναλμπάντης *Ναλμπάντογλου* *Ναλμπάνης* *Αλμπάνης* *Αλμπάνογλου* *Αλμπανόπουλος* *Αλμπανούδης* ΤΚΑ=46,4,1,100+,1,25,6. Περσογενές Τρκ. nalband/nalbant/na'lbend= πεταλωτής,καλιγωτής. Αλβ. nallban= (1) πεταλωτής (2) τεχνίτης ανίκανος, ατζαμής, Ελλ. αλμπάνης= (1) πεταλωτής (2) τεχνίτης αδέξιος, άνθρωπος άξεστος.

Νάμης *Ναμίδης* *Ναμλής* ΤΚΑ=5, 1, 0. Αλλά, περιέργως, το διαδίκτυο που αγνοεί τούς Νάμηδες έχει 5-6 αναφορές στούς Ναμλήδες. Οπως αναφέρει και ο [ΔΤ] η βασική ρίζα δείχνει να είναι nam=όνομα, φήμη (αλλά και τίτλος, υπόληψη. δόξα, υστεροφημία). Η Τρκ. χρησιμοποεί τα ονόματα Nam (Paris Platformu Başkanı Mehmet Nam …), Nami (π.χ., Ticaret Odası Başkanı Erdil Nami, Ahmet

Nami Osmanoğlu ve Ayşe Osmanoğlu**),** Namoglu (Yusuf Namoglu, δήμαρχος της Μπεσικτάς, πρώην διεθνής διαιτητής), Namlı (Dr. Murat Namlı Ekonomist). Τέλος, το [RT] λέει ότι

- na'm= ευτυχία
- nami= ένδοξος, διάσημος
- namlı= διάσημος, πασίγνωστος, πολυθρύλητος

και ίσως μερικοί Νάμηδες να προέρχονται απο το na'm.

Ναμιας

Νασμής [TN] ΤΚΑ=2. Παρατηρούμε ότι το σμ έχει τάση να προφέρεται ζμ. Τα Οθωμανικά χρησιμοποιούσαν τις λέξεις

- nâzım= (1) αυτός που βάζει τα πράγματα στη θέση τους, στη σειρά τους (2) στιχουργός, ποιητής
- nazım=nazm= στιχουργία, ποίηση αλλα το nazm έχει και τις έννοιες (2) τοποθέτηση αντικειμένων στη σειρά τους και (3) συνολο αντικειμένων στη σωστήγ διάταξη
- nazmi= στιχουργικός, ποιητικός

απο τις οποίες μόνο το nazım επέζησε των μεταρρυθμίσεων. Το Nazmi χρησιμοποιείται σαν κύριο ανδρικό όνομα/επώνυμο στον Μουσουλμανικό κόσμο. Στα Αραβικά Nazim=Nazeem=Nazmi= αυτός που τοποθετει τα πράγματα στη θέση τους, κανονίζει,οργανώνει και Naseem=Nasim=Nasmi=αύρα, αεράκι.

Νασάκης[TN] ΤΚΑ=ΤΚΘ=0, ΤΚ Χαλκίδας=5. Δοθέντος ότι Νάσος είναι υποκοριστικό του Θανάσης, η ετυμολογία Νάσος(Νασάκης δείχνει προφανής. Πλήν όμως Νασάκης η Νασίκογλου ήταν το πραγματικό όνομα του ποιητή Αχιλλέα Παράσχου (1838-1895) και τουλάχιστον ένας απο τους Χαλκιδείς Νασάκηδες κατοικεί στην προσφυγική Νέα Αρτάκη γεννάται η υποψία ότι το Νασάκης ίσως έχει την ίδια ρίζα με το Νασίκογλου. Στα Οθ. υπάρχουν τα Αραβογενή nâsık= αυτός που κανονίζει/τακτοποιεί και ρυθμίζει και nasik=ευσεβής, θρήσκος, θεοσεβούμενος. Βλέπε και Νασίκας.

Νασίκας[TN] ΤΚΑ=ΤΚΘ=0 αλλά δύο αναφορές στο επώνυμο Νασίκη (Πηνελόπη, Σοφία) στο διαδίκτυο. Ισως από το Οθ. και nasik=ευσεβής, θρήσκος, θεοσεβούμενος (βλέπε Νασάκης)

Νασίκης

Νασιρίδης [TN] ΤΚΑ=0, ΤΚΘ=5 (05/12). Κατά τα φαινόμενα από το Αραβικό Νασίρ/Νασέρ= βοηθός το οποίο συναντάμε και στα Τρκ. (nâsır) με την ίδια έννοια. Διάφορα κύρια Τρκ. ονόματα (Nas, Nasr,

Nasreddin, Nasruddin, Nasrullah) έχουν την έννοια του βοηθού η της βοηθείας). Π.χ., το Nasrullah αναφέρεται στη βοήθεια του Αλλάχ (σε μάχη). Ας σημειωθή ότι το Nasreddin και παρόμοια είναι το όνομα του Ναχτραντίν Χότζα.

Νασμής ΤΚΕ~37 (02/13). Βλέπε Ναζμής

Νασμιε

Νάστας ***

Νατζαρίδης Ο [ΑΚΛ] ετυμολογεί το όνομα Νατζάρης ως nacar=περιελθών σε αμηχανία. Υποπτεύομαι οτι είχε γράψει naçar (δες Νατσαρίδης) και το τυπογραφείο δεν είχε αγαθές σχεσεις με το γράμμα ç. Εν πάση περιπτώσει ο ΤΚΑ έχει 4 Νατζάρ (Ισά, Μπογος, Ρέιμοντ, Σαμίρ Ομάρ), 6 Νατζαριάν, και 5 Νατζαρίδηδες. Αν υποθέσουμε οτι οι Νατζάρ/Νατζαριάν δεν συγχέουν το τσ ναι το τζ τόσο εύκολα όσο κατά κανόνα οι Ελληνες, μάλλον το nacar=μαραγκός είναι η ρίζα (δες και Νατσαρίδης) αλλά και το Μουσουλμανικό κύριο όνομα Najjar=μαραγκός.

Νατσαρίδης ΤΚΑ=12 (συν 3 Νατσαριάν). Ο [ΔΤ] αναφέρει το nacar (παραλλαγή του neccar, από τα Περσικά, γραμματιζούμενο)= μαραγκός. Υπάρχει βέβαια και το ηχητικά πλησιέστερο naçar= (1) ανίατος, αναποφευκτος, υποχρεωτικός, θέλοντας και μή μη (2) αναγκαζμένος, υποχρεωμένος (3) κακομοίρης, δυστυχής, ταλαίπωρος, φουκαράς. Προτιμώ το naçar.

Νάτσης [ΤΚΑ=100+, 100+, 100 αντίστοιχα] Σύμφωνα με τον [ΧΣ] Νάτσος
Νάτσος και Νάσιος είναι υποκοριστικά του Θανάσης. Σύμφωνα με το [ΓΖ], τα ίδια ισχύουν για τα Νάσιος και Νάτσης. Το όνομα Naci/Naçi =χρησιμοποιείται στην Αλβανία. Π.χ., ο Gjenco Demetre Naçi (1907-1992) ήταν γραμματέας του βασιληά Ζογκ και η Tatjana Naci δούλευε (ίσως ακόμα δουλεύει) στη Αλβανική Ακαδημία Επιστημών (Τίρανα).

Νατσούρας **

Ναχμίας ΤΚ=54 (11/2014). Το επώνυμο είναι κατά κανόνα Εβραϊκό. Κατά πάσα πιθανότητα είναι παραλλαγή του ονόματος Ναχμί που προέρχεται από το νεχαμά (παρηγοριά). Στη Βίβλο βρίσκουμε τον Ναχούμ (παρηγορητής αλλά στο διαδίκτυο υπάρχει και η απόδοση παρηγοροθείς) και τον Νεεμία (παραγοροθείς από τον Θεό). Στη Βίβλο βρίσκουμε και το όνομα Νάχαμ (παρηγοριά) και στα Αραβικά βρίσκουμε τα Νεχμέ και Ναχούμ (κατά κανόνα Μαρονίτες), το τοπώνύμιο Ναχάμ και το επώνυμο ΑλΝαχμί. Τέλος, σύμφωνα με το behindthename.com το

Αραβικό όνομα Na'im σημαίνει ήρεμος, χωρίς σκοτούρες/φροντίδες. Σημειώνουμε οτι το πρώτο γκόλ της Εθνικής Ελλάδος (ποδόσφαιρο) το σημείωσε ο Θεσσαλονικιός Αλβέρτος Ναχμίας (Ελλάδα-Ιταλία, 7/4/1929, 1-4).

Νάχος **

Νεγρεπόντης Negroponte=μαύρο γιοφύρι, όνομα τής Εύβοιας κατά τή διάρκεια τής Ενετικής κατοχής (1204-1470)

Νέζης ΤΚΑ=100+, ΤΚΚ=46. Σε ωρισμένες τουλάχιστον περιπτώσεις
[TN] (π.χ., Αρχαία Κόρινθος) Αρβανίτικο. Νέζω ήταν το όνομα καλογρηάς που οι ερωτικές της περιπέτειες έπαιξαν σημαντικό ρόλο στη ζωή του λήσταρχου Νταβέλη. Το όνομα Νεζω εμφανίζεται και στα γραφτά του Νικόλαου Δραγούμη ο οποίος επισκέφτηκε φραγκοντυμένος τον Πόρο το 1827 (σημειωτέον οτι ο Πόρος είχε σημαντικό Αρβανίτικο πληθυσμό). Η σπιτονοικοκυρά τον είδε να σταυροκοπιέται και φώναξε στις γειτόνισσες (γραφτά Δραγούμη) «Μάρω, Μπίλιω, Κονδύλω, Νέζω, ένι τechiχνι niu Φράγκ che bin krigne (ελάτε να ιδήτε ένα Φράγκον κάμνοντα τον σταυρόν αυτού)». Σύμφωνα με τον [ΧΣ] Ανέζω είναι μία απο τις Ελληνοποιημένες μορφές του ονόματος Agnes αλλά και τα Ανέζα/Ανεζούλα είναι υποκοριστικά του ονόματος Αννα.
Ισως το Νέζης να είναι μητρωνυμικό απο το Νέζω αλλά τα στοιχεία που έχουμε είναι ανεπαρκή και οι Νέζηδες εκατοντάδες. Σημειώνουμε και τα Βλγ. нежен=τρυφερός, неженен=ανύπαντρος, χωρίς γυναίκα.

Νέκος

Νεμπεγλέρας ΤΚΑ=0, 2 αλλά υπάρχει ένας διδικτυακός Νεμπεγλέρας (12/08).
Νεμπεγλεριώτης Χωριό Νεμπεγλέρ (~9 χλμ. από τη Λάρισα) που το 1919 μετωνομάστηκε σε Νίκαια και χείμαρρος Νεμπεγλεριώτης (διασχίζει το χωριό). Ισως το τοπωνύμιο να σχετίζεται με τα αρχαϊστικά Τρκ. beğ= μπέης και beğlemek= ονομάζω μπέη, αποκαλώ μπέη, κάνω μπέη/διοικητή/αυθέντη αλλά όλα αυτλά είναι απλές ετυμολογικές υποψίες.

Νεμσές ΤΚΑ=3, αλλά και οι τρείς στην ίδια διεύθυνση. Ο [ΔΤ] το ετυμολογεί απο το Οθωμανικό Nemse=Nemçe=Αυστρία. Πράγματι, η Τρκ. χρησιμοποιούσε το Nemçe με την έννοια Αυστρία/Αυστριακός και το Nemse ήταν παραλλαγή του Nemçe. Πλήν όμως, έχουμε και τα

- nems = (1) εχεμύθεια, απόκρυψη, φύλαξη μυστικού (2) δημιουργία έμπιστου φίλου
- nemş= (1) ψιθυριστή κουβέντα, ψίθυρος (2) κουτσομπολιό, συκοφαντίες (3) ψέμμα, απάτη, δολοπλοκία, ίντριγκα, πλεκτάνη, φενάκη, κομπίνα, παγίδα, ματσαράγκα, πεπονόφλουδα κ.τ.τ.
- Nemse böreği= μπουρέκι με κρέας.

Ισως το Νεμσές να έχη άλλη ρίζα απο το Αυστριακός

Σημείωση: Το Nemçe θεωρείται Σλαβογενές, όπως, π.χ., το Ρωσσικό Немец=Γερμανός απο το нем**е**тъ=μένω άφωνος (απο έκπληξη, φοβο,....) και μουδιάζω (απο το κρύο), το Βουλγαρικό Немец=Γερμανός (немеця=άναυδος, άλαλος, άφωνος), το Σερβικό Nemac= Γερμανός (nem=άφωνος, άλαλος, άναυδος, σιωπή, σιωπηλός, μουγκός). Μ' άλλα λόγια, το Немец είναι η Σλαβική μορφή του βάρβαρος, αυτός που δεν μιλάει τη γλώσσα. Παράλληλα όμως, μάλλον δάνειο απο τη Σλαβική) έχουμε στα Αλβ. τα nem**e**c=mem**e**c= (1) μουγκός, βουβός, άλαλος, κωφάλαλος (2) σιωπηρός, σιωπηλός (3) ήσυχος, αθόρυβος, nem**i**tem=μένω άναυδος και nem**i**tur=άναυδος.

Νέμτσας[TN] ΤΚΑ=12, 2. Νομίζω οτι η ετυμολογία απο το Nemçe (δες Νεμσές) κολλάει πολυ καλύτερα εδώ. Το άν σήμαινε Γερμανός η μουγκός/άναυδος/κ.τ.λ. με τα στοιχεία που έχω είναι ζήτημα γούστου.

Νέμτσογλου

Νερούτσος [ΤΚΑ=50+]. Η κατάληξη δείχνει υποκοριστικό Ιταλικού τύπου, η ετυμολογία δεν είναι φανερή. Ισως απο το Ιταλικό nero= μαύρος,

Νεροντσό-

πουλος νέγρος, μαυροντυμένος, πενθών, σκοτεινός, δυσκολοδιάκριτος, κακός, μελαγχολικός,.....

Νέτσικας **

Νιζάμης[TN] Τρκ. nizam= διαταξη,δομη, οργανωση, συστημα, μεθοδος/ κανονας, κανονισμος, νομος. Επίσης nizami= κανονικός, νόμιμος, αποδεκτός, θεμιτός και nizamiyet= ο τακτικός Τούρκικος στρατος [N10] οπότε, ίσως, Νιζάμης=στρατιώτης. Πράγματι, η Αλβανική χρησιμοποιούσε τη λέξη nizam με την έννοια κληρωτός/στρατιώτης του Οθωμανικού στρατού.

Νίνος ΤΚΑ=100+, 6. Από τις 6 εγγραφές του ονόματος Νίνος 4 έχουν γυναικεία ονόματα

Νίνο και 2 τα Αραβικά ονόματα Ναζιπ και Ναζίμπ (στα Αραβικά έξυπνος η αριστοκρατικής καταγωγής). Το Νίνος θεωρείται υποκοριστικό του Κωνσταντίνος ενώ το Nino θεωρείται στα Ιταλικά υποκοριστικό του Giannino. Το όνομα Νίνο χρησιμοποιείται και απο τους Γεωργιανούς οι οποίοι πιστεύουν ότι εκχριστιανίστηκαν απο την Αγία Νίνο. Το Νίνο χρησιμοποιείται σαν κύριο όνομα στην Αλβανία (π.χ., σύμφωνα το 1998 ο Nino Kushi, διευθυντής νοσομομείου στα Τίρανα συναντάει τον Τούρκο πρεσβευτή Ahmet Rifat Okcun.

Νιτέλ(λ)ης ΤΚΑ=9. Ο [ΔΤ] το ετυμολογεί απο το Τρκ. nitel=ουσιώδης, τα λεξικά μου το μεταφράζουν ποιοτικός, κάποιος που έχει τα προσόντα. Τα παληά λεξικά το αγνοούν η το θεωρούν νεολογισμό, με αποτέλεσμα να έχουν πολύ λιγώτερες πληροφορίες για το nitel και τα παραγωγά του.

Νούσκας ΤΚΑ=11, 6 αντίστοιχα. Ο [ΑΚΛ] αναφέρεται στο Τουρκικό
Νούσκαλης nuska=φυλακτό, ο [ΔΤ] στό Τρκ. nüsha=αντίγραφο, υπόδειγμα. Οι δύο ετυμολογίες είναι σχεδόν ταυτόσημες διότι σύμφωνα με τον [RT] nusha= nuska=φυλαχτό, χαϊμαλί και . nüsha= (1) αντίτυπο, αντίγραφο (2) τεύχος (περιοδικού, εφημερίδας) (3) φυλαχτό, χαϊμαλί (4)συνταγή (μαγειρικής, γιατρού), η λέξη nusha είναι παράγωγο της nüsha. Υπάρχει βέβαια και το Αλβανικό nuskë= (1) κούκλα (2) δεμάτι απο καλαμπόκια (3) φυλαχτό, χαϊμαλί (4) γλυκό σε σχήμα τριγώνου/ρόμβου (όπως π.χ. ο μπακλαβάς) (5) σκιάχτρο. Η μορφή Νούσκαλης πάντως δίνει περισσότερο βάρος στην Τουρκική ετυμολόγηση.

Νοχουτίδης ΤΚΑ=2, Τρκ. nohut=ρεβύθι.

Νταβαλής ΤΚΑ=ΤΚΘ=0 αλλά το διαδίκτυο αναφέρεται στον υποδιευθυντή Γεώργιο Νταβαλή ο οποίος το 2002 εγινε διευθυντής στου Ρέντη. Ο [ΔΤ] το ετυμολογεί απο το Τρκ. dâvalı= αντίδικος. Προσθέτουμε:
(1) κατηγορούμενος (2) (θέμα) νομικά αμφισβητούμενο (3) ξιππασμένος (4) στρατευμένος, στην υπηρεσία κάποιας ιδέας, κάποιας κοσμοθεωρίας, κάποιου κόμματος.

Ντάβαρης[ΤΝ] ΤΚΑ=61. Ο [ΔΤ] το ετυμολογεί απο το Τρκ. davar=γίδια, γελάδια, πρόβατα. Τα λεξικά μου δεν στηρίζουν τη μετάφραση γελάδια (μικρό το κακό). Προσθέτουμε τα εξής:

- Στα αρχαΐζοντα Τρκ. το davar επίσης σημαίνει «περιουσιακά στοιχεία». Η αντίστοιχη πρωτοτουρκική ρίζα είναι dab με βασική έννοια (1) εμπορεύματα (2) αγαθά,

κατοικίδια ζώα (3) αιγοπρόβατα κ.τ.τ. (4) πουλάω, ανταλάσσω

- Το ηχητικά συγγενές daver= ηγεμόμας (Τρκ.)
- Στα Αλβ. davar**i**s είναι μορφή του ρήματος davar**i**t= (1) σκορπίζω (2) διασκεδάζω (φόβους κ.τ.λ.), ανακουφίζω, διώχνω (φόβους, ανησυχίες,...)
- Στα Εβραϊκά davar=λέξη, χρησιμοποιείται συχνά σε περιγραφές των όσων λέει ο Θεός στον Μωυσή,
- Το όνομα Davar(i) χρησιμοποιείται στη Μέση Ανατολή. Π.χ., ο Ali Akbar Davar ήταν επιφανής νομικός στο Ιράν και ο Muhammad Davari ποιητής. Ειρωνεία της τύχης, στα Περσικά davar = δικαστής, διαιτητής και χρησιμοποιείται και σαν κύριο όνομα (ανδρικό/γυναικείο).

Ως συνήθως, ο αναγνώστης μπορεί να διαλέξη. Προσωπικά προτιμώ την Περσική ρίζα αλλά η γεωγραφική και ιστορική παρουσία του ονόματος δε᾽χνει να είναι Αρβανίτικο.

Νταβατζής
Νταβατζίκος

Τρκ./Αραβογενές dava η dâva= (1) μήνυση, αγωγή (2) δίκη (3) ισχυρισμός, παράπονο, αντιδικία, διεκδίκηση, καυγάς (3) θέση, πρόβλημα, ερώτημα, θεώρημα και dâvacı= μηνυτής, παραπονούμενος, διεκδικητής, ενάγων. Στα Ελληνικά η λέξη έχει αποκτήσει την έννοια εραστής/προστάτης πόρνης. Στα Αλβανικά η λέξη dava σημαίνει φιλονικία, καυγάς, φασαρία αλλά και δίκη, μήνυση, κ.τ.λ.

Νταβέλης

ΤΚΑ=18 (12/09). Σύμφωνα με τον [ΜΤ] στα Βλάχικα νταβέλι= ασπρόμαυρο σκυλί. Σημειωτέον ότι ο γνωστός (ληστής) Νταβέλης σύμφωνα με όλες τις μαρτυρίες Βλάχος.

Ντάβος
Νταβάκης
Δαβάκης

ΤΚΕ ~ 250, 4, 102 (07/13) . Ο [ΔΤ] το ετυμολογεί από το Τρκ. dav=ζέβρα. Η λέξη dav υπάρχει αλλά κανένα λεξικό μου δεν την αποδίσει ως ζέβρα. Οι μόνες έννοιες που βρήκα είναι (1) σειρά παίχτη (στα χαρτιά, τάβλι κ.τ.λ.) (2) ποσό που διακυβεύεται (3) διπλασιασμός του διακυβευομένου ποσού (4) πρόποση, ποτό που πίνεται στην υγεία κάποιου (5) το γέμισμα των ποτηριών για πρόποση. Στον ΤΚΚΕ Dav=0. Σημειώνουμε οτι στην ιστοσελίδα (3) διαβάζουμε «...οι κάτοικοι του Μεσοχωρίου φοβηθέντες, εγκατέλειψαν το χωρίο για να αποφύγουν τη σφαγή, όπως και ο Ντάβος ο Κουράκλης με τον αδελφό του το Βρεττό». Σε τελική ανάλυση, αν μη τι άλλο, ο συγγραφέας της ιστοσελίδας είναι συνεπής στις επιλογές του και χρησιμοποιεί τα Ντάβος και Βρεττός ως κύρια ονόματα.

Νταβουλτζής
Νταουλ(ι)τζής
Νταούλης
Νταούλας

ΤΚΑ=4, 12,18,17 αντίστοιχα Τρκ. davul= τύμπανο, νταούλι και davulcu= τυμπανιστής, τυμπανοκρούστης. Επίσης, στα Αλβ., da**u**lle= (1) τύμπανο (2) τζάκι, καμινάδα τζακιού, ενώ daullexhi= τυμπανιστής.

Νταγερετζής[ΤΝ]
Νταϊρετζής
Δαιρετζής

ΤΚΑ=ΤΚΘ=0,0,3 ενώ στον ΤΚΔράμας=4 για το πρώτο και στον ΤΚΦλώρινας=2 για δεύτερο! Ο [ΔΤ] ετυμολογεί το πρώτο από το Τρκ. tayyareci= αεροπόρος (πιλότος αεροπλάνου) και το τρίτο από το Τρκ. . Εκ πρώτης όψεως η ετυμολόγηση δείχνει αν όχι πειστική, τουλάχιστον αληθοφανής. Πλήν όμως, επειδή το αεροπλάνο είναι σχετικά μοντέρνα εφεύρεση, μπορούμε να αναρωτηθούμε πόσοι Μικρασιάτες πρόλαβαν να ονομαστούν αεροπόροι πρίν το 1923! Στους ΤΚ Τουρκίας δεν βρήκα ούτε το Tayyareci ούτε το Daireci ενώ στο διαδίκτυο βρήκα ένα και μόνο Ahmet Tayyareci, και αυτόν στην Κύπρο, καί ένα Ahmet Daireci

Στα Τρκ. daire= περίμετρος, κύκλος, περιφέρεια, περιοχή αρμοδιότητας (τμήμα, υπηρεσία, γραφείο), διαμέρισμα, ντέφι. Στά Αλβ. dajre=ντέφι, dajrexhi=αυτός που παίζει το ντέφι. Το Τρκ. daireci επίσης σημαίνει αυτός που παίζει το ντέφι (αλλά όχι μονο, η έννοια καθορίζεται από τα συμφραζόμενα). Προτιμώ την ετυμολόγηση από το daire(daireci (όπως davul(davulcu) και για τα τρία ονόματα αλλά δεν αποκλείω το tayyareci για το πρώτο.

Νταγιαμάς

Νταγιάννης[ΤΝ]

ΤΚΑ=1. Ο [ΔΤ] ετυμολογεί το Δαγιανόπουλος από το Τρκ. dayanmak= αντέχω. Μάλλον μικρό λάθος, κατά τη γνώμη μου ταιριάζει καλύτερα η ενεργητική μορφή του ρήματος, dayamak=ακουμπάω, στηρίζω, στήνω, έννοια που αντιστοιχεί και στι Αλβ. dajan= στύλος, κολώνα, αντιστήριγμα, δοκάρι που στηρίζει τοίχο η σκεπή. Παράλληλα στα Ελληνικά έχουμε τις λέγεις νταγιάκι=(1) στύλος (2) υποστηρικτής, νταγιαντίζω=(1) υποφέρω, ανέχομαι, αντέχω (2) υπολογίζω, λογαριάζω, λαμβάνω υπ' όψιν, και νταγιάντισμα= υπομονή, ανοχή [ΣΤ]. Στον ΤΚΚΕ οι Dayan είναι 116. Τέλος στα Εβραϊκά dayan= δικαστής (σύμφωνα με ορισμένες θεωρίες εξ ορισμού υποστηρικτής της καθεστηκυίας τάξεως) και επώνυμο του γνωστού Moshe Dayan

Νταγιαντάς

ΤΚΑ=39, 16. Το νταγιαντάς εμφανίζεται σαν μορφή ρήματος

Νταγιάντης (π.χ., κυρά μου πως το νταγιαντάς....) με την έννοια του (υποφέρω και) αντέχω, και στα Τρκ. dayandı είναι ο αόριστος (τρίτο πρόσωπο) του dayanmak (βλέπε και Νταγιάννης)

Ντά(ν)γκας[ΤΝ] ΤΚΑ=84+, 9,10 αντίστοιχα. Στά Αλβ. έχουμε τις λέξεις dangë= (1) ουλή,σημάδι (μεταφορικά στίγμα,κηλίδωση, αποδοκιμασία) και (2) κοιλιά/στομάχι πού προεξέχουν, καί dangall= κοιλαράς και μεταφορικά βλάκας/χοντράνθρωπος/γουρούνι. Εχουμε όμως και τις λέξεις nda= αποχωρίζομαι, χωρίζω, καταλήγω, διαφωνώ, είμαι απόγονος και nga= από/μέσω/πρός, με εκφρασεις του τύπου nda nga jeta=φεύγω απο τη ζωή, πεθαίνω (δές και Δαγκαλάκης).
Ντάγκαλης
Δάγκας
Στά Τρκ. dang= (1)μικρό βάρος ζυγαριάς (2) πυρετός ελονοσίας, dangalak=αγροίκος, χοντράνθρωπος, βλάκας, ξύλο απελέκητο, damga= στάμπα, σημάδι, στίγμα, ρετσινιά , deng=denk=dang= μικρό βάρος, και deng=κατάπληκτος, σαστισμένος, αμήχανος, βλάκας, αγράμματος.

Στα Ελληνικά ντάγκα=δάγγειος πυρετός (ελονοσίας) [ΣΤ], απο το Αγγλικό dengue [ΤΦ], από το dinga (Σουαχίλι) [ΑΗ]).

Η δική μου μαντεψιά είναι Ντάνγκας= σημαδεμένος, Ντάγκαλης= σημαδεμένος, κοιλαράς, η-μάλλον-χοντράνθρωπος και Δαγκαλάκης= χοντράνθρωπος. Βλέπε και Ντέγκας.

Νταγκουνάκη *****

Νταγκλής[ΤΝ] ΤΚΑ=0,0 αλλά στη Δράμα βρίσκουμε 4 Νταγκλήδες και στη Θεσσαλονίκη ένα Νταγλή ενώ παράλληλα βρίσκουμε διάφορους διαδικτυακούς Νταγ(κ)λήδες Ο [ΔΤ] το ετυμολογεί από το Τρκ. dağ=βουνό, dağlı=βουνίσιος. Αλλά, το dağ επίσης σημαίνει (1)σημάδι απο πυρακτωμένο σίδερο, καυτηριασμός (2) σημάδι, ουλή (3) ψυχικό τραύμα και dağlı= σημαδεμένος απο πύρινο σιδερο, σημαδεμένος (εξωτερικά), σημαδεμένος (ψυχολογικά). Προτιμώ, πολύ ελαφρά, το σημαδεμένος αλλά και το βουνίσιος είναι πολύ πιθανό. Στον ΤΚΚΕ οι Dağlı είναι 200+ (12 Mehmet). Βλέπε και ΤεκιρΔαγλής
Νταγλής

Ντάγκος ΤΚΑ=1,1,11.
Νταγκοβάνος
Νταγκούλης

Νταγκουνάκης ΤΚΑ=27.

Ντάζος[ΤΝ] ΤΚΑ=3. Μάλλον από Τρκ. daz=καραφλός

Νταής ΤΚΑ=100+. Τρκ. dayı= (1) θείος απο το σόι της μάννας (2) προσφώνηση ηλικιωμένου (3) προστάτης, μέσον, πλάτες (με την έννοια άτυπης αλλά αποφασιστικής βοήθειας), μπάρμπας στην Κορώνη (4) αστυνομικός (5) παληκαράς, νταής, μάγκας, ψευτόμαγκας. Στον ΤΚΚΕ βρίσκουμε 71 Dayı.

Ντάϊμας Επώνυμο που ετυμολογείται από τον [ΔΤ] αλλά δέν υπάρχει ούτε στο διαδίκτυο ούτε στον ΤΚΑ. Κατα τα φαινόμενα ντάϊμα=συχνά στο ιδίωμα του χωριού Δουμπιά (Χαλκιδική).

Νταΐρης ΤΚΑ=1,9,6 αντίστοιχα. Ο [ΔΤ] ετυμολογεί το Νταΐρης από το
Δαΐρης Τρκ. dair=περιστοιχιζόμενος. Η λέξη υπάρχει αλλά στα δικά
Νταϊρόπουλος μου λεξικά αποδίδεται ως (1) περιστρεφόμενος, κυκλοφορών (2) (πρόθεση) σχετικά με [κάτι, κάποιον,...]. Στα Οθωμανικά [FD] dâir ve sâir=κάποιος που τριγυρίζει και ταξειδεύει=τουρίστας. Στα Αλβ. dajr**i** σημαίνει τα προικιά (σεντόνια,ρουχισμός, κ.τ.λ.) της νύφης. Σε γενικές γραμμές καμμία από τις προφανείς ετυμολογίες δεν δείχνει πειστική. Προσωπικά θα προτιμούσα το Νταΐρης σαν το Τρκ. ισοδύναμο του Αβανογενούς Μπρεδήμας (δες επώνυμο) αλλά ο αναγνώστης ίσως έχει καλύτερες ιδέες. Σημειωτέον ότι επώνυμο Dair Στους Τρκ. ΤΚ δεν βρήκα.

Νταϊφάς [ΤΚΑ=23]. Τρκ. taife=(1)ομάδα, συντεχνία, συμμορία, φυλή (2) πλήρωμα πλοίου και tayfa (άλλη γραφή)= (1) συμμορία, ομάδα, στρατιωτική μονάδα (2) πλήρωμα πλοίου, ναύτης (3) οπαδός, συνάδελφος, παρέα. Σημειώνουμε και τα Αλβανικά taraf=(1) φατρία, παράταξη (2) παρέα ανθρώπων που συναλλάσσονται εξυπηρετώντας οι μέν τους δε, και tajfe= (1) taraf (2) πλήρωμα (3) κλίκα. Τέλος στα Δαρνακοχώρια χρησιμοποιούσαν τη λέξη ταϊφάς=οικογένεια.

Νταϊφώτης ΤΚΑ=19 (05/11). Παρά τις ομοιότητες με άλλα επώνυμα (π.χ., Νταϊφάς) και λέξεις (π.χ., Τρκ. dayı=Αλβ. d**ai**=(1) θείος από μάννα (2) νταής, και παρόμοια αλλά και Αλβ. d**aj**ë= θείος από μάννα (2) τιμητική προσφώνηση ηλικιωμένου) πειστική ετυμολογία δεν γνωρίζω.

Νταλάκας [ΤΚΑ Νταλάκας=40, Δαλάκας+Δαλακάκης=38, Δαλάκης=2]. Ο
Δαλάκας [ΜΤ] το ετυμολογεί από το dalak=αιχμάλωτος, δούλος. Τέτοια
Δαλάκης ερμηνεία του dalak δεν βρήκα πουθενά. Υπάρχει όμως η
κ.τ.λ. (αρχαϊκή) λέξη talak= (1) ομάδα προσφάτως υποδουλοθέντων (2) σπλήνα και συχνά στίς Αραβογενείς λέξεις το αρχικό Τ και D συγχέονται. Ο [ΔΤ] το ετυμολογεί απο το dalak =σπλήνα και ο [ΑΚΛ] προσθέτει dalak =σπλήνα, μεταφορικά ακεφιά. Την

ερμηνεία ακεφιά δεν μπόρεσα να την επαληθεύσω στα Τούρκικα όπου όλα δείχνουν οτι το dalak σημαίνει, κυριολεκτικά, σπλήνα. Υπάρχει όμως η λέξη νταλάκι (υιοθετημένη στα Ελληνικά) με την έννοια στενοχώρια, καημός, [ΤΣ]. Οι ΒορειοΗπειρώτες, (6), βεβαιώνουν οτι στο τοπικό ιδίωμα νταλάκι=δηλητήριο, ενώ οι Τζέδες, (7), γράφουν οτι στο τοπικό ιδίωμα ντάλα= κατακούτελα, νταλάκι= κακή αρρώστεια (νταλάκ κακό να σ'έβρη, και νταλακιασμένος=χαζός, βαρεμένος.

Η λέξη dalak στα επαρχιακά Τρκ. επίσης σήμαινε (1) τα γεννητικά όργανα των αρσενικών ψαριών (2)κερήθρα με μέλι και (3) είδος ζαριάς με το κότσι σε χρήση ζαριού. Τελος, dalak (άλλη γραφή ατα Αραβικά) σήμαινε και ρόμπα δερβίση. Ολα αυτά δείχνουν λίγο μπερδεμένα και δεν αποκλείεται μερικά επώνυμα να είναι υποκοριστικά (**άκης) η να έχουν διαφορετικη ετυμολογία (π.χ., το [ΟΑ] αναφέρει το Αλβ. dallak=λιθάργυρος (μονοξείδιο του μολύβδου, PbO) –ετυμολογία μάλλον απίθανη- αλλά και η ετυμολογία dalak=σπλήνα χωρίς επεξήγηση απίθανη δείχνει, αν και ο ΤΚΑ αναφέρει το όνομα Σπληνάκης=10 και Σπληνάρης=1. Τέλος, η Ελληνική έχει τη λέξη σπληνιάρης = καχεκτικός, κιτρινιάρης, υποχόνδριος. Σημειώνουμε επίσης ότι στα πρωτοσημιτικά και στα Αραβικά dalak= τύπος αιλουροειδούς [IED]. Τέλος στα Τρκ. tellak (στα Οθ. επίσης tellak)= εργαζόμενος σε χαμάμ, μασσέρ. Γιά να τελειώνουμε:
Στον ΤΚΚΕ βρίσκουμε 7 Talak και 8 Dalak (Ονόματα Tellak/ Dellak δεν υπάρχουν). Ολα αυτά δείχνουν ότι τουλάχιστον γιά τους Ελληνες Μικρασιατικής καταγωγής οι ετυμολογίες [ΜΤ] και [ΔΤ] έχουν ερείσματα.

Ντάλας

ΤΚΑ=76. Επίσης διαφορα συνθετικά (ΝταλαΓιώργος, Νταλαγιάννης), Δάλας=10, Δάλλας=100+. Ο [ΜΤ] ετυμολογεί τα Ντάλας, Δάλλας απο το Τρκ dal=γυμνός, κλωνάρι, ράχη αλλά το Δάλας απο το Βλάχικο dală=ξινόγαλα. Ο [ΧΣ] απίσης ετυμολογεί το Δάλας απο το dală. Ο [ΔΤ] ετυμολογεί τα Ντάλας/Δάλ(λ)ασαπό το Τρκ. dal. Ο [ΑΚΛ] αποδίδει το dal ως γυμνός, ακριβής και ετυμολογώντας το Νταλής επίσης απο το dal γράφει «dal =ακριβής (π.χ, ντάλα μεσημέρι)».
Τα Τρκ. λεξικά που συμβουλεύθηκα λένε ότι dal σημαίνει:

- κλαρί, κλαδί, κλωνάρι

- υποδιαίρεση, ειδικότητα
- γυμνός/ με το κεφάλι ακάλυπτο, χωρίς τουρμπάνι
- ώμος, πλάτη
- ενδεικτικός (dâl)
- κάποιος που έχει χάσει το δρόμο του, που χάθηκε

Κανένα λεξικό δεν αποδίδει το dal με την έννοια ακριβής και το [ΕΤ] μεταφράζει το ντάλα μεσημέρι χρησιμοποιώντας το επίθετο tam= πλήρης, ακριβής, κ.τ.λ.

Σημειώνουμε επίσης οτι

- dal ειναι το δεύτερο πρόσωπο της προστακτικής και dala είναι το τρίτο πρόσωπο υποτακτικής του dalmak=(1) καταδύομαι, βουτάω (2 μπαίνω ορμητικά (3) αφαιρούμαι, ξεχνιέμαι (4) αποκοιμιέμαι (5) αρπάζω τον αντίπαλο απο τα πόδια (πάλη).
- Στα Τρκ. dalyarak= (1) θεόγυμνος, τσίτσιδος (2) με γυμνό σπαθί (3) βλάκας, μπουμπούνας.
- Υπάρχει πληθώρα Αλβανικων λέξεων με επιφανειακές ομοιότητες όπως dal=βγαίνω, dalë=καλόγερος (σπυρί), dalë dalë=σιγά σιγά, ndal=σταματάω, ndalë= τόπος στάθμευσης, ndële/ndëlesë=συγχωρώ/συχώρεση, συγνώμη. Βέβαια όλα αυτές οι λεξεις ταιριάζουν περισσότερο στο Ντάλιας. Πλήν όμως, στα ελληνικά το λι συχνά γίνεται λ (Λιεμπέσης ☺Λεμπέσης).

Στον ΤΚΚΕ βρίσκουμε (200+,20) Dal και ένα Dala, πράγμα που δείχνει ότι η ετυμολογία από τα Τρκ. έχει μιά κάποια βάση. Τέλος, σε μια ιστοσελίδα για τη Μάνη, (5), διαβάζουμε «(η) κωνική κορυφή του Ταΰγετου... είναι ο περίφημος Ταλετός, που έμεινε στους Μανιάτες με την λέξη ο ντάλε - ο ψηλός, και ντάλια μεσημέρι, όταν ο ήλιος μεσουρανεί». Προσωπικά βρίσκω αυτή την ετυμολογία ιδιαίτερα τολμηρή, ίσως επειδή το ντάλε = ο ψηλός δεν το βρήκα πουθενά αλλού.

Νταλάσης ΤΚΑ=2. Ο [ΑΚΛ] το ετυμολογεί από το Τρκ dalaş=φιλονικία και πράγματι η λέξη σήμαινε (1) καυγάς σκύλων (κυριολεκτικά) και (2) καβγάς/φιλονικία. Ισως όμως να είναι Ελληνοποίηση του Ντάλας. Δύο Dalaş στον ΤΚΚΑ και 0 στον ΤΚΚΕ.

Νταλέκος ΤΚΑ=8. Στα Σερβ. dalek, στα Βλγ. далеч και στα Ρώσσικα далёк σημαίνουν μακρυνός, απόμακρος.

Ντάλης ΤΚΑ=50+. Ο [ΑΚΛ] θεωρεί το (λιγώτερο συχνό Νταλής) *Νταλής* παραλλαγή του Ντάλας. Τα χρονικά της Ευρυτανίας αναφέρουν το ντάλης= απο τα Απεράντια (όνομα περιοχής). Το

[RT] αναφέρει τα Τρκ. dalı= ράχη, πλάτη (π.χ., dalıdan germek=έρχομαι απο τα πίσω) και dallı= με κλαδιά, με διακλαδώσεις,

Νταλιάνης Δες Δαλιάνης

Ντάλιας[ΤΝ] ΤΚΑ=8. Ισως απο το Αλβ. dalës= (1) (προ)εξέχων (2)ότι χρησιμεύει ως έξοδος αλλά και dalë=(1) (προ)εξέχων (2) κοσμογυρισμένος, με πείρα (3) γυναίκα που παντρεύτηκε

Νταμάνης ΤΚΑ=4, 50+. Ο [ΔΤ] τα ετυμολογεί από το Τρκ. daman= ποδόγυρος. Πράγματι η λέξη daman (συνήθης γραφή damen) σημαίνει φούστα, ποδιά, κάτω μέρος/ουρά πανωφοριού και συχνά η έννοια δέν είναι κυριολεκτική (π.χ., φιλάει την ποδιά κάποιου). Προσθέτουμε τα εξής, ηχητικά τουλαχιστον, συναφή:

Δαμανάκης

- damenkeş= κάποιος που περπατάει μεγαλοπρεπής, στητός και περήφανος, σέρνοντας την ουρά των ρούχων (π.χ., ουρά νυφικού).
- deman= θυμωμένος, μανιασμένος
- dem'an= δακρυσμένοςγρμάτος δάκρυα, με δάκρυα να τρέχουν
- Νταμάνι είναι τοποθεσία στη Χίο (δήμος Καμποχώρων)

Σε γενικές γραμμές, το πέρασμα απο το daman/ damen στο Νταμάνης δέν είναι προφανές, η ετυμολόγηση απο το deman/ dem'an είναι αμφίβολη, και το Δαμανάκης δεν είναι υποχρεωτικά το υποκοριστικό του Νταμάνης.

Νταμάρης[ΤΚ] ΤΚΑ=4,1,1,4. Ο [ΔΤ] το ετυμολογεί από το Τρκ damar το οποίο αποδίδει ως φλέβα με τα Δαμαρλής-Νταμαρλής να σημαίνουν γεμάτος φλέβες. Συμπληρώνουμε ότι το damar δεν σημαίνει μόνο φλέβα (ανθρώπου η κοιτάσματος) αλλά και πείσμα, εμμονή σε τρόπο συμπεριφοράς (κατά κανόνα δυσάρεστης) [RT] οπότε το damarlı δεν σημαίνει μόνο γεμάτος φλέβες/με φλέβες προεξέχουσες αλλά και πεισματάρης. Κατά τον ίδιο τρόπο το damarı, κτητική μορφή του damar, εμφανίζεται σε πλήθος εκφράσεων με την έννοια (παληο)χαρακτήρας. Π.χ., damarı kurusun! (=στο διάολο τα τερτίπια του!). Αλλά ας σημειώσουμε ότι το Δαμάρης είναι Ελληνικό όνομα (Κρήτη, δεύτερος αιώνας π.Χ. και Δήλος 268 π.Χ.). Ο αναγνώστης μπορεί να αποφασίση αν το Νταμαρλής αντιπροσωπεύει σωματικό ελάττωμα η προβληματικό χαρακτήρα και αν το Νταμάρης σχετίζεται με το

Νταμαρλής
Δαμαρλής
Δαμαρτζής

Δαμάρης (μάλλον απίθανο δοθέντος οτι το Δαμάρης δεν εμφανίζεται ούτε στον ΤΚΑ, ούτε στο διαδίκτυο).

Νταμκάς[ΤΝ]
Δαμκαλής
Δαμκαλίδης

ΤΚΑ=9, 7, 11. Ο [ΔΤ] τα ετυμολογεί (σωστά κατά τη γνώμη μου) από το Τρκ damgalı το οποίο ατυχώς μεταφράζει σφραγισμένος. Βέβαια, η μετάφραση δεν είναι λανθασμένη, Επειδή όμως damga=(1) σφραγίδα, στάμπα *αλλά και* (2) σημάδι, ρετσινιά, στίγμα ενώ damgalı= σφραγισμένος, σφραγιστός, με στάμπα *αλλά και* (2) σταμπαρισμένος, σεσημασμένος, σημαδεμένος, στιγματισμένος, αυτός που έχει τη ρετσινιά, προτιμώ την έκδοχή, της ρετσινιάς η οποία ενέχει και τη δυνατότητα της συκοφαντίας. Π.χ.,

(1) Οταν μια Θρακική/ Αδριανουπολίτικη/ ΕλληνοΤουρκική/ χιουμοριστική περιγραφή της «αρπαγής» της Ελένης παρουσιάζει την αντίδραση του Οδυσσέα, μόλις μαθαίνει τα νέα ως εξής:

Τι λές μπέ? Ρουτάει η Ντυσσέας, έκλειψι την ντουνιά γκιουζελί Ιλένκο ; βάι κιόπογλου βάι, τουν άτιμου, γω κείνουνω νταμκά θα τουν βάλου κι κείνου κι όλου του σόιτ.

δέν μιλάει βέβαια για σφραγίδες, τουλάχιστον όχι στην κυριολεξία.

(2) damgalı eşek= πασίγνωστος, διαβόητος. Π.χ., όταν ο συγγραφέας Attilâ İlhan, μιλώντας για τον εαυτό του, γράφει,

"O işin prömiyeri bende. 16 yaşındaydım daha. (...) O olaydan sonra **damgalı eşek** gibi İzmir'de, Karşıyaka'da herkes bizi tanıdı" diye anlatıyor bu olayı.

δεν μιλάει για σφραγισμένους γαϊδάρους!

Τέλος,

- Ο [ΣΤ] αναφέρεται στη λέξη ντάμκα= τμήμα τσιφλικιού που καλλιεργείται κάθε χρόνο με το ίδιο είδος φυτών απο όλους τους κληρούχους. Εννοια τη οποία δεν μπόρεσα να επαληθεύσω στα Τρκ. λεξικά

- Ο [FD] ορίζει το Οθωμανικό dâmgâh= dâmgeh= σημείο όπου στήθηκε παγίδα, ενέδρα, καρτέρι, παγανιά, κ.τ.λ.

Νταμπάκης *Νταμπακάκης* ΤΚΑ=2,4. Ο [ΔΤ] το ετυμολογεί απο το Τρκ. tabak το οποίο για λόγους τους οποίους δεν κατανοώ (συγγραφική αβλεψία;) αποδίδει ως πιάτο/επαγγελματίας ενώ ο ίδιος ετυμολογεί το Ταμπάκης απο το tabak=βυρσοδέψης. Η απόδοση επαγγελματίας δείχνει περίεργη, οι αποδόσεις πιάτο/βυρσοδέψης απόλυτα σωστές. Αλλά κατά τη γνώμη μου το tabak =πιάτο είναι άσχετο με την υπόθεση. Δές επίσης Ταμπάκης.

Νταμπουρατζής Βλέπε Ταμπουράς

Νταμπώσης ;;;

Ντανάκας ;;;

Νταναβάρας ;;;

Νταναβασίλης (ΤΚΑ=4, 2 στη Σαλαμίνα, Αλβ. ;;;)

Ντανάμπασης [ΤΝ] *Δανάμπασης* *Δανάβασης* ΤΚΑ=1,10,1. Τρκ. danabaş=βλάκας, μπούφος. (dana= μοσχάρι, baş=κεφάλι) έκφραση που δεν χρησιμοποιείται πια.

Ντανάς *Ντάνος* Οι [ΜΤ, ΔΤ] ετυμολογούν το όνομα με τη μορφή Ντάνας (και οι δύο τονισμοί εμφανίζονται στο διαδίκτυοαπο το dana=(1) μοσχάρι που έπαψε να θηλάζη και (2) σοφός, διαβασμένος, παντογνώστης. Ο [ΜΤ] παρατηρεί οτι η θέση του τόνου είναι φυσιολογικά στη λήγουσα. Σημειώνουμε και το dana baş=βλάκας και τη λέξη ντάνα=στοίβα απο όμοια αντικείμενα/εμπορεύματα (απο το Ιταλικό) tana. Τέλος το Ντάνος δείχνει να εμφανίζεται και σαν παραλλαγή του Κωνσταντίνος (π.χ., στο όνομα Ντάνος (Κώστας) Λυγίζος –ηθοποιός) και στον [ΝΤ] διαβάζουμε ότι το Τάνος (Τάνος(Ντάνος) προέρχεται πρωτίστως από το Κωνσταντίνος χωρίς να αποκλείωνται και άλλες ετυμολογίες (Σουλτάνα(Τάνα, Αναστασία(Τανή, Αθανάσιος(Τανάς (σε Τουρκόφωνο περιβάλλον –η Τουρκική δέν έχει τον ήχο θ-).

Ντανάσης ΤΚΑ=13. Το όνομα εμφανίζεται κας ως Ντανασής. Σε ιστοσελίδα Αμοργού, (8), ετυμολογείται από το βενετικό Nasso(da Nasso, πιθανόν από Νάσος (Αθανάσιος), ή από τοπωνύμιο Nasso, πβ. στην Κρήτη τα Δανασής, Δανασάκης, παλαιότερα τα Ντενασής (1560), Ντανασσής (1715). Σημειώνουμε ότι στον ΤΚΑ υπάρχουν 3 με το όνομα Δενάσης, πράγμα που ενισχύει την εξ Αμοργού ετυμολογία.

Προσθέτουμε ότι Nasso είναι διαφορετική γραφή του Νάξος (νησί) ενώ από τα Βενετικά αρχεία, (9), μαθαίνουμε ότι Nasi, Naso, και Nasso ήταν Εβραϊκά ονόματα.

Νταναtζής ΤΚΘ=1. Μάλλον επαγγελματικό από το dana=μοσχάρι.

Ντανοβασίλης ΤΚΑ=3. Βλέπε ΔαναΒασίλης

Νταντάνης ΤΚΑ=1. Βλέπε Ταντάνης

Νταντής ΤΚΑ=21. Οι [ΑΚΛ,ΔΤ] το ετυμολογούν απο το Τρκ. dadı, το οποίο ο πρώτος μεταφράζει παιδαγωγός και ο δεύτερος βρεφονοσοκόμος. Τα λεξικά μου στηρίζουν τη δεύτερη μετάφραση (=τροφός, νταντά, παραμάνα, βυζάχτρα). Επιπροσθέτως, στα Αλβ. d**a**dë=d**a**do= τροφός (θηλάζει παιδί άλλης γυναίκας η, για ζώα, άλλου ζώου), νταντά, ενώ το d**a**dë έχει και την έννοια της γιαγιάς, της μάννας, της μεγάλης αδερφής. Τέλος, το Νταντής, όπως και το Νταντός, είναι υποκοριστικό του Κωνσταντίνου. Π.χ., στη φόνισσα του Παπαδιαμάντη διαβάζουμε:

Ο θόρυβος των εργαλείων, τα οποία ο Νταντής, ..., έρριπτεν ανά εν μέσα στο ζεμπίλι ... εξύπνησε και .... την γυναίκα του.
--- Τ' είναι, μάννα;
--- Τί να είναι!...Ο Κωνσταντής ρίχνει τα σύνεργά του μες στο ζεμπίλι!...

Νταντός [ΤΚΑ=13,2, 6 αντίστοιχα]. Σύμφωνα με τον [ΧΣ] το Νταντός είναι υποκοριστικό του Κωνσταντίνος.

Ναντίνος

Ναντινάκης

Νταούλας[ΤΝ] ΤΚΑ=18, εμφανίζεται και ως Ντάουλας). Ισως ελληνοποιημένη μορφή του Νταούλης/Νταουλτζής. Στα Αλβ. όμως da**u**lle σημαίνει και (1) τζάκι, καμινάδα (2) άδειο κεφάλι ενώ οι Ζερβατιανοί βεβαιώνουν οτι στο χωριό τους Νταούλας= ξεροκέφαλος [ΓΖ].

Νταούλης ΤΚΑ= 17, 8. Τρκ. davul=τύμπανο, ντα(β)ούλι davulcu=τυμπανιστής οι

Νταουλτζής οποίες στα Αλβανικά είναι da**u**lle daullexhi/daullt**a**r.

Νταούντ ΤΚΑ=1, 5, 2, 25 (οι Νταούντ είναι 6 αλλά ένας μόνον δείχνει να

Νταούδης μην είναι προσφατος μετανάστης). Ο [ΑΚΛ] επικαλείται το

Νταούντης Αραβικό Da(w)ud, παραλλαγή του Δαυϊδ (από την σημιτική ρίζα dwd=αγαπώ),

Νταουντάκης που σημαίνει αγαπημένος αλλά και απο την ίδια οικογένεια/φυλή/έθνος). Ο [ΔΤ] ετυμολογεί αυτού του είδους τα

ονόματα από το Τρκ. davudî=μπάσος. Στα Τρκ. ο Δαυϊδ λέγεται Davud (θρησκευτικά κείμενα) και Davut (κύριο όνομα). Η θέση τουν τόνου στο ου δεν είναι συμβατός με το davudî και σε γενικές γραμμές η ετυμολογία [ΑΚΛ] δείχνει πιό πιθανή. Πλ ΤΚΑ=12,6,5. Δές Ταουσάνης.

Νταουσάνης
Νταουσανάκης
Νταουσιάνης

Νταούτας
Νταούτης

ΤΚΑ=2, 27. Ισως παραλλαγή του Νταούντ, βλέπε επώνυμο, αλλά σημειώνουμε ότι πάλαι ποτέ υπήρχαν διάφορα χωριά με το όνομα
Νταούτι στην Ηλεία (σήμερα Παλαιοχώρα), στη Μεσσηνία (σήμερα Περιβολάκια) ,στην Τροιζηνία (σημερα Τακτικούπολις, και στην Καρδίτσα (σήμερα Μέλισσα) ενώ στη Μαγνησία υπήρχε το χωριό Νταουτσιά (σήμερα Πέρδικα). Παράλληλα, κοντά στην Καβάλα έχουμε το Νταουτλού η Νταουτλού Μαχαλέ το οποίο ρμφανίζεται και με τη μορφή Daütlü! Τα διάφορα Νταούτια ψιθυρίζουν Αλβανική προέλευση και πράγματι τα τελευταία χρόνια διάφοροι Νταούτι εμφανίζονται στα ψιλά των εφημερίδων (ποδοσφαιριστές, αθλητές, εγκλημνατίες, ηθοποιοί, σκηνοθέτες, ...). Παράλληλα, υπάρχουν διάφοροι Dauti στο διαδίκτυο, κατά κανόνα Αλβανοί η Κοσοβάροι, συμπεριλαμβανομένου του εκπροσώπου τύπου του Κοσόβου το 2005 Daut Dauti (=Νταούτ γιός του Νταούτ). Τέλος το Νταουτλού μάλλον είναι παραλλαγή του Davutlu

Ντάρας[ΤΝ]
Νταραγιάννης
Νταραδήμος

[ΤΚΑ=53,20,4] αντίστοιχα. Οι [ΑΚΛ, ΔΤ,ΜΤ] το ετυμολογούν απο το Τρκ. dara=απόβαρο. Δοθέντος όμως οτι η λέξη dara θεωρείται δανεισμός απο το Ελληνικό (ν)τάρα (απο το Ιταλικό tara, απο το Αραβικό tarh =αφαίρεση), κατά τη γνώμη μου το dara περισσεύει. Η λέξη τάρα χρησιμοποιείται σε πολλές γλώσσες και έχει προφανείς αρνητικούς συσχετισμούς. Π.χ.,

- Τρκ. darası alınmış=άχρηστος daraya atmak=αγνοώ, δεν λαμβάνω υπ' όψιν
- Γαλλ. tare= απόβαρο αλλά και ελάττωμα, κατά κανόνα σοβαρό και κληρονομικό, οπότε taré=αυτός που έχει τέτοιο ελάττωμα, που είναι απαράδεκτα ελαττωματικός (politicien taré)
- Τα Ισπ. tara/tarado αντιστοιχούν στα Γαλλ. tare/ taré.

Παρατηρούμε όμως οτι στα Αλβ. έχουμε τα nda=χωρίζω, μοιράζω, διανέμω κατανέμω (αλλά και χωρίζω με την έννοια

του διαζυγίου, αποχωρίζομαι), nd**a**ras= (ξε)χωριστά ndarë=(1) χωρισμένος, χωριστός (2) διαζευγμένος, nd**a**rës=διαχωριστικός. Το Ντάρας=χωρισμένος, αποχωρισμένος απο φίλους, συγγενείς η συντοπίτες δείχνει ελαφρά προτιμώτερο από το ντάρας=απόβαρο. Σημειώνουμε ότι Δάρα ήταν το όνομα πόλης της Συρίας όπου ο Βελισσάριος νίκησε τους Πέρσες (530 μΧ) αλλά και χωριών στην Ελλάδα:

- Δύο χωριά Ντάρα/Δάρα στη Μεσσηνία
- Δάρα στη Τροιζηνία (σήμερα Τακτικούπολις)
- Δάρα και Νταραΐϊκα στην Αρκαδία
- Ντάρα (σήμερα Ελαία) στο νομό Πρεβέζης
- Ντάρα στο νομό Αρτας.

Στην ιστοσελίδα του χωριού Δάρα, (10), διαβάζουμε:

Στο τέλος της Λαμπρής Βυζαντινής Αυτοκρατορίας , μια Αρβανίτικη οικογένεια εγκαταστάθηκε στον χώρο των Νασών με το επόνυμο Δάρας . αυτή η οικογένεια αφομείωσε τους άλλους κατοίκους και ο κάμπος ονομάστηκε κάμπος του Δάρα

Αν λοιπόν υποθέσουμε ότι οι Δαραίοι δεν διακατέχονται από άκρατο φιλαλβανισμό και αυτά που γράφουν αντιστοιχούν σε κάποια αλήθεια, τα δεδομένα δείχνουν προς τα Αλβ. παρά το γεγονός ότι στο διαδίκτυο βρίσκουμε τον Mehmet Daraoğlu, κάτοικο Τουρκίας, καταστηματάρχη και φαρμακοποιό (αλβανοί μετώκησαν στην Τρκ. κατά τη διάρκεια της Οθ. αυτοκρατορίας, ιδίως προς το τέλος της.)

Νταρατζίδης ΤΚΑ=0, ΤΚΘ=2. Βλέπε επώνυμο Δαρατζής.

Ντάρης ΤΚΑ=8. Ισως παραλλαγή του Ντάρας, βλεπε επώνυμο.

Νταρίβας ΤΚΕ=5 (07/13). Ισως να είναι παραλλαγή του Δαρίβας (βλέπε επώνυμο). Βλέπε και Ντρίβας/Δρίβας.

Ντάριος[ΤΝ] *Δάριος Δαρείου* ΤΚΑ=3,2,5 με μία συνδρομήτρια με το επώνυμο «Νταρίου Δαρείου» Μάλλον από το Ιταλο-Ισπανικό Dario, από το Περσικό Δαρείος που στα Περσικά ήταν της μορφής darayavaus από το dar= κρατάω, κατέχω [ΙνδοΕυρωοαϊκή ρίζα dher=κρατάω γερά, στηρίζω με παράγωγο το Λατινικό firmus (και απ' αυτό τα firm, firmament, affirm, confirm, infirm) και το Ελληνικό θρόνος] και vahu = καλός [Ινδ. ρίζα wesu=καλός, το καλό] οπότε Δαρείος= αυτός που σρτηρίζει το καλό.

Το Ιταλικό Dario είναι κατά βάση κύριο όνομα και ρίζα πατρωνυμικών όπως τα D'ADDARIO, DARIA, DARIELLA, and DARINO). Το Ισπανικό εμφανίζεται σαν επώνυμ, π.χ., ο ποιητής Ruben Dario, 1867-1916, από τη Νικαράγουα. Ας προσθέσουμε ότι όταν η Τήνος (Βενετσιάνικη από το 1204 έως το 1715) έγινε Τουρκική, οι Ορθόδοξοι πήραν τα πάνω τους και άρχισαν να παρατηρούνται αλλαγές δόγματος από το Καθολικό στο Ορθόδοξο. Μςε αποτέλεσμα να γραφή γράμμα/διαμαρτυρία στην Πύλη στο οποίο ανάμεσα σε άλλα διαβάζουμε

Εμείς αποφασισμενη τής Τίνου ντάριος ντέ λόγγις Επίσκοπος, πατέρας Μπέτης και ο Κανονικός Γγίσης ταπινότατη προσκινιτάδες παρακαλούν το ελεώ σας ότη διά ανάπαυση τών καθολικόν εκινού του Νισιού, καί διά ξεφεβγιό τόσον αλαξιόν ενεργιμένον από τόν παρούσιον Επισκοπον τόν Ρομέων, καί από τόν διδακτήν του να στερεωθή μέ τό μέσος τίς εξοχότισας μία φιλιακή καί παντοτινή σίμβασις μέ τόν είδιον Επίσκοπον εκ μέσον τόν περιστάσεον οπού ακολουθούση. .....

// Dario De Longhis Vescovo affermo quanto di sopra.
// Pietro Betti della Compagnia di Gesu affermo come sopra.
// Antonio Gisi Canonico mi obbligo come sopra.

(**Αποφασισμένη=** αποφασισμένοι= (δι)ορισμένοι από τον καθολικό επίσκοπο.
Αλαξιόν= αλλαγών δόγματος (στη συγκεκριμένη περίπτωση, εις βάρος των καθολικών.)
Βλέπουμε λοιπόν ότι το Βενετικό Dario μεταγλωττίζεται σε Ντάριος.

Νταρόπουλος ΤΚΑ=2. Μάλλον από το Ντάρας (βλέπε επώνυμο) αλλά βλέπε και Δάρογλου.

Νταρούσης[ΤΝ] ΤΚΑ=1. ο [ΔΤ] το ετυμολογεί όπως και το Δαρόγλου, βλέπε επώνυμο. Στα Τρκ. όμως υπάρχουν δύο λέξεις dar εκ των οποίων η Αραβογενής σημαίνει (1) τόπος διαμονής, περιοχή, χώρα, κόσμος (2) σπίτι, αρχοντικό, έπαυλις κ.τ.τ. Αυτό το dar εμφανίζεται σαν πρώτο συνθετικό διαφόρων Οθ. λέξεων όπως darüssaade= Saâdet yeri= τόπος ευτυχίας=παλάτι, darüssair= τόπος της φωτιάς= κόλαση darüssaltana= Saltanat yeri= ο τόπος της ÷κυβέρνησης= η πρωτεύουσα, η Κωνσταντινούπολη

	darüsselam= Selâmet yeri= τόπος ειρήνης, ασφαλής= Παράδεισος, darüşşifa =şifa yurdu = κτίριο υγείας= νοσοκομείο (τρελλάδικο). Νομίζω ότι το Darüs/Darüş(Νταρούσης είναι πιο πειστική ετυμολογία. Δεν αποκλείεται βέβαια το επώνυμο να είναι υποκοριστικό του Ντάρας με σχηματισμό του τύπου Γιάννης→Γιαννούσης.
Νταρούτσος [TN]	ΤΚΑ=6. Μάλλον υποκοριστικό του Ντάρας με σχηματισμό παρόμοιο του Γιάννης→Γιαννούτσος.
Ντασακλής	ΤΚΑ=3. Τρκ. taşak=αρχίδι και taşaklı=(1) αρχιδάτος (2) γενναίος, τολμηρός, ανδροπρεπής. Αντίστοιχο όνομα στους Τρκ. ΤΚ δεν βρήκα.
Ντάσκας	*****
Ντάτσης[TN] *Ντάτσος* *Ντατσούλης*	ΤΚΑ=37, 5, 11. Ισως απο το Αλβ. dac= (1) γάτος (2) μπάσταρδο (3)γυμνός (χωρίς ρούχα, χωρίς έπιπλα). Χρησιμοποιείται και σαν πρώτο συνθετικό σε ονόματα ζώων με βούλες. Ο [ΓΖ] δίνει την ερμηνεία ντάτσος=με ξυρισμένο κεφάλι, κατά κάποιο τρόπο συμβατό με την έννοια της γύμνιας.
Ντάφης	ΤΚΑ=16. Ο [ΔΤ] το ετυμολογεί, σωστά νομίζω, απο το Αραβογενές dafi=αποκρουστικός. Ας σημειώσουμε όμως ότι δεν μιλάμε για κάποιον άσχημο και ότι το dafi είχε τη γενική ιδέα του κρατάω μακρυά/ προστατεύω από/αντί όπως αντιπυρετικός (dafi numma), αντισηπτικός(dafi taaffün) αντιαεροπορικό (dafi tayyare). Σήμαινε επίσης και Θεός (ο κατ εξοχήν προστάτης) και, ειρωνεία της τύχης, ο δασολόγος/καθηγητής Σπύρος Ντάφης έχει γίνει ο κατ εξοχήν προστάτης των δέντρων και δασών στην Ελλάδα.
Ντεβές *Ντεβετζής* *Ντεβετζίδης*	ΤΚΑ=30,10,2. Τρκ deve=καμήλα, deveci= ιδιοκτήτης /οδηγός καμήλας, deveciler= όνομα των πέντε πρώτων ταγμάτων των Γιανιτσάρων.
Ντεγιρμετζόγλου **Ντειρμετζιάν**	ΤΚΑ=2, 7. Τρκ değirmen=(1) μύλος, μύλος καφέ και παρόμοια, ρολόι τσέπης η τοίχου και değirmenci=μυλωνάς. Δές και Ντερμετζής. Στον ΤΚΚΕ οι Değirmen είναι 31 και οι Değirmenci 200+ εκ των οποίων 23 λέγονται Mehmet
Ντέγκας[TN]	ΤΚΑ=10. Ο [ΑΚΛ] προτείνει το όνομα Ντεγκάς με ρίζα το Τρκ denk=ισόβαρος. Στο διαδίκτυο βρήκα μόνο το όνομα Ντέγκας ενω το Ντεγκάς ειναι η Ελληνικη γραφή του ζωγράφου Edgar Degas. Η λέξη denk εχει πολλαπλές έννοιες (π.χ., μικρό βάρος ζυγαριάς(ντέγγι [ΔΔ]), αντίβαρο (2) δεμάτι, το ένα μισό (δεξιό/αριστερό) του φορτίου υποζυγίου, μεγάλο δέμα (3) σε ισορροπία, ίσος, ισοβαρής, αντίστοιχος, κατάλληλος, ταίρι).

Παράλληλα εχουμε και τις λέξεις dang= μικρό βάρος, αντίβαρο, deng ((1)=μικρό βάρος, αντίβαρο, (2) έκπληκτος, κατάπληκτος, μπερδεμένος, χαμένος, με το στόμα ανοιχτό, βλάκας, αμαθής, ανίδεος) denge (ισορροπία,ευστάθεια) dengeli (ισορροπημένος, νηφάλιος) dengesiz (ανισόρροπος, ασταθής).
Στα αλβ. έχουμε τα deng=γεμάτο σακκούλι (2) μεγάλο πόσο (3) γεμάτο μέχρι την κορυφή (4) στό ίδιο επίπεδο, ίσος, degë= (1) κλαρί (2) υποκατάστημα (π.χ., τράπεζας) τομέας, τμήμα (3) παρακλάδι, διακλάδωση (π.χ., ποταμιού), degëz=κλωνάρι, και degas= με διακλαδώσεις (επίρρημα), djeg=(1) καίω (2) ζεματάω, έχω πυρετό, πεθαίνω της δίψας και djegës= (1) εμπρηστικός (π.χ., βόμβα), καυτερός (π.χ., ήλιος) (2) καύσιμος (π.χ., πετρέλαιο, καρβουνα), (3) καυτερός (π.χ., πιπεριά). Απο όλα αυτά προτιμώ το Ντέγκας απο τα Αλβανικά με έννοια παρόμοια του Κλάρας (π.χ., Αθανάσιος) αλλά ο αναγνώστης μπορεί να διαλέξη.

Ντελάλης ΤΚΑ=9. Τρκ tellâl= (1) τελάλης, δημόσιος κήρυκας, διαλαλητής, κράχτης, (2) μεσίτης (3) μεσάζων, μαστροπός, διευθύντρια γυναικείου προσωπικού, τσατσά μπουρδέλου και το Αραβογενές γραμματιζούμενο dellâl=tellâl καί dellâle=ματρόνα, μαντάμ, διευθύντρια προσωπικού μπουρδέλου, τσατσά. Στά Ελληνικά τελάλης= δημόσιος κήρυκας, διαλαλητής

Ντελέζος ****

Ντελής ΤΚΑ=100+. Τρκ. deli= (1)τρελλός, φρενοβλαβής (2) υπερβολικός (π.χ., τρελλός για τα παιδιά του, τρελλά ερωτευμένος, κ.τ.τ.) (3) εκκεντρικός (4) βλάκας, απερίσκεπτος, γενναίος μέχρι παραφροσύνης (5) γενναίος, ηρωικός αλλά και deli= εφιππος ανιχνευτής του Τρκ. στρατού. Το Ντελή, συνήθως εξελληνισμένο σε Δελή, χρησομοποιείται σαν πρώτο συνθετινό επωνύμων οπως,π.χ., τα Δελήμπασης, Δεληγιάννης, Δεληπέτρος, και Δεληολάνης.

Ντέλκος Βλέπε επώνυμο Δέλκος.

Ντέλλας Βλέπε επώνυμο Δέλλας.

Ντεμίρ
[Ντ/Δ]εμίρης
[Ντ/Δ]εμιρτζής
[Ντ/Δ]εμιρ-τζόγλου
ΤΚΑ=7,62/95+,6/22,4/28. Τρκ. demir= σίδερο, σιδερένιος, άγκυρα, και παρόμοια, demirci=σιδηρουργός, demirî=σιδηρόχρους (μουντό γκρίζο)

Ντεμπέλης ΤΚΑ=4. Δές Τεμπέλης

Ντενεκετζής ΤΚΑ=1. Δές Τενεκετζής.

Ντενίσης ΤΚΑ=5.Τρκ. deniz=θάλασσα, πέλαγος, ωκεανός (δές και Karadeniz= Μαύρη θάλασσα και Akdeniz =(κυριολεκτικά) Ασπρη θάλασσα =Μεσόγειος). Τρκ. επίθετο Karadenizli με αντίστοιχο Ελληνικό Μαυροθαλασσίτης (ΤΚΑ=35). Οι Τούρκοι απο τη Μαύρη θάλασσα (karadenizli), όπως και οι δικοί μας Πόντιοι, είναι «πρωταγωνιστές» αστείων.

Ντέντες ΤΚΑ=64,6,1 αντίστοιχα. Το Ντέντες είναι η αρχική μορφή του
Ντεντέμης Δέδες (βλέπε επώνυμο), το Ντεντέμης είναι μάλλον παράγωγο
Ντεντεμάδης του dedem. Στα Τρκ. dede=παππούς και με το κτητικό m
[ΤΝ] προκύπτει το dedem= παππούλη(ς) μου. Το ***μάδης πάντως παραπέμπει στα Αλβανικά οπου dede=αφελής, αδύνατος χαρακτήρας, ανόητος. Πλην όμως οι ΒορειοΗπειρώτες του Ζερβατιού [ΓΖ] γράφουν ότι στο χωριό τους) ντεντές=τεμπέλης και η [ΜΜΔ], οτι οι Αρβανίτες χρησιμοποιούν το Dede σαν υποκοριστικό του Θεοδόσης. Δοθέντος οτι madh= μεγάλος και συγγενείς έννοιες το Ντεντεμάδης ισως σημαίνει (1) πολύ ανόητος, κοθώνι, (2) αρχιτεμπέλαρος, η (3) Ο μεγάλος/ψηλός/εύσωμος Θεοδόσης.

Ντέρας **

Ντερβένης ΤΚΑ=0, αλλά υπάρχει ένας Π. Ντερβένης στο διαδίκτυο. Δές Δερβένης

Ντερβίντογλου (ΤΝ) ΤΚΑ=2. Μάλλον απο το devrent=dervent=dervend=derbend το οποίο σήμαινε (1) μάνταλο πόρτας (2) αλυσσοδεμένος (3) derbent, όπου derbent=στενή ορεινή διάβαση, στενωπός, δερβένι (δες και Δερβενάκια) αλλά και οχυρό που ελέγχει τέτοια διάβαση. Δές και Δερβένης.

Ντερβίσης ΤΚΑ=9 απο τους οποίους 2 δείχνουν Ελληνες και 7 Αλβανοί. Δές Δερβίσης

Ντερέκης ΤΚΑ=7,6. Τρκ. direk= κολώνα, κατάρτι, στύλος, στυλοβάτης. Και
Ντερέκας από το direk η λέξη ντερέκι=άντρας ψηλός, κυπαρισσένιος. Στον ΤΚΚΕ οι Direk είναι 74.

Ντερές ΤΚΑ=1,3,4,3. Ο [ΔΤ] ετυμολογεί το Ντερές απο το Τρκ. dere= (1)
Ντερέτζογλου κοιλάδα/ρέμα.Συμπληρώνουμε: dere=(2) ρυάκι, ποταμάκι (3) (σε
Δερές αρχαΐζοντα Τρκ) σημεία σκεπής (ακμές) όπου συναντιούνται
Δερέζογλου δύο κατερχόμενα επίπεδα (δηλαδή εκεί που όταν βρέχει σχηματίζεται ρεύμα νερού) dereden-tepeden=περί ανέμων και υδάτων, derebey(i)= (1) άρχοντας, φεουδάρχης, τσιφλικάς, γαιοκτήμονας (2) σατράπης, τραμπούκος, νταής, ψευτονταής. Σημειώνουμε και το Αλβ. derebe= Οθωμανός αξιωματούχος υπεύθυνος για την ασφάλεια ορεινών δρόμων.

Ντερής ΤΚΑ=14, 3, 2. Τρκ. deri=δέρμα, derici=βυρσοδέψης.
Δερής
Δεριτζής

Ντερμάνης Δές Δερμάνης

Ντερμετζής ΤΚΑ=4, 16,37,8. Ο [ΔΤ] το ετυμολογεί από το Τρκ. derme το
Δερμεντζής οποίο αποδίδει ως συνάθροιση αλλά μάλλον σημαίνει συλλογή.
Δερμενζόγλου Ο [ΒΒ] ετυμολογεί το Δερμενζόγλου απο το değirmenci=
Δερμεντζόπουλος μυλωνάς, (δες και Ντεγιρμετζόγλου/Ντειρμετζιάν).

Ντερμπεντέρης ΤΚΑ=12,5. Περσογενές Τρκ. derbeder=(1)αλήτης,
Ντελμπεντέρης περιπλανώμενος (χωρίς μόνιμη κατοικία η εργασία) (2)
κακοντυμένος, ατημέλητος, απεριποίητος, τσαπατσούλης, ανοργάνωτος. Στα Ελληνικά το ντερμπεντέρης έχει αποκτήσει μια πιό θετική έννοια: ανοιχτόκαρδος, λεβέντης, αμέριμνος, όσα πάνε κι' όσα έρθουν..

Ντερτζής(ΤΝ) ΤΚΑ=2. Μάλλον απο το derici=βυρσοδέψης, όπως και το Ντερής/Δεριτζής. Υπάρχει πάντως και το Αραβογενές terci= ανανέωση, επανάληψη με έμφαση σε θρησκευτικές τελετές, προσευχές, κ.τ.λ.

Ντερτιλής [ΤΚΑ=9]. Τρκ dert= (1) πόνος, βάσανο, αρρώστια (2) στενοχώρια, καϋμός, μπελάς, σκοτούρα, ανησυχία, παράπονο (3) όγκος, καλόγερος (σπυρί), φλεγμονώδες εξάνθημα και dertli= (1) υποφέρων, στενοχωρημένος, πονεμένος (2) άρρωστος (3) πικραμένος, παραπονεμένος, παραπονούμενος. Οι Dertli του ΤΚΚΕ είναι 44.

Ντερτιμάνης **ΤΚΑ=2 ****

Ντερτιμάς ΤΚΑ=2, κατά τα φαινόμενα πατέρας και γιός. ******

Ντερτίνης **ΤΚΑ=5 ****

Ντέρτσος **ΤΚΑ=2 ****

Ντέτσικας ΤΚΑ=53. Στα Σερβικά dečko= dječko= (1) αγόρι, έφηβος (2) το «αγόρι», ο φίλος νεαρής γυναίκας.

Ντζελέπης ΤΚΑ=12. Βλέπε Τζελέπης

Ντζερεμές ΤΚΑ=12. Βλεπε Τζερεμές

Ντιβανές ΤΚΑ=1. Περσογενές Τρκ. divane=βλάκας, τρελλός, θεότρελλος, άμυαλος. Divane επώνυμο στον ΤΚΕΕ δεν υπάρχει.

Ντιβάνης[ΤΝ] ΤΚΑ=1 ,4 αλλά και ένας Ντιβάνης στο διαδίκτυο (Βασίλης,
Ντιβανίδης παίζει τον ταμπουρά) αλλά και αναφορές στην οικογένεια Ντιβάνη στο αρχείο του συμβολαιογράφου Βεργόπουλου, Μεσσηνία, 1835. Περσογενές divan= (1) φαρδύ κάθισμα χωρίς ακουμπιστήρι (2) Το Οθωμανικό συμβούλιο του κράτους, η Οθωμανική κυβέρνηση (3) συλλογή ποιημάτων.

Προσθέτοθυμε και το divanî= (1) ο σχετικός με την Οθωμανική κυβέρνηση (2) τρόπος γραφής/καλλιγραφίας που χρησιμοποιούσε η κυβέρνηση. Οχτώ Divan και 0 Divanî στον ΤΚΚΕ

Ντιβράνης ΤΚΕ=2 (07/13). ********

Ντίκος ΤΚΑ=44,26, 6. Σημειώνουμε και τα Δίκος, Δίκας, Δίκης,
Ντίκας Δίκογλου (ΤΚΑ=12,7,6,7). Τρκ. dik το οποίο ο [ΜΤ] αποδίδει ως
Ντίκ απότομος, απόκρημνος, τραχύς πεισματάρης, ο [ΔΤ] κατακόρυφος απότομος, και ο [ΑΚΛ] απότομος, τραχύς. Συμπληρώνουμε απο τον [RT] κάθετος, ισιος, στητός, επίμονος/διαπεραστικός (βλέμμα) , αντίθετος, ανάποδος. Νομίζω ότι το πεισματάρης του [ΜΤ] και τα συναφή (ανάποδος, επίμονος, μη συμβιβάσιμος, ξεροκέφαλος) είναι η πιθανώτερη εκδοχή. Υπήρχε και ένα Αραβογενές dik αλλά δείχννει άσχετο με αυτά τα ονόματα.

Ντιλμπέρης ΤΚΑ=0,4,5. Περσογενές Τρκ. dilber=όμορφος, αξιαγάπητος,
Διλμπέρης γοητευτικός. Διλμπεράκης

Ντίμπρα ΤΚΕ=1 (07/13) και το όνομα αυτού
[TN] Θοδωρής!!! Ισως να είναι Εθνικό, από το όνομα νομού της Αλβανίας (Dibër και στα Ελλ. Ντίμπρα). Προσθέτουμε οτι η πρωτεύουσα του νομού (Επισκοπή, Peshkopi) είναι γνωστή με άλλες 12 παραλλαγές του Peshkopi αλλά και ως Dibre, Dibra, και Dibrë

Ντινάκης[TN] ΤΚΑ=9. Μορφολογικά δείχνει υποκοριστικό (ίσως του Ντίνος (Κωνσταντίνος) η του Ντίνης). Εχουμε όμως και το Αλβανικό dinak=πονηρός, πανούργος, δόλιος, ύπουλος.

Ντίνης[ΤΝ] ΤΚΑ=54. Ο [ΔΤ] γράφει Ντινής και το ετυμολογεί απο το Τρκ. dînî=φιλόθρησκος, τα δικά μου λεξικά αναφέρονται στο dinî=θρήσκος, θρησκευτικός. Μικρή η διαφορά. Πλήν όμως δτον ΤΚΚΕ δεν υπάρχει ούτε το όνομα Dinî ούτε το όνομα Diniş (diniş= παύση γαλήνευση). Το διαδίκτυο δεν έχει ούτε ένα Ντινή αλλά διαφορους με το όνομα Ντίνης καί μία αναφορα (Ιστορία των Φιλιατρών) στην εκκλησία Αϊ Ντίνης (SAINT DENIS), Άγιος Διονύσιος, στην Μώραινα. Το Ντίνης εμφανίζεται σαν υποκοριστικό του Κώστας (π.χ., οι Ζερβατιανοί, (11), γράφουν Κωνσταντίνος .....Ντίνης – Ντίνος. Το πιθανώτερο λοιπόν είναι το Ντίνης να προέρχεται από το Κωνσταντίνος.

Ντίντς ΤΚΑ=1,1. Βλέπε επώνυμο Δίντσης.
Ντιντσιάν

Ντισλής ΤΚΑ=0, 2 και ΤΚΘ=31, 1. Στα Τρκ. diş= δόντι και dişli= ο έχων
Ντισλιάνης δόντια, οδοντωτός, πριονωτός (2) ο έχων δόντια κοφτερά, ικανός να βλάψη (3) αυτός που έχει δόντι, δύναμη, επιρροή, τα μέσα. Ο [ΑΚΛ] προτιμάει το dişli=οδοντωτός, εγώ προτιμώ το dişli= αυτός που έχει τα μέσα. Οι Dişli του ΤΚΚΕ είναι 42.

Ντόβας[ΤΝ] ΤΚΑ=100+ (11/09). Μετά φόβου Θεού θα προτείνω ότι ίσως σχετίζεται με τη Σλαβική μορφή λέξης που σημαίνει χήρος/χήρα. Στα Ρωσ. вдов**е**ц/ вдов**а,** στα Βλγ. Вдовец/вдовица, και στα Σερβ. ud**o**vac η udovčec /ud**o**va η ud**o**vica σημαίνουν χήρος/χήρα. Ανάλογες λέξεις βρίσκουμε και στις Λατινογενείς γλώσσες. Π.χ. στα Ιτ. vedovo/vedova= χήρος/χήρα, dovario= προίκα, δώρο, χάρισμα αλλά και dovario=doario= σύνταξη/εισόδημα χήρας.

Ντοβλέτης[ΤΝ] ΤΚΑ=4,1,1,1. Στα Ελληνικά ντοβλέτι σήμαινε κράτος,
Ντοβλετάκης κυβέρνηση,δημόσιο και κατά κανόνα το Οθωμανικό κράτος. Η
Νοβλετιάν Τρκ. ρίζα είναι devlet και ο [ΔΤ] ετυπολογεί το επώνυμο, σωστά,
Ντολβέτογλου απο το devlet το οποίο αποδίδει ως κράτος, κυβέρνηση. Πλην όμως, το devlet έχι και μια δεύτερη έννοια: ευημερία, προκοπή, καλή τύχη, επιτυχία, μεγάλη θέση. Η πλειοψηφια των παραγομένων λέξεων (delvetli, delvetsiz, devlethane κ.τ.λ.) αντικατοπτρίζουν τη δεύτερη έννοια όπως και η έκφραση delvetle=(να πάς) με το καλό και όχι με το κράτος. Πιστεύω ότι το όνομα μάλλον είναι παράγωγο της δεύτερης έννοιας.

Ντογάνος ΤΚΑ=4. Τρκ. doğan= γεράκι αλλά και doğan μετοχή του doğmak=(1) γεννιέμαι (2) ανατέλλω (3) συμβαίνω. Το διαδίκτυο έχει 13200 αναφορές στο όνομα Doğanoğlu και 15000+ στο όνομα

Doğancı. Ας παρατηρήσουμε όμως και την Ιταλική/Γαλλική/Ισπ. λέξη dogana/douane/aduana = τελωνείο. Δές και Δογάνης.

Ντόγκας[ΤΝ] ΤΚΑ=69. Ισως από το Σερβικό doga= μολοσσός, σκύλος γιγαντιαίων διαστάσεων. Ντόγκας είναι το όνομα Κροάτη πολίστα.

Ντογραματζής *Ντογραμματζής* **[ΤΝ]** ΤΚΑ=9, 2. Ο [ΔΤ] το ετυμολογει απο το Τρκ. doğramacı το οποίο μεταφράζει σε λιανιστής. Η ερμηνεία είναι συμβατή με το ρήμα doğramak αλλά doğrama=ξυλουργία, doğramacı= ξυλουργός. Το όνομα εμφανίζεται και ως Δογραμα(ν)τζής και παρόμοια.

Ντόκας *Ντοκάκης* ΤΚΑ=88+,6. Ισως απο τυπογραφικό λάθος, ο [ΑΚΛ] εχει δυό φορές το όνομα Ντόκας το οποίο ετυμολογεί απο το Τρκ. doka= πόρπη και dok=χορτάτος. Εδώ σίγουρα υπάρχει ορθογραφικό λάθος, οι λέξεις είναι toka και tok (δές και Ντόκος). Το toka δεν σημαίνει μόνο (1)αγκράφα , πόρπη αλλά και (2) τσούγκρισμα ποτηριών (3) χειραψία ακριβώς όπως και η λέξη τόκα στα Ελληνικά η οποία χρησιμοποιείται σαν παρόρμηση οταν οι διαπραγματευόμενοι τα έχουν βρή και είναι έτοιμοι να συμφωνήσουν. Τα πράγματα όμως δεν είναι τόσο απλά διότι έχουμε και τα

- Τρκ. doka=duka= (1) Δούκας (2) δουκάτο (νόμισμα).
- Αλβ. tok= κόβω κρέας κιμά (2) κρούω τη θύρα (3) τσουγκρίζω ποτήρια, σφίγγω το χέρι
- t**o**ka= τόκα! (Ας) δόσουμε τα χέρια/τσουγκρίσουμε τα ποτήρια
- toka =tokëz= πόρπη, αγκράφα
- tokë= σήμαντρο
- tokë= έδαφος, γή, ξηρά
- t**o**këz=φίδι
- dok= χοντροφκιαγμένο μπαμπακερό ύφασμα (δες και tok στο όνομα Ντόκος). Επίσης, док στα Βουλγαρικά (ίδια έννοια).

Πολλά όμως γράψαμε (και αφήσαμε και μερικά έξω) και ο αναγνώστης μπορεί να διαλέξη!

Ντοκμεντζόγλου ΤΚΑ=6. Οπως εξηγεί και ο [ΔΤ] (με μιά μικρή ορθογραφική αβλεψία) από το Τρκ dökmeci= χύτης (εργάτης μετάλλου)

Ντόκος ΤΚΑ=100+,6. Οι [ΜΤ,ΔΤ] το ετυμολογούν απο το Τρκ tok=(1)

κορεσμένος, χορτάτος (2) βαθειά (φωνή) (3) ύφασμα με πυκνή ύφανση. Υπάρχει και το «Ελληνικό» ντόκος= είδος λευκού υφάσματος [ΔΔ].

Ντοκουμές ΤΚΑ=1 και στο διαδίκτυο βρίσκουμε οτι Ντοκουμές λέγεται ο λιμενάρχης στην Κεφαλονιά και αθλητής καλαθοσφαίρισης (Ιωνικός). Κατά τον [ΜΤ] από το Τρκ. dökme=χυτό σίδερο, αλλά και γερούνδιο του dökmek η το dokuma=υφαντό, αλλά και γερούνδιο του dokumak=υφαίνω. Το dökmek εχει τη βασική έννοια του χύνω (υγρο, λυωμένο μέταλλο, στρατιώτες στη μάχη) αλλά επισης σημαίνει πετάω/αποβάλλω (το δέντρο τα φύλλα του, ο έχων παράσιτα τα σκουλήκια, ο σπάταλος τα λεφτά, ο καθηγητής τους μαθητές που δεν γράφουν καλά στο διαγωνισμό), αλλάζω/μεταβάλω (δύσκολη κατάσταση σε αστείο, προφορική δήλωση σε γραπτή). Το dökme επίσης σημαίνει χύμα, σε μεγάλη ποσότητα (π.χ., dökme benzin). Υπάρχει βεβαια και το döküm με πολλαπλές έννοιες μερικές ισοδύμαμες του dökme (π.χ., το χύσιμο υγρού, μετάλλου, κ.τ.λ.) όπως και άλλες όπως (1) λεπτομερής λογαριασμός, λίστα εμπορευμάτων (2) κουρέλια, (3) είσοδος, πύλη (π.χ., döküm yolu) αλλά ήδη πολλά γράψαμε. Ο αναγνώστης διαλέγει!

Ντοκούτσης [ΤΝ] ΤΚΑ=1, ΤΚΘ=8 (05/11). Παρά τις ομοιότητες με το Ντόκος (μοιάζει με υποκοριστικό του) μάλλον προέρχεται από το επαρχιακό Οθ. tokuç= κόπανος (για πλύσιμο ρούχων) αλλά και κόπανος μεταφορικά (βλάκας) [RT]. Stonh ΤΚΚΕ oi Tokuç είναι 35.

Ντολαπτσής[ΤΝ] ΤΚΑ=6,1. Ο [ΔΤ] το ετυμολογεί από το dolap/dolapçı= ντουλάπι/πωλητής ντουλαπιών αν και το δεύτερο συστατικό κολλάει μάλλον καλύτερα με το κατασκευαστής ντουλαπιών. Σημειώνουμε ότι το dolap έχει και την έννοια τέχνασμα, απάτη, συνωμοσία, μηχανορραφία, ίντριγκα και ότι η βασική έννοια του dolapçı είναι απατεώνας, δολοπλόκος, μηχανορράφος, και παρόμοια. Είκοσι Dolapçı στον ΤΚΚΕ.

Ντολαπτσίογλου

Ντολαψής ΤΚΑ=5. Παραλλαγή του Ντολαπτσής

Ντόλας ΤΚΑ=29,26 αντίστοιχα. Ο [ΜΤ] ετυμολογεί το Ντόλος απο το Βουλγαρικό dol και γράφει «dol χαράδρα (και χωριό της Δ. Μακεδονίας» ενώ ο [ΑΚΛ] ετυμολογεί με τό ίδιο τρόπο το Ντόλας.

Ντόλος

Το χωριό Ντόλος δεν υπάρχει πιά σαν όνομα, απο Ντόλος Ανασελίτσης έγινε Βυθός Βοΐου. Υπάρχει πάντως το χωριό

Umin dol στήν ΠΓΔΜ, πεδίο προσφάτων συγκρούσεων Σλάβων και Αλβανών εθνικιστών. Οι Σλαβόφωνοι γνωστοί μου ισχυρίζονται ότι εν προκειμένω dol=κοιλάδα. Ο [RR] δέν έχει τη λέξη dol (διόλου ανησυχητικό, το λεξικό είναι υποτυπώδες) αλλα το dol εμφανίζεται σε διάφορες λέξεις με την έννοια, χαμηλά, απο κάτω, παρακάτω, εσώρουχο, κατώτερος). Ξεχωρίζουμε τις долина= κοιλάδα και долчинка= στενή κοιλάδα ανάμεσα σε δύο βουνά. Παράλληλα έχουμε και το Σερβικό dolina=κοιλάδα, στενή κοιλάδα ανάμεσα σε δύο βουνά. Τέλος, παρατηρούμε ότι στον ΤΚΑ υπάρχει κάποιος Ντολογλου (μόνο ένας). Ψάχνοντας τις Τουρκικές ιστοσελίδες και λεξικά διπιστώνουμε τα εξής:

- Dolaş (τόνος στο a) είναι όνομα εν χρήσει στην Τουρκία (π.χ., Kadır Dolaş, γνωστός αθλητής ταε-κουάν-ντο).
- dolaş σήμαινε στα παληά Τουρκικά (1)εμπόδιο, μπέρδεμα και (2) μπλεγμένος, περιπλεγμένος, αναμεμιγμένος (π..χ. sarmaş dolaş= σφιχταγκαλιασμέν[ος|οι])
- Λέξεις απο τη ρίζα dol όπως dolmak=γεμίζω/συμπληρώνομαι (εξ ου ντολμάς) dolu=γεμάτος, πλήρης, πολυάσχολος, άφθονος, χαλάζι, doluş=γέμισμα κ.ο.κ.

Σε γενικές γραμμές, νομίζω οτι η ετυμολογία του [ΜΤ] δέν είναι απόλυτα πειστική (και αν τη δεχτούμε το dol=χαράδρα ίσως χρειάζεται μια μικρο-διόρθωση παρα το γεγονός οτι το χωριό είναι χτισμενο πάνω σε δυό πλαγιές που η μιά ατενίζει την άλλη και κοιλάδα αναμεταξύ τους στη φωτογραφία δεν είδα) αλλά καλύτερη δεν γνωρίζω.

Ντολματζής[ΤΝ] ΤΚΑ=2. Ο [ΔΤ] το ετυμολογει από το Τρκ. dolma=ντολμάς. Γιά το dolma δεν υπάρχει αμφιβολία αλλά σημειώνουμε οτι το dolma είχε και μια δεύτερη έννοια: ψέμμα, παραμύθι, ιστορία με φανταστικές λεπτομέρειες, παραγεμίσματα και επινοήσεις του λέγοντος. Οπότε δεν είναι βέβαιο τι είδους ντολμάδες φκιάχνει/σερβίρει ο Ντολματζής. Βλέπε και Δολματζής.

Ντομούζης ΤΚΑ=2. Δές Δομούζης

Ντομπίτσας[ΤΝ] ΤΚΑ=1. Αλβ. dobiç=(1) μπάσταρδος (2) έξυπνος και δραστήριος. Βλέπε και Ντότσης.

Ντόμπρος ΤΚΑ=1 (03/10). Στις Σλαβικές γλώσσες η ρίζα добр έχει την έννοια του καλός. Η αντίστοιχη λέξη υιοθετήθηκε στα Ελληνικά με τηε μορφή ντόμπρος= ειλικρινής, ευθύς. Σαν οικογενειακό επίθετο νομίζω ότι εξελληνίστηκε σε Τόμπρος και Δόμπρος (βλέπε επώνυμα).

Ντόρτος ΤΚΑ=5, 4. Ο [ΑΚΛ] το ετυμολογεί απο το Τρκ. dört=τέσσερα (δες
Ντόρτας και ντόρτια). Επιφανειακά η ετυμολογία δείχνει λίγο τραβηγμένη. Υπάρχουν πάντως 21 εγγραφές του ονόματος Τέσσερης στον ΤΚΑ και στα ψιλά των εφημερίδων το 2003 διαβάζουμε το όνομα του Αλβανού μετανάστη Λέοναρντ Ντόρτι. Τέλος σημειώνουμε οτι στο Καρπενήσι υπήρχε ηγειτονιά των Ντόρτηδων (γνωστοί και ως γύφτοι η Μουσμπέτηδες) πού μιλούσανε τα Ντόρτικα, ένα κράμα Ελληνικής και γύφτικου λεξιλογίου (δές τη σχετική μελέτη του Μ. Τριανταφυλλίδη στο (12).

Ντόσης Βλέπε επώνυμο Δόσης.

Ντόσκας ΤΚΑ=33. Αν κατάλαβα καλά το κατά τα φαινόμενα τυπογραφικό λάθος κειμένου (Αλβ. λέξη tosca;;;) ο [ΑΚΛ] το θεωρεί παραλλαγή του του Τόσκας (ΤΚΑ=64). Σημειώνουμε πάντως οτι (ειρωνεία της τύχης) τα Τόσκικα χρησιμοποιούν τη λέξη doskë=dosëz= (έντομο) γρύλλος, τριζόνι, κολοκυθοκόφτης

Ντόστας ΤΚΑ=5, 19, 1. Περσογενές Τρκ. dost= (1) φίλος, φιλικός (2)
Ντόστης αγαπητικός/αγαπητικιά (3) Θεός και dostî=φιλία. Επειδή όμως
Ντόστογλου σήμερα στην Αθήνα υπάρχουν διάφοροι Dosti κατά τα φαινόμενα Αλβανοί, μερικοί (αν όχι όλοι) οι Ντόστηδες μάλλον έχουν επώνυμο Αλβανικής προελεύσεως. Αλβανική πάντως ρίζα για το Ντόστης δεν γνωρίζω.

Ντότσης ΤΚΑ=9. 1,12, 42. Ο ένας και μοναδικός Ντότσι γεννά την
Ντότσι υποψία ότι το επώνυμο είναι Αλβανογενές. Στα Αλβ. doç=

Ντότσιας dobiç=νόθος, μπάσταρδος, docja=doçja ξεσπυρισμένο
Ντότσικας καλαμπόκι που κάποτε τα παιδιά χρησιμοποιούσαν σαν τόπι και doçka=χεράκι (χαϊδεττικό)

Ντουβαρτζής ΤΚΑ=3,0 ΤΚΘ=9,1. Τρκ. duvar=τοίχος, duvarcı= (1) χτίστης (που χτίζει με τούβλα η πέτρες) (2) επεξεργαστής της πέτρας για χτίσιμο, λιθοξόος (3) (αργκό) διαρρήκτης (αυτός που πηδάει μάντρες για να κλέψη)

Ντούβας ΤΚΑ=22 (11/09). Μάλλον Ελληνοποίηση του Ντούμπας, βλέπε επώνυμο.

Ντούβαλης ΤΚΑ=12 (11/09). *****

Ντουβής ΤΚΑ=3 (11/09). Βλέπε επώνυμο Δουβής

Ντουγανιώτης [ΤΝ] ΤΚΑ=5. Ο [ΔΤ] το ετυμολογεί όπως και το Ντογάνος. Εχω μερικές αμφιβολίες διότι:

- ντούγα=ντόγα=δούγα=δόγα=βαρελοσάνιδο [ΣΤ]
- ντουγάνι=άνθρωπος που δεν καταλαβαίνει, ξεροκέφαλος η αμαθής (που ίσως σχετίζεται με το Τρκ. doğan) [ΙΜΦ].
- Ντουγάνι είναι τοπωνύμιο στις Αμυγδαλιές Γρεβενών, Δογάνι τοπωνύμιο στην Αττική (**ΠΑΠΑΔΕΑΣ ,ΜΕΛΕΤΗ ΤΟΥ ΓΕΩΛΟΓΙΚΟΥ ΧΑΡΤΗ ΤΗΣ ΑΤΤΙΚΗΣ**)
- Η κατάληξη **(ι)ώτης συνήθως σημαίνει καταγωγή.

Ντούζας ΤΚΕ~70 (02/14). Ενα γλωσσάρι για τη διάλεκτο της Ηλείας (http://lyk-varth.ilei.sch.gr/attachments/article/46/project-lykvarth-2011-iliaki-dialektos.pdf) διατείνεται οτι ντούζα= γεμάτα. Στα Τρκ. düz= λείος, επίπεδος, ίσιος απλός, χωρίς γένεια και παρόμοια (βλέπε και ντούζικος στα Ελληνικά) και στον ΤΚΚΕ βρίσκουμε 162 Düz. Η ετυμολογγία από το Τρκ. düz δεν με ενθουσιάζει αλλά καλύτερη δεν γνωρίζω.

Ν τούζγος **ΤΚΑ=11**

Ντουζέπης **ΤΚΑ=12**

Ντουζίνας ΤΚΑ=2. Πιθανώτατα απον το ντουζίνα=δωδεκάδα. Παρατηρούμε οτι ο ΤΚΑ έχει 7 συνδρομητές με το όνομα Δωδέκατος.

Ντούζλας ΤΚΑ=2. Μάλλον παραλλαγή του Τούζλας, βλέπε επώνυμο.

Ντούλας[ΤΝ] ΤΚΑ=62, 23, 46, 18, 0 (03/10). Κατ' αρχήν σημειώνουμε τον διαδικυακό και Κωνσταντινουπολίτη Ντούλογλου. Επώνυμο που ενισχύει την ετυμολογία του [ΜΤ] από το Τρκ dul =χήρος/χήρα. Σημειώνουμε πάντως και τα Αλβ. dullë= άξεστος, πανάσχετος, μαλακισμένος, συκιά (ομοφυλόφιλος) και dyllë= κερί, βουλοκέρι, παρκετίνη, όπως και το Ντούλες, όνομα βουνού στο Κόσοβο. Το Ντούλες είναι επώνυμο Ηπειρωτών και ΒιρειοΗπειρωτών και το Ντούλας εμφανίζεται ως κύριο όνομα και υποκοριστικό του Κωνσταντής (π.χ., βλέπε (3) και (4)). Στο διαδίκτυο βρίσκουμε τα επώνυμα Dul (σπάνιο) και Duloğlu αλλά στον ΤΚΚΕ τέτοια επώνυμα δεν βρήκα. Σε γενικές γραμμές δν νομίζω ότι η ετυμολογία [ΜΤ] καλύπτει όλα τα επώνυμα

Ντούλης
Ντούλιας
Ντούλος
Ντούλογλου

Ντουλαβέρης Δουλαβέρης[ΤΝ] ΤΚΑ=13, 31. Οπως δείχνει η σημείωση [ΤΣ10] καί το διαδίκτυο υπάρχει Αλβανικό κύριο όνομα Dylaver (π.χ., στις εκλογές του 2001, Αλβανία, υποψήφιος ήτανε και ο Dylaver Qesja). Βλέπε πάντως και Δηλαβέρης.

Ντούμας ΤΚΑ=95+. ;;;;;

Ντουμάνης[ΤΝ] *Ντουμάνας* *Ντουμάνογλου* *Ντουμανλής* ΤΚΑ=53, 6, 2, , 2. Οι [ΑΚΛ, ΔΤ] επικαλούνται το Τρκ. duman= καπνός. Προσθέτουμε duman= (2) καταχνιά (3) (για συνθήκη η κατάσταση)κακή, χωρίς ελπίδα (3) χασίσι και μερικές ακόμα αλλά λίγο εξεζητημένες. Αλλά το duman εμφανίζεται και στην Τρκ αργκό με τις έννοιες (1) άσκοπος, μάταιος, φρούδος (2) κακής ποιότητας, ευτελής, παρακατιανός (3) φοβιτσιάρης, δειλός, κιοτής (4) αγαθιάρης, μωρόπιστος, μυγοχάφτης [FD2]. Κατά τη γνώμη μου τα περί καπνού απλως συγχεουν το τοπίο και η πιθανώτερη έννοια του επιθέτου πρέπει να αναζητηθή στην αργκό. Οσο για το dumanlı=(1) γεμάτος καπνό, αναθυμιάσεις, ομιχλώδης, δυσδιάκριτος (2) ελαφρά μεθυσμένος, προτιμώ το (2).

Ντούμπας[ΤΝ] ΤΚΑ=7(11/09). Στις Σλαβικές γλώσσες Дуб και παρόμοια σημαίνουν δρύς (λεπτομέρειες στο επώνυμο Δουβής). Παράλληλα υπάρχει και το Τρκ. d**u**ba= πλωτό για χρήση σε αβαθή νερά (βάρκα, μαούνα, πλέον στήριγμα γέφυρας) και ως εκ τούτου με επίπεδο πάτο. Μεταφορικά, π.χ. στην έκφραση duba gibi, σημαίνει πολύ παχύς. Ενας και μόνο Duba κοσμεί τον ΤΚΚΕ. Το αν το επώνυμο σημαίνει Δρύς η χοντρέλας το αφήνω στην κρίση των ενδιαφερομένων αλλά η θέση του τόνου δείχνει Δρύς.

Ντουμπαράς *Ντουμπαρατζής* ΤΚΑ=7,1. Ο [ΔΤ] ετυμολογεί το πρώτο απο το dubara=διπλός. Τα δικά μου λεξικά λένε dubara=(1) δυάρι (ζάρι) η άσσοι (ζάρια) (2) τέχνασμα, κόλπο, απάτη, μηχανορραφία, ίντριγκα και dubaracı=ψεύτης απατεώνας. Νομίζω ότι το dubara είναι σωστό αλλά μάλλον με την έννοια της απάτης.

Ντουμπής[ΤΝ] ΤΚΑ=0 (11/09) αλλά το όνομα εμφανίζεται δτο διαδίκτυο). Βλέπε επώνυμα Δουβής και Ντούμπας.

Ντούνης[ΤΝ] ΤΚΑ=100+ με την πεντηκοστη εγγραφή του ονόματος Ντούνη να λέγεται Ζωγραφιά και του Ντούνης να Γεώργιος! Ο [ΜΤ] το ετυμολογεί απο το Τρκ. dun=ασήμαντος, κατώτερος (συμπληρώνω: ελεεινός, άθλιος). Το ίδιο και ο [ΔΤ] ο οποίος το αποδίδει χαμερπής και ο [ΑΚΛ] ο οποίος προσθέτει και το dunga=κόσμος (μαλλον τυπογραφικό σφάλμα, η λέξη είναι dünya στα Τρκ. dynje στα Αλβανικά). Η χρήση του ονόματος στην Αλβανία, η έντονη παρουσία του στα Μεσόγεια Αττικής και η απουσία από τον ΤΚΑ του ονόματος Ντούνογλου (δες και Τούνης) γεννούν την υποψία οτι η ετυμολογία ίσως είναι Αλβανική. Υπάρχει πάντως το Αλβανικό ndy= βρωμίζω,

λερώνω, κηλιδώνω, αηδιάζω και κατ᾽ευφημισμόν χέζω/χέζομαι (δές π.χ., το μωρό λερώθηκε) με δεύτερο/τριτο ενικό προσωπο ndyn και δεύτερο πληθυντικο πρόσωπο ndyni. Ηχητικά συγγενές είναι και το do= θέλω, χρειάζομαι, επιθυμώ, μου αρέσει, σκοπεύω που το δεύτερο πληθυντικό του είναι doni. Το πιθανώτερο όμως είναι να προέρχεται απο Αρβανίτικο υποκοριστικό του Αντώνης (Dun σύμφωνα με την [ΜΜΔ]). Αυτό εξηγεί και το πλήθος των Ντούνηδων δοθέντος ότι πολλά επώνυμα, ιδιαίτερα πρωτοτόκων, ήταν το κύριο όνομα του πατέρα.

Ντουνιάς Τρκ. dünya=κοσμος, Αλβ. dynje, ο πλανητης, το συμπαν, ντουνιάς (η ίδια λέξη χρησιμοποιείται καί στήν Ινδική)

Ντούντας[ΤΝ] ΤΚΑ=29. Αλβ. dudësh=ξεδοντιάρης, φαφούτης, γεροξεδοντιασμένος

Ντουντούμης [ΤΝ] ΤΚΑ=51. Αλβ. dudum= (1) Οθωμανός εισβολέας, λακές των Οθωμανών (2) βλάκας, ηλίθιος, βλακόμετρο, βλάκας με περικεφαλαία.

Ντουντουρέκας ΤΚΑ=1.

Ντουράκης ΤΚΑ=33. Ο [ΔΤ] το ετυμολογεί απο το Τρκ. durak=σταθμός. Προσωπικά προτιμώ το Ντουράκης υποκοριστικό του Ντούρας η το Αλβ. ndyraq=ndyracak=βρωμιάρης (κυριολεκτικά), χαμηλού ηθικού επιπέδου, γουρούνι, βρωμόστομος, αθυρόστομος, βρωμιάρα/ανήθικη/πουτάνα

Ντούρας[ΤΝ] ΤΚΑ 51,9,5**.** Σύμφωνα με τον [ΜΤ] απο το γραμματιζούμενο, *Δούρας* Περσογενές Τρκ. dur=μακρινός (αλλά και απών). Την ίδια ετυμολογία υιοθετούν και οι [ΔΤ, ΑΚΛ]. Σημειώνουμε ότι ένα Τηνιακό γλωσσάρι ισχυρίζεται οτι ντούρας= υφαντός σάκος για τη φύλαξη του ψωμιού ή τη μεταφορά στεγνών τροφών. Κατά τη γνώμη μου όμως για την πιο πιθανή ετυμολογία θα πρέπει να κοιτάξουμε στα Αλβανικά ndyras=χυδαία και ndyrë=1) λερωμένος, βρωμερός, ακάθαρτος (2) αισχρός, πρόστυχος, καθήκι, χαφιές (3) αισχρολόγος, χυδαιολόγος και παρόμοια.

Ντουρικτσογλου ΤΚΑ=2. . Βασικά δέν ξέρω γιατί προφανή ετυμολογία δεν βρήκα και εξεζητημένες πολλές.

Ντουρμούσης ΤΚΑ=4. Τρκ. durmuş= (1) σταματημένος (2) στάσιμος (3) (μιλώντας για κρέας) σιτεμένο. Οι Durmuş του ΤΚΚΕ είναι 200+ (48 Mehmet).

Ντουρμπαλής ΤΚΑ=1. Βλέπε επώνυμο Ντρουμπαλής

Ντούρογλου ΤΚΑ=ΤΚΘ=0. Αυτό το όνομα ετυμολογείται απο τον [ΔΤ] όπως και το Ντούρας απο το Τρκ. dur και αυτό το όνομα (αν υπάρχει ενισχύει την Τουρκική ετυμολ.όγηση του Ντούρας. Καλώς η κακώς τέτοιο όνομα δεν εμφανίζεται ούτε στον ΤΚΑ, ούτε στον ΤΚΘ, ούτε στο διδίκτυο.

Ντούρος ΤΚΑ=100+. Βασικά απο το Λατινογενές duro=σκληρός, δυνατός άκαμπτος (Ο [ΜΤ] αναφέρει οτι μπορεί να είναι και παραλλαγή του Ντούρας). Η αντίστοιχη ΙνδοΕυρωπαϊκή ρίζα, dure, βασικά σημαίνει «στέρεος, σταθερός, αμετακίνητος, σίγουρος» με Αγγλικά παράγωγα οπως tree, druid, truce, truth,... και Ελληνικά παράγωγα όπως τα δέντρο, δρύς, δρυάς, δρυμός, δόρυ.

Ντουρούκης ΤΚΑ=1,10,8,2,1,4 αντίστοιχα. Ο [ΜΤ] ετυμολογεί τα τρία πρώτα
Δουρούκας και το τελευταίο απο το Τρκ. duruk=λόφος, κορυφή. Μάλλον
Δουρούκης έχουμε τυπογραφικό σφάλμα, τα λεξικά μου αναφέρουν μόνο =
Δουρουκλάκης το doruk κορυφή, απόγειο, αποκορύφωμα, μεσουράνημα. Η
Δουρουκλής μεταλλαγή ο◎ου συμβαίνει (π.χ., doğru◎ντουγρού).
Δουρούκος

Ντουρούμογλου ΤΚΑ=1,9. Κατά τον [ΔΤ] απο το Τρκ durum=κατάσταση, θέση.
Δουρούμης Προσθέτουμε απο το [RT] durum= συμπεριφορά, στάση/τρόποι. Παρά το ότι αυτή η ετυμολογία ίσως να μην φαίνεται απόλυτα πειστική είναι νομίζω σωστή διότι τα ονόματα Durum και Durumoğlu, εν χρήσει στην Τουρκία, ουσιαστικά αποκλείουν όλες τις ετυμολογίες οι οποίες προυποθέτουν παραφθορά προφοράς στο πέρασμα απο την Τουρκική στην Ελληνική.

Ντουρτμές ΤΚΑ=0, ΤΚΘ=2. Βλέπε επώνυμο Δουρτμές.

Ντούσκας ΤΚΑ=64,42. Ντούσκο είναι το υποκοριστκό Του Σερβ. Dušan από
Ντούσκος το duša= (1) πνεύμα, ψυχή (2) αγάπη (μου) (3) πρόσωπο, ψυχή. Ειρωνεία της τύχης τον προπονητή Ντούσαν Μπάγιεβιτς πολλοί τον προσφώνησαν «αγάπη μου» αλλά εν συνεχεία τον εμίσησαν.

Ντούτσας(ΤΝ) Ισως από τό Αλβ. duc= μήτρα (γυναικεία)

Ντούφας(ΤΝ) ΤΚΑ=47. Αλβ. duf= θυμός, οργή, μανία αλλά παληότερα και αναπνοή, ατμός, ατμόσφαιρα, πνεύμα.

Ντουφεκιάς ΤΚΑ=8,3,22,3. Βλέπε Τουφεξής.
Νυουφεκούλας
Ντουφεξής
Ντουφεξιάδης

Ντουχάνης[ΤΝ] ΤΚΑ= 9, 7, 2. Τρκ. duhan= καπνός (φωτιάς), καπνός (φύλλα του
Ντουχανιάρης αντίστοιχου φυτού), duhancı başı= αυτός που κουβάλαγε τον

Ντουχαντζίου καπνό του αρχηγού των Γενιτσάρων, duhanî= (1) καπνοειδής (2) χρωματισμένος απο το κάπνισμα (δάχτυλα, δόντια). Σημειώνουμε και τα Αλβ. duhan=καπνός (τσιγάρου), τσιγάρο και duhanxhi=(1) καπνοπώλης (2) καπνιστής

Ντούχας[TN] ΤΚΑ=1. Ισως απο το Τρκ. duha= το πρωϊνό (χρονική περίοδος). Η λέξη duha έχει την ίδια έννοια στα Αραβικά και χρησιμοποιείται σαν κύριο γυναικείο όνομα. Τέλος Duha/Doha, πληθυσμός ~550.000 είναι η πρωτεύουσα του Qatar

Ντουρμούσης ΤΚΑ=4. Τρκ. durmuş= στάσιμος, μπαγιάτικος (durmuş et= σιτεμένο κρέας, durmuş oturmuş= άνθρωπος με πείρα, που έχει κατασταλάξει). Πλήθος (200+) Durmuş στον ΤΚΚΕ εκ των οποίων 44 λέγονται Mehmet.

Ντρίβας ΤΚΕ~85 (07/16). Ο Νικόλαος Ντρίβας ήταν αγωνιστής του 1821 (αναφέρεται σε βιβλίο του Φωτάκου) και σε ιστοσελίδα για τη Μάνη, (3), διαβάζουμε «οι Φράγκοι καταλαβόντες και παραμείναντες στην Πελοπόννησο επί 100 περίπου έτη, εφρόντισαν να έχουν σχέσεις φιλίας με τους τσοπάνους του Μεσοχωρίου .... δημιουργήσαντες κουμπαριές, ιδίως βαφτίσια αλλά και στεφανώματα. Εις τα νεοφώτιστα παιδιά έδιναν τα ονόματά τους ή προσφιλών τους προσώπων. Δια τούτο εδόθησαν τα ονόματα Ντάβος και Βρεττός. Ενα άλλο όνομα που είχαν δώσει ήταν Ντρίβας, Φράγκικο κι' αυτό ». Παράλληλα όμως το Ντρίβας είναι παρατσούκλι στο χωριό Δάφνη (παληότερα Στρεζοβα) της Αχαΐας. Στην ιστοσελίδα της Δάφνης, (4), διαβάζουμε «Το όνομα **Στρέζοβα** σαν τοπωνύμιο υπάρχει από τον **7ο αιώνα** και αποδίδεται στους **Σλάβους** που ήρθαν στην περιοχή. Στη γλώσσα τους σημαίνει **δάσος** με **βελανιδιές**.....». Πλην όμως, το βελανίδι (žir, želud) και η δρύς (hrast, dub) στα Σέρβικα δεν δείχνουν να μοιάζουν στο Στρέζ(οβα) σε καμμία Σλαβική γλώσσα. Πλήν όμως, και η Στρέζοβα ήταν κάποτε Φραγκοκετεχόμενη και αυτό ενισχύει την εκδοχή οτι το Ντρίβας είναι Φραγκικό δάνειο. Εκδοχή που δεν την πολυπιστεύω (σε άλλη ιστοσελίδα για τη Μάνη, (5) , διαβάζουμε οτι τα επώνυμα Σουλέας, Γκινάκης, Λεωτσάκος, Νταβάκης, Δριβάκος, Μερκούρης κ.ά. είναι Αρβανίτικα) αλλά καλύτερη δεν γνωρίζω. Βλέπε πάντως και Νταρίβας.

Ντρισμπιώτης ΤΚΕ=14 (07/13). Η δομή δείχνει Εθνικό επώνυμο αλλά αντίστοιχο τοπωνύμιο δεν γνωρίζω. Ισως να είναι παραλλαγή του Τρισμπιώτης. Σημειώνουμε την Αντιγόνη Ντρισμπιώτη, χάλκινο στο βάδην (Μεσογειακοί του 2913).

Ντρούδης [TN]
ΤΚ=11 (12/14). Σύμφωνα με το [OA] drudhe= τρίμματα (π.χ. ψωμιού, τυριού) και dudhë= κατσαρά μαλλιά, το μαραφέτι των κομμωτών για να γίνουν τα μαλλιά τεχνητά κατσαρά. Υποθέτω ότι Ντρούδης= κατσαρομάλλης.

Ντρουμπαλής *Ντουρμπαλής*
ΤΚΑ=4, 1. Ισως από το Τρκ. torba= (1) σακκούλα, (2) ο σάκκος της ανδρικής ανατομίας (3) κύστη που πέρασε στα Ελληνικά ως (ν)τορβάς και (ν)τουρβάς. Αντίστοιχα και torbalı= οποοσδήποτε/ οτιδήποτε έχει σακκούλες και παρόμοια. Στον ΤΚΚΕ οι Torbalı είναι 13.

Ιστοσελίδες

1) http://palaiochori.com/index.php?option=com_content&task=view&id=28&Itemid=37
2) http://www.lipinitsa.gr/index.php?module=articles&position=center&ArticleId=12&CategoryId=6
3) http://www.mani.org.gr/kzaharias/arthra1997/12_poliaravos.htm
4) http://www.syllogosdafneon.gr/index/load/ref/6/lang/gr
5) http://www.mani.org.gr/fonimanis/2001/1_2001epif_epon.htm
6) http://www.geocities.com/zervati04/lexiko997_21_4.htm
7) http://www.tzedes.gr/index.php?option=com_content&task=view&id=30&Itemid=30
8) http://amorgosonoma.blogspot.com/2007/06/blog-post_19.html
9) http://www.italian-family-history.com/jewish/_Venezia.html
10) http://members.tripod.com/~dara98/index2.htm
11) http://www.geocities.com/zervati04/sin_tis_allois.htm#_Toc116205156
12) http://www.komvos.edu.gr/glwssa/Odigos/thema_d5/Keimeno6.htm

- Ξ -
(Ιανουάριος 2010)

Ξαντρής ΤΚΑ=ΤΚΘ=0 (10/09) αλλά δύο διαδικτυακοί Ξαντρήδες στην Κύπρο. Μάλλον σύντμηση του Αλεξαντρής. Σημειώνουμε και το ξάντης/ξάντρια= εργάτης ειδικός στο λανάρισμα, που ξαίνει μαλλιά.

Ξαπλαντέρης ΤΚΑ=13 (12/09). Ο {ΜΤ] κατατάσσει στα ασυνήθιστα-κωμικά επώνυμα. Τι ακριβώς σημαίνει το επώνυμο δεν γνωρίζω αλλά το διαδίκτυο επιβεβαιώνει τον [ΜΤ]. Ενας ποδοσφαιρομανής γράφει «πρέπει να βρούμε τερματοφύλακα κανονικό και όχι τον Ξαπλαντέρα πού έχουμε τώρα...». Σημειώνουμε ότι στα Βλάχικα ντέρα=είσοδος καλύβας (π.χ., στι κλίντι ντέρα, στι κίντε ντέρα= κυριολεκτικά να σου κλειστή η πόρτα κα;ι μεταφορικά η τύχη να βρή την πόρτα σου κλειστή**)** και στα Αρβανίτικα ντέρα=πόρτα (π.χ., ε νγκα ντέρα μάδε ντούαβ =και από τη μεγάλη πόρτα βγήκε). Στα Αλβ. d**er**ë= (1) πόρτα, πύλη (2) οικογένεια (3) λύση, έξοδος και d**er**ës=(1) θυρωρός (2) ζητιάνος. Η ίδια λέξη εμφανίζεται και στο Περσογενές Οθ. der = (1)πόρτα, πύλη (2) σπίτι, παλάτι (3) ορεινό πέρασμα, λέξη που βρίσκουμε και στο derbeder (κυριολεκτικά σημαίνει από πόρτα σε πόρτα, λεπτομέρειες στο Ντερμπεντέρης) και σε ένα από τα ονόματα της Κωνστανινούπολης, Deri saadet= Dersaadet=η πύλη της ευτυχίας.

Υπάρχει όμως και το επαρχιακό Τρκ. der=ter=ιδρώτας.

Το αν όλα αυτά συνδέονται (και πώς ακριβώς) με το «ντέρ[α/η]ς» του επωνύμου σε μένα είναι άγνωστο.

Ξεζωνάκης ΤΚΑ=21, 1 (10/09). Το αν ο Ξεζωνάκης έχει λύσει το ζωνάρι του για
Ξεζώνοτος καυγά η για άλλους λόγους, μόνο ο ίδιος το ξέρει.

Ξείπας ΤΚΑ=1,1,1 (12/09) αλλά ο Ξείππας και ο Ξίππας είναι το ίδιο πρόσωπο.
Ξείππας Πριν μερικές δεκαετίες ένας Καρπενησιώτης που κατηγορήθηκε για
Ξίππας καραμπινάτη αθέτηση υποσχέσεως απήντησε «Είπα ξείπα και σκατά στο λόγο μου!». Ισως το επώνυμο να αποθανατίζη παρόμοιο περιστατικό.

Ξεφτέρης ΤΚΑ=27,4 (12/09). Προφανώς από το ξεφτέρι= άνθρωπος ιδιαίτερα
Ξεφτεράκης ικανός και γρήγορος. Λέξη που εμφανίζεται στο μεσαίωνα και ετυμολογείται από το Ελληνιστικό οξύπτερος= με γρήγορα φτερά [ΙΜΛ].

Ξημέρης ΤΚΑ=5 (10/09).

Ξηρός ΤΚΑ=83+ (12/09). Το πιθανώτερο είναι ότι έχει την έννοια του αδύνατου, του λιπόσαρκου, κάτι ανάλογο του ξερακιανός. Οι Ξηροί της 17ης Νοεμβρίου πάντως ξερακιανοί δεν ήτανε.

Ξυλόκοτας ΤΚΑ=4, 2 (01/10). Ξυλόκοττα=μπεκάτσα [ΔΔ]. Στην αργκό ξυλόκοτα είναι χαρακτηρισμός γυναίκας με πόδια ιδιαίτερα αδύνατα.

Ξύπας ΤΚΑ=4, 4 (12/09). Μάλλον παραλλαγή του Ξείπας, βλέπε επώνυμο.

Ξυπάκης

Ξυπτέρας ΤΚΑ=10 (12/09). Μιλώντας για εξαρχαϊσμούς και εξελληνισμούς ο [ΜΤ] γράφει «στάθηκε εύκολο να καθιερωθεί ο αρχικός φθόγγος στο Δελμούζος,...., Βενιζέλος-όχι όμως και στο Δεληγιάννης,..., το Βεκρής, το Ξυπτέρας». Ομολογώ άγνοια σε ότι αφορά στην αρχική συλλαβή του Ξυπτέρας δοθέντος ότι όλες οι άλλες Ελληνοποιοήσεις (ηχητικό μπ→β και ντ→δ) και η πρότερη μορφή του Ξυ μόνο προφανής δεν είναι. Μιά μικρή πιθανότητα είναι να μίλαγε για εξαρχαϊσμό επωνύμου. Π.χ., Ξεφτέρης (βλεπε επώνυμο) από το Ελληνιστικό οξύπτερος. Τέλος, στο διαδίκτυο βρίσκουμε τα επώνυμα Ξεφτερας (θέση τόνου άγνωστη) και Ξεφτεράς με ένα Ξεφτερά να είναι καθηγητής από το 1855 έως το 1861 στη Θεολογική σχολή της Σμύρνης (από την ιστορία της σχολής, βιβλίο Google).

Ξωπατέρας ΤΚΑ=ΤΚΘ=0 (12/09) αλλά υπάρχουν διάφορες αναφορές στον Κρητικό Ξωπατέρα (π.χ., εδώ), 1788-1828, ένοπλο καλόγερο που καθαιρέθηκε εξ αιτίας των αντι-Τουρκικών δραστηριοτήτων του. Το κοσμικό του όνομα ήτανε Ιωάννης Μαρκάκης και απέκτησε το παρατσούκλι Ξωπατέρας ή Ξέπαπας, εξ αιτίας της καθαιρέσεως. Ο [ΜΤ] πάντως κατατάσσει το Ξωπατέρας στα επώνυμα που δηλώνουν συγγένεια και ηλικία.

.

– Ο –

(Αύγουστος 2010)

Ογλάνης
Ολάνης
ΤΚΑ=1, 2 (01/10), Τρκ. oğlan= (1) παιδί, νεαρός άνδρας (2) υπηρέτης (3) πούστης (4) βαλές στη τράπουλα. Ενας Oğlan στον ΤΚΚΕ.

Οδαμπάσογλου
Ονταμπάσογλου
Ονταμπασίσης
Οδαμπασίδης
ΤΚΑ=7,1,1,1 (01/10). Οι [ΑΚΛ, ΔΤ] γράφουν odabaşı= ενοικιαστής αλλά σύμφωνα με τους [RT,TE] odabaşı είναι ο υπεύθυνος για την καθαριότητα μεγάρου η δωματίων ξενοδοχείου/πανδοχείου. Οι Odabaşı στον ΤΚΚΕ είναι (200+,9).

Οζγουρίδης
ΤΚΑ=ΤΚΘ=0 αλλά ΤΚ Καβάλας=1 (01/10). Μάλλον από το Τρκ. özgür = ελεύθερος, ανεξάρτητος, αυτεξούσιος. Στον ΤΚΚΕ βρίσκουμε (200+,16) Özgür. Βλέπε και επώνυμο Ουζγουρίδης.

Όκος[ΤΝ]
ΤΚΑ= 5 (01/10). Ο [ΑΚΛ] γράφει Οκός και το ετυμολογεί από το Τρκ. okur τον οποίο αποδίδει ως βούς. Μάλλον σκόπευε να γράψη öküz=βόδι διότι okur=(1) διαβάζει (2) αναγνώστης. Στο διαδίκτυο βρήκα το όνομα με τη μορφή Όκος, επώνυμο προσυπογράφοντος γιατρού/ακαδημαϊκού σε επίστολή 100 ακαδημαϊκών προς Παπούλια (27/11/2006, διαμαρτύρονται για τη διδασκαλία της Τρκ. στα Ελλ. Σχολεία). Μικρή ειρωνεία τα Τουρκογενή επίθετα μερικών εκ των υπογραφόντων. Πιστεύω λοιπόν ότι η ρίζα είναι το Τρκ. ok= (1) βέλος (2) δοκός κάθετη σε άλλα εξαρτήματα (3) γρήγορος στην έκφραση ok gibi. Διότο το Όκος δεν πολυταιριάζει με το öküz και διότι στον ΤΚΚΕ οι Ok είναι 182 και οι Öküz 0! Ας σημειωθή ότι ο [ΧΣ] θεωρεί το επώνυμο Τοξίδης μετάφραση του Τρκ. Όκογλου.

Οκουμούς
Οκουμούσης
ΤΚΑ=1, 3 (01/10). Στα Τρκ. okumuş= σπουδαγμένος, μορφωμένος, γραμματιζούμενος, διαβασμένος, κουλτουριάρης. Στον ΤΚΚΕ οι Okumuş είναι (200+, 13).

Οκτσελόγλου [ΤΝ]
ΤΚΑ=0, ΤΚΘ=2 (01/10). Στα Τρκ. ökçe=(1) φτέρνα (2) τακούνι παπουτσιού, ökçeli= (παπούτσι) με τακούνι και ökçesiz= (1) παπούτσι χωρίς τακούνι (2) (άνθρωπος) δειλός, άνανδρος. Το άν το ökçeli των Ökçelioğlu σημαίνει τακουνάτος η το αντίθετο του ökçesiz (ήτοι ανδρείος θαρραλέος) το αφήνω στην κρίση των ενδιαφερομένων. Στόν ΤΚΚΕ Ökçeli δέν υπάρχει, στον ΤΚ Σμύρνης βρίσκουμε 3.

Όμπασης
ΤΚΑ=2 (01/10). Στα Τρκ. on=δέκα, baş=κεφαλή και onbaşı= δεκανέας (δέκαρχος). Κάποτε το όμπασης ήταν κομμάτι του Ελλ. λεξιλογίου [ΔΔ]. Οι Onbaşı στον ΤΚΚΕ είναι 5.

Ομουρίδης[ΤΝ]
Ομουρλόγλου
ΤΚΑ=1, 1 (01/10). Ο [ΔΤ] ετυμολογει το επώνυμο από το Τρκ. omur= σπόνδυλος. Υπάρχει όμως και το ömür=(1) ζωή, ύπαρξη, ηλικία (2) ευδαιμονία, ευτυχία (3) ασυνήθης, διασκεδαστικός, ευχάριστος όπως

	και το Ömür, κύριο όνομα, Στον ΤΚΚΕ οι Omur είναι 21, οι Omurlu 0, οι Ömür 102 και Ömürlü 6 ενώ στις Τρκ. ιστοσελίδες γραμμένες με το Τρκ. αλφάβητο βρίσκουμε κάτι λίγους Ömüroğlu και ούτε ένα Omuroğlu. Με βάση αυτά τα δεδομένα θεωρώ το Ομουρλόγλου απόδοση του Ömürlüoğlu και το Ομουρίδης μερικό εξελληνισμό του Ömüroğlu αλλά δεν θεωρώ το omur απορριπτέο.
Ονάσογλου	Βλέπε επώνυμο Ωνάσης.
Ονταμπάσογλου	Βλέπε επώνυμο Οδαμπάσογλου.
Οντατζής *Οδατζίδης* *Οδατζόγλου*	ΤΚΑ=3,1,,1 (01/10). Στα Τρκ. odacı= (1) καθαριστής/καθαρίστρια δημοσίου χώρου, γραφείων κ.τ.λ. (2) παιδί για θελήματα, κλητήρας (3) υπηρέτης πανδοχείου. Οι Odacı στον ΤΚΚΕ είναι 40.
Οξύζογλου **(**ΤΝ)	ΤΚΑ=7 (01/10) από τούς οποίους ένας γράφει το επώνυμο και ΙΟΚΣΙΟΥΖΟΛΟΥ. Στα Τρκ. öksüz=ορφανός και öksüzoğlu= ορφανόπουλος. Στον ΤΚΚΕ οι Öksüz είναι (200+, 19) και οι Öksüzoğlu 46.
Ορμάνης *Ορμάνογλου* *Ορμανόπουλος*	ΤΚΑ=1,3,2 (01/10). Τρκ. orman=δάσος. Δρυμός, ορ,μάνι, ρουμάνι. Οι Orman στον ΤΚΚΕ είναι 81.
Ορνάκης	ΤΚΑ=3 (01/10). Ο [ΑΚΛ] το ετυμολογεί από το Τρκ. ornek=πρότυπο. Η σωστή γραφή είναι örnek (μικρό το κακό και σημαίνει (1) δείγμα (2) παράδειγτμα, υπόδειγμα, υποδειγματικός και αν αγνοήσουμε τις μικρολεπτομέρειες, η ετυμολογόοια ΑΚΛ είναι σωστή. Στον ΤΚΚΕ οι Örnek είναι 154.
Ορούτζογλου *Οροντσόγλου*	ΤΚΑ=9, 2 (01/10). Στα Τρκ. oruç= νηστεία, αποχή και στον ΤΚΚΕ οι Oruç είναι (200+,11) έναντι ενός και μόνο Oruçlu (=νηστεύων). Το γιατί η μία μορφή του ονόμαατος άλλαξε το τσ σε τζ αλλά κράτησε τον τόνο στο ου ενώ η άλλη κράτησε το τσ αλλά κατέωασε τον τόνο στο ο είναι ένα μικρό μυστήριο. Σημειώνουμε ότι στην Τρκ υπάρχουν 3 πόλεις με το όνομα Oruç/Oruc και δώδεκα με πρώτο συνθετικό το Oruç/Oruc εκ των οποίων 2 λέγονται Oruçoğlu.
Οραϊλογλου *Οραϊλίδης*	ΤΚΑ=1,1 (02/10). Ισως από το Τρκ. uray (τρείς Uraylı στον ΤΚΚΕ) το οποίο σημαίνει δήμος, δημοτικός, δημοτικό δίκαιο.
Ορελής[ΤΝ] Ορελλης	ΤΚΑ=1, 2 (02/10). Ισως όπως και το **Οραϊλογλου** (βλέπε επώνυμο). Το Ορελή εμφανίζεται και σαν κύριο γυναικείο όνομα, Ελληνοποίηση του Γαλλ. Aurelie από το Λατ. Aurelia (aurum=χρυσός (μέταλλο) και aurus= χρυσος (επίθετο)).
Ορτάκης *Ορτακέλης*	ΤΚΑ=2,1,1 (01/10). Στα Τρκ. ortak=(1) σύντροφος, συνέταιρος, συνεργάτης, συνεργός (2) κοινός, συμμεριζόμενος, συλλογικός,

Ορτακτσίδης συνεταιρικος (3) άλλη γυναίκα (σε περίπτωση πολυγαμίας) και ortakçı=κολλήγας, μεσακάρης, σέμπρος. Στον ΤΚΚΕ βρίσκουμε 19 Ortak και 19 Ortakçı.

Οτζάκογλου ΤΚΑ=2 (01/10). Στα Τρκ. ocak= (1) ο μήνας Ιανουάριος (2) φούρνος, εστία, τζάκι (3) καμινάδα (4) νταμάρι, ορυχείο (5)οίκος, οικογένεια, δυναστεία (5) αδελφότητα ένωση (συνήθως με κριτήρια πολιτικά η επαγγελματικά) (6) το σώμα τψν Γενιτσάρων (7) παρτέρι (8) κουζίνα πλοίου. Το αν οι Οτζάκογλου είναι γόνοι ευγενών οικογενειών (τα μεγάλα τζάκια), Γενιτσάρων, η κάτι άλλο το αφήνω στη φαντασία του αναγνώστη. Στον ΤΚΚΕ οι Ocak είναι (200+, 17).

Ουγιάρογλου ΤΚΑ=2, 5. Στα Τρκ. uyar= ταιριαστός, βολικός, που κάνει τη ζω᾽η εύκολη (2) παρόμοιπς, παρεομοιάζων. Στον ΤΚΚΕ οι Uyar είναι (200+, 11).
Ουγιαρίδης

Ουγουρλόγλου ΤΚΑ=7, 1, 1 (01/10). Στα Τρκ. uğur= (1) καλός οιωνός, καλή τύχη και στα επαρχιακά (2) δρόμος, κατεύθυνση (3) πρόσωπο, μέτωπο. Με αποτέλεσμα uğurlu (στα Ελλ. γουρλής) να σημαίνη ευοίωνος και uğursuz (στα Ελλ. γρουσούζης) δυσοίωνος. Στον ΤΚΚΕ οι Uğurlu είναι (200+, 18).
Ουγουρλούογλου
Ουγούρογλου

Ουζγουρίδης ΤΚΑ=1 (01/10). Ο [ΑΚΛ] το ετυμολογεί από το Τρκ. üzgü= βάσανο. Η απόδοση του üzgü είναι βασικά σωστή στον ΤΚΕ όμως Üzgü δεν υπάρχουν. Υπάρχει μία Üzgür και 4 Uzgur. Υπάρχουν επίσης και 4 χωριά (δύο στη Μαύρη Θάλασσα, ένα κοντά στη Σμύρνη και ένα νκοντ᾽σ στο Αϊδίνι με το όνομα Uzgur. Από όλα αυτά οριστικό συμπέρασμα δεν βγαίνει αλλά νομίζω ότι το üzgü δείχνει το λιγώτερο πιθανό. Βλέπε και επώνυμο Οζγουρίδης.

Ουζουλογλου [ΤΝ] ΤΚΑ= 3, 1,1 (01/10). Το Ουζουγιάννης μάλλον είναι παραλλαγή του Ουζουνγιάννης, βλέπε επώνυμο Ουζούνης. Στα Τρκ. öz= (1) ουσία, πεμπτουσία (2) εαυτός (3) θέμα, περιεχόμενο (4) χυμός, απόσταγμα, (ίσως ρίζα της λέζης ούζο) εκχύλισμα (5) καρδιά, μεδούλι,πυρήνας (5) αυθεντικός (6) ουσιώδης, özlü= (1) ουσιαστικός, περιεκτικός, ζουμερός (2) συνοπτικός, επιγραμματικός, λακώνικός και bal=μέλι. Με αποτέλεσμα το πρωτο επώνυμο μάλλον να προέρχεται από το özlü και το δεύτερο από το özballı= ανθρωπος φύσει ευχάριστος, γλυκύς, μελάτος (αλλά και σκανδαλωδώς τυχερός). Στον ΤΚΚΕ οι Özlü είναι 137, οι Özülü 2, και οι Özballı ένας και μόνο.
Ουζουμπαλόγλου
Ουζουγιάννη

Ουζούμης ΤΚΑ=0,0 αλλά ΤΚΘ=1,1 (01/10). Στα Τρκ. üzüm= σταφύλι üzümcü= πωλητής σταφυλιών, αμπελουργός. Στον ΤΚΚΕ οι Üzüm είναι 64 και οι Üzümcü 66.
Ουζουμτζόγλου

Ουζούνης ΤΚΑ=36, 3, 18, 19, 4. Στα Τρκ. uzun=(1) μακρύς, ψηλός (2) μακροσκελής, Το Ουζούνης λοιπόν είναι τοι ισοδύναμο του Ελληνικού Μακρής (που
Ουζουνγιάννης

Ουζουνίδης
Ουζούνογλου
Ουζουνόπουλος

στην πραγματικότητα σημαίνει ψηλός), το Ουζουνγιάννης το ΤουρκοΕλληνικό ισοδύναμο του Μακρυγιάννης.

Ουλάσογλου

ΤΚΑ=4 (01/08). Ο [ΔΤ] το ετυμολογεί από το Τρκ. ulaş το οποίο αποδίδει ως ένωση, φιλία. Ο {RT] θεωρεί το ulaş αρχαΐζον καιτο αποδίδει ως σύνδεση, κόμβος, παράθεση, συνέχεια. Στις Τρκ. ιστοσελίδες βρίσκουμε την απόδοση επίτευξη σκοπού, εκπλήρωση επιθυμίας. Τέλος το Ulaş είναι εν χρήσει κύριο όνομα και αν πιστέψουμε την ιστοσελίδα (εδώ) σημαινει ο αποδέκτης πολλαπλών επαίνων, εγκωμίων, υμνολογίων και παρομοίων. Οτι και να σημαίνη το ulaş (εγώ κλίνω προς το πολυπαινεμένος), στον ΤΚΚΕ οι Ulaş είναι 194 και οι Ulaşoğlu 8 και ως εκ τούτου ο [ΔΤ] έχει δίκηο.

Ουλκέρογλου

ΤΚΑ=12 (01/10). Στα Τρκ. ülker= Σείριος, Πλειάδες, Πούλια [ΤΕ]. Στον ΤΚΚΕ οι Ülker είναι (200+, 9).

Ουλούκης[ΤΝ]

ΤΚΑ=ΤΚΘ=0 αλλά εμφανίζεται στο διαδίκτυο. Ο [ΑΚΛ] το ετυμολογεί από το Τρκ. ülu= ένδοξος. Τέτοια λέξη στα λεξικά δεν και αντίστοιχο επώνυμο στον ΤΚΚΕ δεν υπάρχει. Ο [RT] έχει το αρχαΐζον ülü αλλά Ülü στον ΤΚΚΕ δεν υπάρχει. Τέλος, ίσως ο [ΑΚΛ] να ήθελε να γράψη ulu το οποίο σημαινει μεγάλος, τρανός, φαρδύς, ψηλός και παρόμοια (κυριολεκτικά η μεταφορικά – π.χ., ο Ολυμπος της Βιθυνίας λέγεται Uludağ). Στον ΤΚΚΕ βρίσκουμε 149 Ulu αλλά και 6 Uluk όπως και 9 Oluk. Το Αραβογενές Οθ. ulûk σήμαινε (1) το να κρέμεσαι/ προσκολλιέσαι κυριολεκτικά η μεταφορικά από αντικείμενο, σε σχέση, σε άτομο (2) το να γκαστρώνεσαι [RT] oluk=λούκι, υδρορροή. Το ulûk , ακόμα και το oluk, θα ήτανε επίσης πειστικά αν μπορούσαμε να τα δούμε, όπως οι Τούρκοι, σαν χαρακτηρισμούς προσώπων. Σε τελική ανάλυση, δηλώνω άγνοια.

Ουσλής

ΤΚΑ=ΤΚΘ=0 (02/10) αλλά πολλαπλές αναφορές στο διαδίκτυο. Τρκ. uslu= φρόνιμος, ήσυχος, υπάκοος, πειθήνιος. Οι Uslu στον ΤΚΚΕ είναι (200+,53).

Ουστά
Ουσταδάκης
Ουσταμανωλάκης
Ουστάμπασης
Ουσταμπασίδης
Ουσταμπασόγλου

ΤΚΑ=8,1,1,28,6. (01/10) και ας ληφθή υπ όψιν ότι περίπου οι μισοί Ουστά του ΤΚΑ, αν κρίνουμε από τα ονόματα τους, ίσως να είναι μετανάστες. Η Τρκ. έχει την Περσογενή λέξη üstad=üstat= δάσκαλος, ειδικός/αυθεντία/εξπέρ στο θέμα, δεξιοτέχνης, μάστορας και usta= μάστορας, αρχιτεχνίτης, δάσκαλος, δεξιοτέχνης, πεπειραμένος. Το usta το βρίσκουμε και στα Αλβ. με τη σημασία του μάστορα, σαν προσφώνηση δασκάλου από μαθητευόμενο αλλά και με τις έννοιες (1) χτίστης (2) πονηρός, πανούργος, κατεργάρης. Ustabaşı στα Τρκ. λέγεται ο επικεφαλής συνεργείου, ομάδας εργατών. Το Ουστά σαν τίτλος εμφανίζεται στο όνομα Ποντίου αγωνιστή ο οποίος ήταν

γνωστός ως Βασίλειος Ανθόπουλος ή Βασίλ Ουστά ή Βασίλ Αγάς (1888-1922). Είχε δουλεψει με Γάλλο αρχιτέκτονα και αποκτήσει ανάλογες γνώσεις. Στον ΤΚΚΕ οι Usta είναι (200+, 42) και οι Ustabaşı 18.

Ουστάς[ΤΝ] ΤΚΑ=1 (02/10) (σημείωση: οι συνδρομήτριες με επώνυμο Ουστά χρεώθηκαν στο Ουστά και όχι στο Ουστάς) . Ο [ΑΚΛ] το ετυμολογεί από το Τρκ. üst (βλέπε Ούστογλου για λεπτομέρειες). Νομίζω, λόγω και της θέσης του τρόνου, ότι μάλλον είναι Ελληνοποίηση του Ουστά (βλέπε επώνυμο).

Ούστογλου ΤΚΑ=2 (01/10). Ο [ΔΤ] γράφει Ουστόγλου και το ετυμολογεί από το Τρκ. üst=κορυφή. Στο διαδίκτυο το όνομα εμφανίζεται ως Ούστογλου. Στον ΤΚΚΕ βρίσκουμε 34 Üst, 5 Üstoğlu, και 131 Ustaoğlu. Νομίζω ότι ο [ΔΤ] εχει δίκηο όσον αφορά στην ετυμολογία αλλά έβαλε τον τόνο σε λάθος θέση. Αν πάντως υπάρχουν και Ουστόγλου, η θέση του τόνου δεν συμβαδίζει με αυτήν του Üstoğlu και δεν θα απέκλεια το Ustaoğlu σαν ρίζα. Οι μανιώδειστων κακωνυμικών ετυμολογιών θα μπορούσαν βέβαια να ανατρέξουν και στο Puştoğlu με απόκρυψη της σημασίας μέσω της αποβολής του αρχικού συμφώνου.

Ούτας[ΤΝ] ΤΚΑ=1 (02/10). Ο [ΑΚΛ] γράφε Ουτάς και το ετυμολογεί από το Τρκ. ud το οποίο αποδίδει ως λαούτο. Στο διαδίκτυο το επώνυμο εμφανίζεται ως Ούτας και τα λεξικά μου λένε ut=ούτι, είδος λαούτου. Απεναντίας ο [ΧΣ] ετυμολογεί το επώνυμο από το Βλάχικο (h)ută το οποίο μεταφράζει ως αετός. Τέτοια λέξη στα Βλάχικα δεν βρήκα. Αλλά ο [ΚΝ] γράφει hut^{u} (θηλ. hută)= βλάξ, ανόητος, μωρός, κοιν. χούτος (βλέπε και τον ομώνυμο πρώην ποδοσφαιριστή του ΟΣΦΠ). Τέλος στο [ΟΑ, ΝΓ] διαβάζουμε ότι hut= (1) είδος κουκουβάγιας, μπούφος (2) βλάκας, ηλίθιος, ξεμωραμένος, πάσχων από γεροντική άνοια hutaq= ξεχασιάρης, αφηρημένος, χαζός, βλάκας, ηλίθιος και hutë/a= (1) είδος γερακιού και πρώτο συνθετικό γιά διάφορα όρνια (2) θηλυκή κουκουβάγια (3) γυναίκα/κορίτσι ηλίθια, χαζή, ξεμωραμένη (4) προβατίνα με μικρά αυτιά (5) τύπος μουσκέτου. Σε τελική ανάλυση και με τα παραπάνω στοιχεία πιστεύω ότι η πιθανώτερη ετυμολογία είναι η Αλβανική, ίσως τα Αρβανιτοβλάχικα και το επώνυμο είτε σημαίνει αρπακτικο πτηνό (γεράκι, κουκουβάγια, ό=ρωιο, μπούφος) η. Μάλλον, μπούφος με την έννοια βλάκας.

Ουτουντζής[ΤΝ] ΤΚΑ=0,0,1 (02/10) αλλά τα δύο πρώτα επώνυμα εμφανίζονται στο διαδίκτυο. Σύμφωνα με το γλωσσάρι της Τερπνής (Σέρρες) ουτουντζής=ξυλάς και στα Τρκ. oduncu=ξυλάς και στον ΤΚΚΕ οι Oduncu είναι 52. Βλέπε όμως και Ουτουτζής

Ουτουντζόγλου

Ουτουντζιάν

Ουτουτζής ΤΚΑ=1,1 (02/10). Στα Τρκ. ütücu=σιδερωτής και στον ΤΚΚΕ βρίσκουμε 8

Ουτουτζόγλου Ütücü. Τα Ουτουντζής και Ουτουτζής ίσως να είναι παραλλαγές υου ιδίου επωνύμου και αν υποθέσουμε ότι κάτι τέτοιο ισχύει θα πρέπει να αποφασίσουμε αν το Ουτουτζής είναι παραφθορά του Ουτουντζής η το αντίστροφο.

Ουτσάκογλου ΤΚΑ=ΤΚΘ=0 (02/10) αλλά υπάρχει ένας ογδοντάρης διαδικτυακός Ουτσάκογλου από τη Θράκη. Τον Δεκέμβριο του 2009 προσπάθησε να περάση πλημμυρισμένο ποτάμι, παρασύρθηκε μαζί με το δίκυκλό του από τα νερά και όταν του ρίξανε σκοινί για να τον σώσουν αυτός υποτίμησε τον κίνδυνο και φρόντισε να δέση το δίκυκλο πρώτα με αποτέλεσμα να πνιγή (εδώ). Τρκ. uçak=αεροπλάνο και 186 Uçak στον ΤΚΚΕ. .

- Π –

(Δεκέμβριος 2013)

Παγίδας ΤΚΑ=39 (3/11). Η ρίζα δείχνει προφανής (παγίδα) αλλά η ερμηνεία του επωνύμου κάθε άλλο. Χωριό Παγίδα στη Χίο.

Πάγκας ΤΚΑ=6 (03/11). Πάγκας είναι το επώνυμο Εθνικών ευεργετών από την Κορυτσά (18ος και 19ος αιώνας), Σπετσιώτη δασκάλου (19ος αιώνας), και κατοίκου της Βύρρας (σήμερα Αργυρό) στην Εύβοια. Σε γενικές γραμμές, η γεωγραφική του παρουσία δείχνει Αρβανίτες η Ελληνες σε χώρο Αλβανόφωνο. Ο Πάγκας της Κορυτσάς ήταν γνωστος και ως Μπάγκα. Σημειώνουμε ότι ο πάγκος αρχικά λεγότανε μπάγκος και ετυμολογείται από το Ιτ. banco (ΙΕ ρίζα bheg) που σχετίζεται με τα Αγγλόφωνα bank και bench. Από τις διάφορες Αλβ. λέξεις που είναι ηχητικά συγγενείς με το Μπάγκας συγκρατούμε την b**ag**ë=(1) παραμόρφωση του ποδιού αλόγου λόγω υπερφορτώσεως (οι Αγγλόφωνοι μιλάνε για fetlock και τα νοσήματά του ενώ ο [ΝΓ] μεταφράζει τη λέξη ως ραγάδα) (2) b**aj**gë. Το b**aj**gë αποδίδεται ως (1) κουράδα αλόγου/ γελάδας/... (2) απαξιωτικός χαρακτηρισμός ανθρώπου. Ευτυχώς που αυτή η ετυμολογία δεν είναι ιδιαίτερα πειστική γιατί αλλοιώς για τον Εθνικό ευεργέτη θα ήμασταν αναγκασμένοι να διαλέξουμε είτε το πλατύποδας είτε το κουράδας/βρωμιάρης!

Παγκαδάκης ΤΚΑ=2 (03/11). Βλέπε Πάγκας αλλά και παγκάδι=χτιστός πάγκος, κολλητός σε τοίχο.

Παγκάκης ΤΚΑ=34 (03/11). Βλέπε Πάγκας

Παγκάκος ΤΚΑ=1 (03/11). Το επώνυμο χησιμοιείται με τον τόνο στο πρώτο από τουε επικτριτές του Θ. Πάγκαλου (πάγκακος= (συγκεντρώνει όλα τα κακά)= κακός, κάκιστος, γεμάτος κακία, κακοήθης ενώ πάγκαλος= πανέμορφος). Οπως έχουν τα πράγματα, υποκοριστικό του Πάγκας.

Παζαρλής ΤΚΑ=6, 10. Τρκ. pazar[bazar]= (1) υπαίθρια αγορά, λαϊκή, παζάρι (2) Κυριακή, κυριακάτικος (3) παζάρεμα, συναλλαγή, αγορά, κ.τ.τ.. Στον ΤΚΚΕ οι Pazarlı είναι 35 οι Pazar 21 και υπάρχει και ένας Bazar.
Παζαρλόγλου

Παλάσκας ΤΚΑ=83. Λέξη (μ)παλάσκα=δερμάτινη φυσιγγιοθήκη, από το Τρκ. palaska (ίδια έννοια) και αυτό κατά τοιν [ΤΦ] από το Γερμανικό Flaska. Στον ΤΚΚΕ βρόισκουμε τρείς με το όνομα Palaska. Επίσης Αλβ. pal**a**sk[ë/a] με πολλαπλές σημασίες, συμπεριλαμβανομένης και της φυσιγκιοθήκης.

Παλημέρης ΤΚΑ=10/11. Ο τραγουδιστής Φώτης Πολυμέρης εμφανίζεται στο διαδίκτυο και ως Παλημέρης. Μιά άλλη δυνατότητα είναι κατασκευή
Παλιμέρης

[ΤΝ] ανάλογη του Μπίρδας (βλέπε επώνυμο).

Παλημετάκης ΤΚΑ=1, 3 (10/12). Ισως κατασκευή ανάλογη του Μπίρδας (βλέπε
Παλιμετάκης επώνυμο).
[ΤΝ]

Παλιούρας Σύμφωνα με τον [ΜΤ] απο το αρχαίο παλίουρος= αγκαθωτός θάμνος,
[ΤΝ] στα νέα παλιούρα η παλιούρι. Προσωπικά προτιμώ το Αλβ. palyrë=χωρίς λίγδα/λίπος και μεταφορικά άνοστος/άχαρος.

Πάλλας Κατά τον [ΜΤ] απο το Αλβ. pallë= ξίφος, πάλα. Η λέξη pallë εχει αποκτήσει και άλλες σημασίες (η αρχική έχει μπεί στο χρονοντούλαπο) οπως κόπανος (πλύσιμο ρούχων), υνί, ακτίνα τροχού, σύρτης (πόρτα), είμαι άεργος/καλοπερνάω. Η Ελληνική λέξη πάλα θεωρείται δάνειο απο τα Ιταλικα [ΤΦ] η τα Τουρκικά [ΙΜΤ] (pala, τύπος σπαθιού, scimitar στα Αγγλικά, με τον τόνο στο δεύτερο α. Πάντως και το Τρκ. pala έχει/είχε πολλαπλές έννοιες όπως τύπος μουστακιού (μεγάλο, παχύ, καμπύλο), αθωότητα/έλλειψη ωριμότητας, τύπος κουπιού, διάφοροι τύποι υφάσματος (κάτω απ'τη σέλλα, κακοφκιαγμένο χαλί,...). Ας μην ξεχνάμε όμως τα αραχαιοελληνικά πάλλας=νεανίας και Πάλλας, όνομα μυθικών προσώπων.

Πανελούδης ;;;
Πανέτσος
Πανούκας ;;;

Παντερμαλής ΤΚΑ=7 (07/09). Στη θάλασσα του Μαρμαρά υπήρχε η Πάνορμος που αργότερα λεγότανε Panderma και σήμερα λέγεται Bandirma. Παντερμαλής στα Τρκ. σημαίνει ο Πανορμίτης. Επί Οθ. η Πάνορμος ήταν έδρα καζά (kaza) στο σαντζάκι (sancak) του Balikesir (γνωστό και ως Karassi η Θύραι Αδριανού) στο βιλαέτι της Προύσας (Bursa και το 1918 Hudavendigar vilayeti). Παντερμαλής είναι και το επώνυμο του διευθυντή το μουσείου Ακροπόλεως ο οποίος έγινε διάσημος όταν λογοκρίθηκε, εντολή του υπουργού πολιτισμού!!! Σαμαρά, το βίντεο που έδειχνε ποιοί και πότε κατέστρεψαν τον Παρθενώνα (ανάμεσα στους πολλούς, επώνυμους και μή, το βίντεο έδειχνε και Χριστιανούς εκτελούντας έργα κατά την γνώμην των θεάρεστα).

Παραλής ΤΚΑ=18 (03/09). Τρκ. paralı με βασική έννοια (1) πόυσιος, λεφτάς παραλής αλλά και (2) οτιδήποτε απαιτεί πληρωμή. Οι Paralı του ΤΚΚΕ είναι 31.

Παρμακ(τ)σης, Τό βασικό συστατικό είναι η λέξη parmak=δάχτυλο οπότε
Παρμαξίδης, parmaksız=κάποιος που του λειπουν δαχτυλα καί parmakçı=
Παρμακσίζ- τορναδόρος αλλά καί ο δάκτυλος, ο υποκινητής. Ο ΟΤΕ (2003) έχει

ογλου χασάπη στο Αιγάλεω με τό όνομα Παρμακσίζογλου καί στήν Κρήτη χασάπικο Παρμαξή. Ειναι ενδιαφέρον οτι διατηρείται η ορθογραφία **κσ** παράλληλα μέ τήν εξελληνισμένη **ξ**

Πασβαντίδης Τρκ. pazvant=pasban=φύλακας, νυχτοφύλακας, [ΔΤ].

Πασμάκης Από το paşmak (αρχικά başmak)= παπούτσι

Πασουμίδης Από το πασούμι, εξελληνισμένη μορφή τού başmak με τήν έννοια του γυναικείου παπουτσιού αρχικά και εν συνεχεία τής γυναικείας παντόφλας μέ τακούνι.

Πασπαλάς, *Πασπαλάρης* paspal= αλευρι/χασις κακης ποιοτητος, ανθρωπος ασουλουπωτος/κακοντυμενος/ατημελητος [RP,TN]

Πασσάς κ.τ.λ. Τούρκικο paşa, ο πιο μεγάλος τίτλος Τούρκων αξιωματούχων (στρατιωτικών η μη). Π.χ., kapudan paşa= πασσάς απο την μεγάλη πύλη= αρχιναύαρχος.

Πασσαλής Τούρκικο paşalı με την έννοια αξιωματικός στην υπηρεσία του πασσά αλλά και καποιος που στηρίζεται απο ένα πασσά

Παστουρμας, *Παστουρματζης* pastırma=παστουρμάς

Πατεμτζής[TN] Ο πωλητής πετιμεζιού (Τρκ. pekmez) λεγότανε pekmeci. Ισως (και μέχρι να βρούμε καλύτερη εξήγηση) παραφθορά του pekmeci.

Πατσούρας *Πατσούρος* *Πατσούρης* *Πατσουράκης* *Πατσουρίδης* Ο ΟΤΕ, Αθήνα, εχει 100+ συνδρομητές μέ αυτό τό όνομα. Ισως από τό πατσουρός=πατσός=συμπεπιεσμένος, πλατσουκωτός καί λέξεις όπως πατσουρομύτης. Σημειώσεις: Υψωμα στήν περιοχή Κοζάνης Πατσούρα/Πατσιούρα (830 μέτρα). Οι Λευκαδίτες βεβαιώνουν οτι στή τοπική διάλεχτο πατσούρα (επίρρημα) σημαίνει μούσκεμα. Στή Μαγνησία (Αγριά, Πτελεός) λένε ότι στό τοπικό ιδίωμα πατσούρα=(κρασο)κανάτα. Ο [ΧΣ] αναφέρει τό όνομα Πατσούλα σάν παράγωγο τής Παρασκευής.

Πέκιας[TN] ΤΚΑ=2. Ισως από το Αλβ. p**e**q**e**= μάλιστα!, αμέσως!, έγινε!, στας διαταγάς σας.

Πεκιάρης[TN] ΤΚΑ=ΤΚΘ=0 αλλά στην Αριδαία Πέλλας Πεκιάρης=5 και Πεκιαρίδης=2. Μάλλον σημαίνει φούρναρης, χωρίς να αποκλείεται κια ο εξελληνισμός του Μπεκιάρης (Μπ→Π). Βλέπε και Πεκιαρίδης.

Πεκιαρίδης[TN] ΤΚΑ=5, ΤΚΘ=12. Στα Αλβ. peq**er**=pë**q**i=(1) χώρος προστατευμένος, κόρφος (2) ποδιά, αγκαλιά, οι μηροί όταν κρατάμε μικρό παιδί αγκαλιά. Αλλά στα Σέρβικα pekar και στα Βουλγάρικα пекар σημαίνει φούρναρης και ελλειψει άλλων στοιχείων υποθέτω οτι το επώνυμο ειναι Σλαβικό. Η εκδοχή του Μπεκιαρίδης→Πεκιαρίδης προϋποθέτει άφθονη δόση ειρωνίας διότι κατά κανόνα οι Μπεκιάρηδες δεν τεκνοποιούν.

Πελτέκης ΤΚΑ=16. Από το Τρκ. peltek=τραυλός, ψελλός, τσεβδός

Πέππας
Πέπας

ΤΚΑ=100+, 10 (11/09) με την πεντηκοστή Πέππα να λέγεται Αννα και τον πεντηκοστό Αθανάσιος. Κοντά στο Πέπας βρίσκουμε και το επώνυμο Pepa με κύρια ομόματα που δείχνουν Αλβανική προέλευση. Στην ιστοσελίδα Λιθοξόου παρατίθενται τα επώνυμα 1515 αρχηγών οικογενειών στα χωριά Βαρνάβα και Καπανδρίτι της Αττικής και 24 από αυτούς ονομάζονται Πέππας (Πεπας γιόκ). Και τα δύο επώνυμα θεωρούνται Αρβανίτικα από το Πέτρος [ΜΤ] η το Ιταλικό Giuseppe (εδώ). Τα περί Πέτρου δεν μπόρεσα να τα επαληθεύσω. Στα Ιτ. Peppe είναι υποκοριστικό του Giuseppe και ανάμεσα στα Ιτ. επώνυμα βρίσκουμε τα Pepa, Pepe και Peppe. Το Pepa εμφανίζεται σε επιγραφή της αρχαίας Ρώμης. Στα Ιτ. pepe = πιπέρι και σύμφωνα με μιά Ιτ. ιστοσελίδα το Pepe προέρχεται από το Λατ. παρατσούκλι pipis=pepe (=πιπέρι). Σε τελική ανάλυση ένα μόνο δείχνει σίγουρο: οτι το Πέπ(π)ας είναι Αρβανίτικο.

Περατικού

Περλάκης

ΤΚΑ=1. Αλβ. përlak= (1) μη μουνουχισμένος γαϊδαρός (2) γαϊδουράκι

Περλεπές

ΤΚΕ~86. Περλεπές/Πρίλεπ λέγεται πόλις της ΣλαβοΜακεδονίας, ο αρχαίος Πρίλαπος. Ισως το επώνυμο να είναι Εθνικό.

Περπεράς
Περπερής
Περπερίδης
Περπέρογλου
Περπερόπουλος

ΤΚΑ=3,10,25,1,3 (12/08). Κατά τα φαινόμενα είναι Ελληνοποιήσεις του Μπερμπέρης (βλέπε επώνυμο) και παρομοίων. Πράγμα που εξηγεί το ασυμβίβαστο του τονισμού (Περπερής → Περπέρογλου ενώ το φυσιολογικό θα ήταν Περπερόγλου η Περπερίογλου) και την απουσία αντιστοίχων επωνύμων στους Τρκ. ΤΚ.

Περσελής[ΤΝ]

ΤΚΑ=17. Στα Τρκ. perse= (1) πορφυρός προς το μαυρο-κόκκινος (2) βαθύ πορφυρό χρώμα, ύφασμα με τέτοιο χρώμα (3) Ο=Ιρανός, Πέρσης, Περσία. Κατά πάσα πιθανότητα το όνομα σημαίνει Πέρσης.

Πεσματζόγλου

Συμφωνα με τους [ΜΤ,ΧΣ] από το peştamal (το σωστό μάλλον είναι peştemal=πετσέτα χαμάμ) +ci. Σύμφωνα μέ τόν [ΔΤ] από τό peşiman=pişman=μετανοημένος. Νομίζω οτι ο [ΔΤ] εχει δίκηο (δές καί Πεσταματζόγλου) με μιά μικρή διόρθωση pişman=μετάνοια, pişmanci= μετανοημένος. Π.χ., η Ozgur politika μέ τήν αφορμή τού Οσκαρ στόν Ηλία Καζάν γράφει (http://www.ozgurpolitika.org/1999/05/13/opkos6_b.html) ... Bir **pismanci**, itirafci, ihbarci.....=μετανοημένος, εξομολογημένος, πληροφοριοδότης....

Πεσταματζόγλου
Πεστελματζόγλου,
Πεστεμα[ντ]ζόγλου

Οπως προτείνει ο [ΔΤ] από τό peştemal (πετσέτα χαμάμ). επώνυμο χρησιμοποιείται στήν Τουρκία (π.χ., Turan Peştemalcı)

Πισταμαλτζιάν

Πετκάκης[TN] ΤΚΑ=0, ΤΚΘ=29. Ισως από το Αλβανικό petk= φόρεμα, κουστούμι (μεταφορικά μεταμφίεση), petkalarës= πλύστρα.

Πετμεζάς ΤΚΑ=50+,18 αντίστοιχα. Τρκ. pekmez=πετ(ι)μέζι= μούστος

Πετιμεζάς βρασμένος ώστε να σιροπιάση.

Πέτσικας[TN] ΤΚΑ=14. Ισως από το Αλβ. p**e**ckë υποκοριστικό του**pe**ce=(1) κουρελόπανο καθαρίσματος (2) ποδόπανο με το οποίο οι στρατιώτες τύλιγαν τα πόδια τους (3) επίδεσμος. Αν η ετυμολκογία είναι σωστή, το Πέτσικας είναι κάτι ανάλογο με το Πατσαβούρας.

Πιαλόγλου

Πιλαβάς ΤΚΑ=1,1,6 (04/11). Το πιλάφι στα ΤΡκ. λέγεται pilav και σε

Πιλαβίδης ιστοσελίδες για τη Μικρά Ασία το πιλάβι είναι συνώνυμο με το πιλάφι.

Πιλάβιος Στούς Λειψούς γειτονικό νησάκι λέγεται Πιλάβη αλλά και Πιλάφη. Μεχρι νεωτέρας λοιπόνθα ψ'αξοθμε την ετυμολογία στα Πιλαφάς, Πιλ'άφιος, και παρόμοια.

Πιλαφάς ΤΚΑ=5,5,2,1 (04/11). Το Πιλαφτσής είναι φανερά επαγγελματικό, το

Πιλαφίδης Πιλαφτσόγλου=Πιλαφόπουλος. Το Πιλαφάς εμφανίζεται και ως

Πιλαφτσής Πιλάφας και σημαίνει είτε ο επαγγελματίας είτε ο εραστής του

Πιλαφτσόγλου πιλαφιού. Στην αργκό όμως πιλάφας=βλάκας, χαζομούνης, κουραμπιές και πιλαφάς= υπαξιωματικός του ναυτικού. Τέλος Πιλαφίδης= ο γιός που Πιλαφά.

Πισπιρής ΤΚΑ=2,1 (04/11). Ισως από το Αλβ. pispir**i**=ψιθυριστά (και γενικώτερα

Πισπιρίκος pispir…=pëshpër…). Στα ΚουτσοΒλάχικα πισπουρίρε=ψιθύρισμα.

Πισπιρίγγα ΤΚΑ=1,13 (04/11). Στα Αλβ. pispilingë= γλωσσοκοπάνα, κουτσομπόλα,

Πισπιρίγκος που φυτρώνει εκεί που δεν την σπέρνουν και κάνει τον κόσμο άνω-κάτω. Αν βέβαια υπήρξε μετσλλαγή του λ σε ρ όπως στο αδελφός→ αδερφός. Βλέπε πάντως και Πισπιρής.

Πιτσιλής ΤΚΑ=2,2 (12/10). *****

Πιτσιλάτος

Πιτσάκης ΤΚΑ=73. Αλβ. pic**a**k=γυμνός, θεόγυμνος, τσίτσιδος.

Πιτυρής ΤΚΑ=3 (04/11). *****

Πιτυρίγκας ΤΚΑ=5 (04/11). *****

Πλέσιας ΤΚΑ=5 (12/12). Βλέπε Πέσσας

Πλέσσας ΤΚΑ~330 (12/12). Στήν απογραφή του 1834 εμφανίζονται τα τοπωνύμια Πλέσσα (Αμφισα, Αργος), Πλέσι (Ερμιόνη), και Πλέσια (Λακωνία). Ο [MV] τα ετυμολογεί όλα (όπως και δύο Πλέσια στον νομό Ιωαννίνων) από τα Σλαβικά και λέξη που σημαίνει «σημείο ακάλυπτο» (π.χ., φαλακρίτσα (ακάλυπτη από μαλλιά), ξέφωτο στο δάσος, τόπος που δεν καλύπτεται από δέντρσα/βλάστηση κ.ο.κ). Στα

Ρώσσικα ΠΛΕΣΙΝΑ=ΠΛΕΣ=bald patch για τους Αγγλομαθείς. Ας σημειωθή ότι η πρώτη Ρωσσική λέξη τονίζεται στη λήγουσα.

Πλέστης Αλβ. from plesht-i= ψύλλος και μεταφορικάνθρωπος ενοχλητικός

Πλιάκας Αλβ. plak=γέρος, γέρικος, γηρασμένος, παληός (ο [ΑΚΛ] αναφέρει το ελαφρά ανορφόγραφο αλλά ηχητικα σωστο pliak). Κατά μία θεωρία η Πλάκα της Αθήνας είναι η παληά Αθήνα την οποία παληά λέγανε Πλιάκα, Ελληνοποίηση του plak.

Πλιάτσισκας (ΤΚΑ=96+) Αλβ. plaçkë= (1) λάφυρα, λεία, πλιάτσικο (2) προσωπικά
Πλιάτσκας αντικείμενα, έπιπλα (3) σκουπίδι (4) κάποιος/κάτε (χρήση
Πλιατσκίδης υποτιμητική).

Πόζογλου ΤΚΕ=3 (12/13). Παραλλαγή του Μπόζογλου, βλέπε επώνυμο.

Πομώνης *****

Ποστεκίδης ΤΚΑ=0,0 και ΤΚΘ=(1,0) (05/12). Υπάρχει όμως και ο Αγγελος
Ποστέκογλου Ποστέκογλου, γνωστός ΕλληνοΑυστραλός προπονητής ποδοσφαίρου. Το Περσογενές Τρκ. post σημαίνει προβιά (συνήθως προβάτου η γίδας) και μεταφορικά τομάρι/εαυτούλης. Παράλληλα posteki= pösteki= προβιά προβάτου, προβιά που χρασιμοποιείται σα χαλί για κάθισμα. Στα Αλβ. post**e**k=postiq**e**= (1) μαξιλάρι γεμισμένο με μαλλί (2) μαξιλαράκι/κάλυμμα για τα βόδια που τραβάνε το άροτρο. Τέλος σε Τρκ. διάλεκτο postek=(1) κοντός (2) κοντοπόδαρος (3) χοντρούλης ευτραφής. Ποιό απ' αυτά είναι η ρίζα του επωνύμου δεν γνωρίζω αλλά ψηφίζω κοντός/κοντοπόδαρος.

Ποτούρης potur= ειδος παντελονιου αλλα σημαινει και ζαρωμενος, τυλιγμενος-μαζεμενος-τσαλακωμενος. Στα Βλγ. η λέξη σχετίζεται και με την αλλαγή πίστεως με αποτέλεσμα потурчвам= αυτός που αλλαξοπίστησε, που Τούρκεψε, ο Τούρκος.

Πουλουξής ΤΚΑ=1 αλλά στο διαδίκτυτο κανείς, τονισμός αβέβαιος. Από το Σλαβογενές Τρκ. pulluk= τύπος αρότρου. Στομν ΤΚΚΕ βρίσκουμε 7 Pulluk και 1 Pullukçu. Βλέπε πάντως και Μπουλου[ξ,τς]ής και Πουλούτσης.

Πουλούτσης ΤΚΑ=0 αλλά διάφοροι διαδικτυακοί Πουλούτσηδες. Στα Οθ. υπήρχε το αρχαΐζον puluç= σεξουαλικά ανίκανος. Οσο απίθανο κι' αν φαίνεται, υπάρχει ένας (και μόνο) Puluç στονΤΚΚΕ. Η άλλη εκδοχή είναι ότι το Πουλούτσης παράγωγο του Pullukçu.

Πουρλιοτόπουλος

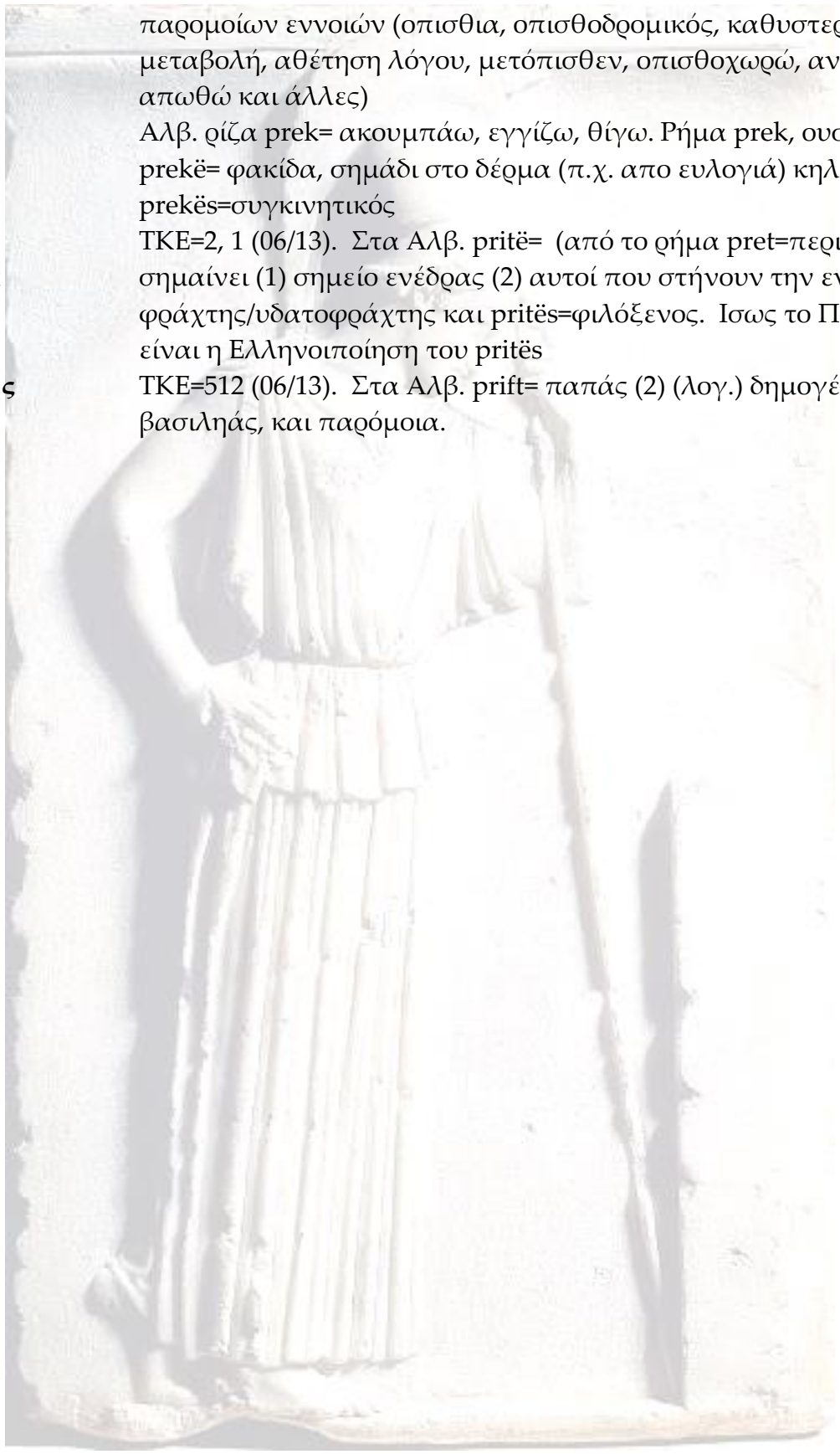
Πράπας Σύμφωνα με τον [ΜΤ] από το Αλβ. prapë= ανάποδος, κακός. Τα αλβ. λεξικά έχουν την έννοια του ανάποδος αλλά όχι υποχρεωτικά με αρνητική έννοια (σημαίνει επίσης σβέλτος, ασυγκράτητος, κάποιος που ξέρει ένα θέμα απ' έξω και ανακατωτά). Σε γενικές γραμμές το πρόθεμα prapa σημαίνει πίσω και χρησιμοποιείται στην απόδοση

παρομοίων εννοιών (οπισθια, οπισθοδρομικός, καθυστερημένος, μεταβολή, αθέτηση λόγου, μετόπισθεν, οπισθοχωρώ, ανατρέπω, απωθώ και άλλες)

Πρέκας [TN] Αλβ. ρίζα prek= ακουμπάω, εγγίζω, θίγω. Ρήμα prek, ουσιαστικό prekë= φακίδα, σημάδι στο δέρμα (π.χ. απο ευλογιά) κηλίδα, επίθετο prekës=συγκινητικός

Πρίτας Πρίττας ΤΚΕ=2, 1 (06/13). Στα Αλβ. pritë= (από το ρήμα pret=περιμένω) σημαίνει (1) σημείο ενέδρας (2) αυτοί που στήνουν την ενέδρα (3) φράχτης/υδατοφράχτης και pritës=φιλόξενος. Ισως το Πρίτ(τ)ας να είναι η Ελληνοιποίηση του pritës

Πρίφτης ΤΚΕ=512 (06/13). Στα Αλβ. prift= παπάς (2) (λογ.) δημογέροντας, βασιληάς, και παρόμοια.

.

– Ρ –

(Ιανουάριος 2019)

Ραβούσης **[ΤΚΕ,2019,8]; ίσως Ελληνοποίηση του Ραμπούσης (μπ-->β).**

Ραμπούσης **[ΤΚΕ,2019,31]. Σύμφωνα με το [ΟΑ] rabu'sh=ηλίθιος, μπουμπούνας, χοντροκέφαλος, με μυαλό στρουθοκαμήλου.**

Ραχούτης **[ΤΚΕ,2019, 200].** Ο επώνυμος Κώστας Ραχούτης έγραψε βιβλίο που ετυμολογεί τα Αβρανίτικα επώνυμα των Ελλήνων. Ο συγγραφέας ετυμολογεί το επώνυμό του ως εξής

1) Το Ραχ σημαίνει βαράω /δέρνω/παίζω (μουσικό όργανο)
2) Το ούτι είναι μουσικό όργανο
3) Ραχούτης= αυτός που παίζει το ούτι.

Πράγματι στα Αλβανικά rrah = δέρνω (άνθρωπο), χτυπάω (αυγά, γάλα...) Αλλά, αν κανείς αρχίσει να ψάχνη το Rahut στο διαδίκτυο, θα βρεί τα εξής:

1) Στην ιστοδελίδα για το Hiking in Dardhë, Albania | Endrit's Trail διαβάζουμε The hike leads you to the summit of **Guri i Rrahut** which is about 200 m difference in height to the trail head.
2) Το 1910 δημοσιεύτηκε βιβλίο (συγγραφέας ο Henry Cottrell Rowland) με τον τίτλο " **In the service of the princess"**. Το κεφάλαιο XXIII αρχίζει ως εξής: T**he Turkish battalion formerly at Rahut.....**

Μ' άλλα λόγια, το Rahut ήταν όνομα τοποθεσίας και είναι κομμάτι ονόματος τοποθεσίας. Ισως το Ραχούτης να λέγεται ο εκ του Ραχούτ ορμώμενος.

Ρεγκούζας **[ΤΚΕ, 2019,1]**

Ρέκας **[ΤΚΕ, 2019,30].** Στις Σλαβικές γλώσσες **Ρέκα=ποτάμι. Ρέκ(κ)α λέγεται χαράδρα που χωρίζει την οροσειρά της Γκιώνας στα δύο. Ο Ερυθροπόταμος** πηγάζει στην Ελλάδα, περνάει στην Βουλγαρία όπου λέγεται ,**Луда река**= «*τρελός ποταμός*» διότι ξανάρχεται στην Ελλάδα και τελικά καταλήγει στον Εβρο.

Ρέκκας **[ΤΚΕ, 2019,30] .** Οπως δείχνει το παραπάνω το λήμμα, οι Ελληνες δεν διακρίνουν ανάμεσα στο Ρέκας και στο Ρέκκας.

Ρεμπούσης **[ΤΚΕ, 2019, 1]**. Η εφημερίδα ΑΙΧΜΗ (ΑιτωλοΑκαρνανίας, φύλλο 13/3/2013) παρουσίασε 4 λέξεις από το βιβλίο της Ακακίας Κορδόση, «Μιλήστε Μεσολογγίτικα» , και για την τέταρτη γράφει

ρεμπούσ[ης,α]=Άτομο ακάθαρτο, ακατάστατο, ατημέλητο και ανοικοκύρευτο.
Καλύτερη ετυμολογική προσέγγιση δεν γνωρίζω

Ρενεσης [ΤΚΕ, 2019, 203] Το επώνυμο εμφανίζεται ως Ρένεσης και Ρενέσης σε τέτοιο βαθμό που βρίσκουμε στο διαδίκτυο δίπλα-δίπλα την Κλέλια Ρένεση και την Κλέλια Ρενέση. Στα Αλβανικά rre'nës= ψευδόμενος, αντικείμενο μαιμού, εικονικός, απατηλός, ψεύτησν.

Ρεντίφης **[ΤΚΕ, 2019,24] .**Από τό Αραβικό radaf=ακολουθω, radif= δευτερος καβαλλάρης αλόγου, καί redif = δεύτερη εφεδρεία του στρατού, στρατιώτης της δεύτερης εφεδρείας. Η βασική μορφή τού Τουρκικού στρατού (δές τουρκικος_στρατος) ήταν Nizam= κανονικός στρατός, Ihtiat=πρώτη εφεδρεία, Redif = δεύτερη εφεδρεα.

Ραγκαβάς[ΤΝ] **[ΤΚΕ, 2019,3, 1]** Πιθανότατα από το παλαιοσλαβικό rokavu=χειροδύναμοσγράφει ο [ΜΤ] που επικαλείται αναφορά στον αυτοκράτορα Μιχαήλ Ραγκαβή (βασίλευσε 811-813) με τίτλο Rangabé ou forte main (παρά το γεγονός ότι η βασιλεία του ήταν του τύπου main faible). Ο καθηγητής Donald MacGillivray Nicol το θεωρεί εξελληνισμό του Σλαβικού rokavu. Στα παλαιοσλαβικά γλωσσάρια βρίσκουμε τη λέξη ro^ka= χέρι Στα Βουλγ. рька= χέρι, μπράτσο , рька авица= γάντι. και рька оводен= ο εκτελών καθήκοντα αρχηγού, οδηγητή. Στα Σερβικά r**u**ka= χέρι, μπράτσο, rukat= r**u**kav (δοτική rukavu)=μανίκι, ruk**a**vica= γαντι, rukov**o**dilac=αρχηγός. Στα Ρώσσικα рук**а= μπράτσο, χέρι,** рукав**и**ца=γάντι, руководи**т**елъ=αρχηγός. Οπότε η ετυμολογία [ΜΤ] μάλλον είναι σωστή. Ισως βέβαια η σωστή ερμηνεία να είναι αυτός που κρατάει στα χέρια του, ελέγχει, άρχοντας, αρχηγός. Στην Αθήνα, στα όρια της Πλάκας βρίσκουμε την εκκλησία άγιος Νικόλαος ο Ραγκαβάς (11ος αιώνας).

Ραγκαβής

Ράγκος **[ΤΚΕ, 2019, 23]**. Κατά μία εκδοχή (π.χ., βλέπε [ΚΛ1]) από το Ιτ. ranco=χωλός, κουτσός [ΣΒ]. Το ranco είναι μιά λέξη που δεν πολυ-χρησιμοποιείται πιά και πολλά λεξικά την αγνοούν. Το [DEG] ετυμολογεί το ranco από το hrinkan των Γότθων το οποίο αποδίδει ως συστρέφω (π.χ., όταν στίβουμε ύφασμα), στρεβλώνω. Το [DEO] ετυμολογεί το ranco από το Γερμανικο rank= στρεβλός, στραβός, καμπύλος, κυρτός. Στα Ισπανικά rengo=κουτσός [DC]. Στον ΤΚ Ρώμης ένας Ranco, 25 Rango και 41 Rago. Τα αντίστοιχα νούμερα στη Τζένοβα είναι 1, 3, και 6 ενώ στη Βενετία είναι 0, 0, και 0. Αυτό δημιουργεί ένα ερωτηματικό στην κατά τα άλλα θελκτική ετυμολογία από το ranco. Σημειώνουμε λοιπόν τα εξής:

- Τα Ιταλικά Rango/Rangone/Rangoni μάλλον προέρχονται από το Γερμ. Rango/Rangonis και η ιστοσελίδα που ετυμολογεί αυτά τα

ονόματα παραθέτει το ακόλουθο κείμενο (Φλωρεντία, 13ος αιώνας): "...In dei nomine amen. Tempore nobilium virorum Jacopini Rangonis de Mutine..."

- Για τα Ιτ. Rago/Ragone προτείνονται οι ακόλουθες ετυμολογίες:
  - Το Μεσαιωνικό Γερμ. Rago/Ragonis (από το ragin=συμβουλή, συμβούλιο),
  - (με αποκοπή) Το Νορμανδικό κύριο όνομα Ragonaldo η το Εθνικό Ragonese (από την Αραγονία)

Ποιά από όλες αυτές τις ετυμολογίες εξηγεί(;) τους δικούς μας Ράγκους το αφήνω στην κρίση και την φαντασία του αναγνώστη. Σημειώνουμε πάντως και τον Γιαννάκη Ράγκο, αρματολό του Βάλτου του οποίου ο ρόλος στην επανάσταση του '21 είναι αμφιλεγόμενος.

Ραγκούσης[TN] **[TKE, 2019,82]** Ισως υποκοριστικό του Ράγκος αλλά οι Ραγκούσηδες είναι κατα πολύ πολυπληθέστεροι των Ράγκων. Ragusa είναι το όνομα πόλης της Σικελίας αλλά και η παληά ονομασία του Ντουμπρόβνικ (Δαλματία). Με αποτέλεσμα τα Ιτ. επώνυμα Ragusa, Raguseo, Ragusi, Ragusin, Ragusini και Raguso να ετυμολογούνται από το όνομα πόλης. Τέλος, στα Αλβ. rag**u**shë= προβατίνα με κέρατα [ΟΑ]. Ο αριθμός των Ραγκούσηδων στον ΤΚΚΕ με κάνει να προτιμώ την Αλβ. εκδοχή (βλέπε και Σιούτης).

Ραμπούσης[TN] **[TKE, 2019,2,0]**,1. Η μόνη λέξη που γνωρίζω και ίσως να σχετίζεται με **P***αμπούσιας* το επώνυμο είναι η Αλβ. rab**u**sh= (1) ο μή εδώδιμος μίσχος του κρεμμυδιού (2) πρωτόγονο εργαλείο μετρήσεως που χρησιμοποιούσαν οι έμποροι (ξύλο με εγκοπές) (3) βλάκας, ηλίθιος, μπούφος. Από τις τρείς αποδόσεις του rab**u**sh ίσως η τρίτη να είναι η ρίζα του επωνύμου.

Ρασούλης[TN] **[TKE,2019,13]**. Το Αραβογενές Οθ. resûl σημαίνει αγγελιαφόρος, απεσταλμένος, προφήτης και συχνά αποτελεί αναφορά στον Μωάμεθ. Στα Αγγλικά η Αραβ. λέξη αποδίδεται ως Rasoul.

Ραχούτης[TN] **[TKE, 2018, 14] TKE.** Ο επώνυμος Κώστας Ραχούτης (έγραψε βιβλίο που ετυμολογεί τα Αβρανίτικα επώνυμα των Ελλήνων. Ο συγγραφέας ετυμολογεί το επώνυμό του από ως εξής:
1) Στα Αβρανίτικα ραχ =βαράω /δέρνω/παίζω μουσικό όργανο)
2) το ούτι είναι μουσικό όργανο
3) Ραχούτης= αυτός που παίζει το ούτι.

Στα Αλβανικά rrah = δέρνω (άνθρωπο), χτυπάω (αυγά, γάλα...). Αλλά, αν κανείς αρχίσει να ψάχνη το Rahut στο διαδίκτυο, θα βρεί τα εξής:

1) Στην ιστοσελίδα για το διαβάζουμε *The hike leads you to the* **summit of Guri-i Rahut i which is about 200 m difference in height to the trail** head**.**

2) Το 1910 δημοσιεύτηκε βιβλίο τού Henry Cottrell Rowlnd με τον τίτλο "**In the service of the princess"**. Το κεφάλαιο XXIII αρχίζει ως εξής: **The Turkish battalion formerly at Rahut.....**

Μ' άλλα λόγια το Rahut ήταν (και είναι) όνομα τοποθεσίας και ο Ραχούτης ίσως να είναι **ο εκ του Ραχούτ ορμώμενος**.

Ρεμπούσης [**ΤΚΕ,2019,36**]. Στα Αλβ. rebus= αίνιγμα, γρίφος, μπερδεμένος, ατακάληπτος, Βλέπε και Ρεπούσης.

Ρέπουλης **[ΤΚΕ, 2019, 36]** Κατά μία εκδοχή απο το Λέπουρης με τα υγρά σύμφωνα, λ και ρ ,να αλλάζουν θέση όπως [π.χ.] στα Ισπανικά όταν το miracle γίνεται milagro και στα Ελληνικά όταν το φαλακρός γίνεται καραφλός.

Ρεπούσης [ΤΝ] **[ΤΚΕ, 2019, 15]**. Ισως να είναι Ελληνοποίηση/απόκρυψη του Ρεμπούσης (βλέπε το επώνυμο). Μετά από τις αμφιλεγόμενες πρωτο-βουλίες της κυρίας Ρεπούση (ΔΗΜΑΡ), οι διαδικτυακοί επικριτές της την απεκάλεσαν, σε ορισμένες περιπτώσεις, Ρεμπούση χωρίς να είναι σαφές αν μιλάγαν Μεσολογγίτικα η αν μερδεύανε το π και το μπ.

Ρέρες **[ΤΚΕ,2019,24]** Ο Δημήτρης Ρέρες στρατηγός τού Καστριώτη (Σκεντέρμπεη), εστάλη τό 1448 νά καταστείλη επανάσταση τών ευγενών εναντίον τού βασιλέως τής Νεαπόλεως. Η μόνη Αλβ. λέξη μέ μορφολογικές ομοιότητες πού ξέρω είναι η rërë=αμμος, από τό Λατινικό arena..

Ρεσβάνης Ρεζβάνης **[ΤΚΕ,2019,140,4]. Η πλέιοψηφία των Rezvani είναι στην Καλιφόρνια (~500), στο Ιράν(~150), στην Ευρωπη+Καναδα ~95 και ~30 αλλού.** Δοθέντος ότι

1) οι εύποροι Πέρσες είπαν αντίο στο θεοκρατικό Ιράν
2) Η πλειοψηφία των Περσών που έφυγαν πήγαν στην Καλιφόρνια
3) Οι 500 στην Καλιφόρνια είναι περίπου το 2/3 του όλου
4) Το ποσοστό των ευπόρων **Rezvani** στο Ιραν πριν το 1979 ξεπερνούσε το 500/(500+150)~0.75. Αυτό το αστρονομικό ποσοστό ευπόρων δείχνει μειονόμητα. π.χ. Εβραίους;
5) Ο Ιρανός Ferris Rezvani μετώκησε στην Καλιφόρνια όπου κατασκευάζει αυτοκίνητα υψηλής αποδόσεως (και τιμής).

Αυτοκίνητα μοντέλου rrembe'sRezvani-tank γιά στρατιωτική χρήση πουλήθηκαν στο Ισραήλ.

Ρεμπέσης **[ΤΚΕ, 2019,1]**. Ισως από το Αλβ. rrebe'sh= (1) καταιγίδα, νεροποντή,, θύελλα,, φουρτούνα (2) ;καταστροφή, δυστύχημα, συμφορά, ,όλεθρος.

Ρεσούλης **[ΤΚΕ, 2019,5]**. Μάλλον είναι παραλλαγή του Ρασούλης, βλέπε επωνυμο.

Ρέστης՝[ΤΝ] **[ΤΚΕ, 2019, 28]. Βλέπε και την ιστοσελίδα**
http://ellines-albanoi.blogspot.com/2012/05/blogpost_4843.html

Το Αλβανικό resht έχει (1)την ιδέα της προστασίας και (2) της αποφυγής. Π.χ.,

1) διώχνω/απομακρύνω/αποφεύγω τασκυλιά
2) περιφράζω/περιτοιχίζω (π.χ. το χωράφι)
3) ησύχασε/σώπασε (π.χ., το μωρό, το παιδί)
4) μου κόπηκε το αίμα
5) κάλμαρε (η βροχή/ ο άνεμος, η τρικυμία, η φασαρία)

Το επώνυμο Ρέστης μάλλον προέρχεται από την ενεργητική απόδοση του resht και Ρέστηςείναι αυτός που προστατεύει από κίνδυνο

1) Αποφεύγει την πηγή κινδύνου η την απομακρύνει/διώχνει και
2) Προστατεύει (π.χ.,την περιουσία και/η το σπίτι)

Ριάδης [ΤΚΕ,2019,0] Ο [ΜΤ] αναφέρεται σε κάποιο Κούγια (στα Σέρβικα kuja=σκύλα/ γυναίκα ελευθερίων ηθών)= που άλλαξε το όνομα του σε Ελευθεριάδης και μετά το συντόμευσε σε Ριάδης

Ρομποτής[ΤΝ] **[ΤΚΕ,2019, 610]**. Ο οικισμός Μάρμάκας (Λάκος και Ρομποτή) με 22 *κατοίκους (απογραφή του 1951) ήταν κομμάτι της κοινότητας*
Ρομπότης Πλατρειθιά.

1) Οι αριθμοί (22 και 610) τορπίζουν την ετυμολογία από το Ρομποτή
2) Η ετυμολογία από το ρομπότ είναι θελκτική αλλά η λέξη δημιουργήθηκε από τον Karel Capek το 1920 και το Ρομποτή του Μαρμάκα μάλλον δεν σχετίζεται με το ρομπότ.

Παρατηρούμε όμως τα εξής:

- Η λέξη ρομπότ παράγεται από τις Τσέχικες λέξεις 1923, *robotnik* = σκλάβος, *robota*= καταναγκαστική εργασία, αγγαρεία, και *robotiti* δουλεύω σκληρά, από την Εκκλησιαστική Σλαβονική *rabota* = δουλεία., δουλοπαροικια και *rabu*=σκλάβος, από Σλαβική ρίζα παρόμοια του Γερμανικού *arbeit=εργασία παραγωγο του παλαιοΓερμανικού arabeit*

- Στα Ρώσσικα раб=σκλάβος, δουλοπάροικος και работать=δουλειά, στά Βουλγ. роб =σκλάβος και работ=δουλειά, Στα Σέρβικα rob= σκλάβος και robija=καταναγκαστικά έργα, στα Αλβανικά rob=ακτήμων, δουλοπάροικος, αιχμάλωτος robti= (1) εργασία (2) δουλεία, αιχμαλωσία και robto= δουλεύω σα σκλάβος.
- ΙνδοΕυρωπαϊκή ρίζα orbho με βασική έννοια αλλάζω άρχοντα, ιδιοκτήτη, κοινωνική θέση και παράγωγα λέξεις όπως ορφανός, orbe(Ιρλανδικά) και Erbe (Γερμανικά) = κληρονομιά, και раб=σκλάβος.

Με βάση τα παραπάνω, το Ρομπότης με την έννοια κολίγος, ακτήμων, δουλοπάροικος δείχνει πιθανό.

Ρουβάς Ρουβός

[ΤΚΕ, 2019,654]. Σε ιστοσελίδα του κατά κανόνα αξιόπιστου Κλεφτάκου (http://greek-lastnames.blogspot.com/2009/05/blog-post_7669.html) διαβάζουμε

Από το διαλεκτ.(Λιτοχ.) ***ρουβός****,σημαίνει=όχι ευθύς, ύπουλος, πονηρός. Ώς επίρρημα ρουβ'ά~στραβά (π.χ., το «με κοιτάει ρουβά»=«με κοιτάει στραβά» (με αναφορά στα* Ετυμολογικά της περιοχής Πιερίας της Ευανθίας Δουγά-Παπαδοπούλου η οποία ετυμολογεί το ρουβός).

Πλήν όμως στο διήγημα **Οι Χαλασοχώρηδες** (Παπαδιαμάντης), βλέπετη ο συγγραφέας σε υποσημείωση γράφει'

http://www.antifono.gr/portal/Κατηγορίες/Μουσική-Ποίηση-Εικαστικά/Βιβλία/1491-Οι-Χαλασοχώρηδες.html

ρουβάδα (το επίθετον ρουβός, ρουβονιά, ρουβοκαμωμένος, ρουβοστασ'νός, ρουβόνιακας· το ρήμα ρουβοφέρνω) καλείται παρ' ημίν η παρά τοις Ψαριανοίς και άλλοις λεγομένη ακακιά, η ελαφράτητα δηλαδή και αβλαβεστέρα μορφή της βλακείας, οιονεί αγροικία τις μετά χάριτος και σκαιότης μετ' αφελείας. Εμυθολογούντο δε οι κάτοικοι της μιας των νήσων ως έχοντες πλείονα των άλλων νωσιωτών ρουβάδαν.

Σ' αυτή την περίπτωση προτιμώ τον Παπαδιαμάντη. Σημειώνουμε οτι η γεωγραφική κατανομή του επιθέτου στην Αττική δείχνει οτι το επώνυμο ίσως είναι Αρβανίτικο.

Ρουγκάτσης **[ΤΚΕ,2019,3].** Στα Λλβανικά rrugaç =αλήτης, αλανιάρης.

Ρούζος **[ΤΚΕ,2019,6]**

Ρούκουνας Ρουκουνάκης

[ΤΚΕ, 2019, 282, 261] Στα Οθ. rükün=βασική αρχή, στήριγμα, στυλοβάτης. Η λέξη χρησιμοποιείται στην Κρήτη ως ρούκουνας=η πελεκητή πέτρα που μπαίνει στη βάση πετρόχτιστου σπιτιού με σκοπό

να «δένει» τους γειτονικούς τοίχους, ο επιφανής, ο στυλοβάτης. Σύμφωνα με το www.slang,gr «Χρησιμοποιείται από τις αρχές του 1900, αντί του μπεκροκανάτα»

Ρουμπάκης [TN] **[ΤΚΕ,2019,144]** Ο [ΜΤ] ετυμολογει τα Ρούμπος, Ρουμπής και αλλα απο το «ρόμπος, κόμπος, πυγμή (αρχ. ρόμβος) –ρουμπί (Πελοπ.) κουρέλι. Πβ. Georgacas …». Παρατηρούμε οτι η βασική σημασία της λέξης ρόμβος στά Αρχαία είναι σβούρα, αντικείμενο περιστρεφόμενο καί οτι αυτη η εννοια διατηρείται στο ναυτικό όρο ρουμπί= χειρισμός ιστιοφόρου ούτως ώστε με πλήρη περιστροφή να ξαναγυρίση στην σωστή πλεύση [Σύμφωνα με τούς [LSJ] η λέξη ρόμβος επίσης σημαινει ανδρικό όργανο αλλα και ρίψη αντικειμένου, π.χ., ακοντίου, με περιστροφική κίνηση]. Οι Αλβανικές λέξεις rub**a**k= γίδα η πρόβατο που του έπεσε το μαλλί, rubë=μαύρο τσεμπέρι, rrumb[i] (γλωσίδι καμπάνας, ξεσπυρισμένο καλαμπόκι, πώμα μπουκάλας) εχουν ηχητικές ομοιότητες (και ίσως οχι μονο) με τούς Ρούμπους και τούς Ρουμπάκηδες. Ρουμπής ήτανε καί τό όνομα ΤουρκΑλβανού ηγέτη στά Μπαρδουνοχώρια (Μάνη).

Ρουμπάνης **[ΤΚΕ, 2019, 169]**

Ρουμπής **[ΤΚΕ, 2019,515].**

Ρουμπέσης **[ΤΚΕ, 2019, 7]**

Ρούμπος **[ΤΚΕ,2019,48] Σύμφωνα με το Βικιλεξικό (**el.wiktionary) **ρούμπος= χαζός, αυνανιζόμενος.**

ΝΟΤΕ: Τα επώνυμα που αρχίζουν με Ρουμπ είναι κοινά αλλά η ετυμολογία τους δεν είναι. Π.χ., ο [ΜΤ], σελίδα 64, ετυμολογεί το Ρουμπής από το ρόμπος=πυγμή και αμέσως προσθέτει ότι στην Πελοπόννησο ρουμπί= κουρέλι. Ολα αυτά είνα καλά αλλα δεν μας λένε αν ο Ρουμπής έχει πυγμή η αν είναι κουρελής.

Ρούσσος **[ΤΚΕ, 2019,6585]. Το Ρούσσος στα Ελλ. εμφανίζεται σαν παραλλαγή του Ρώσσος (russo στα Ιτ.) η με την έννοια κοκκινομάλης (rosso= κόκκινος στα στα Ιτ.). Το russo κατά τα φαινόμενα προέρχεται από τους Βίκινγκς που κάποτε διαφεντεύανε τη Ρωσσία, το rosso από τα Λατ. (ΙνδοΕυρωπαϊκή ρίζα reudh=red με παράγωγα λέξεις ό πως τις rubella , ruby, ruddy, rust, και ερυθρός).** Αρκετά συχνά το επώνυμο είναι κατάλοιπο της Φραγκοκρατίας**.**

- Σ -

(10/2020)

Σακᾶς [ΤΚΕ, 2020, 1241] saka=πλανόδιος πωλητής νερού. Επίσης στόν Οθωμανικό στρατό sak=δεκανέας

Σακσανίδης **[**ΤΚΕ, 2020, 0] αλλά περισσότερες τών΄1241 ανάφορές στο διαδίκτυο γιά τό Σασχανίδης. Μάλλον από το Τρκ. saksağan= καρακάξα, κίσσα (πουλί). Ο αναγνώστης ας λάβη υπ' όψιν ότι στα Τρκ. το ğ δεν προφέρεται αλλά επιμηκύνει το προηγούμενο φωνήεν.

Σαλαγκούδης

Σαλεπης, *Σαλεπτζής* salep=σαλεπι, salepçi=παρασκευαστης/πωλητης σαλεπιου

Σαλεύρης

Σαμακοβλίδη

Σαμπάνης şaban=βλάκας, κουτός, ηλίθιος (Τούρκικα). Ο [ΜΤ] προσθέτει καί τά saban= άροτρο, sapan=σφεντόνα, σκοινί γιά δέσιμο φορτίου. Παρατηρούμε οτι ο γνωστός αρσιβαρίστας καί Ολυμπιονίκης Σαμπάνης, πρίν νά Ελληνοποιηθή, ήταν γνωστός στην Αλβανία ως Luan (=λιοντάρι) Shabani καί αν αυτή η γραφή θεωρηθεί τυπική, ενισχύεται η εκδοχή şaban. Σημειώνουμε ότι Şaban είναι ο όγδοος μήνας τού Μωαμεθανικού έτους καί ανδρικό όνομα, ενώ şaban σήμαινε (σέ αρχαΐζουσα Τουρκική) καί (από έκπληξη) άναυδος, άλαλος, ανίκανος να κινηθή, να αντιδράση, νά μιλήση, ξερός.

Σαμπάς, *Σαμπόγλου* Σύμφωνα μέ τόν [ΔΤ] από το saba= (1) ανατολικό αεράκι (2) τύπος μακαμιού, μουσικού δρόμου. Τό επίθετο Saboğlu χρησιμοποιείται στήν Τουρκία.

Σαμπράκος

Σαξανίδης ΤΚΑ=ΤΚΘ=0 αλλά με αναφορές στο διαδίκτυο. Βλέπε Σακσανίδης.

Σαπαλίδης ΤΚ=61 (12/14).

Σαραϊδάρης

Σαρακας ΤΚΑ=3, 4, 1, 4, 5 (05/11). Το Σαρακας εμφανίζεται ως Σάρακας αλλά

Σαρακάκης και ως Σαράκας. Σάρακας/σαράκι= (1) σκουλήκι που τρώει τα ξύλα

Σαρακανίδας (2) θλίψη, τύψη, μαράζι (3) είδος πριονιού. Τα Σαρακάκης/ ίσως είναι

Σαρακανίδης Σαρακασίδης από το Σάρακας και τα –νίδας, --νίδης ίσως

Σαρακασίδης σχηματίζονται όπως και τα ροκάνι/δοκανίδι και πριόνι/πριονίδι. Σάρακας στην αργκό λέγεται η σύζυγος που μουρμουρίζει. Βλέπε και Σαράκης.

Σαράκης ΤΚΑ=20 (05/11). Πέρα από το σάρακα (βλέπε Σάρακας) έχουμε και το Ελληνογενές Τρκ. sarak/saraka= κοροϊδία, εμπαιγμός, γελοιοποίηση και το Αλβ. shar**a**k= αθυρόστομος, βρωμόστομος. Δοθέντος οτι στον ΤΚΚΕ οι Sarak είναι 83, μάλλον η ρίζα είναι ΕλληνοΤουρκική.

Σαραλιάς ΤΚΑ=1,1,7,1 (01/10). Στα Τρκ. saralı=επιληπτικός και saraylı= (1) *Σαραλίδης* αυλικός, παλατιανός, μεγαλωμένος σε παλάτι υπηρέτης/σκλάβος του *Σαραλιώτης* παλατιού (2) ο έχων παλάτι(α) (3) από το (χωριό, πόλη) Saray (26 στην *Σαραλλής* Τρκ.). Στον ΤΚΚΕ οι Saraylı είναι 17, οι Saralı 0 αλλά το Saralı εμφανίζεται στο διαδίκτυο.

Σαραλοτίδης ΤΚΑ=4 (01/10) #####

Σαράτσης Τρκ. saraç (από τά Αραβικά) σαμαρτζης, τσαρουχας, κατασκευαστής/πωλητής δερματίνων ειδών.

Σαρδέλης ΤΚΑ=100+, 9 (05/11). Το σαρδελάς δείχνει επαγγελματικό αλλά *Σαρδελάς* δοθέντος ότι σαρδέλες λέγονται και τα διακριτικά των στρατιωτικών βαθμών και στην αργκό σαρδελάς=καραβανάς=υπαξιωματικός του στρατού, η φύση του επαγγέλματος τελεί εν αμφιβόλω. Ο τόνος στο Σαρδελης πέφτει πότε στο ε (~2/3) και πότε στο η (~1/3). Κατά τα φαινόμενα από το Ιτ. sardella. Σημειώνουμε ότι τα Sardella[a/i/o] είναι εν χρήσει Ιτ. επώνυμα.

Σαρέσκος[ΤΝ] ΤΚΑ=2 (12/09). Μιά κάποια ηχητική ομοιότητα με το «σοι αρέσκω» δεν στοχειοθετεί πειστική ετυμολογία.

Σαρηκεχαγιάς Κατά τά φαινόμενα, Σαρής+Κεχαγιάς

Σαρής sarı= κιτρινος, ξανθος, ωχρος, κιτρινο (αυγου). Χρησιμοποιείται *Σαρίδης* επίσης για κάποιον που εχει τη χρυσή/ίκτερο. Επίσης υπάρχουν *Σαριδάκης* και τα ομόηχα (γιά τούς Έλληνες) sari=κολλητική (αρρώστεια), sar'i = επιληπτικός, şari=νομοθέτης, ο Προφήθης Μωάμεθ, ο οδηγητής αλλά αυτές οι λέξεις ειναι γραμματιζούμενες.

Σαρκής ΤΚΕ~317 (01/14). Το Σαρκής εμφανίζεται σαν όνομα (Σαρκίς) η σαν κομμάτι πατρωνυμικού (π.χ., Σαρκισσιάν). Κατά τα φαινόμενα το Σαρκίς είναι μορφή υου ονόματος αγίου (Σέργιος, εμαρτύρησε στην Καισάρεια Καππαδοκίας). Μερικές ιστοσελίδες αποδίδουν το Σαρκίς ως προστάτης, ποιμήν.

Σ(ι)αφάκας şafak=αυγη, πρωτο φως, λυκαυγες

Σαφρανογλου safran=το φυτο κροκος και η.κιτρινη χρωστικη ουσια (σαφρανι) που βγαινει απ' αυτό.

Σαχάς ΤΚΑ=29 (04/11). Το επώνυμο εμφανίζεται και με τη μορφή Σάχας σε λίστα Ποντιακών ονομάτων (13ος και 14ος αιώνας) εδώ. Στα Οθ. saha= βρώμικος και σκουριασμένος και στα Τρκ. saha=γήπεδο, αυλή, ανοιχτός χώρος και şaha= (1) ζυγός (2) υποδούλωση καταπίεση. Το

κατά πόσον ο Σάχας συνδέεται με τον Σαχά και ο Σαχάς με τα Οθ. η τα Τρκ. σε μένα παραμένει άγνωστο.

Σαχακιάν **[TN]**
ΤΚΑ=5 (04/12). Το κύριο όνομα Ισαάκ στα Αρμένικα αποδίδεται ως Σαχάκ. Με αποτέλεσμα Σαχακιάν= ο γιός του Ισαάκ.

Σαχαμίδης **[TN]**
ΤΚΑ=1 (04/12). Το Saham εμφανίζεται ως κύριο όνομα στα Αραβικά αλλά και στα Ούρντου (Πακιστάν, Αφγανιστάν) και σαν λέξη από ρην Αραβία έως στη Μαλαισία. Είναι επίσης όνομα πόλης στην Αραβική χερσόνησο. Η βασική ένναια του Saham είναι μερίδιο, μέρισμα. Εμφανίζεται όμως και με άλλες έννοιες όπως μήνας του Περσικού έτους (~21 ιοθλίου-~21 Αυγούστου), κατεύθυνση εκτοξεύσεως, τοξότης ενώ το Sahm αποδίδεται ωε βέλος.

Σαχανάς
Σαχανίδης
ΤΚΑ=4, 5 (04/12). Ο πληθυντικός του şah=σάχης, βασιληάς εναι şahan (ο Μεγαλέξαντρος, βασιλεύς των βασιλέων έφερε τον τίτλο şahanşah) στα Τρκ. şahane=βασιλικός και στα Τρκ. του παρελθόντος şahan=şahın= γεράκι (σαΐνι). Μάλλον άσχετο είναι το sahan = είδος τηγανιού η αβαθούς κατσαρόλας (βλέπε όμως και [ΔΤ]. Στο διαδίκτυο βρίσκουμε ένα Şahan, ΓερμανοΤούρκο ποδοσφαιριστή.

Σαχμπαζίδης
Σαχμπατζίδης
Σαχπατζίδης
[TN]
ΤΚΑ=5, 1, 11 (06/10). Στα Τρκ. το Περσογενές şahbaz δημαίνει (1) βασιλικό γεράκι (2) παληκάρι, υπέρμαχος, ήρωας (3) καλοβαλμένος, όμορφος (4) τολμητίας, ζορμπάς και στοςν ΤΚΚΕ οι Şahbaz είναι 155. Νομίζω ότι το πρώτο επώνυμο είναι το αυθεντικό, το δεύτερο είναι προϊόν συγχύσεως ανάμεσα στο ζ και το σύνηθες τζ και το τρίτο είναι όπως το δεύτερο και με το μπ ελληνοποιημένο σε π.

Σαχπάζης
Σαχπαζίδης
Σαχπάζογλου
Σαχπασίδης
Σαχπατζίδης
ΤΚΑ=7, 9, 5, 1, 9 (07/11). Βλέπε Σαχμπαζίδης. Ας σημειωθή όμως ότι στο διαδίκτυο (εδώ) διαβάζουμε και το «Σαχπατζόγλου, cf. Turkish *casu* sehpa, “tripod; three-legged stool or table” [of Persian origin] + {-cI} [*in* –cı] we get *sehpacı* + -όγλου. This Greek surname can also have antepenultima accent». Το Περσογενές sehpa σημαίνει και κρεμάλα. Δοθέντος όμως ότι επώνυμο Sehpacı (η παρόμοιο) στον ΤΚΚΕ δέν υπάρχει, και στον ΤΚΑ δεν υπάρχει ούτε Σαχμπατζης ούτε Σαχπατζογλου (όπου κι’ αν μπή ο τόνος), επιμένω στην ετυμολογία από το **Σαχμπαζίδης/** Şahbaz με μεταβολή του μπ σε π.

Σαχσαμάνογλου
ΤΚΑ=0, ΤΚΘ=4 (04/12). Το ογλου είναι προφανές, το μαν είναι συχνά επιτατικό (βλέπε Κοτζαμάνης και Σισμάνης). Στα Τρκ, η λέξη şahsa χρθσιμοποιείυαι σε σύνθετες εκφράσεις που έχουν την έννοια προσωπο, προσωπικός, ιδιαίτερος, προσωπικότητα. Η ετυμολογία από το şahsa+man+oğlu είναι ολίγον τι παρατραβηγμένη (μόνο το oğlu δείχνει σίγουρο) αλλά καλύτερη δεν γνωρίζω.

Σαχσανίδης
ΤΚΑ=14, ΤΚΘ=0 (03/12). ***

Σεΐδης ΤΚΑ=4 (κατά τα φαινόμενα μία και μόνη οικογένεια) (11/08). Ελληνοποίηση του Σεϊντής, βλέπε επώνυμο.

Σεϊντής ΤΚΑ=38. Στον ΤΚΚΕ βρίσκουμε 3 Saydı και 2 Seydi. Οι ρηματικές καταλήξεις --saydı και –seydi δηλώνουν ανεκπλήρωτες προυποθέσεις του τύπου αν είχε (δεί, καταλάβει, γνωρίσει, αγαπήσει...). Ισως το όνομα να δήλωνε κάποιον που συστηματικά ψάχνει δια δικαιολογίες και υπεκφυγές. Παράλληλα τα Οθ. είχαν τις λέξεις:

- saydi=σχετικός με το κυνήγι/ψάρεμα
- şeyd=υποκρισία, κολακεία, απάτη
- şeyda= τρελλος, θεότρελλος, ερωτευμένος, ερωτευμένος τρελλά.

Οι παραπάνω λέξεις μάλλον είναι άσχετες με το επώνυμο αλλά όσοι θυμούνται το επώνυμο του εισαγγελέα ο οποίος εισηγήθηκε την αθώωση του Ναξάκη και το σκεπτικό της εισηγήσεως ίσως άλλα νομίζουν.

Σεϊρλής ΤΚ=68 (10,2015) και μία Shehirli. Μάλλο ν από το Τρκ. Şehirli που η βασική του έννοια είναι κάτοικος πόλης και μεταφορικά αυτός που έχει την εμπειρία, τους τρόπους, την πονηράδα του ανθρώπου που ζη στην πόλη. Κάτι αντίστοιχο του πρωτευουσιάνος.

Σεράσης ΤΚΑ=4, 1 (01/09). Βασικά δεν ξέρω. Σε ένα βιβλίο του 1870 (Ιστορία της
Σερασίδης Τραπεζούντας) ο συγγραφέας μνημονεύει τους πολυάριθμους συνδρομητές του ανάμεσα στους οποίους βρίσκουμε τα επώνυμα Σεράσης και Συράσης. Πέραν τούτου, ουδέν.

Σερασκέρης ΤΚΑ=17 (01/09). Στα Οθ. serasker= (1) αρχιστράτηγος (2) υπουργός Αμύνης (παληά λεγότανε πολέμου (το Περσογενές ser= (1) κεφαλή (2) αρχηγός, διοοκητής). Ενας και μόνο Serasker στον ΤΚΚΑ, κανένας στον ΤΚΚΕ.

Σερβέτας ΤΚΑ=29,2,6 (03/10). Σρα Τρκ. servet= πλούτοςμεγάλη περιουσία και
Σερβεταλής servetli=πλούσιος. Στον ΤΚΚΕ βρίσκουμε 4 Servet.
Σερβέτης

Σερασιώτης ΤΚΑ=10 (01/09). Χωριό Σερέσι η Σερεσί στην Αρτα, μετωνομάστηκε σε Μικροσπηλιά το 1927.

Σερέτης Τρκ (απο τα Αραβ.) şirret=κακία, μοχθηρότητα (2) κακός, μοχθηρός (3) στρίγγλα, μέγαιρα. Στα ελληνικά σερέτης= δύστροπος, ευέξαπτος, καβγατζής, δες και το τραγούδι «ο Αντώνης, ο βαρκάρης, ο σερέτης, έπαψε να ζη ρεμπέτης...»

Σερπετζής

Σερσέμης (ΤΚΑ=1) Τρκ. sersem=ανόητος, χαζοβιόλης, βλάκας

Σεχάς, seha= saha= γενναιοδωρία
Σεχιδης

Σηφάκης Ιωσηφάκης

Σιαπαλίδης ΤΚ=13 (12/14)

Σιατράς ΤΚ= 487. Σύμφωνα με το **http://www.slang.gr/** σιατράς**=** ο ατημέλητος, ο σβαρνιάρης, αυτός που δεν δίνει σημασία στην εξωτερική του εμφάνιση. (Λαρισαϊκή λέξη που προφέρεται με παχύ σ και με ι που μόλις ακούγετσι (κάτι σαν το shatras για τους Αγγλόφωνους. Σύμφωνα με τους Βλάχους Σιάτρα ήταν η ονομασία ορεινού/θερινού Βλάχικου χωριού στυην περιοχή του Πιρίν (http://www.vlahoi.net/tragoudia-xoroi/oi-vlahoi-tis-anatolikis-makedonias.html).

Σιατραβάνης ΤΚ=45. Το Σλαβικής προελεύσεως «βάνης», βλέπε επώνυμο, και η πυκνή παρουσία του επωνύμου «Σιατράς» στην Μακεδονία και την Θεσσαλία δημιουργούν την υποψία οτι το σιατράς των Λαρισαίων δεν είναι άσχετο με την Σιάτρα των Βλάχων και ίσως κάποτε να σήμαινε «βλάχος».

Σιδέρης[ΤΝ] ΤΚΑ=100+,92+,63+,11. Ο [ΜΤ] θεωρεί τα τρία τελευταία επαγγελματικά αλλά δεν αναφέρεται στο πρώτο. Σύμφωνα με την [ΜΜΔ] Σιδέρ και Σιδερί είναι υποκοριστικά του Ισίδωρος. Οπότε, μερικοί τουλάχιστον από τους πολυάριθμους Σιδέρηδες ίσως είναι απόγονοι κάποιου Ισίδωρου

Σιδεράς

Σιδερίδης

Σιδερόπουλος

Σινάνης, Οπως επισημαίνει ο [ΜΤ] στα Τρκ sinan=λόγχη. Προσθέτουμε τα εξής:

Σινάνογλου

- sinanî=σχετικός με λόγχες, κατασκευαστής λογχών
- Η αρχαΐζουσα Τρκ. χρησιμοποιούσε το ρήμα sınmak (μετοχή sınan) και την έννοια (1) διασκορπίζομαι και (2) είμαι άφραγκος, χρεοκοπημένος
- Ο Mimar Koca Sinan, ηταν (και είναι) ενας πολυ γνωστός Οθωμανός (χριστιανός στη γέννηση, όνομα Ιωσήφ) αρχιτέκτονας.

Οπότε το όνομα ίσως έχει και άλλες έννοιες.

Σινιόσογλου ΤΚΑ=9.

Σιούλας **

Σιούτης[ΤΝ] ΤΚΑ=100+, 36, 7. Ο [ΑΚΛ] ετυμολογεί το Σιοπύτας από το Τρκ. süt= γάλα. Νομίζω οτικάνει λάθος. Η γεωγραφική παρουσία του ονόματος και η απουσία ονομάτων τύπου **ογλου δείχνει τα Αρβανίτικα. Πράγματι, σιούτι στα Ελληνικά [ΔΔ] και shyt στα Αλβ. [ΝΓ] είναι προσδιορισμός ζώου με σπασμένο κέρατο (π.χ., κριάρι, τράγος). Κατ᾽επέκτασιν η λέξη σημαίνει ακρωτηριασμένος (π.χ., κανάτα με λαβή σπασμένη), κάτι σαν το Τσολάκης γιά ανθρώπους. Προσθέτουμε οτι στα Αλβ shyta= παρωτίτιδα/μαγουλήθρα οπότε το Σιούτας

Σιούτας

Σιούτος

πιθανώτατα σχετίζεται με την αρρώστεια η με την εμφάνιση (χοντρά μαγουλα).

Σιουφάς (ΤΝ) Μάλλον απο το Τρκ. ṣuf'a η ṣüf'a που αναφέρεται στο δικαίωμα της πρώτης προσφοράς η σε ιδιοκτησία που υπόκειται σε τέτοιο δικαίωμα. Συνήθως σπίτι η χωράφι με δεύτερο ιδιοκτήτη η σπίτι/χωράφι που συνορεύει με διπλανή ιδιοκτησία. Αυτός που είχε τέτοια δικαιώματα λεγότανε ṣefi με γραμματιζούμενο Αραβογενή πληθυντικό ṣufaa

Σισμάνης şişman=ευσωμος, χοντρος

Σιώτρας ***

Σκαλίτζος ***** Αλβ;;;;

Σκαλίτσος

Σκαλιτόπουλος

Σκαρμούτσος [ΤΝ] Ισως απο το Ιταλικό scaramugio η scaramuccio (scaramuccia στα σημερινά Ιταλικά) με την έννοια μικρομάχη, αψιμαχία (αλλά και λογομαχία, καυγάς ερωτευμένων). Ινδοευρωπαική ρίζα sker=κόβω, παλαιοΓερμανικό skirmen= προστατεύω, Αγγλικα skarmuch καί skirmish.

Σκέλ(λ)ας[ΤΝ] Ισως από το Αλβ. shkel (καταπατώ, παραβιάζω, σφάλλω/παρακάνω, συνουσιάζομαι (γιά πουλιά) και shkelës= παραβάτης

Σκελίδης

Σκλαπάνη

Σκεντέρης Αλβ. Skënder= Τρκ. İskender=Αλέξανδρος.

Σημείωση. Ο πιό γνωστός Σκεντέρης ειναι ο Skenderbey/Skenderbeg (1405-1468) εθνικός ήρωας τής Αλβανίας. Τό όνομα του ήτανε George Kastrioti, Gjergj Kastriota, η Γεώργιος Καστριώτης. Ομηρος από τήν εφηβική του ηλικία στην αυλή τού Σουλτάνου Μουράτ ΙΙ στήν Αδριανούπολη, τούρκεψε, υπηρέτησε επιτυχημένα στό στρατό, κατατρόπωσε διάφορους στρατούς Χριστιανών, καί οι Τούρκοι τού έδοσαν, τιμής ένεκεν, τό όνομα İskender. Αργότερα ξανάγινε Χριστιανός, επαναστάτησε, κατέλαβε καί υπεράσπισε επιτυχημένα (μέχρι τό θανατό του από αρρώστια) ένα κομμάτι τής σύγχρονης Αλβανίας καί τής Ηπείρου. Οι ιστορικοί συζητάνε ακόμα άν ήτανε Αλβανός η Ελληνας καί μερικοί ισχυρίζονται οτι επειδή η διαφορά ανάμεσα στους μέν καί τούς δέ είναι μικρη καί τόν δέκατοπέμπτο αιώνα μικρότερη, μπορεί νά θεωρηθή καί τά δύο.

Σκιτζῆς eskici (παληατζης, επιδιορθωτης παπουτσιων). Στα Ελληνικα η λεξη εχει αποκτησει την εννοια « αδεξιος, ασχετος, κακος και ζημιογονος επαγγελματίας»

Σκόκας ΤΚ=41,35 (07/14). Σύμφωνα με ένα Ηπειρώτικο λεξικό
Σκοκάκης (http://glousta.blogspot.com/p/blog-page_01.html) Σκόκας λέγεται αυτός που δεν παίρνει από λόγια και/η έχει δυσκολία στη μάθηση (π.χ., γράμματα η τέχνη). Σε μιά άλλη ιστοσελίδα (http://www.zotiko.gr/topolalia_episk/topolalia.php?page=30) διαβάζουμε οτι σκόκας=χοντροκέφαλος, ανόητος. Ισως από το Ιταλικό sciocco= βλάκας, ηλίθιος, άνοστος (οταν μιλάμε για φαγητά). Μιά Ιταλική ιστοσελίδα γράφει οτι το Ιταλικό επώνυμο Scocca προέρχεται από τη γλώσσα των Λογοβάρδων όπου scocca σήμαινε γέρικο/αδύναμο άλογο που χρησιμοποιείται σε δουλειές που δεν απαιτούν δύναμη η ταχύτητα (nag για τους αγγλομαθείς, ronzino ατ Ιταλικά).

Σκόκος ΤΚΕ=102,1 (04/15). Μάλλον παραλλαγή του Σκόκας.
Σκόκκος

Σκόπας ΤΚ=121,12,16,1 (007/2014). Σκόπας ήταν το όνομα Θεσσαλού ευγενούς
Σκοπάκης (πέμπτος αιώνας π.Χ., στην αυλή του διέμεινε ο Σιμωνίδης ο Κείος),
Σκοπαράντζος Παρίου γλύπτη (τέταρτος αιώνας π.Χ.) και Αιτωλού στρατηγού (τρίτος
Σκοπαρίκος αιώνας π.Χ.). Στα Ηπειρώτικα σκόπι και στα Αλβανικά shkop σημαίνει ραβδί. Στα Λατινικά scopa= ραβδί, κλαδί και scopae=σκούπα. Ολα αυτά είναι ενδιαφέροντα αλλά η ετυμολογία του σημερινού και του αρχαίου Σκόπα για μένα παραμένει άγνωστη. Το Σκοπαρίκος είναι υποκοριστικό. Οι ετυμολογικά τολμηροί μπορούν να μελετήσουν την πιθανότητα Σκοπαράντζος να προέεχεται από σχηματισμό ανάλογο της λέξεως (και επιθέτου) κακαρά(ν)τζα η ακόμα το ότι το Αντζας (βλέπε επώνυμ,ο) ίσως σημαίνει μακρυπόδαρος

Σκορτσανίτης ΤΚ=0, 4 (03/13). Βλέπε Σχορτσιανίτης.
Σκορτσιανίτης

Σκουζές Αλβ. shkozë= καρπίνος, γαύρος, δέντρο τύπου σημύδας μικρού ύψους.

Σκουρλής ΤΚΑ= 82+, 15 (05/11). Πειστική ετυμολογία δεν γνωρίζω. Η κατανομή
Σκουρλέτης του ονόματος στην Αττική δείχνει οτι μάλλον είναι Αρβανίτικο. Επιπροσθέτως κάποιος Αναστάσιος Σκουρλής από τη Μέλπεια Μεσσηνίας παρασημοφορήθηκε για τη συμβολή του στην επανάσταση του 1821. Την εποχή εκείνη η Μέλπεια λεγότανε Γαράντζα. Το Γαράντζα θεωρείται Σλαβικό (βλέπε [MV]) και αρκετά συχνά χωριά με Σλαβικά ονόματα αρχικά η και μέχρι τις μέρες μας είχαν Αρβανίτικο πληθυσμό (βλέπε το Καλέντζης ναι τα διάφορα χωριά με το όνομα Καλέντζι).

Σκούρτης Μάλλον απο το Αλβ. shkurt= κοντός. Σημειώνουμε και τα shkurte= τύπος ενδύματος/τελική προσφορά σε διαπραγματεύσεις και shkurtë=

τύπος ενδύματος, μέθοδος επιλογής [όποιος τραβήξει το κοντό καλάμι], ορτύκι.

Σκράπας
Σκραπαλιώρης
Σκράπης

ΤΚΑ=4, 7, 3. Στα Ελληνικά σκράπας=κακός μαθητής, αδαής, άσχετος, βλάκας και ο [ΤΦ] το ετυμολογεί απο το Αγγλ. scrape, ενώ το [ΙΜΤ] απο το scrap. Ο [ΣΤ] γράφει «δεν ξέρω σκράπ»=δεν ξέρω τίποτα. Σημειώνουμε πάντως το Αλβ. skrabë=ορνιθοσκαλίσματα, δυσανάγνωστη γραφή, Skrapar =περιοχή της Αλβανίας και skraparas=skrapalli=απο το Skrapar (το Σκραπαλής δεν εμφανίζεται στον ΤΚΑ, εμφανίζεται όμως στο διαδίκτυο), shkrap= (1) σκορπιός (2) κρότος του ουραίου όταν εκπυρσοκροτεί το όπλο, και έκφραση nuk ia bë shkrap=αποδεικνύομαι τελείως ανίκανος.

Σμπαρούμης
Σμπαρούνης
Σαλαγκούδης

Σοϊλές
Σοιλής

TKA=28 Şöyle soylu

Σολάκης

ΤΚ~258. Στα Τρκ. solak=αριστερόχειρας αλλά στους ΟΘ. χρόνους έτσι λεγότανε και οι στρατιώτες-σωματοφύλακες του Σουλτάνου στις δημόσιες εμφανίσεις του.

Σουγιολτζής
Σουγιολτζούογλου

ΤΚΑ=4, 1 (02/10). Στα Τρκ. su=νερό, yol=δρόμος, αυλάκι, κανάλι, και cu= κατάληξη που δείχνει επάγγελμα. Τελικά suyolcu= νεροκράτης, υπάλληλος που ρυθμίζει τη διανομή του νερού. Εννέα Suyolcu στον ΤΚΚΕ.

Σουγιούλ
Σουγιουλτζής
Σουγιουλτζογλου

ΤΚΑ=2, 24, 9 (02/10). Παραφθορά του Σουγιολτζής (βλέπε επώνυμο). Ας σημειωθή ότι ο [ΜΤ] ετυμολογεί το Σουγιουλτζογλου από το suyolcu

Σουλαδάκης

ΤΚ~78 (02/13). Το επ ώνυμο δείχνει να είναι Κρητικό με έντονη παρουσία γύρω από το Λασίθι Πειστική ετυμολογία δεν γνωρίζω.

Σούλας
Σούλης
Σουλάκης

ΤΚ~ 131, ~510, ~90. Βασικά μορφές υποκοριστικών κυρίων ονομάτων όπως τα Θανάσης, Χρυσούλα, και παρόμοια. Δεν αποκλείεται βέβαια σε ορισμένες περιπτώσεις να έχουμε διαφορετικές ρίζες. Π.χ., το Σουλάκης μπορεί να είναι παραφθορά του Σολάκηση να προέρχεται από το Τρκ sulak= γεμάτος νερό, βρεγμένος, το Σούλης να σχετίζεται με το Τρκ. sulu= (1) γεμάτος νερό (2) ζουμερός (3) ανόητος, ενοχλητικός, άνθρωπος που φέρεται λες και είναι στενός φίλος ενώ σε σύνθετες εκφράσεις το sulu είναι μειωτικός χαρακτηρισμός (sulu şaka= ανοστο/κρύο αστείο). Τέλος οι ενθουσιώδεις των Αλβανικών ετυμολογιών μπορούν να λάβουν υπ'όψιν τα shul= δοκός, κατάρτι, αμπάρα αλλά και ψηλέας, ψηλόλιγνος [Ο Φουρίκης μάλιστα γράφει «Επειδή δε πολλάκις είς στύλος,οσάκις δεν υπάρχει δένδρον είς

επίκαιρον σημείον,δύναται να χρησιμεύσει ως πρόχειρος σκοπιά,ως τούτο συμβαίνει παρά τε τοίς μαχομένοις καί τοίς επιτηρούσι τας διαβάσεις η λέξις προσέλαβε και την σημασίαν της σκοπιάς καθόλου,καταστάσα ταυτόσημος τη βίγλα» και ετυμολογεί το τοπωνύμιο Σούλι από το shul= βίγλα, σκοπιά] και τα shul**a**k= γεροδεμένος, shul**a**q=στραβοκάνης, στραβοπόδαρος. Σημειώνουμε οτι σύμφωνα με τον [ΧΣ] το Σούλης μπορεί να είναι και Εθνικό (από το Σούλι).

Σουλές[ΤΝ] ΤΚΑ=ΤΚΘ=0 (06/09) αλλά το επώνυμο εμφανίζεται στο διαδίκτυο (π.χ. ο Παναγιώτης Σουλές που διδάσκει Μαθηματικά στο Πανεπιστήμιο Αθηνών (ασύγχρονη τηλεκπαίδευση)). Μάλλον από το Αλβ. sylesh= αφελής, εύπιστος, ανίκανος να καταλάβη τι μαγειρεύεται, ανόητος, βλάκας, κουτός, μωρός, χαζοβιόλης. Στα Αλβ. sy=μάτι και ο sylesh αδυνατεί να δή και να κατανοήση τι γίνεται γύρω του.

Σούρπης Σύμφωνα με τον [ΚΜ] Αλβ. και σημαίνει ρουφηχτής. Αλβ. surb= ρουφάω, σιγοπίνω. Τοπωνύμιο Σούρπη (δύο χωριά).

Σουσουρής

Σουφλέρης[ΤΝ] ΤΚΑ=14,24. Στα Γαλλικά έχουμε τη ομόηχα (για τους Ελληνες βέβαια) chou fleur=κουνουπίδι και souffleur= (1) θηλαστικό τύπου δελφινιού (2) εργάτης στην βιοτεχνία γυάλινων ειδών 3) υποβολέας στο θέατρο (από τα souffle και souffler τα οποία βασικά σημαίνουν εκπνοή -κατά τη διάρκεια φυσιολογικής αναπνοής- και εκπνέω). Η τελευταία έννοια είχε υιοθετηθεί στα Τρκ. ως suflör. Κατά τη γνώμη μου το όνομα προέρχεται από το souffleur ίσως μέσω της Τουρκικής. Ο αναγνώστης μπορεί να εξετάση και τα Αραβογενή Τρκ. süfl, süflâ, süflâni, και süfli με τη γενική έννοια του κατακαθιού, του κατωτέρου, της χαμηλής ποιότητας.

Σουφλέρος

Σπαντής ΚΚΑ=ΤΚΘ=0 (05/11). Λιγοστές αναφορές στο διαδίκτυο σε άτομα που ζούσαν το 1920 η νωρίτερα. Στην εφημερίδα Μακεδονία (26/4/2009, σελίδα 37 και εδώ) δημοσιεύθηκε άρθρο σχετικό με την πειρατεία στο οποίο ο αρθογράφος γράφει ότι το Σπαντής είναι επαγγελματικό και σήμαινε κουρσάρος. Αυτή την πληροφορία στάθηκε αδύνατο να την διασταυρώσω. Στην Ιταλία βρίσκουμε τα επώνυμα Spadea και Spadini. Το Spadea απαντάται στην Καλαβρία και ετυμολογείται, ορθώς η μή, απο το αρχαιοΕλληνικό σπάδιξ= (1) κλαρί, παρακλάδι (2) (επιθ.) πυρρόχρους, ρούσσος [ΙΣ]. Σπάδος και Σπάδων στους Βυζαντινούς χρόνους λεγόταν ο ευνούχος και η λέξη σπάθη (βλέπε και Σπάτας) είχε πολλά παράγωγα και πολλαπλές έννοιες (π.χ., κουπί, σπάτουλα, δείκτης ευφυΐας (οπως το σύγχρονο «μυαλό ξουράφι»), διασπαθίζω (χρήμα) και άλλα πολλά) [LSJ] . Το Spadini

ετυμολογείται από το spadino=μικρό σπαθί, ξιφίδιο. Βέβαια υπάρχουν και λέξεις όπως η spada (Ιτ.)= espada (Ισπ)=σπάθη και παράγωγά τους για τους επαγγελματίες και δεξιοτέχνες της σπάθης. Σε τελική αξνάλυση, οι δυνατότητες είναι πολλές και καμμία δεν δείχνει ιδιαίτερα πειστική

Σπαντίδας
Σπαντιδάκης
Σπαντιδέας

ΤΚΑ=2, 43, 11 (05/11), Κατά τα φαινόμενα όπως και το Σπαντής του οποίου την ετυμολογία αγνοώ. Σημειώνουμε ότι τα έας είναι Μανιάτικο και το –άκης Μανιάτικο και Κρητικό.

Σπάτας

Συμφωνα μέ τόν [ΜΤ] από τό Αλβ. shpatë=τσεκούρι. Νομίζω ότι κάποιος μπέρδεψε τά ομόηχα γιά τούς Ελληνες sh καί s. Βασικά, shpatë=σπαθί, sëpatë=τσεκούρι (χρήσεις καθημερινές η πολεμικές), sëpatar=ξυλοκόπος. Ολες αυτές οι λέξεις έχουν προφανείς ομοιότητες μέ τή λέξη σπαθί καί προερχονται από τήν ΙνδοΕυρωπαϊκή ρίζα spē=μακρόστενο ξύλο μέ επίπεδες πλευρές από τήν οποία ετυμολογούνται λέξεις όπως σφήνα, σπάθη, spatha (Λατινικά), espee and epée (Γαλλικα), spoon, spade, spatula, καί spay (Αγγλικά, spay =αφαιρώ τίς ωοθήκες). Σημειώνουμε επίσης οτι σύμφωνα με το Αμαριώτικο γλωσσάρι (http://www.amariotes.com/glossari/glosari.htm) *σπάθη*= η παϊδα του σαμαριού (το πλαϊνό ξύλο).
Τελικά, παρά τό γεγονός ότι τά Σπάτα κατοικούνταν από Αλβανόφωνους καί τό όνομα Σπάτας (ίσως, «από τά Σπάτα») δείχνει καταγωγή απο Αλβανόφωνους, η λέξη μπορεί νά θεωρηθή Ελληνική.

Σπαχῆς

sipahi=τιμαριουχος του Οθωμανικου κρατους, με υποχρεωση να μαχεται εφιππος για τον Σουλτανο. Κατ' επέκτασιν, εφιππος πολεμιστης

Στέργος

Στογιάννης

ΤΚΑ=22 (03/10). Κύριο όνομα Στόγιαν στους Σλάβους γείτονες, κατά τα φαινόμενα από το ρήμα ст**о**я (Ρωσ./Βλγ.) η st**a**jati (Σέρβικα) με βασική έννοια στέκομαι.

Στοφορόπουλος

???

Σχορτσανίτης
Σχορτσιανίτης

ΤΚ=39, 40 (03/13). Ο [ΧΣ] το ετυμολογεί ως Εθνικό, σπό τα Σχορέτσα(ι)να Αρτας. Ο [ΜV] Θεωρεί το όνομα Σλαβικό και το ετυμολογεί από το Sucha Reka το οποίο αποδίδει ως ρυάκι με πολύ λίγο νερό, ξεροποταμιά. Για την ετυμολογία γνώμη δεν έχω αλλά στα Σέρβικα suh=suv=ξερός και reka=ποτάμι. Ειρωνεία της τύχης, το χωριό μετωνομάστηκε Καταρράκτης το 1927 και στην περιοχή του χωριού υπάρχουν δύο μικροί καταρράκτες!

Σημειώνουμε και το χωριό Σκορτσινός στην Αρκαδία

Σωμαρακάκης Αναφερόμενος σε ελληνοποιήσεις ονομάτων ο [ΜΤ] ετυμολογεί το Σωμερίδης από το Τζουμερίδης. Κάτι ανάλογο δείχνει να συμβαίνη κάι εδώ. Πράγματι πάρχει το τοπωνύμιο Τσουμαράκι (βουνοκορφή, 900μ, Κερασιά, Καρδίτσα), και το όνομα Τσουμαράκης (Γεωπονική Αθηνών). Σημειώνουμε επίσης και το Αλβ. xhumare= το υγρό που παραμένει οταν μαζευτει το λάδι της ελιάς.

-Τ-

(Φεβρουάριος 2015)

Ταβάνης ΤΚΑ=3,3,4. Βλέπε Ταβαντζής.
Ταβανίδης
Ταβανιώτης

Ταβανλής ΤΚΑ=7. Τρκ. επίθετο βέβαια, tavan+lı~ με ταβάνι. Π.χ., yüksek tavanlı=ψηλοτάβανο (δωμάτιο, στίτι, γραφείο) και ahşap tavanlı camiler=τζαμιά με ξύλινη οροφή. Βλέπε Ταβαντζής.

Ταβαντζής[ΤΝ] ΤΚΑ=7,1,5 αντίστοιχα. Ο [ΔΤ] ετυμολογεί το όνομα απο το Τρκ. tavan= οροφή και ο [ΑΚΛ] ετυμολογεί με τον ίδιο τρόπο το (ετυμολογικά ταυτόσημο) Ταβάνης. Η Οθ. βέβαια είχε και τις λέξεις tav'an = εθελουσίως, πρόθυμα και tavan= (1) έγκλημα, αμάρτημα (2) πρόστιμο, φόρος, τα οποία δείχνουν άσχετα με το επώνυμο. Στα Αλβανικά η λέξη tavanxhi κάποτε ήτανε συνώνυμη του μαραγκός. Το όνομα Ταβαντζί δείχνει οτι στα Ελληνικά αυτό το όνομα ήρθε (εν μέρει τουλάχιστον) απο τα Αλβανικά. Οπότε, χωρίς να διαφωνώ με τη ρίζα tavan, θεωρώ οτι το όνομα Ταβαντζής είναι Αλβανογενές, επαγγελματικό, και σήμαινε μαραγκός.
Ταβαντζί
Ταβαντζόπουλος
Προσθετα στοιχεία: Τοπωνύμια Tavan, Tavanci, Tavani σε Βοσνία και Κροατία.

Ταβιλίδης ΤΚΑ=5. Τρκ. Αραβογενές tavil= (1) μακρύς, ψηλός (2) μεγάλης διαρκείας. Το όνομα ετυμολογείται υπό την μορφή Ταβίλογλου και από τον [ΒΒ] ως tavlı+oğlu. Πλήν όμως, στο διαδίκτυο το όνομα γράφεται Taviloğlu (~19000 ιστοσελίδες) και οι Τούρκοι γνωρίζουν τη διαφορά ανάμεσα στο i και στο ı.

Ταβιτζόγλου ΤΚΑ=ΤΚΘ=0 και μία μονο αναφορά στο διαδίκτυο. Βλέπε Δαβιτζόγλου

Ταβλαρίδης[ΤΝ] ΤΚΑ=35. Μάλλον παραλλαγή του Ταβουλαρίδης (βλέπε όνομα)

Ταβλάς ΤΚΑ=28. Ας αρχίσουμε με τα λεξικά:

- τάβλα= (1) επίπεδη λεπτή σανίδα (2) χαμηλό τραπέζι, σοφράς (3) εκφράσεις έγινε τάβλα=μέθυσε, έχω τάβλα= κάνω τραπέζι, τραγούδια της τάβλας=αυτά που τραγουδιούνται στα φαγοπότια, έπεσε κάτω τάβλα= ξαπλώθηκε φαρδύς-πλατύς
- τάβλα= είδος ποδιάς (**έθιμα του Σιατιστινού γάμου)**
- ταβλάς= μεγάλος ξύλινος δίσκος (κουλουρτζή κ.τ.λ.).
- ταβλάς=σταύλος. Ετσι ο Μακρυγιάννης γράφει απαξιωτικά ... όταν ήρθες ήσουνε απλός πολίτης και τώρα έχεις νιφόρμα γκενεράλη και δέκα άτια εις τον ταβλά σου... (=στολή στρατηγού και δέκα άλογα στο σταύλο σου).

- ταβλάς= κουμπές=τμήμα του ταβανιού σε παληά αρχοντικά (Καστοριά, Κοζάνη, Σιάτιστα). Βασικά στο κέντρο του ταβανιού δημιουργείται με λεπτές σανίδες μια πυραμιδοειδής εξοχή που στη βάση είναι τετράγωνη και όπως κατεβαίνει χρησιμοποιεί και άλλα κανονικά γεωμετρικά σχήματα
- ταβλαμπάς= (1) μεγαλόσωμος και παχύσαρκος κληρικός (2) αμελής (3) ξύλινο βαρελοειδές δοχείο όπου χτυπούσαν το γάλα με το ταβλαμπόξυλο για να βγάλουν βούτυρο. Λεγότανε και βούρτσα (Λαογραφικά Περίστας, επαρχία Ναυπακτίας, http://www.perista.net/village_part2_I.htm). (4) Ονομα βουνού στη Μάνη: [ο] Ιμπραήμ …. ανήλθε την επομένην, …., εις την γυμνήν κορυφήν του όρους "Ταβλαμπά" (ούτω το ονομαζόμεν ημείς και σήμερον). Βλέπε εδώ
- Αλβ. tavll**a**=κουτί γιά καλάι γανωματή
- Αλβ. t**a**vllë= (1) σταχτοδοχείο (2) τάβλι
- Τρκ. t**a**vla = τάβλι
- Τρκ. t**a**vla = σταύλος για άλογα
- Τρκ. tavlamak= (1) βελτιώνω, ανεβάζω κάτι στην καλύτερη δυνατή κατάσταση (2) νοτίζω το ύφασμα που χρησιμοποιείται στο σιδέρωμα ρούχων (3) εξαπατώ (4) παχαίνω και δείχνω καλοζωισμένος (4) γαμπρίζω, ρίχνω καμάκι, κάνω ψηστήρι Τάβλα είναι το όνομα χωριού στην Αρτα και τοπωνύμιο στα Δωδεκάνησα.

Ολα αυτά είναι καλά βέβαια αλλά δέν δείχνουν να οδηγούν πουθενά. Αν ήταν απαραίτητο να διαλέξω, θα διάλεγα ανάμεσα το Ταβλάς=σταυλίτης (όπως π.χ., τα επαγγελματικά Κρασάς, Κατσικάς, Κεραμιδάς, Μεταξάς, Ψαράς κ.τ.λ.), ταβλάς=παχύσαρκος, και ταβλάς=απατεώνας.

Ταβούκτσογλου ΤΚΑ=2, 4, 7. Τρκ. tavuk=κότα, tavukçu=κοτοπουλάς
Ταούκης (μεγαλώνει/πουλάει κότες) tavukçu +oğlu= ο γιός του κοτοπουλά.
Ταουκτσής

Ταβουλάρης{ΤΝ] ΤΚΑ=100+, 27, 13. Μάλλον από το Βυζαντινό ταβουλάριος= συμβολαιογράφος, ισως και ταβουλάριος=τραπεζοκόμος, σερβιτόρος.
Ταβουλαρέας
Ταβουλαρίδης

Ταβουλτζής ΤΚΑ=1,1,4,12. Παραλλαγή του Νταουλάς.
Ταβουλτζίδης
Ταβουλτζόγλου
Ταβουλτσιάδης
Ταουλάς

Ταγκαλάκης ΤΚΑ=63. Βλέπε Δαγκαλάκης

Ταζές ΤΚΑ=8, 8. Περσογενές Τρκ. taze =φρέσκος καινούριος, νέος

Ταζεδάκης [ΜΤ]. Προσθέτουμε και νεαρός, ανώριμος αλλά και όμορφος σε εκφράσεις του τύπου taze fidan=όμορφο αγόρι η κορίτσι. Αλβ. t**a**ze= φρέσκος (φρούτο, μαγειρεμένο φαγητό).

Ταζής ΤΚΑ=1. Ο [ΑΚΛ] το ετυμολογεί απο το tazı=κυνηγόσκυλο, λαγωνικό. Συμπληρώνουμε

- Το tazi έχει και τις έννοιες του «λεπτός και ευκίνητος» και υπερβολικά αδύνατος, κοκκαλιάρης
- Η Οθωμανική είχε την Περσογενή λέξη tazi= (1) Αραβικός, Αραβας (2) Αραβικό άλογο.
- Στο διαδίκτυο υπάρχει αναφορά στην Ταζή Βυθούλκα, νηπιαγωγό με το Ταζή κύριο όνομα.

Ο αναγνώστης μπορεί να διαλέξη. Εγώ προτιμώ το υπερβολικά αδύνατος η έστω το Αραβας αλλά ίσως το κυνηγόσκυλο να είναι το σωστό.

Ταζιμάς[ΤΝ] ΤΚΑ=1. Τρκ. ta'zim= (1) έκφραση σεβασμού, εκτιμήσεως (2) συμπεριφορά πρός τον μεγάλο, τον δυνατό η προς το ιερό. Οπότε, μάλλον Ταζιμάς≈ σεβαστικός.

Ταιφάκος ΤΚΑ=9. Μάλλον υποκοριστικό (ναυτάκι;) απο την ίδια ρίζα όπως το Νταιφάς

Τάκας ΤΚΑ=44, 34. Το όνομα Τάκας έχει και τη μορφή Τακάς. Ο [ΑΚΛ] τα

Τακάκης ετυμολογεί από το Τρκ. taka=πλοιάριο και μάλλον έχει δίκηο (π.χ. έχουμε καΐκι-Καϊκάς-Καϊκάκης). Η λέξη taka έχει και δυό-τρείς άλλες σημασίες. Υπάρχει όμως και η Τρκ. λέξη takas= (1) ανταλλαγή αγαθών, τράμπα (2) συμψηφισμός (αμοιβαίων υποχρεώσεων), ξεκαθάρισμα λογαριασμών. Τον Μάρτιο του 2006 η έκφραση «takas etmek» συναντάται σε 12300 ιστοσελίδες!

Τακατζόγλου [ΤΝ] ΤΚΑ=3. Εδώ κολλάει πολύ καλά το taka=πλοιάριο, ψαροπούλα (βλεπε όνομα Τάκας), takacı= καϊκτσής, ψαράς.

Τακμαζόγλου ΤΚΑ=4,3,4.

Τακμάκης

Τακμακίδης

Τακτσίδης ΤΚΑ=2, μάλλον πατέρας και γιός (03/10). Βλέπε επώνυμο Ταχτσής.

Ταλαμάγκας ΤΚΑ=20,1,27,1,1. Δεν είναι απαραίτητο όλα αυτά τα ονόματα να

Ταλαμπάσης έχουν την ίδια ετυμολογία αλλά προς το παρόν θα υποθέσουμε ότι

Ταλαμπέκος έχουν το ίδιο πρώτο συστατικό. Οι [ΑΚΛ] και [ΔΣ] ετυμολογούν το

Ταλαμπούκας Ταλαμάγκας απο το Τρκ. talamak=λεηλατώ, αρπάζω, κάνω πλιάτσικο.

Ταλαμπύρας Επειδή η κατάληξη mak είναι άσχετη με τη ρίζα της λέξης, το πρόβλημα είναι η προέλευση του –μάγκας. Στα Τρκ. manga=manka=

(1) στρατιωτικό απόσπασμα, ενωμοτία (2) μικρό πλήθος (3) στρατιωτικό «εστιατόριο». Η λέξη είναι μάλλον ΙνδοΕυρωπαική, ρίζα meng=γυαλίζω φρεσκάρω, εξωραϊζω, Λατ. mango= αυτός που γυαλίζει, πωλητής που εξαπατά τον αγοραστή, Αγγλικό monger=πωλητής , στα Ελληνικά μαγγανεία= μαγεία, γοητεία, θαυματοποιία, τσαρλατανιά. Στα Αλβ. mangë/α= (1) αλήτης, αλάνης (2) περιπλαμώμενος, άστεγος και άεργος (3) κατεργάρης, καταφερτζής. Στα Ελληνικά του 1821, μάγκας= άτακτος στρατιώτης. Οπότε, ξαναγυρίζουμε στο Ταλαμάγκας=πλιατσικολόγος, άτακτος στρατιώτης, κ.τ.λ.
Το –μπάσης στο Ταλάμπασης δείχνει να είναι το Τρκ baş+ı με την έννοια κεφάλη/ επί κεφαλής, ήτοι αρχιπλιατσικολόγος. Τα υπόλοιπα ονόματα δεν είμαι σε θεση να ετυμολογήσω. Παραθέτω, δυο τρείς λέξεις που ίσως σχετίζονται με το Ταλαμπέκος

- Τρκ bek=σκοπιά, τσιλιαδόρος, Τρκ. και Αλβ. bekçi=φύλακας, νυχτοφύλακας, αγροφύλακς, κ.τ.λ.
- Το Talabek εμφανίζεται σε τοπωνύμια (π.χ.,Ostrov Talabek) και σαν κύριο όνομα (Talabek Nazarov, υπουργός εξωτερικών του Τατζικιστάν).
- Τρκ. tale beka= Να ζήση, να μακροημερεύση
- Τρκ. talebe=μαθητής, αυτός που αναζητεί την αλήθεια
- Τρκ. talabmak=talabımak= (1) χτυπώ, πάλλομαι, σφύζω, χτυπάει η καρδιά μου (2) είμασι ανήσυχος, άνω-κάτα, ταραγμένος (3) επιθυμώ, επιδιώκω, προσπαθώ να αποκτήσω.

Ατυχώς, με βάση τα όσα ξέρω καμμία από αυτές τις εκδοχές δεν δείχνει αρκετά πειστική.

Ταλιαδούρης
Ταλιαδούρος
Ταλιαδώρος

ΤΚΑ=2, 30, 7. Σε ένα Κερκυραΐϊκο γλωσσάρι (εδώ) διαβάζουμε ότι ταλιαδούρος= σύρτης πόρτας που ανεβοκατεβαίνει μαχαιρωτά (Ital. Tagliatore). Σε δημοσίευση του Πανεπιστημίου Κρήτης (εδώ) διαβάζουμε ότι «ο ξυλογλύπτης μέσα από τα Νοταριακά1 και εκκλησιαστικά έγγραφα από επιγραφές και φιλολογικές πηγές αλλά και από την προφορική παράδοση αποκαλείται ως Ινταγιαδόρος, Ηνταγιαδόρος, Ταγιαδόρος, Νταγιαδόρος, Ταλιαδόρος, Ταληδούρος, Ταλιαδούρος, Σκουλπτόρες, Σκολπίτορ, Μαραγκός, Ντεσανιαδόρος, Λεπτουργός). Τέλος τα λεξικά λένε ότι ταλ(λ)ιαδόρος, ταλιαδώρος η ταγιαδόρος λέγεται (10 ο κα τασκευαστής ξυλόγλυπτων εικονισμάτων (2) ο μπαγκαδόρος στο χαρτοπαίγνιο αλλά και ο μανιώδης χαρτοπαίκτης [ΣΤ] ενώ στα Ιτ. tagliare= κόβω και tagliatore= αυτός που κόβει, ράφτης.

Ταλιαντζῆς

dalyan=ψαροπαγιδα, ιχθυοτροφειο , dalyancı=ιχθυοτροφος, εργατης ιχθυοτροφειου (δές καί Δαλιάνης)

Ταμακτζίδης ΤΚΑ=2 (04/10) **

Τάμαλης **ΤΚΑ=4 **

Ταμάμης ΤΚΑ=0,3,1 *αλλά* 11 *ποδοσφαιρογενείς διαδικτυακές αναφορές στο*
Ταμαμίδης όνομα Ταμάμης. Τρκ. tamam=(1) *πλήρης, τελειωμένος, έτοιμος* (2)
Ταμαμούνας σωστός, ορθός (3) *άρτιος, ολόκληρος* (3) ολοκλήρωση, *αποπεράτωση* (4) συμπλήρωμα, συμπληρωματικός (π.χ., γωνία) (5) νεκρός, σκοτωμένος. Υποθέτω ότι το τριτο *παράγωγο ίσως αναφέρεται στη γυναικεία ανατομία* (βλέπε, π.χ., Μούντριχας)

Ταμανίδης **ΤΚΑ=7****

Ταμάρα **ΤΚΑ=2****

Ταμαρέδης **ΤΚΑ=11****

Ταμάρης **ΤΚΑ=2****

Ταμουρίδης **(ΤΑ ΝΕΑ).**

Ταμπάκης ΤΚΑ=100+, 51. Ταμπάκης=βυρσοδέψης [ΣΤ], Τρκ tabak= βυρσοδέψης
Ταμπακάκης *απο το Αραβογενές* debbağ= βυρσοδέψης. Βλέπε και Νταμπάκης. Στον ΤΚΚΕ οι Tabak είναι 280 και οι Debbağ 3.

Ταμπής ΤΚΑ=6,2. Ο [ΑΚΛ] προτείνει το Τρκ. tabi=μιμούμενος, επόμενος και ο
Ταμπόγλου [ΔΣ] tab= ψήστης καφέ σε καφενέ. Λέξη tab δεν υπάρχει στα λεξικά μου αλλά τα περι ψήστου είναι σωστά (βλέπε Ηλία Πετρόπουλο, «Ο Τούρκικος καφές εν Ελλάδι» ταμπής λεγότανε αυτός που ψήνει τον καφέ. Ισως το tab να είναι ορθογραφικό σφάλμα διότι οι Οθωμανοί είχαν τα Αραβογενή tabh=μαγείρεμα, tabhî μαγειρικός, tabih=μάγειρας.

Ταμπουράς ΤΚΑ=16, 42, 81+.Υπάρχουν δύο ομόηχες, στό Ελληνικό αυτί, λέξεις.
Ταμπούρης Tabur=τάγμα (αλλά στήν αρχαίζουσα Τουρκική οχυρωμένο
Ταμπουρα(ν)τζής στρατόπεδο απ'όπου καί ταμπούρι) και tambur= μουσικο οργανο *παρόμοιο με το μαντολίνο*, tamburi=ο *παίζων* το tambur, tambura/tambure=έγχορδο μουσικό όργανο, ο ταμπουράς [ΣΤ], tamburacı= *αυτός που παίζει τον ταμπουρά*. Στον ΤΚΚΕ βρίσκουμε *ένα* και μόνο Tamburacı, ούτε ένα Tambur η Tamburi και 17 Tabur. Κατά *τρα φαινόμενα λοιπόν το Ταμπούρης προέρχεται από το tabur, το* Ταμπουρα(ν)τζής *από το tamburacı*, και ο Ταμπουράς

Ταμπουρτζής ΤΚΑ=ΤΚΘ=0 (11/09) *αλλά το επώνυμο εμφανίζεται στο διαδίκτυο*. Στα Ελληνικά το ταμπουρτζής χρησιμοποιείται σαν συνώνυμπ του ταμπουρα(ν)τζής. Στα Τρκ. όμως taburcu= (1) *αυτός που παίρνει* εξιτήριο: (1) *από το νοσοκομείο, ιδιαίτερα αν είναι στρατιώτης και αυτόματα γίνεται πολίτης* (2) *από τη φυλακή* (3) *από τη ζωή*. Τρείς Taburcu στον ΤΚΚΕ.

Ταντάνης[ΤΝ] ΤΚΑ=2,1. Ο [ΑΚΛ] το ετυμολογεί το Ταντάνης *απο* το Τρκ tantana=.

Νταντάνης μεγαλοπρέπεια. Ισως να έχη δίκηο. Επειδή όμως το επώνυμο Dadan είναι εν χρήσει στην Τουρκία, το όνομα Dadanoğlu είναι και τοπωνύμιο (απο την καρτέλα του σπουδαστή Cihan MOTLU Dadanoglu: EV ADRESİ (διεύθυνση κατοικίας) **Dadanoglu** Mah.2.Sok.2/A Diyarbakir), στη Ρουμανία το Dadanoğlu είναι εν χρήσει επώνυμο, και στο φίλμ του Κοστουνίτσα «άσπρη γάτα, μαύρη γάτα» ο γκάνγστερ της ιστορίας ονομάζεται Dadan, δικαιούμαστε να έχουμε αμφιβολίες. Τέλος το [ΟΤ] βεβαιώνει οτι στα Οθ. dadan= σημαίνει ξίφος που δέν κόβει και μεταφορικά φτωχός, φουκαράς (DADAN= Kesmez kılıç. * Fakir, muhtaç kişi). Προτιμώ λοιπόν το Ταντάνης από το dadan=φουκαράς.

Ταντήρας ΤΚΑ=4,0,6 αλλά δύο Κύπριοι αγνοούμενοι (από την Τουρκική εισβολή)
Ταντήρης λέγονται Ταντήρης. Οι [ΜΤ], [ΔΤ], [ΑΚΛ] ετυμολογούν τα δύο πρώτα
Ταντούρης επώνυμα από το Τρκ. tandır= συνδυασμός μαγγαλιού και παπλώματος/κουβέρτας ώστε να ζασταίνονται τα πόδια. Η λέξη είχε υιοθετηθεί στα Ελληνικά με τη μορφή ταντούρι ([ΣΤ]).

Ταξινταράκης [ΤΝ] ΤΚΑ=2. Αλβ. traksid**a**r= συλλέκτης φόρων

Ταουσάνης ΤΚΑ= 19, 2, 12. Ο [ΔΤ] προτείνει το Τρκ. tavşan=λαγός. Κατα τα
Ταουσανίδης φαινόμενα σωστό. Ας προσθέσουμε όμως ότι, επίσης, tavşan=
Ταουσιάνης επιπλοποιός και tavşan= αγόρι που χορεύει τον χορό tavşanca και tavşan oğlanı ήταν μια κατηγορία χορευτών στο Σαράι.

Ταπαντζάς Παρά τό γεγονός ότι Tabancı καί Tapancı είναι εν χρήσει Τουρκικά
Ταπάντζας επώνυμα καί τήν ύπαρξη πολλών λέξεων ηχητικά συγγενών
Ταπαντζής [taban= πατούσα, σόλα, βάση/θεμέλιο, πάτωμα, πάτος (ποταμού), υπόστρωμα (μπογιάς), taban=tapan= γεωργικο εργαλείο (σβάρνα, σβαρνιστής, βωλοκόπος) πού σπάει βώλους χώματος στά χωράφια, tabanca=περίστροφο, tapmak=υπηρετώ, προσκυνάω, λατρεύω, θαυμάζω καί tapa=τάπα, φιτίλι μπόμπας, καί εργαλείο καθαρισμού όπλου (σημειωτέον ότι τά παληά εμπροσθογεμή καννόνια χρειαζόντουσταν 7-14 στρατιώτες καί πολλαπλές ειδικότητες), δέν έχω τήν παραμικρή ιδέα γιά τήν ετυμολογία τού ονόματος. Τά τουρκικά Tabancı καί Tapancı ουσιαστικά αποκλείουν τήν πιθανότητα το Ταπαντζής νά προέρχεται από τό tapa.

Τάπραντζης

Ταραβήρας ΤΚΑ=18.

Ταραμάς ΤΚΑ=16, 1, 4. Ο [ΑΚΛ] ετυμολογεί το Ταραμάς απο το Τρκ. tarama=
Ταραμάν αυγοτάραχο. Αν το Ταραμάς θεωρηθή επαγγελματικό όνομα, έχει
Ταραμανίδης απολύτως δίκηο. Επειδή όμως οι λέξη έχει πρόσθετες έννοιες ας δούμε τι άλλο γνωρίζουμε:

- Για λόγους που αγνοώ οι Ιταλοι συχνά ονομάζουν την ταραμοσαλάτα Taraman salata. Μπορούμε λοιπόν να θεωρήσουμε το Ταραμάν/Ταραμανίδης παραλλαγή/παράγωγο του Ταραμάς.
- Το Taraman είναι, επίσης εν χρήσει Τουρκικό επώνυμο και, π.χ., στα ΝΕΑ (04/06/2005) οι ποδοσφαιρόφιλοι διάβασαν «...ο Ερσούν Γιανάλ προβλέπεται να παρατάξει τους Ρουστού, Ταραμάν, ...»
- Τρκ. taramak=(1) χτενίζω (2) σκαλίζω (3) εκβαθαίνω, βυθοκορώ= καθαρίζω το βυθό απο λάσπες, πέτρες, κ.τ.λ., τον βαθαίνω αλλά, επίσης, «χτενίζω» το βυθό για να μαζέψω όστρακα (4)ερευνώ διεξοδικά (5) λαναρίζω, ξαίνω (μαλλί ζώου) (6) γαζώνω (με αυτόματο, πολυβόλο, κ.τ.λ.) (7) προσθέτω γραμμοσκιά σε σχέδιο (8) σαρώνω, επιτηρώ. Επιπροσθέτως, στην Τρκ αργκό σήμαινε (1) κατακλέβω (2) εξαντλώ, εξουθενώνω, εξοντώνω, εξολοθρεύω, αποτελειώνω.
- Η λέξη ταραμάς έχει στα Ελληνικά πρόσθετες έννοιες οπως το «τρώει η κατσίκα ταραμά;»=Κάτι τέτοια δεν τα πιστεύω!»=« για βλάκα με περνάς;», «τον φτύνει τον ταραμά!» το οποίο υπαινίσσεται κατα τα φαινόμενα ομοφυλοφιλία, ακόμη και το «Ταραμά!» το οποίο κάποιος χρησιμοποίησε σα βρισιά, ατυχώς δεν έμαθα ποτέ τι προσπαθούσε να πη!

Ταραμονλής ΤΚΑ=3 *****

Ταραντζόπουλος ΤΚΘ=1, 06/10. Μάλλον όπως το Ταράτσας (βλεπε επώνυμο).

Ταρατζής ΤΚΑ-ΤΚΘ=0 (06/10) αλλά αναφορές στο διαδίκτυο. Μάλλον όπως το Ταράτσας.

Ταρατζίκης ΤΚΑ=3. Μάλλον όπως το Ταράτσας.

Ταρατόρης[ΤΝ] ΤΚΑ=6, 2 (05/10). Στη Μέση Ανατολή tarator λέγεται μιά μορφή σκορδαλιάς. Στη Μικρασία είναι μορφή σκορδαλιάς με καρύδια. Στα Αλβ. tarator= κάτι σαν το τζατζίκι (έχει γιαούρτι) [ΟΑ], κάτι σαν σκορδαλιά, ταρατόρι [ΝΓ]. Οι Ελλ. ιστοσελίδες λένε ότι ταρατόρι= τζατζίκι με καρύδια και ότι το ταρατόρι η tarator το βρίσκουμε στους Βαλκάνιους και στους Ουγκαρέζους. Δοθέντος ότι επώνυμο Tarator η παρόμοιο στον ΤΚΚΕ δεν βρήκα οι δικοί μας Ταρατόρηδες μάλλον είναι Τζατζικάδες *και το επώνυμο είναι ΒαλκανοΒλάχικο.*

Ταρατώρης

Ταράτσας[ΤΝ] ΤΚΑ=29,1, 1, 1 (06/10). Παρατηρούτμε ότι στα Τρκ. Υπέρχει το târâc=(1) λεηλασία, πλιάτσικο (2) απώλεια της ελεύθερης βούλησης και το tar**a**ça (ταράτσα)= πεζούλα, λουρίδα γής, αναπλασμένη και αναβαθμισμένη ούτως ώστε να προσφέρεται για καλλιέργεια και παρόμοια. Το Ταράτσαλος έχει ομοιότητες με το tar**a**çalı (=με

Ταράτσαλος

Ταρατσίδης

Ταρατσιώτης

ταράτσα), τδο Ταρατσιώτης δείχνει Εθνικό αλλά αντίστοιχο τοπωνύμιο δεν βρήκα. Στο ΤΚΚΕ οι Taraç είναι 6.

Ταριότης [ΤΝ] ΤΚΑ=ΤΚΘ=0. Υπάρχει όμως ένας διαδικτυακός Αναστάσιος Ταριότης (Δαρειώτης) αρχηγός ενόπλων στην επανάσταση το '21. Το όνομά του εμφανίζεται σε πιστοποιητικό ανδρείας (Βιογραφίες Μανιατών) και προαγωγή στο πεδίο μάχης (Ιούνιος 1826) που δόθηκε στον παπά Πανάγο Ρούσο που σκότωσε πέντε ενόπλους εχθρούς

Τάρλας *Ταρλάμης* *Ταρλαντάς* ΤΚΑ=19, 8, 13. Επίσης Ταρλαγιάς (2), Ταρλαλής(2), Ταρλάρας (1), Ταρλατάς (1), Ταρλατζής, (2) Ταρλής (3) Ταρλίζος (1). Σε γενικές γραμμές ([ΔΤ},[ΑΚΛ],[ΔΣ]) αυτά τα ονόματα ετυμολογούνται απο το Τρκ. tarla=χωράφι, παρτέρι μποστανιού. Το πρόβλημα είναι ότι το Τάρλας μάλλον έπρεπε να είναι Ταρλάς, το Ταρλής δεν δείχνει παράγωγο του tarla, κ.ο.κ. Ας δούμε λοιπόν τι άλλες πληροφορίες έχουμε:

- Οι [ΔΣ, ΔΤ] γράφουν Ταρλάς αλλά στο διαδίκτυο υπάρχει μόνο το Τάρλας σαν επώνυμο. Ο μόνος διαδικτυακός Ταρλάς είναι ενας πάλαι ποτέ ακάλυπτος χώρος στη Μυτιλήνη (ο μισός έγινε γήπεδο, ο άλλος μισός πάρκο).
- Οι Τουρκικές ιστοσελίδες δείχνουν οτι Tarlacı και Tarlı (π.χ., Çağla Tarlı) είναι επώνυμα εν χρήσει, tarlalı είναι λέξη εν χρήσει.
- Τα αρχεία του Ellis island δείχνουν οτι τα Tarla (1) και Tarli (24) είναι, επίσης, Ιταλικά ονόματα. Σημειωτέον οτι στα Ιταλικά tarlo (πληθ. tarli)είναι το σαράκι (σκουλήκι που τρώει το ξύλο, σκόρος ρούχων, ένοχη συνείδηση). Υπάρχουν όμως και τέσσερεις Ελληνες μετανάστες με το όνομα Τάρλας, δύο Ταρλάμηδες (ο ένας απο την Λήμνο, τότε Τουρκική), πέντε Ταρλαντάδες οι τέσσερεις απο το Λευκαδίτι (χωριό της Φωκίδας) ο πέμπτος άγνωστο απο πού.
- Περιοχή Καφετζή-τάρλα κοντά στην Κομοτηνή, Κατσαμάκ – τάρλα (νομός Εβρου), οικισμοί Τάρλα, Ταρλαίικα (ΑιτωλοΑκαρνανία)
- Πέρα απο το tarla στα Τρκ. έχουμε και τις λέξεις târ= (1) κλωστή, (2) ίνα, τρίχα (3) κουρέλι (4) πάνω μέρος κεφαλιού, κορυφή, târ= μαύρος, σκοτεινός, θολός και tar=μουσικό όργανο του Ατζερμπαϊτζάν.

Το συμπέρασμά μου από όλα αυτά είναι οτι ωρισμένα ονόματα (π.χ., Ταρλαλής, Ταρλατζής) προέρχονται απο το tarla=χωράφι άλλα, π.χ. Ταρλής, μάλλον όχι.

Τάρτης ΤΚΑ=0..0 και ΤΚΘ=1,1 (12/11). Το Τάρτης εμφανίζεται στις περιοχές

Ταρτίρης της Μακεδονίας που διεκδίκησαν οι ΣλαβοΜακεδόνες αλλά το Τάρτι είναι τοπωνύμιο στη Λέσβο, στις αρχές του 1900 διάφοροι Ιταλοί Tarti μετανάστευσαν στην Αμερική, και στα Τρκ. tart=έξωση, εκδίωξη, αποβολή, tartı=ζύγισμα, ζυγαριά, ποιητικό μέτρο και tartış=ζύγισμα. Οι αρχαίοι αποκαλούσαν Τερτησσό περιοχή της Ισπανίας και εικάζσετατ ότι το ταρ στη λέξη νέκταρ σημαινει θριαμβεύω με αποτέλεσμα το νέκταρ όμπως και η αμβροσία να νικάη τον θάνατο. Παρά το γεγονός ότι στον ΤΚΚΕ βρίσκουμε ένα Tartı, πειστική ετυμολογία δεν βλέπω.

Τασάνης **ΤΚΑ**=ΤΚΘ=0 (04/10) και με πενιχρές αναφορές στο διαδίκτυο. Βλέπε Τασιάνης.

Τασιάς ΤΚΑ=29, 5 (03/10). Μάλλον μητρωνυμικό (ο γιος της Αναστασιάς) και
Τασιάκος το υποκοριστικό του (χωρίς να αποκλείεται να είναι υποκοριστικό παρομοίου ονόματος η επωνύμου)

Τασιαδάμης[ΤΝ] ΤΚΑ=6 (03/10). Ισως σύνθεση κυρίων ονομάτων (π.χ., ο Αδάμης της Τασίας)

Τασιάνης ΤΚΑ=5 (03/10). Πειστική ετυμολογία δεν γνωρίζω. Ισως να είναι μητρωνυμικό η πατρωνυμικό. Μιά άλλη περίπτωση είναι να μας ήρθε από τα Τρκ. όπου taşmak= ξεχειλίζω, χάνω την υπομονή μου, υπερβαίνω τα όρια, φέρομσι αναιδώς, βράζω (αλκοολική ζύμωση) και taşımak=μεταφέρω αντικείμενα, στηρίζω/κουβαλάω/ζαλώνομαι, μεταφέρω λόγια/κουτσομπολιά. Οι αντίστοιχες ενεστωτικές μετοχές είναι taşan και taşıyan και στον ΤΚΚΕ βρίσκουμε 147 Taşan (με αρκετές διπλο- και τριπλοεγγραφές) και 8 Taşıyan. Ας σημειωθή ότι:

- Το ν μόλις προφέρεται στα Τρκ. και ως εκ τούτου δεν αποκλείεται τα Τασιάνης και Ταυσάνης (βλέπε επώνυμο) να έχουν την ίδια ρίζα.
- Στη Βουλιαγμένη υπάρχει το δάσος ΤΑΣΣΙΑΝΗΣ με το διπλό σίγμα να παραπέμπη(;) στο Τρκ. ş.

Τασιούλας ΤΚΑ=47, 68 (03/10). Υποκοριστικά του Τάσος που είναι υποκοριστικό
Τασιούλης του Αναστάσιος

Τασλακίδης ΤΚΑ=4,1. Ο [ΑΚΛ] επικαλείται το Τρκ. taşlamak= λιθοβολώ, ο [ΔΤ] το
Τασλάκογλου taslak=φαλακρός. Νομίζω οτι ο [ΔΤ] έχει δίκηο αν και τα λεξικά μου λένε κάτι ελαφρά διαφορετικό: taslak= (1) οτιδήποτε ειναι πρόχειρο, χοντροκοπιά, χρειάζεται περισσότερη δουλειά, αρχικό σχέδιο, σκίτσο, προμελέτη, σκαρίφημα (2) γυμνός, άτριχος. Το διαδίκτυο μνημονεύει έναν Τασλάκη και τα Τρκ. επώνυμα Taslak, Taslakoğlu (και τορπιλίζει το taşlamak μιάς και οι Τούρκοι γνωρίζουν τη διαφορά ανάμεσα στη προφορά του s και αυτήν του ş).

Ταστάνης[ΤΝ] ΤΚΑ=12 (03/10). Στα Τρκ. υπάρχει το taştan= από πέτρα, πέτρινος (taş=πέτρα και tan≈από, κάτι ανάλογο του αρχαιοΕλληνικού -θεν σε λέξεις όπως πανταχόθεν, παιδιόθεν, άνωθεν, ανέκαθεν) και taş atan= αυτός που ρίχνει πέτρες, ο λιθοβολών και μεταφορικά αυτός που συγκεκαλυμμένα, πλαγίως και με υπονοούμενα κατηγορεί, κριτικάρει και παρόμοια. Στον ΤΚΚΕ οι Taştan είναι (200+,32) οι Taşatan 15.

Ταστεμιρογλου ΤΚΑ=3 (03/10). Στο διαδίκτυο το επώνυμο δείχνει ΤουρκοΕλληνικό και ΤουρκοΒουλγαρικό αλλά ποτέ Τουρκικό. Υπάρχει όμως το Τρκ. επώνυμο Taşdemir (taş=πέτρα, σκληρός σαν πέτρα, (αργκό) χρήμα , και demir=σίδερο, και το τι ακριβώς σημαίνει taşdemir δεν ξέρω).

Ταστζόγλου ΤΚΑ=12 (03/10). Παραλλαγή του Ταστσόγλου, βλέπε επώνυμο

Ταστσής ΤΚΑ=1, 4, 9 (03/10). Στα Τρκ. taş=πέτρα (και πλείστες όσες παρεμφερείς έννοιες) και taşçı=λιθοξόος, λατόμος, νταμαρτζής.
Ταστσίογλου
Ταστσόγλου

Τασχουνίδης ΤΚΑ=1 (03/10). Ο [ΔΣ] γράφει « < λέξ, τουρκ. = αλαζόνας, υπερυψωμένος». Δοθέντος τέτοια λέξη δεν βρήκα στα λεξιά και τέτοιο επώνυμο δεν βρήκα στον ΤΚΚΕ, ουδέν σχόλιον.

Τάτας ΤΚΑ=13,9,80,7. Η Ελληνική έχει τη λέξη τάτας= πατέρας (στη νηπιακή) παρόμοια με το Αλβ. tatë=μπαμπάς, ίσως από το αρχαίο τέττα, προσφώνηση απο νεώτερο σε μεγαλύτερο (παρόμοιο με το τιμητικό θείε... το Αλβανικό lalë (~μπαμπά, θείε, μεγάλε αδελφέ) και το Τουρκικό abi (μεγάλε αδελφέ). Βλέπε όμως και Τάτης.
Τατάκας
Τατάκης
Τατασόπουλος

Ταταμίδης **ΤΚΑ=3 ****

Τάταρης ΤΚΑ=33 (04/10). Στα Τρκ. Tatar=Τάταρος, tatar=έφιππος ταχυδρόμος, tatarı=μισοψημένο φαγητό και tatari ταχυδρομικό περιστέρι. Υποθέτω λοιπόν ότι το Τάταρης είναι επαγγελματικό, ίσως σε μερικές περιπτώσεις σκωπτικό.

Τάτης[ΤΝ] ΤΚΕ~ 52, 127 (04/13). Ο [ΜΤ] γράφει απο το Τρκ. tat=τραυλός, ετυμολογία που υιοθετεί ο [ΑΚΛ] και παραθέτει ο [ΔΤ] ο οποίος όμως προτιμάει το tat=γλυκάδα νοστιμάδα. Στα λεξικά που συμβουλεύθηκα βρήκα και τα εξής:
Τατάκης

- Το Οθ. taat=προσκύνημα λατρεία
- Το Τρκ. tat= (1) γεύση με έμφαση στην ευχάριστη γεύση και (2) θέλγητρο, ενδιαφέρον, και παρόμοια
- Tat= (1)Υποτιμητική Οθ. εκφραση με την έννοια Κούρδος/ Πέρσης (2) (αρχ.) φτωχός, φουκαράς κακομοίρης (3) (αρχ.) ξένος
- Οθ. ta'tis= κατι που σε κάνει να φτερνίζεσαι και ta'tiş= κατι που σου δίνει δίψα.

Μετά απο όλα αυτά νομίζω οτι μπορούμε να διαλέξουμε ανάμεσα στο

	tat=νοστιμάδα, γλυκύτητα, θέλγητρο (νοστιμούλης, γλυκούλης, θελκτικός) που είναι και το πιο πιθανό η το Tat=(βρωμο) ΚουρδοΠέρσης και παρόμοια. Οι Tat στον ΤΚΚΕ είναι 45 (03/10).
Τάτος *Τατόης* [TN]	ΤΚΑ=7,0 (08/11). Το Τατόης δεν είναι εν χρήσει επώνυμο. Το παραθέτουμε όμως επειδή ήταν το επώνυμο Αρβανίτη φυλάρχου που έδωσε το όνομά του στο Τατόι. Το Τάτος μάλλον είναι παραλλαγή του Τάτας, Τάτης η Τάτσης. Δοθέντος ότι ο ποδσφαιριστής Τάτος (Ατρόμητος) γεννήθηκε στη Χειμάρα, οι ετυμολογικές προσεγγίσεις από την Αλβ. ενισχύονται.
Τατίογλου[TN]	ΤΚΑ=4 (όλοι στον Κολωνό, κατά τα φαινομενα πατέρας και 3 παιδιά) (04/10). Το –ογλου δείχνει Τρκ. αλλά στον ΤΚΚΕ αντίστοιχα ονόματα δεν βρήκα. Στο διαδίκτυο το Tatıoğlu είναι σπάνιο (5 αναφορές, κυρίως σε κατοίκους Γερμανίας) το Tatlıoğlu κοινό (πάνω από 8000 αναφορές). Υποθέτω λοιπόν ότι το Τατίογλου είναι παραφθορά του Τατλίογλου (Tatlı= γλυκός – κυριολεκτικά και μεταφορικά)
Τάτσης[TN]	ΤΚΑ=100+. Ισως από το Αλβ. taç= (1) από τα γουρονάκια της ίδιας γέννας το μικρότερο η το τελευταίο (2) στερνοπαίδι οικογενείας (και κατά τεκμήριο αυτό που θα γηροκομήσει τους γονείς του) (3) φέσι/τουρμπάνι μπεκτασή. Υποθέτω ότι η έννοια #2 είναι η ρίζα του επωνύμου
Ταυσανίδης[TN] *Ταυσάνογλου*	ΤΚΑ=3,3 (03/10). Στα Τρκ. tavşan= (1) λαγός (2) ξυλουργός, κατασκευαστής ντουλαπιών (3) αγόρι που χόρευε «το χορό του λαγού». Στον ΤΚΚΕ οι Tavşan είναι 74.
Ταφράς *Ταφραλής* *Ταφρόγλου*	ΤΚΑ=5,2, 2 (01/10). Τρκ. tafra=περηφάνεια, ματαιοδοξία, αλαζονεία και tafralı=ματαιόδοξος, περήφανος, ψωροπερήφανος, αλαζόνας, καυχησιάρης, κομπαστής, κομπορρήμων, φαφλατάς. Ενας και μόνος Tafralı στον ΤΚΚΕ.
Ταχμαζίδης *Ταχματζιδης*	**ΤΚΑ=19,9.** Περιέργως πως, το όνομα Ταχμα(τ)ζής δεν υπάρχει ούτε στον ΤΚΑ ούτε στο διαδίκτυο.
Ταχμιντζής *Ταχμιντζόγλου* *Ταχμιτζάκης* *Ταχμιτζής* *Ταχμιτζόγλου*	ΤΚΑ=1,2,4,2,9. Βασικά έχουμε τις Τρκ. λέξεις tahmin= πρόβλεψη, πρόγνωση, μαντεψιά, εκτίμηση και tahmis=άλεσμα/καβούρντισμα καφέ. Τον παληό καιρό κάθε σοβαρό μαγειρείο (π.χ., στούς μεγάλους τεκκέδες) είχε ειδικευμένο προσωπικό αναμεσά τους και τον tahmisçi. Η λέξη και το επάγγελμα σήμερα δείχνουν να υποφέρουν αλλά όχι και το επώνυμο. Στο διαδίκτυο βρίσκουμε διάφορους Tahmisçioğlu, συμπεριλαμβανομένου του καθηγητή οικονομικών Ahmet Kamil Tahmisçioğlu ο οποίος επαγγέλεται τον «tahminci». Αντιθέτως, το επάγγελμα των «tahminci» με τις προβλέψεις (καιρού, στατιστικής), μελλοντολογίες, και προγνωστικά ποδοσφαίρου διανύει λαμπρές ημέρες αλλά σαν επώνυμο δεν τα πάει

και πολύ καλά (υπάρχει μία και μόνο διαδικτυακή Tahmincioğlu). Υποθέτω λοιπόν οτι τα επώνυμα με ντζ προέρχονται απο το tahminci και τα υπόλοιμα από τον tahmisçi με το «τσ» να μεταβάλεται σε τζ.

Ταχτάς
Ταχταράς
Ταχτατζής
Ταχταμπασίδης

ΤΚΑ=18,8,31,1. Ο [ΑΚΛ] προτιμάει την σπάνια γραφή Τάχτας και την ετυμολογεί απο το Τρκ. tahta=σανίς, πλάκα. Συμπληρώνουμε ότι στα Τρκ. έχουμε και τη λέξη taht= θρόνος (2) κάτω επιφάνεια, αντίστοιχος χώρος, απο κάτω (3) τύπος καλπασμού αλόγου (4) επιδρομή, ληστεία, επίθεση, λεηλασία, πλιάτσικο. Το tahta επίσης σημαίνει ξύλο, ξύλινος (π.χ., tahta bacak= ξυλοπόδαρο). Η έκφραση tahta başı που κυριολεκτικά σημαίνει στην κορυφή της πλάκας σημαίνει κατ' επέκτασιν αρχηγός. Η λέξη tahtacı σημαίνει πριονιστής αλλά και μέλος Μικρασιατικής φυλής Αλαουϊτών.

Ταχτσής[ΤΝ]
Ταχτσίδης
Ταχτσόγλου

ΤΚΑ=6, 19, 3. Στο διαδίκτυο υπάρχουν κάτι λίγοι Tahtçı και αρκετοί Takçı ενώ στον ΤΚΚΕ οι αριθμοί είναι, αντίστοιχα 0 και 4. Στα Τρκ./Οθ. tak=χτύπημα και ιδιαίτερα χτύπημα που παράγει ήχο (π.χ, όπως στο «χτυπάω την πόρτα»), κτύπος, κρουτάλισμα και tâk=(1) αψίδα (2) κλήμα. Το Tahtçı είναι ηχητικά πλησιέστερο, το Takçı έχει το προνόμιο να είναι παρόν! Με αυτά τα στοιχεία ψηφίζω Takçı.

Τεβεκέλης

ΤΚΑ=5. Αλβ. teveqel= χαζός, ηλίθιος, βλάκας, καθυστερημένος.

Τέγος[ΤΝ]
Τεγόπουλος

Η λέξη τέγος εμφανίζεται στα Ομηρικά έπη με την έννοια της σκεπής/στέγης/οροφής και κατ᾽επέκτασιν του στεγασμένου χώρου [ΙΠ]. Εν συνεχεία αποκτά και την έννοια του πορνείου [ΙΣ]. Ανήκει στην ίδια ετυμολογική οικογένεια όπως τα στέγω, στέγη, στεγνός, στεγανός [ΡC]. Στά νέα Ελληνικά (καθαρεύουσα) στεγίς είναι η τραβέρσα της στέγης και στεγοστάτης η ορθοστάτης το δοκάρι που την στηρίζει [ΣΤ].

Τεζάρης

ΤΚΑ=4 ??

Τέζας

ΤΚΑ=11. Ο [ΑΚΛ] το ετυμολογεί από το Τρκ tez=ταχύς, γρήγορος. (αλλά και ενεργητικός, ανυπόμονος). Σημειώνουμε και την Ελληνική λέξη τέζα απο τα Ιταλικά (teso/a μετοχή του tendere=τεντώνω)

Τεκέρ[ΤΝ]
Τεκερίδης
Τεκερλέκης
Τεκερτάλης

ΤΚΑ=1,0,8,1. Τρκ teker=telerlek= ρόδα, τροχός, tekerli=tekerlekli= τροχοφόρος αλλα και teker teker(απο το tek=ένας) ένας-ένας. Ας σημειώσουμε όμως και το tekerlek της Τουρκικής αργκό [FD2]με την έννοια βλεδυρός αλλά και (κυρίως) παθητικός ομοφυλόφιλος. Οι διαδικτυακοί (Τούρκοι) Tekeroğlu είναι δεκάδες και οι Tekerlekoğlu ένας-δυο, και ανάμεσα στα κάπως απίθανα Τουρκικά επώνυμα συγκαταλέγεται και ο Duran Tekerlek (κυριολεκτική μετάφραση σταματημένος τροχός). Σημειώνουμε ότι το όνομα Τεκερίδης (5 αναφορές στο διαδίκτυο ετυμολογείται από τούς [ΔΣ, ΔΤ] απο τό tek=ένας--> teker~μοναδικός, ξεχωριστός.

Τεκηρίδης
Τεκιρήδης
Τεκηρδαγλή

ΤΚΑ=3,1,1. Στο διαδίκτυο βρίσκουμε έναν Τεκιρίδη (αθλητή, Κατερίνη), ένα Τεκηρίδη (φαρμακοποιό, Βέροια) και δεκάδες Tekiroğlu (Τουρκία). Τρκ tekir=με βούλες, στικτός οπότε χρησιμοποιείται και σαν όνομα ζώων (γάτος με ραβδώσεις και βούλες, κουτσομούρα [ψάρι], λύγξ [αιλουροειδές]). Το Τεκηρδαγλή έχει σα δεύτερο συστατικό το Τρκ dağlı=βουνήσιος η (πολυ πιθανώτερο εδώ) σημαδεμένος (βλέπε Νταγλής). Πλην όμως το Tekirdağ είναι πόλη της Τουρκίας στην Ευρωπαϊκή ακτή της Προποντίδας οπότε το Tekirdağlı μάλλον δείχνει καταγωγή.

Τεκές[ΤΝ]
Τεκελής
Τεκελεκίδης
Τεκελόγλου
Τεκέογλου
Τεκεσάββας

ΤΚΑ=3, 5, 1, 2, 1. Το Τεκελεκίδης μάλλον δείχνει παραλλαγή του Τεκερλεκίδης (βλέπε Τεκέρ). Τα υπόλοιπα μοιάζουν παράγωγα του Τρκ. teke=(1) τράγος [κατ᾽επέκταση αλαζόνας] (2) γαρίδα (3) όνομα φυλής Τουρκομάνων. Επίσης Teke eli= περιοχή ανάμεσα στην Αλάνεια και την Αντάλεια, η αρχαία Παμφυλία, teke burunlu=γαμψομύτης, teke sakalı=τραγογένης.
Ας σημειώσουμε και τα, ηχητικά τουλάχιστον, συγγενή tek=ένας, μόνος, μοναδικός και Tekel=μονοπώλιο. Σημειώνουμε οτι στην Τουρκία Tekel bayii σήμαινε κατάστημα μονοπωλίου (ποτά και καπνός) και στην αργκό μαστούρης, μεθυσμένος, σκνίπα στο μεθύσι.

Τελάλης
Τελαλίδης
Τελάλογλου

ΤΚΑ=17,1,1. Δές Ντελάλης.

Τέλης
Τελάκης
Τελίδης
Τελιογλανίδης
Τέλιος
Τελόγλου
Τελούδης

ΤΚΑ=17, 10, 40, 1, 8, 3. Ωρισμένα απο αυτά τα ονόματα ετυμολογούνται ([ΑΚΛ], [ΔΤ]) απο το Τρκ. tel=σύρμα. Ο [ΑΚΛ] μάλιστα ετυμολογεί το Τέλης δυό φορές, τη μία απο το teli=χορδή και μία απο το tel=σύρμα (μικρό το κακό!). Πριν να ετυμολογήσουμε ας δούμε τι στοιχεία έχουμε:

1. Τέλης είναι κατά κανόνα το υποκοριστικό του Αριστοτέλης
2. Τέλιος, Τέλιας,Τελλιώ, Ντέλιος είναι υποκοριστικά του Στέλιος αλλά σε ωρισμένες περιπτώσεις του Αριστοτέλης η του Κωνσταντίνος ([ΝΤ]).
3. Τρκ. dellâk= tellâk= μασέρ σε Τρκ. χαμάμ
4. Περίπου 3000 διαδικτυακές αναφορές στο όνομα Teloğlu. Καμμία σιαδικτυακή αναφορά στο Telioğlan, ~800 στο Delioğlan
5. Η βασική έννοια του tel είναι σύρμα, τρίχα, ίνα, χορδή (μουσικού οργάνου). Εχει όμως και την έννοια του λόφου/λοφίσκου
6. Το Τρκ. tel με τα κατάλληλα συμφραζόμενα αποκτά την έννοια του τηλεγραφήματος/ λεπτού (αδύνατου) ανθρώπου/ γκάφας/ ανάγκης να φύγης να τρέξης μακρυά (δες και το Ελλ. σύρμα= φύγε, έρχεται ο μπασκίνας κ.τ.τ.)/ ταλέντου και κλίσης σε κάτι/

καλού ντυσίματος και αγαλλιάσεως (δες το Ελληνικό ντύθηκε στην τρίχα).

Συμπερασματικά θα έλεγα οτι τα ονόματα που παρέθεσα δεν έχουν κοινή ρίζα. Το Τέλης είναι μάλλον Αριστοτέλης, τα Τελίδης, Τελάκης και Τελούδης μπορούν να είναι υποκοριστικά του Τέλης αλλά και Ελληνοποιημένα Τρκ. επώνυμα, το Τέλιος μάλλον έρχεται από το Στέλιος, το Τελάκης μάλλον είναι παράγωγο του tellâk αλλά ίσως και υποκοριστικό του Στέλιος. Το Τέλογλου παράγωγο του Τρκ. tel. Τέλος, το Τελιογλανίδης μάλλον είναι παραφθορά του Τρκ. Delioğlan= τρελλόπαιδο (δές καί Ντελής, Δελής) και ετυμολογείται ως Deli+oğlan+ίδης.

Τεμερζίδης ΤΚΑ=1,3,2. Παραλλαγές τών Δεμερτζής/Δεμιρτζής, βλέπε επώνυμα.
Τεμερτζίογλου
Τεμερτζόγλου

Τεμεροντζής ΤΚΑ=1. Παραλλαγή του Δεμερτζής, βλέπε επώνυμο.

Τενεκές ΤΚΑ=2,17,6,2. Τρκ. teneke=τενεκές.
Τενεκετζής
Τενεκίδης
Τενεκούδης

Τενές ΤΚΑ=7, 29. Πριν μπούμε στις λεπτομέρειες, ας δούμε τι είναι λίγο πολυ γνωστό:
Τεννές

(1) Ο [ΑΚΛ] ετυμολογεί το Τενές απο το Τρκ ten το οποίο αποδίδει ως δέρμα (σωματικό). Ο [RT] γράφει το ελαφρά διαφορετικό ten=κορμί, σάρκα και δίνει σαν παράδειγμα ten fanilasι=φανέλα (που φοριέται κατάσαρκα). Το ten έχει και την έννοια της πρωινής δροσιάς και Ten= ο ποταμός Don.

(2) Τα Τρκ. έχουν τη λέξη tene= (1) κορμί (2) κορμός δέντρου (3) ιστός αράχνης (4) άτομο (άνθρωπος).

(3) Στο διαδίκτυο δέ έχουμε ούτε Tenoğlu ούτε Teneoğlu. Εχουμε όμως ~10000 αναφορές στο όνομα Tanoğlu. Η λέξη tan έχει διάφορες έννοιες μία απο τις οποίες είναι η αυγή. Οπότε, ίσως Tanoğlu~ Αυγητίδης (τερματοφύλακας ΑΕΚ).

Ολα αυτά τα βρίσκω πιό μπερδεμένα παρά διαφωτιστικά και κανένα τους δεν εξηγεί το διπλό ν στην πλειοψηφία των ονομάτων.

Τέντες ΤΚΑ=24, 3 (06/10). Το Τέντες εμφανίζεται συχνά και ως Τεντές, ακόμη και για το ίδιο πρόσωπο. Στα Τρκ. υπάρχει το Ιταλογενές t**e**nte= τέντα, σκίαστρο, το Περσογενές tente= ιστός αράχνης και το επώνυμο Tente (τρείς στον ΤΚΚΕ). Υπάρχουν το dede (Τρκ. αλλά και το Αλβ.,
Τεντεγιάννης
[ΤΝ]

λεπτομέρειες στο Ντέντες) και το Αλβ. κύριο όνομα D**e**dë=Ντέντε από το Θεοδόσης [ΟΑ,ΜΜΔ]. Μετε φόβου Κυρίου επιλέγω σαν ρίζα το Ντέντε=Θεοδόσης.

Τεπερίδης
Τεπερίκογλου
Τεπέρογλου

ΤΚΑ=14,1,7. Ο [ΑΚΛ] ετυμολογεί το Τεπερίδης από το Τρκ. tepir=κόσκινο. Μάλλον έχει δίκηο καθώς το Τεπέρογλου δεν υπάρχει στις Τρκ. ιστοσελίδες αλλά υπάρχει το Tepiroğlu (σπάνιο, ~ 16 αναφορές) και το Deperoğlu (από τα Ιουδαϊκά αρχεία της Πόλης, νύφη το 1963). Το όνομα Teper εμφανίζεται σαν εβραϊκό όνομα με την έννοια κανατάς στα Γίντις (ΕβραιοΓερμανική διάλεκτο στη Γερμανία/Πολωνία/Ρωσσία αλλά όχι στην Τουρκία) ενώ η Τρκ. λέξη teper (από το tepmek) σημαίνει κλωτσάει (κυριολεκτικά η μεταφορικά οπως το κλωτσάει μια ευκαιρία).

Τεργιακής[ΤΝ]
Τεριακής
Τεριακίδης

ΤΚΑ=17, 1, 9. Αλβ. terjaqu**i**= θεριακλής/ μερακλής/ ειδικός σε θέματα καταχρήσεων καφέ/τσιγάρου/οινοποσίας κ.τ.τ. Ο Αναστάσης Τεργιακής απο τη Θράκη σκοτώθηκε στην επανάσταση(;) απο τους Τούρκους (Σύμη).

Τερεζής
Τερεζάκης
Τερεζόπουλος.

ΤΚΑ=8, 80, 1. Ο [ΑΚΛ] ετυμολογεί το Τερεζάκης από το Τρκ terazi=ισορροπία ο [ΔΣ] απο το Τρκ. tereci= πωλητής καρδάμου Υπάρχει βέβαια και το terecci=ικέτης, αυτός που ζητάει κάποια χάρη, εκλιπαρεί, περιμένει κάτι, ελπίζει σε κάτι. Ολα αυτά είναι ωραία αλλα ονόματά Ελληνικά η Τουρκικά που αντιστοιχούν στο Τερετζής/tereci δέν μπόρεσα να βρώ. Δεν βρήκα βέβαια και ονόματα τύπου Τεραζ--- αλλά βρήκα ένα (και μόνο) Terazioğlu στο διαδίκτυο. Η λέξη terazi/terazu στα Τρκ. σημαίνει πλάστιγγα, ισότητα, ισοδυναμία, κοντάρι ακροβάτη, δικαιοσύνη, μηχανισμός διατηρήσεως ισορροπιών κ.τ.τ. Υπάρχει όμως και τα Αλβ. terez**i**= ζυγαριά, ισορροπία, ζύγισμα (κυριολεκτικο η μεταφορικο, π.χ., συνεπειών) διατήρηση ισορροπιών και terez**it**= ισορροπώ, εκτιμώ/ ζυγίζω/ υπολογίζω μιά κατάσταση/ τα λόγια μου/ τις συνέπειες. Σε γενικές γραμμές ο [ΑΚΛ] δείχνει να έχη δίκηο αλλά πιθανόν το όνομα να μας ήρθε απο τους Αρβανίτες.

Τερεκίδης[ΤΝ]

ΤΚΑ=3. Ο [ΑΚΛ] ετυμολογεί το όνομα απο το Τρκ tereke=κληρονομιά. Ισως. Αλλά έχουμε και τη λέξη terek (πολλαπλές έννοιες ανάμεσα στις οποίες και νεαρό κορίτσι/) και το τοπωνύμιο Terek (ποταμός στον Καύκασο) και τούς Terek κοζάκους. Δοθέντος ότι στο διαδίκτυο βρίσκουμε έναν kai μόνο Terekoğlu αλλά κανέναν Terekeoğlu, προτιμώ την ετυμολογία απο το terek η το Terek.

Τερζής

ΤΚΑ=100+. Τρκ. terzi=derzi=ράφτης (που έρραβε μη φράγκικα ρούχα)

Τερλιάμης[ΑΝ]
Τερλιγκάκης

ΤΚΑ=2,6,5,1,1,2,3,6. Στην Τρκ. έχουμε τις λέξεις terli=ιδρωμένος, καταϊδρωμένος, terlik=(1) τερλίκι [ΣΤ], υπόδημα απο μάλλινο ύφασμα,

Τερλίδης
Τερλίκας
Τερλικσίογλου
Τερλιλής
Τερλιμπάκος
Τερλιξής
Τερλικσίδης

παντόφλα, πασούμι (2) ύφασμα για να απορροφήση ιδρώτα και επαφή (π.χ., καλυμμα κεφαλιού κάτω απο κράνος, ύφασμα κάτω απο τη σέλλα) (3) λεπτός γυναικείος μανδύας και terlikçi= αυτός που φκιάχνει η πουλάει τερλίκια. Επίσης, στα Αλβανικά, terl**i**qe=παντόφλα από λεπτό δέρμα. Ο [ΑΚΛ] ετυμολογεί το Τερλίγκας ΤΚΑ=0 και διαδίκτυο=0) απο το terlik και αυτή η ετυμολογία καλύπτει τα, Τερλίκας Τερλιγκάκης και μάλλον είναι επαγγελματικό όνομα και υποκοριστικό του. Τα παρόμοια σε σημασία Τερλικσίογλου, Τερλιξής και Τερλιξίδης προέρχονται απο το terlikçi. Ενώ το Τερλίδης (όπως και το σπάνιο Terlioğlu) από το terli. Το Τερλιάμης ίσως σχετίζεται με το Αλβ. t**e**rlë= ομάδα απο καλύβες βοσκών στο βουνό Αγνοώ την ετυμολογία των, Τερλιμπάκος αλλά, ελλείψει καλυτέρων στοιχείων, προς το παρόν, υποθέτω οτι το πρώτο συστατικό είναι terli.

Τερόβας[ΑΝ]
Τεροβίτης
Τεροβίτσας

ΤΚΑ=1,2,0 αλλά ο τελευταίος είναι διαίτητης και ως εκ τούτου αρκετά γνωστός. Οικισμός Τέροβο, νομός Ιωαννίνων, και Τέροβα (έτος 1845, Ευρυτανία) τοποποθεσίες Terove/Terrove στην Αλβ. (ίσως απο το Αλβ. terr=σκοτάδι, terr**o**=σκοτεινιάζω, Αορ. terrova). Το Τεροβίτης δείχνει καταγωγή, το ίδιο ίσως ισχύει και για τα άλλα δύο, χωρίς να αποκλείεται και το terr**o**. Οσο για το Τέροβο κ.τ.λ. παρατηρούμε ότι οι καταλήξεις –οβο -οβα και –ιτσα (π.χ., Τύρναβος, Αράχοβα, Τσερνίτσα) θεωρούνται Σλαβικές (με την έννοια τόπος).

Τερτίπης

ΤΚΑ=28. Τρκ. tertip= οργάνωση/διοργάνωση/συνταγή (μαγειρική η ιατρική) το οποίο ελληνοποιήθηκε τερτίπι= τέχνασμα για αποπλάνηση, κόλπο. Επίσης Αλβ. tert**i**p με σημασία παρόμοια του Τουρκικού. Αν η ρίζα είναι το Τρκ. tertip η έννοια του ονόματος είναι οργωνωτής, οργανωμένος καλά, νοικοκύρης. Αν όμως η ρίζα είναι η Ελληνική μορφή της λέξης, Τερτίπης= κολπατζής, γαλίφης, μικροαπατεωνίσκος.

Τέφας
Τεφάνης
Τεφαράκης
Τεφαρίκης
Τεφαντζής

ΤΚΑ=13,12,1,8,1. Ο [ΑΚΛ] ετυμολογεί το Τεφαντζής από το Τρκ. tefaci(;;;)=τοκογλύφος (μάλλον ορθογραφική αβλεψία, τα λεξικά μου γράφουν tefeci). Ισως! Αλλά στην ιστοσελίδα http://vlahos.xan.duth.gr/draseis/imerologia/1996/abiosi.htm (καταστροφή της Μοσχόπολης το 1916 από Αλβανικά σώματα ατάκτων) ανάμεσα στα ονόματα των νεκρών διαβάζουμε το **Τέφας Μπάνης** (Τέφας το βαφτιστικό). Το οποίο μας υποχρεώνει να χωρίσουμε τα πρόβατα απο τα ερίφια διότι αυτά τα ονόματα μάλλον δεν έχουν τη ίδια ρίζα. Παρατηρούμε οτι η λέξη τεφαρίκι (Τρκ. tefarik κατά τον [ΤΦ] σημαίνει πράγμα εκλεκτό) ενώ το Οθ. tefarik εχει διάφορες έννοιες: (1) κάτι το ξεχωριστό (καλό η κακό), κάτι σπάνιο (2) ψιλοπράγματα (3) δώρο μικρής αξίας. Ισως οι έννοιες (2) και (3) να

είναι ειρωνικές. Με βάση τα λίγα στοιχεία που έχουμε θα μάντευα οτι Τέφας/Τεφάνης είναι παραλλαγές του Στέφανος/Στέφος/Στέφας, το Τεφαράκης παραλλαγή του Τεφαρίκης και το τελευταίο από το tefarik (μάλλον με την υποτιμητική σημασία) και το Τεφαντζής παραλλαγή του tefeci (οι Τρκ ιστοσελίδες που αναφέρουν το tefeci είναι ~33.600. Μία μόνο γράφει στα Τρκ tefaci, κατά λάθος.

Τζάβας[ΤΝ]
Τζιάβας
Τσάβας
Τσιάβας

ΤΚΑ=10,17,2,1. Ισως από το Αλβ. çavë=κόρακας. Βλέπε όμως και τα Αλβ. ça (=σκίζω, κυριολεκτικά και μεταφορικά, çava=έσκισα), xh**a**ve=σκύλος αδέσποτος, Τσιάβος=Σταύρος στα Ηπειρώτικα.

Τζαβάλας
Τζαβαλής
Τζαβάνης
Τζαβάρας
Τσαβαλάς
Τσαβαλής
Τσαβάρας
Τσιαβαλάρης

ΤΚΑ=24,9,3,100+, 13, 65,2, 4, 7 . Κατ'αρχήν δεν είναι υποχρεωτικό όλα αυτά τα ονόματα να έχουν την ίδια ρίζα αν και έχουν σημαντικές ομοιότητες αλλά τα λίγα στοιχεία που βρήκα δεν δείχνουν αρκετά για να στηρίξουν ετυμολογικές ερμηνείες και διαφοροποιήσεις. Ο [ΑΚΛ] ετυμολογεί το Τζάβαλης απο το Τρκ. zavallı=κακομοίρης, ταλαίπωρος, δόλιος,φουκαράς, φτωχός. Ισως. Αλλά στο διαδίκτυο βρήκα μόνο το Τζαβαλής και το πέρασμα σπο το Ζ στο Τζ δεν είναι απόλυτα πειστικό. Παραθέτω τα λίγα στοιχεία που βρήκα:

- Τοποθεσία Τζαβάρι (Λέσβος)
- Αλβ. xh**a**vërr= μικρό κλαρί, προσάναμμα
- Τα όσα προαναφέρθηκαν για το όνομα Τζάβας.
- Τσαβαλάς είναι το όνομα οπλαρχηγού ο οποίος εγκαθίσταται στην Πρέβεζα το 1718 όταν η πόλη παραδόθηκε στους Ενετούς.

Τζαβέλας[ΤΝ]
Τζαβέλης
Τζαβέλλας

ΤΚΑ=49, 8, 100+ . Ο [ΔΣ] αναφέρει τον Ανδριώτη και το eau de Javel= ουσία για καθαρισμό ρούχων (Ανδριώτης). Το χλώριο ανακαλύφτηκε το 1774 και το πρώτο εργοστάσιο παραγωγής eau de Javel χτίστηκε στο Javel το 1777. Ατυχώς για την προτεινόμενη ετυμολογία, ο Λάμπρος Τζαβέλας γεννήθηκε το 1745!!! Προφανώς, πρέπει να ψάξουμε αλλού. Ισως το όνομα να έχη κάποια σχέση με το Αλβ. çvjell=(1) zhvjell=ανοίγω/ξεδιπλώνω (π.χ., μπόγο ρούχων) (2) αποκαλύπτω, μαρτυράω, φανερώνω (3) ξερνάω (βλέπε και vell= τρώω υπερβολικά πολύ και vjell=κάνω εμμετό [VO]). Μιά άλλη δυνατότητα είναι το xha= τιμητική προσφώνηση όταν χρησιμοποιείται το βαφτιστικό + δεύτερο συστατικό. Π.χ., το όνομα Veli (= προστάτης, άγιος, Θεός, φίλος, συμπαραστάτης, άρχοντας) η το vëll**a=**αδερφός, αδελφοποιτός, στενός φίλος. Επειδή όμως το όνομα Τζαβέλλας είναι όνομα φάρας Αρβανιτών με παρουσία αιώνων στον Ελλαδικό χώρο, όλες αυτές οι ετυμολογίες, αληθοφανείς η μή, είναι ετυμολογίες υψηλού κινδύνου.

Τζάκας

ΤΚΑ=29 (04/10). Ισως όπως και το Τσάκας, βλέπε επώνυμο.

Τζαμαδάνης ΤΚΑ=1 (07/09)
Τζαμαντάκης ΤΚΑ=2 (02/09)
Τζαμάκος
Τζάμαλης
Τζαμασπισβίδης ΤΚΑ=2.
Τζαμαντούρος ΤΚΑ=0 (07/09). Το Τζαμαντούρος ήταν κάποτε το επώνυμο της οικογενείας Λάσκαρη (βλέπε επώνυμο) και κατά πάσα πιθανότητα δεν υπάρχει πιά. Βλέπε όμως και Τσαμαδός/Τσαμαδούρος.
Τζαμπάζης[ΤΝ] ΤΚΑ=2, 1, 2 (12/9). Ο [ΔΤ] ετυμολογεί το Τζαμπάζης πο το Τρκ.
Τζαμπαζλής ακροβάτης, πανούργος. Ο [RT] βασικά συμφωνει και γράφει
Τζαμπάζογλου cambaz= (1) ακροβάτης (2) ιππέας τσίρκου (3) αγοραπωλητής αλόγων (4) απατεώνας. Σημειώνουμε και το σχεδόν ομόηχο (βλεπε και İstanbul/İstambul) canbaz= (1) παράτολμος (2) cambaz (3) κομάντος του Οθωμανικού στρατού [RT]. Επειδή στα Αλβ. έχουμε τη λέξη xhamb**a**z= (1) αγοραπωλητής αλόγων (2) απατεώνας νομίζω οτι η πιο πιθανή ερμηνεία είναι ζωέμπορος/απατεώνας. Η ετυμολογία του Τζαμπάζογλου δείχνει προφανής και το Τζαμπαζλής μάλλον είναι Εθνικό δοθέντος ότι στην Τρκ. υπάρχουν 3 χωριά ονόματι Cambaz και τρία Cambazlı, μερικά σε περιοχές με Ελληνορθόδοξη παρουσία. Βλέπε και Τσαμπάς
Τζαμτζής ΤΚΑ=74+, 1. Ονομα επαγγελματικό, τζαμτζής=εργάτης που τοποθετεί
Τζαμάς τζάμια κ.τ.τ., απο τα Τρκ cam=γυαλί, τζάμι και camcı.
Τζαναβάρας ΤΚΑ=24,50. Τρκ. canavar=θηρίο, τέρας, κτήνος, κτηνώδης άνθρωπος
Τζαναβάρης αλλά και Αλβ. xhanav**a**r=κακοντυμένος, ατημέλητος, κουρελιάρης, λεχρίτης [ΟΑ]
Τζανδάρης[ΤΝ] ΤΚ-3,9 (12/14). Από το Περσογενές Τρκ. candar= (1) ζωντανός (2)
Τζανταρίδης γρήγορος, δραστήριος, δυνατός και βασική ετυμολογία can=ψυχή, ζωή+ dar, κατάληξη με την έννοια του κατόχου. Π.χ. mal=λεφτά, περιουσία, ... και maldar=πλούσιος. Στον ΤΚΚΕ οι Candar είναι 45.
Τζαράχος ΤΚΑ=1 (04/10). Βλέπε Τζεράχης.
Τζεβελέκος ΤΚΑ=100+, 11, 19 (03/10). Ισως παραλλαγές του Τζιβελέκης.
Τζεβελέκας
Τζεβελέκης
Τζεβελίκος **
Τζέκας ΤΚΑ=8, 2, 18 (03/10). Τουλάχιστον ένας Τζέκας στον κατάλογο φέρει
Τζέκης το καραμπινάτα Αλβ. όνομα Αφρίμ (=προσέγγιση) και στο
Τζέκος διαδίκτυο βρίσκουμε διαφόρους Xheka. Το Τζέκος ίσως να είναι σύντμηση του Φρατζέσκος. Οι μισθοφόροι Αρβανίτες είχαν τάση να υιοθετούν Ιταλικά ονόματα.

Τζελεμπής ΤΚΑ=ΤΚΘ=0 (04/10) αλλά κάμποσες αναφορές στο διαδίκτυο. Βλέπε Τσελεμπής.

Τζελέπης ΤΚΑ=100+, 100+. Μάλλον απο το celep=ζωέμπορος. Η λέξη πάντως
Τσελέπης σημαίνει και σκλάβος που πήρε υψηλη θέση στο παλάτι του Σουλτάνου, θηλυκή Αφρικανική καμήλα (ουσιαστικά) και ακατέργαστος, χοντροφκιαγμένος, άβολος (επίθετο). Σημειώνουμε επίσης ότι στα Αλβ. (επί Οθωμανών) xhel**e**p= φόρος στα ζώα και xhelep**çi** ο αντίστοιχος φοροεισπράχτορας. Βλέπε και την ακτή Τσελέπη στον Πειραιά.

Τζεμάλης ΤΚΑ=1 (03/10). Κύριο όνομα Cemal από το Αραβογενές cemal=(1) ομορφιά, χάρη,(2) Θεϊκή τελειότητα (3) κάθε έκφραση, δείγμα, απόδειξη της Θεϊκής τελειότητας. Τριάνταδύο Cemal στον ΤΚΚΕ.

Τζεμπετζής ΤΚΕ~57 (02/15). Το Περσογενές Οθωμανικό cebe είχε την έννοια του οπλισμού (αμυντικού και επιθετικού) και των πολεμοφοδίων. Cemeci λεγότανε ο οπλουργός στρατιωτικής μονάδας. Οι Cemeci στον ΤΚΚΕ είναι 414.

Τζεράχης ΤΚΑ=2,3,1,1. Αραβογενές Τρκ. cerrah= χειρουργός αλλά παληότερα και
Τζεράχογλου Αλβ. xherah= (1) πρακτικός γιατρός που κάνει και μικεοεγειρρήσεις (2)
Τζεράχος ο εκτελών περιτομές. Τριάντατέσσεροι Cerrah και
Τζαράχος τέσσεροι Cerah στον ΤΚΚΕ. Βλέπε και Ζαράχης.

Τζερεμές ΤΚΑ=42. Τρκ. cereme, παραλλαγή του Αραβογενούς cerime= (1) τιμωρία (2) πρόστιμο (3) αμαρτία, έγκλημα αλλά και cerim= ένοχος, εγκληματίας. Η λέξη έχει υιοθετηθεί στα Ελληνικά, [ΣΤ], και τζερεμές= (1) άδικο πρόστιμο (2) άδικη ζημιά (3) δύστροπο άλογο (4) τεμπέλης, ρεμπεσκές.

Τζιαβέλης **ΤΚΑ=7**

Τζιαβέλας **ΤΚΑ=2 AKL**

Τζιαβέρης **ΤΚΑ=5**

Τζίβας[ΤΝ] ΤΚΑ=48 (03/10). Τζίβα στα Ελληνικά είναι όνομα ινώδους φυτού που παληά χρησιμοποιούσανε για να γεμίσουν στρώματα. Στην αργκό τζίβα λέγεται το τρίχωμα γύρω από το αιδοίο και τελευταία χρησιμοποιείται και σαν χαρακτηρισμός τύπου μη συμβατικής κόμμωσης. Τζίβα(ς)/ Τσίβα(ς) είναι το όνομα χωριού κοντά στην Τρίπολη. Στα Τρκ. civa (και cıva) σημαίνει υδράργυρος αλλά σαν χαρακτηρισμός ανθρώπου σημαίνει άστατος, ευμετάβλητος και στον ΤΚΚΕ βρίσκουμε 6 Civa και 1 Cıva. Τέλος υπάρχει και το τσιβί (Τρκ. çivi)= ξυλόκαρφο και στην Ελλ. αργκό δύσκολη/επίπονη δουλειά, αγγαρεία, υπέρογκο χρέος, φέσι. Από όλα αυτά κανένα (έξω από το σχεδόν αποδεκτό Civa) δεν μου εμπνέει μεγάλη εμπιστοσύνη αλλά ο αναγνώστης ίσως αλλοιώς αποφασίσει.

Τζιβαέρης **ΤΚΑ=1 (03/10)**

Τζιβάνης ΤΚΑ=25 (03/10) civan=νεος/α και ωραιος/α

Τζιβανιώτης **ΤΚΑ=1 (03/10)**

Τζιβελέκας ΤΚΑ=34,23,4 (03/10). Κάποιος διαδικτυακός Τζιβελέκας ετυμολογει το
Τζιβελέκης επώνυμό υου σαν σύνθεση των Τζίβας και Λέκας. Ισως να έχη δίκηο
Τζιβελέκος αλλά η πιθανώτερη προέλευση είναι το Τρκ. civelek= ζωηρός, παιχνιδιάρης, κοκκέτης (2) νέος, δυνατός και δραστήριος (3) νεαρή καμήλα (4) νεαρός Γενίτσαρος. Στον ΤΚΚΕ βρίσκουμε (200+,14) Civelek.

Τζιλιάνος[ΤΝ] ΤΚΑ=11 (08/09). Το όνομα εμφανίζεται και ως Τζιλιάνης (Κέρκυρα) αλλά και ως Τζιλιάνι (Ιταλός ιστιοπλόος). Υπάρχουν διάφοροι Ιταλοί Giliani και δοθέντος ότι όνομα Guglielmo θεωρείται η ρίζα των επωνύμων Guglielmi και Gilelmi θα μαντέψω κατ' αναλογίαν ότι το Giuliano (από το Julius, από το Jupiter/Ζεύς από την ινδοευρωπαϊκή ρίζα deiw= λάμπω και κατ' επέκταση ουρανός/Θεός [ΑΗ]) είναι η ρίζα των Giuliani και Giliani. Caveat emptor!

Τζίνης cin= 1.τζινι, δαιμονιο, 2. εξυπνος, σπιθα
Τζίνος

Τζιντζής[ΤΝ] ΤΚΑ=1,1,3,4,1 (05/10). Στα Τρκ. cinci=ξορκιστής και στον ΤΚΚΕ οι Cinci
Τζιντζιπατζής είναι 22, οι Cincioğlu16. Κοντά στη Νιγρίτα/Σέρρες υπάρχει το χωριό
Τζιντζόγλου Σιτοχώρι που κάποτε λεγότανε Τζίντζ(ι)ος και παλαιότερα, σε
Τζίντζος έγγραφο του 1569 (εδώ) Τσίντσα. Κατά τα άλλα στα Αλβ. xhixho είναι
Τζίντζαλης τιμητική προσφώνηση ηλικιωμένης γυναίκας από μικρότερή της). Τ Τζιντζής και Τζιντζόγλου είναι Τουρκογενή, για τα υπόλοιπα δεν είμαι σίγουρος.

Τζιόλης δές Τσιόλης

Τζιράκης **

Τζιρούδης ΤΚ=14 (02/13). Μάλλον παραλλαγή του Τσιρούδης δοθέντος οτι στην αιτιατική τον Τσιρούδη κα τον Τζιρούδη προφέρονται με τον ίδιο τρόπο

Τζιρτζίρας ΤΚ=2, 3, 5 (02/13). Στα Τρκ. cıccır= (1) τριγμός (ήχος) (2)
Τζιρτζίρης γλωσσοκοπάνας, παρλαπίπας (3) τρυπάνι και cırcır böceği=γρύλος
Τζιρτζιρόπουλος τριζόνι. Σημειώνουμε επίσης οτι στα Ελληνικά τζίντζιρας= τζίτζιρας=τζιτζίκι.

Τζιρτζιρλής ΤΚ=2, 49 (02/13). Πειστική ετυμολογία δεν γνωρίζω. Ισως να είναι
Τζιρτζιρλάκης παραλλαγή τοτ Τζιτζιλής.

Τζιτζής ΤΚ ~259, 198 (02/13). Στη γλώσσα τών παιδιών, στα Τούρκικα
Τζιτζιλής cici=καλό, ωραίο, αλλα και παιχνίδι (π.χ., αυτοκινητάκι, στρατιωτάκι, κ.τ.λ.). Υπάρχουν όμως και τα Αλβ. xixi=xixë=σπινθήρας, σπίθα, κάτι που λαμπει/αστράφτει (γυναίκα απο ομορφιά, αντικείμενο απο καθαριότητα), xhixhë=σπίθα αλλα και αντικείμενο ευτελές, χωρίς αξία

(αλλα γιαλίζει, λαμποκοπάει) και xhixhëllo= γιαλίζω, λαμποκοπάω. Βλέπε και Τζιντζής

Τζίτζικας[ΤΝ] *Τζιτζικάκης* *Τζιτζικαλάκης* *Τζιτζίκογλου* *Τζιτζικόπουλος* *Τζίτζικος*

ΤΚΑ=6,16,15,1,5,19. Ο [ΑΚΛ] το ετυμολογει όπως και το Τζιτζής απο το Τρκ. cici. Αυτή η επιλογή μου φαίνεται περίεργη δοθέντος ότι στα Ελληνικά έχουμε τη λέξη τζίτζικας για το γνωστό έντομο. Σημειώνουμε οτι στα Αλβ. gjinkallë/a= (1) τζίτζικας (2) φλύαρος, πολυλογάς, φαφλατάς, αερολόγος. Ισως το Τζιτζικαλάκης να είναι ΕλληνοΑλβανική σύνθεση.

Τζίτζιρας[ΤΝ] *Τζιτζιράκης*

ΤΚΑ=25,2. Συμφωνα με ένα δισικτυακό Κερκυραίικο γλωσσάρι, τζίτζιρας=τζίτζικας

Τζίφρας

ΤΚΑ=3 (05/10). Τζίφρα στα Ελλ. είναι η δυσανάγνωστη υπογραφή, το δυσανάγνωστο μονόγραμμα. Το τζίφρα θεωρείται δάνειο από το Ιταλικό zifera/zifra και αυτό από το Αραβικό şifr=μηδέν (βλέπε chiffre(r) στα αλλικά και c(i/y)pher στα Αγγλικά).

Τζομάκας

ΤΚΑ=9 (06/11). Μάλλον παραλλαγή του Τσομάκας, βλέπε επώνυμο.

Τζουμελέκας [ΤΝ]

Μάλλον από τα Τρκ. çömlek=αγγείο, τσουκάλι και çömlekçi= αγγειοπλάστης, τσουκαλάς. Υπάρχει όμως και το Αλβ. çomlek= στιφάδο. Η Αθανασία Τζουμελέκα, από την Ηπειρο ήταν χρυσή Ολυμπιονίκης (βάδην) το 2004.

Τζουμέρτης

[ΤΝ]

ΤΚΑ=1, Αλβ. xhumert=κουβαρντάς, γενναιόδωρος. Εχουμε όμως και το Τρκ. cömert απο το civanmerd/cevanmerd (από τα Περσικά) με τήν έννοια του «γενναίος, ανδροπρεπής, ευγενής, γενναιόδωρος».

Τζούρας *Τζούραλης* *Τζουραμάνης*

ΤΚΑ=35, 4, 7 (01/09). Το Τζούρας ετυμολογείται ως Τζουράς από τον [ΜΤ] με δύο διαφορετικούς τρόπους: Από το Αραβικό cür'a= ρουφηματιά, γουλιά, πρακτικός γιατρός (τα περι πρακτικού γιατρού εμμέσως αμφισβητούνται από τον επεξεργαστή του κειμένου, Ε.Σ. Στάθη ο οποίος σημειώνει ότι αυτή την ερμηνεία δεν μπόρεσε να την επαληθεύση και προτείνει μία άλλη) και το Τρκ. cura=(1) ξεφτέρι, κιρκινέζι (2) είδος μουσικού οργάνου με 2 η 3 χορδές. Ο [ΑΚΛ] ετυμολογεί το Τζούρας από το cura=ξεφτέρι, κιρκινέζι. Πριν προχωρήσουμε σε άλλες εκδοχές ας σημειώσουμε τι άλλο σχετικό γνωρίζουμε:

- **τζουράς**= μουσικό όργανο, κάτι ανάμεσα στο μπουζούκι και το μπαγλαμά
- **τζούρα**= (1) ρουφηξιά τσιγάρου, ναρκωτικού (2) γουλιά υγρού (π.χ., καφέ) (3) κατακάθι υγρού στο [ΙΜΤ] που ετυμολογεί το τζούρα από το μσν. ζούρα= κατακάθι λιπαρής ουσίας και το ζούρα από το σούρα (στα αρχαία δεν υπάρχει, στα νέα έχει έννοιες όχι απόλυτα συμβατές με τη ζούρα).

- **τζούρα**= υποστάθμη, κατακάθι υγρού στους [ΤΦ] που το ετυμολογούν από το Ιταλικό usura. Κατά τη γνώμη μου η ετυμολογία είναι ύποπτη και ο ορισμός ελλιπής. Η βασική έννοια της λέξης, με βάση τη χρήση, είναι ρουφηξιά.
- Στις 17/1 η εκκλησία γιορτάζει τον Αγιο Γεώργιο τον νέο (ἐξ Ἰωαννίνων) ο οποίος γεννήθηκε το 1808 στὸ χωριὸ Τζούρχλι (ἢ Τζούραλη) τῆς ἐπαρχίας Γρεβενῶν, σήμερα άγιος Γεώργιος.
- **cura** [RT]= (1) ο μικρότατος των μπαγλαμάδων (2) είδος φλογέρας (3) μικρόσωμο γεράκι (4) μικρού μεγέθους, μπασμένος, μικροσκοπικός (5) τελευταία ρουφηξιά τσιγάρου. Ο δε [FD2] γράφει ότι στην αργκο σημαίνει και πισινός, κώλος.
- **çür'a** [RT]= (Αραβογενές) (1) γουλιά (2) τελευταία γουλιά πιοτού (3) τα μυστήρια που γίνονται καταληπτά μόνο από εκείνους που έχουν φτάσει στο κατάλληλο επίπεδο αγιότητας.
- Το επίθεμα –man στα Τρκ. έχει και επιτατική έννοια (κάτι ανάλογο τού –άρα στα Ελλ. όπως, π.χ., γκόμενα→ γκομενάρα). Ετσι koca(=μεγάλος)+man=kocaman= πελώριος.
- Πόλις Curali στην Τρκ.
- Στον ΤΚΚΕ βρίσκουμε 42 Cura αλλά ούτε ένα Curalı η Curaman.
- xhura= φλογέρα βοσκού στα Αλβ.
- Δύο πόλεις ονόματι Xhura στην Αλβανία.

Σε τελική ανάλυση:

- Δεν είναι σίγουρο αν το τζούρα=ρουφηξιά,γουλιά προέρχεται από την ζούρα η αν μας ήρθε (ίσως μέσω των Οθωμανών) από τους Αραβες
- Ισως το Τζούρας να σημαίνη Φλογέρας (9 στον ΤΚΑ), Γέρακας (9 στον ΤΚΑ), η κάτι ανάλογο του κοντός/κοντοπίθαρος. Βλέπε και το επώνυμο Ζούρας.
- Το Τζούραλης ίσως να είναι Εθνικό, από το χωριό Τζούραλη (γέρακας;) η ακόμη το ισοδύναμο του Τρκ. cura+lı= ο έχων κώλον (κυριολεκτικά) που στα Ελληνικά μπορεί να αποδοθή ως Κολαράς (5 στον ΤΚΑ) η Κολλάρας/ Κολλαράς (19 στον ΤΚΑ).
- Το Τζουραμάνης θα μπορούσε να έχη παρόμοια εξήγηση με το Τζούραλης, ήτοι ο έχων πελώριον κώλον.
- Ισως κάποιες από τις πολλαπλές ετυμολογίες του Τζούρα να είναι ορθές αν και το πιθανώτερο είναι τα Τζούρας, Τσούρας και Τσιούρας να ειναι μορφές του ίσιου επωνύμου. Για τα επώνυμα Τζούραλης και Τζουραμάνης, όσο διασκεδαστικά κι' αν είναι τα περι κωλαράδων, έχω σοβαρές αμφιβολίες.

[Συμβολή Αναγνώστη] ...στο λήμμα "*Τσουράκης*" αναφέρεται η διαλεκτική σαρακατσάνικη λέξη *τζουράι (τύπος σαρακατσάνικης φλογέρας)*, και γνωρίζω οτι στα χωριά της Λυσιμάχειας Αιτωλ/νιας (και ειδικότερα σε Σαρακατσαναίους της περιοχής, απ'όπου και το'μαθα) υπάρχει η έκφραση "*Εγώ είμαι τζουραϊμάνης*" όταν θέλει κάποιος να πει οτι είναι περήφανος.

[Σχόλιο] Τα περί Τζουραϊμάνη δεν μπόρεσα να τα επαληθεύσω. Δημιουργούν πάντως μιά καινούργια πιθανή ερμηνεία του «Τζουραμάνης».

Τζώρτζογλου **

Τόγκας[ΤΝ] ΤΚΑ=60 (03/10). Ο [ΑΚΛ] γράφει «toccare= εγγίζω, tocca=χειραψία». 'Καμμία αντίρρηση για το toccare αλλά τα δικά μου λεξικά λένε tocca= (1) λεπτεπίλεπτο ύφασμα (2) λακούβα (δρόμου, πεζοδρομίου) και tocco= βαρεμένος, βλάκας, μισότρελλος. Εν πάση περιπτώσει, αν πρέπη να πάμε στο ηχητικό τόκα έχουμε καλύτερες επιλογές (βλέπε επώνυμο Ντόκας). Στα Αλβ. t**o**gë=(1) ουλαμός, διμοιρία (2) τήβεννος, μανδύας (3) οτιδήποτε αποκρύπτει (πρόθεση, περιεχόμενο κ.τ.τ.), t**o**gëz= t**o**këz= πόρπη, αγκράφα και t**o**kës= ότι ζή μέσα στη γή, φίδι. Κανένα από τα παραπάνω δεν με ενθουσιάζει αλλά κάτι καλύτερο δεν γνωρίζω.

Τοζάκης ΤΚΑ=1,7,6. Τρκ. tozak=θύελλα

Τοζακίδης

Τοζάκογλου

Τόκας ΤΚΑ=39 (03/10). Οπως και το Ντόκας. Δοθέντος πάντως ότι στον ΤΚΑ υπάρχει και ένας Τοκαγιάν, η εκ της Τουρκικής ετυμολογία ενισχύεται. Στον ΤΚΚΕ οι Toka είναι 92 και οι Tok 400!

Τοκπασίδης ΤΚΑ=6 (03/10). Το επώνυμο είναι ποντιακό (κατάληξη αλλά και παρουσία του ανάμεσα στους Ποντίους της Εύβοιας). Πιθανόν να είναι Ελληνοποίηση του Τρκ. επωνύμου Tokbaş (8 στον ΤΚΚΕ)

Τομάζος ΤΚΑ=59, 3, 17. Μάλλον παραφθορά του Ιταλ. Tommaso=Θωμάς

Τομάζης

Δομάζος

Τομπάζης tombaz= 1. πλοιο με επίπεδο πατο (για ποταμια, λιμνες) 2. πλωτη γεφυρα. Ονομα αγωνιστών τού 21 αλλά καί επιφανών Κωνσταντινουπολιτών (οικογένεια Εμμανουήλ Μπαλτατζή).

Τομπουλίδης ΤΚΕ= 14,0 (12/13). Υπάρχει πάντως ένας Τομπούλογλου ο οποίος

Τομπούλογλου έγινε γνωστός όταν κατηγορήθηκε οτι απαιτούσε μίζες από τους

[ΤΝ] προμηθευτές δημοσίου νοσοκομείου. Στα Τρκ tombul= στρουμπουλός, χοντρούλης, ευτραφής, χοντρός, και παρόμοια. Ston TKKE oi Tombul e;inai 99!

Τομπροντης ΤΚΑ=7 (03/10). Θέση τόνου και ετυμολογία σε μένα άγνωστες. Ισως από τα Βλγ. και λέξεις όπως οι доброта= καλωσύνη. ευγένεια και добродушен= καλόκαργος, καλοκάγαθος, πράος, ευγενικός (και παρόμοια).

Τόμπρος ΤΚΑ=89+ (03/10). Παραλλαγή του Ντόμπρος, βλέπε επώνυμο.

Τοπάλης ΤΚΑ=35, 73 (03/10). Τρκ. topal= (1) κουτσός, σακάτης (2) οτιδήποτε (π.χ., ζώο, καρέκλα) με ένα πόδι κοντύτερο από τα άλλα. Στον ΤΚΚΕ οι Topal είναι (200+, 52).
Τοπαλίδης

Τοπούζης topuz= ροπαλο, πεος, κοντόχοντρος (ανθρωπος)

Τοπτσής Τρκ. topçu= στρατιώτης του πυροβολικού αλλά και (κατα το έρριξε κανόνι) χρεωκοπημένος, αποτυχημένος, και μαθητής που μένει στην ίδια τάξη.

Τοράκης

Τόσκας Απο το ομώνυμο Αλβανικό φύλο των Τόσκηδων.

Τοτό Αλβ. toto=ορθόδοξος παπάς (ΤΤΑ=4, χωρίς τελικό σίγμα). Το όνομα εμφανίζεται και σύνθετο (Τοτογιάννης, Τοτοκώτσης). Σημειώνουμε και το Τρκ. toto=οπίσθια, πισινός.

Τοτόλης, Τοτολίδης, Τότολος [ΤΝ] ΤΚΑ=30+. Επιφανειακές ομοιότητες με το Αλβ. totolesh (υπερβολικά εύπιστος) και το Τρκ. totolu (κολαράς). Το πρόβλημα είναι οτι και οι δύο λέξεις τονίζονται στη λήγουσα, οπότε ίσως πρέπεινα ψάξουμε αλλού

Τουζλατζής *Τουζλαντζής* ΤΚΑ=0,1, ΤΚΘ=1,0 (03/10). Στα Τρκ. tuz= αλάτι, tuzla=αλυκή και το tuzlacı δείχνει επάγγελμα σχετικό με αλυκή. Στον ΤΚΚΕ οι Tuzlacı είναι 11. Σημειώνουμε 12 τοπωνύμια Tuzla στην Τουρκία, όπως και τα τοπωνύμια Τούζλα στην Καβάλα (σήμερα Πετρωτόν) στην Κατερίνη (σήμερα Αλυκή) και στη Θεσσαλονίκη (παραλία).

Τούκας *Τουκαλής* *Τουκλής* [ΤΝ] ΤΚΑ=9, 2, 2 (03/10). Η δομή των επωνύμων δείχνει ότι ίσως είναι Τρκ. πράγματι έχουμε το Τρκ. (απο τα Αραβικά) tuka= ευσέβεια, φόβος Θεού. Πλήν όμως, στον ΤΚΚΕ βρίσκουμε μόνο ένα Tuka και ένα Tuklu (επώνυμο μάλλον Εθνικό, από το Tuk, στα βάθη της Τουρκίας, γνωστό ως Yaylatepe). Σύμφωνα με τον [ΔΔ] και με ένα γλωσσάρι (τοπικό ιδίωμα Σερρών), εδώ, , τουκάς= τοκάς=πόρπη (βλέπε και Τόγκας, Ντόκας). Σε ιστοσελίδα που περιγράφει παιχνίδια του παρελθόντος, εδώ, διαβάζουμε «***Κυνηγητό:*** *Τα παιδιά χαράζουν πάνω στο χώμα μια γραμμή για αφετηρία και ορίζου το τέρμα (τούκα) που είναι ένα δέντρο ή μια πέτρα στημένη στο χώμα .....*». Τό επώνυμο χρησιμοποιείται στην Αλβανία και ο Αντώνιος Χατσή Τούκας ήταν Υδραίος καπετάνιος που (με άλλους Υδραίους) προσχώρησε το 1807 στη Ρωσσική μοίρα του Σινιάβιν για να πολεμήση τους Τούρκους. Τέλος στα Σέρβικα tuka= ćurka= γαλλοπούλα (2) χαζοβιόλα, ηλίθια, χαζη (γυναίκα) ενώ

týkac=ćùrak=ćúran=(1) αρσενιική γαλλοπούλα (2) χαζοβιόλης, ηλίθιος, βλάκας. Από όλα αυτά τίποτα δεν είναι αρκετά πειστικό αλλά με τα παραπάνω δεδομένα θα διάλεγα τη Σλαβική εκδοχή.

ΤΟΥΚΜΑΚΤΣΗ,1 **

**ΤΟΥΚΜΑΤΣΗΣ,1 **

**ΤΟΥΚΜΕΝΙΔΗΣ,1 **

**ΤΟΥΚΤΟΥΚΑ,1 **

Τούλης[ΤΝ] ΤΚΑ=54 (03/10). Πιθανόν να είναι Ελληνοποίηση του Ντούλης (βλέπε επώνυμο). Το Τούλης όμως και το ιδίως το Τούλα (Παναγιωτούλα, Αφροδιτούλα, Σταματούλα) εμφανίζονται σαν υποκοριστικά.

Τούλιας[ΤΝ] ΤΚΑ=32 (03/10). Τούλι λέγεται μορφή λεπτού, ημιδιαφανούς υφάσματος. Το Τούλια είναι κύριο γυναικείο όνομα, βασικά στους Αρβανίτες, και υποκοριστικό τοιυ Δήμητρα (βλέπε και [ΜΜΔ]). Στα Αλβ. έχουμε και τις λέξεις tule=γλουτοί, ψαχνό και t**u**lës=γεμάτος κρέας, σαρκώδης, το αντίθετο του κοκκαλιάρης/κοκκαλιάρικος. Η δική μου μαντεψιά είναι ότι το επώνυμο είναι μητρωνυμικό από το Τούλια (κάτι ανάλογο του Δημητρούλιας, 37 στον ΤΚΑ) αλλά όσοι προτιμούν να το συνδέσουν με το Τούλης, Τούλα, Τούλιος, t**u**lës η οτιδήποτε άλλο ίσως να ξέρουν καλύτερα. Επιπλέον, δεν είναι υποχρεωτικό το Τούλιας να έχη μία και μοναδική ρίζα.

Τούλιος[ΤΝ] ΤΚΑ=11 (03/10). Η μαντεψιά μου είναι ότι το Τούλιος έχει ετυμολογία παρόμοια με τα Τούλης/Τούλιας. Οι Λατινομαθείς ας λάβουν υπ' όψιν και το (Ετρουσκικής προελεύσεως) Ρωμαϊκό Tullius (π.χ., το όνομα του Κικέρωνα ήτανε) το οποίο επιζή στα Ιταλικά ως Tullio, Tulli, και Tullo.

Τουλουζας **ΤΚΑ=5 (03/10)**

Τουλουκης **ΤΚΑ=1 (03/10)**

Τουλούμης ΤΚΑ=21 (03/10). Στα Τρκ. tulum=τουλούμι tulum gibi= σαν τουλούμι= (1) πρησμένος (2) χοντρός σα γουρούνι. Στον ΤΚΚΕ οι Tulum είναι 103 και οι Tulumcu 8.

Τουλουμιτζής **ΤΚΑ=1, 3, 6 (03/10).** Τρκ. tulumcu= ο επαγγελματίας του τουλουμιπού (κατασκευή η πώληση). Βλέπε και επώνυμο Τουλούμης.

Τουλουμτζής

Τουλουμτζόγλου

Τούμπας ΤΚΑ=70 (04/10). Ο [ΑΚΛ] γράφει tumba=τύμβος. Σωστό, καθ'ότι το tumba είναι δάνειο από τα Ελλ. (λέξη τύμβος). Ο τύμβος (σε μορφή λοφίσκου) είναι γνωστός και ως τούμπα (αντιδάνειο) καί είναι η ρίζα της λέξης τούμπα= ακροβατική περιστροφή του σώματος (2) κατρακύλα, κουτρουβάλα, πέσιμο (και της Τρκ. tumba με παρόμοια έννοια). Στα Λατινικά βέβαια υπήρχε και το tubus=σωλήνας και tuba= είδος σάλπιγγας (σήμερα όνομα μουσικού πνευστού). Στα Αλβ. βρίσκουμε τα tube= (1) αγέλη, κοπάδι (2) μάτσο, όσα κρατάει η χούφτα,

χουφτιά και tumbë= (1) σκούφια/φέσι με φούντα (2) συστάδα δέντρων, (3) άδεντρη κορυφή λόφου/βουνού (βλέπε και κορυφή Τούμπα στον Ολυμπο). Το ποιά/ποιές από αυτές τις λέξεις και έννοιες γέννησαν το επώνυμο για μένα παραμένει μυστήριο. Ισως πρέπει να ψάξουμε αλλού. Ας προσθέσουμε ότι το ποπωνύμιο Τούμπα εμφανιζεται 4 φορές στη Μακεδονία, μία στην Ηπειρο, στη Θεσσαλία και στην Πελοπόννησο

Τουμπακάρης ΤΚΑ=55 (04/10).

Τούνης[ΤΝ] ΤΚΑ=4,2. Το Τούνης θα μπορούσε να είναι παραλλαγή του Ντούνης αλλά σε αντίθεση με τους εκατοντάδες Ντούνηδες χωρίς ούτε ένα

Τούνογλου Ντούνογλου (ΤΚΑ), Για κάθε δύο Τούνηδες υπάρχει και ένας Τούνογλου. Στα Τρκ. έχουμε τις εξείς πιθανές ρίζες:

- dun= μακρυνός, απών (δες Ντούνης)
- dün= χθές, παρελθόν αλλα στα αρχαΐζοντα Τρκ. νύχτα/νυχτερινός
- tun (Οθωμανικό) το οποίο χρησιμοποιείται στην tundan tuna= απο μέρος/χώρα/ τόπο σε μέρος/χώρα/ τόπο η απο κακό/καταστροφή/τραγωδία σε κακό/καταστροφή/τραγωδία και tundan tuna düşmek= περιπλανιέμαι στα ξένα.
- Πληροφορίες απο το διαδίκτυο (λεξικό Τουρκικής δημοτικής μουσικής) βεβειώνουν ότι tun = (1) γωνία, γωνιά, κοινότητα, περιφέρεια, κρυψώνα, κρησφύγετο (2) κατεύθυνση/πορεία, άποψη, συνοικία, συνοικισμός, γειτονιά, μαχαλάς
- tün=νύχτα.

Επειδή όμως το Tunoğlu είναι σύνηθες Τρκ. επώνυμο, το Dunoğlu δεν υπάρχει και, σε γενικές γραμμές, οι Τούρκοι μπερδέβουν την προφορά της Τουρκικής λιγώτερο απο τους Ελληνες, το tun δείχνει η πιό πιθανή ρίζα.

Τουνουσίδης αθλητής πάλης, Πεκίνο.

Τούντας Ισως απο το Αλβανικό tund= σείω, κινώ, χτυπάω τό γάλα (για

[ΤΝ] βούτυρο), t**u**ndaç=t**u**ndës=κάδος αλλά καί ραβδί γιά αποβουτύρωση.

Τούρλας[ΤΝ] ΤΚΑ=25 (04/10). Ο [ΑΚΛ] γράφει αρχ. Τρούλα>Τούρλα μυτερή κορυφή. Τα δικά μου λεξικά [ΔΔ,ΙΜΤ] ετυμολογούν το Τρούλλος από το Ελληνιστικο Τρούλλα= (1) κύπελλο, κούπα, μέτρο υγρών και εν συνεχεία τρούλλος → τούρλα=ύψωμα σαν τρούλλος, ήτοι ύψωμα στρογγυλό και μικρό. Παράλληλα ο [ΔΔ] γράφει τουρλόπαπας= προγάστωρ, κοιλαράς παπάς. Σε τελική ανάλυση, η πιό αληθοφανής ετυμολογία δείχνει να είναι η τούρλας=κοιλαράς, με την κοιλιά

πρησμενη και όσα αυτή η ερμηνεία συνεπάγεται (βλέπε και τα τουρλώνω, τουρλωτός με παρόμοιους ορισμούς στα λεξικά).

Τουρούνης ΤΚΑ=8 (03/09).

Τουρσούγκας

Τουρσουνίδης ΤΚΑ=1,4 (05/10)

Τουρσούνογλου

Τουτουνας ΤΚΑ=6 (03/09).

Τουτουντζής ΤΚΑ=22, 1,,2,3 (03/09).

Τουτουντζιάν

Τουτουντζίδης

Τουτουντζιδάκης

Τουτουτζής ΤΚΑ=5, 3 (03/09).

Τουτουτζιδάκης

Τουτράρας **

Τουφεξής ΤΚΑ=46. Τρκ. tüfek=τουφέκι και tüfekçi= κατασκεθυαστής τουφεκιών και πάλαι ποτέ φρουρός του Σουλτάνου.

Τοχούρογλου [TN] Tohur ειναι ένα σχετικα σύνηθες Τουρκικό όνομα. Μιά λίστα 282 αντιπροσώπων από τή Σμύρνη είχε τρείς Tohur. Το όνομα ίσως να σχετίζεται μέ τήν Αραβικής προελεύσεως tuhr (αυτού τού είδους η μεταλλαγή παρατηρείται στό Αραβικό tuhm=σπόρος, αυγό, σπέρμα τό οποίο στά Τούρκικα γίνεται tohum) μέ τήν έννοια τής καθαριότητας με έμφαση στη γυναικεία καθαριότητα, όπως τήν ορίζουν οι Ιουδογενείς θρησκείες. Παρατηρούμε οτι το Αραβικό όνομα TAHIR σημαίνει ενάρετος, καθαρός, αγνός.

Τράγκας

Τράκας

Τράμπας ΤΚΑ=26, 3(04/10). Στα Ελλ. τράμπα=ανταλλαγή αγαθών,από το Τρκ. trampa (ίδια σημασία) και αυτό απο το trampa= εξαπάτηση (Ιταλική διάλεκτος) [IMT]. Παρατηρούμε ότι στα Ιτ. tromba= (1) τρομπέτα (2) πλειστηριασμός, trombare= (1) παίζω την τρομπέτα, σαλπίζω (2) εξαπατώ, και τα επώνυμα Tromba, Trombino, Trobadore συνδέονται με το επάγγελμα του τελάλη/πλειστηριαστή ο οποίος με τη σάλπιγγά του ανήγγειλε τον ερχομό του. Δοθέντος ότι στα Ελλ. υπάρχει μιά τάση να συγχέεται το τράμπας με το τρόμπας (~χαζός, χαζούλης, ψιλομαλάκας. Βλέπε τα τραμπαρίφας και τρομπαδούρος στο www.slang.gr) και το Ιτ. tromba εννοιολογικά συγχέεται με την τράμπα, ίσως το trampa να προέρχεται από το tromba.

Τραμπαδούρος

Τραμπάκος ΤΚΑ=1,1 (04/10). Μάλλον από το Τράμπας, βλέπε όμως και Τραμπάκλος

Τραμπάκογλου

Τραμπάκλος ΤΚΑ=4,1,5,5 (04/10). Τραμπάκουλο (από το Ιτ. trabaccolo)= (1) ογκώδες

Τραμπάκολος
Τραμπάκουλας
Τραμπάκουλος
και αργό ιστιοφόρο (2) σωματώδης και αργοκίνητος (συνήθως γυναίκα) [ΤΦ].

Τραχανάς
ΤΚΑ=57 (04/10). Στα Ελλ. τραχανάς (και στα Αλβ. trahan**a**) λέγεται σπιτικό ζυμαρικό, πρώτη ύλη χειμερινής σούπας με το ίδιο όνομα. Οι [ΤΦ] ετυμολογούν τη λέξη από το μσν. Τραγανόν, το [ΙΜΤ] προτιμάει σαν ρίζα την Περσογενή Τρκ. λέξη tarhana (ίδια σημασία). Σε μερικές περιπτώσεις, [ΕΑ], το τραχανάς εμφανίζεται με την έννοια του χωριάτη.

Τρίμης
(ΤΚΑ=50+) Αλβ. trim= γενναίος, ανδρείος, τολμηρός, παλληκάρι κ.τ.λ.

Τρισμπιώτης [ΤΝ]
ΤΚΕ=26 (07/13). Το επώνυμο δείζνει Εθνικό αλλά αντίστοιχο τοπωνύμιο δεν μπόρεσα να βρώ. Βλέπε και το επώνυμο Ντρισμπιώτης

Τσάβαλος
ΤΚΕ=21 (01/14)

Τσαγαλάς
ΤΚΑ=17 (04/10). Στα Ελλ. τσάγαλο από το Τρκ. çağla=çağala=αγουρο αμυγδαλο, άγουρο φρούτο λέγεται το άγουρτο αμύγδαλο. Στον ΤΚΚΕ οι Çağla είναι 25.

Τσαγανός
ΤΚΑ=37 (04/10). Στα Τρκ. çağanoz=κάβουρας. Το τσαγανός=κάβουρας έχει χαθεί από τα Ελλ. αλλά «το τσαγανό» σαν χαρακτηριστικό ανθρώπου (δύναμη, ζωτικότητα, νεύρο,δυναμικότητα) υπάρχει.

Τσαγκρής
Τσαγκρινός
ΤΚΑ=11, 22 (04/10). Ο [ΑΚΛ] ετυμολογεί το Τσαγκρινός από το Τρκ. çağrı = πρόσκληση και ίσως να έχη ένα κάποιο δίκηο δοθέντος ότι στον ΤΚΚΕ βρίσκουμε ~26 Çağrı. Πλήν όμως, ο [RT] αποδίδει το çağrı ως πρόσκληση (από το στρατολογικό γραφείο), ειδοποίηση, αγγελία. Τα λεξικά και το διαδίκτυο λένε και τα εξής:

- Çağri : κύριο Τρκ. όνομα το οποίο ερμηνεύεται ως davet= πρόσκληση (σε κοινωνική εκιδήλωση, δωράκι σε αυτόν που φέρνει την πρόσκληση, δικαστική κλήση).
- τσάγγρα= είδος κυνηγητικού όπλου [ΔΔ]
- τσάγκρα=χερούλι εξωτερικής πόρτας (διαδίκτυο)
- Τσαγρί, χωριό τρης Αχαΐας, κάηκε το 2007
- Τσαγριά, τοποθεσία στον Εγρήγορο Χίου, εδώ, σύμφωνα με τον συγγραφέα τσάγρα=ποντικοπαγίδα και αλλού διαβάζουμε «...ένα λαβωμένο ζώο που το έπιασε η τσάγρα της κοινωνίας...».
- Σε τελική ανάλυση το Τσαγκρινός ίσως να είναι Εθνικό (βλέπε [ΜΤ] σελ. 27 για την κατάληξη –ινός) αλλά τίποτα δεν είναι σίγουρο.

Τσαγλής[ΤΝ]
Τσαγλιώτης
ΤΚΑ=1,6 (04/10). Ο [ΑΚΛ] το ετυμολογεί από το Τρκ. çaglı= ευτραφής κατά τον [ΑΚΛ] και κατά τον [RT] στον ανθό της νιότης, γεροδεμένος, υγιής, σε καλή κατάσταση, δυνατός. Οι Çağlı του ΤΚΚΕ είναι ~75. Το

πρόβλημα είναι ότι το –ιώτης δείχνει καταγωγή. Σε βιογραφία του Παπανικολή διαβάζουμε για επίθεση το 1821 σε Τρκ. πλοία στη Μυκάλη (Τσαγλί) και το διαδίκτυο μιλάει για ορυχείο Τσαγλί Μαύρο στη Φθιώτιδα και τοπωνύμιο Τσαγλί στα Φάρσαλα.

Τσαγρής **ΤΚΑ=35 (04/10). Βλέπε Τσαγκρής.**

Τσάκαλος ΤΚΑ= 100+, 65, 17, 8 (04/10). Το τσακάλι (Περσογενές Τρκ. çakal) σαν χαρακτηρισμός ανθρώπου σημαίνει έξυπνος και καπάτσος. Στα Τρκ. η έμφαση είναι στο πανούργος, πονηρός, στον προσποιούμενο αγαθότητα, στον κακό/μοχθηρό/παληάνθρωπο. Στα Αλβ. çakall σαν χαρακτηρισμμός ανθρώπου σημαίνει αιμοβόρος, αιμοδιψής, εκμεταλλευτής, κάθαρμα, παληοτόμαρο. Στον ΤΚΚΕ οι Çakal είναι ~127.

Τσακαλάκης
Τσακαλογιάννης
Τσακάλογλου

Τσάκας ΤΚΑ=58,19 (04/10). Πέρα από το ηχομιμητικό τσάκ! και το τσάκα-τσάκα, τσάκα, στα Ελλ. υπάρχει η τσάκα των πρεφαδόρων, η τσάκα (τσάκιση) των καλοσιδερωμένων παντελονιών, η έκφραση πιάστηκε στην τσάκα= παγίδα, δόκανο, το τσάκα σαν προστατική του τσακώνω=αρπάζω, πιάνω και σε διήγημα του Παπαδιαμάντη (Ο πολιτισμός εις το χωρίον) η φράση «Ο μπάρμπα-Στέργιος ηγέρθη, εφόρεσε την βράκα του, την *τσάκα* του, εζώσθη το κίτρινον, πλατύ και φουντωτόν ζωνάρι του ... » (τη σημασία της τελευταίας τσάκας δεν την γνωρίζω). Το επώνυμο δεν πολυδείχνει Τρκ. αλλά στον ΤΚΚΕ βρίσκουμε 68 Çak, ~19 Çaka και 3 Caka. Το çak είναι (α) ηχομιμητικό, (β) προστακτική του çakmak=(1) καρφώνω (με χτυπήματα, π.χ. σφυριού) (2) πυροβολώ (3) αντιλαμβάνομαι (4) πληρώνω με πλαστό νόμισμα (5) καταδίδω (γλεντοκοπάω) (6) αποτυγχάνω σε σχολικό διαγώνισμα, (γ) ουσιαστικό που σημαίνει ράγισμα, ρωγμή, χαραμάδα, σκάσιμο, αυγή, και (δ) επίρρημα σημαίνει ακριβώς. Το çaka κάποτε, προ αμνημονεύτων χρόνων, ήτανε γερούνδιο του çakmak . Οσο για το caka, σημαίνει επίδειξη, φιγούρα, κομπασμός η, ακριβέστερα, η εν γένει συμπεριφορά του φιγουρατζή. Στα Αλβ. υπάρχει το cajkë=κεφαλόδεσμος (η τσάκα του Παπαδιαμάντη;), cak= όριο, σύνορο,τελικός σκοπός, cakë=μικρός σάκκος για μεταφορά αλευριού, τυριού, και παρομοίων (2) τόκος caq=γκόλ, çak (ηχομιμητικό), çakaçuke=ρόπτρον, χτυπητήρι πόρτας, çaqe= αράχνη κήπου. Από όλα αυτά όμως τίποτα δεν δείχνει ιδιαίτερα πειστικό και πολύ φοβάμαοι ότι ίσως χρειαστή να κοιτάξουμε αλλού.

Τσακαγιάννης

Τσακατούρας [ΤΝ] ΤΚΑ=12 (05/10). Μάλλον παραλλαγή του Τσιακατούρας, βλέπε επώνυμο.

Τσακέρης[ΤΝ] ΤΚΑ= 0,0 ΤΚΘ=0,5 αλλά και ένας Τσακέρης ποδοσφαιριστής της ΑΕ

Τσακερίδης Περάματος στο διαδίκτυο. Δεν αποκλείεται να είναι παραλλαγή του Τσακίρης, δοθέντος ότι τα Τρκ. φωνήεντα και ειδικά το ι δεν ταυτίζονται ηχητικά με τα Ελληνικά. Πιστεύω όμως ότι η ρίζα είναι το Περσογενές Οθ. çaker= υπηρέτης. Εξη Çaker στον ΤΚΚΕ.

Τσακίρης ΤΚΑ=100+ (04/10). Στα Τρκ. çakır= (1) γκρίζο/μπλέ χρώμα, άνθρωπος με μάτια αυτού του χρώματος (2) είδος γερακιού (3) (αρχαΐζον) κρασί (βλέπε και çakırkeyf=μισομεθυσμένος και μητέρα της εκφράσεως τσακίρ κέφι). Στον ΤΚΚΕ οι Çakır είναι (500+, 208).

Τσακιτζής ΤΚΑ=1,4. Τρκ. çakıcı=(1) κατασκευαστής/πωλητής μαχαιριών (2)
Τσακιτζιάν μπεκρούλιακας (3) ληστής, κατεργάρης, αλιτήριος, μασκαράς, παλιόπαιδο. Ειρωνεία της τύχης, Τσακιτζής (Çakırcalı Mehmet Efe 1872–1911) ήταν το όνομα πασίγνωστου ληστή στην Τουρκία των αρχών του εικοστού αιώνα και ζή ακόμα στις αναμνήσεις της Μικράς Ασίας (Σμύρνη, Φιλαδέλφεια, κ.τ.λ.).

Τσακπίνης ΤΚΑ=17, 1, 4, 2. Τρκ. çapkın= τσαχπίνης, σκανδαλιάρης,
Τσακπινάκης σαρδανάπαλος, γυναικάς αλλά και παληόπαιδο, μασκαράς, άτακτος,
Τσακπίνογλου σκανταλιάρης (μιλώντας για παιδιά). Η λέξη έχει υιοθετηθεί στα
Τσαχπίνης Ελληνικά (τσαχπίνης=πονηρός, κατεργάρης, ερωτιάρης).

Τσακμακᾶς çakmak= τσακμακι, αναπτηρας (σα ρημα σημαινει σφυροκοπαω κ.τ.λ.)

Τσακτσίρας[ΤΝ] ΤΚΑ=5, 3 (04/10). Επειδή το ηχητικά συγγενές Τσαχτσίρης/
Τακτσιρλής Τσαχτσιρλής εμφανίζεται με μεγάλη συχνότητα στην Ελευσίνα, το επώνυμο ίσως είναι Αλβανογενές. Πράγματι, στα Αλβ. çakçirë= κάτι σαν τη κάλτσα των Ευζώνων, ποτούρια και σε ένα Θρακιώτικο γλωσσάρι διαβάζουμε τσακτσίρι= Βράκα ανδρική Θρακιώτικη με σαγιάκι (σαγι᾽λακι= χοντρό μάλλινο ύφασμα [ΣΤ].

Τσάκωνας ΤΚΑ=100+. Τοπωνυμικό. Τσακωνιά είναι περιοχή της Αρκαδίας (γύρω στο Λεωνίδιο) της οποίας οι κάτοικοι είχαν τη δική τους διάλεκτο

Τσάλας, (1) Κατά τον [ΜΤ] (1,2,καί 4) προέχονται από τό Αλβανικό çalë=κουτσός.
Τσάλης, (2) (επίσης çalas=çalthi=κουτσαίνοντας) Ο [ΧΣ] από τήν ίδια ρίζα
Τσαλής, (3) ετυμολογεί το (1). Ο [ΔΤ] ετυμολογεί τά (3,4, και 5) από το
Τσαλίδης, (4) çal î = τεχνητός, ψεύτικος, ανειλικρινής η τό calı=θάμνος.
Τσαλόγλου,(5) Πράγματι, ο ΤΚΑ εχει τέσσερεις Τσαλόγλου καί αυτό δείχνει οτι τό όνομα ίσως να επιδέχεται πολλαπλές ετυμολογίες. Ατυχώς οι πιθανες ετυμολογιες από τήν Τουρκική είναι περισσότερες τής μιάς. Κάποιος Τσάλας ετυμολογούσε τό όνομά του από τό çalmak (πολλαπλές εννοιες ανάμεσα στίς οποίες καί παίζω μουσικό όργανο). Το ακροατήριο φώναζε çal (παίξε) στόν μουζικάντη πρόγονό του. Μέ τήν ίδια λογική το çalış μπορεί νά είναι η προστακτική τού çalışmak (δουλεύω, μελετάω, καί στά αρχαΐζοντα Τουρκικά πολεμάω) ή το ουσιαστικό çalış=μάχη ή τό çaliş= (1) αρχοντική συμπεριφορά (2)

εχθρότητα. Καί αυτά δέν εξαντλούν τίς λέξεις μέ επιφανειακές ομοιότητες αλλά ήδη πολλά γράψαμε.

Τσαλαμανδρής ΤΚΑ=12,1,6. Τα δύο τελευταία δείχνουν το Αλβ. çalaman= κουτσός, *Τσαλαμάνης***[ΤΝ]** χωλός, σακάτης, ελαττωματικός. Το ...δρής χρειάζεται προσοχή αλλά *Τσαλαμάνιος* προς το παρόν, ελλείψει άλλων στοιχείων μένει εκεί που είναι.

Τσαλίκης ΤΚΑ=100+ (04/10). Στα Τρκ. çalık= στραβός, κυρτός, μή ίσιος (2) άνθρωπος με διανοητικά προβλήματα, που το μυαλό του σάλεψε (3) άνθρωπος με σημάδια/ουλές στο πρόσωπο, ουλή. Στον ΤΚΚΕ οι Çalık είναι (200+,~28). Οι μανιώδεις των Αλβ. ετυμολογιών ας θεωρήσουν και το calik= (1) ασκός, ασκί, τουλούμι (2) φυσερό (π.χ., σιδερά) (3) μποτίλια, σακκούλα, τσαντικό δαπό δέρμα (4) χώρος που ενώνει στοές ορυχείου η πηγάδι και στοά ορυχείου.

Τσαλούκας[ΤΝ] ΤΚΑ=3,8,22. Αλβ. çaluk, όπως και το çalaman (βλέπε Τσαλαμάνης)

Τσαλούκης

Τσαλουκίδης

Τσάλος[ΤΝ] **ΤΚΑ=8, Αλβ** çalosh= çalaman (βλέπε Τσαλαμάνης)

Τσαμας ΤΚΑ=1,1,8,1 (12/09). Τη θέση του τόνου στα δύο πρώτα επώνυμα δεν *Τσαμασης* την γνωρίζω. Τα Τσαμασιώτης και Τσαμασλής δείχνουν εθνικά με το *Τσαμασιώτης* Τσαμασλής την Τρκ. μορφή του Τσαμασιώτης. Χωριό Τσαμάσι *Τσαμασλής* κοντά στην Καρδίτσα (μετωνομάστηκε Ανάβρα). Οι ιστοσελίδες του χωριού ετυμολογούν το τοπωνύμιο Τσαμάσι από το παραπλήσιο Ταμάσιον όρος. Στα Ελλ. το Ταμάσιος σημαίνει από την Ταμασό της Κύπρου και κατ' επέκτασιν χάλκινος, μπρούτζινος (βλέπε «Ταμάσιον κρατήρα» στο διαδίκτυο). Η Ταμασός, ορισμένοι πιστεύουν, είναι η Ομηρική Τεμέση. Στν Τρκ. υπάρχει η πόλη Camas η Çamaş κοντά στην πόλη Ordu (τα αρχαία Κωτύωρα, αποικία της Μιλητού). Για τα Τσαμας/Τσαμασης υπάρχουν πολλαπλές ετυμολογικές δυνατότητες αλλά καμμιά δεν δείχνει ιδιαίτερα ισχυρή. Παρατηρούμε πάντως ότι σύμφωνα με ένα διαδικτυακό Ποντιακό λεξικό τσάμα=πλεξίδα και ότι κατά τα φαινόμενα το Τσάμας είναι παραλλαγή του Τσιάμας, βλέπε επώνυμο.

Τσαμαδάνης ΤΚΑ=3 (07/09)

Τσαμαδός ΤΚΑ=51, 0, 1 (07/09) (01/14), αλλά το Τσαμαδούρος βρίσκεται στο διαδίκτυο. Ο [ΣΤ] γράφει τσαμαδό= (1) άγριο σκυλί, «σκυλί τσαμαδό» (2)= άνθρωπος πεισματάρης και τσαμαδούρα=σημαδούρα. **Αναστάσιος Τσαμαδός; Είναι το όνομα ήρωα της επανάστασης (Υδρα 1744-Σφακτηρία 1825**

Τσαμάδης ΤΚΕ~20, 196, 1, 208 (01/14). Ο Τσαμαδός είναι ήρωας του 21 και η *Τσαμαδιάς* επικρατέστερη ετυμολογία είναι από το τσαμαδό= άγριο (σκυλί) και

Τσαμαδιώτης μεταφορικά πεισματάρης (άνθρωπος) [ΣΤ]. Στο ίδιο λεξικό
Τσαμαδός διαβάζουμε οτι τσαμαδούρα=σημαδούρα και ότι το τσαμπάκι είναι (και) παραλλαγή της λέξεως ζαμπάκι (=νάρκισος, μανουσάκι). Δοθέντος ότι ο ήρωας Τσαμαδόςήταν Αρβανίτης, ίσως το Τσαμαδός να προέρχεται από το zëmadh= ξακουστός, φημισμένος (zë= φωνή, λαλιά, φήμη,... και madh=μεγάλος). Το Τσαμαδιώτης δείχνει Εθνικό. Τσαμάδι είναι τοπωνύμιο (Κρήτη, Λαμία) και Τσαμαδού είναι όνομα παραλίας στη Σάμο, και Τσαμαντάς είναι χωριό της Θεσπρωτίας σε ομώνυμα βουνά (βλέπε και Τσαμαδούρας). Η Τσαμαδού βρίσκεται στην περιοχή Κοκκάρι και κατά σύμπτωση(;) στα Τρκ. kokar= μυρίζει (κυριολεκτικά και μεταφορικά όπως στο μυρίζει μπαρούτι, βροχή,...), βρωμάει, έχει αρχίσει να χαλάη *φαγητο και παρόμοια).

Τσαμαδούρας Το Τσαμαδούρας ίσως να είναι εφελληνισμός του Τσαμαντούρας.

Τσαμαδούρος

Τσαμαντουρίδης Τσαμαντάς είναι το όνομα χωριού στην Ηπειρο, κοντά στα Αλβ. σύνορα. Η ιστοσελίδα του χωριού βεβαιώνει ότι το όνομα αποκτήθηκε στα μέσα του 13ου αιώνα όταν ο Παλαιολόγος εξώρισε εκει τους Τσαμαντούρους (βλέπε επώνυμο Λάσκαρης) και τους Καμύτζες.

Τσαμάζ ΤΚΕ=2,2 (09/13). Ο επώνυμος Μιχαήλ Τσαμάζ, διευθύνων σύμβουλος
Τσαμαζίδης στον ΚΟΣΜΟΤΕ βεβαιώνει ότι το επώνυμο ήτανε Τσαμπάζης αλλά, από αμέλεια βιαστικού δημόσιου γραφιά, το 1940 το επώνυμο υπέστη βάναυσοδιαμελισμό και έγινε Τσαμάζ. Βλέπε επώνυμο Τσαμπάζης.

Τσαμάκης ΤΚΑ=7,5,2,11 (05/11). Τα Τσαμάκης, Τσαμακίδης και Τσαμάκος
Τσαμακίδης μπορεί κάλλιστα να προέρχονται από το Τσάμας η το Τσάμης. Το
Τσαμακλής Τσαμακλής όμως έχει άρωμα Τουρκίας και το Τσαμακίδης ίσως να μας
Τσαμάκος ήρθε από τον Πόντο. Στον ΤΚΚΕ βρσκουμε 10 Çamak και 2 Çamaklı. Λέξη çamak στα λεξικά δεν βρήκα αλλά σε μιά Τρκ. ιστοσελίδα διάβασα ότι çamak= στάρι χωρίς γένεια/ μουστάκια στο Ερεγλί (Κόνια/Ικόνιο) και ότι çamak=ο αυτοθαυμαζόμενος, φαντασμένος, ξιπασμένος, ψωροπερήφανος, αυτάρεσκος στο İçel (και υποθέτω ότι το κείμενο εννοούσε Mersin=Μερσίνη που λέγεται και İçel). Το τι ακριβώς μπορεί να σημαίνη το çamaklı, προς το παρόν τουλάχιστον, δεν το γνωρίζω.

Τσαμασίρος ΤΚΑ=20 (12/09). Στα Τρκ. çamasır= (1) εσώρουχα (2) σεντόνια και
[ΤΝ] παρόμοια (3) ότι είναι για πλύσιμο και çamasırcı=cameşuy πλύστρα. Επώνυμο Çamasır στον ΤΚΚΕ δεν βρήκα αλλά το επώνυμο εμφανίζεται στο διαδίκτυο.

Τσαμασφύρ-(α/η/ο)ς ΤΚΑ=9 (12/09). *****

Τσαμεσίδης *Τσαμελασβίλι* ΤΚΑ=0,0 ΤΚΘ=10,1 (12/09). Η πλειοψηφία των Τσαμεσίδηδων ζη στο Ωραιόκαστρο (παληά Davud balı) της Θεσσαλονίκης, μία μάλιστα κατοικεί στην οδο Τσαμεσίδη! Το Τσαμελασβίλι βέβαια δεν είναι Ελλ. επώνυμο αλλά όπως και το –ίδης παραπέμπει στη Μαύρη Θαλασσα. Πράγματι, στο Ωραιόκαστρο εγκαταστάθηκαν Πόντιοι πρόσφυγες Το επώνυμο Dzamelashvili είναι εν χρήσει Γεωργιανό επώνυμο (η κατάληξη –shvili σημαίνει παιδί, το Dzamela δεν ξέρω τι σημαίνει).

Τσάμης Çam είναι το όνομα των Τσιάμηδων, υποομάδα των Τόσκηδων (δές και το τσ[ι]άμικος, όνομα χορού). Στα Αλβανικά και στα Τρκ. çam επίσης σημαίνει είδος πεύκου. Τέλος, ίσως το Τσιάμης να είναι παραλλαγή του Θύαμις, όνομα ποταμού της περιοχής.

Σημείωση: Μετά τον δεύτερο παγκόσμιο πόλεμο χιλιάδες Τσιάμηδες στην περιοχή Θεσπρωτίας εξαναγκάστηκαν να πάνε στην Αλβανία απο τον ΕΔΕΣ (κατηγορήθηκαν για συνεργασία με τους Γερμανούς). Το 2001 υπήρξε αίτημα να επαναπατριστουν όσοι έφυγαν και οι απογονοί τους.

Τσαμούρας *Τσαμούρης* ΤΚΑ= 44, 31 (04/10). Στα Τρκ. çamur=(1) λάσπη, ιλύς, πηλός, δομικό υλικό αν τον πηλο (2) (άνθρωπος) ενοχλητικός, αδιάκριτος (3) ρεμάλι, λεχρίτης, κάθαρμα (4) λάσπη με την έννοια της συκοφαντίας. Στον ΤΚΚΕ οι Çamur είναι 133. Σημειωτέον ότι η Τσαμουριά είναι ετυμολογικά η χώρα των Τσάμηδων και όχι των Τσαμούρηδων.

Τσαμπάς[ΤΝ] Τσάμπας ΤΚΑ=59 (12/09). Το πως κατανέμονται οι 59 ανάμεσα στους δύο τονισμούς δεν το γνωρίζω αλλά στο διαδίκτυο η αναλογία είναι 15 προς 9. Ο [ΑΚΛ] ετυμολογεί το Τσιάμπας από το Τρκ. caba= δωρεάν, λέξη που ελληνοποιήθηκε ως τζάμπα η τσάμπα. Αυτή η ετυμολογία ταιριάζει καλύτερα στο Τσάμπας το οποίο όμως δεν αποκλείεται να είναι παραλλαγή του Τσαμπάς, αποτέλεσμα συγχύσεως με το τζάμπα. Γιά το Τσαμπάς σημειώνουμε τα Οθ. caba= κολλήγας cambaz= (1) ακροβάτης (2) ακροβάτης σε άλογο (3) έμπορος αλόγων (4) απατεώνας και canbaz= (1) άνθρωπος που παίζει τη ζωή του κορώνα γράμματα (2) cambaz (3) στρατιωτικό σώμα για ειδικές αποστολές, κάτι σαν τα ΛΟΚ [RT]. Δοθέντος ότι το cambaz έχει ελληνοποιηθεί ως τσαμπάσης= ζωέμπορας, κυρίως αλόγων [ΙΜΤ], η επικρατέστερη ετυμολογια του Τσαμπάς είναι από το Τρκ. cambaz. Στον ΤΚΚΕ πάντως οι Caba είναι 37, οι Cambaz 66, και οι Canbaz (200+, 3).

Τσαμπάζης *Τσαμπάσης* ΤΚΑ=25, 8. Από το Τρκ. cambaz, λεπτομέρειες στο Τσαμπάς

Τσαμπαλάς ΤΚΑ=7,1,7 (06/10). Το –λής είναι Τρκ. κατάληξη επιθέτων και τα όσα

Τσαμπαλάτης γράψαμε για το Τσαμπάς συνάδουν με μια Τρκ. ετυμολογία.
Τσαμπαλής Πλήν όμως

- Χωριό Τσάμπαλι (σήμερα Βαθύ στο νομό Πρεβέζης).
- Χωριό Τσαμπαλί στη Μικρά Ασία εμφανίζεται σε περιγραφή του Τσεσνεϊρι (Ελληνοχώρι) στην Εγκυκλοπαίδεια Μείζονος Ελληνισμού
- Χωριά Cambala, Cambalı, Cambası(3), Cambaz(2), Cambazlı(3), Canbaz(4), Canbazlı (γράφονται και με Ç) στην Τουρκία.
- Στον ΤΚΚΕ Cabalı και Cambazlı δεν υπάρχουν. Υπάρχουν όμως τρείς Canbazlı.
- Λέξη τσαμπάλια (η)= μικρά κουδούνια που τοποθετούνται σε γίδες η πρόβατα [ΔΔ] αλλά και τσαμπάλι=κουδούνι για προβάτο η γίδα στις Κάρπαθο, Ρόδο, και Κάλυμνο.

Με αποτέλεσμα οι υποψήφιες στυμολογίες να είναι πολλές. Μετά φόβου Θεού και για λόγους ισχνούς θα διάλεγα το τσαμπάλι= κουδούνι για τα δύο πρώτα και το Canbazlı για το τρίτο.

Τσαμπάος[ΤΝ] ΤΚΑ=7 (06/10). Μάλλον παραλλαγή του Τσαμπάς, βλέπε επώνυμο.

Τσαμπός ΤΚΑ=26, 11, 12, 25. Αλβ. camb**u**r=τσαμπί και camb**u**rë= κακοντυμένος, κουρελιάρης, κουρελιασμένος, κακο-εφοδιασμένος[ΟΑ] ενώ στα Ελληνικά έχουμε τις λέξεις τσαμπί (απο το Ιτ. zampa [ΤΦ]) και τσάμπουρο= τσαμπί χωρίς ρώγες. Zampa στα Ιταλικά (και çap**u**a στα Αλβ. [ΟΑ]) σημαίνει πατούσα, πόδι, παλάμη, χούφτα, νύχια (αρπακτικού πτηνού, γάτας) και παρόμοια.

Τσάμπουρας
Τσαμπουράκης
Τσαμπούρης

Τσαμπούκος 31, 7, 2 (04/10). Στα Τρκ. çabuk= çabük= ταχύς, γρήγορος, βιαστικός (2) γρήγορα (3) σβέλτος, επιδέξιος, και çabuk çabuk= τάκα τάκα. Στον ΤΚΚΕ οι Çabuk είναι 276 και οι Çabük=0. Οσον αφορά στη θέση του τόνου στο Τσαμπούκας, βρήκα μία (και μόνο) περίπτωση χρήσεως του επωνύμου (ανάμεσα στους πολυπληθείς τσαμπουκάδες) και το επώνυμο εμφανίζεται ως «Τσαμπούκας Πέτρος». Ο γνωστός τραμπουκάς ετυμολογείται αορίστως από από τα Τρκ. από τον [ΤΦ]. Στο [ΙΜΤ] η λέξη ετυμολογείται από από τα Τρκ. çabuka= «που έχει καταδικαστεί ξανά» και αυτό από το sabıka= προηγούμενες καταδίκες, ποινικό μητρώο, παρελθόν. Ολα καλά αλλά σε κανένα από τα λεξικά μου και τα διαδικτυακά λεξικά δεν βρήκα τη λέξη çabuka. Οι πλέον επιτήδειοι διαδικτυακοί ετυμολόγοι ετυμολογούν το τσαμπουκάς κατ' ευθείαν από το sabıka το οποίο ατυχώς γράφουν sabica με αποτέλεσμα να δημιουργούνται υποψίες όσον αφορά στη σχέση τους με τα Τρκ. και αμφιβολίες για την ορθότητα της ετυμολογίας

Τσαμπούκας
Τσαμπουκεράκης

Τσαντίρης[ΤΝ] ΤΚΑ=21 (04/10). Τσαντίρι στα Ελλ. είναι το πρόχειρο κατάλυμα, η τέντα, η σκηνή, çadër στα Αλβ. σημαίνει ομπρέλλα, σκηνή, οτιδήποτε

προστατεύει (παρασόλ, ασπίδα) και το Περσογενές Τρκ. çader=çadır= σκηνή, είδος γυναικείου μανδύα, ομπρέλλα αλλά και η λέξη çandır= πρόβατο από επιμιξία ρατσών και γενικά ζώο «μπάσταρδο». Στον ΤΚΚΕ οι Çandır είναι 23 και οι Çandır 65. Γεγονός που δημιουργεί το ερώτημα αν οι δικοί μας τσαντίρηδες είναι σκηνίτες η το αποτέλεσμα εθνικής η άλλης επιμιξίας.

Τσαούσης ΤΚΑ=100+ (04/10). Τρκ. çavus=λοχίας. Στον ΤΚΚΕ οι Çavus είναι (200+,29). Σημειώνουμε πάντως (βλέπε [ΔΔ]) ότι τσαούσι είναι ποικιλία αμπέλου/σταφυλιού, ότι τσαούσιος/τζαούσιος ήταν πολιτικό/στρατιωτικό αξίωμα των Βυζαντινών και ότι το Τρκ. τσαούσης κάποτε είχε και τις έννοιες (1) άνθρωπος με κάλυμμα κεφαλής που φέρει λοφιο πολιτικοστρατιωτικό αξίωμα των Οθωμανών. Τέλος, μεταφορικά στα Ελλ. τσαούσης=άνθρωπος αυθαίρετος, θρασύς.

Τσαπαλάς ΤΚΑ=15,8,30,27. Ο [ΜΤ] γράφει «Τσάπαλος (;) (τοσκ.) çapëloj= ξεσκίζω (για θηρία) <σκίζω σε δυό κομμάτια». Τα ίδια και ο [ΑΚΛ] αλλά χωρίς το (;) και τα διακριτικά σημεία τού ë. Το [ΟΑ] γράφει:

Τσαπαλήρας
Τσάπαλης
Τσάπαλος

- capërlo= (1)αλληλοξεσκίζομαι, αλληλοκαταστρέφομαι (2) κομματιάζομαι, καυταστρρέφομαι (3) κομματιάζω, κάνω κομμάτια, καταστρέφω, ρημάζω,
- capërl**u**ar=(1) κομμένος κομματάκια (2) κουρασμένος, πεθαμένος στην κούραση
- çapëlo= (1) κόβω/κόβομαι κομμάτια (2) ανοίγω διάπλατα (π.χ., πόδια, μάτια), πηδάω εμπόδιο (φράχτη, χαντάκι) (3) προσπαθώ υπερβολικά (~γίνομαι κομμάτια)
- çapël**y**er= çapël**u**ar=κομμένος κομματάκια, ορθάνοιχτος.

- Αυτές οι λέξεις όμως έχουν και μιά δεύτερη μορφή:

- çopë= (1) κομματάκι, κομμάτι (2) (θεο)κόμματος, γκομενάρα αλλά και με χρήση σε ιδιωματικές εκφράσεις του τύπου *έγινε κομμάτια* (υπερβολική λύπη, προσπάθεια, θυσία για να βοηθηθή κάποιος) και ας γίνουν όλα κομμάτια!
- çopëlan= κουρελιάρης, θεόφτωχος
- çopëlo=çopëto= (1) κόβομαι κομματάκια (2) αλληλοτρώγομαι, αλληλοξεσκίζομαι (3) κάνω κομμάτια, αποδεκατίζω, ρημάζω (4) καταστρέφω, σπάω, τραυματίζω, βλάπτω (5) διαιρώ σε μερίδια.

Σε τελική ανάλυση, η ετυμολογία του [ΜΤ] δείχνει σωστή αλλά νομίζω οτι η έννοια του ονόματος ταιριάζει καλύτερα στις μεταφορικές έννοιες τύπου κουρελής, κατακουρασμένος, καταλυπημένος, κ.τ.τ.

Τσαπάρας[ΤΝ] [ΤΚΑ Τσαπάρας=100+, Τσαπάρης/Τσαπαρής=29] Ο [ΔΤ] ετυμολογεί το *Τσαπάρης* Τσαπαρής α[πο το Τρκ çaparı=πετονιά με πολλά αγκίστρια. Η λέξη *Τσαπαρής* σύμφωνα με το [RT] προέρχεται απο τα Ιταλικά. Ο [ΑΚΛ] ετυμολογεί το Τσαπαράς απο το çapak= πολλά αγκίστρια μαζί (μάλλον λάθος γραφής, το çaparı υπάρχει, το çapak δεν το βρήκα πουθενά). Πλήν όμως έχουμε και τα çapar= (1) έφιππος ταχυδρόμος (2) αλμπίνος, κάποιος που έχει άλφωση, βλογιοκομμένος, çaparız=εμπόδιο, δυσκολία, μπέρδεμα και τα Αλβ. çapar= ταινία, κορδέλλα¨. Φίδι με έντονες γραμμές και çapari=εκνευρίζω. Τείνω λοιπόν στην άποψη οτι η ετυμολογία τών [ΔΤ,ΑΚΛ] είναι λίγο βιαστική.

Τέλος σημειώνουμε ότι Τσαπάρης ήταν τό όνομα Αλβανών μπέηδων και Οθωμανών αξιωματούχων οι οποίοι ενέχονται στην ιστορία του Σουλίου (λεπτομέρειρς στο http://www.souli.8m.com/history.html).

Επειδή στον ΤΚΚΕ επώνυμο Çaparı δεν βρήκα αλλά οι Çapar είναι 197, νομίζω ότι η ρίζα είναι το çapar. Ισως σε μερικές περιπτώσεις το Τσαπάρας να είναι μεγενθυντικό του Τσάπας.

Τσάπας ΤΚΑ=18 (04/10). Οι λέξεις capa (Αλβ.), çapa (Τρκ.) και τσάπα=αξίνα έχουν την ίδια προφορά, έννοια, και ρίζα (την Ιταλ. zappa =αξίνα, σκαλιστήρι). Στον ΤΚΚΕ οι Çapa είναι 77 ενώ στην Ιταλία το Zappa είναι εν χρήσει επώνυμο αλλά και πρώτο συνθετικό διαφόρων επωνύμων (π.χ., Zappacosta, Zappaterra, Zappavigna).

Τσαπκίνης ΤΚΑ=2, βλέπε Τσακπίνης

Τσαπκόσογλού ΤΚΑ=1 **

Τσαπόγας ΤΚΑ=23 (04/10). Σύμφωνα με τον [ΚΜ] τσαπόγας=ψηλοπόδαρος. Η απόδοση [ΚΜ] επαναλαμβάνεται συχνά αλλά δεν αιτιολογείται. Στα Αλβ. çap**o**k= κόκκαλο κνήμης, μηρού η λεκάνης και cjap**o**k= νεαρός τράγος. Ισως το çap**o**k και το Τσαπόγας να έχουν κάποια κοινή ρίζα.

Τσαπούλης[ΤΝ] ΤΚΑ=2. Σε ένα διαδικτυακό γλωσσάρι για το χωριό Σκούτερνα/Ελατοχώρι διαβάζουμε «**Τσαπούλης, ήταν το βόδι με γκρι και κόκκινο χρώμα**». Οσοι δεν πείθονται από αυτή την ετυμολογική νύξη μπορούν να λάβουν υπ όψιν τα εξής:

- Στα Τρκ. çapul=λαφυραγωγία, λεηλασία, πλιάτσικο, επιδρομή με σκοπό το πλιάτσικο, λάφυρα, κλοπιμαία. Πάντως, παρά τα ιστορικάπροηγούμενα, στον ΤΚΚΕ ούτε Çapul ούτε Çapulcu (=λαφυραγωγός) υπάρχουν.

- Στα Αλβ. cap=cjap=(τσάπ και τσιάπ) στα ΚουτσοΒλάχικα =τράγος και **ç**apull=interest σύμφωνα με το [ΟΑ]. Υποθέτω ότι εννοεί interest =ενδιαφέρον και όχι interest = τόκος
- Τσαμπούρης;

Από όλα αυτά τίποτα δεν μου φαίνεται ιδιαίτερα πειστικό και δεν ξέρω αν πρέπει να διαλέξουμε βόδι, τράγος, η κάτι άλλο. Βλέπε και Τσαπούρης, σε περίπτωση που το ρ μετηλλάγη σε λ.

Τσαπούρης ΤΚΑ=2 (04/10). Βλέπε Τσιαπούρης.

Τσαπουρνής ΤΚΑ=5, 2 (06/09). Τσαπουρνιά είναι το όνομα θαμνου (με αγκάθια και
Τσαπουρνιώτης άσπρα λουλούδια), όνομα χωριών (Ελασσόνα, Γρεβενά (μετωνομάστηκε σε Τρικοκκία), Βόρεια Εύβοια, Αχαΐα/Καλάβρυτα) και τοπωνύμιο (Λιβαδερό/Κοζάνη). Το Τσαπουρνιώτης είναι καθαρά Εθνικό, ίσως και το Τσαπουρνής.

Τσαρλακουτάκης ΤΚΑ=2,1 (04/10). Τσαρλαμπάς λεγότανε γαοκτήμονας στην Πρέβεζα,
Τσαρλαμπάς μητρικός παππούς του Οδυσσέα Αντρούτσου. Το επώνυμο έχει γίνει
[ΤΝ] και τοπωνύμιο στην Πρέβεζα. Τσαρλαμπάς είναι και το επώνυμο πολιτικού τζακιού από την Λευκάδα. Το επώνυμο δεν δείχνει να έχη Τρκ. η Αλβ. αντίστοιχο και η γεωγραφική του παρουσία ψιλοδείχνει Ιταλία. Στα Ιταλικά ciarla= πολυλογία, φλυαρία, κουτσομπολιό αλλά και επώνυμο Ciarla. Ισως το πρώτο συνθετικό των εν λόγω επωνύμων να είναι το ciarla.

Τσάρτας δες Τσιάρτας

Τσατάλας ΤΚΑ=6, 4, 2, 19, 2, 9, 1, 9 (04/10). Στα Τρκ. çatal= (1) δίκρανο, διχάλα,
Τσατάλης διχαλωτός (π.χ., διχαλωτή γενειάδα, σφυρί με εγκοπή για να βγάζη
Τσαταλιάνος καρφιά) (2) διακλάδωση, σταυροδρόμι/σημείο οπου ο δρόμος χωρίζεται
Τσαταλιός στα δύο (3) δισήμαντο *(4)*δυσνόητο, μπερδεμένο, δύσκολο (5) βραχνός
Τσατάλμπας (χαρακτηρισμός φωνής). Η λέξη έχει υιοθετηθεί στα Ελλ. ως τσάταλο/
Τσατάλμπασης τσατάλι και τη σημασία (1) διχάλα (2) μαστίγωση, ξυλοκόπημα,
Τσατάλογλου ραβδισμός και (3) επίπληξη, χλευασμός, βρισιά. Στον ΤΚΚΕ οι Çatal
Τσάταλος είναι 175 και οι Çatalbaş 101 (baş=κεφαλή). Στην Τρκ. υπάρχουν πόλη και κωμόπολη με το όνομα Çatal αλλά και ~50 τοπωνύμια με πρώτο συνθετικό το Çatal. ¨ενα από αυτά είναι το Çataloğlu. Σημειώνουμε και το Αλβ. çatal με την ίδια βασική έννοια (διχάλα κ.τ.τ.).

Τσάτουμας **

Τσαφάρας[ΤΝ] ΤΚΑ=71+,2. Παρά την δυσαναλογία των αριθμών, η «κανονική»
Τσιαφάρας είναι η δεύτερη (δές το Τσάφας). Σημειώνουμε οτι το Τσαφάρας συχνα γραφεται Τσαφαράς, σε τέτοιο σημείο που οι ιστοσελιδες του χωριού Καλλιάνι πότε αναφέρονται στον Τσαφάρα Βασίλειον και πότε στον Β. Τσαφαρά. Στα Αλβ. **ç**afër= παιδί έξυπνο, σπίθα

Τσάφας[ΤΝ] ΤΚΑ=25,1. Αν λάβουμε υπ όψιν τον μεταγλωτισμό του αντιστοίχου
Τσιάφας Αλβανικού ονόματος (δες σημείωση ΤΣ10) και το γεγονός οτι οι Τσιάμηδες/τσιάμικο έχουν γίνει Τσάμηδες/τσάμικο, οδηγούμεθα στο να αγνοήσουμε τους αριθμούς και να υιοθετήσουμε το Τσιάφας σαν την κανονική γραφή. Αλβ. çaf=παγωνιά, λεπτή επίστρωση πάγου και çafë= çafkë=(1) φλυτζάνι (2) κορυφή του κεφαλιού (3) λειρί (4) αδύνατη/λεπτή/λιγνή γυναίκα (5) είδη πουλιών (αετομάχος, ψαροφάγος).

Τσαχιλίδης ΤΚΑ=4, 2 (04/10). Επιφανειακές ομοιότητες με το Τρκ. Cahil/Cehil
Τσαχειλίδης όνομα προσώπου που συμβολίζει την προ-Μωάμεθ άγνοια και προσπαθεί, εις μάτην, να σαμποτάρη τον προφήτη, Στα Τρκ, η λέξη σημαίνει αμορφωσιά, άγνοια, αμόρφωτος, αδαής κ.τ.τ.. Μια άλλη εξ ίσου απίθανη προσπάθεια ετυμολογίας θα ήτανε να συνδέσουμε (του Τσαχιλής απόντος) το Τσαχιλίδης με το Τσαχλής, βλέπε επώνυμο.

Τσαχλής[ΤΝ] ΤΚΑ=2 (04/10). Σε γενικές γραμμές η είμαστε στο χώρο του δεν ξέρω. Το Περσογενές Οθ. çah=çeh- (1) πηγάδι (2) λάκκος, γούπατο, μπουντρούμι, υπόγειο κελί οπότε το çahlı έχει την έννοια του «με πηγάδι, έχων πηγάδι» και παρόμοια. Ολα καλά αλλά επώνυμο çahlı στον ΤΚΚΕ δεν βρήκα.

Τσαχμπαζής ΤΚΑ=1. **

Τσαχπίνης ΤΚΑ=2, βλέπε Τσακπίνης.

Τσαχτσαρλής ΤΚΑ=2, 13, 6 (04/10). Τα Ταχτσίρης/Ταχτσιρλής μάλλον είναι
[ΤΝ] παραλλαγές των Τσακτσίρας/Τακτσιρλής (βλέπε επώνυμα). Το
Τσαχτσίρης Τσαχτσαρλής ίσως είναι παραφθορά του Τσαχτσιρλής αλλά το
Τσαχτσιρλής φρονιμώτερο είναι να μείνουμε στο δεν ξέρω. Στον ΤΚΑ υπάρχει το επώνυμο Τσαχτσαρόβα και μια γρήγορη ματιά στις Ρώσσικες ιστοσελίδες μέσω google έδειξε ότι στη γλώσσα των Τσετσένων чахчар= (Ρωσ.) водопад= καταρράκτης, υδατόπτωση και ότι το чахчар εμφανίζεται σαν συνθετικό τοπωνυμίων στον Καύκασο. Ισως λοιπόν το Τσαχτσαρλής να μας ήρθε από τον Πόντο.

Τσεβας **

Τσεβελέκης ΤΚΑ=4 (03/10). Βλέπε επώνυμο Τζεβελέκης.

Τσεγκέλης ΤΚΑ=4 (05/10). Τρκ. çengel= γάντζος, τσιγκέλι, αρπάγη και 131 Çengel στον ΤΚΚΕ. Υπάρχει όμως και το Αλβ. çengel= (1) γάντζος και παρόμοια (2) μίζερος, τσιγκούνης (3) πολύ δυνατός, άοκνος, ακάματος, ακαταπόνητος.

Τσελεμπής ΤΚΑ=7 (04/10). Στα Τρκ./Οθ. çelebi= καλοαναθρεμμένος, μορφωμένος, τζέντλεμαν (2) πρίγκηπας (3) αδελφός του συζύγου. Ο Evliya Çelebi ήταν Οθωμανός Δερβίσης, γεννημένος στην Πόλη το 1610, που ταξίδεψε στις τέσσερις γωνιές της αυτοκρατορίας. Οι αφηγήσεις του

(κατά τα φαινόμενα υπερβολικές και ενίοτε δεύτερο χέρι) προσφέρουν πολύτιμές πληροφορίες για την Οθ. αυτοκρατορία τον δεκατοέβδομο αιώνα. Στον ΤΚΚΕ οι Çelebi είναι (200+,61).

Τσελέντης ΤΚΑ=100+ (08/09). Σύμφωνα με τον [ΧΣ] από το παλαιοΒενετσιάνικο celente= γιατρός πλοίου, νοσοκομείου→ τσελέντης, τσελέντες=βοηθός γιατρού.

Τσελέπης **Βλεπε Τζελέπης**

Τσέλιγκας τκα=16 (04/10). Η ετυμολογία είναι προφανής. Οσο για το τσέλιγκας παρατηρούμε ότι:

- Στα Βλάχικα τσέλνικ ονομάζεται ο αρχηγός ποιμενικής πατριάς
- Στα Βλγ. чело= κούτελο челен= ο (κυριολεκτικά) επι κεφαλής και челник=αρχιεργάτης και παρόμοια
- Στα Αλβ. çeling=αρχιτσοπάνος και çelnik=(1) μεγαλο-ιδιοκτήτης κοπαδιών, αρχιτσοπάνος (2) απασχολούμενος από τσέλιγκα.
- Στα Ελλ. τσέλιγκας=αρχιτσοπάνος, ιδιοκτήτης κοπαδιού

Τσελίκας ΤΚΑ=50, 42 (04/10). Βασικά από το Τρκ. çelik =ατσάλι, λέξη που έχει περάσει στα Αλβ. (çelik) και στα Ελλ. (τσελίκι, τσιλίκι και τσελίκα). Και στις τρείς γλώσσες η λέξη χρησιμοποιείται και ως χαρακτηρισμός δυνατού και υγιούς ανθρώπου. Το Τρκ. çelik σήμαινε και (1) ([οτι/οποιο]δήποτε) έχει βγεί/εκτραπει από την πορεία του, τον σκοπότου, κ.τ.τ. (2) (μετα)πεισθείς (3) παραλλαγή του çalık (βλέπε και Τσαλίκης) (4) όνομα διαφόρων αντικειμένων κάθε ένα από τα οποία έχει περιορισμένη, συντεχνιακού τύπου χρήση. Το Αλβ. çelik=celik= çeliqe=barkuleç= (gambusia στα Αγγλικά) είναι το όνομα μικρού, γκρίζου χρώματος ψαριού του γλυκού νερού. Σημειώνουμε ότι υπάρχει και το όνομα Τσέλικας που ίσως είναι προϊόν συγχύσεως με το τσέλιγκας η και ωραιοποίηση του τελευταίου (μάλλον απίθανο είναι το Αλβ. celik=barkulec=gambusia Στον ΤΚΚΕ οι Çelik είναι (500+, 456).

Τσελίκης

Τσεμπέρης ΤΚΑ=7 (05/10). Στα Τρκ. çember = (1) μια σειρά από αντικείμενα σε σχήμα κύκλου η στεφανιού, π.χ. το στεφάνι (παληότερα παιδικό παιχνίδι), τροχός της τύχης (2) μαντήλι που καλύπτει τον λαιμό η το κεφάλι, τσεμπέρι. Ενας και μόνο Çember στον ΤΚΚΕ. Στα Αλβ. çember= τσεμπέρι (παρελθούσης χρήσεως).

Τσέντος ΤΚΑ=7 (05/10). Ισως από το Βλγ. чедо= παιδί (γιός, κόρη).

Τσεντούρος [ΤΝ] ΤΚΑ=7 (05/10). Σε ένα Κερκυραίικο γλωσσάρι, εδώ, διαβάζουμε ότι τσεντρούρι (απο το Ιτ. cintura) σημαίνει (1) ζώνη (2) παληόρουχο και τσεντούρια= παληόρουχα, κουρέλια

Τσερβούλης ΤΚΑ=1, ΤΚΘ=5 (05/10). Ο [ΑΚΛ] ετυμολογεί το Τσέρβος από το βλάχικο tserbu=ελάφι. Σωστό μέν (βλέπε [ΚΝ] και λέξεις με την ίδια

ρίζα και έννοια όπως το cervus (Λατ.), cerf (Γαλ.) και παρόμοια. Πλήν όμως ο μόνος Ελληνας Τσέρβος στο διαδίκτυο είναι πρόσωπο σαπουνόπερας! Υιοθετούμε λοιπόν την ετυμολογία ΑΚΛ γιά το Τσερβούλης.

Τσέργας
Τσεργής
Τσεργίνης

ΤΚΑ=48,6,0. Ο [ΑΚΛ] αναφέρεται στο όνομα Τσεργάς το οποίο ετυμολογεί απο το σλαβικό «tserga=μάλλινη κουβέρτα», λέξη που δεν μπόρεσα να επαληθεύσω πλήρως, και σε γενικές τουλάχιστον γραμμές έχει δίκηο. Το Τσέργας σε σχέση με το Τσεργάς εμφανίζεται σε αναλογια 5:1, το Τσεργής με το Τσέργης σε αναλογία 2:1 (αριθμοί συμβατοί με το γλωσσικό αισθητήριο, π.χ., Κώστας/Κωστής). Το Τσεργίνης με 0 στην Αθήνα εμφανίζεται γιατι ήτανε το πατρογονικό των Κολοκοτρωναίων. Συγκεκριμένα, στις ιστοσελίδες της Αρκαδίας, http://arcadia.ceid.upatras.gr/arkadia/places/limpov.htm, διαβάζουμε τα εξής για το χωριό Λιμποβί(τ)σι:

Κυνηγημένος από τους Τούρκους, ο Γενάρχης των Κολοκοτρωναίων Τριανταφυλλάκος Τσεργίνης έφθασε και εγκαταστάθηκε στο Λιμποβίσι τριακόσια χρόνια πριν την επανάσταση. Εδώ έζησαν οι 12 γενιές των Κολοκοτρωναίων.

Τα Ελληνικά λεξικά (π.χ., {ΣΤ}) και γλωσσάρια βεβαιώνουν ότι το τσέργα είναι Σλαβικό και σημαίνει φλοκάτη αλλά και κατ επέκταση τσεργιά= κλινοσκεπάσματα/κλινοστρωμνές (http://www.servitoros.gr/dirfi/view.php/14/221/). Σύμφωνα με το λεξικό των Τζέδων, Γιάννινα (http://www.tzedes.com) τσέργα= βελέντζα, φλοκάτη και Τσέργιανη (η)= παλιά ονομασία του χωριού Λοφίσκος

Συμφωνα με τον [RR] στα Βουλγαρικά **черга=**χαλί και **чергар=**νομάδας ενώ στα (κατα τα φαινόμενα άσχετα) Ουκρανικά **черга= (**1) σειρά, ουρά (2) μπαταριά, ομοβροντία (ιστοσελίδες του http://www.websters-online-dictionary.org , απόδοση του turn σε άλλες γλώσσες.

Στα Τουρκικά çerge= τσαντίρι, σκηνή τσιγγάνων, λέξη που το [RT] θεωρεί Ελληνικής προελεύσεως (μάλλον λάθος διότι οι Ελληνικές λέξεις δεν αρχίζουν με «τσ». Δεν αποκλείεται όμως η Ελληνική να ήταν το μέσο μεταδόσεως). Το ενδιαφέρον είναι οτι ανάμεσα στις εκφράσεις απο την Ανατολική Θράκη (http://alex.eled.duth.gr/EThM/Thrakika/1928/polidoros/17K.htm) διαβάζουμε *Κάηκε ή τσέργα μ'*. (λέγεται) *για κείνον που ζημιώνεται πολύ είτε στα χαρτιά, είτε στα τυχερά παιγνίδια, είτε σένα εμπόριο τής στιγμής. Τσέργα, η τέντα τάμαξιού.* Ισως περίπτωση αντιδανείου.

Στα Αλβανικά (σ'αυτή την περίπτωση μητέρα όλων των γλωσσών) έχουμε το c**e**rgë= (1) ιστός αράχνης (2) πολύ λεπτό ύφασμα (3) παληά ρούχα, ράκη, κουρέλια (4) φλοκάτη, μαλλινη κουβέρτα με κρόσσια, μάλλινο χαλί (5) σκηνή απο χοντροφκιαγμένο υλικό (π.χ., απο μαλλι γίδας) και το cergar= cergatar= νομάδας, νομαδικός, κατασκευαστής χαλιών, σκηνίτης. Σημειώνουμε επίσης τη μεταφορική χρήση του c**e**rgë σε εκφράσεις του τύπου άνοιξε δικό του σπίτι, αποκαταστάθηκε οικονομικά, έγινε κολλητσίδα, δεν βλεπει τα πράγματα όπως είναι/ξεκάθαρα.

Τέλος ας μνημονεύσουμε μιά πιό πατριωτική ετυμολογία από το διαδίκτυο (εδώ):
«.... από το μεσαιωνικό Γαλλικό (Φραγκικό) **SERGENT** προφέρεται στα γαλλικά Σερζίν στα ελληνικά αποδόθηκε σαν **Σεργέντης** ή **Σεργίνης**. Το Γαλλικό προέρχεται από το λατινικό servant και έχει δώσει και το αγγλικό sergeant (λοχίας).....»

Πράγματι, στον ΤΚΑ βρίσκουμε ένα (και μόνο) Σεργίνη και στο διαδίκτυο άλλους 5-6. Τα αρνητικά αυτής της ετυμολογίας είναι τα εξής:

- (μικρής σημασίας) αν δεν κάνω λάθος, το sergent στα Γαλλικά προφέρεται σερζάν (σχεδόν βέβαια διότι η Γαλλική προφορά δεν αποδίδεται επακριβώς μέσα από το Ελλ, αλφάβητο).
- Το πέρασμα από το Σε στο Τσε/Τζε είναι προβληματικό
- Ο [ΜΤ] ετυμολογεί το επώνυμο Σεργής από το Τρκ. sergi= (1) έκθεση εμπορευμάτων (2) ξεδίπλωμα χαλιών και παρομοίων (3) Οθ. επιταγή πληρωτέα σε δημόσιο ταμείο (2 Sergi και 6 Sergici στον ΤΚΚΕ)
- Στα Τρκ./Οθ. sergin= ξαπλωμένος, κλινήρης, άρρωστος και sergin=κόπρος, κοπρηά (12 Sergin στον ΤΚΚΕ) ενώ στα Αλβ. Σεργκίνι είναι μορφή του Στέργιος

Σε τελική ανάλυση το sergent→σεργίνης→Τσεργίνης δεν είναι υποχρεωτικά λάθος αλλά είναι λίγο απίθανο (νομίζω).

Τσέρης

ΤΚΑ=17 (05/10). Κατά τον [ΑΚΛ] από το Αρβ. tseri= έξυπνος, πληροφορία που δεν μπόρεσα να επαληθεύσω και στα Αλβ. παρόμοια λέξη δεν βρήκα. Τσέρι είναι το όνομα χωριού στην Κύπρο (σύμφωνα με την ιστοσελίδατου χωριού λεγότανε αρχικά Ξέρη) και Τσέρια ειναι όνομα χωριού στη Μεσσηνιακή Μάνη στην ιστοσελίδα του οποίου διαβάζουμε «το όνομα Τσέρια προήλθε από τη λέξη Κέρια (με τσιτακισμό του γράμματος ''Κ'' που προφέρετε ''ΤΣ'') ή από τις πολλές

τσερατσιές (χαρουπιές) που έχει η περιοχή. Υπόψη ότι το αρχαίο «κεράτιον», με τσιτακισμό, τσεράτσι σημαίνει χαρούπι, ξυλοκέρατο. Άλλη άποψη είναι ότι η λέξη είναι Σλάβικη και σημαίνει πετρώδη τόπο». Ολα αυτά είναι καλά αλλά στα λεξικά βρήκα τα εξής:

- Στα Αλβ. çerr= (1) τρωγλοδύτης (πουλί), τρυποφράκτης (2) μικρό [ΝΓ] (2) μικρόσωμο κοτόπουλο που κρατιέται απομονωμένο από τα άλλα πουλερικά.
- Το cer, Σρβ., και το ομόηχο του цер, Βλγ., σημαίνουν δρύς/ βαλανιδιά (και μάλιστα την ποικιλία γνωστή ως Τρκ. δρύς)
- Το Βλγ. церя=θεραπεία, γιατρειά.

Με βάση τα όσα μπόρεσα να επαληθεύσω προτιμώ το τσέρης=δρύς η το çerr με την έννοια του μικρόσωμου.

Τσερίκης
Τσερίκτσογλου
Τσερίτζογλου

ΤΚΑ=3, 1, 1 (05/10). Τα ογλού (και ιδίως το αψόγου Τρκ. γραμματικής --κτσογλου) δείχνουν προς στα Τρκ.. Στον ΤΚΚΕ οι Çerik είναι τρείς αλλά προφανή σχέση με τη γλώσσα των γειτόνων δε βρήκα ούτε στα Τρκ. ούτε στα Οθ.. Ισως να προέρχεται από το Αλβ. çerrik= δίχτυ ψαρέματος που τοποθετείται στη διχαλωτή άκρη κονταριού.

Τσεριώνης

ΤΚΑ=5 (05/10). Ισως όπως και το Τσέρης αλλά ας μείνουμε στο δεν ξέρω.

Τσερπάνης

ΤΚΑ=8 (11/10)

Τσερπατσίδης

ΤΚΑ=2 (11/10).

Τσερπές

ΤΚΑ=48

Τσερπελής

ΤΚΑ=42

Τσέτης

Τρκ. çete= ομάδα ενόπλων(ατάκτων, ανταρτών, ληστών) και συμμορία. Αλβ. çetë με την ίδια σημασία και Σερβικό čestica= συμμορία (+ άλλες έννοιες). Σύμφωνα με τον [RT] η Τουρκική λέξη προέρχεται απο τα Σλάβικα.

Τσιάκας

ΤΚΑ=52 (05/11). Το Τσιάκος εμφανίζεται ως υποκοριστικό του Αναστάσιος [&ΚΛ1]. Ισως και το Τσιάκας ναείναι μορφή του Αναστάσιος/Αναστασίας (π.χ., να είναι μητρωνυμικό). Δεν αποκλείεται βέβαια να είναι και μορφή του Τσάκας (βλέπε επώνυμο). Τέλος, σε μιά ιστοσελίδα διαβάζουμε τα εξής:

Τα πρόβατα σπάνια αντιδρούσαν στο κούρεμα,.... . Σε αντίθεση με τα πρόβατα τα γίδια δυστροπούσαν και αντιστέκονταν πεισματικά. Για να διευκολύνουν το κούρεμά τους χρησιμοποιούσαν την "Τσιάκα" είδος αυτοσχέδιας φούρκας, την οποία είχαν μπηγμένη στη γη. Στην τσιάκα έβαζαν το λαιμό της γίδας αναγκάζοντάς την να μείνει ακίνητη.

Με το τσιάκα να είναι συνώνυμο του τσάκα= δόκανο, παγίδα.

Σε τελική ανάλυση πάντως, πειστική ετυμολογία δεν γνωρίζω.

Τσιακατούρας ΤΚΑ=3 (05/10). Κατά τον [ΣΤ] τσιακατούρα= σκιάχτρο (για τα πουλιά) (2) φλύαρη γυναίκα.

Τσιάμας[ΤΝ] ΤΚΑ=24 (12/09). Ισως να είναι παραλλαγή τυου Τσ(ι)άμης η και να συνδέεται με τα Βλάχικα. Πράγματι, ένα από τα τραγούδια των Βλαχόφωνων στη περιοχή Σερρών έχει τον τίτλο «Νουν' τσα τσιάμα λια χατζιάνε» στα Βλάχικα και «Δεν στο' λεγα Χατζήδενα» σε μετάφραση.

Τσιαμασιώτης ΤΚΑ=7 (12/09). Παραλλαγή του Τσαμασιώτης, βλέπε επώνυμο. Υπάρχει όμως και το τοπωνύμιο Τσιάμα (και καταφύγιο Τσιάμα) στο όρος Βουρίνος, κοντά στα Σιάτιστα.

Τσιαμασφύρος ΤΚΑ=1 (12/09). Παραλλαγή του Τσαμασφύρος, βλέπε επώνυμο.

Τσιάμπας[ΤΝ] ΤΚΑ=32,2,8,9,2. Τα εν λόγω επίθετα είναι παραλλαγές επιθέτων χωρίς το γιώτα του αρχικού Τσι. Βλέπε τα αντίστοιχα επώνυμα.

Τσιαμπάζης
Τσιαμπαλής
Τσιαμπάος
Τσιαμπάσης

Τσιάνης ΤΚΑ=4 (12/09). Στον [ΧΣ] αλλά και σε διάφορες Ελληνικές ιστοσελίδες το Τσιάνη εμφανίζεται ως κύριο όνομα με την έννοια Ξανθή. Επειδή όμως οι ιστοσελίδες δείχνουν να αναπαράγουν την ίδια πληροφορία με την ίδια μορφή και πιθανώτατα από την ίδια πηγή, οι μαρτυρίες τις οποίες διάβασα συρρικνούνται σε μία. Caveat emptor!

Τσιανιάς **ΤΚΑ=2 (12/09)**

Τσιανίκας **ΤΚΑ=6 (12/09)**

Τσιαντάκης

Τσιαμπούρης ΤΚΑ=19 (04/10). Πιθανόν παραλλαγή του Τσαμπούρης, βλεπε επώνυμο.

Τσιάπας[ΤΝ] ΤΚΑ=17, 13 (05/10). Μάλλον παραλλαγή του Τσάπας κσι το

Τσιαπαλής Τσιαπαλής (δύο Çapalı στον ΤΚΚΕ) να δείχνη προς τα Τρκ..

Τσιαπάρας[ΤΝ] ΤΚΑ=36 (05/10). Πιθανώτατα παραλλαγή του Τσαπάρας (βλέπε επώνυμο). Βλέπε και Τσιαπούρης.

Τσιάπουλας[ΤΝ] ΤΚΑ=1(04/10). Στα ΚουτσοΒλάχικα τσιάπα=κρεμμύδι, στα Τρκ./Οθ. το Περσογενές çapula [RT] περιέγραφε τύπο υποδήματος. Η λέξη τσάπουλα/τσιάπουλα με την έννοια υπόδημα εμφανίζεται σε Ποντιακή ιστορία (εδώ). Εν συντομία, ο εξομολογούμενος με κουδούνια στα τσάπουλα για να τον ακούν τα μυρμήγκια και να φεύγουν εξομολογείται ερωτικές περιπέτειες με ανύπαντρες, παντρεμένες και χήρες. Ο εξομολογητής του λέει να βγάλη τα κουδούνια από τα τσιάπουλα και να τα βάλη στο βρακοζώνι του

(σημείωση: η διπλή γραφή της περίληψης (τσάπ.../τσιάπ... αναπαράγει πιστά τη γραφή της ιστορίας). Βλέπε και Τσαπούλης.

Τσιαπούρης [ΤΝ] ΤΚΑ=6 (04/10). Το επώνυμο έχει προφανείς ομοιότητες (ίσως και κοινή ετυμολογία) με τα Τσαμπούρης, Τσαπούρης και Τσιαμπούρης (βλέπε επώνυμα, το Τσαμπούρης στο Τσαμπός). Επιπροσθέτως έχουμε τα

- (Αλβ) cap=cjap= τράγος
- (Αλβ) cjap**o**r=ζωο με ισα κέρατα
- (Αλβ) cjepurr (τοπικη παραλλαγη του shakulinë= ανεμοστρόβιλος, σίφουνας)
- (αλβ.) cjepurr**a**k=άτυχος, δυστυχής, αποτυχημένος.
- (Σερβ.) čapur=κούτσουρο, κουτσουρεμένο κλαρί και παρόμοια
- (ΚουσοΒλάχικο) τσιάπα=κρεμμύδι

Τέλος, μετά την πτώση της χούντας, ένας από τους κατηγορουμένους για τα όσα έγιναν στο Πολυτεχνείο ήταν ο Ηλίας Τσιαούρης, Τσαπούρης η Τσιαπάρας. Εχουν άραγε τα τρία επώνυμα την ίδια ρίζα, είναι προϊόν συγχύσεως, η κάτι άλλο;

Τσιάρτας [ΤΝ] Μάλλον απο την Αλβ. που έχει τις ακόλουθες μορφολογικά και εννοιολογικα συγγενείς λέξεις:

- çart= παραλήρημα, παραμίλητό, λόγια αυτού που δεν ξέρει τι λέει.
- çart= χαλάω/φθείρω (παπούτσια, ρούχα, σπίτια) και παραβαίνω/αθετώ (όρκο, λογο, υπόσχεση)
- çartë= διχόνοια, γκρίνια.

Τσ(ι)άρτας ήταν το δεκάρι της ΑΕΚ και (ειρωνεία της τύχης) ορισμένοι τον κριτίκαραν ακριβώς για τις αδυναμίες συμπεριφοράς που υποδηλούν οι προαναφερθείσες λέξεις.

Τσιαρτσιώνης

Τσίβας ΤΚΑ=3 (03/10).

Τσιβίκας[ΤΝ] ΤΚΑ=4, 14. Τσιβίκι=τσιμπούρι [ΣΤ]= (1) παράσιτο έντομο και μεταφορικά (2) άνθρωπος ενοχλητικός, τσιμπούρι.

Τσιβίκης

Τσίγκας

Τσιγγέλης ΤΚΑ=12,1,6 (06/10). Σρτα Τρκ. çenge=τσιγκέλι και οι Çengel στον

Τσιγγέλογλου ΤΚΚΕ είναι 133.

Τσιγκέλης

Τσίκας ΤΚΑ=100+. Ο [ΜΤ] προτείνει çikë=μικρό πουλί, cikë=λίγο, λιγάκι, cikëa=σπίθα στα Τόσκικα. Ο [ΑΚΛ] ομοιογενοποιεί την ορθογραφία και γράφει çikë= πουλάκι, σπαθί, λίγο (ίσως το σπαθί να είναι

αναγραμματισμός του σπίθα). Τα δικά μου Αλβανικά λεξικά λένε τα εξής:

- cek=cik= εγγίζω, ακουμπάω, εξετάζω πρόχειρα, επιφανειακά
- cekë= (1) ρηχά νερά (2) σκεψη ρηχή, χωρίς βάθος (3) η πρώτη ποιότητα, η καλύτερη επιλογή, η αφρόκρεμα
- cik=(1) τα χείλη (δοχείου, ποτηριού) (2) ο ανθός, η αφρόκρεμα, το απόγειο, η ακμή, το πιο ψηλό σημείο (3) ίζημα, μούργα, κατακάθι
- cikas=cekash= επιφανειακά, εγγίζοντας κ.τ.λ.
- cikë= είδος πουλιού, φυτού
- çika= προσάναμμα
- çika çika=(1) σε πολλά μικρά κομμάτια (2) σιγά σιγά, βαθμηδόν
- çikash= σε πολλά μικρά κομμάτια
- çikë= (1) λίγο, κομματάκι, πολύ μικρό, στίγμα, κηλίδα (2) κορίτσι (3) το ΑΑ, ο ανθός, το καλύτερο του είδους (4) επιπεφυκίτιδα, φλεγμονή της μέσα πλευράς του βλεφάρου η της επιφάνειας του ματιού (5) σταγόνα (6) όνομα πουλιών (7) σπίθα (8) άντρας μεγάλης αξίας, ξεχωριστός σαν πρίγκηπας (9) copë e çikë= ξεσκισμένος, κουρελής.

Επειδή πιστεύω οτι οι υποτιμητικές επιλογές είναι συνηθέστερες απο τις επαινετικές, προσανατολίζομαι προς το ρηχός/ κατακάθι/ κουρελής/ ασήμαντος / Τσιμπλιάρης/Τσιμπλής (αλλά ο αναγνώστης μπορεί να διαλέξη, αν προτιμά, τα αρχοντάθρωπος/ ξεχωριστός/ εξαιρετικός κ.τ.τ. χωρίς να αποκλείεται η αληθινή ετυμολογία να είναι κάποια άλλη.

Τσικίνης **[ΤΝ]**

Πιθανώτατα απο το çikın= μπόγος, μπογαλάκι, πουγκί. Υπαρχει και το ρήμα çıkmak με πολλαπλές έννοιες (βγαίνω, φεύγω, σχολάω, πηγαινοέρχομαι, ξεφεύγω, ξενοικιάζω, εξαρθρώνομαι (π.χ., ώμος). κ.τ.λ. με προστακτική çıkın= φύγε, κ.τ.λ.

Τσικλητάρας
Τσικλητάρης
Τσικλητήρας
Τσικλιτάρης

ΤΚΑ=3,3,4,1 (04/11). Σύμφωνα με τον [ΔΔ] τσιγκλιτάρα= τσικλιτάρα= δρυοκολάπτης. Βλεπε και [&ΚΛ2].

Τσικούρας
Τσικούρης

ΤΚΑ= 29, 28 (06/10). Ο [ΑΚΛ] επικαλείται το Λατ. securis= πέλεκυς. Ο [ΣΤ] γράφει τσικούρι=τσεκούρι και τα [ΙΜΤ, ΤΦ] ετυμολογούν το τσεκούρι από τό σεκούριον και αυτό από το securis.

Τσικρικάς

ΤΚΑ=72+. Τρκ. çıkrık= περιστρεφομενος τροχός, π.χ., αργαλειού (ροδάνι, ανέμη), πηγαδιού (βαρούλκο, μαγγάνι), τόρνου. Η λέξη έχει υιοθετηθεί στα Ελληνικά και ο [ΤΦ] γράφει τσικρίκι= είδος διπλής ηλακάτης.

Τσίλης Βασίλης (Ζερβάτι)

Τσιμένης

Τσιμπίδας[ΤΝ] ΤΚΑ=34,3,19,87+.
Τσιμπιδάκης
Τσιμπίδαρος
Τσιμπίδης

Τσιμπλής[ΤΝ] ΤΚΑ=20,8,1,5,9,9. Τα Τσιμπλής, Τσιμπλιάρης είναι λέξεις της καθομιλουμένης (όποιος έχει τσίμπλες στα μάτια του), το Τσιμπλοστεφανάκης προέρχεται απο παρατσούκλι (Στέφανος ο Τσιμπλιάρης), το Τσιμπλούλης δείχνει υποκοριστικό του Τσιμπλής.
Τσιμπλιαρ[ας,ης, ακης], Τσιμπλίδης
Τσιμπλιδάκης
Τσιμπλο-Στεφανάκης,
Τσιμπλούλης

Τσιμπλάκ** Βλέπε Τσιπλάκης.
Τσίμπος

Τσιμπουκᾶς Από το Τρκ. çubuk= τσιμπούκι και 4-5 άλλες έννοιες

Τσιμπούλης

Τσίνας[ΤΝ] ΤΚΑ=38, 2, 12 ,4, 6. Ο [ΔΤ] ετυμολογεί τα Τσίνης και Τσίνογλου από το Τρκ. cinni=πνεύμα. Μάλλον είναι τυπογραφικό λάθος, ίσως προϊόν σύγχυσης με την Ελληνική λέξη τζίνι. Στα Τρκ. το Αραβογενές cin= δαίμονας, τζίνι, κακόβουλο πνεύμα. Στα Ελλ. τσίνα= οργή, ερεθισμός, εξέγερση, τσινιάρης= ευερέθιστος, ευέξαπτος, οργίλος (αλλά και ζώο που κλωτσάει) καί τσινάω= (1) κλωτσάω (2) εξοργίζομαι, αντιδρώ (3) εξοργίζω, τσιγκλάω [ΔΔ, ΤΦ, ΙΜΤ] . Στα Κουτσοβλάχικα τσίνα=δείπνο (βλέπε και cena στα Λατινικά). Σημειώνουμε και το Τρκ. çinar που, όπως και το ΡωσσοΒουλγαρικό чинар, σημαίνει πλάτανος, ρίζα του Ελλ. τσινάρι= μοντέρνα αλλά κακόγουστα ντυμένος νεαρός, [ΙΜΤ]. Εχουμε λοιπόν, του Τσίνογλου εξαιρουμένου, αληθοφανείς, πιθανώς σωστές, ετυμολογίες από τα Ελλ. και τα Βλάχικα. Πλην όμως, στον ΤΚΚΕ βρίσκουμε 48 Çin, 2 Çın, και 225 Cin. Πειστική ετυμολογία για το Çin δεν γνωρίζω, ίσως να προέρχεται από το Περσογενές çin= αυτός που μαζεύει, λέξη που χρησιμοποιείται στα Οθ. σαν δεύτερο συστατικό λέξεων όπως την hurdeçin= αυτός που μαζεύει ασήμαντα πράγματα=ζήτουλας, ζητιάνος (βλέπε και Χουρδετσανάκης). Το πιθανώτερο είναι οτι ο [ΔΤ] εχει, εν μέρει τουλάχιστον, δίκηο.
Τσινίας
Τσινιάρης
Τσίνογλου

Τσιόλης [ΤΝ] Τρκ. çöl=έρημος και Αλβ. çol=λασπότοπος, βάλτος, έλος, οπότε το Τσιόλης ίσως είναι ανάλογο του Βαλτινός.

Τσιόπτσιας[ΤΝ] ΤΚΕ~10, 13 (09/13). Στα Τρκ. çöp= (1) σκουπίδι, (2) ξυλάκι, καλαμάκι (π.χ., το καλαμάκι στο σουβλάκι) και çöpçü= (1) σκουπιδιάρης, οδοκαθαριστής (2) ρακοψυλλέκτης. Ισως αυτή να είναι η ρίζα του
Τσιόπτσης

επωνύμου αλλά η θέση του τόνου (παραλήγουσα αντί για λήγουσα) προβληματίζει. Στον ΤΚΚΕ οι Çörçü είναι 5.

Τσιούκας ΤΚΑ=12 (06/09). Στα ΚουτσοΒλάχικα τσιούκα=κορυφή λόφου, βουνού.

[ΤΝ] Βλέπε επώνυμο Τσούκας. Ασχετο κατά τα φαινόμενα είναι το Ιτ. ciuca=θηλυκό γαιδούρι.

Τσιουκανέρης ΤΚΑ=1 (06/09) Ν**

Τσιουκάνης ΤΚΑ=1 (06/09) Ν**

Τσιούκης ΤΚΑ=6 (06/09) Ν**

Τσιούκλας ΤΚΑ=1 (06/09) Ν**

Τσιούνης ΤΚΑ=61 (06/10). Μάλλον από το Αλβ. çun= (1)αγόρι, νεαρός άντρεας (2)

[ΤΝ] αγοράκι, γιός (3) βοηθός τεχνίτη, αγόρι που έκανε τις μικροδουλειές (4) είδος ψαρόβαρκας. Ας σημειωρή οτι στα Ελλ. τσουνί= (1) κοτσάνι (2) ο,τι μοιάζει με κοτσάνι (3) πέος [ΙΜΤ].

Τσιούρας ΤΚΑ=3,9,7,7 (02/09). Βλέπε Τσούρας, Τζούρας, Τζουράκης.

Τσιουράκης

Τσιουραμάνης

Τσοιυραντάνης

Τσιπλάκης ΤΚΑ=19,8,8,36,6,26,1,,9. Το όνομα ετυμολογείται απο το Τρκ. çıplak το

Τσιπλακίδης οποίο συνήθως αποδίδεται ως γυμνός, γδυτός, χωρίς ρούχα. Πέρα

Τσιπλάκογλου όμως απο τη βασική έννοια, έχουμε/ είχαμε και τις ακόλουθες

Τσιπλάκος (1) χωρίς τρίχες (κεφάλι), χωρίς βλάστηση (βουνό), χωρίς οπτική

Τσιμπλακάκης βοήθεια (μάτι) (2) φτωχός, θεόφτωχος, (βλέπε και την έκφραση

Τσιμπλάκης «τον/την πήρα ξεβράκωτο/η» η οποία, όταν το παίρνω=παντρεύομαι

Τσιμπλάκογλου σημαίνει φτώχια/έλλειψη προίκας και όχι γυμνισμό. Τέλος, çıplak

Τσιμπλάκος λεγότανε κατηγορία ναυτών στα πρώτα χρόνια του Οθωμανικού ναυτικού. Η γνώμη μου είναι ότι το φτωχός είναι η σωστή απόδοση του ονόματος. Παρατηρούμε επίσης οτι ο ΤΚΑ έχει 29 Γυμνόπουλους αλλά ούτε ένα Γυμνό.

Τσίπρας ΤΚ=193 (12/2015). Στην ιστοσελίδα http://www.24grammata.com/?p=29872 διαβάζουμε τα εξής:

> Εμείς, στο 24grammata.com, θα ασχοληθούμε **μόνο** με την ετυμολογική προέλευση της λέξης "Τσίπρα", η οποία έχει, κατά την ισχυρότερη εκδοχή, Τούρκικη προέλευση. *Παράγεται από το ουσιαστικό της τουρκικής γλώσσας "çiplak" (πρφ: τσίπλακ), που σημαίνει "γυμνός", " αυτός που δεν έχει ρούχα", ο "φτωχός". Στη Νέα Ελληνική χρησιμοποιείται το επίθετο τσιπλάκης -ισσα, -ικο και δηλώνει 1. αυτόν που είναι απόλυτα φτωχός, 2. (μτφ) αυτός που ζει υπό συνθήκες απόλυτης ανέχειας, ΣΥΝ. Φτωχός, κακαμοίρης, ξεβράκωτος* (από το Λεξικό Μπαμπινιώτη). Με την παραπάνω ερμηνεία ταυτίζεται και το

ετυμολογικό λεξικό του Ανδριώτη, στο οποίο καταγράφεται, επιπρόσθετα, και το λήμμα "τσιρτσιπλάκης" (ολόγυμνος) < çır(il)-çiplak.

Πράγματι, στα Τουρκικά οι λέξεις çıplak, çırılçıplak και çırçıplak έχουν την έννοια που τους δίνεται (αλλά τονίζονται στην τελευταία συλλαβή). Πλήν όμως στον τηλεφωνικό κατάλογο βρίσκουμε 141 Τσιπλάκηδες με υψηλά ποσοστά στον Εβρο και τη Λέσβο. Το επώνυμο Τσίπρας εμφανίζεται με πολύ υψηλά ποσοστά στη Θεσσαλία. Τα γράμματα λ και ρ (και τα δύο υγρά) συχνά μπερδεύονται (και όχι μόνο από τους Κινέζους) επειδή η προφορά τους απαιτεί η γλώσσα να έχη περίπου την ίδια θέση). Πλην όμως, στον ΤΚ δεν υπάρχουν τα επώνυμα Τσιρτσιπλάκης, Τσιριλτσιπλάκης και Τσιπράκης. Σημειώνουμε ότι στον ΤΚ το επώνυμο Τσούπρας εμφανίζεται 121 φορές (**τσούπρα** από το Αλβ. **ç**upa= κοπέλα, κορίτσι). Τέλος, η ακόλουθη (και μάλλον αυθαίρετη) ετυμολογία(;) η οποία ίσως ευχαριστήσει τους αντιπάλους του ανδρός είναι από το Αλβ. cípa (=τσίπα) και τα παραγωγά της cipëplásur= ξετσίπωτος, αναίσχυντος και cipëtrashë= αναίσθητος, αφιλότιμος, ασυνείδητος.

Τσιρίγκας ΤΚΑ=11, 6 (05/10). Ν**

Τσιριγκάκης

Τσιριμονάκης **Ν****

Τσιρινδάνης ΤΚΑ=2,0 (05/10) αλλά Τσιριντάνης ήταν ένας καθηγητής της Νομικής.

Τσιριντάνης Ν**'

Τσίρος ΤΚ~680, 1, 25 (02/13). Τσίρος λέγεται το άπαχο σκουμπρί και μεταφορικά ο αδύνατος/ισχνός άνθρωπος. Στην αργκό χρησιμοποιείται για άνθρωπο που λειτουργεί ως υποχείριο άλλου, τσιράκι (στη μεταφορική έννοια). Τα -ούδας και -ούδης είναι ανάλογα του -όπουλος

Τσιρούδας

Τσιρούδης

Τσιτούρης Ισως απο το Αλβανικό çthur (προφέρεται τσιθούρ) τοπική παραλλαγή του shthur (ξεμπλέκω (π.χ., κοτσίδα, πλεκτό), παραλύω/καταστρέφω (οργάνωση, πειθαρχία, οικονομία, ηθικούς φραγμούς) και διαφθείρω, αποπλανώ, κάνω να παραστρατήση) απ'όπου το shth**u**rës= εκμαυλιστής, εκφυλιστικός, καταστροφικός, βλαβερός (επίδραση, ιδεολογία,...). Υπάρχει βέβαια και το Αλβ. çetur= ξύλινη γαβάθα, ξύλινο δοχείο γάλακτος, είδος κουτάλας που το άκρο της έχει σχήμα κούπας παρόμοιο με το Βλάχικο τσότρα η τσιτούρα= γύλινο αγγείο, ξύλινη φιάλη. Βλέπε και Τσότρας.

[TN]

Τσιτσάνης ΤΚΑ=35. Ν**

Τσίτσας τσίτσα= ξύλινο δοχείο κρασιού ([ΣΤ],[ΙΜΤ]) και τσιτσάς= αυτός που
[ΤΝ] φκιάνει τσίτσες. Το [ΙΜΤ] προτεινει [πιθανή] Σλαβική ετυμολογία και αναφέρει το Βουλγαρικό τσιτσ(κ)α=μαστός, ρόγα. Σημειώνουμε το Αλβ. cicë=sisë=μαστός, θηλή, μητρικό γάλα και τα Σερβικά sisa=μάνα και sisa na vimenu=θηλή. Στα Σέρβικα čiča= (1) άντρας ώριμος, γέρος (2) ενήλικος φίλος/συγγενής παιδιού (κάτι παρόμοιο του θείος).

Τσιτσεκλής ΤΚΑ=20,2,3,3,1,1. Τρκ. çiçek με βασική έννοια λουλούδι. Επίσης
Τσιτσέκας σημαίνει (1) ύφασμα με σχέδια λουλουδιών (2) άνθρωπος ανάξιος
Τσιτσεκίδης εμπιστοσύνης, απατεωνίσκος (δές και μπουμπούκι στα Ελληνικά) (3)
Τσιτσέκογλου βλογιά, ανεμοβλογιά. Αντίστοιχα βασική εννοια τού çiçekçi είναι
Τσιτσέκος ανθοπώλης και του çiçekli (1) ανθισμένος (2) ανθοστολισμένος
Τσιτσεκτσί (σύμφωνα με τον [ΜΤ] μεταφορικάσημαίνει κακοήθης). Επώνυμα Çiçekli, Çiçekoğlu, Çiçekçi εν χρήσει στην Τουρκία

Τσιτσές Ομοιότητες με το Τρκ. çiçe=θεία αλλα και με το Βουλγαρικό čičo/чичо
[ΤΝ] =θείος, μπάρμπας απο το οποίο ο [ΜΤ] ετυμολογεί τα Τσίτσος,Τσίτσης
Τσιτσιμπάκης
Τσιτσιπής
Τσιτσιρίγκου

Τσίτσος, Απο το Βουλγαρικό čičo/чичо =θείος, μπάρμπας [ΜΤ].
Τσίτσης

Τσίφρας ΤΚΑ=ΤΚΘ=0 (05/10). Το επώνυμο εμφανίζεται στο διαδίκτυο, συχνά ως Τζίφρας-Τσίφρας. Βλέπε Τζίφρας.

Τσίφτης ΤΚΑ=24 (05/10). Παρά τις επιφανειακές ομοιότητες με το Τρκ. çift= ζευγάρι (και παληότερα σύντροφος) το Ελλ. τσίφτης θεωρείται δάνειο από το Αραβικό qift=γεράκι [ΙΜΤ]. Δοθέντος όμως ότι στον ΤΚΚΕ οι Çift είναι 22, η πιθανότητα Τρκ. προελεύσεως δεν είναι μηδενική.

Τσιφτσής Ο [ΜΤ] γράφει Τσιφτσής(ληστής) και ο [ΧΣ] θεωρεί το Ζευγαρόπουλος
Τσιφτσόγλου εξελληνισμό του Τσιφτσής (άρα το το ετυμολογεί απο το Τρκ. çift=ζευγάρι - υπάρχει βέβαια και το Αλβ. çift με την ίδια σημασία). Ο [ΔΤ], σωστά κατά τη γνώμη μου, καταλήγει στο Τρκ. çiftçi=αγρότης. Υπάρχει όμως και το Αλβ. çifçi=κολλήγος. Ο ΤΚΑ έχει 50+ Τσιφτσήδες και 8 Τσιφτσόγλου. Κατά τα φαινόμενα, το όνομα έχει, τουλάχιστον εν μέρει, Τουρκική προέλευση.

Τσόκας ΤΚΑ=100+ (05/10). Οι [ΜΤ, ΔΤ, ΑΚΛ] το ετυμολογούν από το Τρκ. çok=
[ΤΝ] πολύ και ίσως να έχουν δίκηο μιάς και στον ΤΚΚΕ βρίσκουμε 30 Çok Επειδή όμως το Τσόκας δείχνει αρκετά κοινό στα Αρβανιτοχώρια της Αττικής και το Coka είναι εν χρήσει Αλβ. επώνυμο. Στα Αλβ. cok= κόκκαλο κλείδωσης που προεξέχει και çok=σφυρί,... (βλέπε Τσώκος). Βρίσκω πιό πιθανό το Τσόκας να είναι παραλλαγή του Τσώκος και

μαζί με όλες τις άλλες έννοιες που μπορεί να έχη ίσως να σημαίνη και μυταράς.

Τσόλακας ΤΚΑ=5 (06/10). Μάλλον παραλλαγή του Τσολάκης. Το επώνυμο εμφανίζεται και ως Τσολάκας.

Τσολάκης çolak=μονόχειρ η μέ ένα καλό χέρι (το άλλο παράλυτο ή με αλλά προβλήματα)
Τσολάκογλου

Τσομάκας ΤΚΑ=6, 2, 8 (06/11). Τρκ. çomak-ρόπαλο, μαγκούρα (εν είδει ροπάλου). Στον ΤΚΚΕ οι Çomak είναι 59 και οι Çomaklı 9
Τσομάκης
Τσομάκος

Τσομπάν ΤΚΑ=1,6,40,44,9 (06/10). Τρκ. çoban=βοσκός, τσοπάνος, ποιμένας. Οι Çoban στον ΤΚΚΕ είναι (200+,97).
Τσομπάνας
Τσομπάνης
Τσομπάνογλου
Τσομπάνος

Τσοπτσης ΤΚΕ=17 (09/13). Μάλλον παραλλαγή του Τσιοπτσης (βλέπε επώνυμο). Στο διαδίκτυο ο τόνος εμφανίζεται ενίοτε στη λήγουσα και ενίοτε στην παραλήγουσα. Προσθέτουμε οτι σε blog της Λέσβου διαβάζουμε «**Τσοπτσής**: ο άσχημα ντυμένος / αλήτης». Απόδοση που συνάδει με το τσοπτσής= σκουπιδιάρης, ρακοσυλλέκτης.

Τσορμπάς ΤΚΑ=0, 2, 12, (06/10) αλλά το επώνυμο Τσορμπάς εμφανίζεται στο διαδίκτυο. Το Τρκ. çorba αλλά και η Ελληνοποίησή του (τσορβάς η τζορβάς [ΔΔ, ΤΣ] σημαίνουν (1) σούπα (2) κυκεώνας, ανακατωσούρα. Çorbacı λέγεται (1) όποιος μαγειρεύει/πουλάει σούπα (2) ο καθ' υπερβολήν φίλος της σούπας (3) Χριστιανός προεστός Τρκ. πόλης (4) αφεντικό (5) συνταγματάρχης γενιτσάρων και (6) ο αξιωματούχος (πόλης η χωριού) που δεχότανε/φρόντιζε τους επισκέπτες και Çorbacıoğlu ο γιός του çorbacı. Ας σημειωθή ότι στα Κουτσοβλάχικα τσιόρμπα=σούπα και τσιορμπατζί=πλούσιος, άρχοντας. Στον ΤΚΚΕ οι Çorba είναι 2, οι Çorbacı 102 και οι Çorbacıoğlu 48. Σημειώνουμε και το Αλβ. çorbë η çorvë= (1) μαγειρίτσα (2) σούπα (3) ότι είναι άνοστο (4) ότι είναι μπερδεμένο, μπερδεψοδουλειά.
Τσορματζής
Τσορματζόγλου

Τσορτανίδης[ΤΝ] ΤΚΑ=19 (06/10). Μάλλον άσχετο με το επώνυμο είναι το Τρκ. çortan= υδρορρόη σκεπής. Στις Ποντιακές ιστοσελίδες (π.χ. εδώ) διαβάζουμε ότι τσορτάνια λεγότανε αποξηραμένοι βώλοι μυζήθρας, τσορτάν από ρόϊ λεγότανε το τσορταν από ολόπαχο γάλα και τσορτανομμάτ(η)ς ο γαλανομάτης. Οι ίδιες ιστοσελίδες ετυμολογούν το τσορτάν(ι) από το Αρμένικο τσορ=ξηρός και το ταν το οποίο παραμένει απροσδιόριστο. Κρατάμε λοιπόν την Ποντιακή ετυμολογία και δηλώνουμε άγνοια για την προέλευση της λέξης τσορτάν(ι).

Τσότρας ΤΚΑ=75 (06/10). Στα Ελλ. τσότρα (και τσίτσα) και στα Τρκ. ç**o**tra σημαίνει ξύλινο δοχείο/φλασκί. Στα Αλβ. çotër= çutërr= ξύλινο κύπελο/φλασκί και βαρέλι κρασιού. Ολες αυτές οι λέξεις έχουν σα ρίζα το Ιτ. ciotola=φιάλη, κοτύλη, κούπα, κύπελο το οποίο έχει ως ρίζα το Ελλ. κοτύλη.

Τσουκαλάς ΤΚΑ=100+ (06/10). Τσουκαλάς λέγεται όποιος κατασκευάζει η πουλάει πήλινα αντικείμενα, ο αγγειοπλάστης.

Τσούκας[ΤΝ] ΤΚΑ=100+ (06/10). Ο[ΣΤ] γράφει τσούκα=μεγάλος τέντζερης. Στην Ελλάδα υπάρχουν διάφορα χωριά με το ονομα Τσούκα, Τσούκκα η Τσιούκα, Τσ(ι)ούκα στα Γρεβενά (σήμερα Γήλοφος), Τσούκα στην Ευρυτανία, Τσούκ(κ)α στη Φθιώτιδα, Τσούκα στη Γορτυνία (σήμερα Λιοδώρα) Τσούκα στην Καστοριά (σήμερα Αρχάγγελος) και Τσιούκα στα Τρίκαλα (σήμερα Φωτεινό), Τσούκκα στη Ξάνθη (Πομακοχώρι) και στην ΑιτωλοΑκαρνανία. Σύμφωνα με μιά ιστοσελίδα το γήλοφος είναι μετάφραση του Αρβανίτικου Τσιούκα. Πράγματι, στα Αλβ cuk=σκύλος cuk= (1) κεντρίζω (2) προκαλώ, ερεθίζω, ενοχλώ, πειράζω, θίγω(3) πιέζω, στίβω (4) καρφώνω, μαχαιρώνω c**u**kë= μέρος όλου çuk=ραβδίζω çuk**a**s=δρυοκολάπτης, çukë=(1) κορυφή άδεντρη (2) κορυφή βουνού, λόφου (3) κορυφή δέντρου (4) σημείο της γυναικείας ανατομίας στο κατώτατο σημείο του κερμού γνωστό ως mons veneris, mont de Venus, και σε κατα λέξη μετάφραση βουναλάκι της Αφροδίτης. Παράλληλα, στα Βλγ. чук=σφυρί, βαριοπούλα και чука=κορυφή ενώ στα Σέρβικα čuka=λόφος με απότομες πλαγιές Παρά το γεγονός ότι έχουμε υλικό για δεκάδες ετυμολογικές εξηγήσεις, το πολυπληθές του επωνύμου με κάνει να πιστεύω ότι είναι Αρβανίτικο και το ζευγάρι Τσούκα/Γήλοφος με κάνει να πιστεύω ότι η ρίζα του είναι το çukë= κορυφή η το çukë= λοφίσκος. Ο αναγνώστης ας λάβη υπ' όψιν οτι η συνωνυμία δεν συνεπάγεται κοινή ετυμολογία.

Τσουκάτος[ΤΝ] ΤΚΑ=76+ (06/09). Βλέπε κατ' αρχήν το επώνυμο Τσούκας. Ας ληφθή επίσης υπ' όψιν και το Σερβικό čukati=σφυροκοπώ δο οποίο δείχνει να σχετίζεται με το τσουκάνι=(1) σφύρα (2) κουδούνι ζώου (3) είδος υποτυπώδους αλωνιστικής μηχανής και το τσουκανίζω=(1) σφυροκοπώ (2) συντρίβω, τρίβω (3) μουνουχίζω (ζώο) [ΔΔ].

Τσούκης[ΤΝ] ΤΚΑ=13 (06/09). Βλέπε Τσούκας και Τσουκάτος. Επίσης, σύμφωνα με τον [ΚΝ] στα Κουτσοβλάχικα τσούπι=τσούκι= μωρό, νήπιο από το Αλβ. çupë= μικρό κορίτσι, νεαρή γυναίκα, ανύπαντρη γυναίκα, η ντάμα της τράπουλας (βλέπε και τσούπα/τσούπρα στα Ελλ.).

Τσούκιας[ΤΝ] ΤΚΑ=20 (06/09). Κατά τα φαινόμενα παραλλαγή του Τσούκας (βλέπε επώνυμο))

Τσουλάτης ΤΚΑ=ΤΚΘ=0 (06/10) *αλλά το επώνυμο εμφανίζεται στο διαδίκτυο. Ο Ιωάννης Τσουλάτης (1762-1806) ήταν επιφανης Κεφαλονίτης.*

Τσούλης ΤΚΑ=20 (06/10), εμφανίζεται και με τη μορφή Υσουλής. Ο [ΑΚΛ] προτείνει το Τρκ. «çul=κάλυμμα αλόγου, τσάλι» και μάλλον έχει δίκηο (υποθέτω όμως οτι ήθελε να γράψη τσόλι). Το Τρκ. çul σήμαινε κάλυμμα αλόγου απο χοντροφκιαγμένο μάλλινο ύφασμα και κατ' επέκτασιν παληά φθαρμένα ρούχα, ράκη. Το çul ελληνοποιήθηκε ως τσόλι/τσούλι με την πρόσθετη έννοια του φτηνού χαλιού/κουρελούς και το βρίσκουμε στη λέξη τσολιάς (ρακένδυτος, κουρελής). Στα Τρκ. υπάρχει και το çullu= κακοντυμένος, κουρελής, ρακένδυτος. Στα Αλβ. cul=çun=(1)μικρό παιδί, (2) τσιράκι, c**u**le=τσόλι cull=μικρό παιδί, νήπιο, cul**a**n=θεόφτωχος, ρακένδυτος, çull= κάλυμμα αλόγου, κουβέρτα από γιδόμαλλο, παληά/βρώμικα σκεπάσματα/ρούχα και **çu**llë=προβατίνα με μικρά αυτιά. Στον ΤΚΚΕ οι Çul eşınaı 4 και οι Çullu 30.

Τσούλιας ΤΚΑ=25 (06/10). Μάλλον όπως και το Τσούλης. Ασχετα δείχνουν το τοπωνύμιο Τσουλί (Κάρπαθος) και το Καρπάθειο τσούλια (κόσημα από πλεγμένες ασημένιες αλυσσίδες).

Τσούμας ΤΚΑ=100+ (06/09). Ο [ΑΚΛ] το ετυμολογεί από το Αλβ. çumë = κάδος, κουβάς, και παρόμοια. Ο [ΚΝ] γράφει ότι στα Κουτσοβλάχικα τσιούμα=τσούμα=δεσμίς μαλλιού, τριχώματος. Στα Αλβ. υπάρχει και το cum=ασυνήθιστος, περίεργος. Στα Βλγ. чума= πανούκλα και στα Σερβ. čuma=(1) πανούκλα (2) γυναίκα βρωμιάρα, ατημέλητη, ασουλούπωτη (3) τσούλα, τσουλί.

Τσουμπάκος ΤΚΑ=2,3. Αλβ. cubak= (1) καλαμιά (2) κολοβός, με την ουρά κομμένη,
Τσουμπακόπουλος (3) ανύπαντρη γυναίκα (π.χ., όπως και στο μόνη .... σαν καλαμιά στον κάμπο)

Τσουμπάλογλου **ΤΚΑ=1 Ν****

Τσουμπανάς ΤΚΑ=17. Ν**

Τσουμπάρας[ΤΝ] ΤΚΑ=2. Αλβ cub**a**r= γυναικάς, γυναικοθήρας.

Τσούμπας[ΤΝ] ΤΚΑ=32. Σύμφωνα με τον [ΔΣ] από το Τρκ. cumba το οποίο μεταφράζει μπαλκόνι, εξώστης και ο [RT] αποδίδει «παράθυρο που προεξέχει». Προτιμώ το Αλβ. cub= (1) ληστής (2) τρελλός και ''ηρωας, τρελλός και βλάκας (3) με την ουρά κομμένη, κολοβός. Υπάρχει και το Αλβ. Çubë=(1) θάμνος (2) τούφα (μαλλιά, φτερά), θύσσανος, λειρί.

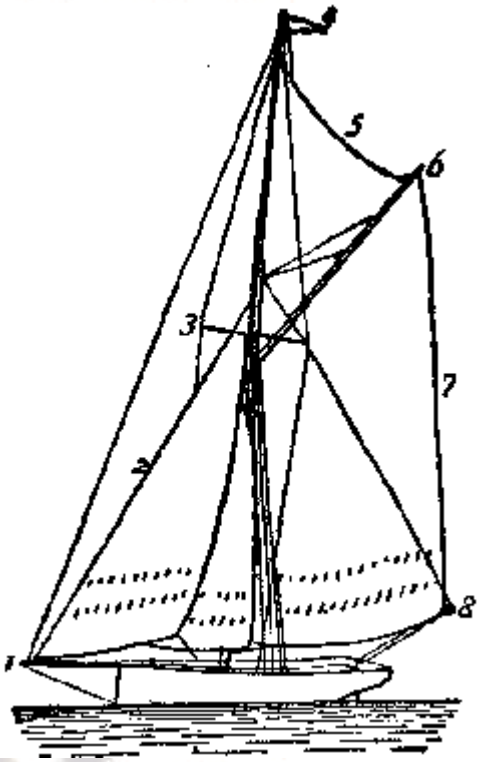
Τσούνης ΤΚΑ=100+, 2 (06/10) με τους 2 μάλλον να είναι αδέρφια. Παραλλαγή
Τσουνίδης του Τσιούνης, βλέπε επώνυμο. Βλέπε και [ΑΚΛ] για το Τσουνίδης.

Τσούντας ΤΚΑ=0,0,3 και ΤΚΘ=3,0,2 (04/11). Ο [ΜΤ] ετυμολογεί το Τσούντας από
Τσουνταλής το τσούντα=κορυφή βουνού, δεντρου (και ναυτικός όρος). Ο εντόνως
Τσουντάνης θαυμαζόμενος και μαζικώς αντιγραφόμενος [&ΚΛ2], σε σημείο να

[ΤΝ] αναπαράγονται πιστά μικρο-αβλεψίες όπως το «κοργή βουνού»!, ακολουθεί τον [ΔΔ] και γράφει

Τσούντας/Τζούντας- Απο το διαλεκτ. τσούντα, το τελευταίο άκρο ενός αντικειμένου, όπως "η τσούντα του μουστακιού". Προφανώς μτφ. ο μουστάκας.<τουρκ.cunda.

Επώνυμο Τζούντας δεν βρήκα ούτε στους ΤΚ ούτε στο διαδίκτυο. Ο [ΔΔ] προσθέτει ένα ακόμα ακαταλαβίστικο ορισμό. Βασικά τσούντα η εσωτερικό ποδόσταμα= η κατακόρυφη συνέχεια της καρίνας προς την πρύμνη [ΣΤ]. Το Ιταλογενές Τρκ. cunda αποδίδεται από τον [RT] ως "peak of gaff", σημείο 6 στην εικόνα. Πέρα από την cunda στον [RT] βρίσκουμε τις εξής ομόηχες λέξεις:

- cuğd=çuğd=κουκουβάγια (Περσογενές)
- cunta=conta=άρθρωση

Τέλος Τσούντα η Τζούντα (στα Τρκ. **Cunda** η **Alibey)** είναι το όνομα νησιού δίπλα στο Αϊβαλί (Κυδωνίες) που οι Ελληνες αποκαλούσαν Εκατόνησα και Μοσχονήσι.

Με αυτά τα δεδομένα και παρά το γεγονός οτι αντίστοιχα Τρκ. επώνυμα στον ΤΚΚΕ δεν βρήκα, κρατάω την ετυμολογία [ΜΤ] για το Τσούντας, πιστεύω ότι το Τσουνταλής είναι Εθνικό (από την Τσούντα) και δηλώνω άγνοια για το Τσουντάνης.

Τσούπρας ΤΚΑ=8 (06/10). Στα Ελλ. τσούπα=τσούπρα=(1) κόρη (2) κορίτσι, κοπέλα και ετυμπλογείται από το Αλβ. çupë.

Τσούρας ΤΚΑ=75, 2, 21 (02/09. Πρίν μπούμε σε λεπτομέρειες ας σημειώσουμε ότι
Τσούραλ(λ)ης με μεγάλη πιθανότητα τα επώνυμα Τσούρας, Τσιούρας και Τζούρας
Τσουραμάνης (βλέπε επώνυμο) είναι ένα και το αυτό. Κατά τα φαινόμενα, στα

[TN] Ελληνικά της Κύπρου (εδώ) τσούρα=κατσίκα στα Κοζανίτικα (εδώ) τσούρα=πέος, οι Βλάχοι λέγανε τσιούρα την κατσίκα με τα μικρά αυτιά (βλέπε εδώ) και στον Πόντο τσούρα το= σώπα, κλείστο, βούλωσέ το (εδώ) και σε διάφορα Κρητικά γλωσσάρια (π.χ., εδώ η εδώ) διαβάζουμε τσουρώ=κρημνίζω και τσουροβολώ, τσουρώ ή τσουρλώ =γκρεμίζομαι, κατρακυλώ, πέφτω. Βέβαια, το Ποντιακό τσούρτο ίσως είναι Ρωσσικό δοθέντος ότι чур молчать! = μην πής λέξη (γι' αυτό το θέμα) [AS] με το чур να είναι τρόπος κλήσης και молчать=κρατάω το στόμα μου κλειστό). Στα τοπωνύμια έχουμε/είχαμε τα Τσουρίλα (σήμερα Αμυγδαλέα, Παραμυθιά), Τσούρχλιον (σήμερα άγιος Γεώργιος, Γρεβενά), Τσούρτζα/Τζούρτζα/Τζούρτζια (σήμερα Αγία Παρασκευή) και Τσουραναίοι (σήμερα Καλαμπάκα). Από αυτά τουλάχιστον η Τσούρτζα είναι Βλαχοχώρι και αυτό δείχνει ότι θα πρέπει να κοιτάξουμε τα Βλάχικα, τα Αλβ. και τα Σλβ. (μ' αυτή τη σειρά για πιθανή ετυμολογία). Εχουμε και λέμε:

- Στα Βλάχικα τσιούρου= τερετίζω=«κελαηδάω», μιλώντας γιά χελιδόνια και τζίτζικες και τζιούρου= ορκίζω
- curr = με μικρά η κομμένα αυτιά (Αλβ., [ΟΑ])
- curr me curr = ακαταλαβίστικος (Αλβ., [ΟΑ])
- curak=currak= ακάλυπτος, κλαδεμένος, αποψιλωμένος, γυμνός(Αλβ., [ΝΓ],[ΟΑ])
- currë=γίδα/προβατίνα με τα αυτιά μικρά η κομμένα μικρά (Αλβ., [ΟΑ])
- cule=(1) τσόλια (2) φλογέρα βοσκού (Αλβ., [ΟΑ])
- cul=cullak= γυμνός (κυριολεκτικά και μεταφορικά) (Αλβ., [ΟΑ])
- cullë= κοιλιά, στομάχι (Αλβ., [ΟΑ])
- çull= τσόλια, χοντροφκιαγμένες κουβέρτες, βρώμικα σκεπάσματα (Αλβ., [ΟΑ])
- çullë= προβατίνα με μικρά αυτιά(Αλβ., [ΟΑ]) λέξη την οποία ο [VO] συνδέει με τα Σλβ. και το Βλγ. Чула, πληροφορία την οποία δεν μπόρεσα να επαληθεύσω.
- çurë= (θηλυκή) γαλλοπούλα (Αλβ., [ΟΑ]).
- čul= κουβέρτα αλόγου (Σλβ. [ΜΒ])

Ολα αυτά βέβαια μάλλον περιπλέκουν την υπόθεση. Αλλά δοθέντος ότι το μόνο σταθερό είναι οι γίδες και τα πρόβατα με μικρά/κομμένα αυτιά, υποθέτω ότι το Τσούρας είναι το ισοδύναμο των Κοψαύτης (ΤΚΑ =13), Κουτσαφτής (ΤΚΑ=17), Κουτσαφτάκης (ΤΚΑ=3), Κουτσαύτης/Κουτσαυτής (ΤΚΑ=33), Κουτσαυτάκης (ΤΚΑ=36) και Κουτσαβδής (ΤΚΑ=1).

Τσουράκης [ΤΝ]

Ο [ΜΤ] ετυμολογεί τά ονόματα Τσουρής καί Σουρής (σελ. 65) από το τοπικό (Κρήτη) τσουρώ=γλιστρώ σέ σάρα, σέ γκρεμό, προσθέτει μιά πιθανή Τουρκική ετυμολογία για το Σουρής (αλλά ενδεχομένως καί γιά τό Τσουρής στή Χίο) από τό šuriš=ταραχή, ανησυχία, στάση/εξέγερση) (σελ. 74) καί τελικά βάζει το ζεύγος Σουρής/Τσουρής σέ μιά λίστα Ελληνοποιημένων επωνύμων (σελ. 136). Βέβαια, το Τσουρής δέν μπορεί νά θεωρηθή Ελληνοποιημένη μορφή τού Σουρής οπότε το Τσουρής από τό Σουρής μάλλον πάει περίπατο. Ο [ΜΤ] επισης παραθέτει τά ονόματα Τσοράκης καί Τσουράκης (Αμπλιανή Δωρίδας). Οι τηλεφωνικοί καταλογοι λένε τά εξής:

	Τσουρής	Τσούρας	Τσουράκης
ΑΘΗΝΑ	50+	45+	50+
ΗΡΑΚΛΕΙΟ	1	1	0(αλλά Τσουρακάκης=20).
ΓΙΑΝΕΝΑ	19	5	0

Οι Τσοράκηδες στήν Αμπλιανή, η γεωγραφική κατανομή, το Τσουρής εμφανιζεται (1/3) και ως Τσούρης, το Τσούρας πού πολύ σπάνια είναι καί Τσουράς, καί οι 20 Τσαμτσούρηδες (ΤΚΑ) δημιουργούν τήν υποψία οτι ισως πρέπει να ψάξουμε καί αλλού. Π.χ.,

τσουρά, τσουράς, τζουράι= τύπος φλογέρας (Σαρακατσάνοι) αλλά και τα Αλβ.
curr = (1) με μικρά η κομμένα αυτιά (2) βράχος απότομος
curr me curr = ακαταλαβίστικος
currak= κλαδεμένος (δέντρο), αποψιλωμένος, γυμνός (βουνό)
curras, curris, θέματα που χρησιμοποιούνται στο σχηματισμό χρόνων τού curret=τρώω η πίνω αχόρταγα, λαίμαργα, άπληστα
çurak=mburojë= ασπίδα, άμυνα, προπύργιο, οχύρωμα, καβούκι, προστάτης/υποστηρικτής.

Νομίζω οτι ο αναγνώστης μπορεί να διαλέξη απο το μενού.

Τσουρέκας

Τρκ. çörek=τσουρέκι (και Αλβ. çyrek)

Τσούρμας

ΤΚΑ=10 (06/10). Μάλλον από τη λέξη τσούρμο (παληότερα τσούρμα)= ναύτες εμπορικού πλοίου (2) ομάδα ανθρώπων. Από το Ιτ. ciurma= πλήρωμα γαλέρας, όχλος και αυτό από λέξη που σήμαινε κωπηλάτης (ρπ' αμοιβή η κατάδικος), παράγφωγο του Ελλ. κέλευσμα/κελευστής.

Τσούρνος

ΤΚΑ=2 (06/10). Ο [ΑΚΛ] το ετυμολογεί από το Σερβ. crn=μαύρος. Οσον αφορά στο crn=μαύρος έψει δίκηο αλλά απ' ότι γνωρίζω το φωνήεν ανάμεσα στο c και στο r προφέρεται σαν ε. Παράλληλα έχουμε το τοπωνώμιο «καταρράκτης Τσούρνα» στη Ναυπακτία, το τοπωνύμιο Τσουρνάτιον/Τσουρνάβ στη Μαγνησία, το Βλαχοχώρι

Τσούραναίοι (σήμερα Ορθοβούνι) Καλαμπάκας και το Τσουρμάκλι (σήμερα Αγιοι Ανάργυροι) Λαρίσης. Στο {ΡΜ} διαβάψουμε ότι στη γλώσσα των Τσιγκάνων τσούρνα= κοτσίγα, πλεξούδα και στην Ελλ. αργκό τσουρνέβω σημαίνει κλέβω αποσπώντας την προσοψή του θύματος. Από όλα αυτά σαφή ετυμολογία δεν βλέπω αλλά ίσως ο αναγνώστης να είναι πιό διορατικός.

Τσούτρας
Τσουτρέλης
ΤΚΑ=10, 2 (06/10). Ο [ΑΚΛ] ετυμολογεί το Τσουτρέλης από το Αρβ. çutre=τσότρα, το οποίο δεν μπόρεσα να επαληθεύσω. Βλκέπε όμως Τσότρας και τις πρεμφερείς Αλβ. λέξεις οι οποίες στηρρίζουν την ετυμολογία του [ΑΚΛ].

Τσούτσας **=28 Ν****
Τσούτσαι **=1**
Τσουτσαίος **=11**
Τσουτσαλλά **=1**
Τσουτσάνης **ΤΚΑ=87**
Τσουτσές ΤΚΑ=2. Τρκ. cüce=νάνος, ρίζα της λέξεως τσουτσέκι.

Τσοχατζής
Τσοχατζίδης
Τσοχατζόπουλος
ΤΚΑ=23,10,3. Τσόχα (Τρκ. çuha, Περς. chukha) είναι στιλπνό μάλλινο ύφασμα με πυκνή υφανση το οποίο παραδοσιακά και με χρώμα πράσινο χρησιμοποιείται σαν κάλυμμα τραπεζιών για τυχερά παιχνίδια (π.χ. χαρτοπαιξία). Η λέξη χρησιμοποιείται και με την έννοια της χαρτοπαιξίας (*τον έφαγε η τσόχα*) και του πονηρού, του κατεργάρη, του τιποτένιου. Π.χ., Βρέ τσόχα(τζόπουλε), γάμο στο Παρίσι μου θελεις;!!!!!

Τσουχαντάρης
Τσοχαντάρης
ΤΚΑ=6, 49. Τρκ., Περσογενές çuhadar= λακές

Τσώκος
Σύμφωνα με τον [ΜΤ] απο το Αλβ. çok= αστράγαλος, σφυρί.Τα Αλβ. λεξικά προσθέτουν τις έννοιες χερούλι/ρόπτρο (πόρτας), γλωσσίδι (καμπάνας), γουδοχέρι, κλείδωση και αντίστοιχα κόκκαλα (δάχτυλα, κότσια, ώμος, αγκώνας, καρπός, κ.τ.λ.), ράμφος, χτύπημα στο κεφάλι.

Τυρέκογλου

[ΤΣ10] Απο την Γαλλική Humanité, 10/04/1993

Perché, depuis mercredi, au sommet d'un pylône à haute tension à 70 mètres de haut, dans un village du nord de la Grèce, un désespéré albanais refusait toujours de regagner la terre ferme samedi. **Dulaver Tsiafa**, vingt-quatre ans, qui a réclamé la présence au pied de son pylône du premier ministre grec, Constantin Mitsotakis, affirme vouloir protester contre la misère régnant en Albanie et le mauvais accueil réservé en Grèce aux immigrés albanais.

- Υ -

(Αύγουστος 2010)

Υάκινθος ΤΚΑ=1 (08/10). Από το όνομα φυτού που είναι γνωστό και με το όνομα ζουμπούλι (το τελευταίο από το Τρκ. sü[m/n]bül).

Υετίων ΤΚΑ=1 (08/10). Ο [ΧΣ] θεωρεί το Υετίωνος μετάφραση/Ελληνοποίηση του Τρκ. Yağmuroğlu (yağmur=βροχή) και ο [ΜΤ] μετάφραση/ Ελληνοποίηση του Γκιουμουρτζόγλου. Το Γκιουμουρτζόγλου δεν αντιστοιχεί σε Τρκ. λέξη που γνωρίζω ενώ στον ΤΚΚΕ οι Yağmur είναι 253 και οι Yağmuroğlu 15. Στον ΤΚΚΕ βρίσκουμε και 17 Yağmurcu . (yağmurcu=βροχοποιός) αλλά Γιαγμουρτζήδες στα Ελλ. δεν βρήκα. Στα αρχαία υετός=νεροποντή, υετίων= βροχερός, και υέτιος= ο προξενών τη νεροποντή (ανάμεσα σ'άλλα και προσωνύμιο του Δία). Σε τελική ανάλυση η ετυμολογία [ΧΣ] είναι πιό προσεγμένη.

Υψηλάντης ΤΚΑ=66 (02/10). Το επώνυμο θεωρείται Εθνικό (από το χωριό Υψηλή, Υψηλά η Υψήλ, ανάλογα με τον συγγραφέα, στον Πόντο). Οι γνωστοί Υψηλάντηδες ήταν Φαναριώτες ποντιακής καταγωγής και υπήρξαν ηγεμόνες της Μολδοβλαχίας και μεγάλοι διερμηνείς της Υψηλής Πύλης.

– Φ –

(Φεβρουάριος 2012)

Φάβας[ΤΝ] ΤΚΑ=2, 6, 1 (08/09). Η φάβα μεταφορικά χρησιμοποιείται με την έννοια της αποτυχίας αλλά και παραστάσεως, δημιουργίας, η συμπεριφοράς που δεν ανταποκρίνεται στις προσδοκίες του κρίνοντος (κάτι ανάλογο του λαπάς σαν χαρακτηρισμός ανθρώπου). Στην Ελλ. αργκό φάβα λέγεται η καραμπόλα στο μπιλιάρδο που οφείλεται αποκλειστικά σε σκανδαλώδη εύνοια της τύχης. Πέρα από αυτά παρατηρούμε ότι Φαβατάς είναι το όνομα περιοχής στη Θήρα όπου βρέθηκε Μινωικός οικισμός, Φαβατάτα είναι χωριό της Κεφαλονιάς, και Φαβαίικα είναι χωριό της Λακωνίας. Διάφοροι Ρωμαίοι λεγότανε Fabatus όνομα που στα Ελλ. μεταφράζεται ως Φαβάτος (βλέπε τα «Περί του Ιουδαϊκού πολέμου», Βιβλ. Α, Κεφ. ΚΘ του Φλαβίου Ιωσήπου, η Josephus). Παρόμοια με το Fabatus κύρια ονόματα όπως τα Fabio, Fabianus, Fabian, Fabien(ne) και τα αντίστοιχα επώνυμα είναι παράγωγα του Λατ. faba=φάβα.

Φαβατάς

Φαβάτος

Φαζάκης ΤΚΑ=7 (02/12).

Φαϊδάς[ΤΝ] ΤΚΑ=3, 1 ΤΚΘ=1,0 (08/09) και η γραφή Φαϊδαλής είναι μαντεψιά. Πιθανόν Ελληνοποίηση του Τρκ. feda= θυσία, το θυσιαζόμενο και έκφραση feda olsun ~ Δεκτό! (από εκείνον που κάνει την τελική υποχώρηση σε διαπραγμάτευση). Το feda το βρίσκουμε και στη λέξη fedayeen= εθελοντές, πρόθυμοι να θυσιάσουν τη ζωή τους. Τέλος σημειώνουμε και το Τρκ. fayda= όφελος, κέρδος, πλεονέκτημα και faydalı= χρήσιμος, ωφέλιμος, προσοφοφόρος, πλεονεκτικός. Στον ΤΚΚΕ οι Feda είναι 6 οι Fayda 0 και οι Faydalı 14.

Φαϊδαλής

Φαΐκ ΤΚΑ=ΤΚΘ=0,0 αλλά ΤΚ Ξάνθης=2, 6 συμπεριλαμβανομένου και του Αχμέτ Φαϊκογλου, τέως βουλευτή ΠΑΣΟΚ, ο οποίος κατέβηκε ανεξάρτητος το 2006 και τάραξε τα νερά δηλώνοντας ότι η μειονότητα της Θράκης «και σαν φυλή και σαν θρησκεία ανήκει στην Τουρκία». Αραβογενές Τρκ. faik=(1) ανώτερος (2) έξοχος, υπέροχος, θαυμάσιος, άριστος. Στον ΤΚΚΕ Faik=1 και Faikoğlu=6.

Φαϊκογλου

Φαϊντάς ΤΚΑ=1 (08/09). Μάλλον η αρχική μορφή του Φαϊδάς, βλέπε επώνυμο.

Φαϊτάς ΤΚΑ=14 (08/09). *****

Φάκας ΤΚΑ=23, 11, 4 (07/09). Στα Οθ. το Αραβογενές fak σήμαινε παγίδα και στα Τρκ. το (σπάνιο) faklı δείχνει να είναι λανθασμένη γραφή του farklı=διαφορετικός. Στον ΤΚΚΕ βρίσκουμε το 7 Fak, 0 Faklı, 1 Farklı και 0 Fakalı (faka=φτώχεια). Το Φάκας δείχνει να βγαίνη από το fak, το Φακλής ετυμολογείται και αυτό από το fak αλλά ίσως να είναι παραλλαγή του farklı. Το Φακαλής μάλλον είναι Ελληνοποιημένη

Φακλής

Φακαλής

μορφή του Φακλής, επηρρεασμένη από την λέξη φάκα. Σημειώνουμε και το Αλβ. fake=φάκα.

Φακάζης ΤΚΑ=5 (07/09). *****

Φακιάς ΤΚΑ=2 (07/09). Ισως από το Αλβ. f**a**që/f**a**kja, με βασική σημασία μάγουλο αλλά και πρόσοψη, πρόσωπο/μούτρα (μεταφορικά), με κατέβασμα τόνου. Ετυμολογικά άσχετο δείχνει το Αραβογενές Οθ. fakıa= κακοτυχία, συμφορά δοθέντος ότι αντίστοιχο επώνυμο στοιν ΤΚΚΕ δεν υπάρχει.

Φακίνος[ΤΝ] ΤΚΑ=85+. Στα Σερβ. fakin= κατεργαράκος, αλάνι, αλητάκι, παιδί του δρόμου [ΜΤ]. Αλλά στα Ιταλικά έχουμε τα επώνυμα FACCHIN , FACCHINETTI. FACCHINI, FACCHINO , και FACHIN που ετυμολογούνται από το facchino= χαμάλης, αχθοφόρος και ετυμολογείται με τη σειρά του από το Αραβικό faqih=ιεροδικαστής, εν συνεχεία σήμαινε τελώνης, και όταν ήρθαν καιροί χαλεποί και οι τελώνηδες υποχρεώθηκαν εκ των πραγμάτων σε χειρωνακτική εργασία, αχθοφόρος! Με όλο το σεβασμό προς τον [ΜΤ] και το έργο του, προτιμώ τη δεύτερη ρτυμολογία.

Φακίρης ΤΚΑ=14, 4 (07/09). Το φακίρης στα Ελλ. έχει υιοθετηθεί με την έννοια
Φακίρογλου του Ινδού ασκητή αλλά στα Τρκ. το Αραβογενές fakir βασικά σημαίνει φτωχός, ενδεής (από το fakr=φτώχεια, ένδεια). Οπως δείχνει και το Φακίρογλου, μερικοί τουλάχιστον από τους εν Ελλάδι φακίρηδες πρέπει να κληρονομήσανε το επώνυμό τους από τος γείτονες. Στον ΤΚΚΕ οι Fakir είναι 28 ο Fakiroğlu ένας και μόνος.

Φακορέλλης [ΤΝ] ΤΚΑ=2 (12/10). Ισως από το Ιταλ. fago=οξυά, αλλά αυτό είναι ένα μεγάλο ίσως. Μάλλον άσχετο παρά τις ομοιότητες το Αλβ. faqor(e) = πλατσουκωτό μπουκάλι/παγούρι ρακής

Φαλιάς ΤΚΑ=10 (08/09). Πιθανόν μητρωνυμικό, από το Γαρουφαλιά. Κάποιες ομοιότητες με το φάλιος/φαλιός= λευκός, βλέπε και επώνυμο Βάλας αλλά και το Φαλέας ο Χαλκηδόνιος (όνομα φιλοσόφου από τη Χαλκηδόνα, αποικία των Μεγαρέων, ο οπίος έζησε τον 5ο αιώνα π.Χ.). Βλέπε και επώνυμο Φάλλας.

Φαλιάγκας ΤΚΑ=11 (08/09). Στο διαδίκτυο εμφανίζεται και το Φαλιάνγκας. *****

Φαλίδας[ΤΝ] ΤΚΑ=22, 4 (08/09). Ισως από το φαλίδο=φαλίδωμα=ραφίδωμα= δέσιμο
Φαλλίδας του πανιού ιστιοφόρου με λεπτό σκοινί στην βαρδατέντα [ΣΤ].

Φαλιέρος ΤΚΑ=23,3,2 (08/09). Ο Μαρίνος Φαλιέρος (1397-1474) ήταν βενετικής
Φαλιέρας καταγωγής ποιητής που γεννήθηκε και έζησε στην Κρήτη. Η
Φαλιέρης οικογένειά του, οι Falier εγκαταστάθηκαν στην Κρήτη το 1211. Το επώνυμο ίσως σχετίζεται με το Ιτ. Faleri/Falerio (όπως, π.χ., το Venier θεωρείται παραλλαγή του Venerio) και το 1120 ο Bonifacius Falerius εκλέγεται επίσκοπος στη Βενετία. Σημειώνουμε και τούς Vitale Faliero

(?-1095, 32ος δόγης της Βενετίας), Ordelafo Faliero (γιό του Vitale, ?-1117, 34ος δόγης) και Marino Faliero (1274-1355, 55ος δόγης της Βενετίας) που αποκεφαλίστηκε 7 μήνες μετά την ενθρόνισή του.

Φάλλας
Φαλλής
Φάλλιας

ΤΚΑ=1,2,1. Τα επώνυμα αυτά είναι σπάνια και παρά τις ομοιότητές τους δεν έχουν υποχρεωτικά τήν ίδια ετυμολογία. ΟΙ πιθανές ρίζεςς είναι πολλές και λίγο πολύ ισοδύναμες. Συγκεκριμένα

- Ο [ΔΣ] ετυμολογεί τα Φάλλης, Φάλλιας (αλλά και Φαλλιάς) από το Τρκ. fal=(1) μοίρα, τύχη, πεπρωμένο, ριζικό (2) διάβασμα της μοίρας (βλέπε και Φαλτζής). Αντίστοιχο επώνυμο στους Τρκ. ΤΚ δεν μπόρεσα να βρώ
- φάλης=φαλής=φαλλός [ΔΔ]
- φαλιός=φάλιος=λευκός
- φάλ(λ)η=φάλ(λ)αινα
- φαλός= ο λάμπων, ο λευκός και μιλώντας για κεφάλια το άτριχο (εξ ου και φαλακρός)
- Στα Αλβ. f**a**la=χαιρετίσματα, f**a**las=f**a**lë= (1) δωρεάν, τζάμπα (2) σε πολύ χαμηλή τιμή ενώ f**a**lës=(1) γενναιόδωρος, μεγαλόψυχος, ελεήμων, συγχωρών (2) πιστός, λάτρης, προσκυνητής f**a**lje= συγνώμη, συγχώρεση, αμνηστεία και fall= τπ διάβασμα της μοίρας, η μαντεία.

Ατυχώς με τα δεδομένα που έχω όλες οι μαντεψιές κατά τη γνώμη μου είναι εξ ίσου επισφαλείς.

Φαλλιέρος
Φαλλιέρας

ΤΚΑ= 11, 4 (08/09). Βλέπε επώνυμο Φαλιέρος.

Φαλτζής

ΤΚΑ=0, ΤΚΘ=1 (08/09). Στα Τρκ. fal=μοίρα, τύχη, πεπρωμένο, ριζικό και falcı= αυτός που διαβάζει τη μοίρα (στα χαρτιά, στην παλάμη, στα κατακάθια του καφέ και παρόμοια). Ενας και μοναδικός Falcı στον ΤΚΚΕ.

Φάνης
Φανής

ΤΚΑ=44 (07/09). Ο [ΜΤ] γράφει Φανής και το ετυμολογεί από το Οθ. fânî= νεκρώσιμος, θνητός. Για τον [RT] fânî= πρόσκαιρος, εφήμερος, βραχύβιος ενώ σύμφωμα με το [ΤΕ] fânî= πρόσκαιρος, μεταβατικός, διαβατικός (2) θνητός, φθαρτός, εφήμερος. Η ετυμολογία από τα Τρκ. δείχνει να έχη μιά δόση αλήθειας (τέσσερεις Fani στον ΤΚΚΕ) αλλά πρέπει να λάβουμε υπ' όψιν την πιθανότητα να είναι μητρωνυμικό δοθέντος ότι το Θεοφάνης εμφανίζεται με τη μορφή Φανή στο θηλυκό (π.χ., Χαλκιά) και μάλλον σπάνια, Φανής στο αρσενικό, (π.χ., Δημητρίου, ανώτερος αστυνομικός στην Κύπρο). Τέλος η Τρκ. ετυμολογία μάλλον είναι άσχετη με το Φάνης που δείχνει να είναι η πιό κοινή μορφή του επωνύμου.

Φάντης ΤΚΑ=31 (07/09). Ο [ΑΚΛ] γράφει Ιτ. fante<infante=παιδί. Σωστό μεν, ελλιπές δε. Η ΙνδοΕυρωπαϊκή ρίζα bha= μιλάω (βλέπε φημί, προφήτης, δυσφημώ και παρόμοια) είναι η ρίζα και διαφόρων Λατινογενών λέξεων όπως affable, ineffable, infant (infante=(μη ομιλών, μικρό παιδί), infantry (πεζικό, από το infante=νεαρός άντρας), fantassin=πεζικάριος. Αν λοιπόν συμβουλευτούμε το [DEG] θα διαβάσουμε ότιο από το 12ο αιώνα και μετά fante= (1) πεζικάριος (2) υπηρέτης, υπηρέτρια (3) (από το Λατ. fari=ομιλείν) ικανός να σκεφτή και να μιλήση. Δοθέντος ότι ο Φάντης της τράπουλας λέγεται και βαλές (Γαλλ. valet= υπηρέτης) και στα Αγγλικά λέγεται jack (πολλαπλές σημασίες μία από τις οποίες είναι εργάτης για επίπονες δουλειές), νομίζω ότι οι ετυμολογικές επιλογές για το επώνυμο φάντης ειναι οι

(1) Υπηρέτης
(2) κάποια έννοια που ταιριάζει στον φαντη της τράπουλας (π.χ., έγινε φάντης, δηλαδή άφαντος, εξαφανίστηκε, άντε να τον βρής)
(3) στρατιώτης.

Φανφάνης ΤΚΑ=3 (07/09). Κατά τον [ΔΤ] από το Οθ. fanfan=χωρίς δόντια το οποίο ο [RT] αποδίδει ως (1) ακαταλαβίστικη ομιλία που προσομοιάζει με βόμβο, τιτίβισμα πουλιών η κραυγές πιθήκων (2) τρόπος ομιλίας γερο-φαφούτη. Στους ΤΚΚΕ, ΤΚΚΑ και ΤΚ Σμύρνης επώνυμο Fanfan δεν υπάρχει. Υπάρχει όμως η οικογένεια Φανφάνη, αρχικά από την Αδριανούπολη που μετά την «ανταλλαγή» μετώκησε στη Θράκη και είχε καθοριστικό ρόλο στον τοπικό τύπο. Οι Γαλλομαθείς ας λάβουν υπ' όψιν και το fanfan=enfant (αφαίρεση του en και ηχητικός αναδιπλασιασμός του fant), παρελθούσης χρήσεως μεν, παρόν δε στον κινηματογραφικό τίτλο Fanfan la Tulipe, 1952.

Φαράκλας ΤΚΑ=4,3 (11/09). Μορφές των Καράφλας και Φαλακρός με
Φαρακλός αντιμετάθεση συμφώνων όπως στο φαλάκρα→καράφλα. Πράγματι στον [ΔΔ] διαβάζουμε φαράκλα=φαλάκρα και φαρακλός=φαλακρός.

Φαράκος ΤΚΑ=22 (07/09). Ισως υποκοριστικό. Βλέπε Φάρος αλλά και το Αλβ. farë= σπόρος (περισσότερα στο Φάρος) σε συνδυασμό με το επώνυμο Σπορίδης (ΤΚΑ=20).

Φαρακούκης ΤΚΑ= 3 (07/09). Αλβ. farëk**u**q=κοκκινόσπορος, με κόκκινους σπόρους.

Φαρασαλής ΤΚΑ= 2,3,5,20 (07/09). Στα Τρκ. faraş= φαράσι αλλά εκφράσεις του
Φαρασλής τύπου faraş gibi σημαίνουν πολύ φαρδύ στόμα. Οι Faraş του ΤΚΚΕ
Φαράσογλου είναι 4. Ας σημειωθή ότι στη Τρκ. υπάρχουν διάφορα χωριά με τα
Φαρασόπουλος ονόματα Fara[s/ş] , Fara[s/ş]a, Fara[s/ş]dere, Fara[s/ş]deresi, Fara[s/ş]köy και Fara[s/ş]köyü οπότε τα Φαρασαλής και Φαρασλής μπορεί να είνα

Εθνικά. Τέλος η λέξη φαρί=άλογο, ιδίως πολεμικό, ετυμολεγείται από το Αραβ. faras [ΤΦ].

Φαράντος ΤΚΑ= 19, 20., 13. 4, 7 (11/09). *****
Φαραντατος
Φαραντάκης
Φαράντζος
Φαραντούρης

Φαραστέλης ΤΚΑ=3 (07/09). *****

Φαραώ ΤΚΑ=7, 8. Ονομα ασυνήθιστο αλλά ετυμολογία προφανής
Φαραός

Φαρδέλ(λ)ας ΤΚΑ=16, 2, 6 (07/09). Fardella είναι ένα σχετικά κοινό Ιτ. όνομα και ο
Φαρδέλης πιό γνωστός είναι ο Enrico Fardella που γεννήθηκε (1821) και πέθανε
Φαρδέλ(λ)ος (1882) στο Τραππάνι (Σικελία). Συμμετέσχε σε διάφορα αυτονομιστικά και επαναστατικά κινήματα, πολέμησε στην Κριμαία και στην Αμερική (εμφύλιος) όπου και του δόθηκε ο βαθμός του στρατηγού. Στα Ιτ. fardello= μπόγος, δέμα, φορτίο, άχθος (παρόμοιο με το Γαλ. fardeau και τα Ισπ. fardel/fardo).

Φαρμάκης ΤΚΑ=100+ (08/09). Η λέξη φάρμακον εμφανίζεται στην Οδύσσεια με την έννοια (1) γιατρικό με ένα και μόνο συστατικό, χωρίς επεξεργασία (2) βότανο, φυτό ιατρικής η μαγικής χρήσεως. Εξ ού και το Τοπωνύμιο Φαρμακούσσα, Φαρμάκω η Φαρμακονήσι (ΒορειοΑνατολικά της Λέρου). Η λέξη βέβαια έχει αποκτήσει τη σημερινή έννοια (παρασκεύασμα ιατρικής χρήσεως), του δηλητηρίου (φαρμάκι) και μεταφορικά ουσίας η καταστάσεως πικρής η δυσάρεστης στο έπακρο. Ανάμεσα στους διάφορους Φαρμάκηδες σημειώνουμε τον Λαλαίο (άρα Μουσουλμάνο, Αρβανίτη και Μοραΐτη) Αλή Φαρμάκη γνωστό από τη σχέση του με τους Κολοκοτρωναίους. Οταν το 1808 ο Φαρμάκης έρχεται σε σύγκρουση με τον Βελή (γιό του Αλή Πασά) ο Θ. Κολοκοτρώνης επιστρέφει στο Μοριά για να συνδράμη τον Αλή Φαρμάκη. Μετά από ένα μήνα άκαρπης πολιορκίας ο Βελή υπόσχεται αμνηστεία στον Φαρμάκη αν του παραδόσουν τον Κολοκοτρώνη. Ο Φαρμάκης αρνείται, η πολιορκία συνεχίζεται και τελικά ο Φαρμάκης και ο Βελή φτάνουν σε συμφωνία που επιτρέπει στον Κολοκοτρώνη να γυρίση στα Επτάνησα. Ο Κολοκοτρώνης γράφει ότι ο Φαρμάκης ήταν μαυρουδερός και κίτρινος και γι' αυτό τον λέγανε Φαρμάκη [ΣΚ].

Φάρος[ΤΝ] ΤΚΑ=24 (07/09). Ο [ΑΚΛ] γράφει «αρβ. far=σπόρος (εξ ου και φάρα)». Τα δικά μου λεξικά λένε οτι στα Αλβ. far=φάρος και farë= (1) σπόρος (2) σπέρμα (3) απόγονοι, σόι, μέλη εκτεταμένης οικογενείας (3) γένος, φάρα, είδος, ράτσα (4) προζύμι (5) Ειρωνική χρήση σε φράσεις του

τύπου «από τέτοια φάρα+(ουσιαστικό).....». Νομίζω λοιπόν οτι είναι καλύτερα να επιστρέψουμε στον Ελληνικώτατο φάρο. Σημειώνουμε το Φάρο της Σίφνου, της Ικαρίας, της Μεσσηνίας (σήμερα Μαραθόπολη) και της Λακωνίας (παλαιότερα Αλαήμπεης).

Φαρουγγιας ΤΚΑ=3(07/09) *****

Φαρούντζας ΤΚΑ=3 (07/09) *****

Φαρούπος ΤΚΑ=24 (07/09) *****

Φάρφας ΤΚΑ=1,1 (01/12). Ισως παραλλαγές του Φαρφαράς

Φαρφαλιός

Φαρφαράς ΤΚΑ=17 (07/09). Ο [ΔΤ] γράφει farfara= πολυλογάς και ο [RT] farfara= πολυλογάς, φαφλατάς, καυχησιάρης. Ενας και μόνος Farfara στον ΤΚΚΕ.

Φαρφουρής ΤΚΑ=1 (09/09). Φαρφουρί κάποτε λεγότανε η πορσελάνη από την Κίνα, λέξη που χρησιμοποιούνταν με τοπικές παραλλαγές όσον αφορά στη μορφή στη Βουλγαρία, Ρουμανία, Πολωνία και Ρωσσία. Η λέξη ετυμολογείται από το Οθ. fağfur= (1) αυτοκράτορας της Κίνας (2) πορσελάνη. Το fağfur θεωρείται δάνειο από τα Περσικά, fagfur, λέξη που η παλαιότερη μορφή της (pakpur και pakur) εμφανίζετα ως πακούριος στα γραπτά του Προκοπίου (6ος αιώνας). Το fagfur θεωρείται η μετάφραση στα Περσικά του τίτλου του Κινέζου αυτοκράτορα (γιός του Ορανού), βλέπε Berthold Laufer, The beginnings of porcelain in China, Volume 15, issue 2, page 126, a Google book. Το τι σχέση έχει η δική μας Φαρφουρή με την πορσελάνη (επαγγελματική, εμφανίσεως, κοινωνικής θέσης, ...) το αφήνω στη φαντασία του αναγνώστη.

Φασίλης ΤΚΑ=30 (08/09). Το επώνυμο εμφανίζεται και ως Φασιλής. Κατά τον [ΜΤ] από το fasıl= διαχωρισμός η το fâsıl= λανθασμένος, χαλασμένος ενώ σύμφωνα με τον [RT] fasıl= (1) κεφάλαιο (βιβλίου), παράγραφος (2) κονσέρτο με όλο το πρόγραμμα στο ίδιο μακάμι (μουσικό δρόμο) (3) εποχή του έτους (4) πράξη (θεατρικού έργου) (5) κουτσομπολιό, συκοφαντία (6) λύση (7) ο διαχωρίζων, ο διαιρών και faslı=Μαροκινός. Τρείς Fasıl στον ΤΚΚΕ. Σημειώνουμε ότι σύμφωνα με διάφορες ιστοσελίδες το Αρ. fashil (Αγγλική γραμματοσειρά) σημαίνει αποτυγχάνω αλλά αντίστοιχο επώνυμο στον ΤΚΚΕ δεν βρήκα. Επίσης, σύμφωνα με τον [RT] feşel (από το Αρ. fashil) = άτακτος, σκανδαλιάρης άνθρωπος μικρής αξίας/χρησιμότητας. Στον ΤΚΚΕ οι Feşel είναι 2.

Φασλής ΤΚΑ=4, (08/09). Fas στα Τρκ. λέγεται το Μαρόκο και Faslı= ο Μαροκινός

(βλέπε και Φάσσος). Στον ΤΚΚΕ, ΤΚΚΑ, ΤΚ Αγκυρας και ΤΚ Σμύρνης συνδρομητής Faslı δεν υπάρχει. Υπλαρχει όμως ένας Mehmet Faslı στα κατεχόμενα της Κύπρου σύμφωνα με την Kibris gazetesi (26/4/07).

Φάσσος ΤΚΑ=8. Σύμφωνα με τον [ΔΣ], «Φάσσος < λέξ. τουρκ. = ο καταγόμενος από την πόλη Fas του Μαρόκου». Το Φάσσος είναι όνομα της Ελλ. μυθολογίας (γιός του Λυκάονα, μυθικού βασιληά της Αρκαδίας και εγγονός του Πελασγού. Φάσσα στα αρχαία/καθαρεύουσα σημαίνει περιστέρι, φάσσα και φασσοπεριστέρι= αγριοπερίστερο, φάσσα και φασσοχόρταρο= όνομα φυτού[ΔΔ,ΤΣ]. Φάσις/Φάσιος ήταν για τους αρχαίους το όνομα του ποταμού Ριονι (στη Γεωργία) στις όχθες του οποίου είχε χτιστεί η Κολχίδα (εξ ού και Φασιανός πουλί πο πρωτοσυνάντησαν εκεί). Οσον αφορά στα Τρκ./Οθ.:

- Fas= (1) το Μαρόκο (2) η πόλη Fez. Faslı= ο Μαροκινός
- Fas (από το Γαλλ. face)= το πρόσωπο όταν το καιτάζουμε στα μάτια, σε αντίθεση με το προφίλ.
- fas = πολύτιμος λίθος επεξεργασμένος και έτοιμος να χρησιμοποιηθή σε κόσμημα
- faş = κοινό μυστικό, μυστικό που διαδόθηκε προς όλες τις δυνατές καταυθύνσεις

Μάλλον άσχετο με το επώνυμο είναι το Αλβ. f**a**sho=f**a**shë= (1) λουρίδα υφάσματος, επίδεσμος (2) ανάπαυση, ησυχία, ξενοιασιά [ΟΑ]. Το αν το Φάσσος είναι Ελληνοποίηση του Φασλής, αν προέρεχεται από κάποια άλλη Τρκ. λέξη (π.χ., κάποιος που διαδίδει όποιοι μυστικό γνωρίζει) η Ελλ. προελεύσεως, το αφήνω στρην κρίση του αναγνώστη.

Φατούρος ΤΚΑ=100+ (07/09). Ο [ΑΚΛ] το ετυμολογεί από το Ιτ. fatura=φτιάξιμο. Τα δικά μου λεξικά λένε:

- φατούρα= τιμολόγιο, λογαριασμός, λίστα εμπορευμάτων, τιμών και χρεώσεων [ΔΔ].
- fattura= (1) κατασκευή (2) ποιότητα κατασκευής, δεξιοτεχνία, μαστοριά (3) μαγική τέχνη, ξόρκια (4) τιμολόγιο
- fatturo = (1) νοθεύω (κρασί) (2) κόβω τιμολόγιο (απαρέμφατο fatturare).

Το φατούρα χρησιμοποιείται και με την έννοια του κόστους εργασίας σε αντιδιαστολή πρός το κόστος υλικών (οικοδομή και παρόμοια). Τελικά το αν ο φατούρος είναι δεξιοτέχνης εργάτης, δεξιοτέχνης σε βαθμό μαγείας της κρασονοθείας η δημιουργός μαγικών τιμολογίων το αφήνω στην κρίση του αναγνώστη.

Ας σημειωθή ότι ο [ΔΤ] ετυμολογεί το Φατούρος από το Τρκ. fatır=δημιουργός αλλά το Αραβογενές Οθ. Fatır σημαίνει

Δημιουργός/Θεός, [RT], είναι ‘ενα από τα 99 ονόματα του Αλλάχ και δεν απαντάται σαν επώνυμο στον ΤΚΚΕ.

Φαχίδης[ΤΝ] ΤΚΑ=2, ΤΚΘ=1 (07/09). Ο [ΑΚΛ] γράφει fahis=ανήθικος. Σωστό αλλά ελαφρά ανορθόγραφο και ελλιπές. Σύμφωνα με τα [ΤΕ, RT] το Αραβογενές fahiş σημαίνει (1) υπερβολικός, υπέρμετρος (2) (γραμματιζούμενο) άσεμνος, αισχρός, ανήθικος. Ατυχώς όμως Ελλ. επώνυμο Φαχής δεν δείχνει να υπάρχη και στον ΤΚΚΕ δεν υπάρχει ούτε ένας Fahiş. Ισως το Φαχίδης να είναι απλοποίηση του Φαχιρίδης

Φαχούρης[ΤΝ] ΤΚΑ=1,8,1,1,0 ΤΚΘ=0,14,7,0,2. Ο [ΔΤ] ετυμολογεί τα δύο πρώτα από το fahur= καυχηματίας. Σε γενικές γραμμές η Τρκ. έχι τις Αραβογενείς λέξεις Οθ./Τρκ. fahr= δόξα, περηφάνεια, διάκριση,εξοχότητα, fahır= fahr και έκφραση fahır âlem~ η δόξα της οικουμένης= *ο* Προφήτης, fahir=(1) ένδοξος, μεγαλοπρεπής, λαμπρός, υπέροχος (2) καυχησιάρης, κομπαστής (3) χουρμάς χωρίς κοκούτσι (4) καμήλα με μεγάλα βυζιά (5) (σαν κύριο όνομα) αξιέπαινος, αξιοθαύμαστος, ένδοξος fahur= (1) καυχησιάρης, αλαζόνας, υπερόπτης (2) μεγάλος ογκώδης, ευμεγέθης. Στον ΤΚΚΕ δεν υπάρχει ούτε Fahur ούτε Fahır αλλά το Φαχούρι είναι εν χρήσει Αραβικό επώνυμο στο Λίβανο και την Παλαιστίνη (π.χ., ο Αμζάντ Φαχούρι της Αλ Ακσα που σκοτώθηκε το 2004).

Φαχουρίδης
Φαχιρίδης
Φαχορίδης
Φαχούρι

Φέβρης ΤΚΑ=2 (08/09). Ο [ΔΤ] γράφει Φεβρής και το ετυμολογεί από το Τρκ. fevri= βιαστικός, οξύθυμος. Το διαδίκτυο λέει Φέβρης (όταν υπάρχη τόνος) και σύμφωνα με τον [RT] το Αραβογενές γραμματιζούμενο fevr=βιασύνη, σπουδή, πρεμούρα και fevri=γρήγορος, αιφνίδιος, παρορμητικός, ενστικτώδης. Στον ΤΚΚΕ δεν υπάρχει ούτε Fevr ούτε Fevri, το fevr και το fevri είναι ετυμολογικά ταυτόσημα, η απόδοση [ΔΤ] και η απόδοση [RT] δεν διαφέρουν στα ουσιώδη. Η θέση του τόνου πάντως (Φέβρης) κολλάει κάπως καλύτερα με το fevr.

Φείδαρης ΤΚΑ=0, 1 (11/09) αλλά αναφορές στο Φείδαρης στο διαδίκτυο. Φείδαρης είναι το όνομα ποταμού, επίσης γνωστού με τα ονόματα Ταυρωπός, Μέγδοβας και Εύηνος. Το όνομα Φείδαρης οφείλεται στίς συνεχείς αλλαγές κατευθύνσεως (λεγότανε και Καμπύλος). Το επώνυμο Φείδαρος δείχνει μεγενθυντικό.

Φείδαρος

Φειδάς ΤΚΑ=47. Μάλλον επαγγελματικό, όπως και το Αβδελλάς.

Φεϊζίδης ΤΚΑ=4 (08/09) αλλά και ένας Φεϊζά και ένας ΦΕΙΖΑΗ. Το Αραβογενές Τρκ. feyiz η feyz= (1) αφθονία, ευημερία, παραγωγικότητα, γονιμότητα (2) η πνευματική και εμπνέουσα δύναμη του χαρισματικού ανθρώπου (3) δύναμη (3) πλουσιοπάροχο δώρο, το feyzî= ότι σχετίζεται με την ευλογία του Θεού, και το Feyzi είναι κύριο όνομα με έννοια παράλληλη του feyz. Στον ΤΚΚΕ Feyz δεν υπάρχουν αλλά οι Feyiz είναι 13 και οι F eyzi 5.

Φέκας
Φέκκας

ΤΚΑ=11,0 ΤΚΘ=6, 2. (07/09). Ο [ΔΣ] γράφει «Φέκκας < λέξ. τουρκ. = ο διαχωρισμός, η αποδέσμευση» και πράγματι το γραμματιζούμενο Αραβογρνές Τρκ. fek= (1) αποκοπή, ρήξη, αποσύνδεση, απόσπαση, αποχωρισμός, διαχωρισμός (2) επίλυση (δυσκολίας, προβλήματος, δύσκολης κατάστασης). Το πρόβλημα είναι ότι Τρκ. επώνυμο Fek η παρόμοιο δεν μπόρεσα να βρώ. Σημειώνουμε οτι:

- Στα Οθ. fek σήμαινε και σαγώνι.
- Σύμφωνα με την ιστοσελίδα, το χωριό Γιντζέκι (Σήμερα Νεοχωράκι) αγοράστηκε στα τέλη του 19ου αιώνα από Σαρακατσάνους της Κιρυτσάς, ένας εκ των οποίων λεγότανε Φέκας.
- Μιά μικρή έρευνα στο διαδίκτυο δείχνει ότι το επώνυμο Feka είναι αρκετά κοινό στην Αλβανία (της Κορυτσάς συμπεριλαβανομένης και στο Κόσοβο.

Τίποτα από όλα αυτά δεν αποκλείει το επώνυμο να έχη Αραβική ρίζα αλλά προς το παρόν το πιθανώτερο είναι το επώνυμο να είναι Αλβ. προελεύσεως.

Φελέκης

ΤΚΑ=42 (07/09). Ο [ΔΤ] γράφει felek=ουράνιος και ο [ΑΚΛ] felek=τύχη. Κατά κάποιο τρόπο έχουν και οι δύο δίκηο. Σύμφωνα με τον [RT] felek= (1) στερέωμα, ουρανός, η ουράνια σφαίρα της Πτολεμαϊκής αστρονομίας (2) μοίρα, πεπρωμένο, γραφτό (3) felek= felenk= (από τό Ελλ. φαλάγγιο η κατρακύλι)= ξύλινος κύλινδρος για τη μετακίνηση πλοίου. Οι Felek του ΤΚΚΕ είναι 45.

Φελεμέγκας
Φελεμέγκος

ΤΚΑ=13,1 (08/09). Στα Τρκ Felemenk= Φλαμανδία, Ολλανδία. Στον ΤΚΚΕ πάντως ούτε Felemenk ούτε Felemenkli δεν βρήκα.

Φελλαχίδης

ΤΚΑ=ΤΚΘ=1. Ο [ΔΤ] γράφει Φελαχίδης και το ετυμολογεί από το fellâh=καλλιεργητής η το felâh=καταστροφή. Ο [RT] απεναντίας γράφει felâh= (1) ευημερία, προκοπή, ευτυχία (2) απελευθέρωση, λύτρωση και fellâh= Αραβας αγρότης η αγροτικός εργάτης, Αραβας χωριάτης, Αραβας, Νέγρος.Τέλος στα Ελλ. φελλάχος= ιθαγενής αγρότης της Αιγύπτου [ΔΔ]. Το Τρκ. επώνυμο felâh είναι σπάνιο και το fellâh σπανιώτερο¨και έρευνα στους Τρκ. ΤΚ δείχνει, (1,0) στον ΤΚΚΕ, (1,0) στον ΤΚΚΑ, (0,1) στην Αγκυρα και (2,0) στη Σμύρνη. Επειδή όμως το επώνυμο γράφεται με δύο λάμδα μάλλον είναι παράγωγο του φελλάχος και ίσως μας ήρθε κατ' ευθείαν από τα Αραβικά.

Φελούκας
Φελουκατζής

ΤΚΑ=27, 7 (07/09). Οι [ΜΤ, ΑΚΛ] το ετυμολογούν από το φελούκα= είδος βάρκας) και ο [ΑΚΛ] δυνδέει τη φελούκα με την Ιτ. λέξη feluka. Ενώ το κάπως πιό προσεγμένο [ΙΜΤ] γράφει φελούκα ← Ιτ. feluca ← Γαλλ. felouque ← Αρ. feluka ← (ίσως) το Ελληνιστικό εφόλκιον= βαρκάκι που ρυμουλκείται από το καράβι.

Φενερλής
Φενερίδης
Φενερλίδης
Φενερτζιάν

ΤΚΑ=15, 4,, 1, 1 (08/09). Το Τρκ. fener (από το Ελλ. φανάρι) σημαίνει φανάρι (σπιτιού, δρόμου) αλλά και φάρος (όπως, π.χ., στο όνομα της Fenerbahçe). Fener (με κεφαλαίο F) ήταν και η συνοικία όπου κατοικούσε η Χριστιανική αριστοκρατία της Πόλης. Οπότε:

- Fenerli=Φαναριώτης (π.χ., ο Μαυροκορδάτος).
- fenerli= (αργκό) ο έχων μακρυά γενειάδα
- fenerci= φαροφύλακας, ο τύπος που άναβε τα φανάρια των δρόμων (φανοκόρος), φαναρτζής.

Δέκα Fenerli στον ΤΚΚΕ.

Φέντας[ΤΝ]
Φέντος

ΤΚΑ=0,0 ΤΚΘ=2, 1 (08/09). Κατά τον [ΔΣ] από το Τρκ. feda=θυσία, το θυσιαζόμενο , βλέπε επώνυμο Φαίδας για λεπτομέρειες. Η θέση του τόνου είναι προβληματική και το πρόβλημα θα λυνότανε αν η ρίζα ήτανε fend=fent= τέχνασμα, κόλπο, παγίδα, κομπίνα, προσπάθεια εξαπατήσεως, προσποίηση. Στον ΤΚΚΕ και ΤΚΚΑ δεν βρίσκουμε ούτε Fend ούτε Fent. Στον ΤΚ Αγκυρας όμως οι Fent είναι 13 και στον ΤΚ Σμύρνης 2. Ο αναγνώστης ας διαλέξη.

Φεντούρης

ΤΚΑ=8 (08/09). *******

Φεραδούρος[ΤΝ]

ΤΚΑ=10 (09/09). Ο [ΔΣ] γράφει «Φεραδούρος < βενετσ. ουσ. ferradore < ρήμ. ferrare (= στερεώνω με σίδερα) = σιδεράς». Ο [PR] όμως γράφει ferrare= (1) πεταλώνω (2) συνδέω η περιδένω/καλύπτω με σίδερα και ferratura= (1) πετάλωμα (2) πέταλο. Συχνά βέβαια ο σιδεράς ήτανε και ο πεταλωτής οπότε το αν ο Φεραδούρος ήτανε σιδεράς η πεταλωτής δεν έχει μεγάλο ενδιαφέρον.

Φεράλδης

ΤΚΑ=2 (11/09). Ο [ΜΤ] γράφει οτι ένας από τους πρώτους οικιστές του Πειραιά μετά την επανάσταση του 21 ήταν ο Γάλλος υπήκοος Φεράδης. Στην ιστοσελίδα [IFN1] διαβάζουμε ότι το Feraldi είξαι παραλλαγή του Faraldi, κατά τα φαινόμενα από το κύριο όνομα *Faraldus* από το Γερμανικό Farawald το οποίο προέρχεται από το fara = οικογένεια, κτήματα άρχοντα, φέουδο και wald = κυβερνάω και σήμαινε ο επικεφαλής της οικογενείας η της κοινότητας. Τα περί wald επαληθεύονται από τον [CW] (IE ρίζα wal=είμαι ισχυρός και Γερμανικό waldan= άρχω, κυβερνάω) αλλά fara (η κάτι ισοδύναμο) με την παραπάνω έννοια βρήκα μόνο στα Αλβανικά με τον [VO] να ετυμολογεί τη λέξη από το σπόρος/σπορά/σπέρμα. Η ίδια ιστοσελίδα συνδέει το Faraldi με το μεσαιβωνικό, Γερμανικής προελεύσεως, Γαλλικό κύριο όνομα Fallard γιά του οποίου το έτυμο και τη σημασία δεν γνωρίζω.

Φερέκος
Φερεκίδης
Φερεκύδης

ΤΚΑ=2, 14, 2 (08/09). Ο [ΔΤ] θεωρεί ότι έχει την ίδια ετυμολογία όπως το Φερίκογλου (βλέπε επώνυμο) και μάλλον έχει δίκηο.

Φερετζάκης
Φερετζάνης

ΤΚΑ=3, 1 (08/09). Αραβογενές Οθ. ferace=fereci= (1) ελαφρύ πανωφόρι που φορούσαν οι γυναίκες στην Τρκ. όταν βγαίναν έξω (2) πανωφόρι που φορούσε ο ουλεμάς (διδάκτωρ της Ισλαμικής Θεολογίας) κατά τη διάρκεια ιεροτελεστίας. Το ferace/fereci είναι η ρίζα της λέξης φερετζές= καλύπτρα του προσώπου. Αντίστοιχο Τρκ. επώνυμο στον ΤΚΚΕ δεν βρήκα.

Φερέτης[ΤΝ]
Φερέτος
Φερετόπουλος

ΤΚΑ=12, 16, 6. Ο [ΔΣ] ετυμολογεί το Φερέτος ως υποκοριστικό του Ιτ. ferro(= σίδερο). Στο λεξικό Webster διαβάζουμε ότι το ferretto, υποκοριστικό του ferro, λεγότανε μιά ένωση χαλκού-θείου με εφαρμογές στο χρωματισμό του γυαλιού. Τέλος σε Ιτ. έγγραφο του 1131 εμφανίζεται το όνομα Ferretto και στην Περούτζια του 1200 κατοικεί ο θεολόγος Ottaviano Ferretti

Φερίκογλου[ΤΝ]

ΤΚΑ=2 (08/09). Στο Οθ. ναυτικό/στρατό birinci ferik= ναύαρχος/ στρατηγός και ferik=αντιναύαρχος/ αντιστράτηγος, οπότε Φερίκογλου=Στρατηγόπουλος. Δέκα Ferik στον ΤΚΚΕ. Σημειώνουμε και το Περσογενές ferik (στα Περσ. faruk)= (1) κοτόπουλο, πουλάκι είδους που τρώγεται (2) ποικιλία μήλου, φιρίκι.

Φέρμας[ΤΝ]

ΤΚΑ=ΤΚΘ=0 αλλά το Φέρμας χρησιμοποιήθηκε σαν ψευδώνυμο από τον Νίκο Χατζηανδρέου, ηθοποιό από την Μυτιλήνη (1905-1972). Το πώς και γιατί διάλεξε αυτό το ψευδώνυμο μου είναι άγνωστο. Στα Ελλ. η λέξη φέρμα χρησιμοποιείται για κυνηγόσκυλα και ετυμολογείται από το Ιτ. fermare= σταματάω, κλείνω.

Φερμάνης
Φερμανίδης
Φερμάνογλου

ΤΚΑ=6, 1, 9 (08/09) και το Φερμάνογλου να γράφεται και Φερμανόγλου. Περσογενές Τρκ. ferman= (1) φιρμάνι, αυτοκρατορικό (εν προκειμένω Σουλτανικό) διάταγμα (2)διαταγή, προσταγή. Στον ΤΚΚΕ οι Ferman είναι 12, οι Fermanoğlu 0.

Φερσίδης

ΤΚΑ=2 (08/09). Ο [ΔΤ] το ετυμολογεί από το Τρκ. fersa= καταστροφικός η το ferş=εξάπλωση. Σύμφωνα με τον [RT] το Περσογενές fersa είναι κατάληξη που σημαίνει οτιδήποτε εξαντλεί/ξεπερνάει το πρόθεμα. Π.χ. takat= δύναμη, αντοχή και takatfersa= ανυπόφορος, αβάσταχτος. Παράλληλα το Αραβογενές ferş = (1) άπλωμα χαλιών (2) χαλιά, τσόλια (3) επιφάνεια της γής. Φέρσης (Τζοτζίκιος, 11ος αιώνας) όμως ήταν το όνομα Καππαδόκη στρατηγού (βλέπε εδώ, βλέπε και την Σύνοψη Ιστοριών του Ιωάννη Σκυλίτση). Ισως το Φέρσης να είναι Αραβικής η Περσικής προελεύσεως, με ίδια ρίζα όπως το fersa η το ferş αλλά μάλλον είναι άσχετο με την Τρκ.

Φερσιζίδης
Φερσίζογλου

ΤΚΑ=1,2 (08/09).Από το Τρκ. fersiz=ανίσχυρος κατά τον [ΔΤ]. Οσον αφορά στο fersiz, κανένα πρόβλημα. Το [ΤΕ] γράφει fersiz= (1) ανέκφραστος (2) ανίσχυρος, αδύνατος και ο [RT] fersiz=ότι/όποιος στερείται ακτινοβολίας, λάμψης η αίγλης, μουντός, θαμπός (φώς,

μάτια, όψη). Τα διαδικτυακά Τρκ. λεξικά συμφωνούν με τον [RT]. Στον ΤΚΚΕ Fersiz δεν υπάρχουν αλλά βρίσκουμε δύο (κατα τα φαινόμενα αντρόγυνο) στον ΤΚ Αλεξανδρέττας (İskenderun).

Φέρτης ΤΚΑ=29 (07/09). Ο [ΔΤ] ετυμολογεί τα Φερτάκης/Φερτάκος από το Τρκ. fert=ολομόναχος ο [ΑΚΛ] το Φέρτης από το fert= μοναχός, άτομο και ο [ΔΣ] το Φέρτης από το fert = ιδιώτης, μοναχικός. Ο [RT] γράφει ότι το Αραβογενές ferd η fert σημαίνει (1) πρόσωπο, άτομο, μέλος (2) δίστιχο χωρίς ρίμα (3) μοναδικός, που δέν έχει ίσο του, περιττός (αριθμός). Οι ΤΚ Τουρκίας λένε ότι στην Πόλη και στην Αγκυρα υπάρχει ένας και μόνο Fert (από Ferd ούτε ίχνος). Γεγονός που δημιουργεί ερωτήματα.

Φεσατίδης[ΤΝ] ΤΚΑ=5, ΤΚΘ=12 (08/09). Κατά τον [ΔΤ[] από το Τρκ. fesat= καταστροφή. Κατά τον [RT] το Αραβογενές fesad η fesat σημαίνει/σήμαινε (1) κακοβουλία, διαφθορά, μηχανορραφία, ραδιουρδία, ίντριγκα, διπροσωπία, κατεργαριά (2) κατεργάρης, ραδιούργος (3) στάση, ανταρσία, διασάλευση της τάξης και στα Αλβ. fesat=ίντριγκα [ΟΑ] Για εύλογους λόγους το Fesat δεν δείχνει να είναι εν χρήσει Τρκ. επώνυμο. Δοθέντος ότι το Φεσατίδης είναι υποκοριστικό μη υπάρχοντος επωνύμου, ο αναγνώστης ίσως οφείλει να αναρωτηθή αν το φεσατίδης είναι υποκοριστικό του φεσάτος.

Φεσάς
Φεσσάς
Φεσσάτος

ΤΚΑ=2, 26, 2 (09/09). Σε γενικές γραμμές το Φεσάς θεωρείται επαγγελματικό.Τα λεξικά όμως λένε ότι Φεσάς λέγεται και αυτός που φοράει φέσι [ΣΤ]. Σύμφωνα με μιά ιστοσελίδα, εδώ, ο φεσάς ήταν και πρόσωπο παιχνιδιού. Φορώντας φέσι είχε ρόλο καρπαζοεισπράκτορα τον οποίο προστάτευε η μάννα. Οταν η μάννα, δεμένη με σκοινί με το φεσά, κατάφερνε να καρπαζώση πρώτη κάποιο επιτιθέμενο, ο φεσάς γινότανε μάννα και ο καρπαζομένος φεσάς. Επιπροσθέτως, η λέξη φέσι έχει διάφορες σημασίες. Οπως:

- μάππα καλλιτεχνικό δημιούργημα, π.χ. το φίλμ ήτανε μεγάλο φέσι, ...φάγαμε μεγάλο φέσι .....
- κάτι τελείως απίστευτο, π.χ., *αυτή η σκηνή με τον James Bond είναι τελείως φέσι....*
- κατάσταση πλήρους μέθης, π.χ. ..... *γίναμε φέσι*
- δανεισμός, δάνειο που μάλλον δεν θα πληρωθεί, απάτη, δημιουργία υποχρεώσεως που βαρύνει, παρά τηε θελησή τους, τρίτους. Π.χ., "Μας *φόρεσε φέσι* 240.000 λιρών" η «*Φόρεσε φέσι* σε Αραβα πρίγκιπα!»
- Αθλητική (κυρίως ποδοσφαιρική) ήττα. Π.χ. «Φόρεσε φέσι στον Ολυμπιακό η Γαλατά!»

Με αποτέλεσμα μαζί με όλους τούς άλλους φεσάδες να έχουμε και τον φεσά υποψήφιο καρπαζοεισπράχτορα και αυτούς που είτε φοράνε σε άλλους είτε τους φοράνε οι άλλοι φέσια.

Φέσης ΤΚΑ=ΤΚΘ=0 (08/09) αλλά το επώνυμο εμφανίζεται στο διαδίκτυο (π.χ., Φέσης, ποδοσφαιριστήςτου Εθνικού Μαλγάρων η, για την ακρίβεια των Νέων Μαλγάρων δοθέντος ότι τα αρχικά Μάλγαρα βρίσκονται στην Τουρκία και σήμερα λέγονται Malkara). Πιθανώτατα από το Τρκ. fes= φέσι→ αυτός που φοράει φέσι (παραγωγή ανάλογη αυτής του Κατσούλης)

Φεσιλίογλου[ΤΝ] ΤΚΑ=1 (08/09). Ισως όπως και το Φασίλης Φλέπε επώνυμο η από το Φεσλής.

Φεσλής[ΤΝ] ΤΚΑ=2, 4 (09/09). Τρκ. fesli= ο έχων φέσι. Δύο Fesli στον ΤΚΚΕ.
Φεσλίδης

Φέστας ΤΚΑ=18 (09/09). Στα Ελλ. φέστα (από τα Ιτ.)= (1) γορτή, πανηγύρι (2) δυσάρεστη περιπλοκή, ιστορία, πάθημα (3) σκηνή, διασυρμός σε βάρος κάποιου. Το αν ο Φέστας πάει από γιορτή σε γιορή, αν δημιουργει ιστορίες σε τρίτους η αν άλλοι του δημιουργούν ιστορίες, σκηνές η διασυρμούς το αφήνω στην κρίση άλλων.

Φετάνης ΤΚΑ=25 (07/09). Ο [ΔΤ] γράφει fettan= διαβολικός αλλά κατά τον [RT] το Αραβογενές fettan σημαίνει (1) γοητευτικός, σαγηνευτικός, θελκτικός (2) δολοπλόκος, μηχανορράφος. Fettan στον ΤΚΚΕ δεν υπάρχουν αλλά βρίσκουμε δύο στον ΤΚ Αγκυρας.

Φετβατζιάν ΤΚΑ=1 (07/09). Βλέπε επώνυμο Φετφατζίδης.

Φετφατζίδης ΤΚΑ=1, 6 (07/09). Το Αραβογενές fetva είναι η γνώμη θρησκευτικού
Φετφατσίδης ηγέτη που εφαρμόζει τον Ισλαμικό νόμο σε συγκεκριμένες καταστάσεις και fetvaci λέγεται εκείνος ο οποίος μιλάει σαν να είναι μουφτής που εκφράζει τη θέληση του Θεού.

Φέτσης[ΤΝ] ΤΚΑ=52, 2 ΤΚ Λευκάδας 51, 0 (09/09). Ο [ΔΣ] γράφει «Φετσής < λέξ.
Φέτσιος τουρκ. = δύσμορφος, τερατώδης» και στα Τρκ. υπάρχει η λέξη feci= (1) δραματικός, τραγικός (2) οδυνηρός (3) οικτρός (4) τερατώδης που φυσιολογικά θα μεταγλωττιζόνανε σε Φετζής αλλά η διαφορά ανάμεσα στο τση και στο τζη είναι μικρή και συχνά αμελητέα. Το πρόβλημα είναι ότι στο διαδίκτυο δεν βρήκα ούτε ένα Φετσή (βρήκα πολλούς με το όνομα Φέτσης) και στον ΤΚΚΕ ούτε ένα Feci. Σύμφωνα με μία ιστοσελίδα ετυμολογιών, εδώ, το Φέτσης προέρχεται από τη λέξη φέσι. Στα Τρκ. υπάρχει η λέξη fesçi= φεσάς αλλά (1) η φυσιολογική θέση του τόνου είναι στο ης και (2) στον ΤΚΚΕ Fesçi δεν υπάρχει. Στο διαδίκτυο εμφανίζονται διάφοροι Ιταλοί και Ισπανοί Feci η Fecci. Τέλος σε μια Βλάχικη ιστοσελίδα, εδώ, διαβάζουμε τους στίχους «κι νομ κότσιε τσα σ' μπάκου, κότσιε νου φέτσι ράπτρου, ντι

ντράκου» που μεταφράζονται «γιατί δεν έχω ποδιά να φορέσω, ποδιά δε μου έκανε αυτός ο ράφτης ο διάβολος» που αν δεν κάνω λάθος δείχνει ότι φίτσε=έκανε. Στα Βλάχικα φάκου=φέτσου= ποιώ, κάνω, πράττω, κατασκευάζω ενώ τα feci=έπραξα και fece= έπραξε είναι μορφές του αντιστοίχου Ιτ. ρήματος (fare). Στα Αλβ. η μόνη λέξη που προσομοιάζει στο Φέτσης είναι η feçe=κόπρανο, σκατό, κουράδα. Με αυτά τα δεδομένα η πιό πιθανή, αλλά οχι και πολύ πειστική, ετυμολογία είναι από τα Βλάχικα και τα Ιταλικά συνάμα γιατί αλλοιώς οι 51 Φέτσηδες της Λευκάδας αποτελούν δυσεξήγητη ανωμαλία.

Φιδάνης[TN] ΤΚΑ=2,4,1 (09/09). Το πρώτο είναι Ελληνοποίηση του Φιντάνης το δεύτερο υποκοριστικό του πρώτου κσι το τρίτο επαγγελματικό (27 Fidanci στον ΤΚΚΕ). Βλέπε επώνυμο Φιντάνης.
Φιδανάκης
Φιδαντζής

Φικίρης ΤΚΑ=2,4,14 (07/09). Τρκ. fikir= σκέψη, ιδέα, γνώμη, νούς, μυαλό. Οι Fikir στον ΤΚΚΕ είναι 7.
Φυκήρης
Φυκίρης

Φιλέρης ΤΚΑ=8 (11/09). Από το φιλέρι,ποικιλία αμπέλου και σταφυλιού.

Φίλης[TN] ΤΚΑ=100+, 11. Ο [ΔΣ] γράφει «Φίλιος Ι. < Φίλης < λέξ. τουρκ. = πραγματικός, ακριβής, ενεργός». Οι μόνες λέξεις που βρήκα στα λεξικά και κάπως ταιριάζουν με τον παραπάνω ορισμό είναι η Αραβογενής faal= ενεργός και η γραμματιζούμενη Αραβογενής faale=εργάτες, μεροκαματιάρηδες. Παράλληλα υπάρχει και η λέξη fil=ελέφαντας και η Αλβ. fil=(1) ελέφαντας (2) αξιωματικός/τρελλός (στο σκάκι) (3) κουπαστή. Δοθέντος ότι στον ΤΚΚΕ βρήκα ένα και μόνο Faal, ούτε ένα Faale, 83 Fil και 7 Filoğlu, νομίζω ότι η σωστή ετυμολογία είναι το Τρκ. fil=ελέφαντας και μεταφορικά ο πελώριος, ο υπερβολικού μεγέθους. Πλήν όμως, όπως σημειώνει και ο [ΔΣ] το Φίλης μπορεί να είναι σύντμηση ονόματος (Φεόφιλος, Φίλιππος) η επιθέτου (Καρυοφύλλης)
Φίλογλου

Φιλήντας[TN] ΤΚΑ=1 (08/09). Στα Τρκ./Οθ. filinta= καραμπίνα, βραχύκαννο όπλο και filinta gibi= ομορφάντρας. Μένος Φιλήντας ήταν το ψευδώνυμο του Μενέλαου Φιλανθίδη, ανθρώπου των γραμμάτων και δημοτικιστή (βλέπε εδώ) που γεννήθηκε το 1870 στην Αρτάκη (σήμερα Erdek) και πέθανε στην Αθήνα το 1934. Δύο Filinta στον ΤΚΚΕ.

Φιλήντρας ΤΚΑ=3 (08/09). Διστάζω ανάμεσα στο παραφθορά του Φιλήντας και στο δεν ξέρω. Ας πώ, απλά απλά, ότι στο διαδικτυακό άρθρο για τον Φιλήντα (εδώ) ο αρθογράφος τον αποκαλεί και Φιλήντρα. Λάθος ανθρώπινο αν κανείς σκεφτή ότι στο πληκτρολόγιο τύπου QWERTY τα γράμματα τ και ρ είναι δίπλα-δίπλα.

Φίλιος[TN] ΤΚΑ=100+, 7. Ο εκ Τραπεζούντος Χρύσανθος (1881-1949, κατά τον

Φίλιογλου — κόσμον Φιλιππίδης) ήταν αρχιεπίσκοπος Αθηνών. Το 1941 αρνήθηκε κατηγορηματικά να ορκίση την κυβέρνηση Τσολάκογλου με αποτέλεσμα να χάση τον θώκο του. Ο ίδιος (Βιογραφικαί Αναμνήσεις) έγραψε «Εγεννήθην εν Κομοτηνή (Γκιουμουλτζίνα) τον Μάρτιον του 1881, εις την ίδιαν οικίαν εις την οποίαν εγεννήθη κει ο πατέρας μου Ζήσης Φίλιογλου. Την οικίαν την είχε κτίσει ο παπούς μου Φίλιος.....». Αν υποθέσουμε λοιπόν ότι ο αρχιεπίσκοπος γνώριζε τη σημασία του Φίλιος, οδηγούμαστε στο συμπέρασμα ότι Φίλιος είναι μορφή του Φίλιππος. Ο αναγνώστης ας λάβη υπ' όψιν το καθαρευουσιάνικο φίλιος=φιλικός και το κύριο όνομα Φιλιώ που θεωρείται και αυτό μορφή του Φίλιππος.

Φίλος — ΤΚΑ=81, 15 (08/09). Η ετυμολογία του φίλος είναι, δείχνει τουλάχιστον, προφανής και γεννά το ερώτημα αν το Φιλίδης προέρχεται από το Φίλος, το Φίλης, η το Φίλιος. Προτιμώ το Φίλης αλλά η επιλογή είναι ευάλωτη.
Φιλίδης

Φίλντισης — ΤΚΑ=42 (09/09). Φίλντισι= (1) ελαφαντόδοντο (2) σεντέφι (η σκληρή, στιλπνή ουσία στο εσωτερικό οστράκων) από το Τρκ. fil+diş+i= ελέφαντας+δόντι+αυτού=ελεφαντόδοντο

Φίλτσος — ΤΚΑ=1 (09/09). Σύμφωνα με τον [ΜΤ] το Φίλτσος είναι Σλαβ. μορφή του Φίλιππος.

Φιντάνης — ΤΚΑ=3, 2, 11 (07/09). Τρκ. fidan= νεαρο δεντρο, φιντάνι. Μάλλον πρόκειται γιά δανεισμό από τά Ελληνικά (φυτόν, βλέπε [ΙΜΕ, ΙΖΕ]). Στον ΤΚΚΕ Fidan=(200+,24) και Fidanoğlu=13.
Φιδάνης
Φυντάνης

Φιντικάκης — ΤΚΑ= 7, 3, 4, 11, 5, 1, 1 (07/09). Βλέπε επώνυμο Φουντούκης
Φιντικίδης
Φιντίκογλου
Φυντικάκης
Φυντίκης
Φυντικίδης
Φυντίκογλου

Φιξ — ΤΚΑ=7 (11/09). Στα Γερμανικά fix σημαίνει 1) γρήγορα 2) έξυπνος 3) (άλλα πολλά και κατά τα φαινόμενα άσχετα). Ισως ο αρχικός Φιξ να ήταν αρκετά γρήγορος στη σκέψη και στην πράξη ώστε να καταλάβη ότι λόγω Οθωνος οι Βαυαροί στην Ελλάδα είχαν μέλλον λαμπρό.

Φιορής — ΤΚΑ=4 (11/09). Στα Ελλ. φιόρο (από το Ιτ. fiore) σημαίνει μπουμπούκι/ άνθος/ άνθοσμα. Το fiore μεταφορικά σημαίνει ότι είναι ιδιαίτερα καλό σε ποιότητα ότι βρίσκεται ψηλα, ότι είναι στην επιφάνεια και παρόμοια (όπως π.χ. το άνθος της νιότης) και στον πληθυντικό (fiori) σημαίνει και σπαθιά (στην τράπουλα). Πιθανόν ο Φιορής να είχε επαγγελματική σχέση με τα άνθη.

Φιραρίδης ΤΚΑ=3,3 (07/09). Ο [ΔΤ] γράφει firar=διαφεύγων ενώ σύμφωνα με τα
Φυραρίδης [**RT,RP**] το Αραβογενές firar σημαίνει (1) φυγή, πηλάλα (2) λιποταξία firarî= (1) φυγάς (2) λιποτάκτης (3) αποστάτης (σε θέματα Πολιτικής) (4) μαθητής που έχει κάνει σκασιαρχείο. Φιραρής ήταν το παρατσούκλι ενός των Μαυροκορδάτων, του Αλεξάνδρου 1754-1819, που διετέλεσε Μέγας Δραγουμάνος της Πύλης και ηγεμόνας της Μολδαβίας. Οταν καθαιρέθηκε (τέλη '86 η αρχές '87) προτίμησε να ζήση στη Ρωσσία παρά να καρατομηθή στην Πόλη. Φιραρής, με την ερμηνεία αποστάτης χαρακτηρίζεται και ο Αλή Πασάς σε μιά συλλογη ιστοριών του Στέφανου Θ. Ξένου που δημοσιεύθηκε το 1885 η λίγο νωρίτερα (Η ηρωΐς της Ελλ. Επαναστάσεως ήτοι Σκηναί εν Ελλάδι από του έτους 1821-1828). Ενας και μόνον Firar στον ΤΚ Σμύρνης, ούτε Firar ούτε Firari στον ΤΚΚΕ.

Φιρινίδης ΤΚΑ=0, ΤΚΘ=5 (08/09). Βλέπε Φυρινίδης και Φουρουντζής,

Φιρογένης ΤΚΑ=(1,2) Το φιρογένης μάλλον είναι λάθος γραφή του Φυρογένης,
Φιρογλάνης βλέπε επωνυμο. Το Φιρογλάνης είναι μεγαλύτερο μυστήριο δοθέντος ότι το δεύτερο συνθετικό είναι Ελληνοποίηση του Τρκ. oğlan= αγόρι, παιδί, νεαρός άντρας αλλά ΤΡκ. επώνυμο που να ταιριάζη με το Φιρογλάνης δεν υπάρχει και ρίζα που να μοιάζει με το Φιρ και να σχηματίζη εύλογο επώνυμο με το oğlan δεν γνωρίζω. Σε μιά Τρκ. ιστοσελίδα βρίσκουμε την έκφραση firari oğlan αλλά με τα λιγοστά δεδομένα που έχουμε το να συνδέσουμε το firari oğlan= σκασιάρχης(;) με το Φιρογλάνης παραείναι τολμηρό. Βλέπε το επώνυμο Φιραρής για περισσότερες πληροφορίες για το firari.

Φιρφιρής[ΤΝ] ΤΚΑ=3, 1 (09/09). Ο [ΔΣ] γράφει «Φιρφιρής < λέξ. τουρκ. = στολίδι,
Φιρφιρίτσας πλουμίδι κ. μτφ. όμορφος.». Κατά τα φαινόμενα έχει δίκηο. Στα fırfır=πλουμίδι, φραμπαλάς, φρουφρού [ΤΕ] και στον ΤΚΚΕ οι Fırfır είναι 7. Σημειώνουμε την έκφραση fır fır=ολόγυρα (π.χ. fır fır aramak= αναζητώ παντού, δεξιά κι' αριστερά, επάνω και κάτω, στους δρόμους και στις δημοσιές) και την Οθ. επαρχιακή λέξη fırfırı=ferferek που η έννοιά της καλύπτει τους δύο πρώτους ορισμούς του fırıldak= (1) ανεμοδείκτης (2) όνομα διαφόρων αντικειμένων με περιστρεφόμενα μέλη (π.χ., μυλαράκι= παιχνίδι- μίμηση φτερωτής ανεμόμυλου(3) κομπίνα, τέχνασμα, απάτη [RT]. Στα Τρκ. η έκφραση fırfırı gibi= (σαν τον ανεμοδείκτη)=άστατος, ευμετάβλητος, ασυνεπής,απρόβλεπτος, όλο καπρίτσια. Τέλος, στην Ελληνική αργκό φιρφιρής=φλώρος. Το fırfırı όσον αφορά στη θέση τόνου και στην έννοια της λέξης δείχνει πιό πιθανή ετυμολογία από το fırfır αλλα Τρκ. επώνυμο Fırfırı δεν δείχνει να υπάρχη. Υπάρχουν όμως 14 Fırıldak στον ΤΚΚΕ και ως εκ

τούτου δεν αποκλείεται κια οι δικοί μας οι Φιρφιρήδες να στριφογυρίζουν σαν φτερωτές. Το να είναι φλώροι, δεν το νομίζω.

Φιστικλής[ΤΝ]
Φυστικάκης
Φυστικόγλου

ΤΚΑ=2, 2, 1 (07/09). Ο [ΔΤ] γράφει fistik= φυστίκι και ο [RT] fistik= Αραβ. fustuq=φυστίκι Αιγίνης, fıstık gibi (σαν φυστίκι)= εύσωμος, στρουμπουλός και σφιχτοδεμένος, και fıstıkî= πρασινωπός, χρώμα φυστικιού Αιγίνης. Στην αργκό fıstık σήμαινε μυαλό, νιονιό (π.χ. στην έκφραση fıstığını kullanmak (χρησιμοποιεί το νιονιό του) οπότε το Φιστικλής μάλλον σημαίνει μυαλωμένος. Στον ΤΚΚΕ οι Fistik είναι 13, οι Fistikli ανύπαρκτοι, οι Fistikoglu 2.

Φιτσάλης
Φιτσάλος

ΤΚΑ=1, 2 (09/09). Παραλλαγή του οφφικιάλος=(ο έχων οφφίκιο, αξίωμα) τιτλούχος της Ορθόδοξης Εκκλησίας (αποκοπή του αρχικού Ο και τροπή του κ σε τσ –τσιτακισμός).

Φιτσιώρης
Φιτσώρος
Φοιτσώρος

ΤΚΑ=2, 4, 1 (08/09). Στα Αλβ. fiçor= (1) βότσαλο (2) μικρό παιδί, μικρόσωμος άντρας (3) μαθητευόμενος τεχνίτης, τσιράκι. Στα Βλάχικα φιτσόρ= παιδί και φιτσοράκ= νεαρός άνδρας, παληκάρι.

Φλαμιάτος
Φλάμμος
Φλάμος
Φλαμουράκης
Φλαμούρης
Φλαμουρίδης
Φλαμουρτζής

ΤΚΑ=27, 2, 11, 11, 4, 5, 2 (11/09). Τ επώνυμα δείχνουν παράγωγα του Λατινικού flamma= (1) φωτιά (2) σημαία (λεπτομέρειες στο Φλάμπουρας). Ετσι π.χ., το Λατ. flammatus, από το flammare= εξάπτω σήμαινε εξημμένος,ξαναμμένος, φλογερός, φλογισμένος. Το Φλαμιάτος από το flammatus δεν πολυδείχνει σίγουρο. Πάντως, ο Κεφαλονίτης Κοσμάς Φλαμιάτος (1786-1952, ιδρυτής της φιλορθόδοξης εταιρείας) θεωρείται υπερεξημμένος (σημειώνουμε εν παρόδω και τα Λατινικά flamine= τύπος ιερέα/ιεροφάντη στην αρχαία Ρώμη και flaminato το αξιωμά του). Κατά τα φαινόμενα τα Φλάμμος και Φλάμος προέρχονται από το φλάμμα, Τα Φλαμουρ[ης/ακης/ιδης] από το φλαμ(μ)ουράριος, παραλλαγή του Φλαμμουλάριος= σημαιοφόρος (χωρίς να αποκλείεται και το φλαμούρι=φλαμουριά) και το Φλαμουρτζήςείτε είναι κατασκευή εμπνευσμένη από την Τρκ. είτε Ελληνοποίηση του fılamacı = ο φέρων το fılama η flama= τριγωνικό σημαιάκι (pennant για τους Αγγλομαθείς).

Φλάμπουρας
Φλαμπουράρης
Φλαμπουριάρης
Φλάμπουρης

ΤΚΑ=23, 11, 6, 58. Φλάμπουρο λέγεται είδος πολεμικής σημαίας και κατ' επέκτασιν το σύμβολο ιδέας, ιδανικού κ.τ.τ.. Ετυμολογείται από το Λατ. flamma→ flammulo (σημαία του ιππικού, απεικόνιζε μικρή φλόγα)→ φλάμμουλα→φλάμουλον→φλάμπουλον→φλάμπουρον [ΙΜΤ]. Ο [ΧΣ] θεωρεί το Φλαμπουριάρης επαγγελματικό και εκ πρώτης όψεως τα επώνυμα δείχνουν να σημαίνουν λίγο-πολύ σημαιοφόρος. Πλήν όμως στο διαδίκτυο, εδώ (1) και εδώ (2), διαβάζουμε τα εξής για τον Σαρακατσάνικο γάμο:

Ο γάμος άρχιζε με το ράψιμο του φλάμπουρα. Ο φλάμπουρας είναι ένα ορθογώνιο πανί χρώματος άσπρου και κόκκινου κατά τα χρόνια της τουρκοκρατίας, λευκού και γαλάζιου με σταυρό στη μέση απ' την απελευθέρωση και μετά με «βραγκανέλια», κουδουνάκια, ραμμένα στις άκρες του. Ραβότανε πάνω σε ξύλο που στο πάνω μέρος του κατέληγε σε σταυρό από τον φλαμπουριάρη (1) (τον μπρατίμο (2)[μπράτιμος=στενός φίλος, Βλγ. брат=αδερφός]) νεαρό ανδρα με τους γονείς εν ζωή. Εν συνεχεία τοποθετούσαν στο ξύλο του φλάμπουρα σύμβολα υγείας, αφθονίας και γονιμότητας (μήλα η ρόιδα). Ο φλάμπουρας "χάλαγε" με το τέλος του γάμου όταν οι γρηές επιβεβαίωναν την αγνότητα της νύφης!!!!

Και όλα αυτά ανοίγουν καινούργιους ορίζοντες! Ας σημαιωθή ότι το φλάμπουρο στα Αλβ. λέγεται fl**a**mur η flam**u**r.

Φλάρας
Φλαράκος
Φλάρης
Φλαριώτης
Φλαρούντζος
Φλαρούτσος

ΤΚΑ= 1,3,4,1,1,2 (08/09). Φλάρης και φλάρος κάποτε σήμαινε καθολικός ιερωμένος και πιθανολογείτα ότι προέρχεται από το Ενετικό frar=καλόγερος [ΙΜΤ]. Σύμφωνα με τον [PR] frari είναι ο πληθυντικός του frate=friar=μέλος ΡωμαιοΚαθολικού μοναχικού τάγματος και το frate/friar ετυμολογείται από το Λατ. frater με επίδραση του Γαλλ. frère. Φλάρο στη Σίφνο αποκαλούσανε την κεραμική σόμπα αλλά και το καπάκι της καπνοδόχου (εδώ). Η λέξη σήμερα επιζή μόνο στην έκφραση «τονε κακό σου τον φλάρο»~« τον κακό σου τον καιρό». Ο Φλάρος πιθανόν να εξηγή όλα τα επώνυμα (ακόμη και τα –ούτσος, --ούντζος σαν υποκοριστικά) αλλά το Φλαριώτης δείχνει Εθνικό. Πράγματι, το Φλάρι δείχνει κάποτε να ήτανε τοπωνύμιο. Συγκεκριμένα, ο Αλή πασάς είχε τον δικό του έμμισθο Ομηρο (τον Χατζή Σεχρέτη από το Δελβίνο) ο οποίος στιχουργούσε και περιέγραφε τα κατορθωμάτα του πατρώνου του. Τα ποιήματά του αναπαράγονται στις Ιστορικές διατριβές του Κ. Σαθά (εκδόθηκαν στην Αθήνα το 1870) και περιέχουν 4 αναφορές στο, κατα τα φαινόμενα, τοπωνύμιο Φλάρι. Οπως «ευθύς να προβοδήσουνε να πιάκουνε το Φλάρι από τες τέσσερες μεριές» και «Δεν βλέπετε, ' πρε φίλοι μου, που ζάπωσε το Φλάρι;». Το ζαπώνω είναι η Ελληνοποίηση του Τρκ. zapt etmek= κατακτώ, καταλαμβάνω, κατάσχω, παίρνω δια της βίας και το zapt είναι η ρίζα των λέξεων ζάφτι (κάνω ζάφτι) και ζαπτιές= χωροφύλακας.

Φλέγγας
Φλέγκας

ΤΚΑ=19, 41 (08/09). Οι [ΜΤ, ΧΣ] το γράφουν με γκ και το ετυμολογούν από το φλέγκα==«κομμάτι ψωμί απότην κουλούρα του γάμου», λέξη εν χρήσει στην Αιτωλία. Ο [ΔΣ] γράφει «Φλέγγας πιθ. < παραλλαγή

του επωνύμου Φλέγγος < μτχ. φλέγων = αυτός που φλογίζει (Λαμία)».
Τέλος στο [ΟΑ] διαβάζουμε ότι flegë=flegër= (1) κάθε φύλλο δίφυλλλης πόρτας, δίφυλλου παράθυρου κ.τ.τ. (2) θήκη σπόρων/καρπών (π.χ., το σαρκώγες περίβλημε για τα φασόλια) (3) φέτα (π.χ., ψωμιού) (4) ρουθούνι (5) βράγχιο. Σε μιά ιστοσελίδα για το Λιδωρίκι, εδώ, διαβάζουμε τα εξής για το χλωροτύρι που αλατίζεται γιά μέλλουσα χρήση: «Το χαράζει με το μαχαίρι , το φλεγγιάζει , παίρνει φλέγγα , φλέγγα την αλατίζει και τη βάνει στην τυροκάδη». Τέλος υπάρχει τοπωνύμιο Φλέγκα (βουνοκορφή) που σχετίζεται με τις Δρακολίμνες (αλπικές λίμνες Φλέγκα). Μετά από όλα αυτά ίσως πρέπει να απορρίψουμε τήν ετυμολογία [ΔΣ] και να παρατηρήσουμε ότι η φλέγκα των [ΜΤ, ΧΣ], η φλέγγα του Λιδωρικιώτη τσοπάνου και το flegë των Αλβ. έχουν ένα κοινό σημείο.

Φλέγγος ΤΚΑ=1. Επειδή όμως ο ένας και μοναδικός Φλέγγος έχει το ίδιο όνομα, το ιδιο αρχικό στο κατά τα άλλα άγνωστο όνομα πατρός και την ίδια διεύθυνση με ένα Φλέγγα, το Φλέγγος δείχνει απλή παραλλαγή του Φλέγγας.

Φλέσιας[ΤΝ] ΤΚΑ=2, 9, 4 (11/09). Οι [ΜΤ, ΧΣ] φεωρούν ότι το διπλό σίγμα του επωνύμου Φλέσσας είναι ορθογραφικό σφάλμα. Αυτή η εξήγηση ενισχύεται από βιογραφία του Παπαφλέσσα (γραμμένη από τον Φωτάκο, τυπώθηκε το 1868 και μπορεί να διαβαστή στην Ανέμη - http://anemi.lib.uoc.gr/). Ο Φωτάκος γράφει Φλέσας και διατείνεται ότι στο τοπικό ιδίωμα το «Εφεσίους» της καινής διαθήκης μεταμορφώθηκε σε Εφλεσίους, Φλεσίους και τελικά σε Φλεσαίους, οικογενειακό όνομα του ηρωικώς θανόντος ΠαπαΦλέσσα.

Φλεσιόπουλος
Φλέσουρας

Η θεωρία Φωτάκου ενισχύεται από τη μορφή Φλέσιας αλλά το κατα πόσον στέκει το αφήνω στην κρίση του αναγνώστη (καλύτερη πάντως δεν γνωρίζω). Ας προσθέσω ότι φλέσι/φιλίσι είναι όνομα τετράγωνου πανιού ιστιοφόρου και ότι υπάρχουν τα εξής τοπωνύμια:

- Φλέσι στο Πήλιο
- Φλεσουριά, οικισμός στην ΑιτωλοΑκαρνανία
- Φλεσιάς/Φλεσιάδα στη Μεσσηνία (λεγότανε παιδεμένο, μετωνομάστηκε το 1915 προς τιμήν του ΠαπαΦλέσσα).

Αν η ετυμολογία Φωτάκου στέκει, τότε παρά τις επιφανειακές ομοιότητες ο Φλέσουρας πρέπει να ετυμολογηθή αλλοιώς. Η λέξη φλέσουρο στα λεξικά δεν βρισκεται μεν χρησιμοποιείται δε (βασικά στον πληθυντικό) με τις ακόλουθες έννοιες

- Ροκανίδι, αποπλανίδι, λεπτό φύλο ξύλου που αφαιρείται με την πλάνη. Π.χ., ... μαγειρεύαμε μ'αυτά και με τα φλέσουρα που

παίρναμε από το ξυλουργείο του Μανώλη του Ζαμμά (http://spetses.wordpress.com/tekmiria/stefos/5peina/)

- Ξερό φύλο. Π.χ., ... κάποιο αυγινό βρέθηκε βαρεμένος στην ξάκριση του λόγγου, κάτω από τα φλέσουρα και τα ξεροκλάδια (διήγημα Κωνστ. Μουλαγιάννη, http://www.moulagiannis.com/?cat=8)
- Πράγμα άχρηστο (βλέπε www.antroni.gr, λέξεις που χάνονται)
- Ρίζα μείωτικού χαρακτηρισμού ανθρώπου (φλέσουρας). Π.χ., ... ως καταστηματάρχαι, να πείτε στον **φλέσουρα** τον Πρόεδρο Καταστηματαρχώνε αντί να κωλογλείφει.... (blog στο διαδίκτυο)

Φλέσσας ΤΚΑ=88+ (11/09). Βλέπε το επώνυμο Φλέσιας.

Φλόκας *Φλόκαλης* *Φλοκατούλας* ΤΚΑ=23, 11, 1(09/09). Φλόκα= φούντα από μάλλινες τρίχες, φλόκι= κρόσσι από μαλλί, και φλοκάτη =(1) χοντρό μάλλινο πανωφόρι με φλόκια (2) βελέντζα. Ολες αυτές οι λέξεις ετυμολογούνται από το Βλάχικο φλοκ, από το Λατ floccus=μάλλινη τούφα. Σημειώνουμε το Λατ. defloccatus= (που έχει χάσει τα μαλλιά του)= φαλακρός, το Γαλλικό flocon= φλόκα (και κάτι άλλες έννοιες) και τα Αλβ. flok= (1) τρίχα, μαλλί/μαλλιά (2) «γένεια» δημητριακών, καλαμποκιού (3) κρόσσια υφάσματος, flok**a**të=fl**o**ke=fl**o**qe=fl**o**kje=φλοκάτη. Το flok χρησιμοποιείται και σαν πρόθεμα για να περιγράψη τα μαλλιά (άσπρα, μαύρα, ξανθά, κατσαρά, μακρυά, κοντά κ.ο.κ.). Τέλος flokat**a**r= μαλλιαρός, fl**o**këwhile= μακρυμάλλης, fl**o**këtë=τεμπέλης, και flokt**a**r=κουρέας [ΟΑ, ΝΓ]. Τα Φλόκας και Φλόκαλης συνδέονται με τρίχες, μαλλιά η κρόσσια αλλά το αν ο Φλοκατούλας είναι τεμπελάκος η σχετίζεται και αυτός με μαλλιά και φλοκάτες, με τα υπάρχοντα δεδομένα είναι θέμα γούστου. Σημειώνουμε τα χωριά Φλόκα, Φιόκα η Φλόκας (Αχαΐα Ηλεία) και Φλόκα (Μεσσηνία, Λακωνία, Σάμος).

Φλουρέντζος *Φλουρέντζου* ΤΚΑ=1,2 (08/09). Σύμφωνα με τον [ΔΣ] από το Φλωρέντιος και αυτό από το Λατ. florens - ntis = ανθηρός (ρήμα florere = ανθώ)

Φλώκας *Φλώκαλης* *Φλωκατούλας* ΤΚΑ=6, 1, 5 (09/09). Κατά τα φαινόμενα παραλλαγή του Φλόκας, βλέπε επώνυμο.

Φλώκος ΤΚΑ=28 (07/09). Φλώκος σημαίνει κατά τον [ΑΚΛ] φάρος πλοίου και σύμφωνα με τα λεξικά μου φλόκος= άρμενο/πανί ιστιοφόρου. Σημειώνουμε ότι η λέξη ετυμολογείται από το Ιτ. flocco η fiocco και ότι η δεύτερη λέξη έχει πολλαπλές σημασίες μία από τις οποίες είναι τα φλόκια= μάλλινα στριμμένα νήματα που εξεχουν της φλοκάτης, κρόσσια.

Φλωράς ΤΚΑ=21 (08/09). Ο [ΔΣ] το θεωρεί επαγγελματικό (αυτός που εκτρέφει, πουλάει φλωρους). Ισως όμως να είναι μητρωνυμικό (της Φλώρας) η

να αντιστοιχή σε κάποιο από τους σχηματισμούς επωνύμων που παρουσιάζονται για το ΦλωροΔημήτρης, βλέπε επώνυμο.

Φλώρος[ΤΝ] ΤΚΑ=100+ (08/09). Ο φλώρος/φλώρι είναι ωδικό πτηνο που (το χλωρίς/χλωρίον. Φλώρα λέγεται η άσπρη κατσίκα με αποτέλεσμα ο [ΜΤ] να προτείνη δύο ετυμολογίες για το Φλώρος. Το φλώρα όμως είναι παράγωγο του ΚουτσοΒλάχικου flor= λευκός, κάτασπρος (κυρίως για ζώα) [ΚΝ]. Οπότε, κατά την ταπεινή μου γνώμη, οι πιθανές ετυμολογίες να είναι 3 η, μάλλον, 2+.

Φλωρογούλας ΤΚΑ=3, 4, 1, 1 (08/09). Το Γούλας είναι υποκοριστικό του Γεώργιος και
Φλωροδημήτρης ο [ΧΣ] γράφει Γεώργιος,Γεωργούλ[α/η]ς,Γούλα[α/η]ς. Η ίδια λογική
Φλωροδημήτριος βέβαια μπορεί να στηρίξη και το Παναγιώτης→ Παναγούλ[α/η]ς→
Φλωρονίκος Γούλ[α/η]ς αλλά μιά ματιά στον ΤΚΚΕ δείχνει τα εξής:

- Τα **επώνυμα** Γεωργούλ[α/η]ς (100+, 100+) είναι πολύ συνηθέστερα των Παναγούλ[α/η]ς που αριθμούν (11,69)
- Ανάμεσα στους εκατοντάδες συνδρομητές που το επώνυμό τους αρχίζει με ΠΑΠΑ δεν υπάρχει ούτε ένας που το όνομά του να αρχίζη με ΓΕΩΡΓΟΥΛ η ΠΑΝΑΓΟΥΛ.

Από όλα αυτά το μόνο συμπέρασμα που βλέπω είναι ότι η πιθανώτερη και ίσως η μόνη ρίζα για το Γούλας είναι πράγματι το Γεώργιος. Οσο για το πρώτο συστατικό οι εκδοχές είναι πολλές. Ο ΦλωροΔημήτρης μπορεί να είναι ο γιός του Φλώρου η του Φλωρά, ο γιός της Φλώρας, ο κτήτωρ άσπρης κατσίκας, αυτός που έχει κάποιο από τα χαρακτηριστικά του πουλιού φλώρος, ο Δημήτρης ο ασπρομάλλης η ο κίτρινος σαν το φλωρί=φλουρί (κάτι ανάλογο των ΑσπροΓιάννης (9 στον ΤΚΚΕ) και Σαρηγιάννης (71 στον ΤΚΚΕ)), ο Δημήτρης ο λεφτάς και πάει λέγοντας. Ο αναγνώστης ας διαλέξη.

Φορας **ΤΚΑ=5**

Φοραδας **ΤΚΑ=5**

Φοράδης **ΤΚΑ=16**

Φοραδούλας **ΤΚΑ=4**

Φοράκης ΤΚΑ=13, 2
Φωράκης

Φορέστης[ΤΝ] ΤΚΑ=1 (11/09). Το Φορέστης είναι επώνυμο κλαδου των Τυπάλδων (οικογένεια της Κεφαλονιάς, μέλος της οποίας ήταν ο Ανδρέας Λασκαράτος). Το φορέστης (όπως και τα Πρετεντέρης, Ποβερέτος, Ξυδιάς) κατά τον [ΜΤ] βγήκε από παρατσούκλι (ατυχώς δεν μας λέει ποιό). Προσθέτω λοιπόν ότι στην Ιταλία βρίσκουμε τα επώνυμα

Foresta, Foresti και Foresto. Και στα τρία βρίσκουμε τη λέξη foresta =δάσος. Το foresto στα Ιτ. σήμαινε δασώδης αλλά και ακατοίκητος, έρημος [ΣΒ] αλλά και ξένος στο ιδίωμα της Βενετίας [GB]. Δοθέντος ότι οι Τυπάλδοι είχαν διαχρονικά πάρε-δόσε με τη Βενετία, πιτανόν το Φορέστης να σήμαινε ξένος.

Φοροζίδης ΤΚΑ=1. Ο [ΔΣ] γράφει «Φοροζίδης < λέξ. τουρκ. = αφορισμός». Ο αφορισμός στα Τρκ. λέγεται aforoz. Στα Τρκ. υπάρχει και η λέξη foroz= (από τα Ελλ. φορά και φορός) σύνολο ψαριών που έχουν πιαστεί στο δίχτυ και foroz kayığı= ψαροπούλα, ψαράδικο καΐκι. Στον ΤΚΚΕ ούτε Aforoz υπάρχουν (φυσιολογικό, ο αφορισμός προϋποθέτει Χριστιανοσύνη) ούτε Foroz.

Φουκαράς ΤΚΑ=0, 10 και ΤΚΘ=2,1 (07/09). Αραβογενές Τρκ. fıkara=fukara= (1) φτωχός, θεόφτωχος (2) ζήτουλας, ζητιάνος.
Φουκαράκης

Φούλας[ΤΝ] ΤΚΑ=3,11, 3, 1 (08/09). Ο [ΔΣ] ετυμολογεί το Φουλίδης γράφοντας «Φουλίδης < Φούλης < λέξ. τουρκ. = υάκινθος, γιασεμί». Στα Τρκ. ful= (1) είδος κουκιού (2) το Αραβικό γιασεμί (φυτό/λουλούδι). Το ful έχει Ελληνοποιηθεί, φούλι, με τις ίδιες ακριβώς σημασίες [ΔΔ]. Παράλληλα υπάρχει και το f**u**lya= Νάρκισος (φυτό). Ολα αυτά είναι καλά αλλά εγώ είχα ένα θείο ονόματι Σεραφείμ που όλοι τον φωνάζανε Φούλη(ς) η Φούλα(ς), κατά το δοκούν. Στον ΤΚΚΕ επώνυμα Ful και Fula δεν υπάρχουν, Υπάρχουν όμως τρείς συνδρομητές με κύριο όνομα Fulya. Το Φουλατσικλίδης δείχνει Τουρκογενές, ίσως ful+ açık (açık= ανοιχτός, απροκάλυπτος, γυμνός) fulya+çiçekli (çiçekli=ανθισμένος) η ful(ya)+çiçeği= το λουλούδι φούλι η ναρκισσος (çiçek=λουλούδι).
Φούλιας
Φουλατσικλίδης

Νάρκισσος

Αραβικό

Φούμης ΤΚΑ=ΤΚΘ=0 και ΤΚ στα Χανιά=1 (11/09). Ο Κωνσταντίνος Φούμης ήταν συνεργάτης του Ε. Βενιζέλου στα γεγονότα του 1905 στην Κρήτη (Θέρισός). Ο [ΜΤ] θεωρεί το επώνυμο Ιταλοφερμένο. Πιστεύεται ότι Ιταλικά επώνυμα όπως τα Fumeo, Fumo και Fumi έχουν κοινή ρίζα. Fumo σημαίνει καπνός, αχνός (κυριολεκτικά και μεταφορικά) και Fumia ήταν η Βενετσιάνικη μορφή του ονόματος Ευφημία. Παράλληλα το Fumeo θεωρείται υποκοριστικό του Βαρθολομαίος (Bartolomeo) η του Θωμάς (Tommaso). Οι Ιταλοί συχνά μετέτρεπαν το θ των Βυζαντινών σε φ και η εκκλησία του San Tommaso στο Μιλάνο λέγεται San Fume στο τοπικό ιδίωμα (βλέπε εδώ).

Φούντας Πιθανόν απο τη λέξη φούντα, δάνειο από τα Λατινικά. Υπάρχει όμως
Φουντάς και το Φουντάς (π.χ., βλέπε εδώ)

Φουντάκος [ΤΝ] ΤΚΑ=9. Ισως υποκοριστικό τού Φούντας/Φουντάς. Σημειώνουμε πάντως και τα Αλβ. fundak= παραφυάδα, βλαστάρι δέντρου και fundaq=κατακάθι (λαδιού, καφέ).

Φούντης ΤΚΑ=82+, χωριό Φουντέικα στην Πελοπόννησο (δές και Φούντας, Φουντάς). Ο [ΜΤ] το ετυμολογεί από την Κρήτη λέγοντας «από μια μεγάλη φούντα στο καπέλο» και ο ΤΚΗ έχει έναν (και μόνο) Φούντη. Ο [ΚΜ] αναφέρεται σε Αρβανίτη πολεμιστή και το ετυμολογεί από το Αλβ. fund=(1) πάτος, κάτω μέρος, κατακάθι, βυθός (2) τέλος, κατάληξη, συμπέρασμα (3) κάτω μέρος γυναικείου ενδύματος, φουστάνι. Δές και τα Ελληνικά φουντάρω/φούντο, το Γαλλικό fond, το Λατινικό fundus, το ΙνδοΕυρωπαϊκό bhudh (με παράγωγα bottom, fond, found, profound, latifundium).

Φουντούκης ΤΚΑ=43,0 αλλά στον ΤΚ Ξάνθης βρίσκουμε 3 με το επώνυμο
Φουντουκτσής Φουντουκτσής και 2 Φουντουκτσήογλου (07/09). Το Αραβογενές fındık σημαίνει φουντούκι και θεωρείται αντιδάνειο (σύμφωνα με τον [İZE] από το κάρυον Ποντικόν και pontik→fontik →fundik→funduk→ fındık. Σημειώνουμε ότι sta Τρκ. fındıkçı= (1) πωλητήςφουντουκιών και παρομοίων (2) γυναίκα ναζιάρα, που χρησιμοποιεί τα θέλγητρά της για να αποσπάση από άντρες αυτά που θέλει. Στην αργκό fındık=στημένο ζάρι.

Φουδούλης =1. < λέξ. τουρκ. = εγωιστής ή 2. < λέξ. τουρκ. = ιεροσπουδαστής του Ισλάμ.

Φουντούλης[ΤΝ] ΤΚΑ=100+ (07/09). Ο [ΑΚΛ] το ετυμολογεί από το Τρκ. fondul= ριψοκίνδυνος, περήφανος. Τα δικά μου λεξικά λένε ότι το Αραβογενές Τρκ. fodul σημαίνει ματαιόδοξος, ξιπασμένος, υπερφίαλος, αλαζόνας και στα Αλβ. fudull=fodull= ψηλομύτης, ψωροφαντασμένος, ματαιόδοξος, ξιππασμένος, υπερφίαλος, υπερόπτης, αλαζόνας,

περήφανος [ΟΑ,ΝΓ]. Τέλος, στα Βλαχ. Φουντούλ σημαίνει εγωιστής, οιηματίας [ΚΝ]. Στον ΤΚΚΕ βρίσκουμε 3 Fodul και ούτε ένα Fudul. Κατά τη γνώμη μου το Φουντούλης είναι μεν ΑραβοΤουρκικής προελεύσεως αλλά μας το δωρίσανε η οι Αρβανίτες, το πιθανώτερο, η οι Βλάχοι.

Φούρας
Φουράκης
Φουραδούλας

ΤΚΑ=1,17, 1 (01/12). Πειστική ετυμολογία δεν γνωρίζω. Δημειωνω οτι φούρα-φούρα=γρήγορα και ότι ο πολιτευτής Φούρας (βουλευτής, δήμαρχος Πάτρας) γεννήθηκε στο Μάνεσι που είναι Αρβανιτοχώρι. Πειστική, ακόμα και αληθοφανή, ετυμολογία του Φρύρας/Φοράκης από τα Αρβανίτικα δεν γνωρίζω.

Φουρίκης

ΤΚΑ=67 (07/09) με 54 συνδρομητές να μένουν στη Σαλαμίνα (νησί)!!!!! Αλβ. furrik= (1) φωλιά(κόττας, πάπιας κ.τ.λ.), κοτέτσι (2) καταφύγιο, ήσυχο μέρος, ζεστή γωνιά (3) μικρό σπίτι, καλύβι (4) φώλι, ψεύτικο αυγό που βάζουν στο κοτέτσι για να κάνη τα αυγά της η κόττα στο ίδιο σημείο. Υπάρχει βέβαια και το (μάλλον άσχετο) Τρκ. ferik = νεοσσός πουλιού που τρώγεται, πουλάκι (βλέπε και Φερίκογλου).

Φουριώτης

ΤΚΑ=2 (01/12). Η κατάληξη δείχνει επώνυμο Εθνικό αλλά αντίστοιχο τοπωνύμιο δέ βρήκα. Το ηχητικά πιό κοντινο (Φουριανά στα Χανιά) δεν δείχνει πειστικό. Στο διαδίκτυο όμως εμφανίζεται και το επώνυμο Φιριώτης, που ίσως σχετίζεται μα τα Φηρά (Σαντορίνη) τα οποία μερικοί αποκαλούν και Θήρα (όνομα του νησιού). Τέλος υπάρχει και το επώνυμο Θουριώτης (διαδίκτυο) μάλλον από το τοπωνύμιο Θούρια η Θουρία (κοντά στην Καλαμάτα, παλαιότερα Φρούτζαλα) αλλά συμβατό και με το Θούριον Εβρου (παλαιότερα Ουρλί) και το Θούριο Βοιωτίας (παλαιότερα Μπράμαγά). Οσοι είναι διατεθειμένοι να δεχτούν ότο το Θ μπορεί να γίνη Φ η το η να γίνη ου μπορούν να επινοήσουν αληθοφανείς (ίσως και αληθινές) ετυμολογίες.

Φούρκας
Φουρκαλάς

ΤΚΑ=20, 2 (07/09). Ο [ΑΚΛ] ετυμολογεί το Φούρκας από το Αρβ. furka=θυμός. Τα δικά μου λεξικά λένε τα εξής:

- φούρκα (από το Λατ. furca= οποιοδήποτε εργαλείο είναι διχαλωτό)= (1) διχαλωτός πάσσαλος (2) σύμπλεγμα δοκαριών σε σχήμα Τ η σταυρού (3) αγχόνη, κρεμάλα.
- φούρκα= ισχυρή μνησικακία, θυμός χωρίς εκδηλώσεις παραφοράς
- φούρκα= στενωπός, στενή ορεινή διάβαση. Αυτή η λέξη ετυμολογείται από τα Τρκ. αλλά βρήκα μία μόνο Οθ. λέξη που με τα χίλια ζόρια ταιριάζει: ficac=φαρδύς δρόμος ανάμεσα σε δύο βουνά [OS]

- φουρκάδα/φουρκάς= (1) δίκρανο (2) ποσότητα χόρτου/αχύρου που φυσιολογικά σηκώνει το δίκρανο
- Αλβ. f**u**rka= (1) ρόκα ηλακάτη(2) διχάλα (γεωργικό εργαλείο) (3) υποστήριγμα

Στην Ελλάδα υπάρχουν δύο χωριά με το όνομα Φούρκα (στην Κόνιτσα και στην Χαλκιδική) και κάποτε υπήρχε και χωριό Φούρκα Δερβένι στη Φθιώτιδα (σήμερα Καλαμάκι). Εκεί δόθηκε μάχη με συμμετοχή του Μακρυγιάννη. Οσον αφορά το όνομα του χωριού εδώ διαβάζουμε μεταξύ άλλων τα εξής:

- .....από διηγήσεις των παλαιοτέρων λέγεται ότι κτίστηκε από κάποιον Φούρκα ο οποίος ήταν καταδικασμένος σε κρεμάλα από τους τούρκους της περιοχής. Και όταν τον ετοίμασαν για να τον κρεμάσουν κοίταξε γύρο του και αναστέναξε λέγοντας Ε ρε τι τοποθεσία για να χτίσει κανείς χωριό εδώ . Ο επικεφαλής του αποσπάσματος τον άκουσε και δεν πίστευε στα αυτιά του διότι το χωριό είναι κτισμένο στην κορυφή της Οθρυος και το χειμώνα κάνει πολύ κρύο και δεν προστατεύεται καθόλου από το βοριά και τα χιόνια . Τότε του λέει …Εάν σου χαρίσω την ζωή θα χτίσεις πραγματικά χωριό εδώ επάνω ; και ο Φούρκας του αποκρίθηκε .. Ναι . Και φυσικά έτσι και έκανε αλλά το αρχικό όνομα του χωριού ήταν Ντερβέν Φούρκα πιθανόν από τον κατάδικο Φούρκα
- Οι Ζητουνιάτες Τζουμαίοι συγκρούονται με τους επίσης Ζητουνιάτες Μαραθέους και για να αποφύγουν τη σύλληψη από τους Τούρκους καταφεύγουν στη ράχη Φούρκα (=διχάλα στα Λατινικά) και αλλάζουν το επώνυμό τους σε Φούρκας.

Τελικά έχουμε όλα τα συστατικά που μας χρειάζονται. Τον Φούρκα έτοιμο για την αγχόνη/φούρκα, τη ράχη δίπλα στο Δερβένι ήτοι στενωπό/φούρκα και την φούρκα/διχάλα. Ας διαλέξη λοιπόν ο αναγνώστης όποια ερμηνεία γουστάρει.

Φούρλας[ΤΝ]
Φουρλάνος
Φούρλαρης

ΤΚΑ= 48, 15, 16. Στα Ελλ. φούρλα=σβούρα [ΣΤ,ΔΔ] αλλά και η γρήγορη στροφή χορευτή [ΙΜΤ]. Σύμφωνα δε με ένα Αγιασώτικο γλωσσάρι φουρλατίζω= γυρίζω σα σβούρα, είμαι σε ψυχικό βρασμό. Η φούρλα θεωρείται Ιταλογενής από το frullo που βασικά περιγράφει γρήγορη παλινδρομική (π.χ. φτερούγισμα) η περιστροφική (π.χ. λεπίδι μίξερ, χτυπητήρι για αυγά) κίνηση και το θόρυβο (π.χ., βόμβο, θρόισμα) που παράγουν. Παρατηρούμε τέλος ότι στα Ιταλικά frulana= (1) δρεπάνι

προσαρτημένο στο κάτω άκρο στειλιαριού (scythe για τους Αγγλομαθείς, faux/fauchon στα Γαλλικά) (2) είδος χορού, επίσης γνωστού ως furlana που χορεύεται στο Friuli. Οι Ιταλοί χρησιμοποιούν τα επώνυμα Furlan, Furlano και Furlani τα οποία κατά τα φαινόμενα είναι παράγωγα του (τοπικού) furlan=friulano= από το Friuli (περιοχή της Ιταλίας ΒορειοΑνατολικά της Βενετίας, συνορεύει με τη Σλοβενία και την Αυστρία). Με αυτά τα δεδομένα, το πιθανώτερο είναι οι δικοί μας Φουρλάνοι να ετυμολογούνται όπως και οι Ιταλοί.

Φουρνίγκας ΤΚΑ=0 αλλά υπάρχουν στο διαδίκτυο αναφορές στον προ πολλού αποθανόντα Κωνσταντίνο Φουρνίγκα, Βλάχο, Μετσοβίτη, μεγαλέμπορο στη Ρωσσία και Εθνικό ευεργέτη. Στα Βλάχικα φουρνίγκα= μυρμήγκι.

Φουρουκλάς ΤΚΑ=1 (07/09)

Φουρουλής ΤΚΑ=14 (07/09)

Φουρουντζής ΤΚΑ=1,3,2,1 (07/09). Στα Τρκ. fırın= φούρνος και fırıncı=φούρναρης. Στα Αλβ. furrxhi= φούρναρης.

Φουρουντζίδης

Φουρουντζόγλου

Φουρουτζίδης

Φουσέκας ΤΚΑ=5, 67 (07/09). Παραλλαγές του Φυσέκης, βλέπε επώνυμο.

Φουσέκης

Φουστούκος ΤΚΑ=7 (07/09). Οπως και το Φιστικλής, βλέπε επώνυμο, αντίστοιχο του Τρκ. fıstık.

Φούτσης[ΤΝ] ΤΚΑ=27, 2, 3, 9 (07/09). Ο [ΔΤ] ετυμολογεί το Φουτσιτζής από το Τρκ. fıçı=βαρέλι. Πρόκειται για αντιδάνειο δοθέντος ότι το fıçı ετυμολογείται από τα Ελληνικά, βούτη→φούτη→φούτση→ fıçı και βούτη=βούρτσα=κάδος όπου χτυπάγανε το γάλα για να βγάλουν το βούτυρο [ΣΤ]. Στον ΤΚΚΕ βρίσκουμε 2 Fıçı και 72 Fıçıcı. Παρατηρούμε ότι:

Φούτσιας

Φουτσίδης

Φουτσιτζής

- Το Φούτσης πολύ σπάνια εμφανίζεται ως Φουτσής αν και η ετυμολογία από το fıçı θα ταίριαζε καλύτερα με το Φουτσής
- Στα Αλβ. fu**ç**i= (1) βαρέλι, κάδος (2) (άνθρωπος) κοιλαράς, χοντρός.

Φραγγιάς ΤΚΑ=4 (08/09). Μάλλον παραλλαγή του Φράγκος.

Φράγκος ΤΚΑ=100+ (08/09). Οι Φράγκοι (Franks για τους Αγγλομαθείς) ήταν μιά Γερμανική φυλή η οποία κατέλαβε τον 3ο μ.Χ. αιώνα τη Γαλλία που συνεχίζει να αυτοαποκαλείται με το όνομα των κατακτητών: France! Στον Ελλαδικό χώρο το Φράγκος έγινε από τον 13ο αιώνα και μετά συνώνυμο του ΔυτικοΕυρωπαίος και συχνά χρησιμοποιήθηκε ως απαξιωτικός χαρακτηρισμός ανθρωπου που είχε θέσει εαυτόν εκτός του κοινωνικού συνόλου. Οταν ο φραγκοντυμένος Νικόλαος

Δραγούμης σταυροκοπήθηκε στον Πόρο του 1827, η σπιτονοικοκυρά φώναξε σε άπταιστο ΕλληνοΑλβανική στις γειτόνισσες να έρθουν να δούν ένα Φράγκο που κάνει τον σταυρό του! (γραφτά ιδίου). Τέλος το φράγκος χρησιμοποιήθηκε σαν συνώνυμο του γραγκοντυμένος.

Φραντζής ΤΚΑ=100+. Οι [ΜΤ, ΔΣ] το ετυμολογούν από το Francesco, ο [ΧΣ] προτιμάει, χωρίς να είναι σίγουρος το Γαλ. François. Το François ταιριάζει και με το Φραντ[σ/ζ]έζικος=Γάλλος. Ενα μικρο-πρόβλημα με όλες αυτές τις ετυμολογίες ειναι ο Βυζαντινός αξιωματούχος Γεώργιος Φραντζής η Σφραντζής (1401-1480?] που έγραψε την ιστορία της αλώσεως της Πόλης. Δεν είναι βέβαια υποχρεωτικό οι σημερινοί Φραντζήδες και ο Βυζαντινός (Σ)φραντζής να έχουν την ίδια ετυμολογία αλλά όσο δεν ξέρουμε την ετυμολογία του Σφραντζή χρειαζόμαστε περισσότερα στοιχεία για να εδραιώσουμε την ετυμολογια των Φραντζήδων. Χωριό Φραντζή κοντά στην Υπάτη/Λαμία.

Φραντζόλας ΤΚΑ=10, 1, 1 (11/09). Από το φραντζόλα (τύπος ψωμιού καλής
Φραντζολάκης ποιότητας), λέξη που κατά τα φαινόμενα μας ήρθε από το Τρκ.
Φραντζόλης f**r**ancala (ίδια σημασία). Το fr**a**ncala μερικοί το ετυμολογούν από τα Ιτ. άλλοι από τα Γαλλικά. Ας μείνουμε στο «δεν ξέρω».

Φρέρης ΤΚΑ=73 (11/09). Κατά τον [ΜΤ] Ιταλογενές. Σύμφωνα με μία διαδικτυακή θεωρία παραλλαγή του Φράρος=καθολικός παπάς (λεπτομέρειες στο Φλάρος). Τέλος πιθανολογείται ότι το Ιτ. Freri προέρχεται από το Fredericus. Η πρώτη εκδοχή εξηγεί καλύτερα τους 73 Φρέρηδες παρά το γεγονός ότι θεωρητικά και επισήμως το καθολικό παπαδαριό δεν τεκνοποιεί.

Φρούντζας ΤΚΑ=9, 2, 5 (08/09). Το Φρούντζας εμφανίζεται, σπάνια, και ως
Φρουντζής Φρουντζάς. Τα επώνυμα θεωρούνται παραλλαγές του Φουρουντζής,
Φρούντζος βλέπε επώνυμο.

Φτίκας ΤΚΑ=1 (17/11). Φτίκας σημαίνει αυτιάς, άνθρωπος με μεγάλα αυτιά

Φυλλίζης ΤΚΑ=ΤΚΘ=0 (07/09) αλλά το επώνυμο εμφανίζεται στο διαδίκτυο όπου υπάρχουν διάφορες μαρτυρίες για την οικογένεια Φυλλίζη από την Τραπεζούντα. Μάλλον από το Τρκ. filiz=βλαστάρι, μάτι φυτού, ακροβλάσταρο, ψαλλίδα, έλικα και filiz gibi= (ανθρωπος) λεπτός, λεπτοκαμωμένος. Η λέξη θεωρείται αντιδάνειο και κατά τον [ΙΖΕ] έλιξ (που κάποτε έπαιρνε δασεία)→feliz→filiz. Σημειώνουμε πάντως την ύπαρξη της Αραβογενούς λέξεως filiz=μετάλλευμα και filizî= ζωηρό πράσινο.

Φυλουκατζής [ΤΝ] ΤΚΑ=1 (08/09). Ισως από το Τρκ. filika=σωσίβια λέμβος, φελούκα και filikacı= ο υπεύθυνος για τα εν λόγω πλεούμενα. Επώνυμο Filikacı στους Τρκ. ΤΚ πάντως δεν βρήκα.

Φυρινίδης ΤΚΑ=1. Τρκ. firin= αρτοποιείο, φούρνος, καμίνι, κλίβανος. Βλέπε επώνυμο Φουρουντζής.

Φυρός ΤΚΑ=19 (08/09). Στα Ελλ. φύρα (στα Τρκ. fire και στα Αλβ. firë)=(1) απώλεια όγκου η βάρους (π.χ., όταν κάνουμε γιαούρτι της σακκούλας και φεύγουν τα υγρά) (2) μείωση πνευματικών ικανοτήτων (3) ο χυδαίος όχλος, ο όχλος σε ηθική κατάπτωση. Το φυρός έχει τις αντίστοιχες έννοιες. Ητοι (1) ότι έχασε όγκο η βάρος (2) ο μειωμένων πνευματικών ικανοτήτων (3) ο συρρικνωθείς. Το αν το επώνυμο φυρός συνδέεται με φυσική, πνευματική η ηθική κατάπτωση το αφήνω συτην κρίση του αναγνώστη.

Φυρογένης ΤΚΑ= 21, 1 (08/09). Πέρα από το φυρός που σημαίνει μείωση (τι είδους;)
Φυρογέννης έχουμε και το δεύτερο συνθετικό που μπορεί να είναι το γένος αλλά και τα γένεια. Με τα υπάρχοντα δεδομένα οι ετυμολογίες είναι πολλές και εκ πρώτης όψεως εξ ίσου πιθανές.

Φυσέκης ΤΚΑ= 17, 1, 1. Στα Τρκ. fişek= (1) φυσίγγι (2) ρουκέτα (3) ρολό απ-ό.
Φυσεκίδης νομίσματα (4) πυροτέχνημα και fişekçi= (1) αυτός που φκιάχνει η
Φυσεκτσής πουλάει δυσίγγια (2) πυροτεχνουργός. Παρατηρούμε όμως ότι η λέξη fişek είναι δάνειο από τα Ελλ. όπου το αρχαίο φύσιγξ= το κούφιο κοτσάνι του σκόρδου [ΙΣ]. Στον ΤΚΚΕ βρίσκουμε 18 Fişek και 6 Fişekçi.

Φυσσούν ΤΚΑ=1 (07/09) αλλά και ο επώνυμος Πέτρος Φυσσούν. Περσογενές Τρκ. füsun= μαγεία, γοητεία, σαγήνη,ελκυστικότητα, θέλγητρο. Τρείς Füsun στον ΤΚΚΕ.

Φυτίλης ΤΚΑ=38, ΤΚΘ=11 (07/09). Κατά τον [ΔΤ] από το Τρκ.fitil =φιτίλι. Οι [RT, FD] προσθέτουν όμως ότι στην αργκό fitil= μεθυσμένος, σκνίπα στο μεθύσι. Δύο στον Fitil ΤΚΚΕ.

Φωκαΐτης ΤΚΑ=ΤΚΘ=0 (08/09) αλλά κάποιος διαδικτυακός Σταύρος Φωκαΐτης ήρθε δεύτερος σε αγώνα δρόμου το 2005. Εθνικό, σημαίνει «από τη Φώκαια», σήμερα γνωστή ως Foça.

Φωκάς ΤΚΑ=100+ (08/09). Οι Φωκάδες ήταν επιφανής οικογένεια της Καππαδοκίας. Μέλος της ήταν ο Νικηφόρος Φωκάς ο οποίος απελευθέρωσε την Κρήτη από τους Σαρακηνούς και εν συνεχεία έγινε αυτοκράτορας (963-969). Μετά την πτώση της Πόλης οι Φωκάδες μετώκησαν (προσωρινά η μόνιμα) στη Μάνη. Βλέπε επώνυμο Φώκος. **Σημειώνουμε οτι** Φωκάς λεγότανε και Αθηναίος στρατιωτικός, πολιτικός και ρήτορας (402 -318 π.χ.)

Φωκολώρος ΤΚΑ=2, 1 (08/09).
Φωκολώρος

Φώκος ΤΚΑ=23 (08/09). Φώκος είναι το όνομα μυθολογικού προσώπου, γιού θαλασσίας θεότητας, της Ψαμάθης, η οποία στην προσπάθειά της να

αποφύγη τον Αιακό (βασιληά της Αίγινας και πατέρα του Φώκου μεταμορφώθηκε σε φώκια. Ο Φώκος σύμφωνα με μία παράδοση, εποίκησε την Φωκίδα (που φέρει το όνομά του) με κατοίκους της Κορίνθου. Το Φώκος εμφανίζεται σαν κύριο όνομα και αργότερα σαν επώνυμο σε όλη τη διάρκεια της Ελλ. ιστορίας. Π.χ., Ο Διογένης ο Λαέρτιοςαναφέρει ότι ο **Φώκος ο Σάμιος** τον 6ο π.Χ. αιώνα, έγραψε μία πραγματεία με τίτλο «Περί ναυτικής Αστρολογίας» ενώ το 1821 ένας από τους πρωτεργάτες της εξέγερσης στη Σάμο λέγεται Κωσταντής Φώκος (παρατσούκλι Λαχανάς). Το Φώκος σαν κύριο όνομα εμφανίζεται σαν παραλλαγή του Φωκίων. Τέλος το Φωκάς ετυμολογείται όπως και το Φώκος από τη φώκη/φώκια και κατά τον [ΔΣ] σήμαινε στοργικός όπως η φώκια. Το κατά πόσον η φώκια είναι σύμβολο στοργής δεν το γνωρίζω, γνωρίζω όμως ότι μιλώντας για γυναίκες φώκια=άσχημη, μεγαλόσωμη και ασουλούπωτη, κακοφκιαγμένος λουκουμάς, ακόμα και μουστακαλού. Ισως το Φώκος να είναι, απλά το ανδρικό ισοδύναμο της φώκιας-γυναίκας και να σημαίνη τον μεγαλόσωμο και ασουλούπωτο. Η ετυμολογία της λέξης φώκια είναι αμφισβητούμενη, ίσως από το φύσα/ φύσημα/ φυσερό [PC].

Φώσκολος ΤΚΑ=100+. Από το Ιταλ. Foscolo, υποκοριστικό του Ιταλ. Fosco, απο το Λατ. fuscus= σκούρος, μελαχροινός, μαυρειδερός. Ο Leonardo Foscolo βοήθησε τον Marco Sanudo να κουρσέψη τη Νάξο και πήρε την Ανάφη σα φέουδο και ο Ugo Foscolo (γεννημένος στη Ζάκυνθο, μητέρα Ελληνίδα) είναι επιφανής Ιταλός ποιητής.

Φωτομάρας Ονομα αγωνιστών τής επαναστάσεως (δές επιστολη τού 1825, Μεσολόγγι, εδώ) καί δρόμου τής Αθήνας. Το επώνυμπο μάλλον σημαίνει «Τρελλοφώτης» μέ δεύτερο συνθετικό το Αλβ. marrë (δές λεπτομέρειες στο Λεμπέσης) χωρίς να αποκλείεται ο Φώτης της Μαρίας.

Φώτσης

Κύρια ονόματα

Φαέθων Λαμπρός, λαμπερός [PC].

Φαλιά Ισως από το Γαρυφαλλιά

Φιλοποίμην Που αγαπάει τους ποιμένας, την ποιμενική ζωή, η το ποίμνιο [ΔΔ].

Φιλώτας Ο [ΔΣ] το ετυμολογεί από το φίλος+ούς (αυτί) και το αποδίδει ως «αυτός που του αρέσει να ακούγεται, να τον επαινούν». Ισως. Η καττάληξη ώτας πάντως δέν σχετίζεται υποχρεωτικά με αυτιά (π.χ., Θεοδώτας=Θεός+δίδωμι) και σε μερικές περιπτώσεις (Ανθώτας,

Καλώτας) μάλλον είναι απλά και μόνο κατάληξη. Το ίδιο πιστεύω και για το Φιλώτας. Ο επώνυμος Φιλώτας ήταν στρατηγός του μεγάλου Αλεξάνδρου, κατηγορήθηκε για συνομωσία, ωμολόγησε μετά από βασανιστήρια, και εκτελέστηκε.

Φρειδερίκη ΙνδοΕυρωπαική ρίζες pri= αγαπώ (εξ ης friend στα Αγγλικά)→ fridu= ειρήνη (βλέπε Sieg**fried**) και reg= βασιλεύς ηγέτης (εξ ης rex, regnum, Reich και παρόμοια)→ Friedrich, Frederic, Frederica)= ειρηνικός ηγεμόμας. Οσοι ακόμη θυμούνται το «Δεν σε θέλει ο λαός, παρ' τη μάννα σου και μπρός!» δικαιούνται να διαφωνήσουν.

Φρύνη Στα αρ χαία φρύνη η φρύνος λεγότανε ειδος βατράχου και χρησιμοποιήθηκε, σκωπτικά, ως όνομα εταιρών μία από τις οποίες χρησιμοποιήθηκε σαν μοντέλο για την Αφροδίτη (Πραξιτέλης, Απελλής).

Φυλλιώ Ισως από το Τριανραφυλλιά

Φωκίων Βλέπε επώνυμο Φώκος

Φερμάνης < φερμάνι (το) < τουρκ. ferman . Σουλτανικό διάταγμα το οποίο ήταν αβλαβές, ή και ευπρόσδεκτο, από τους αποδέκτες του. Αντίθετα, το μπουγιουρντί, < τουρκ. buyurultu (= πρόσκληση για απολογία), είχε αρνητικά επακόλουθα για εκείνον που το λάμβανε.
Φέρμας Ι. < τουρκ. ferma = εντολή, διαταγή.
Φέρμας ΙΙ. < προστ. ferma του ιταλ. ρήμ. fermare = σταματώ και μένω σταθερός, ακίνητος.
Φέστας < όψιμο μεσν. ουσ. φέστα < ιταλ. festa = γιορτή.

Φηλί κλειδί, επιρρ. φράση < θηλί (το), υποκορ. του ουσ. θηλεά (η) (= θηλιά - κλειδαρότρυπα) + κλειδί. Βλ. κ. και φράση: «Αυτές οι δυο γυναίκες είναι φηλί - κλειδί, σαν το κλειδί με την κλειδαρότρυπα, απόλυτα ταιριαστές.
Φίκιρης < τουρκ. fúkúr = σκεπτόμενος, νουνεχής.

Φιλίντας < λέξ. τουρκ. = καριοφίλι, είδος παλαιού εμπροσθογεμούς όπλου.
Φιλιντατζής < λέξ. τουρκ. = έμπορος τουφεκιών.

Φίλντισης < τουρκ. ουσ. fildisi = ελεφαντόδοντο, σεντέφι κ. επών. Φίλντισης.

Φίλτσος επών. < λέξ. σλαβ. = Φίλιππος.

Φιντανίδης < Φιντάνης < αντιδάν. φιντάνι (το) < τουρκ. fidan < αρχ. ουσ. φυτάνη (η) = νεαρό φυτό κ. μτφ. παιδί νηπιακής ηλικίας,
Φιρινίδης < λέξ. τουρκ. = φούρνος, κλίβανος
Φλόκας < βλάχ. floc < λατ. flocus = φούντα μαλλιών.
Φλουρέντζος όνομ. < παραφθ. του Φλωρέντιος < λατ. florens - ntis < ρήμ. florere (= ανθώ) = ανθηρός.

Φωκαΐδης (ο) < Φωκάς? γιος του Φωκα.

Φωκαΐτης < Φώκαια (η) πόλη της Μ. Ασίας. Ο καταγόμενα από τη Φώκαια της Μ. Ασίας.

Φωκάς < αρχ. ουσ. φώκη (η) (=φώκια). Στοργικός όπως το γνωστό θαλάσσιο ζώο, η φώκια. Όνομα βυζαντινών αξιωματούχων και αγίων της Ορθοδοξίας.

Φωκίωνας < Φωκίων - ωνος < υποκ. του Φώκος, γιος της θαλάσσιας νύμφης (νεράιδας) Ψαμμάθης η οποία μεταμορφώθηκε σε φώκια. Είναι όνομα ταυτόσημο με το όνομα Φωκάς. Αθηναίος στρατιωτικός, πολιτικός και ρήτορας (402 -318 π.χ.)

φωνασκία < αρχ. ουσ. φωνασκία = 1. άσκηση της φωνής στο τραγούδι κ. 2. (σήμερα) ενοχλητικές φωνές κάποιων που συζητούν υπερβολικά έντονα.

φωράω < αρχ. ουσ. φωρ - ρός (ο) (= κλεφτής) = (συλλαμβάνω κλέφτη επ' αυτοφώρω).

φωσφόρος < αρχ. ουσ. φωσφόρος < φως + φέρω = το αστέρι που φέρνει το πρώτο φως της αυγής, ο φωσφόρος αστήρ, ο αυγερινός > αρχ. επίθ. Φωσφόρος χαρακτηρισμός του θεοποιημένου πρωινού άστρου, του Εωσφόρου (αστέρος) των αρχαίων Ελλήνων, λατινιστί Lucúfer. ’γγελος κομιστής του φωτός της αυγής ήταν κατά την Π. Διαθήκη, πριν από την πτώση του, και ο Εωσφόρος, ο Βε(ε)λζεβούλ) < Baal zebul (= ο κύριος, ο άρχοντας, των αρχόντων, κατά τους Φιλισταίους ή ο Baal zebub (= ο κύριος, ο άρχοντας των μυγών) (ειρωνικά) κατά τους Εβραίους) ή Σατάν, ελληνιστί Σατανάς και Διάβολος, δηλ. Συκοφάντης (βλ. κ. ρήμ. διαβάλλω).

χαβιά (η) < ουσ. χάβος (το) (= χαλινάρι). Θηλιά από σκοινί μέσα στο στόμα υποζυγίου η οποία πιάνει το κάτω σαγόνι του και το αναγκάζει να ακινητοποιηθεί, όταν είναι ανυπάκουο.

Κύρια ονόματα

Φιλοποίμην Που αγαπάει τους ποιμένας, την ποιμενική ζωή, η το ποίμνιο [ΔΔ].

Φρύνη Στα αρ χαία φρύνη η φρύνος λεγότανε ειδος βατράχου και χρησιμοποιήθηκε, σκωπτικά, ως όνομα εταιρών μία από τις οποίες χρησιμοποιήθηκε σαν μοντέλο για την Αφροδίτη (Πραξιτέλης, Απελλής).

Φυλλιώ Ισως από το Τριανταφυλλιά

Φωκίων Βλέπε επώνυμο Φώκος

Φασιανός < ουσ. φασιανός < αρχ. φασιανός ενν. όρνις (= πτηνό), κοινώς φαζάνι (το) < ονομασία από τον ποταμό Φάση (Φάσις-ιος) κ. μτφ. πρόσωπο εντυπωσιακό όπως ο φασιανός.
φασκιά (η) < μτγν. ουσ. φασκιά < ιταλ. fascia. Μακρά και πλατιά υφασμάτινη λουρίδα περιτυλίγματος του σώματος των βρεφών σε παλαιότερες εποχές.
Φάσσος < λέξ. τουρκ. = ο καταγόμενος από την πόλη Fas του Μαρόκου.
φατούρα < ιταλ. ουσ. fattura = 1. τιμολόγιο. κ. 2. δευτερογενής εργασία ολοκλήρωσης της μορφής ενδυμάτων.
Φατούρος < λέξ. τουρκ. = πλάστης, δημιουργός ή 2. < ιταλ. ουσ. fattura τιμολόγιο εμπορευμάτων κ. συνεκδ. λογιστής.

Φ(ε)ιδάς επών. επαγγ. < ουσ. φ(ε)ίδι. Συλλέκτης φιδιών για την αφαίρεση του δηλητηρίου τους και την παρασκευή από αυτό φαρμάκου.
Φείδων (ο) <αρχ. ουσ. φειδώ - ούς (η) = αυτός που έχει φειδώ, ο φειδωλός.
Φέκκας < λέξ. τουρκ. = ο διαχωρισμός, η αποδέσμευση.
φελάχος < λεξ. αραβ. = χωρικός.
Φελεκίδης < Φελέκης < τουρκ. felek = ο ουρανός.
φενάκη (η) < μτγν. ουσ. φενάκη 1. περούκα κ. 2. ψεύτικη υπόσχεση, απάτη, για προσωπικό όφελος σε βάρος άλλου ή άλλων.
Φενερίδης < Φενέρης < τουρκ. Fener (= το «Φανάρι» της Κωνσταντινούπολης). Ο κάτοικος του Φαναρίου ή ο καταγόμενος από αυτό.
Φενερτζής < λέξ. τουρκ. = κατασκευαστής και πωλητής των παλαιών λαδοφάναρων.
Φένια (η) < σύντμ. του Χρυσαφένια.
Φέντος < Φέντας < τουρκ. feda = η θυσία, η αυτοθυσία.
φέουδο (το) < βενετσ. ουσ. feudo < λατ. feudum < feodum < λαϊκ. λατ. fevum = 1. ποίμνιο κ. 2. προστασία. Τμήμα γης που παραχωρούσε ο κυρίαρχος κατά το μεσαίωνα στη Δ. Ευρώπη και στις κατακτημένες χώρες του Βυζαντίου από το 13ο αιώνα μ.Χ. στον υποτελή του με υποχρέωση του δεύτερου να το καλλιεργεί, να παραχωρεί μέρος των προϊόντων στον κύριο του, να του είναι πιστός, και σε περίπτωση πολέμου να θέτει στη διάθεσή του τον εαυτό του και τους άντρες του. Συνών. λέξεις: τιμάριο, τσιφλίκι.
Φεραδούρος < βενετσ. ουσ. ferradore < ρήμ. ferrare (= στερεώνω με σίδερα) = σιδεράς.
Φερέτος < ιταλ. ferreto < υποκ. του ουσ. ferro (= σίδερο).
Φερμάνης < φερμάνι (το) < τουρκ. ferman . Σουλτανικό διάταγμα το οποίο ήταν αβλαβές, ή και ευπρόσδεκτο, από τους αποδέκτες του. Αντίθετα, το μπουγιουρντί, < τουρκ. buyurultu (= πρόσκληση για απολογία), είχε αρνητικά επακόλουθα για εκείνον που το λάμβανε.
Φέρμας I. < τουρκ. ferma = εντολή, διαταγή.
Φέρμας II. < προστ. ferma του ιταλ. ρήμ. fermare = σταματώ και μένω σταθερός, ακίνητος.
Φέρτης < τ. fert = ιδιώτης, μοναχικός.
Φεσάς < τ. fes (= φέσι) < πόλη fez, πρωτεύουσα του Μαρόκου τόπος αρχικής προέλευσης των φεσιών = ο πωλητής φεσιών > ά. επών. Φέσης, Φέσσας.
Φέστας < όψιμο μεσν. ουσ. φέστα < ιταλ. festa = γιορτή.
Φετσής < λέξ. τουρκ. = δύσμορφος, τερατώδης.

φετίχ (το) άκλ. ουσ. < γαλλ. ουσ. fetiche < λατιν. fasticius. Αντικείμενο ή ζώο που λατρεύουν οι πρωτόγονοι λαοί και του αποδίδουν μαγική ή υπερφυσική δύναμη.
φετιχισμός < γαλλ. ουσ. fetichisme) = 1. η λατρεία των φετίχ κ. 2. η νοσηρή πνευματική διαστροφή κατά την οποία η σεξουαλική διέγερση κάποιων προκαλείται με το άγγιγμα ή την απλή θέα αντικειμένων (π.χ. εσώρουχων συγκεκριμένων γυναικών), των οποίων είδη, όταν βρίσκονται μόνα τους, εκτεθειμένα σε προθήκες καταστημάτων, δεν προκαλούν το πάθος αυτό.
Φηλί κλειδί, επιρρ. φράση < θηλί (το), υποκορ. του ουσ. θηλεά (η) (= θηλιά - κλειδαρότρυπα) + κλειδί. Βλ. κ. και φράση: «Αυτές οι δυο γυναίκες είναι φηλί - κλειδί, σαν το κλειδί με την κλειδαρότρυπα, απόλυτα ταιριαστές.
Φίκιρης < τουρκ. fúkúr = σκεπτόμενος, νουνεχής.

Γλωσσικά Σημειώματα τεύχος 73

Φιλίντας < λέξ. τουρκ. = καριοφίλι, είδος παλαιού εμπροσθογεμούς όπλου.
Φιλιντατζής < λέξ. τουρκ. = έμπορος τουφεκιών.
Φίλιος Ι. < Φίλης < λέξ. τουρκ. = πραγματικός, ακριβής, ενεργός > ά. επών. Φιλιόπουλος.
Φίλντισης < τουρκ. ουσ. fildisi = ελεφαντόδοντο, σεντέφι κ. επών. Φίλντισης.
φιλό - α' συνθετικό λέξεων < επίθ. φίλος < ρήμ. φιλώ (= αγαπώ) όπως: φιλόθεος «αυτός που αγαπάει το Θεό», φιλόλογος «αυτός που αγαπάει τον προφορικό και το γραπτό λόγο», με τη γενική του σημασία, φιλότιμος «αυτός που αγαπάει τις τιμές» κ. ο. κ.
φιλόζωος < αρχ. φιλόζωος < φίλος + ζωή = αυτός που αγαπάει τη ζωή του.
Σημείωση. Το επίθετο, δηλαδή, «φιλόζωος» που χρησιμοποιείται εσφαλμένα κι αποτελεί «βαρβαρισμό», κατά τους αρχαίους μας, σημαίνει «αυτός που αγαπάει πάνω απ' όλα τη ζωούλα του», τρέμει μήπως του συμβεί κάτι κακό και αδιαφορεί εντελώς για τη δυστυχία των άλλων. Ο σωστός χαρακτηρισμός που πρέπει να λέγεται, για κάποιον που αγαπάει τα ζώα, είναι ότι είναι ζωόφιλος επίθετο που σημαίνει «φίλος των ζώων».
Φιλοθέη < θηλ. τύπ. του Φιλόθεος = αυτή που αγαπάει τον Θεό > Φιλοθέη Αγία, Αθηναία με μεγάλη φιλανθρωπική δράση (1522 - 1589 μ.Χ.).
Φιλόθεος < αρχ. φιλόθεος < φίλος + θεός = αυτός που αγαπάει το Θεό.
Φιλοκτήτης < αρχ. όνομ. Φιλοκτήτης < φιλο - < φίλος + - κτήτης < ρήμ. κτάω / κτώμαι (= αποκτώ) = αυτός που του αρέσει υπερβολικά ν' αποκτά υλικά αγαθά.
Φιλόλαος < αρχ. επίθ. φίλος + λαός (= στρατός) = 1. αυτός που αγαπάει το στρατό κ. 2. μτγν. αυτός που αγαπάει το λαό.

Φιλομήλα = 1. < φίλος + μέλος (= μελωδία) αυτή που αγαπάει τη μελωδία. Όνομα της αηδόνας, κόρης του Πανδίονα και αδελφής του Αιγέα, που μεταμορφώθηκε, κατά τη μυθολογία, σε αηδόνα ή 2. < φίλος + μήλον = αυτή που αγαπά τα μήλα ή 3. < φίλος + μήλα (τα) (= πρόβατα) = αυτή που αγαπάει τα πρόβατα.

Φιλοποίμην < φίλος + ποιμήν = φίλος των ποιμένων. Ο φίλος των ποιμνίων λεγόταν

φιλοποίμνιος.
Φιλόπονος < αρχ. επίθ. φιλόπονος. Αυτός που αγαπά τον «πόνο», την εργασία αλβανιστί πούνα (puna). Αντίθ. φυγόπονος.

Φιρινίδης < λέξ. τουρκ. = φούρνος, κλίβανος
Φιρφιρής < λέξ. τουρκ. = στολίδι, πλουμίδι κ. μτφ. όμορφος.
φιόγκος (ο) < ιταλ. ουσ. fiocco = 1. νιφάδα χιονιού κ. 2 φιόγκος, παπιγιόν.

Φλαμπουριάρης < μεσν. ουσ. φλάμπουρο (= είδος σημαίας) = σημαιοφόρος, μπαϊρακτάρης.
φλάμπουρο (το) < μεσν. ουσ. φλάμπουρον < φλάμπουλον < φλάμουλον < λατιν. flamulum. = 1. Σημαία που είχε το χρώμα της φλόγας, λατ. flama κ. 2. πολεμική σημαία που κατέληγε σε μυτερό άκρο.
Φλάρα (η) = 1.< παραφθ. του ονόμ. Φλώρα ή 2. < φλάρα < φλάρος = καθολική μοναχή.
Φλόκας < βλάχ. floc < λατ. flocus = φούντα μαλλιών.
Φλουρέντζος όνομ. < παραφθ. του Φλωρέντιος < λατ. florens - ntis < ρήμ. florere (= ανθώ) = ανθηρός.
Φλώρα I. < λατ. Flora < ουσ. flos - oris = άνθος, φιόρο = Η θεά των λουλουδιών και της ’νοιξης.
Φλώρα II. όνομ. < σύντμ. του Φλωρεντία.
Φλωράς (ο) < φλώρος (= είδος πουλιού) = αυτός που εκτρέφει και πουλάει φλώρους.
Φλωρεντία (η) < θηλ. τύπ. του Φλωρέντιος.
Φλώρινα (η) πιθανώς < όνομα γυναικείο ανδρωνυμικό Φλώραινα < όνομ. Φλώρος = 1.(πιθαν.) η γυναίκα του Φλώρου.
Φλώρος I. < ουσ. φλώρος (= είδος πουλιού) < αρχ. χλωρίων - ονος.
Φλώρος II επών. = 1. < αρχ. ουσ. χλωρίων- ωνος με παρετυμολογία από το ουσιαστικό φλωρί (το), το χρυσό βυζαντινό νόμισμα από το οποίο έλαβε το φθόγγο φ. > ά. επών: Φλωράκης, Φλωράτος, Φλωρίδης.
Φοίβη (η) < Φοίβος, όνομ. αγν. ετύμ. = καθαρή, αγνή = 1. Συνηθ. προσωνυμία της ’ρτεμης κ. 2. Μια από τις κόρες του Ουρανού και της Γης, μητέρα της Λητώς και της Αστερίας.
Φοίβος (ο) < φάος - ους (το) (= φως). Προσωνυμία του Απόλλωνα = ακτινοβόλος, καθαρός, αγνός.

Φολεγάνδριος (ο) < νήσος Φολέγανδρος (η), κοινώς Πολυκαντριώτης. Ο καταγόμενος από τη Φολέγανδρο.

- Χ -

(Οκτώβριος 2021)

Χαβαλές [ΑΧΗ] [ΤΚΕ=93]. Ο [ΑΚΛ] το ετυμολογεί απο το Τρκ. havale=επιστροφή, ενώ ο [ΔΤ] από το Τρκ havale=χαβαλέ. Το πρόβλημα είναι ότι η απόδοση havale=επιστροφή είναι περίεργη όπως και η havale= χαβαλές διότι στα Ελληνικά χαβαλές= (1)επίστρωμα, επικάλυμμα (2) φορτίο πλοίου (στο κατάστρωμα) (3) βάρος, κάτι που ενοχλεί και (4) κουβεντούλα για να περάση η ώρα. Το Τρκ havale= (1) παραπομπή (υποθέσεως σε αλλον) (2) έμβασμα (3) εκλαμψία (παιδική αρρώστεια) (4) τύπος φράχτη (5) μεγάλο ύψος (6) χτύπημα και (7) Στην Οθωμανική αυτοκρατορία ο αξιωματούχος που μάζευε τους απλήρωτους/ καθυστερημένους φόρους. Νομίζουμε οτι η ετυμολογία είναι η υπ' αριθμόν (7). Σημειώνουμε ότι η λέξη havale υπάρχει και στα Αλβ. με την ίδια έννοια όπως το (3) του Ελλ. χαβαλέ.

Χαβάνης ΤΚΑ=7 (09/10). Στα Τρκ. havan= (1) γουδί (2) όλμος (3) (Οθ.) μηχανή κοπής καπνού. Στον ΤΚΚΕ οι Havan είναι 14.

Χαβαράνης ΤΚΑ=9 (08/10). *****

Χάβαρης ΤΚΑ=4 (08/10). Στα Αλβ. h**a**vër= (1) γυναικείο φόρεμα, φουστάνι (2) αποπνικτική ζέστη, στα Σερβικα havarija= αβαρία, ζημιά και στα Οθ. το Αραβογενές havari= μαθητής προφήτη, απόστολος. Κανένα όιμως από αυτά δεν δείχνει ιδιαίτερα πειστικό και μάλλον πρέπει να ψάξουμε αλλού .

Χαβαριώτης ΤΚΑ=3 (08/10). Το Χαβαριώτης δείχνει Εθνικό και υπάρχει χωριό Χάβαρι στην Αμαλιάδα κα περιοχή Χαβάρου στην Κώ. Ατυχώς το Χάβαρι δεν διευκολύνει την κατάσταση διότι πήρε το όνομα (κατά τα φαινόμενα από κάποιον Χάβαρη και όχι από τα χάβαρα (χάβαρο= (1) είδος στρειδιού (2) βλάκας, βραδύνους).

Χαβάς [ΤΚΑ=6] Τρκ. hava= (1) αέρας, ατμόσφαιρα (2)καιρός, κλίμα (3) μουσική μελωδία (4) αέρας= δικαίωμα να προσθέσης ορόφους σε σπίτι. Στα Ελληνικά ο χαβάς έχει τις έννοιες (1) μελωδία και (2) εμμονή στο ίδιο θέμα/γνώμη/άποψη/επιχειρήματα

Χαβέλας **ΤΚΑ=27 (08/09) *****

Χαβιανίδης[ΤΝ] ΤΚΑ=0, ΤΚΘ=14 (08/10). Ισως από Χαϊβάνης (βλέπε επώνυμο) με αντιμετάθεση του β και ι.

Χαβιάς[ΤΝ] ΤΚΑ=1, ΤΚΘ=0 (08/10) και παρουσία στο διαδίκτυο. Ισως από το αρχ. χάβος=χαβιά= στομίδα χαλιναριού, φορβιά, καπίστρι.

Χάβος ΤΚΑ=3 (11/10). Ισως Ελληνοποίηση του Χάμπος, βλέπε επώνυμο. Υπάρχει όμως καοι η λέξη το χάβον=περιστόμιον, καπίστρι (μέρος του χαλιναριού) [ΔΔ] και το αρχ. χάβος (βλέπε Χαβιάς)

Χαβούζης ΤΚΑ=2. Τρκ. havuz=πισίνα, δεξαμενή

Χαβουλίδης ΤΚΑ=1 (11/10).

Χαβουτανίδης ΤΚΑ=1 (11/10).

Χαβουτσάς[ΤΝ] ΤΚΑ=8, 1 (10/10). Ο [ΔΤ] ετυμολογεί το Χαβούτσας από το Τρκ. havuç=καρότο. Στο διαδίκτυο το Χαβούτσας είναι σπανιώτατο και το Χαβουτσιώτης δείχνει καταγωγή. Πράγματι, στην Προποντίδα υπήρχαν τα χωριά Βάτικα και Χαβούτσι που θεωρούνται Τσακωνικές «αποικίες». Νομίζω λοιπόν ότι τα επίθετα είναι Εθνικά αλλά αυτό δεν αναιρεί την ετυμολογική σύνδεση του επωνύμου με το Τρκ. havuç=καρότο που γέννησε στα Ελλ. και τη λέξη χαβούτσι.

Χαβουτσιώτης

Χαβράνης ΤΚΑ=2, 4 (08/10). Havran είναι το όνομα πόλης της Τουρκίας, κοντά στο Αδραμύττι. Το –λής είναι Εθνικό, το Χαβράνης μάλλον είναι η Ελληνοποίηση του Χαβρανλής.

Χαβρανλής

Χαβρεδάκης **ΤΚΑ=19 (08/10) *****

Χάβρης **ΤΚΑ=1 (08/10) *****

Χαβρούζας ΤΚΑ=4 (08/10). Στα Τρκ. havruz= ουροδοχείο, δοχείο νυκτός

Χαγιαλάς ΤΚΑ=2, 2 (07/09). Τρκ. hayal=(1) φαντασία, ίνδαλμα, όνειρο (2) ονειροπόληση, φαντασίωση (3) παραίσθηση,οπτασία. Στον ΤΚΚΕ οι Hayal είναι 13, οι Hayali 4.

Χαγιαλίδης

Χαγιάννης ΤΚΑ=9

Χαγιάς[ΤΝ] [ΤΚΑ=23]. Ο [ΑΚΛ] ετυμολογεί το Χάγιας απο το Τρκ haya=αυγό. Το διαδίκτυο βρήκα 17 αναφορές στο Χαγιάς, 0 στο Χάγιας. Οσο για το haya=hayâ τα λεξικά το αποδίδουν ως (1) ντροπή, φιλοτιμία, αιδώς (2) αρχίδι. Υπάρχει όμως το γραμματιζούμενο hâye (απο τα Περσικά)= (1) αρχίδι (2) αυγό. Σημειώνουμε και το σημιτικό hyy= είμαι, υπάρχω, γίνομαι (απο το οποίο και το όνομα του Θεού: Γιαχβέ, Ιεχωβάς).

Χαγιάτ ΤΚΑ=2. Τρκ hayat=(1) ζωή, ψυχή (2) αυλή σπιτιού, αυλή με σκεπή από πάνω, χαγιάτι.

Χαδέλ(λ)ης Βλέπε επώνυμο Χαντές.

Χαδεμένος ΤΚΑ=6 (07/09). Από το χάδι.

Χαδήμογλου ΤΚΑ=2,1. Στα Οθ. hadım= ευνούχος αλλά υπήρχαν και δύο Αραβογενή hadim. Το πρώτο σήμαινε υπηρέτης και το δεύτερο καταστροφέας (κυριολεκτικά και μεταφορικά). Ο [ΜΤ, σελ. 137] αναφέρεται σε εργασία σύμφωνα με την οποία το Τουρκοποντιακό Χαντούμογλου μεταφράστηκε Ευνουχίδης και δοθέντος ότι το Ελληνικό χαντούμης=ευνούχος ταιριάζει στο hadım και όχι στο hadim, ο

Χαδίμογλου

	Χαδήμογλου και ο Χαντούμογλου είναι άλλο ένα μνημείο στη σκωπτική διάθεση των Μικρασιατών.
Χαδήρογλου[ΤΝ]	*****. Ο [ΔΤ] το ετυμολογεί όπως και το Χατίρης και ίσως να έχη δίκηο. Πλην όμως το Hadir εμφανίζεται σαν κύριο όνομα αλλά και το Χαδήρ σε ονόματα χωριών (π.χ., Χαδίρ αγά (Βόρεια Ηπειρος), Χαδίρ κιόι (Δράμα), Σαρή Χαδήρ (Σήμερα Κυπρίνος, Ορεστιάδα), Χαδήρ (όνομα ποταμού σε Βυζαντινά κιτάπια μετά την εμφάνιση των Σελτζούκων). Στα Οη λεξικά βρίσκουμξε ένα Hadır και τρία Hadir. Το Hadır σημαίνει νωθρός, σζν σε λήθαργο, απρόθυμος, τεμπέλης, τεμπελάκος ενώ τα Hadir σημαίνουν (1) περιστέρι που γουργουρίζει, άλογο που χλιμιντρίζει, γιαούρτι πηχτό στην επιφάνεια και νερουλό από κάτω (2) πρησμένο μέλος σώματος (3) όπως και το Hadır. Επώνυμο Hadiroğlu βρήκα μόνο στο διαδίκτυο.
Χάδος *Χαδούλας* *Χαδούλης* *Χαδούλος*	ΤΚΑ=12, 8, 11, 3 (09/10). Σε γενικές γραμμές τα Χαδουλ** χρησιμοποιούνται με την έννοια του Χαδιάρης. Ας σημειωθή όμως ότι (1) το Χαδούλα είναι και κύριο όνομα (Φόνισσα Παπαδιαμάντη) οπότε το Χαδούλας μπορεί να είναι και μητρωνυμικό (2) σύμφωνα με διάφορες ιστοσελίδες χαδούλα= μπακιρένιο, βαθουλό ταψάκι (Σκύρος) (3) στο ψεύδισμα (κατ' ανάγκην και κυρίως κατ' επιλογήν) τα χαδούλης και χαζούλης συγχέονται και (4) μπορούν κάλλιστα να θεωρηθούν υποκορισρικά του Χάδος. Το αν το Χάδος σχετίζεται με χάδια, αν είναι παραλλαγή του Χάϊδος η αν πρέπη να ψάξουμε αλλού το αγνοώ
Χαζαράκης *Χαζαρίδης* *Χαζαρτσίδης*	ΤΚΑ=1,7,1 (10/10). Μάλλον από το Τρκ. hazar=ειρήνη, περίοδος ειρήνης) (αλλά και «διαμονή στο σπιτικό σου» και περιοχή πόλης) παρά το ότι το **ρτσ** *του* Χαζαρτσίδη δεν είναι συμβιβάσιμο με την Τρκ. γραμματική (ισως βέβαια το ρτσ να είναι απόκρυψη του ρχ). Οι Hazar του ΤΚΚΕ είναι 149
Χαζής	*****
Χαζίρης *Χαζίρογλου* *Χαζ[ι/η]ράκης*	ΤΚΑ=1,1,2 (08/10). Στα Τρκ. hazır=(1) έτοιμος, προετοιμασμένος, πάνοπλος (2) παρών. Στον ΤΚΚΕ οι Hazır είναι 46.
Χαϊβάνης	ΤΚΑ=1 (08/10). Τρκ. hayvan= ζώο, κτήνος θιοθετημένο στα Ελλ. ως χαϊβάνι= (1) ζώο (2) βλάκας
Χαϊδάς *Χαϊδαλής*	ΤΚΑ=37, 3 (08/12). Το Χαϊδαλής δείχνει προς Τρκ. αλλά στον ΤΚΚΕ βρίσκουμε μόνο 3 Hayda και ούτε ένα Haydalı. Στα Τρκ. hayda δεν βρήκα και στα Οθ. hayda=αντικατοπτρισμός της ερήμου που δημιουργεί την οφθαλμαπάτη νερού, λίμνης, κ.τ.τ..
Χάιδος	ΤΚΑ=38, 8 (08/10). Ο [ΔΣ] γράφει «Χαϊδούλης < λέξ. τουρκ. = ζωντανός,

Χαϊδούλης επιζών». Επειδή η μόνη λέξη που ταιριάζει σ'αυτήν την ετυμολογία είναι το γραμματιζούμενο Αραβογρνές hay=ζωντανός, ζών, ο αιώνιος Θεός, επειδή το χαϊδούλης είναι συνώνυμο του πολυχαϊδεμένος [ΔΔ] και επειδή το Χάϊδος ετυμολογείται ως μητρωνυμικό (από το Χάιδω και το όνομα Χάιδω από το χά(ι)δι, βλέπε [ΧΣ]), προτιμώ την ετυμολογία του [ΧΣ].

Χαϊδούσης ΤΚΑ=6 (08/10). Κατά τα φαινόμενα, ίδια ετυμολογία με το Χαιδος.

Χαϊδούτης ΤΚΑ=7 (06/09). Εξελληνισμός του Χαϊντούτης, βλέπε επώνυμο.

Χαϊκάλ[ΤΝ]
Χαϊκάλης ΤΚΑ=5, 100+. Ο [ΚΜ] συνδέει το επώνυμο με το Αλβ. k**a**lë/k**a**li=άλογο και παρόμοια ετυμολογία προτείνεται σε μιά ιστοσελίδα εδώ. Ο [ΑΚΛ] αναφέρει το Τρκ. haikal=όνομα. Τέτοια λέξη δεν βρήκα πουθενά, ίσως να εννοή οτι υπάρχει όνομα Haikal (σωστό βέβαια, αλλά ετυμολογικά μικρής σημασίας). Haikal ονομάζουν οι Κόπτες το ιερό της εκκλησίας (βλέπε εδώ), Haikal εμφανίζεται συχνά σαν Αραβικό, συχνά αιγυπτιακό όνομα (π.χ., Muhammad Hassanein Haikal, editor of al-Ahram) και σε ένα ΑγγλοΑραβικό λεξικό πολιτικών μηχανικών ο όρος haikal αποδίδεται ως πλαίσιο, σκελετός, σασί (frame, framework). Σε τελική ανάλυση και δοθέντος ότι:

(1) οι ετυμολογίες από το k**a**li=άλογο [π.χ., ΚΜ] δεν πολυεξηγούν ούτε το πρόθεμα χάϊ ούτε το επώνυμο Χαϊκάλ,

(2) οι 100+ Χαϊκάληδες δεν μπορούν να ετυμολογηθούν από τα Τρκ. τη στιγμή που επώνυμο Haykal η παρόμοιο δεν υπάρχει στον ΤΚΚΕ

(3) σύμφωνα με τους Τριγλιανούς (ιστοσελίδα) το Χαϊκάλης ήταν επώνυμο Ελληνα στην Τριγλία,

(4) στα Σερβ. hajka= (1) κυνήγι καταδίωξη (2) καταδιωκτικό απόσπασμα και hajkati= κυνηγάω, καταδιώκω (και hajkali μορφή του ρήματος) ενώ στα Βλγ. хайка= η πρακτική που ξεσηκώνει το θήραμα (θόρυβος, χτυπήματα στους θάμνους) και το κατευθύνει προς τους κυνηγούς (2) καταδιωκτικό απόσπασμα, επιδρομή, σύλληψη (3) όχλος, συρφετός, και

(5) Ο [HW] αποδίδει το χαϊκάλ στα Αραβικά (1) ναός, ιερό, βωμός, μεγάλο κτήριο (2) πλαίσιο, σκελετός, σασί (3) κολοσσιαίος, γιγαντιαίος, πελώριος, τεράστιος,

το επώνυμο μάλλον είναι Αραβογενές με την έννοια μεγάλος, θεόρατος και παρόμοια.

Χαϊλάζης[ΤΝ] ΤΚΑ=3, 2, 2 (08/10). Τρκ. haylaz=άτακτος, άεργος, τεμπελόσκυλο, φυγόπονος. Εξη Haylaz στον ΤΚΚΕ.

Χαϊλα;ίίδης
Χαϊλαζόπουλος

Χαϊλής ΤΚΑ=5 (07/09). Το επώνυμο εμφανίζεται στο διαδίκτυο και ως Χαΐλης αλλά το Χαϊλής δείχνει πολύ πιο σύνηθες. Ο [ΔΤ] ετυμολογεί το Χαΐλης από το Τρκ. hail= εμπόδιο. Ο {RT] παραθέτει δύο Αραβογενή hail από τα οποία το πρώτο σημαίνει εμπόδιο και το δεύτερο φοβερός, τρομακτικός. Πέρα από τα hail υπάρχουν και τα hayl και hayli. Εκείνο που δεν υπάρχει είναι επώνυμο στον ΤΚΚΕ τύπου hail, hayl. η κάποιου ευλόγου παραγώγου τους. Το επώνυμο δείχνει εν χρήσει στους Αραβες και στις 19/6/02 οι ακροατές της ΕΡΑ πληροφορήθηκαν ότι ο Αμπου Ζουμπάιρ ελ **Χαΐλι** είχε συλληφθεί προ δεκαπενθημέρου στο Μαρόκο. Σημειώνουμε πάντως ότι σύμφωνα με μια ιστοσελίδα που προωθεί τις θέσεις των Βουλγαρόφωνων Μακεδόνων (η οτιδήποτε άλλο είναι, εδώ) το Μπάς Χαϊλί ήταν Τουρκόφωνο χωριό στο Κιλκίς το οποίο δεν υπάρχει πιά. Αυτή την πληροφορία δεν μπόρεσα να την διασταυρώσω

Χαΐνης ΤΚΑ=32, 25, 2, 1 αντίστοιχα. Ο [ΔΤ] το ετυμολογεί από το Τρκ. hain= προδότης, προδοτικός, πουλημένος, μίσθαρνος, άπιστος και το Χαΐνογλου στηρίζει αυτή την ετυμολογία . Παρατηρούμε πάντως[ΤΝ] ότι στα Αλβ. hain=hajin=hajn= κλέφτης, απατεώνας, παληάνθρωπος και οτι οι Κρήτες χρησιμοποιούσαν τη λέξη χαΐνης με την έννοια αντάρτης, φυγόδικος και τη χρησιμοποιούν σήμερα με την έννοια «χαμένο κορμί». Ετσι, π.χ., διαβάζουμε για ένα αντιστασιακό, δραπέτη απο τις Γερμανικές φυλακές, οτι «Τα επόμενα τέσσερα χρόνια ο δραπέτης μας τα πέρασε στο αντάρτικο, Χαΐνης όπως λέει» (ΕλληνοΚαναδικό Βήμα, 12/26/2003, http://bhma.net/archive/2003/1226/08.asp) ενώ γιά τον Δασκαλογιάννη διαβάζουμε οτι «Δεν περιεφέρετο σαν «χαΐνης», πάει να πει αντάρτης, στα βουνά, όπως οι σύντροφοί του στην επανάσταση του 1770. Ήταν ναυτικός, με δικά του καράβια....» (http://www.kairatos.com.gr/daskalogianis.htm)

Χαϊνάς

Χαϊνογλου

Χαϊνόπουλος

Χαΐντάς ΤΚΑ=1 (08/10). Βλέπε επώνυμο Χαϊδάς.

Χαϊντούτης [ΤΚΑ=22]. Αλβ. hajdut=κλεφτης, ληστής, λωποδύτης αλλά και Τρκ. haydut (από τα Ουγκρικά)= (1) ληστής, κακοποιός (2) σκανταλιάρης, άτακτος, κακός, πονηρός, με κακές προθέσεις.

Χαΐρης Τρκ. hayr=hayır= (1) καλό, ευημερία, υγεία (2) κέρδος, πλεονέκτημα, αίσιος, ευοίωνος (3) αγαθοεργία, φιλανθρωπία, ψυχικό

Χαιρόπουλος ΤΚΑ=79 (08/10). Ο [ΜΤ] αναφερόμενος σε επώνυμα που τροποποιούν και κρύβουν το αρχικό γράφει ότι κάποιοος Μικρασιάτης με επώνυμο Domuzoğlu εξελληνίστηκε σε Χοιρόπουλος, και για να αποφύγη την κοροϊδία έγινε Χηρόπουλος, και εν συνεχεία Χαιρόπουλος. Προφανώς

η πλειοψηφία των 79 Χαιρόπουλων και ο Καστοριανός Θ. Χαιρόπουλος (1825-1901) απέκτησαν το επώνυμό τους δι' άλλης οδού.

Χάιτας[ΤΝ]
Χαϊτάς
Χαϊτόγλου

Τρκ hayta το οποίο σύμφωνα με τον [ΔΤ] σημαίνει άτακτος αποστάτης, με τον [ΑΚΛ] αποστάτης, και με τον [ΒΒ] αποστάτης, ληστής. Τα λεξικά μου λένε hayta=(1) αλανιάρης, χούλιγκαν (2) Οθ. έφιππος φρουρός καραβανιού και έφιππος ληστής. Δέν ξέρω που βρήκανε οι [ΑΚΛ, ΒΒ, ΔΤ] το αποστάτης και τελικά προτιμώ το έφιππος φρουρός/ληστής.

Χάκας

ΤΚΑ=10. Ο [ΑΚΛ] το ετυμολογεί απο το Τρκ. hak= δίκαιο, δικαιοσύνη, το σωστό, μερίδιο, αμοιβή, μισθός, αλήθεια. Παρατηρούμε επισης ότι:

- hak είναι μία απο τις ιδιότητες/ονόματα του Θεού. Οπότε Hak=al Haqq= η αλήθεια/ο Θεός.
- hâk= (1) γη, χώμα (2) κόσμος (2) τάφος
- Στα Αλβ. hak= (1) εκδίκηση (2) αμοιβή, πληρωμή (3) αυτό που αξίζει σε κάποιον
- Χάκας είναι Ελληνικό όνομα που βρέθηκε στην αρχαία Επίδαμνο (σημερινή Αλβανία) και χρονολογείται μεταξύ 323 π.Χ. και 310 μ.Χ.
- οι [LSJ] αναφέρουν την Ελληνιστική λέξη χάκαξ (γενική χάκακος) με την έννοια «όνομα ψαριού του γλυκού νερού»

Χακαλης

[ΤΚΑ=6] *****

Χάκης[ΤΝ]
Χακήογλου

ΤΚΑ=0,0 ΤΚΘ=5,1 (9/10). Το Χάκης εμφανίζεται και ως Χακής (με τονισμό συμβατό με τον του Χακήογλου). Στα Αλβ. Haki είναι κύριο όνομα και κάποιος Ντέμης Χακής του Σουάιπ είναι μάρτυρας σε έγγραφο της χωροφυλακής σχετικό με τις δραστηριότητες των Τσάμηδων στην Κατοχή. Το Αλβ. Haki μάλλον είναι η Αλβανοποίηση του Τρκ. Hakkı (από το hak=(1) δικαιοσύνη (2) δικαίωμα, αμοιβή (3) αλήθεια (4) Hak= επωνύμιο του Θεού) και σημαίνει, λίγο πολύ, παθιασμένος με τη δικαιοσύνη. Σημειώνουμε και το Αραβογενές hâki=αφηγητής. Δοθέντος ότο στον ΤΚΚΕ οι Hakkı (επώνυμο) είναι 8 και οι Haki 0, η επιλογή δείχνει προφανής. Προσθέτουμε ότι ο [ΔΣ] θεωρεί το Χάκης σύντμηση του Αρισταρχάκης και 'τι στα Κουτσοβάχικα χάκε (από το Τρκ. hak)= (1) δίκαιον (2) οφειλόμενον (3) εκδίκηση [ΚΝ].

Χακιάμης[ΤΝ]
Χακίμ
Χακίμογλου

ΤΚΑ=5, 3, 1 (08/10). Η (Οθ.) είχε τις Αραβογενείς λέξεις hâkim=(1) κυβερνήτης, (2) δικαστής και hakîm=(1) σοφός, φιλόσοφος (2) Θεός (3) γιατρός (αλλά και hekim=γιατρός). Στα Εβραϊκά hakham=haham= σοφός (βλέπε και Χαχάμης) ενώ στα Περσικά η κατάληξη kâm σημαίνει επιθυμία, ευχή κ.τ.τ. (π.χ., hoşkâm= άνθρωπος που οι

επιθυμίες του ικανοποιήθηκαν, ευτυχής). Τέλος έχουμε και το Τρκ. hakem= διαιτητής, κριτής. Επειδή όμως (1) στον ΤΚΚΕ βρίσκουμε μόνο το επώνυμο Hakim (4 συνδρομητές), (2) η σύγχρονη Τρκ, ορθογραφία δεν μας επιτρέπει να προσδιορίσουμε αν προέρχονται από το hâkim η το hakîm, και (3) η Αραβική έχει ήχους που η Ελληνική δεν ξεχωρίζει, θα διαλέξω κάπως αυθαίρετα το hakîm= γιατρός/σοφός (παρά το ότι δεν υπάρχει πιά στα Τρκ. σε αντίθεση με το hâkim).

Χαλαβέτας [ΤΝ] ΤΚΑ=ΤΚΘ=0, ΤΚ Καρδίτσας=5 (10/10). Ο [ΔΤ] το ετυμολογεί από το γραμματιζούμενο Αραβογενές Οθ. halâvet= γλυκύτητα, τερπνότητα, απολαυστικότητα. Παράλληλα υπάρχει και το Αλβ. hallavit= ενεργώ με τρόπο που ευχαριστεί, τέρπει, διασκεδάζει κάποιον άλλο. Εννοιολογικά (και πιθανώτατα ετυμολογικά). Το «διασκεδάζω, ψυχαγωγώ» συνήθως εκφράζεται με το ρήμα zbav**i**t, με το zbav**itë**s να σημαίνει διασκεδαστικός, ψυχαγωγικός. Ανάλογη λέξη από το hallav**i**t δεν μπόρεσα να βρώ και στον ΤΚΚΕ επώνυμο Halavet η παρόμοιο επώνυμο στον ΤΚΚΕ δεν βρήκα. Ο αναγνώστης ας διαλέξη κατά το δοκούν. Ας λάβη επίσης υπ' όσιν τα Τρκ. halvet= απομόνωση, συνήθως για προσευχή και παρόμοια και halveti=ερημίτης.

Χαλαϊτζίδης ΤΚΑ=ΤΚΘ=0 (10/10) αλλά εμφανίζεται σε ιστοσελίδες της Κατερίνης. Ο [ΔΤ] το θεωρεί παραλλαγή του Καλαϊτζής και ίσως να έχη δίκηο. Στα Τρκ. το halay= χορός με τους χορευτές σε κύκλο (όπως π.χ. στο δικό μας συρτό η τσάμικο) είναι παραλλαγή του alay που βασικά σημαίνει (1) σύνταγμα (2) παρέλαση (3) γιορτή (4) παρατεταγμένοι στρατιώτες αλλά και αστείο, κοροϊδία, ειρωνεία, σαρκασμός και παρόμοια ενώ alaycı είναι αυτός που κοροϊδεύει, ειρωνεύεται, σαρκάζει και παρόμοια. Στον ΤΚΚΕ υπάρχει ένας και μόνος Alaycı (Εν Ελλάδι Αλαϊτζή βρήκα μόνο σε ιστοσελίδα της Βισαλτίας Σερρών). Halaycı στον ΤΚΚΕ δεν υπάρχει αλλά υπάρχουν διάφοροι στο διαδίκτυο που στς video χορεύουν! Το αν η ρίζα είναι το Καλαϊτζής, το halaycı (χορευτής) η το alaycı (πειραχτήρι, είρωνας, χλευαστής) προς το παρόν είναι (νομίζω) θέμα γούστου.

Χαλάς [ΤΝ] ΤΚΑ=100+, ΤΚΘ=9, ΤΚ Ανδρου 81 (10/10). Ο [ΔΤ] προτείνει τα Τρκ. hala =θεία, halâ=άδειος, και, halâs=σωτηρία. Και τα τρία είναι λίγο- πολύ σωστά αλλά και κομμάτι ελλιπή. Π.χ., το halâ έχει και την έννοια του helâ=τουαλέττα, απόπατος λέξη που πέρασε στα Αλβ. (hale) και στα Ελλ. (χαλές) με την έννοια τηε τουαλέτας αλλά και του βρωμιάρη, του αξίου περιφρονήσεως (βλέπε και Χαλέας). Σημειώνουμε τα εξής:

- Οι 81 Χαλάδες της Αρβανίτικης Ανδρου σε σχέση με τους 9 στη Θεσσαλονίκη με κάνουν να πιστεύω ότι το Χαλάς, ακόμα κι' άν

η ρίζα είναι Αραβογενής η Τουρκική, είχε σαν μηχανισμό μεταδόσεως τα Αρβανίτικα.

- Από τους διαφορους Ελληνες «Chalas» γνωστού τόπου προελεύσεως (12 τω αριθμώ) που πέρασαν από το Ellis island, τρείς προέρχονται από την Ανδρο. Στον ΤΚ Ανδρου Τσάλας δεν υπάρχει ούτε ένας. Υποθέτω λοιπόν ότι το Chalas είναι ο μεταγλωττισμός του Χαλάς
- Στα Κροατικά (πιθανώτατα από το Ουγγρικό halasz) halas=ψαράς.

Χαλάτσης
Χαλατσάς
Χαλατσάκης
Χαλατσάκης

ΤΚΑ=77, 13, 3, 2 (08/10). Ο [ΑΚΛ] το ετυμολογεί απο το Τρκ. hallaç=hallâc το οποίο μεταφράζει βαμβακοφάντης. Τα δικά μου λεξικά το αποδίδουν λαναράς, εργάτης που ξαίνει/χτενίζει το μπαμπάκι η το μαλλί πριν το γνέσιμο. Hallâcı Mansûr ήταν το όνομα μουσουλμάνου μυστικιστή και Hallâciye το όνομα θρησκευτικού τάγματος. Το Χαλάτσης εμφανίζεται και ως Χαλατσής. Στον ΤΚΚΕ οι Hallaç είναι 81.

Χαλβάς
Χαλβα-
(ν)τζής

Τρκ. helva [και halva] (απο τα Αραβικά, γλυκό, ζαχαρωτό) με βασική έννοια τον χαλβά που φκιάχνουμε στην Ελλάδα. Εξ ου helvacı κατασκευαστής η πωλητής χαλβά. Στα Ελληνικά βέβαια η λέξη έχει γίνει και συνώνυμη με το «άντρας χωρίς προσωπικότητα, νωθρός, βλάκας». Τέλος, στα Αλβανικά hallvë= χαλβάς

Χαλδούπης
Χαλντούπης
[ΤΝ]

[ΤΚΑ=46] Αλβ. halldup=(1)Τούρκος, βρωμόΤουρκος, λακές των Οθωμανών (2) χοντράνθρωπος, άξεστος, βλάκας, βάρβαρος, κακός άνθρωπος

Χαλέας
[ΤΝ]

[ΤΚΑ=2]. Αρχαίο Ελληνικό όνομα (0-100(?) μ.Χ., Σπάρτη, [ΒΑ]). Ισως απο το χαλά (Δωρική μορφή της λέξεως χηλή, συγγενούς το χηλεύω=πλέκω, ράβω, και του χηλάς=ράφτης. Οι μανιώδεις των Τουρκαλβανικών συνδέσεων μπορούν να εξετάσουν το Ελληνικό χαλές= απόπατος (2) βρωμιάρης, απο το Αλβ. hale= (1) τουαλέτα (2) βρωμιάρης, άξιος περοφρονήσεως, απο το Αραβογενές Οθωμανικό halâ=(1) κενό (2)= helâ (βασική μορφή)=αποχωρητήριο

Χαλέπας
Χαλεπάκης
Χαλεπλής
Χαλεπλίογλου
Χαλεπούδης
Χαλέππης

ΤΚΑ=2,2,5,84, 2, 1 (09/10). Τα Χαλεπλής και Χαλεπλίογλου, εν μέρει τουλάχιστον) σημαίνουν ο καταγόμενος απο το Χαλέπι της Συρίας (Halep στα ΤΡκ., Αλέπο στα Ελλ.) και ο γιός του Χαλεπλή. από την Σημειώνουμε ότι ο νεομάρτυς Ιωσήφ ο Χαλεπλής μαρτύρησε το 1686 στο Αλέπο, ότι Χαλέπα λέγεται και συνοικία στα Χανιά (γνωστή από τη σύμβαση της Χαλέπας το 1878) και ότι το Χαλέπας εμφανίζεται και ως Χαλεπάς.

Χάλης

ΤΚΑ=7 (04/09), το όνομα εμφανίζεται και με τη μορφή Χαλής. Ο [ΑΚΛ] ετυμολογεί το Χάλης από το hal το οποίο μεταφραζει χάλι και το halis

το οποίο μεταφραζει αγνός. Ο [ΔΤ] ετυμολογεί το Χαλής (και παράγωγα) απο το hâli=κενός, εγκαταλελειμμένος. Προσθέτουμε τα εξής:

- Τα Οθωμανικά είχαν έξη λέξεις hal (διαφορετικές γραφές στην Αραβική) με 14 διαφορετικές έννοιες. Μία μόνο συγγενεύει με το Ελληνικό χάλι=άθλια κατάσταση.
- Το Ελληνικό χάλι είναι ταυτόσημο με το Αλβ. hall.
- Η βασική έννοια του halis είναι αγνός (οπως αγνά υλικά), αμιγής, αμόλευτος, γνήσιος, σκέτος. Σημαίνει όμως και ειλικρινής.
- Τα Οθωμανικά έχουν δύο hâli και δύο hali. Μιά απο τις έννοιες αντιστοιχεί στο άδειος,.... Μία άλλη στο απόβλητος, αποδιοπομπαίος, κάποιος τον οποίο η κοινωνία θεωρεί άχρηστο, αδιόρθωτο αλλά και κάποιος που έχει θέσει εαυτόν εκτός του κοινωνικού συνόλου.
- Στον ΤΚΚΕ βρίσκουμε 9 Hal, 1 Hali, και 55 Halis.
- Ακρωτήριο Χάλη στην Κάλυμνο.

Το πιθανώτερο όμως είναι ότι το Χάλης, όπως και το Χάλιος, είναι σύντμηση του Μιχάλης και το σπάνιο Χαλής (όταν δεν είναι τυπογραφικό λάθος) Τουρκογενές. Οι αριθμοί στον ΤΚΚΕ στηρίζουν την ετυμολογία [ΔΤ] για το Χαλής.

Χαλιανδρός ΤΚΑ=6 (04/09).

Χάλιας ΤΚΑ=5,2 (04/09)

Χαλιακόπουλος

Χαλιάσας ΤΚΑ=7 (04/09).

Χαλιάσος ΤΚΑ=32 (04/09).

Χαλιγιάννης ΤΚΑ=3 (04/09). Σύντμηση του Μιχαλογιάννης (4 ΜιχαλοΓιαννάκηδες στον ΤΚΑ και διάφοροι Μιχαλογιάννηδες στο διαδίκτυο).

Χαλίκης ΤΚΑ=21,7. Halik

Χαλικάκης

Χαλικιάς **(διαδίκτυο)**

Χαλιλάς[ΤΝ] ΤΚΑ=1, 3 (09/10). Μάλλον από το Αραβογενές Τρκ. halil= (1) πραγματικός και στενός φίλος (2) κύριο όνομα (3) νόμιμος σύζυγος και. Halile= νόμιμη σύζυγος.

Χαλίλης

Χαλιός ΤΚΑ=17 (04/09). Το επώνυμο εμφανίζετραι και ως Χάλιος. Μάλλον σύντμηση του Μιχάλης/Μιχαλιός. Βλέπε και επώνυμα Χάλης και Καραχάλιος. Επίσης, όνομα βουνού στην Κεφαλονιά.

Χαλιούλιας ΤΚΑ=4 (04/09).

Χαλιώρης ΤΚΑ=25, 8 (04/09).

Χαλιόρης

Χαλιώτης ΤΚΑ=52 (04/09). Το όνομα δείχνει Εθνικό και ανάμεσα στα τοπωνύμια βρίσκουμε τα εξής:

- Μεγάλα και μικρά Χάλια (ενώθηκαν και σήμερα λεγονται Δροσιά) αρβανιτοχώρια στο νομό Ευβοίας. Τα Χάλια ήταν τσιφλίκι του Χαλίλ Αγά και πιθανολογείτα ότι το Χάλια προέρχεται από το Χαλία, όνομα αρχαίας πόλης στην περιοχή.
- Οικισμός Χαλιάς στην Ευρυτανία

(βλέπε και Χαλέας)

Χαλκας[TN] ΤΚΑ=12 (07/09). Το επώνυμο στο διαδίκτυο εμφανίζεται ως Χάλκας αλλά και Χαλκάς. Οι [ΑΚΛ,ΔΤ] το ετυμολογούν από το Τρκ. halka= μεταλλικός κρίκος (χαλκάς). Αυτή η ετυμολογία δεν καλοστέκει με το Χάλκας και δεν καλοστέκει με τον ΤΚΚΕ όπου βρίσκουμε ένα Halka και 4 Halk. Τέλος, στη δημώδη ποίηση, π.χ., στο Θεσπρωτικό

> το γιο σου τον τον επιάσανε και στο χαλκά τον πάνε
> και στου Πιλάτου την αυλή, εκεί τον τυραννάνε.
> Χαλκά, Χαλκά φκιάσε καρφιά, φκιάσε τρία περόνια
> κι εκείνος ο παλιόβριος βαρεί και φκιάνει πέντε.
> .....

Το Χαλκάς χρησιμοποιείται σαν συνώνυμο του Χαλκιάς. Τέλος σύμφωνα με τον [FD2] στην Τρκ. αργκό halka= παθητικός ομοφυλόφιλος και στην Βλγ. τοπωνύμιο Halka Bunar (bunar=πηγή στα Τρκ.) τόπος αρχαιολογικών ανασκαφών. Σε τελική ανάλυση προτιμω το Χάλκας από το Τρκ. halk=λαός, λαϊκός και το Χαλκάς σαν παραλλαγή του Χαλκιάς.

Χαλκιάς χαλκιάς=χαλκουργός.

Χάλος ΤΚΑ=20,2 (04/09).

Χαλούδης

Χαλούλης ΤΚΑ=4, 31,17 (09/10). Ο [ΔΣ] γράφει «< λέξ. τουρκ. = ο γιος

Χαλούλος παντρεμένης γυναίκας, ο νόμιμος γιος». Ατυχώς τέτοια Τρκ. λέξη.

Χαλουλάκος αν υπάρχη δεν μπόρεσα να την βρώ. Δεν νομίζω ότι το επώνυμο σχετίζεται με το Χαλίλης (Βλέπε επ'νυμο). Ισως το Χαλούλος να είναι υποκοριστικό άλλου επωνύμοθ όπως, π.χ., το Χαλός.

Χαλούβας ΤΚΑ=8 (04/09).

Χαλούς ΤΚΑ=1 (09/10). *****

Χαλούσης ΤΚΑ=ΤΚΘ=0 αλλά το επώνυμο εμφανίζεται στο διαδίκτυο. Μάλλον από το Μιχάλης.

Χαμαϊλίδης ΤΚΑ=1 (08/09). Αραβογενές Οθ. hamail=hamaylı=χαϊμαλί, φυλαχτό εναντίον της βασκανιάς που κρέμεται στο λαιμό η καρφιτσώνεται σε εσώρουχο αλλά και hamail=λουρί που κρεμότανε διαγώνια από τον ώμο στην κάτω άκρη του οποίου ήταν η θήκη του σπαθιού (κάποτε γνωστό ως αορτήρ η τελαμών) αλλά και οτιδήποτε κρέμεται από τον ώμο και πάει διαγώνια μεχρι τον αντίθετο γοφό, π.χ., σάρπα αξιωματούχου). Αντίστοιχα Τρκ. επώνυμα στον ΤΚΚΕ δεν βρήκα.

Χαμάλης ΤΚΑ=2,3,12,15 (08/09). Αραβογενές Τρκ. hamal=hammal= χαμάλης/ αχθοφόρος, ανειδίκευτος εργάτης, εργάτης που δεν έχει μόνιμη δουλειά και μισθώνεται για συγκεκριμένο χρονικό διάστημα (2) χοντράνθρωπος, χωρίς τρόπους. Το Χαμαλίδης ίσως να είναι και παραλλλαγή του Χαμαϊλίδης (βλέπε επώνυμο. Στον ΤΚΚΕ οι Hamal είναι 14 οι Hammal 0.
Χαμαλιάν
Χαμαλάκης
Χαμαλίδης

Χαμάμ[ΤΝ] ΤΚΑ=3,2.5,1,2 (11/10). Η προφανής ετυμπολογία είναι το γνωστό χαμάμ.Πλην όμως ο [RT] γράφει και hamam anası= γυναίκα που δουλεύει σε χαμάμ και κατ' επέκτασιν γυναίκα ανδρικών διαστάσεων, σκληρόκαρδη, η με τρόπο συμπεριφοράς σκληρό. Παράλληλα το hamamcı σημαίνει όχι μόνο ιδιοκτήτης/διευθυντής χαμάμ αλλά και τον θρησκευτικά ακάθαρτο που πρέπει να πλυθή πριν να εκτελέση τα θρησκευτικά του καθήκοντα.
Χαμάμης
Χαμαμτζής
Χαματζόγλου
Χαμαμτζίογλου

Χάμης[ΤΝ] ΤΚΑ=1,1,0 (11/10) αλλά το Χαμίδης εμφανίζεται στο διαδίκτυο. Ο [ΔΤ] το ετυμολογεί από το Τρκ. ham=άψητος, άγουρος. Αυτή η απόδοση δεν είναι λάθος αλλά αν κοιτάξουμε στον [RT] βλέπουμε οτι η βασική σημασία είναι ανώριμος, ακατέργαστος (ανθρωπος, πρώτη ύλη), αργό (πετρέλαιο), χωρίς πείρα, ασυνήθιστος στη δουλειά, εκτός ρυθμού αλλά και παράλογος, ματαιόδοξος, ψωροπερήφανος, άχρηστος. Ετσι, π.χ., ham adam=χοντράνθρωπος, χωρίς τάκτ και σεβασμό για τα συναισθήματα των άλλων και ham ümit= φρούδα ελπίδα. Στην Ελλ. αρτγκό χάμης=χαμουτζής= Αθηναίος, ΣτερεοΕλλαδίτης (έκφραση απαξιωτική των Θεσσαλονικιών που κήρυξαν πόλεμο στο αρχαίο χαμαί!). Στον ΤΚΚΕ πάντως οι Ham είναι 15 και νομίζω ότι τα περί χαμουτζήδων μάλλον είναι άσχετα.
Χάμις
Χαμίδης

Χαμόδρακας ΤΚΑ=17 (09/10). Το Χαμόδρακας είναι μεγενθυντικό του χαμοδράκι=σμερδάκι= δαιμονικό/ξωτικό με μορφή φιδιού η δράκου.

Χαμούρης ΤΚΑ=1,4,1 (09/10). Στα Τρκ. hamur= ζύμη, ζυμάρι, πολτός (2) (μεταφορικά) η φύση/στόφα ανθρώπου και hamurcu=ζυμωτής. Στα Λεσβιακά χαμούρι λέγονται και οι πολοτοποιημένες ελιές. Στον ΤΚΚΕ οι Hamur είναι 4 και οι Hamurcu 43.
Χαμουρίδης
Χαμουρτζίδης

Χαμπέρης ΤΚΑ=14, 3 (08/09). Αραβογενές Τρκ. haber= νέα, είδηση, φήμη, ιστορία/ ανέκδοτο/διήγηση. Τρείς Haber στον ΤΚΚΕ.
Χαμπερίδης

Χαμπέσης[ΤΝ] ΤΚΑ=11 (11/10). Ο [ΔΤ] γράφει χαμπέσης και το ετυμολογεί από το.
Χαμπεσής Habeşî=Αβησσυνός. Το πρόβλημα είναι οτι το Habeşî ταιριάζει καλύτερα με το χαμπεσής που δείχνει να είναι και η επικρατέστερη μορφή του επωνύμου (στο google οι αναφορές είναι δύο πρός μία υπέρ του Χαμπεσής). Ο [RT] γράφει Habeş= (1) Αβησσυνός και (κατ' επέκτασιν (2) ο μελαψός, ο μαυρειδερός, Habeşî= Αβησσυνός αλλά με συνήθη χρήση να σημαίνη σκλάβος (βλέπε Φιλιππινέζα στα νέα Ελληνικά) και σκλάβος ευνούχος του Παλατιού. Στον ΤΚΚΕ βρίσκουμε 6 Habeş και ούτε ένα Habeşî (για λόγους ευνόητους, πιστεύω). Νομίζω λοιπόν ότι το Χαμπέσης είναι παράγωγο του Habeş =μαυρειδερός, μελαψός και το Χαμπεσής μάλλον παράγωγο του Habeşî =χαντούμης=ευνούχος. Γενικώς πως σε ότι αφορά στην σκωπτική διαθεση οι Τούρκοι δεν ήταν ποτέ πρώτοι. Το Habeş εμφανίζεται με την ίδια έννοια και στα Αλβ. παρελθούσης χρήσεως και με τη γραφή Habesh

Χαμπίμπης ΤΚΑ=7, (08/09). Το Αραβικό χαμπίμπι έχει αποθανατοστεί στους στίχους της Μισιρλούς (Στα Τρκ. Mısır [από το Αρ. Mısr]= Αίγυπτος και Mısırlı=Αιγύπτιος/Αιγυπτία):

Μισιρλού μου, η γλυκιά σου η ματιά
Φλόγα μου 'χει ανάψει μες στην καρδιά.
Αχ, για χαμπίμπι, αχ, για λε-λέλι, αχ,
Τα δυο σου χείλη στάζουνε μέλι, αχ.

Με τον επίμαχο στίχο να θεωρείται κακής γραμματικής (ο άγνωστος συνθέτης μάλλον ήτανε Σμυρνιός) και να αποδίδεται «Ωχ, αγάπη μου, ωχ νύχτα μου (βλέπε εδώ και επώνυμο Λεϊλεμίδης). Σύμφωνα με κάποιες ιστοσελίδες στα Αρ. wa habibi=σ' αγαπώ και σύμφωνα με τον [RT] στα Οθ. habib= φίλος, εραστής, αγαπημένος και habibe= αγαπημένη γυναίκα. Το habib εμφανίζεται και σε ονομασία/τίτλο του προφήτη (habibullah= αγαπημένος του Θεού) . Στον ΤΚΚΕ οι Habib είναι 32.

Χάμπος ΤΚΑ=0,0,0,1,1,0 ΤΚΘ=0,4,1,0,3 (09/10) αλλά αναφορές στο Χάμπος στο
Χάμπογλου διαδίκτυο. Το Χάμπος είναι υποκοριστικό του Χαράλαμπος και κατά
Χαμπουδανίδης πάσα πιθανότητα το Χαμπυλίδης και το Χάμπογλου είναι παραγωγά
Χαμπουντανίδης του. Το Χάμπογλου που δεν υπάρχει στον ΤΚΚΕ είναι εν χρήσει Τρκ.
Χαμπουλίδης επώνυμο. Haboğlu όπως και τα Hapoğlu και το σπάνιο Habboğlu. Στα
Χαμπούρης Στα Οθ. hab= κρυφός, μυστικός, κρυμμένος, μη ανακαλυφθείς hab = (1) ύπνος (και σε σύνθετες εκφράσεις ο αιώνιος ύπνος) (2) όνειρο (3) λήθαργος, hab=αμαρτία, έγκλημα, και hab=hap= (1)χάπι (2) ναρκωτικά

ενώ = κόκκος και habb= πονηρός, κατεργάρης, κομπιναδόρος, απετεώνας. Οι Habboğlu μάλλον προέρχονται από το habb =απατεώνας, αλλά για τους Haboğlu/Hapoğlu τα πράγματα περιπλέκονται. Τέλος οι Χαμπουντανίδης/Χαμπουδανίδης ίσως να επροέρχονται από το Kapudan/Kapudade=ναύαρχος (και παρόμοια) και το Χαμπούρης από το kambur= καμπούρης.

Χαμσής *****. Βλέπε Χαψής.

Χάνος ΤΚΑ=48 (08/10). Στα Ελληνικά το Τουρκογενές χαν=χάνης=χάνος σημαίνει ηγεμόνας, κυρίαρχος. Παράλληλα υπάρχει το Ελληνικής κοπής χάν(ν)ος= (1) είδος ψαριού (2) βλάκας, ηλίθιος. Το Τρκ. han έχει πολλαπλές έννοιες (συμπεριλαμβανομένης και της «ηγεμόνας»). Στον ΤΚΚΕ οι Han είναι 254.

Χανούζας ΤΚΑ=8 (08/10). Το Περσικό hanuz=ακόμη μεταγλωττίστηκε στα Τρκ. σε henüz= (1)μόλις, μόλις τώρα (2) ακόμη (όταν πρόταση είναι αρνητική) και στο διαδίκτυο εμφανίζονται διάφοροι Hanuz. Πλήν όμως στον ΤΚΚΕ δέν βρήκα ούτε Hanuz ούτε Henüz. Βρήκα ένα και μόνο Höz όπου Han=ηγεμόνας και öz= (1) αυθεντικός, πραγματικός, ουσιώδης (2) εαυτός (3) μεδούλι, κρέμα, η ουσία του πράγματος. Επειδή όμως κανένα από όλα αυτά δεν δείχνει πολύ πειστικό, ας μείνουμε στο δεν ξέρω.

Χανούμης ΤΚΑ=10, 4 (08/10). Στα Τρκ. hanım=γυναίκα, κυρία, hanım evlâdı= παιδί της μαμάς (του), μαμόθρεφτο, και hanım= λεπτεπίλεπτος, λιμοκοντόρος, θηλυπρεπής (αργκό μιάς κάποιας εποχής). Οσος απίστευτο κι'αν φαίνεται, στον ΤΚΚΕ βρίσκουμε τρεις Hanım.

Χανουμίδης

Χαντάς ΤΚΑ=9 (07/09). Οι Σημιτικές γλώσσες και η Οθ. έχουν διάφορες λέξεις που λίγο-πολυ ταιριάζουν στο Χαντάς(αλλά καμμία δεν έχει τα στοιχεία πειστικής ετυμολογίας. Συγκεκριμένα:

- Στα Εβραϊκά Hadas είναι κύριο όνομα, σημαίνει μυρτιά, και η επώνυμος Hadas απέκρυψε την Ιουδαϊκή καταγωγή της, έγινε βασίλισα της Περσίας με το όνομα Εσθήρ (Ελλ. απόδοση του Περσ. Sitareh=άστρο - ΙνδοΕυρωπαϊκή ρίζα ster-) και έσωσε τους Εβραίους (λεπτομέρειες στο βιβλίο της Εσθήρ, παλαιά διαθήκη). Υπάρχει όμως και το khadas= νέος, καινούργιος.
- Στα Οθ. hadda=απατεώνας, hadda= βοσκός για καμήλες, haddas= νοήμων, έξυπνος, εύστροφος, άνθρωπος που πιάνει το νόημα αμέσως, handa=kanda=που;, kandaş=συγγενής εξ αίματος.

Το πρόβλημα είναι ότι στον ΤΚΚΕ βρίσκουμε ένα και μόνο Kanda (που το όνομά του μάλλον δεν σχετίζεται με το αρχαΐζον kanda=«που;» αλλά με το kanda= μέσα στο αίμα) και 4 Kandaş.

Το hadda δείχνει να είναι σχετικά κοινό με τους Αραβόφωνους και σε μερικές περιπτώσεις υπάρχει σύγχυση ανάμεσα στο Hadda και το Haddad (=(1) σιδηρουργός (2) πορτιέρης, θυρωρός (3) δεσμοφύλακας στα Οθ.) Π.χ., ο πρόδρος της Περσικής Βουλής το 2005 λεγότανε Gholam Ali Haddad Adel αλλά και σε φαινομενικά αξιόπιστες ιστοσελίδες εμφανίζεται ως Gholam Ali Hadda Adel.

Τέλος, επεδή η απόδοση της Αραβικής στα Οθ. δεν δείχνει μεγάλο σεβασμό στα φωνήεντα, βλέπε και Χαντες, Χαντής.

Σημείωση: Ορισμένες γλώσσες έχουν δύο χ. Ενα μαλακό, κάτι σαν το h της Αγγλικής και ένα τραχύ, λίγο-πολύ σαν το Ελλ. χ. Το μαλακό σε μεταγλωττισμούς γράφεται h, το τραχύ συχνά ch η kh.

Χανταβάς ΤΚΑ=3 (07/09)

Χαντακούσης ΤΚΑ=2 (07/09)

Χανταμπάκης ΤΚΑ=2 (07/09)

Χαντάνης[ΤΝ] ΤΚΑ=1 (07/09). Στ Οθ. handan= γελαστός, χαμογελαστός, ευδιάθετος, χαρούμενος (2) απαστράπτων, άνθρωπος/πρόσωπο που λάμπει από χαρά (3) ανθίζων, ανθισμένος, άνθισμα. Στον ΤΚΚΕ βρίσκουμε δύο Handan. Επιπροσθέτως το Handan είναι κύριο γυναικείο όνομα με την έννοια γελαστή, χαμογελαστή, κεφάτη, χαρούμενη, πρόσχαρη

Χαντάντ ΤΚΑ=11 (07/09). Αραβογενές Οθ. haddad (1) σιδηρουργός (2) πορτιέρης, θυρωρός (3) δεσμοφύλακας.

Χαντές ΤΚΑ=5, 5, 5, 3 (07/09). Τα χαδέλης και χαδέλλης μάλλον είναι

Χαντελής Ελληνοποιήσεις του Χαντελής. Στα Οθ. το Περσογενές hande σήμαινε

Χαδέλης (1) γέλοιο, χαμόγελο (2) στιγμιαία λάμψη, αναλαμπή, αστραποβόλημα

Χαδέλλης κκαι η φυσιολογική υπόδοση του handeli είναι γελαστός, χαμογελαστός. Στον ΤΚΚΕ βρήκα ένα Hande και δύο Handeli (ζευγάρι με τα ονόματα Moris και Lisa). Στα Τρκ. πάντως υπάρχει το κύριο γυναικείο όνομα Hande= γέλοιο, χαμόγελο, διασκέδαση αλλά και πείραγμα, καζούρα, σκώμμα

Χαντζάρας ΤΚΑ=64 (08/09). Το Αραβογενές Τρκ. hancer σημαίνει(1) hançer=κυρτό εγχειρίδιο (2) ακτίνα φωτός. Η λέξη πέρασε στα Αλβ. (hanxhar= δίκοπη σπάθα) και στα Ελλ. (χαντζάρι=σπάθα, γιαταγάνι, σακαράκα) και χαντζάρας=σπαθοφόρος, σακαράκας. Στον ΤΚΚΕ οι Hançer είναι 245 και οι Hancer 8.

Χαντζής ΤΚΑ=100+. Ο [ΔΣ] επικαλείται το χανιτζής (= ιδιοκτήτης χανιού, πανδοχείου) από το hanici. Το χανιτζής υπάρχει μεν αλλά όχι και το hanici στα λεξικά μου. Απεναντίας υπάρχει το Τρκ. hancı και το Αλβ. hanxhi. Υπάρχει επίσης μιά τάση στα Ελληνικά να συγχέεται το ντζ με το τζ με αποτέλεσμα να μπερδευτούν οι Χατζήδες με τους Χαντζήδες και ίσως μερικοί να άλλαξαν στρατόπεδο. Οι hancı στον ΤΚΚΕ είναι 142. Αν παραβλέψουμε τις λεπτομέρειες (, ο οποίος δεχόταν για προσφορά των υπηρεσιών του εμπόρους με τα υποζύγιά τους, αγγλ. inn. Οι απόγονοι κάποιων χανιτζήδων προτιμούν, για ευνόητους λόγους, να γράφουν το επώνυμο με τον τύπο Χατζής, χωρίς το γράμμα ν

Χάντζος ΤΚΑ=30 (09/10). Ο [ΔΣ] το ετυμολογεί όπως και το Χαντζής. Σύμφωνα με μιά ιστοσελίδα Χάντζος και Χάτζος ήτανε τα «επώνυμα» Τουρκαλβανών από το Λάλα.

Χαντής ΤΚΑ=4. Σύμφωνα με τον [ΑΚΛ] από το Τρκ. hadis= διάκριση το οποίο δέν υπάρχει στα λεξικά μου. Αντιθέτως υπάρχουν 5 διαφορετικές λέξεις hadi (οι 4 Αραβογενείς και στα συρτάρια της Ιστορίας) με τις ακόλουθες βασικές έννοιες

- hadi= haydi = άειντε, κουνήσου, ξεκίνα, βιάσου. Βλέπε και το Αλβ. hajde και την hajde baba të të tregoj arat/vreshtin= Ελα μπαμπά να σου δείξω τα χωράφια/αμπέλια σου, σε πλήρη αντιστοιχία με το Ελα παππού μου να σου δείξω τ᾽αμπελοχώραφά σου.
- αυτός που δείχνει το σωστό δρόμο (συνώνυμο του Προφήτη)
- απατεώνας, χαρτοκλέφτης, βρωμιάρης
- καμηλιέρης

Παράλληλα υπάρχει και το hadis με τις έννοιες:

- Οι πράξεις του Προφήτη
- ανέκδοτο, ιστορία, διήγηση
- καινούργιο, φρέσκο, μοντέρνο, εξωραϊσμένο, εφευρεμένο

Αν πρέπει να μαντέψουμε, θα προτιμούσα μία από τις λέξεις οδηγητής/ απατεώνας/ καμηλιέρης.

Χαντούμης ΤΚΑ=2, 3 (11/10). Στα Τρκ. hadım= ευνούχος. Βλεπε και [ΣΤ].
Χαντουμάκος

Χαντσέρης ΤΚΑ=ΤΚΘ=0 (09/10) αλλά αναφορές στο διαδίκτυο. Μάλλον απο το Τρκ. hançer, λεπρομέρειες στο Χαντζάρας.

Χάπας ΤΚΑ=5, 5, 6. Ο [ΜΤ] ετυμολογεί το Χάππας από το Αραβ. Τρκ. hap=
Χάππας κόκκος, χάπι (και Περσ. hâp=ύπνος), ο [ΔΤ] υιοθετεί την ετυμολογία

Χαπαλόγλου [ΜΤ] και ο [ΑΚΛ] γράφει Αραβ. hap=κούκος, ύπνοςκαι ο [ΔΣ] «λέξ. αραβ. = 1. κούκος ή 2. ύπνος, υπναράς». Το κούκος μάλλον είναι λάθος γραφής. Τα πράγματα περιπλέκονται στα λεξικά όπου

- Στην Ελλ. αργκό χάπας και κυρίως χάπατο λέγεται ο υπερβολικά, μέχρι βλακείας, εύπιστος που χάβει τα πάντα

Κατά τον [RT]

- (Αρ.) hab=hap= (1) χάπι (2) (αργκό) ναρκωτικά, ρουφηξιά από χασίσι
- (Περσ.) hâb= (1) ύπνος (2) όνειρο (3) θάνατος (4) λήθαργος
- hap= (ονοματοποιΐα) χάψιμο

Σύμφωνα με τα Αλβ. λεξικά

- hap= βήμα
- hapas= με τα πόδια ανοιχτά, σε διάσταση (όπως καβαλάρη), με μεγάλα βήματα
- hapë= βήμα ανθρώπου, βίδας
- hapës= (1) οτιδήποτε «ανοίγει», π.χ., διακόπτης, κλειδί (2) εργάτης που ανοίγει λάκκους, σκαφτιάς (3) συνθετικό εκφράσεως που λίγο πολύ αντιστοιχεί στο «του λείπει κάποια βίδα, του λάσκαρε κάποια βίδα».

Στον ΤΚΚΕ βρίσκουμε δύο Hap αλλά επώνυμο αντίστοιχο του Χαπαλόγλου (π.χ., hapl[i/ı] η hapalı δεν υπάρχει).

Χαραμής ΤΚΑ=100+. Το όνομα εμφανίζεται, πολύ σπάνια, και Χαράμης κάτω απο συνθήκες που μυρίζουν τυπογραφικό λάθος. Π.χ., στο το διαδίκτυο διαβάζουμε «...*Θεμιστοκλής* ***Χαράμης*** *Γενικός Διευθυντής Ομίλου. Ο κύριος* ***Χαραμής*** *είναι Οικονομολόγος* **...».**

Τρκ haram=απαγορευμένο απο τη θρησκεία, παρανομο, κακό (δες και χαράμι, χαραμίζω, χαραμοφάης), harami=κλεφτης, ληστής. Η λέξη χρηαιμοποιείται και στα Βλάχικα όπου χαραμί= εκβιαστής, ληστής, βίαιος [ΚΝ].

Χαράπης[ΤΝ] ΤΚΑ=1,1 (11/10). Ο [ΔΤ] γράφει «Χαραπής (από το) harap

Χαραπογιάννης ερειπωμένος». Βασικά σωστό με μία-δύο μικροδιορθώσεις:

- Στο διαδίκτυο εμφανίζεται μόνο το Χαράπης και η ετυμολογία harap◎ Χαραπής απαιτεί αναιτιολόγητη πτώση τόνου.
- Σύμφωνα με τον [RT] harab=harap= (1) κατεστραμμένος, ερειπωμένος (2) ερημωμένος, ρημαγμένος, ακατοίκητος (3) χαλασμένος (4) απεγνωσμένος, απελπισμένος, ερωτευμένος τρελλά, μέχρι τα μπούνια.

Τι είδους προβλήματα έχει ο κάθε Χαράπης (ερωτικά η άλλα) το αφήνω στην κρίση των ενδιαφερομένων. Οι Harap στον ΤΚΚΕ είναι μόλις αρκετοί για πρέφα (3)!

Χαράρης
Χαραράς

ΤΚΑ=12, 2 (11/10). Μάλλον από το Τρκ. harar=φαρδύς μάλλινος σάκκος και κατ' επέκτασιν και σε φράσεις του τύπου harar gibi, με την έννοια του μεγάλου φάρδους η των πελωρίων διαστάσεων [RT]. Οι Harar στον ΤΚΚΕ είναι 2.

Χαρατζάς
Χαρατζάρης
Χαρατζής
Χαρατζόγλου

ΤΚΑ=7, 1, 2, 1 (09/10). Από το χαρατζής=φοροεισπράκτορας του Οθ. κεφαλικού φόρου haraç η harac=χαράτσι.

Χαρατσάρης

ΤΚΑ=45 (09/10). Βλέπε Χαρατζάς.

Χαρβαλάς
Χαρβαλης
Χαρβαλιάς
Χάρβαλος

ΤΚΑ=2, 6, 17, (08/10). Μάλλον από το χάρβαλο= κάθε τι τελείως χαλασμενο, ετοιμόρροπο, σαράβαλο, ερειπωμένο που συχνά ετυμολογείται από το (υποτιθέμενο) αρχαίο χάλαβρος, λέξη που στους [LSJ], προφανώς, δεν βρήκα.

Χαρδαβέλας
Χαρδαβέλλας

ΤΚΑ=1,5 (09/10). Σε μία από τις καλύτερες ιστοσελίδες με ετυμολογίες επωνύμων [&ΚΛ2] την οποία πολλοί εθαύμασαν και αντέγραψαν) διαβάζουμε: «**Από το ιδιωμ. χαρδαβέλα, ο κρίκος που μπαίνει στη μύτη του γουρουνιού για να μην σκάβει. Λογικά χαρδαβέλας ο κατασκευαστής ή πωλητής χαρδαβέλων. (ΓΛΗΛ)**». Από αβλεψία, στην, κατά τα άλλα πολύ καλή, βιβλιογραφία λήμμα ΓΛΗΛ δεν βρήκα και υποθέτω ότο ΓΛΗΛ=Γλωσσάρι Ηλείας και παραπέμπει σε γλωσσάρι στην ιστοσελίδα www.antroni.gr . Εκεί και στο γλωσσάρι «Λέξεις που χάνονται» διαβάζουμε «**Χαρδαβέλα ή χαρτναβέλα** = Ο κρίκος που μπαίνει στη μύτη του γουρουνιού για να μην σκάβει». Υποθέτω ότι το τν του γλωσσαριού είναι λάθος γραφής αντί του ντ. Για το τι σημαίνει το Χαρδαβέλας γνώμη δεν έχω αλλά θα προσθέσω ότι (1) στις Παροιμίες, 11¨22 διαβάζουμε «ὥσπερ ἐνώτιον ἐν ῥινὶ ὑός, οὕτως γυναικὶ κακόφρονι κάλλος»= «σαν το σκουλαρίκι στη μύτη γουρουνιού είναι η ομορφιά στην άμυαλη γυναίκα » και (2) σε διάφορες γλωσσες το περνάω χαλκά στη μύτη (π.χ., (***ın) burnuna halkayı takmak στα Τρκ.) σημαίνει υποτάσσω.

Χαρδαλάς[ΤΝ]
Χαρδάλης
Χαρδαλιάς

ΤΚΑ=4, 2, 21 (08/10). Ο[ΜΤ] ετυμολογεί το Χαρδαλιάς από το «αραβ. τ. hardalya=μουστάρδα» αλλά, όπως ο επεξεργαστής του κειμένου γράφει, στα Τρκ. λεξικά βρήκε μόνο τη λέξη hardal (βλέπε και [ΔΤ]). Προσθέτω ότι και στα Οθ. λεξικά που συμβουλεύτηκα, μόνο το hardal βρήκα. Δοθέντος ότι

- στα Αλβ. hardall= (1) μουστάρδα (2) άνθρωπος ψηλός, άχαρος, ασουλούπωτος, και βλάκας, και

- στον ΤΚΚΕ ούτε Hardal ούτε Hadallı δεν βρήκα,

έχω την εντύπωση ότι η δεύτερη απόδοση του Αλβ. hardall είναι η πιο πειστική ετυμολογία

Χαρδαλούπας ΤΚΑ=28 (08/10). Χαρδαλούπας ήταν το παρατσούκλι Κρητικού (φάρα Κόντων) που μετά την καταστολή της επαναστάσεως του Λυσσογιώργη (1527-28) εξορίστηκε στην Κύπρο και το 1536 μαζί με άλλους της γενιάς του ζήτησε άδεια να γυρίση στην Κρήτη. Είναι πιθανό το παρατσούκλι να συνδέεται με την Αραβική (η Αραβική κατάληψη του νησιού (824-960) είχε τελειώσει πριν σχεδόν έξη αιώνες η την Τρκ.; Δεν το γνωρίζω. Σημειώνω πάντως όυι χαρδάλι= το φυτό σινάπι {ΣΤ}, ότι (Τρκ.) hardal lapası=έμπλαστρο από σινάπι και ότι ενώ τα Ελλ. λεξικά [ΙΜΤ,ΤΦ] ετυμολογούν το λαπάς από το Τρκ. lapa, ο [ΙΖΕ] ετυμολογρεί το lapa από το Λατινικό pappa= τροφή μωρού. Βλέπε και το Γαλλικό laper (από το υποτιθέμενο Λατ. lappare)= πίνω με τη βοήθεια της γλώσσας όπως, π.χ., ο σκύλος.

Χαρεμής[ΤΝ] ΤΚΑ=20 (09/10). Το επώνυμο εμφανίζεται και ως Χαρέμης. Το Αραβογενές harem σημαίνει (1) τα διαμερτίσματα των γυναικών (2) οι γυναίκες της οικογενείας (3) μέρος ιερό όπως η Μέκκα και η Μεδίνα (4) χώρος ιδιωτικός. Παράλληλα harem ağası= μαύρος ευνούχος στο παλάτι του Σουλτάνου (2) άνδρας ελαττωμένου ανδρισμού, μαλθακός, θηλυπρεπής. Υποθέτω ότι το Χαρεμής μας ήρθε από το harem ağası.

Χαρίσης[ΤΝ] ΤΚΑ=100+, 2 (09/10). Ο [ΔΣ] γράφει «επίθ. χαρίσιος (ο) = ο άρτος που χαρίζεται, επειδή μοιράζεται δωρεάν». Προσθέτουμε:

Χαρίσογλου

(1) Χαρίσης είναι μορφή του Χαρίσιος, όνομα αγίου

(2) Σύμφωνα με το λεξικό του John Groves (εκδόθηκε το 1830) χαρίσιος άρτος=confectionary= ψωμί ζαχαροπλάστη, που γλυκίζει, κάτι σαν το τσουρέκι

(3) Σύμφωνα με τον [ΔΔ] το χαρίσιος αναφέρεται σε= (1) ότι δίνεται ως δώρο, ως ένδειξη ευγνωμοσύνης (2) σε είδος γλυκού ψωμιού (3) στα ιερά (χαρίσια) και (4) στον Θεό στον οποίο οι συμποσιαστές αφιέρωναν το δεύτερο ποτήρι.

Σε τελική κατάληξη η ετυμολογία [ΔΣ] δείχνει βασικά σωστή αλλά ολίγον τι ελλιπής. Τα Χαρίσογλου δεν είναι προφανές αν είναι παράγωγα του Ελλ. Χαρίσης η του Τρκ haris=(1) άπληστος, αχόρταγος, πλεονέκτης, φαταούλας (2) φιλόδοξος, hâris= (1) γεωργός και παρόμοια (2) φρουρός, φύλακας, η hariş=(1) φαγούρα, φώσιμο (2) ενόχληση, ερεθισμός. Δοθέντος ότι αντίστοιχα Τρκ. επώνυμα δτον ΤΚΚΕ δεν υπάρχουν η (μερική) ετυμολογία από τα Τρκ. δεν δείχνει πιθανή.

Χαρίτσης ΤΚΑ=12 (11/10). Ο [ΔΤ] γράφει Χαριτσής και το ετυμολογεί από το haricî=εξωτερικός. Στο διαδίκτυο βρήκα μόνο τον τονισμό Χαρίτσης. Σύμφωνα με τον [RT] το hariç είναι παραλλαγή του haric= (1) εξωτερική επιφάνεια, αμφάνιση και παρόμοια (2) εξαιρούμενος (3) εξωτερικό, ξένες χώρες και harici= (1) εξωτερικός (2) ξένος, ξενόφερτος (3) μέλος Μουσουλμανικής αιρέσεως (Khawarij) (4) εξωτερικός μαθητής. Ατυχώς στον ΤΚΚΕ Hariç, Haric, και Harici δεν υπάρχουν και αυτό γεννά ερωτήματα παρά το γεγονός ότι το Χαρίτσης και το Hariç ταιριάζουν απόλυτα. Υπάρχει πάντως μιά Τουρκάλα, Selma Hariç, στο διαδίκτυο.

Χαρμάνης ΤΚΑ=6 (12/10), Στα Τρκ. harman= αλώνισμα, συγκομιδή, τα στοιβαγμένα σιτηρά πριν αλωνιστούν (2) μείγμα φύλλων τσαγιού η καπνού, χαρμάνι 3) στερητικά συμπτώματα ναρκομανών και παρόμοιες καταστάσεις. Στα Ελλ. το χαρμάνης κρατάει την Τρίτη έννοια όπως στ στιχο «είμαι μάγκας λαι αλάνης κι' από γκόμενα χαρμάνης!».

Χάρμπας ΤΚΑ=14 (07/09). Αραβογενές Οθ. harb = πόλεμος, μάχη, ένοπλη σύγκρουση και σημιτική ρίζα h.rb=μάχομαι, πολεμάω→h.arb= εγχειρίδιο, ξίφος, πόλεμος →h.arba=λόγχη, →h.arraba=ακονίζω.

Χαρμπαλάς 2,4

Χαρμπαλής

Χαρμπάτσης 4

Χαρμπής[ΤΝ] ΤΚΑ=36 (08/09). Ο [ΑΚΛ] γράφει «τουρκ. harbi=ακόντιο». Η απόδοση λέξεως είναι σχεδόν σωστή αλλά η ετυμολογία, πιστεύω, λάθος. Στα Οθ. harbe= (αρχαΐζον) ακόντιο, λογχοπέλεκυς και harbi= (1) (επιθ) σχετικός με τον πόλεμο, στρατιωτικός (2) εχθρός, μη Μουσουλμάνος που δεν προστατεύεται από συνθήκη η άλλη συμφωνία (3) "βέργα" γόμωσης εμπροσθογεμούς πυροβόλου (4) (Αργκό) ευθύς, σωστός, ειλικρινής, ντόμπρος. Κατά τη γνώμη μου η ετυμολογία [ΑΚΛ] δεν είναι λάθος σε ότι αφορά τη ρίζα και βασικά δεν είναι λάθος στην απόδοση της λέξεως αλλά βρίσκω τις έννοιες (2) και (4) του harbi πολύ πιό πιθανές ερμηνείες του επωνύμου.

Χαρμπούρης 3

Χαροκόπος ΤΚΑ=96+ (09/09). Χαροκόπος στα Ελλ. λέγεται αυτός που γλεντάει λες και δεν υπάρχει αύριο. Μ' άλλα λόγια η λέξη υποδηλώνει υπερβολή και σπατάλη. Στα Βλάχικα χαρακόπ=χαροκόπ= εύθυμος, φαιδρός, χαροκόπος [ΚΝ].

Χαρούπας ΤΚΑ=5 (11/10). Το Αραβογενές Τρκ. harnup η σημαίνει ζαρούπι και χαρουπιά. Το ίδιο και το Αλβ. harup. Ο [ΔΔ] γράφει ότι χαρούπα= χοινικίς= ο σιδερένιος κρόκος του τροχού μέσα από τον οπίο μερνάει ο

άξονας της άμαξας. Το χαρουπάς κάποτε ήτανε προσδιορισμός επαγγελματία (έψήνε χαρούπια). Για το Χαρούπας τι να πω; Ισως οι Χαρουπάδες να ανέβασαν τον τόνο επί το αριστοκρατικώτερον!

Χάρτζης
Χαρτζίδης
ΤΚΑ=4, 1 (12/10). Το Χάρτζης εμφανίζεται και ως Χαρτζής στο διαδίκτυο. Στα Τρκ harc δαπάνη, έξοδα και harcı= ότι είναι καθημερινής χρήσεως, συνηθισμένο. Το Αραβογενές harc είναι και η ρίζα των haraç=χαράτσι και harçlık=χαρτζηλίκι. Επίθετα Harc και Harcı στον ΤΚΚΕ δεν βρήκα. Υπάρχουν όμως 7 Harç και το ç ίσως να μεταγλωττίστηκε σε τζ. Στο διαδίκτυο το επώνυμο εμφανίζεται συνήθως ως Σλαβικό και στα Σέρβικα harc=harac=χαράτσι (στα Σέρβικα c~τσ). Σημειώνουμε επίσης ότι το Αλβ. harxh είναι ταυτόσημο με το Τρκ. harç, βλέπε Χαρτσάς για το harç.

Χαρτουλάρης
Χαρτουλιάρης
ΤΚΑ=16, 5 (09/10). Κατά τα φαινόμενα εκδημοτικισμός του χαρτουλάριος=(1) φύλακας των αρχείων (2) τίτλος υπαλλήλων (στρατιωτικών, πολιτικών, εκκλησιαστικών) [ΔΔ]

Χαρτσάς[ΤΝ]
Χαρτσιάς
Χαρτσιλής
Χαρτσιούκας
ΤΚΑ=8, 13, 2, 1 (12/10). Αυτά τα επώνυμα πιθανώτατα έχουν την ίδια ρίζα με το Χάρτζης (βλέπε επώνυμο). Το Τρκ. harç έχει δύο βασικές έννοιες: (1) σοβάς, γύψος, κονίασμα (2) συστατικά, πρώτες ύλες (3) ποίκιλμα, στολίδι ενδύματος (4) μίγμα χώματος και κοπρηάς (κηπουρική) και (1) δαπάνες,, έξοδα, πληρωμή (2) τέλη (π.χ., τελωνείου). Παράλληλα harçlı=(1) ότι περιέχει κονίαμα η σοβά (2) ότι είναι φκιαγμένο με ακριβά υλικά (3) ρούχο που έχει στολίδια. Στον ΤΚΚΕ οι Harç είναι 7 αλλά η θέση του τόνου και η κατάληξη ας χρήζουν εξηγήσεως. Ισως τα Χαρτσάς/Χαρτσιάς να είναι επαγγελματικά, ανάλογα του σοβατζής. Ας σημειωθή ότι το harç (με τις έννοιες (1) κονίασμα, (2) πράγματα που έχουν όψη σοβά/γύψου, (3)μίγμα) εμφανίζεται σε περιοχές της Ελλάδας ως χράτσι ενώ μιά ιστοσελίδα για τα κρασιά και το Κοιλάνι Κύπρου γράφει «χάρτσι (χάλκινο σκεύος με στρογγυλό στόμιο και είχε πολλές χρήσεις)». Στα Αλβ. harc= βράχος με ανώμαλη επιφάνεια και κοφτερές/μυτερές προεξοχές ενώ harç=μη μουνουχισμένο αρσενικό γουρούνι, κάπρος.

Χασάνδρας
Χασανδρινός
ΤΚΑ=7, 1 (09/10). *****

Χασανέας
Χασάνης
ΤΚΑ=3, 5 (09/10). Βασικά από το Αραβ. κύριο όνομα Χασάν=όμορφος, καλής συμπεριφορά, καλωσυνάτος. Δεν αποκλείεται βέβαια να είναι και Εθνικό με την ίδια λογική που στα Ελλ. Μεμέτηδες=Τούρκοι.

Χασάπης
ΤΚΑ=100+. Από το Αραβογενές Τρκ. kasap=χασάπης

Χασήδ[ΤΝ]
ΤΚΑ=1(09/10). Τα Οθ. είχαν τα γραμματιζούνενα Αραβογενή hâsıd=θεριστής και hasid=φθονερός, ζηλιάρης. Αν όμως λάβουμε υπ᾽όψιν ότι ο ένας και μόνος Χασήδ λέγεται Ιωσήφ, ότι στον ΤΚΚΕ

ανάλογα επώνυμα δεν υπάρχουν, και ότι στα Εβραϊκά hasid=ευσεβής, θρήσκος, δίκαιος (βλεπε και hasidic/ Hasidim στο διαδίκτυο), γίνεται σαφές ότι το Χασήδ μάλλον είναι Εβραϊκής προελεύσεως.

Χασηρτζόγλου ΤΚΑ=2 (09/10). Στα Τρκ. hasır= ψάθα, κουρελού στην είσοδο σπιτιού και hasırcı= εκείνος που κατασκευάζει/πουλάει ψάθες. Στον ΤΚΚΕ οι Hasırcı είναι 29.

Χάσης ΤΚΑ=2, 11 (09/10). Για το Οθ. has βλέπε το Χασιώτης. Το Τρκ. has
Χάσικος σημαίνει αγνός , χωρίς ξένα συστατικά, καθαρός και οι Has στον ΤΚΚΕ είναι 204. Οι ενθουσιώδεις των πατριωτικών ετυμολογιών ας λάβουν υπ' όψιν και το χάσιος=χαός=χάϊος=γνήσιος, ευγενής, καλός, αγαθός αληθής [ΔΔ]. Βλέπε όμως και Χασιώτης.

Χασικτσόγλου ΤΚΑ=1 (12/10), Βλέπε Κασικτσής.

Χασίλας ΤΚΑ=1,0,0, ΤΚΘ=0,1,0 και τρείς διαδικτυακές αναφορές σε
Χασιλτζίδης διαφορετικούς Χασιλτζόγλου. Στα Οθ. έχουμε τα Αραβογενή hâsıl=
Χασιλτζόγλου αποτέλεσμα, προϊόν, κέρδος και hasıl= χλωρό κριθάρι που χρησιμεύει ψς ζωοτροφή. Στον ΤΚΚΕ οι Hasıl είναι 5 και οι Hasılcı 0. Πλην όμως το Hasılcı εμφανίζεται στο διαδίκτυο ως Τρκ. επώνυμο.

Χασιώτης[ΤΝ] ΤΚΑ=100+ (12/10). Εθνικό, σημαίνει απο τα Χάσια η τη Χασιά [ΜΤ, ΧΣ]. Χάσια είναι όνομα βουνού στην Μακεδονία, Χασιά όνομα Αρβανίτικου χωριού στην Αττική (μετωνομάστηκε Φυλή). Ισως απο το Αλβανικό hasje=(1) συνάντηση (2) καυγάς,λογομαχία η το hasha λέξη που χρησιμοποιείται σε εκφράσεις που δηλώνουν (απ)αρνούμαι (κάποιον η κάτι). Πλήν όμως, υπάρχει και το Οθωμανικό (απο τα Αραβικά) has=βασιλικό κτήμα κάτι το προσωπικό/ιδιωτικό (has bahçe= ο ιδιωτικός κήπος του Σουλτάνου). Ετσι στην ιστοσελίδα http://www.istoselides.gr/news/article.php?sid=1115 (γιά το Πήλιο) διαβάζουμε:

*Απέκτησαν προνόμια ειδικά από τους Τούρκους και τον 18ο και 19ο ανέπτυξαν σημαντική οικονομική και πολιτιστική δραστηριότητα. τα 14 χαρακτηρίστηκαν «βακούφια» δηλ. αφιερωμένα σε φιλανθρωπικά ιδρύματα και τα άλλα «**χάσια**» δηλ. ιδιοκτησίες του Σουλτάνου. Στα πρώτα ανήκαν, Μακρυνίτσα, Δράκεια, Αγ. Λαυρέντιος, Καραμπάσι, Πινακάτες, Βυζίτσα, Αργαλαστή, Συκιά, Λαύκος, Προμύρι, Ανήλιο, Κισσός, Μούρεσι και Μακρυράχη. Τα άλλα ήταν , η Ζαγορά, ο Ανω Βόλος, Η Πορταριά, το Κατωχώρι, οι Μηλιές, το Νιοχώρι, η Τσαγκαράδα κλπ.*

Τέλος, στα Τρκ. η λέξη has έχει την έννοια της αριστοκρατίας αλλά υπάρχει και ένα has απο τα Περσικά με την έννοια του σκουπιδιού, του ζιζανίου, του ανθρώπου χωρίς αξία.

Χάσκης ΤΚΑ=10 (09/10). Το επώνυμο εμφανίζεται εξ ίσου συχνά, ίσως συχνότερα, ως **Χασκής.** Οι ομοιότητες με το χάσκω δεν δείχνουν ετυμολογικά πειστικές. Ισως να είναι παραφθορά του Χασκιάς, βλέπε επώνυμο.

Χασκιάς[ΤΝ] ΤΚΑ=ΤΚΘ=0 (9/10) αλλά αναφορές στο διαδίκτυο (π.χ., Στέλλα Χασκιά, στιχουργός τραγουδιών του Τσιτσάνη). Το Χασκιά εμφανίζεται και ως κύριο όνομα και επώνυμο στον κατάλογον Εβραϊκων ονομάτων του Σιακκή [ΙΣΙ] αλλα και στο διαδίκτυο ως επώνυμο Παλαιστινίων. Το Χασκιά είναι μορφή του Ιεζεκίας (βασιληάς του Ισραήλ) το οποίο στα Εβραϊκά εμφανίζεται ως Χιζκιγιά η Χιζκιγιαχού και σημαίνει «ο Θεός/Γιαχβέ είναι η δυναμή μου» από τη Σημιτικ;h ρίζα hzq=είμαι/ γίνομαι δυνατός που βρίσκουμε και στο Ιεζεκιήλ (όνομα βιβλικού προφήτη).

Χατζάρας ΤΚΑ=46 (12/10). Βλέπε Χαντζάρας

Χατζάτογλου ΤΚΑ=8, 5. Από το γραμματιζούμενο Αραβογενές Οθ./Τρκ hacat=hacet=
Χατζέτογλου (1) ανάγκη. αναγκαιότητα, απαίτηση, σωματική ανάγκη (π.χ., επίσκεψη στην τουαλέτα) (2) υπόθεση, ζήτημα, θέμα, δουλειά. Στον ΤΚΚΕ βρίσκουμε 3 Hacat, 5 Hacet και ούτε ένα –oğlu.

Χατζή--- Πρόθεμα από το hac= προσκύνημα στη Μέκκα (στα Ιεροσόλυμα για τους Χριστιανούς) και hacı=προσκυνητής.

Χατζηκαρκαντάς ΤΚΑ=1 (08/10). Ισως απο το Καρκαντάς (βλέπε επώνυμο). Μιά άλλη (μάλλον ισχνή) δυνατότητα είναι από μπέρδεμα ανάμεσα στα arkadaş= φίλος, σύντροφος και kardaş=kardeş=αδελφός, αδελφοποιτός, καρντάσης να προέκυψε το καρκαντάς.

Χατζημουτάφης [ΤΝ] ΤΚΑ=1 (08/10). Στα Τρκ mutaf=mataf= βάδισμα σε κύκλους, χώρος για θρησκευτικές πομπές βαδίζουν και mutaf (από τυο Περσικό mutab)= κλωστουργός/υφαντής που δουλεύει με μαλλί γίδας. Στον ΤΚΚΕ οι Mutaf είναι 58 και Mataf δεν υπάρχουν

Χατζής ΤΚΑ=100+ (09/10). Για την ετυμολογία βλέπε το Χατζή--. Στον ΤΚΚΕ οι Hacı είναι 78.

Χατζηχιδίρογλου ΤΚΑ=3 (08/10). Για το χατζή βλέπε το αντίστοιχο πρόθεμα (παραπάνω) για το Χιδίρογλου βλέπε το επώνυμο Χιδίρης.

Χάτζος ΤΚΑ=1 (09/10). Βλέπε Χάντζος

Χατήρης ΤΚΑ= 5, 19, 1, 1 (12/10). Στα Τρκ το hatır η hâtır σημαίνει (1) επιρροή,
Χατήρας γνοιάσιμο, τους (4)εκτίμηση, υπόληψη, σπουδαιότητα, ο σεβασμός που
Χατήρογλου απαιτούμε από άλλους (2) μνήμη, θύμηση, σκέψη (3) συναισθήματα,

Χατίρης ψυχική διάθεση, χάρη, χατίρι (5) έμπνευση, σκέψεις, στοργή, τρυφερότητα, αγά-πη. Στον ΤΚΚΕ οι Hatır είναι 7.

Χατσέρας ΤΚΑ=1, ΤΚΘ=2 (09/10). Κατά τον [ΔΣ] όπως και το Τρκ hançer και μάλλον έχει δίκηο. Βλέπε Χατζάρας και Χανττσέρης για λεπτομέρειες.

Χάτσης ΤΚΑ=1, 11 (09/10). Ο [ΔΣ] ετυμολογεί το Χάτσιος από το Τρκ. haç= *Χάτσιος* σταυρός και πιθανώτατα έχει δίκηο. Ομως με τους Κοσοβάρους μάθαμε ότι ενίοτε ο Ελληνικός τύπος αποδίδει το Θ ως Χ με αποτέλεσμα ο επώνυμος Κοσοβάρος Hashim Thaçi να εμφανίζεται συχνά ως Χάτσι και όχι ως Θάτσι. Ισως κάτι τέτοιο να συνέβη και στο Χάτσης/Χάτσιος αλλά πειστική ετυμολογία για το Θάτσι δεν γνωρίζω. Για την μετάλλαξη του Θ σε Χ βλέπε και το επώνυμο Χλιβερός.

Χαύτας[ΤΝ] ΤΚΑ=4, 6 (08/10). Τα επώνυμα είναι οι καθαρευουσιάνικες μορφές των *Χαύτης* Χάφτας και Χάφτης, από το χάφτω, από πο αρχαίο κάπτω= τρώω λαίμαργα. Ως εκ τούτου, χάφτας=χάφτης= (1) λαίμαργος (2) άπληστος, σφετεριστής ξένων αγαθών, άρπαγας (3) ο ανόητος που χάβει (πιστεύει) ότι του λένε, ο βλάκας [ΣΤ]. Χάφτης λέγεται και το ψάρι σκορπίνα. Σημειώνουμε ότι Χαύτας λεγότανε κάποιος καφετζής που άνοιξε το μαγαζίτο επί Οθωνος και τι έκλεισε το 1880. Η περιοχή του καφενείου(γύρω από την Αιόλου, στην τλατε'ια Ομονοίας) λέγεται ακόμα Χαυτεία.

Χαχαλάς ΤΚΑ 4,1,15,1,2 (09/10). Το Χάχαλης εμφανίζεται και με τη μορφή *Χαχαλάτος* Χαχαλής Ο [ΧΑ1] το 1926 γράφει ότι στα Χιακά χαχάλι=χάχαλο= ο *Χάχαλης* χαλός , το χαλούνι, η χηλή του δέντρου μετά την αποκοπήν του *Χαχαλιός* κλάδου μέχρι σπιθαμής του κορμού. Σε άλλα γλωσσάρια [ΛΠΧ και *Χάχαλος* **εδώ**] **το χάχαλο ορίζεται ως ξυλαράκι, λεπτό ξύλο, σε αντίθεση με το καδρόνι,** ξερόκλαδο για προσάναμμα **και αλλού διαβάζουμε** «Ξύλο και χάχαλο δεν θα μείνη» με την έννοια τα πάντα θα καούν. Τέλος σε άρθρο του Gerhard Rohlfs (Die Quellen des unteritalienischen Wortschatze; **Zeitschrift für romanische Philologie (ZrP)**. *Volume 46, Issue 1, Pages 135–164, ISSN (Online) 1865-9063, ISSN (Print) 0049-8661, DOI: 10.1515/zrph.1926.46.1.135, //1926) διαβάζουμε «***χάχαλο** *'trockener Holzzweig' zu dorisch χαλή 'Kralle', 'etwas, was gespalten ist'» που χοντρικά σημαίνει «χάχαλο= ξερόκλαδο από το Δωρικό χαλή= νύχι, οτιδήποτε αποσπάται από τοι κύριο σώμα». Τα λεξικάμου λένε ότι χαλά=χηλή= (1) η σημερινή χηλή, νύχι (2) οτιδήμοτε αποσπάται και προεξέχει. Π.χ., βράχοι λιμενοβραχίονα η βράχοι κορυφογραμμής (3) οτιδήποτε έχαι δύο διισταμένους βραχίονες. Σε τελικό συμπέρασμα, όλοι δείχνουν να έχουν δίκηο. Το ξερόκλαδο πριν κοπή είναι χηλή αλλά και αυτό που μένει όταν το κλαρί κοπή, χηλή είναι.*

Χαχάμης ΤΚΑ=ΤΚΘ=0, αλλά υπάρχουν 40 αναφορές στο όνομα Χαχάμης στο διαδικτυο, μία από τις οποίες είναι όνομα αγωνιστή του 1821 απο τη Δάφνη (παλαιότερα Στρέζοβα) του νομού Αχαΐας. Στα Ελληνικά χαχάμης=ραββίνος, δανεισμός του Τρκ. haham= ραββίνος, από τα Εβραϊκά όπου σημαίνει σοφός (βλέπε και Χακιάμης).

Χαψής[ΤΝ] ΤΚΑ=15, 3, 1 (12/10) Ο[ΔΤ] ετυμολογει το Χαψιάδης από το Τρκ. hamsi=χαψί το οποίο ο {RT} αποδίδει ως ατζούγια και ετυμολογεί από τα Ελληνικά. Πράγματι, τα Ελλ. Λεξικά γράφουν χαψί=χαμψί= εγγραυλίς [ΔΔ,ΣΤ] και καταφέρνουν να ορίσουν το άγνωστο δια του αγνώστου. Υπάρχει λόγος γι' αυτό! Οι λεξικογράφοι μάχονται για το αν ατζούγια=γαύρος η το αν ατζούγια=σαρδέλλα. Μερικοί μάλιστα φτάνουν στο σημείο να γράψουν ταυτόχρονα γάβρος = εγγραυλίς η εγκρασίχολος = χαψί και χαψί = σαρδέλα (λεπτομέρειες εδώ). Κατά τα φαινόμενα χαψί=γαύρος. Δοθέντος ότι ο γνωστός στιχουργός Λευτέρης Χαψιάδης είναι Ποντιακής καταγωγής, η ετυμολογία [ΔΤ] δεν είναι απορριπτέα. Πλήν όμως στα Ελλ. χαψή= φυλακή, από το Τρκ. haps=hapis= (1) κράτηση, φυλάκιση (2) μπουζού, κρατητήριο, φυλακή(3) κρατούμενος, φυλακισμένος. Στον ΤΚΚΕ επώνυμο Haps η Hapsis δεν υπάρχει (λογικό διότι οι Τούρκοι είναι λιγώτερο αθυρόστομοι από εμάς και οι λέξεις θεωρούνται χυδαίες) αλλά υπάρχουν 3 Hamsi. Από όλα αυτά βγάζω τα ακόλουθα συμπεράσματα:

- Η ετυμολογία [ΔΤ] ίσως εξηγεί το Χαψής, εν μέρει η και στο σύνολό του
- Το Χαψιάς δεν είναι ασυμβίβαστο με την ετυμολογία [ΔΤ] δοθέντος του μεγέθους του ψαριού αλλά είναι συμβατο κσι τε το χαψιά
- Στην ιστορία αυτή, η ετυμολογία του Χαψιάδης είναι ο πέμπτος τροχός της αμάξης. Προηγούνται τα Χαψής/Χαψιάς.

Χαψιάς
Χαψιάδης

Χειλάς ΤΚΑ=87+ (09/10). Χειλάς λέγεται ο έχων μεγάλα χείλη [ΔΔ, ΜΤ]. Σπειδή όμως τα χείλη χρησιμοποιούνται και για να εκφρράσουν με τη μορφή τους συναισθήματα (ο.χ., δυσφορία, απογοήτευση, αίσθηση αδικίας) ίσως, σε μερικές περιπτώσεις το χειλάς να δείχνη τον επί μονίμου βάσεως εκφράζοντα με τα χείλη παρόμοια συναισθήματα.

Χειλελής ΤΚΑ=2 (12/10). Βλέπε Χιλελής

Χεκίμογλου ΤΚΑ=26. Τρκ. hekim=γιατρός. Βλέπε και Χακιάμης.

Χεκιμίδης

Χελβατζής ΤΚΑ=1 (12/10). Βλέπε Χαλβατζής

Χελιός ΤΚΑ=4 (08/10), Χελιός λέγεται ο έχων το χρώμα του χελιού και μερικοί το αποδίδουν ως γκρίζο, αλλά η πλειοψηφία το το ορίζει ως μαύρος από πάνω, υπόλευκος από κάτω.

Χέλμης Αλβ. helm= (1) δηλητήριο, φαρμάκι (2) κάτι πολύ πικρό αλλά και θλίψη, λύπη, χολή. Σημειώνουμε και τους Αλή Φαρμάκη, ΤουρκΑλβανό βλάμη του Θ. Κολοκοτρώνη και Γιάννη Φαρμάκη, αρματωλό.

Χερβάτης ΤΚΑ=0, ΤΚΘ=1 (08/10). Hrvat στα Κροατικά και Hırvat στα Τρκ. σημαίνει Κροάτης. Επιπροσθέτως, στα Τρκ. hırvat= άνθρωπος ψηλός κ;ι εύσωμος.

Χεργκελετζής ΤΚΑ=3 (08/10). Στα Τρκ. hergele= (1) πρόστυχος, ασυνείδητος (2) ομάδα τραμπούκων (3) κοπάδι (4) κοπάδια και πουλερικά του χωριού και hergeleci= ο αρχιτσοπάνος/τσέλιγκας του ψωριού (2) χοντράνθρωπος, άξεστος.

Χερχελετζής ΤΚΑ=3 (08/10). Μάλλον παραλλαγή του Χεργκελετζής, βλέπε επώνυμο. Σημειώνουμε πάντως και το Αραβογενές Τρκ. herkele=(1) γυναίκα που έχει αρχοντιά, χάρη (2) περπατησιά ανθρώπου με αρχοντιά, χάρη.

Χηδίρογλου ΤΚΑ=4 (08/10), βλέπε Χιδίρογλου

Χήνης[ΤΝ] ΤΚΑ=3, 27, 7, 9, 10 (12/10). Ο [ΜΤ] ετυμολογεί τα Χίνης, Χηνιάδης, Χηνόπουλος από το Τρκ. hin= παμπόνηρος η το hîn το οποίο ο [RT] αποδίδει ως «χρόνος, χρονικό διάστημα, στιγμή, ειδικός η προκαθορισμένος χρόνος. Ο [ΜΤ] μνημονεύει και τη λέξη χήνα. Ο [RT] γράφει ότι το hin χρησιμοποιείται μόνο στις εκφράσεις hinoğlu και hinoğlu hin (εκφράσεις γραμματικά ανάλογες της eşoğlu eşek=γαϊδαρου γιέ γάιδαρε) που σημαίνουν διαολόπαιδο και διαόλου γίέ διάολε, αντιστοιχα, και μεταφορικά παληάνθρωπος, παληανθρωπάκος, παμπόνηρος, Γιά τα Χηνιάδης και Χηνόπουλος, προτιμώ το Χήνος, βλεπε επώνυμο. Η γνώμη μου είναι οτι το Χίνος είναι παραλλαγή του Χίνης και όχι ορθογραφική αλλοίωση του Χήνος, δοθέντος ότι όλοι οι Χηνόπουλοι εμφανίζονται με ήτα

Χίνης

Χηνιάδης

Χηνόπουλος

Χίνος

Χήνος ΤΚΑ= . Χήνος=αρσενική χήνα.

Χήρμπος[ΤΝ] [ΤΚΑ=10] Ισως από το Τρκ. hırbo=βλάκας, γουρούνι, χοντράνθρωπος, αγροίκος

Χίρμπος

Χήτος ΤΚΑ=35. Στα αρχαία (το) χήτος =στέρηση, έλλειψη, ένδεια και απαντάται μόνο στη Δοτική. Το χήτος=ένδεια και το Χήτος επώνυμο μάλλον δεν έχουν ετυμολογική σχέση. Βλέπε και επώνυμο Χίτος.

Χιδίρογλου ΤΚΑ=11 (08/10). Βλέπε Χιντιράκης.

Χιλελής ΤΚΑ=4 (12/10). Ο [ΔΤ] ετυμολογεί το Χειλελής από το Τρκ. hileli= εμπαιγμός. Η ετυμολογία είναι βασικά σωστή, η απόδοση του

hileli ελαφρά λάθος. Στα Τρκ. hile= κόλπο, απατεωνιά, ζαβολιά, πονηριά, στρατήγημα, απάτη, κομπίνα, ματσαράγκα και hileli= (1) απατεώνας, κομπιναδόρος, δόλιος (2) νοθευμένος, κίβδηλος, πλαστός, απατηλός, δόλιος (π.χ., χρεοκοπία).

Χιλιτίδης[ΤΝ] ΤΚΕ=6 (06/13). Ισως να είναι παραλλαγή υου Κιλιτίδης. Ενας και μοναδικός Hilitoğlu στο διαδίκτυο, Ούτε ένας Hilit η Hilitoğlu στον ΤΚΚΕ.

Χίντζος ΤΚΑ= 2, 6, 3, 3, 3 (12/10). Ο [ΔΤ] γράφει hinç= γεμάτος, λέξη που δεν
Χιντζίδης βρήκα ούτε στα δικά μου ούτε στα διαδικτυακά. Υπάρχει όμως η λέξη
Χιντζιάδης hınç= (1)μίσος, μνησικακία, έχθρα, άχτι, μοχθηρία (2) εκδίκηση.
Χίντζογλου Τεσσερεις Hınç εκ των οποίων ένας λέγεται Füsun (μαγεία, γοητεία!!
Χίντζιος της εκδικήσεως;).

Χιντιράκης ΤΚΑ=4,1,2 (08/10). Βλέπε Χυτήρης.
Χιντιριάν
Χιντιρίδης

Χισαρής ΤΚΑ=1, η θέση του τόνου είναι καθαρή μαντεψιά από μέρους μου, οι άλλες επιλογές θα είχαν περίεργες συνέπειες. Ο [ΑΚΛ] αναφέρει το όνομα Χισαρλής το οποίο ετυμολογεί απο το hisar= φρούριο. Η απόδοση του hisar είναι κατα βάση σωστή αλλά παραβλέπει το hisarlı=(1) εκείνος που μένει μέσα στο φρούριο και (2) (Οθωμανικό) χωρικός στον οποίο εχει δοθεί γη προς καλλιέργεια και ο οποίος, εις αντάλαγμα, υποχρεούται στην άμυνα του φρουρίου. Οποια και να είναι η ετυμολογία, για το Χισαρλής ΤΚΑ=ΤΚΘ=0, οπότε το ενδιαφέρον είναι σχεδόν μηδενικό. Εν πάση περιπτώσει, το γραμματιζούμενο (απο τα Περσικά) hisarî σημαίνει (1) αυτός που μένει μες στο κάστρο και (2) στρατιώτης της φρουράς του κάστρου.

Χίτος ΤΚΑ=8, 1. Σύμφωνα με τον [ΔΣ] από Τρκ. λέξη που σημαίνει (1) πομπή
Χίτογλου (2) κράτος. Επειδή όμως τέτοια λέξη δεν μπόρεσα να βρώ (στα Οθ. hıt=έγκλημα, κακούργημα, αμάρτημα και και hit=κοπάδι στρουθοκαμήλων) και αντίστοιχο επώνυμο (Hıt, Hit, Hıtoğlu, η Hitoğlu) στον ΤΚΚΕ δεν βρήκα, ας μείνουε στο δεν ξέρω. ******

Χλής ΤΚΑ=7 (09/10). Κατά τον [ΜΤ] από την Κάρπαθο και κατά τη γνώμη του τα μονοσύλλαβα επώνυμα πιθανώτατα προέρχονται από την τελευταία συλλαβή χαϊδευτικού ονόματος.

Χλημούρας ΤΚΑ=1 (09/10)

Χλιάμπος ΤΚΑ=1 (09/10)

Χλιαουτάκης ΤΚΑ=10 (09/10)

Χλιάπας ΤΚΑ=7 (09/10). Στην αργκό χλάπα=νύστα μετά το μεσημεριανό.

Χλιαράς ΤΚΑ=8 (09/10)

Χλιάτζος ΤΚΑ=1 (09/10)

Χλίβας ΤΚΑ=3 (09/10)

Χλιβέρης ΤΚΑ=6 (09/10)

Χλιβερός ΤΚΑ=14 (09/10). Το χλίβομαι είναι παραλλαγή του θλίβομαι (π.χ., Παρνασσός, τόμος 15, 1892) και στις τοπικές διαλέκτους αποκτάει και την έννοια του παιδεύομαι, βασανίζομαι. Οπότε χλιβερός=θλιβερός.

Χλιβίνος ΤΚΑ=1 (09/10)

Χλίμης ΤΚΑ=2 (09/10)

Χλιμίντζας ΤΚΑ=5 (09/10). Στην αργκό χλιμι(ν)τζούρας=λιγούρης, φτωχαδάκι, φτωχομπινές

Χλιμίντζος ΤΚΑ=1 (09/10)

Χοϊδάς ΤΚΑ=15 (09/10). Μάλλον από το χοΐδιον=χοίδιον=σταμνί [ΔΔ].

Χορόζης ΤΚΑ=2, 6, 27. Τρκ. horoz=πετεινός, κόκορας. Η λέξη εμφανίζεται
Χοροζίδης και σε εκφράσεις, με την έννοια του κοκορόμυαλου, του εριστικού, του
Χορόζογλου Στα Οθ. horozoğlu=διαβολόπαιδο, ζιζάνιο, κατεργαράκος, παληοκερατάς και horozoğlu işi=προχειροδουλεια, χοντροδουλειά, δουλειά με κακά υλικά η/και από κακό τεχνίτη.

Χότζας ΤΚΑ=1 (08/10). Τρκ. hoca=δάσκαλος, δάσκαλος της Μουσουλμανικής θρησκείας. Ανάμεσα στους διαφόρους Χότζες και Χοτζάκηδες βρίσκουμε στον ΤΚΑ και το όνομα Χότζαι απο το Αλβ. hozhë= (μουσουλμάνος) ιερωμένος, μουεζίνης, ιεροδιδάσκαλος

Χουβαρδάς Στον ΤΚΑ έχουμε 74,14, 7,3,3 εγγραφές αντίστοιχα. Από το Τρκ.
Κουβαρδάς hovarda= σπάταλος, κάποιος που ξοδεύει αβέρτα σε γιορτές/όργια,
Χοβαρδάς γυναικοκατακτητής (με τη δύναμη του πορτοφολιού), ακόλαστος,
Κουβαρντάς παραλυμένος, έκλυτος
Χουβαρντάς

Χούγιας ΤΚΑ=9 (09/10). *****

Χουγιάζος ΤΚΑ=9 (09/10). *****

Χουζούρης ΤΚΑ=51 (11/10). Στα Ελληνικά το Τουρλκογενές χουζούρι σημαίνει (1) ανάπαυση, ραχάτι, ξάπλα (2) τεμπελιά, νωθρότητα. Στα Τρκ. όμως huzur= (1) παρουσία, ενώπιον (2) γαλήνη, ησυχία, άνεση, έλλειψη στενοχώριας/ανησυχιών, με το κεφάλι ήσυχο (3) ακρόαση. Στον ΤΚΚΕ βρίσκουμε έναν και μόνο Huzur. Ο [ΔΤ] προτεόνει και μια δεύτερη ετυμολογία από το Hızır, πυθικό πρόσωπο που ήπιε το αθανατο νερό και έγινε, προφαβνώς, αθάνατος. Δοθέντος οτι οι Hızır του ΤΚΚΕ είναι 32, ίσως να έχη δίκηο.

Χούης ΤΚΑ=2,5 (08/10). Τρκ. χούι=συνήθεια, φύση, χούι (π.χ., πρώτα βγαίνει η
Χουΐδης ψυχή και μετά το χούι και στα Τρκ. huy canın altındadır). Σημειώνουμε ότι στα Ρώσσικα хуй=(1) πέος (2) γενικός και ακαθόριστος υποτιμητικός χαρακτηρισμός (3) ηλίθιος, μαλάκας.

Χούκλης [ΤΝ] ΤΚΑ=ΤΚΘ=0, αλλά αναφορές στο διαδίκτυο. Το όνομα εμφανίζεται και ως Χουκλής (σπάνια) και ο Γιάννης Σκαρίμπας (καϋμοί στο γρυπονήσι, ΣΤΙΣ ΠΕΤΡΟΚΟΛΩΝΕΣ ΤΟ ΛΙΜΑΝΙ) γράφει «Τέτοιο παιδί 'ταν ο Γιώργης ο Τζαντζάς. Χουκλής στη μπέσα και στον έρωτα. Δράκος στην τάξη και στο λόγο.». Το τι ακριβώς σημαίνει το Χουκλής του Σκαρίμπα δεν το ξέρω. Αυτό που ξέρω είναι ότι

- Στα Τρκ. huk=γουρούνι και το huklu (ο έχων γουρούνια, με γουρούνια) υπάρχει μεν αλλά κατά τα φαινόμενα όχι σαν επώνυμο
- Στα Αλβ. huq= παραξενιά, ελάττωμα, κουσούρι και huqll**i=** ο έχων παραξενιές, ελαττώματα. κουσούρια.

Λόγω Σκαρίμπα και του ότι ένα κομμάτι της Εύβοιας είχε Αρβανίτες, δεν θεωρώ την ετυμολογία από το huqll**i** εκ προοιμίου απορριπτέα.

Χουλάκης ΤΚΑ=17 (09/10). Στα Οθ. hulak=πονόλαιμος και στον ΤΚΚΕ βρίσκουμε 4 Hulak. Παράλληλα στο λεξικό Κορομηλά (1835) η παρελθούσης χρήσεως λέξη αλάϊ η αλλάγι (=πομπή, βλέπε και Αλαϊτζής/ΧΑλαϊτζής) ετυμολογείται από το Εβραϊκό «χαλάκ=υπάγειν όθεν το Τρκ χουλάκ=δρομεύς». Το χουλάκ=δρομεύς δεν μπόρεσα να το δασταυρώσω και το πιθανώτερο είναι το Χουλάκης να είναι υποκοριστικό του Χούλης/Χουλής.

Χούλης ΤΚΑ=70, 14 (09/10). Το Χούλης εμφανίζεται και ως Χουλής. Οι [ΜΤ], [ΑΚΛ], και [ΔΤ] το ετυμολογούν απο το Τουρκικό hulya (απο το Ελληνικό χολή)=μελαγχολία. Η λέξη hulya/hülya υπάρχει αλλα με την έννοια της φαντασίωσης, της ονειροπόλησης, του ρεμβασμού. Ο [ΧΣ] αναφέρει το Σλαβικό hulja=βλαστημάω, βρίζω. Ενα Σερβικο λεξικό που συμβουλεύθηκα ισχυρίζεται οτι hulja = αλήτης, παληάνθρωπος, κακοήθης, κάθαρμα ενω στον [RR] βρισκουμε τις Βουλγάρικες λέξεις хула=βρισιές και хуля= εξύβριση, βρισίδι. Ψηφίζω [ΧΣ] αλλά ας σημειώσουμε το Αλβ. hyll=άστρο, στα Οθ. hul=μπελάς, κόπος, ταλαιπωρία, αντίδραση, αντιπαράθεση και στον ΤΚΚΕ βρίσκουμε 6 Hullu με το hullu= αυτός που προξενεί (η υποφέρει από) μπελάδες, ταλαιπωρίες, κ.τ.τ..

Χούλιας

Χουλιαράς ΤΚΑ=100+ (08/10), εμφανίζαται και ως Χουλιάρας. Ισως οπως και το Χούλιας αλλά ο παππούς μου αποκαλούσε το κουτάλι χουλιάρι, λέξη που σημαίνει και εκείνος που ανακατεύεται σε ξένες υποθέσεις, ραδιούργος, κακολόγος, συκοφάντης, κουτσομπόλης [ΔΔ]. Τέλος παρατηρούμε οτι το όνομα Κουτάλας χρησιμοποιείται και γι' αυτούς που η γέννησή τους απήτησε μηχανική βοήθεια.

Χούντας[ΤΝ] ΤΚΑ=100+ (08/10). Ο [ΔΣ] ετυμολογεί το επώνυμο από τα Τρκ. και τη λέξη Θεός. Πράγματι, το γραμματιζούμενο Περσογενές Huda η Hüda σημαίνει Θεός αλλά για διαφόρους λόγους (π.χ., γεωγραφική κατανομή με πολλές παρουσίες στην Παιανία/Λιόπεσι και σε άλλα Αρβανιτοχώρια της Αττικής). Στα Αλβ. hundë= μύτη και παράγωγά της (συνήθως σε συνδυασμό με άλλες λέξεις) περιγράφουν σχήματα κα μεγέθη μύτης, ανθρώπινο χαρακτήρα (όπως το ψηλομύτης) και τρόπο ομιλίας (ένρινο). Η λέξη h**u**ndës σημαίνει άνθρωπος που μιλάει με έρρινη φωνή.

Χουντάλας[ΤΝ] ΤΚΑ=45 (08/10). Το επώνυμο εμφανίζεται και ως Χουνταλάς. Στα Αλβ. hundël**e**sh= ο έχων μύτη/ρουθούνια γεμάτη/α τρίχες (2) γενναίος, ατρόμητος, παράτολμος.

Χούπας ΤΚΑ=16 και 13 αντίστοιχα. Ο [ΜΤ] ετυμολογεί τα Χούπης/ος απο το
Χούπης Τρκ. hup=αγάπη, φιλοπατρία. Το ιδιο και ο [ΑΚΛ] γιά το Χούπης. Πλήν όμως δεν υπάρχει Χούπος στον ΤΚΑ και το σοβαρώτερο δεν υπάρχει hup στα Τουρκικά λεξικά μου. Απεναντίας υπάρχουν

- Το Αραβογενές hub= αγάπη, συμπάθεια
- Το εκ Περσίας hub = καλός, εξαιρετικός, όμορφος, κομψός
- Το εκ Περσίας hubi= ομορφιά, καλωσύνη
- Το Αραβογενές hubs= (1) κακία, κακοήθεια, αμαρτία (2) μοιχεία (3) ασέλγεια, και
- Το Αραβογενές hubz=ψωμί

Παράλληλα, έχουμε τα Αλβανικά

- humb=χάνω (κλειδί, χρήματα, χέρι, πόδι, αίμα, κύρος, κοινωνική θεση, μάχη, κ.τ.λ.), humbi= έχασε
- humbës= χαμένος, ηττημένος
- hupje=humbje= χάσιμο, απώλεια, ζημιά, ήττα,
- hupët=ξερός, στεγνός, μπαγιάτικος, καί
- hupës= νεκρός του οποίου ο θάνατος δεν εκδικήθηκε.

Κανένα απο τα οποία δεν φαίνεται απολυτα πειστικό αλλά, τουλάχιστον, υπάρχουν

Χούρας ΤΚΑ=0,5 και ΤΚΘ=6, 16 (11/10). Ο [ΔΣ] γράφει για το Χούρας « < έξ.
Χουρίδης τουρκ. = ελεύθερος, φιλελεύθερος ». και ο [ΔΤ] γράφει για το Χουρίδης «hür (φιλ)ελεύθερος». Πράγματι το Αραβογενές hür σήμαινε (1) ελεύθερος (μη σκλάβος), απελεύθερος, ελεύθερος από γεννησιμιού του (2) ανεξάρτητος, χωρίς περιορισμούς. Στον ΤΚΚΕ οι Hür είναι 50.

Χουρδετσανάκη [ΤΝ] ΤΚΑ=0 (01/11) αλλά η εισαγγελεύς Αργυρώ Χουρδετσανάκη παρέπεμψε τον πρώην υπουργό του ΠΑΣΟΚ Τάσο Μαντέλη στη δικαιοσύνη και έγινε διαδικτυακά διάσημη. Στα Τρκ το Περσογενές hurde σημαίνει (1) μικρός ασήμαντος (2) κρασί, κόκκινο κρασί και χρησιμοποιείται συχνά ως πρόθεμα (π.χ., hurdefüruş= (1) μικροπωλητής (2) αδαής και καυχησιάρης συνάμα) ενώ çan=καμπάνα και çanak=γαβάθα, κατά κανόνα πήλινη. Ισως λοιπόν το όνομα να σημαίνη μικροκαμπανάκης η μκροπιατάκιας. Στο διαδίκτυο πάντως ούτε Hurdeçan μήτε Hurdeçanak δεν βρήκα. Βρήκα όμως διάφορους Hurdeçin και hurdeçin= αυτός που μαζεύει ψίχουλα, ζητιάνος. Θα τολμήσω λοιπόν να μαντέψω (χωρίς να επιμείνω) οτι το επώνυμο σημαίνει ζητιανάκος,

Χουρμούζης ΤΚΑ=23,1 (08/10). Ο [ΜΤ] γράφει «χουρμούζι, ίσως ειδ. μαργαριταριού, ονομασμένο έτσι από το νησί Χορμούζ στην είσοδο του Περσικού κόλπου» και ο [ΔΤ] από το Hürmüz= ο πλανήτης Δίας. Μάλλον έχουν και οι δύο, εν μέρει τουλάχιστον, δίκηο. Σύμδωνα με τον [RT] Hürmüz= (γεωγρ.) Ορμούζ (2) Γεός (3) Η πρώτη του μήνα στο ηλιακό Περεσικό ημερολόγιο (4) ο πλανήτης Δίας (5) όνομα Αγγέλου. Στο διαδίκτυο εμφανίζονται διάφοροι Τούρκοι Hümüzlü με το –lü να δείχνει καταγωγή και στις 22/8/2007 η Εθνική πόλο της Ελλάδας έπαιξε εναντίον της Ιρανικής, παίκτης της οποίας λεγότανε Χορμούζι. Σε γενικές γραμμές η ετυμολογία [ΜΤ] δείχνει πιο πειστική.

Χούσιος[ΤΝ] ΤΚΑ=1, 1 (08/10). Βασικά δεν ξέρω. Ισως, ιδίως το πρώτο, να σχετίζονται με το Χούσος, βλέπε επώνυμο.

Χουσιώνης

Χουσμετόγλου ΤΚΑ=2, μάλλον πατέρας και γιός, (11/10). Στα Τρκ. hizmet= υπηρεσία και στα Ελλ. 'το παρελθούσης χρήσεως χιζμέτι η χουζμέτι σήμαινε υπηρεσία δουλειά, μικροδουλειά. Ενας και μόνος Hizmetçi (=υπηρέτης) και κανένας Hizmetkâr (=υπηρέτης) στον ΤΚΚΕ. Ο αναγνώστης ας λάβη υπ' όψιν οτι το σίγμα προ του μι συχνά προφέρεται όπως το ζήτα (π.χ., σμίγω, Σμαράγδω).

Χούσος[ΤΝ] ΤΚΑ=53 (08/10). Ο [ΔΣ] γράφει (από) « λέξ. τουρκ. = 1. σοφία, σύνεση ή 2. (φυτολ.) το δέντρο σημύδα > ά. επών. Χουσερίδης, Χουσιρίδης, Χουσίδης, Χουσουρίδης.» Πράγματι, στα Οθ./Τρκ. υπάρχει η λέξη huş που λίγο-πολύ αντιστοιχεί στη μετάφραση [ΔΣ]. Πλήν όμως ενώ στον ΤΚΚΕ δεν υπάρχει ούτε ένας Huş, υπάρχει μιά πληθώρα Αρβανιτών και Αλβανών με το όνομα Χούσο/Χούσος/Χούσιος. Αλβανική ρίζα γιά το Χούσος δεν βρήκα αλλά οι Βόσνιοι χρησιμοποιούν το Huso αντί του Husein. Ισως το ίδιο να ισχύη και για τους Αλβανούς Huso.

Χούτας[ΤΝ] ΤΚΑ=26 (08/10). Μάλλον παραλλαγή του Χούτος, βλέπε επώνυμο.

Χουτζούμης ΤΚΑ=7 (11/10). Ο [ΔΤ] γράφει hücüm=επίθεση αλλά στον [RT] και άλλα λεξικά βρήκα μόνο το Αραβογενές hücum=επίθεση, επιδρομή, έφοδος. Από την άλλη πλευρά ανάμεσα σε όλα τα πιθανά Τρκ. επώνυμα αντίστοιχαα του Χουτζούμης στον ΤΚΚΕ βρήκα μονο το Hücüm με ένα και μοναδικό αντιπρόσωπο! Παράλληλα στα Αλβ. σύμφωνα με το [ΟΑ] hyxhym= (1) απότομη άνοδος ενεργητικότητας (2) ξαφνική επίθεση, επιδρομή και σύμφωνα με τον [ΝΓ] το παρελθούσης χρήσεως hyxhim σήμαινε επίθεση, έφοδος, επιδρομή. Τέλος στο λεξικό της Ελληνογραμμένης ΤουρκοΚρητικής λογοτεχνίας του Πλανάκη (εδώ) διαβάζουμε οτι χουτζούμι=αντίσταση. Σε τελική ανάλυση παρά το μικρής σημασίας ορθογραφικό λάθος, η ετυμολογία [ΔΤ] δείχνει σωστή.

Χούτος ΤΚΑ=14 (08/10). Στα Βλάχικα χούτ^{ου} (θηλ. χούττα) σημαίνει βλάκας, ηλίθιος, μωρός, ξεμωραμένος. Απόδοση που για πολλούς θα ταίριαζε στον ποδοσφαιριστή Χούτο.

Χόχλακας ΤΚΑ=2, 3 (09/10). Το Χόχλακας ετυμολογείται με ταυτόσημο τρόπο,
Χοχλακάκης Διαλεκτ.(Χίος), η πέτρα, λίθος, «θα σου σύρω ένα χόχλακα», σε διάφορες ιστοσελίδες που στηρίζονται σε Χιακό γλωσσάρι του Κ. Αμαντου. Παρατηρούμε ότι το Χόχλακας είναι σχετικά κοινο τοπωνύμιο (Παραλίες Χόχλακας σε Αμοργό, Πάτμο, Τέλενδο και Χ,ιο, χωριό Χόχλακας στη Ρόδο). Ο Χόχλακας της Ρόδου συνδέεται με τα χοχλάκια, βότσαλα για διακόσμηση δαπέδου. Τέλος, οι [LSJ] γράφουν κόχλαξ=κάχληξ=βότσαλο στην κοίτη ποταμού (2) λίθος μυλίτης. Με αποτέλεσμα να διασταυρώνεται ο Αμαντος με άλλες πηγές και να συνδέεται ο χόχλακας με την αρχία Ελληνική.

Χρανιώτης ΤΚΑ=13 (08/10). Εθνικό. Χράνα στην Αρκαδία (εγινε Χράνοι το 1913) και Παλαιά/Νέα Χράνη στη Πιερία. Χράνα στα Βλάχικα και χρана στα Βλγ. σημαίνει τροφή.

Χρόνης ΤΚΑ=100+, (08/10). Σύντμηση του Πολυχρόνης [ΔΣ,ΜΤ].

Χρυσοβαλάντης ΤΚΑ=1 (08/10). Βαλ(λ)άντιον= πορτοφόλι, πουγγί (2) περιουσία. Δεν ξέρω αν ο ένας και μόνος ΧρυσοΒαλάντης είναι (ετυμολογικά) λεφτάς, έχει χρυσή καρδιά [ΔΣ], η κάτι άλλο.

Χρυσικός ΤΚΑ=100+ (08/10) . Επαγγελματικό, σημαίνει χρυσοχόος.

Χυτήρης[ΤΝ] ΤΚΑ = 50, 27 (08/10). Κατά τα φαινόμενα από το όνομα μουσουλμάνου
Χυτήρογλου προφήτη ονόματι Hıdır η Hızır που ήπιε το αθάνατο νερό. Γιορτάζεται, όπως ο άγιος Γεώργιος, στις 23/4. Στον ΤΚΚΕ οι Hıdır είναι 30 και οι Hızır 22. Βλέπε χαι Χιδήρολου, Χιντιράκης. Ας σημειωθή όμως ότι

- στα Βλγ. хитър=πανούργος, πονηρός, επιτήδειος, δαιμόνιος, οξύνους, ξύπνιος και στα Σερβ. Hitar= γρήγορος, ευέξαπτος, έξυπνος, επιδέξιος.
- Τουλάχιστον ένας Χυτήρης (λεπτομέρειες εδώ) θεωρεί την εκ Τουρκικής ετυμολογία εσφαλμένη, βεβαιώνει ότι το επώνυμο Χυτήρης ήταν εν χρήσει στην Πόλη πρίν την άλωσή της (1453) και συνδέει το Χυτήρης με το Ελλ. χυτήρ= μεγάλη κουτάλα

Χωματάς
Χωματηνός
Χωματιανός
Χωματσάς

ΤΚΑ=31, 0, 6 ,3 (08/10). Ο [ΔΣ] θεωρελι το Χωματάς επαγγεκματικό με την έννοια σκαφτιάς. Ο [ΜΤ] θεωρεί το Χωματηνός/Χωματιανός Εθνικό από το Χώμα, όνομα πόλης της Λυκίας αλλά και χωριού της Αρκαδίας. Το Χωματηνός είναι όνομα Βυζαντινών αξιωματούχων αλλά δεν δείχνει να είναι σε χρήση σήμερα και δεν ξέρω αν και πόσο το τοπωνύμιο Χώμα συνέχισε να χρησιμοποιείται στη Λυκία. Οσον αφορά στην Αρκαδία το χωριό Μπερμπάτι μετωνομάστηκε το 1927 σε Χώμα και εν συνεχεία, υτο 1932, σε Εύανδρον. Πρόλαβε άραγε να «γεννήση» Χωματιανούς;

Χωραΐτης

ΤΚΑ=12 (08/10). Εθνικό, σημαίνει κάτοικος της χώρας, όπου χώρα=(1) πρωτεύουσα νησιού (2) η μεγαλύτερος οικισμός επαρχίας.

- Ψ -

(Αύγουστος 2010)

Ψημένος ΤΚΑ=8 (08/10). Ο [ΜΤ] αποδίδει το ψημένος ως βασανισμένος, κατακαημένος και παραθέτει το μοιρολόι «ο Χάρος... κάνει μάνες δίχως γιούς,γυναίκες δίχως άντρεςκαι τις ψημένες αδερφές δίχως τους αδερφούς τους». Πληροφορίες που δεν μπόρεσα να διασταυρώσω. Το ψημένος βέβαια έχει και τις έννοιες του ώριμος (φρούτα) και του έμπειρος, όπως στην έκφραση «ψημένος στη δουλειά»

Ψημόριφος ΤΚΑ=1 (08/10). Βλέπε Ψιμόριφος

Ψιλός ΤΚΑ=7, 1, 1 (08/10). Από το ψιλός= (1) απογυμνωμένος, σπανός, φαλακρός (2) λεπτός, λιανός, λιγνός (3) διαπεραστικός (φωνή). Το ψιλός εμφανίζεται και σαν πρόθεμα επωνύμων (π.χ., ΨιλοΒασιλόπουλος, ΨιλοΒίκος, Ψιλογεωργόπουλος, Ψιλογιάννης, ...). Ας σημειωθή ότι ο [ΜΤ] θεωρεί το Ψιλοβίκος ευφημικό του Ψωλοβίκος. Δοθέντος ότι στα αρχαία βίκος= πιθάρι, κιούπι, στα νέα βίκος= φυτό που χρησιμοποιείται σαν ζωοτροφή, και στην Ελλ. αργκό ψωλο[αποθήκη/θήκαρο] είναι απαξιωτικοί χαρακτηρισμοί γυναικών και ψωλότσεπη=αιδοίο, ομολογώ ότι δεν είμαι σίγουρος για το τι ακριβώς θα σήμαινε το Ψωλοβίκος. Ας σημειώσουμε το επώνυμο Βίκος (βλέπε επώνυμο) το οποίο συνδέεται με την έννοια «ο έχων στίγματα» οπότε ανάμεσα στις άλλες ερμηνείες έχουμε και την «ψωλή με στίγματα»!

Ψιλούδης

Ψιλούτσικος

Ψιλοβίκος ΤΚΑ=2 (08/10). Βλέπε Ψιλός.

Ψιμάρας ΤΚΑ=4, 2 (08/10). Ψιμάρι=(1) όψιμο αρνί (2) Ανθρωπος αφελής που εύκολα πέφτει θύμα απάτης [ΣΤ].

Ψιμάρης

Ψιμόριφος ΤΚΑ=1 (08/10). Ο [ΜΤ] το ετυμολογεί ως όψιμο+ρίφι όπου ρίφι= (ε)ρίφι(ον)= κατσίκι.

Ψυχάρης ΤΚΑ=40 (08/10). Η λέξη ψυχάρι (υποκοριστικό της ψυχής) έχει χρησιμοποιηθεί με τις ακόλουθες σημασίες: (1) πεταλούδα (2) προσφιλές ον, το χαϊδεμένο (3) (στους Βυζαντινούς) ανδράποδο, δούλος (4) υπηρέτης, κατά το ψυχογιός, ψυχοπαίδι. Δοθέντος ότι στον ΤΚΑ Ψυχογιός=50+ (50ος=Θεόδωρος), Κανακάρης= 50+ (50ος=Κωνστ,) , Χαϊδεμένος=39, και Πεταλούδας=2, προτιμώ το Ψυχάρης=ψυχοπαίδι.

Ψύχας ΤΚΑ=82+ (08/10). *****

Ψώνης ΤΚΑ=26 (08/10). Ψώνι λέγεται η γυναίκα που τα κατεβάζει επ'αμοιβή και ο άντρας που εξαπατάται εύκολα. Επίσης ψώνιο έχει την έννοια της φρενοβλάβειας, της μονομανίας, της παθολογικής αγάπης, της ψύχωσης. Τι και ποιά απ' όλα αυτά έχει ο Ψώνης το αφήνω στην κρίση του αναγνώστη.

Ψωρογιάννης
Ψωροΐδας
Ψωρομ'(ή/ί/ύ)τας
Ψωρομύτης
Ψωρός
Ψωρούλας

ΤΚΑ=8. 2, 6, 2, 3, 2 (08/10). Η ψώρα είναι μεταδοτική παρασιτική αρρώστια του δέρματος και μεταφορικά (1) ο φορέας ηθικής μολύνσεως (2)ενοχλητικός, επιζήμιος, τσιμπούρι, άνθρωπος από τον δεν μπορείς να απαλλαγής εύκολα (3) μεγάλη φτώχεια, όπως στο . ΨωροΚώσταινα Ο [ΜΤ] αναφέρεται στο επώνυμο Ψωρογίδας, ίσως το Ψωροΐδας να είναι παραλλαγή υου Ψωρογίδας η του ψωροειδής. Το Ψωρούλας ίσως να είναι παραλλλαγή του ψωρίλας= που βρίσκεται σε έσχατη αθλιότητα [ΣΤ], η υποκοριστικό τυου Ψωρός.

.

- Ω -

(Αύγουστος 2010)

Ωνάσης
Ονάσογλου

ΤΚΑ= 2, 3 (08/10). Τρκ. oynaş= (1) συμπαίκτης, σύντροφος σε παιχνίδι (2) εραστής, ερωμένος, αγαπητικός. Δύο Oynaş στον ΤΚΚΕ.

- Βιβλιογραφία και -
- Ισοσελίδες με ετυμολογίες επωνύμων -

(10/2015)

Σημείωση: Γιά να απλοποιήσω τις αναφορές στη βιβλιογραφία ταυτοποίησα το συγγραμμα και τον συγγραφέα και ανθρωποποίησα το σύγγραμμα. Οταν περισσότερα του ενός συγγράμματα έχουν τον ίδιο συγγραφέα, τα συγγραφικά αρχικά αριθμήθηκαν. Η Ελληνική και μη Ελληνική βιβλιογραφία παρατίθενται ξεχωριστά και μετά το τέλος της βιβλιογραφίας πρόσθεσα τις ηλεκτρονικές διευθύνσεις σελίδων με ετυμολογίες επωνύμων με το διαδικτυακά αρχικά του συγγραφέα να έπονται του συμβόλου & για εύκολη αναγνώριση του τι είναι τι.

[ΑΚΛ] **Ανδρέας Καλαντζάκος**, Ονόματα-επώνυμα-παρατσούκλια, Εκδόσεις Ελεύθερη Σκέψις, Μάρτιος 2000.

[ΑΚ] **Αριστείδης Κόλλιας,** Αρβανίτες και η καταγωγή των Ελλήνων, έκτη έκδοση, Αθήνα 1990.

[ΑΚΟ] **Αντώνης Μιχ. Κολτσίδας**, Λεξικό της πιάτσας, Εκδοτικός οίκος Κυριακίδη, Θεσσαλονίκη 1978.

[ΒΒ] **Βάσος Βογιατζόγλου,** ΤΑ ΠΙΣΙΔΙΚΑ βαφτιστικά και επώνυμα, Ιδρυμα Μείζονος Ελληνισμού, Αθήνα 1998.

[ΓΖ] Λεξικό της Βόρειο-Ηπειρωτικής Διαλέκτου, Χωριό Ζερβάτι, http://www.zervati.gr/lex/p4.html

[ΔΔ] **Δημήτριος Δημητράκος,** Μέγα λεξικόν όλης της ελληνικής γλώσσης, (εκδ. Ι. Ζερβός).

[ΔΣ] **Δημήτρης Σταματόπουλος**, Γλωσσικά σημειώματα, τακτική στήλη (τεύχη 1-78) στο εβδομαδιαίο περιοδικό του νομού Πιερίας Επτά (http://www.eptanews.gr/).

[ΔΤ] **Δημήτρης Τομπαΐδης**, Ελληνικά επώνυμα Τουρκικής Προέλευσης, εκδόσεις Επικαιρότητα, Αθήνα 2002

[ΕΑ] Ελληνική αργκό, http://www.slang.gr

[ΕΤ] **ΕλληνοΤουρκικό Λεξικό**, Εκδόσεις ΡΟΔΑΜΟΣ, Αθήνα 1994.

[ΕΤ2] **ΕλληνοΤουρκικό Λεξικό**, Κέντρο Ανατολικών γλωσσών και Πολιτισμού, Αθήνα 2000.

[ΗΠ] **Ηλίας Παρδάλης,** Το Κοζανίτικο λεξιλόγιο, http://www.giapraki.com/kozani/kozani_dictionary_by_lias.pdf

[ΙΜΤ] **Ιδρυμα Μανόλη Τριανταφυλλίδη,** Λεξικό της Κοινής ΝεοΕλληνικής, 2002.

[ΙΠ] **Ιωάννης Πανταζίδης**, Λεξικόν Ομηρικόν, εκδόσεις Σιδέρη

[ΙΣ] Ιωάννης **Σταματάκος,** Λεξικόν της αρχαίας Ελληνικής γλώσσης, εκδοτικός οργανισμός Φοίνιξ.

[ΙΣΙ] **Ιωσήφ Σιακκής**, Ευρετήριο των ελληνοεβραϊκών ονοματεπωνύμων, *εδώ*

[ΚΑ1] **Κωνσταντίνος Αμαντος**, Συμβολή εις το Χιακόν Γλωσσάριον και το Χιακκόν τοπωνυμικόν, *εδώ*

[ΚΜ] **Κώστας Μπίρης**, Αρβανίτες, οι Δωριείς του Νεωτέρου Ελληνισμού, εκδοτικός οίκος Μέλισσα, Δ΄έκδοση, 1998.

[ΚΝ] **Κωνσταντίνος Νικολαΐδης,** Ετυμολογικόν Λεξικόν της ΚουτσοΒλαχικής γλώσσης, *http://anemi.lib.uoc.gr//metadata/5/4/3/metadata-01-0000671.tkl*.

[ΛΠΧ] **Λέξεις που χάνονται**, Γλωσσάρι που η διεύθυνσή του βρίσκεται στο *www.antroni.gr*.

[ΜΛ] **Μιχαήλ Λαμπρυνίδης**, Οι Αλβανοί κατά την κυρίως Ελλάδα και την Πελοπόννησον, ΥΔΡΑ-ΣΠΕΤΣΑΙ, αρχική έκδοση το 1907, επανέκδοση Δ.Ν. Καραβία το 1987 και το 1992.

[ΜΜΔ] **Μαρία Μιχαήλ-Δέδε**, Οι Ελληνες Αρβανίτες, εκδόσεις Δωδώνη, 1997.

[ΜΤ] **Μανόλης Τριανταφυλλίδης**, Τα οικογενειακά μας ονόματα, Ινστιτούτο ΝεοΕλληνικών Σπουδών, Θεσσαλονίκη, 1955.

[ΝΓ] **Νικος Γκίνης**, Αλβανο-Ελληνικό Λεξικό, Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων, Ιωάννινα 1998.

[ΝΤ] **Νικόλαος Ταχινοσλής**, Μορφές του Κωνσταντίνος. Διδακτορική διατριβη, Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, 2005, *http://cds.lib.auth.gr/submit/archive/Griza/gri-2005-672.pdf*

[ΡΜ] Λεξικά ΕλληνοΡομανο σε ιστοσελίδες του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων, *http://phedps.uoi.gr/eekaae/ROMA/index_lexiko.htm*

[ΣΒ] **Σπυρίδων Βλαντής**, Λεξικόν της Ιταλικής γλώσσης, Τετάρτη έκδοσις, Βενετία 1819 (άλλο ένα χρήσιμο βιβλίο στο google).

[ΣΚ] **Σαράντος Καργάκος**, Αλβανοί Αρβανίτες Ελληνες, εκδόσεις Σιδέρη, 2005.

[ΣΤ] **Σπύρος Τσιούνης,** Μεγάλο Επίτομο λεξικό της Ελληνικής γλώσσας, εκδόσεις Φάρος, 1986.

[ΤΕ] **ΤουρκοΕλληνικό Λεξικό**, Κέντρο Ανατολικών γλωσσών και Πολιτισμού, Αθήνα 2000.

[ΤΦ] **Τεγόπουλος-Φυτράκης**, Ελληνικό Λεξικό, Εκδόσεις Αρμονία, Αθήνα 1993.

[ΧΣ] **Χαράλαμπος Συμεωνίδης**, Εισαγωγή στην Ελληνική Ονοματολογία, οικος Κυριακίδη, Θεσσαλονίκη 1992.

[AH] The **American Heritage** Dictionary of the English Language, fourth edition, 2000, Houghton Mifflin co.

[AS] **A.I. Smirnitsky**, Russian English Dictionary, third edition, E.P. Dutton and Co., NY, 1959.

[BA] **British Academy**, A Lexicon of Greek Personal Names, Clarendon Press, 1997.
[CW] **Calvert Watkins**, Dictionary of Indo-European roots, second edition, 2000, Houghton Mifflin co.
[DC] **Diccionario Clave,** tercera edición, febrero 1999
[DEG] **Dizionario Etimologico Garzanti,** first edition, Garzanti Linguistica, 2000.
[DEO] **DIZIONARIO ETIMOLOGICO ONLINE,** http://etimo.it/
[FD1] **Ferit Devellioğlu**, Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lûgat, Aydın Kirabevi, Ankara, 21st edition, 2004.
[FD2] **Ferit Devellioğlu**, Türk argosu, Aydın Kitabevi Yayınları, seventh edition, Ankara 1990.
[GB] **Giuseppe Boerio**, Dizionario del dialetto Veneziano, third edition (1867), available as a Google book.
[GC] Sir **Gerald Clauson, An** Etymological Dictionary of Pre-Thirteenth-Century Turkish, Oxford, Clarendon Press, 1972.
[HE] **Hasan Eren**, Türk Dilinin Etimolojik Sözlüğü, Ankara 1999.
[HW] **Hans Wehr,** Dictionary of Modern Written Arabic.
[IED] **IndoEuropean Etymological dictionary**, University of Leiden, http://www.indoeuropean.nl/
[IFN1] Italian Family names, http://www.cognomiitaliani.org/cognomi/
[IFN2] Italian Family names, http://www.italyworldclub.com/genealogy/surnames/
[İZE] **İsmet Zeki Eyuboğlu**, Türk Dilinin Etimoloji Sözlüğü, Sosyal Yayınlar, May 2004.
[JC] **Joan Contominas**, Breve Diccionario Etimológico de la Lengua Castellana**,** tercera edición, 1973, 9ª reimpresión
[JP] **John T. Platis**, A dictionary of Urdu, classical Hindi, and English, http://dsal.uchicago.edu/dictionaries/platts/
[LSJ] **Lindell, Scot, Jones, and MacKenzie,** Greek-English Lexikon, Oxford University Press.
[LZ] Laz-Turkish dictionary, http://www.karalahana.com/makaleler/lazi/sozluk
[MB] **Morton Benson**, Serboroatian-English dictionary, University of Pennsylvania Press, 1971.
[ML] **Milet** Büyük Sözlük, Milet London,1998.
[MV] **Max Vasmer,** Die Slaven in Griechenland, electronic copy here
[OA] **Oxford Albanian**-English dictionary, edited by Leonard Newman, paperback edition, 1999.
[OC] **Origine dei Cognomi**, http://www.cognomiitaliani.org/cognomi/index.html
[ODB] The **Oxford dictionary of Byzantium**
[OS] **Osmanlıca *Sözlük***, http://www.maxtr.com/icerik/osmanlica/a.html
[OT] **Osmanlıca-Türkçe Lûgat on the Internet (no longer available), http://www.osmanlimedeniyeti.com/makaleler/sozluk/osmanlica-sozluk-d.html
[OTS] **Osmanlıca Lûgat**, **Türkçe *Sözlük*** http://www.sozluk.net/

[PC] **Pierre Chantraine**, Dictionnaire étymologique de la langue grecque: Histoire des mots ; editions Klincksieck.

[PR] **Piero Rebora**, Francis M. Guercio, and Arthur L. Hayward; Cassels Italian Dictionary, 1967.

[RP] **Redhouse Portable**, Turkish-English and English-Turkish dictionary, Milet, May 2002.

[RR] **R. Russev**, Bulgarian English dictionary, Frederick Ungar publishing Company, New York, 1947 edition (printed in 1953).

[RT] **Redhouse Turkish,** new Turkish-English dictionary, Redhouse Yayınevi (İstanbul), 1968, twelfth edition (1991).

[SN] **Osmanlıca-Türkçe, Türkçe ←→ European languages>** ***http://www.sozluk.net/***

[VO] **Vladimir Orel,** Albanian Etymological Dictionary, *Brill Academic Publishers (June 1998)*

Σελίδες στο διαδίκτυο με ετυμολογίες επωνύμων

[&ΚΛ1] **Επώνυμα από Α έως και Λ,** ***http://greek-lastnames.blogspot.com/2009/05/blog-post_9090.html***

[&ΚΛ2] **Επώνυμα από Μ έως και Ω,** ***http://greek-lastnames.blogspot.com/2009/05/blog-post_7669.html***

[&ΧΥΖ] **Μητέρα ιστοσελίδα με δείκτες σε ιστοσελίδες ετυμολογιών** ***http://greeksurnames.blogspot.com/***

[&IN00] **http://ja-jp.facebook.com/topic.php?uid=43609668439&topic=11084**